

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ**

**Δ.Π.Μ.Σ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ:
Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1912-
1936: ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ**

ΤΗΣ

ΤΑΣΟΜΗΝΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΓΔΑΛΙΝΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΝΤΙΝΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: 1. ΝΤΙΝΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

2. ΓΩΤΗ ΕΥΘΥΜΙΑ

3. ΧΛΑΠΟΥΤΑΚΗ ΕΛΙΣΑΒΕΤ

ΦΛΩΡΙΝΑ,

ΜΑΡΤΙΟΣ 2022

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής, είναι προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας, η βιβλιογραφία και οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει έχουν δηλωθεί κατάλληλα με παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή. Επισημαίνεται πως η συγκεκριμένη επιλογή βοηθά στον περιορισμό της λογοκλοπής διασφαλίζοντας έτσι τον/τη συγγραφέα.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Η ΔΗΛΟΥΣΑ

ΤΑΣΟΜΗΝΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΓΔΑΛΙΝΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Εισαγωγή	6
1.1 Εκπαιδευτική πολιτική	6
1.2 Γλωσσική πολιτική	6
1.3 Εκπαιδευτική πολιτική και διαχείριση της πολυπολιτισμικότητας	7
1.4 Η γλωσσική ποικιλομορφία της Μακεδονίας	8
1.5 Η παρουσία των σλαβόφωνων στη Μακεδονία	9
1.6 Ο θεσμός του επιθεωρητή των δημοτικών σχολείων	14
2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Σκοπός και μεθοδολογία	16
3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας στη Δυτική Μακεδονία την περίοδο 1912-1936	19
3.1 Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας την περίοδο 1912-1919	19
3.1.1 Η εκπαιδευτική πολιτική	19
3.1.2 Οι νομοθετικές διατάξεις	20
3.2 Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας την περίοδο 1919-1925	23
3.2.1 Η εκπαιδευτική πολιτική	23
3.2.2 Οι νομοθετικές διατάξεις	24
3.3 Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας την περίοδο 1925-1926	26
3.3.1 Η εκπαιδευτική πολιτική	26
3.3.2 Οι νομοθετικές διατάξεις	27
3.4 Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας την περίοδο 1926-1936	28
3.4.1 Η εκπαιδευτική πολιτική	28
3.4.2 Οι νομοθετικές διατάξεις	30
4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Η δημοτική γλώσσα ως μέσο για την αφομοίωση των σλαβόφωνων	35
5^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας μέσα από τις εκθέσεις των επιθεωρητών των δημοτικών σχολείων της περιφέρειας της Φλώρινας την περίοδο 1918-1934	38
5.1 Σκοπός της γλωσσικής διδασκαλίας	40
5.2 Διδακτικό προσωπικό	43
5.3 Διδακτήρια και διδακτικός εξοπλισμός	45
5.4 Περιεχόμενο και μέθοδοι της γλωσσικής διδασκαλίας	49

5.5 Σχολικά εγχειρίδια	54
5.6 Το ζήτημα της άτακτης φοίτησης των μαθητών	56
5.7 Αξιολόγηση των διδασκόντων	61
5.8 Η στάση των ξενόφωνων	66
6^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΣΥΖΗΤΗΣΗ	70
ΒΙΒΛΙΟΡΑΦΙΑ	76
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'	83
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'	86

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία μελετά την εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας την περίοδο 1912-1936 για τους ξενόφωνους πληθυσμούς της Δυτικής Μακεδονίας, όπως αποτυπώνεται στις εκθέσεις των επιθεωρητών των δημοτικών σχολείων της περιφέρειας της Φλώρινας. Μέσα από τις εκθέσεις τους παρουσιάζεται μια ξεκάθαρη εικόνα της εκπαιδευτικής κατάστασης της περιόδου, ενώ αναδεικνύονται οι ιδιαιτερότητες της περιοχής και οι παράγοντες που επηρέασαν τη διαμόρφωση και την εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής, στόχος της οποίας ήταν η γλωσσική αφομοίωση των ξενόφωνων μαθητών. Ο ρόλος του σχολείου κρινόταν καθοριστικός, καθώς η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας αποτελούσε το εφόδιο για τη δημιουργία ισχυρών ελληνικών εθνικών ταυτοτήτων στην περιοχή και την επίτευξη της εθνικής ομοιογένειας.

Λέξεις-κλειδιά

Ξενόφωνοι, Εκπαιδευτική πολιτική, Γλωσσική αφομοίωση, Δυτική Μακεδονία, Φλώρινα

ABSTRACT

The present paper studies the Greek government's educational policy during 1912-1936 for allophone populations in Western Macedonia, as seen through the reports of Primary education inspectors of the region of Florina. A clear picture of the period's educational situation is presented through their reports and the peculiarities of the region and the factors that influenced the formulation and implementation of the educational policy are highlighted. The aim of government's educational policy was the linguistic assimilation of the allophone students. So the role of the school was considered to be crucial, as learning the Greek language was urgent need for the formation of Greek national identities in the region and the national homogeneity.

Keywords

Allophones, Educational policy, Linguistic assimilation, Western Macedonia, Florina

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εκπαιδευτική πολιτική

Με τον όρο εκπαιδευτική πολιτική αναφερόμαστε στο *«σύνολο των επιλογών, των ενεργειών και των μέσων, που πραγματοποιούνται και χρησιμοποιούνται από το κράτος για την επίτευξη συγκεκριμένων εκπαιδευτικών στόχων»*. Πρόκειται, δηλαδή, για ένα γενικό πλάνο δράσης που κατευθύνει τις ενέργειες για την πραγματοποίηση των ορισμένων στόχων και την αντιμετώπιση των διάφορων εκπαιδευτικών θεμάτων με σκοπό την ομαλή λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος (Σαΐτης, 2008:3). Σύμφωνα με τη Μιχελακάκη (2002), *«αντικείμενο της εκπαιδευτικής πολιτικής είναι ο επηρεασμός που ασκεί η κατανομή της εξουσίας και της οργάνωσης στη λήψη αποφάσεων σχετικά με την εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και τα αποτελέσματα αυτής»*. Εξάλλου, η πολιτεία δεν αποτελεί τον μοναδικό παράγοντα διαμόρφωσης της εκπαιδευτικής πολιτικής ενός κράτους, καθώς πολιτικοί, θρησκευτικοί, οικονομικοί και κοινωνικο-πολιτισμικοί παράγοντες επηρεάζουν τον προσανατολισμό της (Σαΐτης, 2008:4).

1.2 Γλωσσική πολιτική

Ο όρος γλωσσική πολιτική αναφέρεται στη *«στάση μιας εξουσίας, κρατικής συνήθως, απέναντι στα γλωσσικά ζητήματα, που εκδηλώνονται μέσα στις κοινωνικές ομάδες της επικράτειάς της καθώς και τις αποφάσεις αυτής της εξουσίας που παίρνουν συντεταγμένη μορφή, δηλαδή τις συνταγματικές ρυθμίσεις ή τους νόμους-πλαίσια»*. Διαμορφώνεται και εκπονείται από τους φορείς που εκπροσωπούν την κυρίαρχη τάξη και ιδεολογία προωθώντας τις απόψεις για τη γλώσσα ή τις γλώσσες ενός έθνους ή μιας κοινωνίας, που θεωρεί *«εθνικά συμφέροντες»* (Τοκατλίδου, 1999). Η επιλογή της διδασκαλίας μιας ή περισσότερων γλωσσών στις βαθμίδες της εκπαίδευσης της Ελλάδας αποτελεί παράδειγμα άσκησης γλωσσικής πολιτικής, όπως συνέβη στο παρελθόν με την καθιέρωση της διδασκαλίας και χρήσης της καθαρεύουσας στα σχολεία έναντι της δημοτικής (Προφίλη, 2001).

1.3 Εκπαιδευτική πολιτική και διαχείριση της πολυπολιτισμικότητας

Με τον όρο πολυπολιτισμικότητα αναφερόμαστε στη συνύπαρξη μιας πολλαπλής πολιτισμικής ετερότητας σε έναν δεδομένο γεωγραφικό χώρο, που στηρίζεται, κυρίως, σε εθνοτική, θρησκευτική και γλωσσική διαφορά, στις αλλαγές, δηλαδή, που πραγματοποιούνται στην κοινωνία ως αποτέλεσμα της συμβίωσης και της αλληλεπίδρασης διάφορων πληθυσμιακών ομάδων, καθεμιά από τις οποίες φέρει το δικό της πολιτισμικό υπόβαθρο (Καραμάνου, 2011:209-238).

Για την διαχείριση ενός πολυπολιτισμικού περιβάλλοντος από ένα κράτος διαμορφώνονται τρία μοντέλα εκπαιδευτικής πολιτικής: το εθνικό μοντέλο, το μοντέλο αφομοίωσης και το μοντέλο ενσωμάτωσης (Πυργιωτάκης, 2000, στο Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α: 24-25). Το εθνικό μοντέλο υλοποιείται με την παρακολούθηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων από τις γλωσσικές, εθνοτικές ή φυλετικές μειονότητες, τα οποία δεν μεταδίδουν το πολιτισμικό κεφάλαιο της κυρίαρχης εθνοπολιτισμικής ομάδας αλλά εκείνο των μειονοτικών ομάδων, με αποτέλεσμα την αποστασιοποίηση και απομόνωσή τους. Το μοντέλο αφομοίωσης βασίζεται στην αντιμετώπιση του πολιτισμικού κεφαλαίου της μειονοτικής ομάδας ως ελλειμματικού σε σύγκριση με αυτό της κυρίαρχης εθνοπολιτισμικής ομάδας, γι' αυτό και αποθαρρύνεται η έκφραση της πολιτισμικής της διαφορετικότητας. Το σχολείο λειτουργεί αντισταθμιστικά με σκοπό την παροχή ίσων ευκαιριών για κοινωνική και πνευματική πρόοδο. Τέλος, το μοντέλο της ενσωμάτωσης αποδέχεται τη διαφορετικότητα του πολιτισμικού κεφαλαίου των μειονοτήτων, οι οποίες έχουν την υποχρέωση να γνωρίσουν την κυρίαρχη κουλτούρα μέσα από την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων που σέβονται, παράλληλα, την πολιτισμική ετερότητα.

Οι σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες αποτελούνται από πληθυσμιακές ομάδες που προέρχονται από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα συνθέτοντας γλωσσικά ετερογενή σύνολα. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με τον Χριστίδη (2001), *«η οικονομική μετανάστευση δημιούργησε μια νέα πραγματικότητα ανισότιμης πολυγλωσσίας- πολυπολιτισμικότητας σε μια χώρα- ή καλύτερα σε ένα έθνος-κράτος- εντυπωσιακά ομογενοποιημένο γλωσσικά και πολιτισμικά»*. Βέβαια, η πολυγλωσσία στην Ελλάδα δεν αποτελεί σημερινό φαινόμενο αλλά έχει τις ρίζες της στη δημιουργία του ελληνικού κράτους και ακόμη παλαιότερα (Μπαλτσιώτης, 1997:89), οπότε τα ελληνικά δεν αποτελούσαν τη μοναδική μητρική γλώσσα, καθώς μεγάλο μέρος του πληθυσμού μιλούσε τα τούρκικα και τα αρβανίτικα. Ακολούθως, με την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας και των Νέων Χωρών, στις

ομιλούμενες γλώσσες προστέθηκαν τα βλαχικά, τα σλαβομακεδονικά, τα πομάκικα και τα ισπανοεβραϊκά (Τσιτσελίκης, 2001).

Η γλωσσική και πολιτισμική ομοιογένεια βρισκόταν στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής πολιτικής των εθνικών κρατών, που αναδύθηκαν μετά τη πτώση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Έτσι, για την επίτευξη της ομογένειας η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας βασίστηκε μέχρι το 1976 σε μεθόδους αποκλεισμού της μητρικής γλώσσας, άλλοτε πιο ήπιες και άλλοτε αυστηρότερες (Χριστίδης, 2001). Πρωταρχικό ρόλο στη διαδικασία της γλωσσικής αφομοίωσης διαδραμάτισε το σχολείο, το οποίο, τόσο σε περιόδους επικράτησης της καθαρεύουσας όσο και σε περιόδους επικράτησης της δημοτικής, επέβαλε τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, απορρίπτοντας τη γλωσσική ετερότητα (Μπασλής, 1988:27).

1.4 Η γλωσσική ποικιλομορφία της Μακεδονίας

Μετά το τέλος των Βαλκανικών Πολέμων εντάχθηκαν στο ελληνικό κράτος περιοχές με μοναδική γλωσσική ετερογένεια. Οι ελληνόφωνοι αποτελούσαν μειοψηφία ανάμεσα στους ξενόφωνους κατοίκους (Κωστόπουλος, 2002:76), οι οποίοι ήταν κυρίως τουρκόφωνοι και σλαβόφωνοι. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στους όρους που χρησιμοποιήθηκαν για την περιγραφή των σλαβόφωνων πληθυσμών. Ο όρος «Σλαβόφωνοι» χρησιμοποιούνταν από το ελληνικό κράτος για να περιγράψει αυτούς που είχαν ελληνική εθνική συνείδηση, ενώ όροι όπως «Σλαβόφωνοι Έλληνες», «τέως Πατριαρχικοί», ή «τέως Σχισματικοί», αναφέρονταν στην απόσχιση της βουλγαρικής Εξαρχίας από το Οικουμενικό Πατριαρχείο (Μιχαηλίδης, 2008:318).

Η γλωσσική αυτή ποικιλομορφία αποτυπώνεται και στην απογραφή του 1928, η οποία πραγματοποιήθηκε μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών, που επέβαλαν οι συνθήκες του Νεϊγύ και της Λωζάννης, και την έλευση των προσφύγων, όπου καταγράφονται οι ομιλούμενες γλώσσες στη Μακεδονία με συνολικό πληθυσμό 1.412.477 κατοίκους. Εκτός από την ελληνική γλώσσα, ομιλούνταν στην περιοχή η αγγλική, η αθιγγανική, η αλβανική, η αρμενική, η βουλγαρική, η ισπανική, η ιταλική, η κουτσοβλαχική, η μακεδονοσλαβική, η ρωσική και η τουρκική γλώσσα. Το μεγαλύτερο μέρος των ξενόφωνων πολιτών μιλούσε την μακεδονοσλαβική γλώσσα (5,72%), την τουρκική (5,09%), την ισπανική (4,19%) και την κουτσοβλαχική (0,95%) (Υπουργείον Εθνικής Οικονομίας- Διεύθυνσις Στατιστικής, 1935) (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'-ΠΙΝΑΚΑΣ 1). Πιο συγκεκριμένα, στον νομό Φλώρινας, που

περιλάμβανε τις επαρχίες Καστοριάς και Φλώρινας, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού μιλούσε την μακεδονοσλαβική γλώσσα, αποτελώντας στην επαρχία Φλώρινας το 41% του πληθυσμού, ενώ στην επαρχία Καστοριάς το 17,5% (Υπουργείον Εθνικής Οικονομίας-Διεύθυνσις Στατιστικής, 1935) (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄-ΠΙΝΑΚΑΣ 2).

Βέβαια, ο Νομάρχης Φλώρινας Π. Καλλιγιάς σε έκθεσή του στις 26 Φεβρουαρίου 1930 τονίζει πως το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού του νομού Φλώρινας μιλά τη «μακεδονοσλαβική γλώσσα» ή το «σλαβικό ιδίωμα», όπως το ονομάζει, χωρίς, ωστόσο, να προσδιορίζει τον αριθμό των κατοίκων που μιλούν την αγγλική, αθιγγανική, αλβανική, αρμενική, ισπανική, ιταλική και ρωσική γλώσσα. Σύμφωνα με πληροφορίες, από τους 125.722 κατοίκους οι 38.854 ήταν ελληνόφωνοι έναντι 86.878 ξενόφωνων, αριθμός που ξεπερνά το διπλάσιο των ελληνόφωνων κατοίκων. Ειδικότερα, όσον αφορά στους ξενόφωνους, πολλοί από τους οποίους διέθεταν ανθελληνικά συναισθήματα, οι 78.370 μιλούσαν το σλαβικό ιδίωμα, οι 4.500 το βλάχικο, οι 3.508, που ήταν πρόσφυγες, την τούρκικη γλώσσα και 2.500 την αλβανική (Καλλιγιάς, 26 Φεβρουαρίου 1930) (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄-ΠΙΝΑΚΑΣ 3).

1.5 Η παρουσία των σλαβόφωνων στη Μακεδονία

Την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας οι πληθυσμοί της Μακεδονίας είχαν την ταυτότητα των Ρουμ ή Ρωμαίων, αυτών που υπάγονταν, δηλαδή, στη θρησκευτική δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριάρχη. Μέχρι τον 19^ο αιώνα η θρησκεία αποτελούσε το βασικότερο κριτήριο διαφοροποίησης των υπόδουλων κατοίκων της Μακεδονίας (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:44-45). Η ένταξή τους σε κάποια από τις επίσημα αναγνωρισμένες εθνοθρησκευτικές κοινότητες της αυτοκρατορίας συνεπαγόταν την αναγνώριση των μουσουλμάνων ως «Τούρκων», των ορθόδοξων πατριαρχικών ως «Ελλήνων» και των χριστιανών που είχαν προσχωρήσει στη βουλγαρική Εξαρχία ως «Βουλγάρων» (Κωστόπουλος, 2000:23). Από την άλλη, η γλώσσα δεν αποτελούσε στοιχείο προσδιορισμού της εθνικής τους ταυτότητας, αντιθέτως προκαλούσε μεγαλύτερη σύγχυση (Βακαλόπουλος, 2009:24).

Η ιδιόμορφη εθνολογική σύσταση των πληθυσμών της Μακεδονίας οδήγησε στη δημιουργία του Μακεδονικού Ζητήματος, που, σύμφωνα με τον ιστορικό Νικόλαο Βλάχο στις αρχές της δεκαετίας του 1930, περιγράφεται ως «η τάσις των χριστιανικών κρατών της χερσονήσου του Αίμου προς αποκατάστασιν εθνικήν, αναλώμασιν εδάφους ανήκοντος

δικαιώματι κατακτητικό εις τον οθωμανόν σουλτάνον...το ζήτημα δεν είναι αυτοτελές και αυθύπαρκτον, αλλά οργανικώς συνδεδεμένον μετά του ανατολικού ζητήματος...». Πράγματι, το Μακεδονικό Ζήτημα ταυτίζεται με την τελευταία φάση του ανατολικού ζητήματος και τις διπλωματικές και πολεμικές αναταραχές της περιόδου του 1878-1913, με σκοπό τη διεκδίκηση και διανομή των μακεδονικών εδαφών μετά τη διάλυση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Ο έλεγχος του συγκεκριμένου γεωγραφικού χώρου βρισκόταν στο επίκεντρο των διεκδικήσεων της Ελλάδας, της Σερβίας και της Βουλγαρίας, με αποτέλεσμα μια μακρά περίοδο αναταραχών στην περιοχή, που έφερε στο προσκήνιο την ταυτότητα των Μακεδόνων ως επιχείρημα άμυνας ή επίθεσης των βαλκανικών κρατών (Γούναρης, 2010:11-13).

Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα οι χριστιανικοί πληθυσμοί της Μακεδονίας, ανάλογα με τη γλωσσική διαστρωμάτωση και την εθνολογική τους σύνθεση, χωρίζονταν σε τρεις γεωγραφικές ζώνες: 1. Στη *βόρεια* ζώνη, που άρχιζε από τις οροσειρές Σαρ-Σκάρδου και Ρίλας και εκτεινόταν στον νότο ως τη γραμμή Αχρίδας, βόρεια του Μοναστηρίου και της Στρωμνίτσας, μέχρι το Μελένικο και το Νευροκόπι. Η συγκεκριμένη περιοχή κατοικούνταν από σλαβόφωνους πληθυσμούς, που μιλούσαν ένα συγγενές με τη βουλγαρική γλώσσα γλωσσικό ιδίωμα και προσχώρησαν επίσημα το 1870 στην Εξαρχία. 2. Στη *νότια* ζώνη, που εκτεινόταν από τα θεσσαλικά σύνορα προς τα βόρεια της γραμμής Πίνδου-Καστοριάς και προς την κατεύθυνση βόρεια της Βέροιας και της Θεσσαλονίκης, ως τις Σέρρες και τη Δράμα, όπου κατοικούσαν ελληνόφωνοι πληθυσμοί με ελληνική εθνική συνείδηση. 3. Στη *μεσαία* ζώνη, που οριζόταν στα βόρεια από μια νοητή ευθεία που κατευθυνόταν από τη λίμνη της Αχρίδας στο Κρούσοβο, στα νότια του Περλεπέ, στα βόρεια του Μοναστηρίου ως τον Νέστο και στα νότια από τον Γράμμο, κάλυπτε τον μισό καζά της Καστοριάς, νότια της Φλώρινας και της Έδεσσας και βόρεια της Κοζάνης, της Θεσσαλονίκης των Σερρών και της Δράμας. Η περίπλοκη αυτή ζώνη, ως προς τη γλωσσική διαστρωμάτωση και την εθνολογική της σύστασή, κατοικούνταν, κυρίως, από σλαβόφωνους, ελληνόφωνους, βλαχόφωνους και αλβανόφωνους πληθυσμούς, η πλειονότητα των οποίων διατήρησε την ελληνική εθνική συνείδηση και μετά το 1870 (Βακαλόπουλος, 2009:25).

Η επικράτηση στη μεσαία ζώνη και ο έλεγχος των σλαβόφωνων κατοίκων της βρέθηκαν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος της Ελλάδας και της Βουλγαρίας, οι οποίες στις αρχές του 20^{ου} αιώνα επιδόθηκαν σε σκληρούς αγώνες για την ένταξή τους στη μία ή στην άλλη πλευρά (Βακαλόπουλος, 2009:25), επιχειρώντας να τους προσελκύσουν μέσα από τη θρησκεία, την παιδεία και τη γλώσσα. Έτσι, οι εθνικοί ανταγωνισμοί στα Βαλκάνια εκφράστηκαν σε πολιτικό, θρησκευτικό και εκπαιδευτικό επίπεδο, καθώς η εκπαίδευση, ως

ένας βασικός ιδεολογικός μηχανισμός του κράτους, διαδραμάτιζε καθοριστικό ρόλο στην εκμάθηση της γλώσσας και στη διαμόρφωση της εθνικής συνείδησης των κατοίκων, «που παρουσιαζόταν θολή, ρευστή ή άμορφη ακόμα» (Βουρή, 1992:20).

Μέχρι το 1870 το σύνολο των σλαβόφωνων υπαγόταν θρησκευτικά στο Οικουμενικό Πατριαρχείο. Έτσι, στην Ελλάδα υπήρχε η λανθασμένη αντίληψη ότι, δεδομένης της χριστιανικής τους πίστης, είχαν ασπαστεί και την ελληνική εθνική ιδεολογία, αγνοώντας την έντονη δυσαρέσκεια των υπόδουλων αγροτικών και οικονομικά εξαντλημένων πληθυσμών λόγω των υπερβολικών οικονομικών απαιτήσεων ορισμένων μητροπολιτών. Όταν, λοιπόν, το 1870, η Πύλη νομιμοποίησε τη βουλγαρική εκκλησία, που αποσχίστηκε από το Πατριαρχείο, έδωσε την ευκαιρία στους δυσαρεστημένους πληθυσμούς να απαλλαγούν από την εξάρτηση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο (Γούναρης, 1997:213-214). Έτσι, παγιώθηκε ο διαχωρισμός των ταυτοτήτων *πατριαρχικού* και *εξαρχικού*, που υιοθετήθηκε όχι απαραίτητα ως κίνημα εθνοτικού αυτοπροσδιορισμού, αλλά, κυρίως, ως κίνημα αποσχιστικής θρησκευτικής κοινότητας (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:45).

Παράλληλα, μορφωμένοι σλαβόφωνοι, που είχαν προσχωρήσει στη σφαίρα επιρροής της Εξαρχίας, εξέφρασαν την πρόθεσή τους να διαχειρίζονται οι ίδιοι τις υποθέσεις των Σλάβων της Μακεδονίας, διαχωρίζοντας τις πολιτικές τους επιδιώξεις τόσο από την Ελλάδα όσο και τη Βουλγαρία. Το 1896 ιδρύθηκε η *Εσωτερική Μακεδονική Επαναστατική Οργάνωση* (EMEO) και με το σύνθημα «*η Μακεδονία στους Μακεδόνες*» στόχευε στην αυτονομία της Μακεδονίας με τη δημιουργία επανάστασης (Γούναρης, 1997:216-217, Νικολούδης, 2002:27-28). Την περίοδο 1900-1903, ενόψει της προετοιμασίας της επανάστασης, οι σλαβόφωνες κοινότητες δέχτηκαν έντονη πίεση από βουλγαρικές αντάρτικες ομάδες και ομάδες ένοπλων ντόπιων, ώστε να προσχωρήσουν στην Εξαρχία, άλλοτε με κηρύγματα και άλλοτε με απειλές και οικονομικούς εκβιασμούς (Γούναρης, 1997:217). Το αποκορύφωμα των τρομοκρατικών ενεργειών των επαναστατικών ομάδων, των Κομιτατζήδων, όπως τους ονόμαζαν οι Τούρκοι, ήταν η *Εξέγερση του Ιλιντεν* στις 20 Ιουλίου 1903, την ημέρα της γιορτής του Προφήτη Ηλία. Οι τουρκικές αρχές σύντομα κατέστειλαν την εξέγερση και προέβησαν σε πρωτοφανείς αγριότητες, κυρίως εναντίον των Ελλήνων (Νικολούδης, 2002:29-30). Ακολούθησαν αιματηρές συγκρούσεις, που δημιούργησαν δύο μέτωπα στις σλαβόφωνες κοινότητες: ενός βουλγαρικού και ενός ελληνικού (Γούναρης, 1997:218). Η επικράτηση του κινήματος των Νεότουρκων το 1908, που υποσχόταν τον εκδημοκρατισμό του οθωμανικού κράτους, ανακούφισε προσωρινά τους κατοίκους της Μακεδονίας. Σύντομα, όμως, αποκαλύφθηκε ο πραγματικός τους σκοπός, ο βίαιος εκτουρκισμός όλων των υπηκόων του πολυεθνικού κράτους (Νικολούδης, 2002:30).

Με τη λήξη των Βαλκανικών Πολέμων η Ελλάδα κατοχύρωσε την παρουσία της σε μεγάλο μέρος της μεσαιας σλαβόφωνης ζώνης. Η ενσωμάτωση, όμως, της Μακεδονίας το 1912 στο ελληνικό κράτος δεν σήμαινε και την άμεση αφομοίωση των ντόπιων πληθυσμών, τα ¾ των οποίων στη Δυτική Μακεδονία ήταν σλαβόφωνοι (Γούναρης, 1997: 220). Μετά τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου, υπογράφηκε η *Σύμβαση του Νεϊγύ* (1919) ανάμεσα στην Ελλάδα και τη Βουλγαρία, σύμφωνα με την οποία παρεχόταν το δικαίωμα στις «*φυλετικές, θρησκευτικές ή γλωσσικές μειονότητες*», που ζούσαν στην κάθε χώρα, να μεταναστεύσουν εθελοντικά προς την Ελλάδα ή τη Βουλγαρία, αντίστοιχα, με σκοπό την επίτευξη της εθνικής ομοιογένειας και τη διευκόλυνση της αφομοίωσης των σλαβόφωνων πληθυσμών (Μιχαηλίδης, 2008:319-320).

Έναν χρόνο αργότερα, υπογράφηκε η *Συνθήκη των Σεβρών* (1920) μεταξύ της Ελλάδας και των κρατών της ANTANT για την προστασία των μειονοτικών πληθυσμών, συμπεριλαμβανομένων και των σλαβόφωνων της Μακεδονίας, η οποία επικυρώθηκε με τη *Συνθήκη της Λωζάννης* (1923). Οι διατάξεις της Συνθήκης δέσμευαν τις ελληνικές κυβερνήσεις να αναγνωρίσουν σε όλους τους κατοίκους της χώρας, ανεξαρτήτως φυλής και θρησκείας, ίσα δικαιώματα και να εξασφαλίσουν μια διοίκηση βασισμένη στις αρχές της ελευθερίας και της δικαιοσύνης. Προέβλεπαν, μεταξύ άλλων, και τη δυνατότητα διδασκαλίας της μητρικής τους γλώσσας στα σχολεία των πόλεων, όπου υπήρχε μεγάλος αριθμός Ελλήνων που μιλούσαν άλλη γλώσσα. Οι Συνθήκες του Νεϊγύ και της Λωζάννης προκάλεσαν ραγδαίες αλλαγές στην εθνολογική σύσταση του πληθυσμού της Μακεδονίας, καθώς έφυγαν από την περιοχή οι Μουσουλμάνοι και ένα μέρος των, φανατικών υποστηρικτών της βουλγαρικής ιδέας, σλαβόφωνων της Δυτικής Μακεδονίας (Κωστόπουλος, 2000:88-90, Νικολούδης, 2002:39-46).

Η περίοδος 1924-1925 σηματοδεύτηκε από ραγδαίες διπλωματικές εξελίξεις, καθώς τον Νοέμβριο του 1924 το ΚΚΕ αποδέχθηκε την διακήρυξη της Κομιτέρν για την αυτονομία της Μακεδονίας, γεγονός που έφερνε ξανά στην επιφάνεια το ζήτημα της επαναχάραξης των συνόρων στα Βαλκάνια (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:37). Μάλιστα, η απόφαση αυτή συνέβαλε στην ταύτιση των βουλγαρίζοντων της Μακεδονίας με τους Κομμουνιστές στη συνείδηση μεγάλης μερίδας των Ελλήνων, παρόλο που οι σλαβόφωνοι την περίοδο του μεσοπολέμου υποστήριζαν τους Λαϊκούς (Γούναρης 1997:227). Η κρίση αυτή, που όξυνε την υπάρχουσα κατάσταση και προκάλεσε την αντίδραση της αστικής τάξης, επηρέασε και τη διαχείριση της εκπαιδευτικής πολιτικής, κύριος στόχος της οποίας ήταν η άμεση ανάγκη εξελληνισμού των ξενόφωνων πληθυσμών της Μακεδονίας (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:37).

Τον Σεπτέμβριο του 1924, οι υπουργοί εξωτερικών της Ελλάδας και της Βουλγαρίας υπέγραψαν το *πρωτόκολλο Πολίτη-Καλφώφ*, σύμφωνα με το οποίο οι δύο χώρες αποδέχονταν την παρέμβαση της Κοινωνίας των Εθνών «*προς προστασίαν των εν Ελλάδι βουλγαρικών και των εν Βουλγαρία ελληνικών μειονοτήτων*», εντείνοντας τις ανησυχίες της ελληνικής κυβέρνησης για την εδαφική ακεραιότητα του κράτους. Η υπογραφή του πρωτοκόλλου, που αναγνώριζε την ύπαρξη βουλγαρικής μειονότητας στην Ελλάδα, προκάλεσε την αντίδραση της ελληνικής κοινής γνώμης αλλά και της Γιουγκοσλαβίας, που ζήτησε από την ελληνική κυβέρνηση να αναγνωρίσει ότι οι σλαβόφωνοι της ελληνικής Μακεδονίας ήταν Σέρβοι (Νικολούδης, 2002:46-47). Ταυτόχρονα, αγνοούσε το γεγονός ότι πολλοί σλαβόφωνοι είχαν ελληνική εθνική συνείδηση και έντονη δράση στον Μακεδονικό αγώνα και στους πολέμους της περιόδου 1912-1922 (Γούναρης, 1997:228). Η αποδέσμευση της Ελλάδας από τις υποχρεώσεις που επέβαλαν οι όροι του πρωτοκόλλου Πολίτη-Καλφώφ οδήγησε στην προσωρινή εκτόνωση της κατάστασης (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:38). Ωστόσο, η Ελλάδα δεσμεύτηκε να σεβαστεί τις διατάξεις της Συνθήκης των Σεβρών για την προστασία των εθνικών μειονοτήτων και, συγκεκριμένα, για το άνοιγμα σχολείων και εκκλησιών, που θα λειτουργούσαν στη μητρική γλώσσα των κατοίκων της Μακεδονίας (Νικολούδης, 2002:47).

Ωστόσο, η έλλειψη ύπαρξης λογοτεχνικής γραπτής γλώσσας, αλφαβηταρίου και διδακτικών εγχειριδίων, εμπόδιζε τη διδασκαλία της σλαβικής ως μητρικής γλώσσας (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:39). Για το λόγο αυτό μια τριμελής ομάδα ειδικών, αποτελούμενη από τους βλαχόφωνους φιλόλογους Γ. Σαγιαξή, Παπαζαχαρίου και Ι. Λαζάρου, δημιούργησε το σλαβικό αλφαβητάριο. Το *Abecedar*, που υλοποιήθηκε με τη χρήση του λατινικού αλφαβήτου, απορρίφθηκε από όλες τις πλευρές. Στα τέλη Ιανουαρίου 1926, την περίοδο της δικτατορίας του Πάγκαλου, διανεμήθηκε δοκιμαστικά στα σχολεία του Αμυνταίου. Αν και η συγγραφή του είχε ολοκληρωθεί από το 1925, οι ελληνικές κυβερνήσεις υπήρξαν διστακτικές στη διανομή του στα σχολεία. Πράγματι, η κίνηση αυτή προκάλεσε την έντονη αντίδραση του πληθυσμού. Την 1^η Φεβρουαρίου πραγματοποιήθηκε συλλαλητήριο στο Αμύνταιο με τη συμμετοχή ελληνόφωνων και σλαβόφωνων, ενώ εκδόθηκε ψήφισμα κατά της διανομής του, στο οποίο οι κάτοικοι της περιοχής τόνιζαν πως η πράξη αυτή αποτελούσε προσβολή της εθνικής φιλοτιμίας και της ελληνικής συνείδησης του πληθυσμού, που είχε συνδέσει τη μακεδονοσλαβική διάλεκτο με τα βίαια χρόνια και τη τρομοκρατία που ασκούσε η βουλγαρική προπαγάνδα (Μιχαηλίδης, 1999:133-142).

Οι αναταραχές συνεχίστηκαν την περίοδο της δικτατορίας του Πάγκαλου (1925-1926), όταν αναγνώρισε την ύπαρξη *σερβικής μειονότητας* στη Μακεδονία, ως αποτέλεσμα του δυσμενούς κλίματος που είχε δημιουργηθεί από την επέμβασή του στη Βουλγαρία και

κάτω από τη πίεση του Βελιγραδίου, που υπέβαλε αίτημα για την παραχώρηση δικαιώματος σε όσους σλαβόφωνους επιθυμούσαν να μεταναστεύσουν στην Γιουγκοσλαβία. Το αίτημα έγινε δεκτό, με αποτέλεσμα 92 σλαβόφωνες οικογένειες να μεταναστεύσουν στη σερβική Μακεδονία. Ταυτόχρονα, η δράση της σερβικής προπαγάνδας αλλά και η δυσαρέσκεια των γηγενών πληθυσμών, που προκλήθηκε από την προσφυγική εγκατάσταση στην περιοχή, οδήγησαν πλήθος οικογενειών από τα χωριά της Φλώρινας, της Πτολεμαΐδας, της Αριδαίας και της Έδεσσας στην υποβολή αιτήματος στο σερβικό προξενείο της Θεσσαλονίκης για αναγνώριση σερβικής υπηκοότητας. Η ανατροπή της δικτατορίας του Πάγκαλου είχε ως αποτέλεσμα την απόρριψη των συμβάσεων από το ελληνικό κοινοβούλιο (Κωστόπουλος, 2000:105-110).

Τα επόμενα χρόνια, την περίοδο διακυβέρνησης της χώρας από τον Βενιζέλο (1928-1932), η ελληνική πολιτική στόχευε στην επίτευξη μιας βαλκανικής συνεννόησης και τη δημιουργία Βαλκανικής ομοσπονδίας, που θα διασφάλιζε την ακεραιότητα των συνόρων της χώρας και θα οδηγούσε στην οριστική επίλυση των ελληνοβουλγαρικών διαφορών. Ο Βενιζέλος υπήρξε διαλλακτικός και πρόθυμος να ιδρύσει μειονοτικά σχολεία για τα παιδιά των σλαβόφωνων, καθιστώντας σαφές ότι οι σλαβόφωνοι πληθυσμοί της Μακεδονίας αποτελούσαν γλωσσική και όχι εθνική μειονοτική ομάδα, που επιθυμούσε την αφομοίωσή της (Μιχαηλίδης, 2008:326-327).

Η στάση της Ελλάδας απέναντι στους σλαβόφωνους πληθυσμούς της Δυτικής Μακεδονίας άλλαξε ριζικά το 1936 με την έλευση της δικτατορίας του Μεταξά, καθώς το καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου, θεωρώντας τους ιδιαίτερα επικίνδυνους, ακολούθησε μια σκληρή πολιτική με σκοπό της άμεση αφομοίωσή τους. Επέβαλε την υποχρεωτική φοίτηση των ξενόφωνων σε ειδικά νυχτερινά σχολεία, ενώ τιμωρούσε αυστηρά όσους μιλούσαν δημόσια το τοπικό ιδίωμα φτάνοντας πολλές φορές μέχρι και στον εκτοπισμό τους. Η αυταρχική αυτή πολιτική όχι μόνο δεν οδήγησε στην αφομοίωση των σλαβόφωνων, αλλά στην περαιτέρω αποξένωση τους (Διβάνη, 1999:159).

1.6 Ο θεσμός του επιθεωρητή των δημοτικών σχολείων

Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και στις αρχές του 20^{ου} επιχειρείται από το ελληνικό κράτος η ενίσχυση της εκπαίδευσης στις υπόδουλες περιοχές της Μακεδονίας μέσω της διάχυσης μιας παιδείας εθνικού αλυτρωτισμού, που θα συνέβαλε στη γλωσσική αφομοίωση των ξενόφωνων πληθυσμών της περιοχής και στη διαμόρφωση ισχυρών εθνικών ταυτοτήτων. Το

Οικουμενικό Πατριαρχείο αποτελούσε τον αποκλειστικό φορέα διαχείρισης των ζητημάτων της εκπαίδευσης μέχρι το 1904, οπότε υλοποιήθηκε ο θεσμός του Γενικού Επιθεωρητή ως συστηματικός φορέας επιθεώρησης των Ελληνικών σχολείων των περιοχών που βρίσκονταν υπό την οθωμανική κυριαρχία. Τότε διορίστηκε Γενικός Επιθεωρητής ο Δ. Σάρρος, ο οποίος δύο χρόνια αργότερα αντικαταστάθηκε από τον Ε. Μπουντώνα (Ντίνας & Ηλιάδου-Τάχου, 2006:486).

Ο Νόμος 240/1914 (ΦΕΚ 97/16.04.1914) όριζε τη διαίρεση των δημοτικών σχολείων και των νηπιαγωγείων σε 70 εκπαιδευτικές περιφέρειες, σε καθεμιά από τις οποίες διορίστηκε ένας επιθεωρητής. Ο επιθεωρητής έπρεπε να επισκέπτεται τα σχολεία της περιφέρειάς του δύο φορές τον χρόνο και να εξετάζει τη κατάσταση των διδασκασμάτων και τον εξοπλισμό τους, την τήρηση των εκπαιδευτικών διατάξεων, την επιμέλεια, την ικανότητα και την διαγωγή των δασκάλων, ενώ ήταν υπεύθυνος για τις επιμορφώσεις τους. Ταυτόχρονα, στα καθήκοντά του συμπεριλαμβανόταν η άσκηση πειθαρχικής εξουσίας, η θεώρηση μισθοδοτικών καταστάσεων και η έκδοση ενταλμάτων πληρωμής των δασκάλων. Στο τέλος κάθε περιόδου υπέβαλλε στο Εποπτικό Συμβούλιο ημερολόγιο περιόδου και έκθεση, που παρουσίαζε την κατάσταση των επιθεωρηθέντων σχολείων και τη δράση των δασκάλων, προτείνοντας τις απαραίτητες ενέργειες προς βελτίωση της εκπαιδευτικής δραστηριότητας.

Το 1917 ψηφίστηκε ο Νόμος 826, σύμφωνα με τον οποίο προβλεπόταν ο διορισμός δύο ανώτερων εποπτών της δημοτικής εκπαίδευσης, οι οποίοι διέθεταν την απαραίτητη παιδαγωγική και επιστημονική κατάρτιση, με σκοπό την εφαρμογή της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του 1917 στο δημοτικό σχολείο. Οι ανώτεροι επόπτες ήταν υπεύθυνοι για την άμεση παρακολούθηση του έργου του προσωπικού και των επιθεωρητών των δημοτικών σχολείων αλλά και την καθοδήγησή τους, με στόχο τη βελτίωση της εκπαίδευσης (Ν.826/ΦΕΚ 188/5.9.1917, Ιορδανίδης, 2011). Ο θεσμός του επιθεωρητή των δημοτικών σχολείων λειτούργησε χωρίς αλλαγές ως το 1929. Ωστόσο, χαρακτηρίστηκε ως ο βασικότερος αυταρχικός και εξουσιαστικός φορέας ελέγχου της εσωσχολικής λειτουργίας των δασκάλων και της εξωσχολικής πολιτικής, κοινωνικής και πολιτιστικής τους δραστηριότητας (Μπουζάκης, 2002:62).

Η δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου 1936 επέβαλε τον θεσμό των πολυπρόσωπων Συμβουλίων, επιτρέποντας στον Υπουργό Παιδείας να ασκεί πλήρη έλεγχο στην εκπαίδευση. Την περίοδο αυτή πρωτεύοντα ρόλο είχαν οι επιθεωρητές και οι Γενικοί επιθεωρητές, που προέρχονταν από τη Μέση εκπαίδευση με διευρυμένο ρόλο (Ανδρέου & Παπακωνσταντίνου, 1994:265).

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Σκοπός και μεθοδολογία

Μετά το τέλος των Βαλκανικών πολέμων στα όρια του ελληνικού κράτους ενσωματώθηκε η Μακεδονία, μια περιοχή που παρουσίαζε μοναδική γλωσσική ετερογένεια. Οι περισσότεροι κάτοικοι των νέων εδαφών ήταν σλαβόφωνοι, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων συγκεντρωνόταν στη Δυτική Μακεδονία. Τα βαλκανικά κράτη εκμεταλλεζόμενα την ομογλωσσία των κατοίκων επιδίωξαν τον προσεταιρισμό τους, απειλώντας την εδαφική ακεραιότητα της Ελλάδας. Το ελληνικό κράτος, επιστρατεύοντας τον μηχανισμό της εκπαίδευσης, επιχείρησε μέσω της γλωσσικής αφομοίωσης των ξενόφωνων κατοίκων να διασφαλίσει την εθνική συνοχή και να διαμορφώσει ισχυρές ελληνικές εθνικές ταυτότητες, ικανές να αντιμετωπίσουν τις συνεχείς προπαγανδιστικές κινήσεις των γειτονικών κρατών.

Στο πλαίσιο αυτό, η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας απέναντι στους σλαβόφωνους πληθυσμούς της Δυτικής Μακεδονίας την περίοδο 1912-1936 παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, δεδομένου ότι η διαμόρφωση και η υλοποίησή της επηρεάστηκε από το Μακεδονικό Ζήτημα, λαμβάνοντας εθνικές διαστάσεις. Γι' αυτό και η διερεύνησή της αποτελεί το αντικείμενο της διπλωματικής μου εργασίας, που εστιάζει στην εφαρμογή της στον νομό της Φλώρινας, μιας περιοχής με συμπαγείς σλαβόφωνους πληθυσμούς ρευστής εθνικής συνείδησης.

Τα χρονικά όρια που επιλέχθηκαν για τη διεξαγωγή της μελέτης είναι η περίοδος 1912-1936. Το 1912, η αφετηρία της μελέτης, αποτελεί την ημερομηνία ενσωμάτωσης της Μακεδονίας στα όρια της Ελλάδας, οπότε ξεκίνησε η οργανωμένη προσπάθεια αφομοίωσης των ετερόγλωσσων κατοίκων, που προστέθηκαν στο ελληνικό κράτος. Την περίοδο 1912-1936 οι κυβερνήσεις της χώρας υιοθέτησαν σε γενικές γραμμές ήπιες μεθόδους αφομοίωσης των ξενόφωνων πληθυσμών, ένα εγχείρημα που τερματίστηκε το 1936, με την επιβολή της δικτατορίας του Ιωάννη Μεταξά, που ακολούθησε μια σκληρή πολιτική καταναγκαστικής αφομοίωσης. Επιλέχθηκε, λοιπόν, η συγκεκριμένη περίοδος για τη διεξαγωγή της μελέτης, δεδομένου ότι το 1936 η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας απέναντι στους ξενόφωνους πληθυσμούς διαφοροποιείται ριζικά.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση και η καταγραφή της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ελλάδας στη Δυτική Μακεδονία, όπως αυτή αποτυπώνεται στις εκθέσεις των επιθεωρητών των δημοτικών σχολείων της περιφέρειας της Φλώρινας της περιόδου 1918-1934. *«Οι εκθέσεις συνιστούν μια αξιοποιήσιμη και αξιόπιστη πηγή για την*

ανίχνευση και καταγραφή της γλωσσικής ιδεολογίας του ελληνικού ηγεμονικού μηχανισμού απέναντι στη μητρική γλώσσα των ξενόφωνων πληθυσμών της βόρειας χώρας» (Ντίνιας, Χλαπουτάκη & Γώτη, 2011:891). Μετά τον θεματικό και χρονολογικό καθορισμό της μελέτης αναδεικνύονται τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα:

1. Ποιοι παράγοντες επηρέασαν τη διαμόρφωση και εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ελλάδας στη Δυτική Μακεδονία;
2. Ποιους μηχανισμούς επιστράτευσε το ελληνικό κράτος για την επίτευξη της γλωσσικής αφομοίωσης των σλαβόφωνων κατοίκων;
3. Πώς εφαρμόστηκε η εκπαιδευτική πολιτική στον νομό της Φλώρινας και από ποιους παράγοντες επηρεάστηκε;

Ειδικότερα, επιμέρους στόχοι της έρευνας υπήρξαν:

- η διερεύνηση της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ελλάδας για τους σλαβόφωνους πληθυσμούς της περιφέρειας της Φλώρινας.
- ο προσδιορισμός του σκοπού της γλωσσικής διδασκαλίας των ξενόφωνων μαθητών.
- η διερεύνηση των διδακτικών μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν για την επίτευξη της γλωσσικής διδασκαλίας.
- η αποτύπωση της κατάστασης των διδακτηρίων και του διδακτικού εξοπλισμού των σχολείων.
- ο προσδιορισμός του ρόλου και της συμβολής των δασκάλων στη γλωσσική αφομοίωση των μαθητών αλλά και των κριτηρίων αξιολόγησής τους.
- η διερεύνηση της στάσης των γονέων απέναντι στην εκπαίδευση των παιδιών τους και κατ' επέκταση απέναντι στην εκπαιδευτική πολιτική του ελληνικού κράτους και του τρόπου με τον οποίο επηρέασε την τακτική φοίτηση στα δημοτικά σχολεία.

Για την εκπόνηση της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ως μέθοδος διερεύνησης η ιστορική έρευνα. Σύμφωνα με τον Borg (1963), η ιστορική έρευνα ορίζεται ως «ο συστηματικός και αντικειμενικός εντοπισμός, η εκτίμηση και σύνθεση μαρτυριών, προκειμένου να θεμελιωθούν γεγονότα και να συναχθούν συμπεράσματα σχετικά με συμβάντα του παρελθόντος». Η ιστορική έρευνα στοχεύει στην πιστή αναπαράσταση μιας περασμένης εποχής, καθώς επιχειρεί να την αποτυπώσει και να την εξηγήσει ερμηνεύοντας τις κοινωνικές, πολιτισμικές, οικονομικές και πνευματικές συνθήκες. Έτσι, μέσα από την εκ νέου κατανόηση του παρελθόντος

αναδεικνύεται η σημασία του για το παρόν και το μέλλον (Cohen, Manion & Morrison, 2008:271-272).

Η ιστορική έρευνα «δίνει τη δυνατότητα ώστε να αναζητούνται στο παρελθόν λύσεις σε σύγχρονα προβλήματα, φωτίζει τάσεις του παρόντος και του μέλλοντος, υπογραμμίζει τη σχετική σημασία και τα αποτελέσματα των ποικίλων αλληλεπιδράσεων που συναντώνται σε όλες τις κουλτούρες και επιτρέπει την επανεκτίμηση των δεδομένων σε σχέση με επιλεγμένες υποθέσεις, θεωρίες και γενικεύσεις που διατυπώνονται σήμερα σχετικά με το παρελθόν» (Hill & Kerber, στο Cohen, Manion & Morrison, 2008: 272).

Πηγές δεδομένων για την ιστορική έρευνα αποτελούν οι πρωτογενείς πηγές, που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως «ψυχή της ιστορικής έρευνας», αλλά και οι δευτερογενείς, οι οποίες χρησιμοποιούνται όταν δεν υπάρχει πρωτογενές υλικό ή συμπληρώνουν τις υπάρχουσες πηγές (Cohen, Manion & Morrison, 2008:276). Στις πρωτογενείς πηγές, που μελετήθηκαν για τη διερεύνηση της εκπαιδευτικής πολιτικής του ελληνικού κράτους απέναντι στους σλαβόφωνους πληθυσμούς της Δυτικής Μακεδονίας και, πιο συγκεκριμένα της περιφέρειας της Φλώρινας, περιλαμβάνονται οι εκθέσεις των επιθεωρητών εκπαίδευσης της περιφέρειας της Φλώρινας προς το οικείο Εποπτικό συμβούλιο της περιόδου 1918-1934, εκθέσεις και επιστολές διοικητικών προσώπων, Νόμοι, Βασιλικά και Νομοθετικά Διατάγματα της περιόδου, η απογραφή του πληθυσμού της Ελλάδας του 1928 και δημοσιεύματα από τις τοπικές εφημερίδες *Έθνος*, *Έλεγχος* και *Φωνή του Λαού*. Σημαντικές πληροφορίες αντλήθηκαν από τις δευτερογενείς πηγές που προέρχονται από τα πρακτικά συνεδρίων και την ελληνική βιβλιογραφία.

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας στη Δυτική Μακεδονία την περίοδο 1912-1936

3.1 Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας την περίοδο 1912-1919

3.1.1 Η εκπαιδευτική πολιτική

Μετά τη νικηφόρα έκβαση των Βαλκανικών πολέμων και την ένταξη της Μακεδονίας στο ελληνικό κράτος, η παρουσία συμπαγών ξενόφωνων πληθυσμιακών ομάδων στην περιοχή απασχόλησε ιδιαίτερα την ελληνική κυβέρνηση δημιουργώντας ένα κλίμα εθνικής ανασφάλειας, το οποίο καθόρισε την εκπαιδευτική πολιτική του κρατικού μηχανισμού απέναντι στους ετερόγλωσσους αυτούς πληθυσμούς. Η ανησυχία αυτή αποτυπώνεται στην εισήγηση που προέρχεται από το αρχείο του Ίωνα Δραγούμη και πιθανώς συντάχθηκε την περίοδο 1914-1915 από τον Ευθύμιο Μπουντόνα, παλαιάμαχο επιθεωρητή εκπαίδευσης των ελληνικών σχολείων της Μακεδονίας και μέλος του εκπαιδευτικού συμβουλίου του Υπουργείου Παιδείας. Συγκεκριμένα, ο επιθεωρητής αναφέρει: *«Την Κυβέρνησιν δέον ν' απασχολήση σοβαρώτατα ο Εξελληνισμός της Μακεδονίας. Οιονδήποτε κυβερνητικόν μέτρον υπέρ των Μακεδονικών διαμερισμάτων δέον ν' αποβλέπη προς αυτόν κυρίως τον σκοπόν. Επί του παρόντος, όλη η προσοχή μας πρέπει να περιορισθή προς τους χριστιανούς ξενόφωνους, των οποίων ο αριθμός υπερβαίνει τας 400.000 (250.000 Σλαυόφωνοι, Αλβανόφωνοι, Βλαχόφωνοι, ολίγοι Τουρκόφωνοι)...όπως εξελληνίσωμεν πλήρως τους ξενόφωνους πληθυσμούς, δέον Α) Να συνηθίσωμεν αυτούς να ομιλώσι την Ελληνικήν γλώσσαν και μόνον ταύτην. Β) Να προσπαθήσωμεν να αγαπήσωσι το Ελληνικόν Κράτος. Γ) Να τους αποξενώσωμεν εντέχνως και βαθμιαίως από τα Σλαυικά ήθη και έθιμα»* (Κωστόπουλος, 2002:75-76). Την ίδια άποψη εκφράζει και ο Μ. Τριανταφυλλίδης, λέγοντας πως *«παρουσιάζεται ως ανάγκη επιτακτική και εθνικώτατη, να μάθουν γλήγορα να μιλούν τη γλώσσα μας όλοι οι ελληνικοί πληθυσμοί που ζουν στις νέες χώρες και ακόμη να μπορούν να τη μιλήσουν όσοι τυχόν ξένοι έγιναν πολίτες του κράτους μας»* (Τριανταφυλλίδης, 1916:2).

Η εκπαιδευτική πολιτική που υιοθέτησε η κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου απέναντι στους ξενόφωνους πληθυσμούς της Δυτικής Μακεδονίας επηρεάστηκε από τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες του 1913 και του 1917, εκδηλώνοντας την πρωτοβουλία για ήπια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, η οποία περιλάμβανε στους στόχους της την αφομοίωση

των ξενόφωνων μέσω ήπιων μεθόδων (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:34). Αμέσως μετά την ένταξη της Μακεδονίας στο ελληνικό κράτος ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη το *Τμήμα Εκπαιδύσεως της Γενικής Διοικήσεως Μακεδονίας*, επικεφαλής του οποίου ορίστηκε ο Ευθύμιος Μπουντώνας, ο οποίος εξέδωσε το 1913 το εγχειρίδιο *Οδηγιών διά τας γλωσσικάς ασκήσεις του Νηπιαγωγείου των ξενόφωνων*, με σκοπό την κατεύθυνση του έργου των δασκάλων των ξενόφωνων σχολείων (Ντίνας & Ηλιάδου-Τάχου, 2006:488).

Στόχος της κυβέρνησης των Φιλελευθέρων ήταν η προσαρμογή της εκπαίδευσης στις νέες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, που διαμορφώθηκαν μετά το κίνημα στο Γουδί, τη συνταγματική μεταρρύθμιση και τη νικηφόρα έκβαση των Βαλκανικών Πολέμων. Οι μεταρρυθμίσεις υλοποιήθηκαν με αλλαγές στα προγράμματα σπουδών, στους στόχους της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στη δομή του εκπαιδευτικού συστήματος, ενώ δημιουργήθηκαν νέα σχολικά εγχειρίδια και καθιερώθηκε η χρήση της δημοτικής για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στις τέσσερις πρώτες τάξεις του δημοτικού (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^β:118). Κύριο χαρακτηριστικό, λοιπόν, των νομοθετικών ρυθμίσεων, που ψηφίστηκαν, ήταν η εδραίωση και η επέκταση του σχολικού δικτύου, μέσα από την εξεύρεση διδακτικού προσωπικού και την αντιμετώπιση των προβλημάτων υλικοτεχνικής υποδομής. Για την αντιμετώπιση της έλλειψης δασκάλων το ελληνικό κράτος προέβη στην ψήφιση ελαστικών νομοθετικών ρυθμίσεων, οι οποίες απέδιδαν την ιδιότητα του δασκάλου σε άτομα με χαμηλό επίπεδο σπουδών και διασφάλιζαν έναν εύκολο διορισμό εκπαιδευτικών στις νεοαποκτηθείσες περιοχές. Οι επιπόλαιες αυτές ευεργετικές ρυθμίσεις είχαν μακροπρόθεσμα αρνητικές επιπτώσεις, με αποτέλεσμα την αδυναμία διαμόρφωσης κατάλληλων προϋποθέσεων για μόνιμες και μακροπρόθεσμες λύσεις, που θα διασφάλιζαν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:35).

3.1.2 Οι νομοθετικές διατάξεις

Όπως προαναφέρθηκε, το ελληνικό κράτος προέβη στην ψήφιση νόμων και διατάξεων, που αποσκοπούσαν στην παροχή κινήτρων για την εξεύρεση δασκάλων. Το Β.Δ. «περί του προσωπικού των σχολείων της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσεως των νέων χωρών» (ΦΕΚ 234/Β.Δ. 21.8.1914) όριζε με κάθε λεπτομέρεια τις προϋποθέσεις που έπρεπε να πληροί ένας δάσκαλος, ώστε να διοριστεί. Ως δημοδιδάσκαλοι αναγνωρίζονταν οι άντρες και οι γυναίκες που είχαν απολυτήριο αυτοτελούς διδασκαλείου των Νέων Χωρών ή του εξωτερικού ή μη αυτοτελούς διδασκαλείου. Όσοι δημοδιδάσκαλοι είχαν απολυτήριο μη αυτοτελούς διδασκαλείου με βαθμό «άριστα» αναγνωρίζονταν ως δευτεροβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι, ενώ

όσοι είχαν βαθμό «λίαν καλώς» και «καλώς» ως τριτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι. Ως πρωτοβάθμιοι υποδιδάσκαλοι αναγνωρίζονταν όσοι είχαν απολυτήριο των υποδιδασκαλείων Θεσσαλονίκης ή Μοναστηρίου, οι οποίοι, αν είχαν βαθμό «άριστα», μπορούσαν να προαχθούν σε τριτοβάθμιους δημοδιδασκάλους, και όσοι αναγνωρίστηκαν μέσω εξετάσεων στην Κρήτη ως οριστικοί διδάσκαλοι και των δύο φύλων, με την προϋπόθεση ότι δεν διέθεταν απολυτήριο δημοσίου ή αναγνωρισμένου γυμνασίου. Στα μεικτά σχολεία δινόταν η δυνατότητα διορισμού διδασκαλισσών, σε περιπτώσεις μη κάλυψης της θέσης από δημοδιδασκάλους. Ως νηπιαγωγοί αναγνωρίζονταν όσες είχαν πτυχίο νηπιαγωγών ή απολυτήριο του υποδιδασκαλείου θηλέων Θεσσαλονίκης. Διορίζονταν προσωρινώς ως νηπιαγωγοί με μισθό δευτεροβάθμιου υποδιδασκάλου και όσες έφεραν απολυτήριο οκτατάξιου παρθεναγωγείου, με τη δυνατότητα να διορισθούν οριστικά μετά από συμπληρωματική εξέταση (άρθρο 3). Οι δάσκαλοι, εκτός από τον κανονικό μισθό, λάμβαναν και προσαυξήσεις, ανάλογα με την προϋπηρεσία τους στα κοινοτικά ή δημόσια σχολεία (άρθρο 4). Ειδικότερα, στα σχολεία των Νέων Χωρών μπορούσαν να υπηρετήσουν όσοι είχαν τα τυπικά προσόντα, όσοι υπηρετούσαν επί διετία σε ισόβαθμη θέση σε σχολεία των Νέων Χωρών και οι διδάσκαλοι πρόσφυγες με τα προβλεπόμενα προσόντα (άρθρο 5). Ακόμη, κρινόταν δυνατή η ετήσια απόσπαση για την κάλυψη κενών θέσεων δημοτικών σχολείων των Νέων Χωρών δημοδιδάσκαλων των πολυτάξιων σχολείων των παλαιών χωρών, λαμβάνοντας επιμίσθιο 30 δραχμών μηνιαίως (άρθρο 12).

Ο Νόμος 402 (ΦΕΚ 348/25.11.1914) συμπλήρωνε στο παραπάνω Β.Δ. ότι στις κενές θέσεις των δημοτικών σχολείων ή στις θέσεις που δημιουργούνταν με αριθμό μαθητών ή μαθητριών μικρότερο των 50 ατόμων διορίζονταν μόνο υποδιδάσκαλοι ή και δημοδιδάσκαλοι ή διδασκάλισσες με βαθμό και μισθό πρωτοβάθμιου υποδιδασκάλου (άρθρο 2) και ενισχύθηκε με τον Νόμο 1067 (ΦΕΚ 268/21.11.1917), με τροποποιήσεις για τον διορισμό, τη μετάθεση ή την απόσπαση και τις αμοιβές των διδασκάλων. Οριζόταν ότι σε θέση διδασκάλου πλήρους δημοτικού σχολείου μπορούσαν να παραμείνουν και να μετατεθούν υποδιδάσκαλοι με τον βαθμό και μισθό που είχαν, εφόσον δεν καλυπτόταν από δημοδιδάσκαλο. Ακόμη, οι πτυχιούχοι των υποδιδασκαλείων Θεσσαλονίκης και Μοναστηρίου που είχαν βαθμό «άριστα», «λίαν καλώς» και δεκαετή υπηρεσία, από την οποία πενταετή σε θέση διευθυντή κοινού δημοτικού σχολείου, αναγνωρίζονταν ως τριτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι, ενώ οι υπόλοιποι ως πρωτοβάθμιοι υποδιδάσκαλοι, με τη δυνατότητα να προαχθούν σε τριτοβάθμιους, εφόσον πετύχαιναν σε εξετάσεις. Όλοι οι υποδιδάσκαλοι, ανεξαρτήτως βαθμού, προάγονταν στον αμέσως επόμενο βαθμό, ενώ οι πρωτοβάθμιοι μπορούσαν να προαχθούν σε τριτοβάθμιους δημοδιδασκάλους, μόνο αν

πιστοποιούσαν ότι παρακολούθησαν μαθήματα αυτοτελούς διδασκαλείου (άρθρο 3). Για την κάλυψη των θέσεων των πλήρων δημοτικών σχολείων των Νέων Χωρών, μπορούσαν να διοριστούν σ' αυτές όλοι οι δευτεροβάθμιοι και τριτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι καθώς και οι έχοντες απολυτήριο γυμνασίου. Στις θέσεις των κοινών δημοτικών σχολείων των Νέων Χωρών μπορούσαν να διοριστούν όλοι οι υποδιδάσκαλοι με ενδεικτικό πρώτης τάξεως τετρατάξιου ή τρίτης τάξεως εξατάξιου γυμνασίου ή αντίστοιχης τάξης παρθενγωγείου με βαθμό και μισθό δευτεροβάθμιου υποδιδασκάλου (άρθρο 5). Στο άρθρο 6 του Νόμου 402 προστέθηκε η δυνατότητα να διορίζονται και να μετατίθενται σε κοινά δημοτικά σχολεία ξενόφωνων συνοικισμών των Νέων Χωρών και νηπιαγωγοί με τον βαθμό και μισθό που είχαν πριν. Σε κενές θέσεις κοινών δημοτικών σχολείων των Νέων Χωρών μπορούσαν να διορίζονται άνδρες δημοδιδάσκαλοι με αίτησή τους, με βαθμό και μισθό υποδιδασκάλου πρώτης τάξεως, εκτός από αυτούς που τοποθετούνταν σε σχολεία ξενόφωνων συνοικισμών, οι οποίοι διορίζονταν με τον οικείο βαθμό και μισθό. Οι απόφοιτοι διδασκαλείων και των δύο φύλων και διδασκαλείων νηπιαγωγών, εφόσον υπηρετούσαν σε πλήρη δημοτικά σχολεία ή κοινά στους ξενόφωνους συνοικισμούς της Μακεδονίας και της Ηπείρου, έπαιρναν επίδομα 50 δραχμές, αν είχαν απολυτήριο με βαθμό «άριστα», 40 δραχμές με βαθμό «λίαν καλώς» και 30 δραχμές με βαθμό «καλώς». Όλοι οι λειτουργοί της μέσης εκπαίδευσης, ανεξαρτήτως βαθμού, λάμβαναν επίδομα, που αντιστοιχούσε στο 20% του μηνιαίου μισθού τους, το οποίο διατηρούνταν ανεξάρτητα από τη συμπλήρωση πενταετίας ή προαγωγής αυξήσεως του μισθού, εφόσον παρέμενε η εμπόλεμη κατάσταση. Στο τέλος του Νόμου 402 προστέθηκαν άλλα δύο άρθρα, σύμφωνα με τα οποία οι λειτουργοί της μέσης και δημοτικής εκπαίδευσης, ανεξαρτήτως βαθμού, που υπηρετούσαν σε σχολεία εντός περιοχής πολεμικών επιχειρήσεων και οι λειτουργοί της δημοτικής εκπαίδευσης, ανεξαρτήτως βαθμού, που υπηρετούσαν σε σχολεία ξενόφωνων συνοικισμών των Νέων Χωρών λάμβαναν κάθε μήνα, εκτός του κανονικού μισθού και των άλλων αποδοχών τους, ως επιπλέον επίδομα και το ½ του κανονικού μισθού τους (άρθρο 15, άρθρο 16).

Επιπλέον, με τον Νόμο 1329 (ΦΕΚ 89/27.4.1918) ο Υπουργός των Εκκλησιαστικών και της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως είχε το δικαίωμα να συνιστά πρακτικές σχολές θηλέων στους ξενόφωνους συνοικισμούς της Μακεδονίας και της Ηπείρου (άρθρο 5), ενώ με Ν.Δ. (ΦΕΚ 91/30.4.1919) οριζόταν ότι μπορούσε να αποσπά για ένα έτος διδασκάλους, που υπηρετούσαν σε σχολεία της παλαιάς Ελλάδας, σε σχολεία των ξενόφωνων συνοικισμών της νέας Ελλάδας για την κάλυψη των σχολικών αναγκών (άρθρο 1). Οι αποσπώμενοι λάμβαναν, εκτός από τον μισθό και άλλες αποδοχές, που δικαιούνταν, και τα οδοιπορικά έξοδα (άρθρο

2), ενώ ο χρόνος της απόσπασής τους θεωρούνταν διπλάσιος για την εξέλιξη του μισθού και της τάξης τους (άρθρο 3).

Τέλος, καθοριστική υπήρξε η συμβολή του Ν.Δ. της 26^{ης} Απριλίου 1919, που σχετιζόταν με την απόσπαση εκπαιδευτικών από σχολεία της παλιάς Ελλάδας με ειδικό επιμίσθιο, και του Νόμου 1329/1919, που σχετιζόταν με τη δημιουργία νυχτερινών σχολείων. Τα σχολεία αυτά, που διέπονταν από ειδικό καθεστώς λειτουργίας, ιδρύθηκαν τα επόμενα χρόνια με στόχο την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας από τους ενήλικες ξενόφωνους κατοίκους των αγροτικών κοινοτήτων. Χαρακτηριστικά, στη Φλώρινα λειτούργησαν 14 νυχτερινές σχολές με 300 συνολικά μαθητές, οι οποίες βασίστηκαν στην οικονομική επιχορήγηση τη Γενικής Διοίκησης Μακεδονίας (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:62).

3.2 Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας την περίοδο 1919-1925

3.2.1 Η εκπαιδευτική πολιτική

Την περίοδο 1919-1925 στόχος της εκπαιδευτικής πολιτικής του ελληνικού κράτους, η οποία χαρακτηρίστηκε από τη σύμπλευση μεταρρυθμιστών και αντιμεταρρυθμιστών στο ζήτημα της αφομοίωσης των ξενόφωνων, θεωρήθηκε η «εξελληνισις», η αφομοίωση, δηλαδή, των στοιχείων που προσδιόριζαν την ελληνική εθνική ταυτότητα. Ο ρόλος του σχολείου κρίθηκε καθοριστικός για την επίτευξη της αφομοίωσης των ξενόφωνων πληθυσμών των Νέων Χωρών με ήπιες μεθόδους (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:35).

Ο στόχος, λοιπόν, της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης των φιλελευθέρων ήταν ο γλωσσικός εξελληνισμός των ξενόφωνων με εργαλείο τη δημοτική γλώσσα, που θα επέτρεπε την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού και την ομαλή κοινωνική και εθνική τους ενσωμάτωση (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:36). Στην Φλώρινα οι προοδευτικές απόψεις των φιλελευθέρων προκάλεσαν την αντίδραση της αστικής τάξης, που τάχθηκε εναντίον της μεταρρύθμισης και της γενίκευσης της εκπαίδευσης σε όλα τα κοινωνικά στρώματα, καθώς είχε κατορθώσει να εδραιώσει την κοινωνική της υπεροχή λόγω της πρόσβασής της στα μορφωτικά αγαθά και την γνώση της καθαρεύουσας (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^β:127).

Το πρόβλημα της παρουσίας των ξενόφωνων πληθυσμών στην Μακεδονία δεν εξαλείφθηκε με τη συνθήκη του Νεϊγύ, γεγονός που οδήγησε στην παρέμβαση της ΚτΕ, με στόχο την προστασία των ξενόφωνων πληθυσμών, που εξακολουθούσαν να ζουν στην Μακεδονία (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:36). Ταυτόχρονα, η ξενοφωνία ενισχύθηκε με την άφιξη

των προσφύγων μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, δεδομένου ότι το μισό του αριθμού των προσφύγων που εγκαταστάθηκε στην Επαρχία της Φλώρινας και σημαντικό μέρος εκείνων που εγκαταστάθηκαν στην Επαρχία Εορδαίας μιλούσαν την τουρκική γλώσσα (Κολιόπουλος,1996:19).

Η ανάληψη της εξουσίας από μια συντηρητική κυβέρνηση δε διαφοροποίησε την υπάρχουσα κατάσταση. Η εκπαιδευτική πολιτική της επικεντρώθηκε στον εκπολιτισμό των ξενόφωνων πληθυσμών, που λόγω ηλικίας δεν μπορούσαν να συμπεριληφθούν στις διατάξεις περί υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Έτσι, η νέα κυβέρνηση διαφοροποιήθηκε από την προηγούμενη ως προς την προώθηση της ιδρυματοποίησης, της δημιουργίας, δηλαδή, χώρων διαμονής και εκπαίδευσης των ξενόφωνων μακριά από το μητρικό τους περιβάλλον (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:36-37).

3.2.2 Οι νομοθετικές διατάξεις

Ο Νόμος 2145 (ΦΕΚ 69/20.3.1920) «περί αποδοχών, αδειών και συντάξεως του προσωπικού των σχολείων της δημοτικής εκπαίδευσεως» όριζε τον διαχωρισμό δημοδιδασκάλων, που υπηρετούσαν με βαθμό και μισθό δημοδιδασκαλου ή δημοδιδασκάλισσας, σε τρεις τάξεις και καθόριζε τον μισθό τους. Ο αρχικός μηνιαίος μισθός των δημοδιδασκάλων τρίτης τάξης, που υπηρετούσαν σε πλήρη δημοτικά σχολεία ή σε κοινά σχολεία ξενόφωνων συνοικισμών, ανερχόταν στις 240 δραχμές, της δεύτερης τάξης στις 320 δραχμές, ενώ της πρώτης τάξης στις 400 δραχμές. Αντίστοιχα, ο αρχικός μηνιαίος μισθός των δημοδιδασκαλισσών τρίτης τάξης ήταν 240 δραχμές, της δεύτερης τάξης 280 δραχμές και της πρώτης 320 δραχμές (άρθρο 3).

Το ζήτημα της ανέγερσης και του εξοπλισμού των διδακτηρίων απασχόλησε ιδιαίτερα το ελληνικό κράτος, το οποίο προέβη στην ψήφιση νόμων με σκοπό την ενίσχυση της χρηματοδότησης για την ανέγερση διδακτηρίων και την προμήθεια σχολικών επίπλων και διδακτικών οργάνων. Έτσι, σύμφωνα με τον Νόμο 2442 (ΦΕΚ 181/11.8.1920) ιδρύθηκε σε κάθε δήμο και κοινότητα Ταμείο Εκπαιδευτικής Πρόνοιας, με σκοπό την εξεύρεση πόρων για απόκτηση ευπρεπών διδακτηρίων, που θα πληρούσαν τους υγειονομικούς και παιδαγωγικούς όρους, και τη στελέχωσή τους με τον απαραίτητο εκπαιδευτικό εξοπλισμό (άρθρο 1). Η ανέγερση, η συντήρησή τους και η δαπάνη προμήθειας και συντήρησης σχολικών επίπλων και διδακτικών οργάνων βάρυνε τα ιδρυόμενα σε κάθε δήμο ή κοινότητα Ταμεία Εκπαιδευτικής Πρόνοιας (άρθρο 2).

Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή και την αύξηση των ορφανών παιδιών ψηφίστηκε ο Νόμος 2851 «περί ιδρύσεως Εθνικών Ορφανοτροφείων και Οικοτροφείων άπορων μαθητών» (ΦΕΚ 114/15.07.1922), που προέβλεπε την περίθαλψη των ορφανών παιδιών και τη μόρφωση των αναξιοπαθούντων άπορων μαθητών και μαθητριών (άρθρο 1). Κάθε Ορφανοτροφείο και Οικοτροφείο βρισκόταν υπό την εποπτεία και εξάρτηση του Υπουργείου Περιθάλψεως και διοικούνταν από Διοικητική Επιτροπή αποτελούμενη από τον Νομάρχη, τον Επίσκοπο, τον Πρόεδρο και τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών, τον Δήμαρχο, τον Έφορο, τον Επιθεωρητή της μέσης ή της δημοτικής εκπαίδευσης, τον Νομομηχανικό και τέσσερις πολίτες, οι οποίοι θα διορίζονταν με απόφαση του Υπουργού Περιθάλψεως (άρθρο 2).

Η ανάγκη εξεύρεσης και μόρφωσης διδακτικού προσωπικού αποτυπώνεται στον Νόμο 3182 (ΦΕΚ 187/7.8.1924), ο οποίος όριζε τη λειτουργία πολυτάξιων και μονοτάξιων Διδασκαλείων. Με σκοπό τη μόρφωση διδασκάλων της δημοτικής εκπαίδευσης, στις περιφέρειες του κράτους όπου λειτουργούσαν ελληνικά σχολεία ιδρύονταν πεντατάξια Διδασκαλεία, ενώ στις υπόλοιπες εξατάξια (άρθρο 2). Ταυτόχρονα, σε κάθε Διδασκαλείο ιδρύονταν και Οικοτροφείο, όπου γίνονταν δεκτοί ως υπότροφοι όσοι επιτύγχαναν στις εισιτήριες εξετάσεις. Στα Διδασκαλεία αρρένων και θηλέων δινόταν προτεραιότητα στους μαθητές και τις μαθήτριες που κατάγονταν από ξενόφωνες κοινότητες. Οι υπότροφοι καθ' όλο τον χρόνο των σπουδών τους παρέμεναν στο Οικοτροφείο, ενώ μετά το τέλος των σπουδών τους υποχρεούνταν να υπηρετήσουν ως δημοδιδάσκαλοι για μια δεκαετία οι άνδρες και για μια επταετία οι γυναίκες. Ακόμη και μη υπότροφοι μαθητές γίνονταν δεκτοί στα Οικοτροφεία, με την προϋπόθεση της καταβολής των απαραίτητων τροφείων για κάθε σχολικό έτος. Αν δεν λειτουργούσε Οικοτροφείο, οι υπότροφοι λάμβαναν από το Κράτος μηνιαίο επίδομα 300 δραχμών (άρθρο 10). Τέλος, οριζόταν ότι οι απόφοιτοι των μονοτάξιων διδασκαλείων διορίζονταν μόνο σε κενές θέσεις σχολείων της Ηπείρου, της Μακεδονίας και της Θράκης, με την υποχρέωση να υπηρετήσουν στις συγκεκριμένες θέσεις επί μια τριετία τουλάχιστον (άρθρο 16).

3.3 Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας την περίοδο 1925-1926

3.3.1 Η εκπαιδευτική πολιτική

Την περίοδο της δικτατορίας του Πάγκαλου (1925-1926) ψηφίστηκαν πολλές νομοθετικές διατάξεις, οι οποίες είτε καταργούσαν και απαξίωναν εκπαιδευτικές δομές της προηγούμενης περιόδου είτε αφορούσαν τους ξενόφωνους πληθυσμούς της Μακεδονίας. Η απόπειρα της κυβέρνησης να αναγνωρίσει την ύπαρξη *σερβικής μειονότητας* στη Μακεδονία, ως πράξη αντιπερισπασμού στις βουλγαρικές απαιτήσεις, είχε ως αποτέλεσμα τη διαφοροποίηση της εκπαιδευτικής πολιτικής της αφομοίωσης των ξενόφωνων πληθυσμών και την εφαρμογή μιας δίγλωσσης εκπαίδευσης με κυρίαρχο το μοντέλο της ενσωμάτωσης (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:38), σύμφωνα με τον μεταγενέστερο καθορισμό των μοντέλων εκπαιδευτικής πολιτικής που σχετίζονται με τον ρόλο του Κράτους στη διαχείριση ενός πολυπολιτισμικού περιβάλλοντος (Πυργιωτάκης, 2000, στο Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α: 24-25).

Στα τέλη του 1925, λοιπόν, κατατέθηκε Ν.Δ. για την ίδρυση μειονοτικών σχολείων, το οποίο προέβλεπε τη σύσταση ειδικού «*τμήματος εκπαίδευσεως ξενόφωνων*» στο Υπουργείο Παιδείας για την καλύτερη διαχείριση των ξενόφωνων σχολείων, που θα λειτουργούσαν με τους δικούς τους δασκάλους, επιθεωρητές και σχολικά βιβλία, δίνοντας στους σλαβόφωνους τη δυνατότητα επιλογής ανάμεσα σε τρεις εναλλακτικές λύσεις: α. Φοίτηση σε «*δημοτικά σχολεία ξενοφώνου μειονότητας*», ειδικά, δηλαδή, μειονοτικά σχολεία, που θα ιδρύονταν έπειτα από αίτηση γονέων 40 τουλάχιστον παιδιών ηλικίας 6-12 ετών στη συγκεκριμένη περιοχή με χρηματοδότησή από το ελληνικό κράτος. Ο διορισμός των δασκάλων θα γινόταν από το Υπουργείο Παιδείας και η έγκριση των διδακτικών βιβλίων από το Εκπαιδευτικό Συμβούλιο. β. Φοίτηση σε ιδιωτικά «*ξενόφωνα*» σχολεία, υπό τον έλεγχο του κράτους, όπου ήταν υποχρεωτική η παράλληλη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας από δασκάλους της δημόσιας εκπαίδευσης. γ. Φοίτηση σε «*κανονικά*» δημόσια σχολεία, όπου θα υπήρχε η δυνατότητα παράλληλης διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας σε ειδική τάξη ως πρόσθετου μαθήματος (Κωστόπουλος, 2000:96-97). Το μοντέλο της ενσωμάτωσης επέτρεπε τη συνύπαρξη των δύο κουλτούρων, επιβάλλοντας την ισχυρότερη, δηλαδή την ελληνική, δείχνοντας, όμως, ανοχή και διατηρώντας την πολιτισμική διαφορετικότητα των ξενόφωνων (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:38).

Είναι γεγονός ότι η εκπαιδευτική πολιτική της κυβέρνησης Πάγκαλου υιοθέτησε ηπιότερες στρατηγικές εξελληνισμού των ξενόφωνων πληθυσμών της Μακεδονίας. Το δίγλωσσο μοντέλο ενσωμάτωσης στόχευε στην παροχή κινήτρων στους ξενόφωνους και όχι

στην καταναγκαστική ένταξή τους στην ελληνική εκπαίδευση. Σύμφωνα με τις τοπικές εφημερίδες, η εκπαίδευση των ξενόφωνων ήταν αρμοδιότητα των ειδικών Εκπαιδευτικών Συμβούλων και των πολιτών της Μακεδονίας. Ειδικότερα, προτεινόταν η υλοποίηση μιας εκπαιδευτικής πολιτικής με πρακτικό προσανατολισμό, που θα υλοποιούνταν με την ίδρυση τεχνικών, επαγγελματικών και Κυριακών σχολείων, με στόχο την ένταξη των ξενόφωνων στην παραγωγή, αλλά και την ίδρυση Πρότυπου Διδασκαλείου, ώστε οι εκπαιδευτικοί, που επιθυμούσαν να διδάξουν στα σχολεία των ξενόφωνων συνοικισμών της Ηπείρου, της Μακεδονίας και της Θράκης, να αποκτούσαν την απαραίτητη εξειδίκευση για τη διδασκαλία της γλώσσας κάτω από τις ειδικές αυτές συνθήκες (Ελεγχος, 6/8/1926, Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:39-40).

Παρά τις εκσυγχρονιστικές μεταρρυθμίσεις της εισαγωγής του δίγλωσσου μοντέλου εκπαίδευσης και της δημιουργίας σλαβικού αλφαβήτου (Abecedar), οι θέσεις της κυβέρνησης Πάγκαλου για τη σχολική γλώσσα χαρακτηρίζονταν συντηρητικές, καθώς τάχθηκε εναντίον της χρήσης της δημοτικής γλώσσας στο σχολείο, επαναφέροντας τις στερεότυπες εκφράσεις των «μαλλιαρών» και του «μαλλιαρισμού» (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:40).

3.3.2 Οι νομοθετικές διατάξεις

Μετά την επιβολή της δικτατορίας του Πάγκαλου ψηφίστηκε Ν.Δ. σύμφωνα με το οποίο οριζόταν η απαλλαγή από την καταβολή των εκπαιδευτικών τελών εγγραφής και ανανέωσης εγγραφής των μαθητών οι οποίοι αποδείκνυαν με πιστοποιητικό της οικείας δημοτικής ή κοινοτικής αρχής ότι προέρχονταν από ξενόφωνες οικογένειες των Νέων Χωρών (*άρθρο 1*). Μάλιστα, προβλεπόταν ότι διακόσιες χιλιάδες δραχμές από τις εισπράξεις των εκπαιδευτικών τελών για την ετήσια συνδρομή των σχολικών ταμείων της μέσης εκπαίδευσης προσφέρονταν για την παροχή βοήθηματος στους μαθητές των ξενόφωνων περιοχών (*άρθρο 2*) (ΦΕΚ 108/29.3.1926).

Με το Ν.Δ. «περί ανεγέρσεως σχολικών διδακτηρίων εν ταις Ν. Χώραις εξ εκπαιδευτικών κληροδοτημάτων» ορίζονταν οι διαδικασίες για την ανέγερση των σχολικών κτιρίων στις Νέες Χώρες (ΦΕΚ 152/13.5.1926), ενώ με το Ν.Δ. της 7^{ης} Μαΐου 1926 «περί υποχρεωτικής φοίτησεως εις το δημοτικόν σχολείον» (ΦΕΚ 143/7.5.1926) καθορίζονταν οι ποινές που θα επιβάλλονταν στους γονείς που δεν έστελναν τα παιδιά τους στο σχολείο. Πιο συγκεκριμένα, η υποχρεωτική φοίτηση των μαθητών και των δύο φύλων στο δημοτικό σχολείο άρχιζε από το 6^ο έτος και ολοκληρωνόταν με τη λήψη απολυτηρίου εξαταξίου

δημοτικού σχολείου ή ενδεικτικού ανάλογης τάξης άλλου σχολείου, χωρίς να διαρκεί παραπάνω από το 14^ο έτος της ηλικίας τους (άρθρο 1). Υπεύθυνοι για τη φοίτηση των παιδιών τους θεωρούνταν οι γονείς ή οι κηδεμόνες (άρθρο 2). Εάν οι γονείς αμελούσαν να εγγράψουν τα παιδιά τους στο δημοτικό σχολείο και μετά την λήξη της παρεχόμενης προθεσμίας των 15 ημερών, μηνύονταν από τον προϊστάμενο του σχολείου, δικάζονταν και τιμωρούνταν με πρόστιμο. Αν, μάλιστα, και μετά την 1^η Νοεμβρίου εξακολουθούσαν να αμελούν τις υποχρεώσεις τους, μηνύονταν και τιμωρούνταν με φυλάκιση 5 ημερών έως τριών μηνών, με την υποχρέωση να καταβάλουν και τα οφειλόμενα πρόστιμα (άρθρο 6). Ταυτόχρονα, το Ν.Δ. όριζε ότι οι μαθητές έπρεπε να φοιτούν ανελλιπώς στο σχολείο, ενώ τα αστυνομικά όργανα υποχρεούνταν να συλλαμβάνουν και να οδηγούν τα παιδιά στο σχολείο, αν βρίσκονταν εκτός αυτού κατά τις ώρες διδασκαλίας. Η αδικαιολόγητη απουσία του μαθητή η οποία υπερέβαινε τον ένα μήνα τιμωρούνταν με πρόστιμο, το οποίο βάρυνε τους γονείς ή τους κηδεμόνες του (άρθρο 7). Οι προϊστάμενοι σχολείων αλλά και οι επιθεωρητές που δεν τηρούσαν τις διατάξεις της υποχρεωτικής φοίτησης τιμωρούνταν με πρόστιμο από το αρμόδιο εποπτικό συμβούλιο (άρθρο 10). Εξάλλου, όποιος κληρωτός κατά την κατάταξή του στον στρατό δεν προσκόμιζε απολυτήριο εξατάξιου δημοτικού σχολείου ή ενδεικτικό ανάλογης τάξης άλλου σχολείου υποχρεούνταν να υπηρετήσει στο στρατό, εκτός από την κανονισμένη θητεία, τόσα σχολικά έτη όσα δε φοίτησε από το 7ο ως το 12ο έτος της ηλικίας του (άρθρο 11).

Το πιο αυταρχικό μέτρο, που επιβλήθηκε από τη δικτατορία του Πάγκαλου, ήταν το Ν.Δ. της 21^{ης} Ιουλίου 1925, το οποίο προέβλεπε την επιβολή εράνου και την υποχρεωτική εργασία των κατοίκων για την ανέγερση διδακτηρίων στις Νέες Χώρες (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:63).

3.4 Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας την περίοδο 1926-1936

3.4.1 Η εκπαιδευτική πολιτική

Την περίοδο 1926-1936 οι φιλελεύθερες και συντηρητικές κυβερνήσεις, που εναλλάσσονταν στην εξουσία, δεν μετέβαλαν τους σκοπούς της εκπαιδευτικής πολιτικής για τους ξενόφωνους πληθυσμούς της Μακεδονίας και χρησιμοποίησαν πιο ήπιους όρους, ώστε να τους περιγράψουν, αφήνοντας πίσω τον σκοπό της «εξελληνίσεως». Ως στόχοι, λοιπόν, της εκπαιδευτικής πολιτικής προσδιορίζονταν η καταπολέμηση του αναλφαβητισμού, η παροχή

ίσων ευκαιριών στα μορφωτικά αγαθά στους σλαβόφωνους πληθυσμούς και η επιτάχυνση της κοινωνικής κινητικότητας (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:40).

Το διάστημα της σύντομης διακυβέρνησης της χώρας από τον στρατηγό Κονδύλη, εκδόθηκε μια σειρά νομοθετικών διαταγμάτων, που στόχευαν στην αποκατάσταση των εκπαιδευτικών δομών των φιλελευθέρων κυβερνήσεων (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^β:134). Αξίζει να αναφερθεί το Ν.Δ. που όριζε την ίδρυση Διδασκαλείων στην Φλώρινα και την Καστοριά σε μια προσπάθεια ανάδειξης γηγενών εκπαιδευτικών (ΦΕΚ 341/30.9.1926). Το Διδασκαλείο της Φλώρινας καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας του συνέβαλε σημαντικά στην εκπαίδευση γηγενών εκπαιδευτικών, προσελκύοντας πληθώρα μαθητών από τις σλαβόφωνες κοινότητες, τη φοίτηση των οποίων ενθάρρυνε και η σχετική νομοθεσία (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α: 140).

Πράγματι, την περίοδο αυτή η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών απασχόλησε ιδιαίτερα το ελληνικό κράτος. Διαμορφώθηκε η αντίληψη ότι η αφομοίωση των ξενόφωνων πληθυσμών της Μακεδονίας θα επιτυγχανόταν, αν η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας πραγματοποιούνταν από γηγενείς εκπαιδευτικούς. Οι γηγενείς και συχνά ξενόφωνοι εκπαιδευτικοί, γνωρίζοντας τις συνθήκες που επικρατούσαν στις ξενόφωνες κοινότητες, μπορούσαν να λειτουργήσουν ως παράδειγμα για τους σλαβόφωνους. Μάλιστα, λόγω της έλλειψης γηγενών εκπαιδευτικών, οι πρόσφυγες εκπαιδευτικοί είχαν αναλάβει τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στις ξενόφωνες κοινότητες της Δυτικής Μακεδονίας, καθιστώντας αναγκαία την ίδρυση Διδασκαλείων στις περιοχές αυτές (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α: 123-124).

Στην τοπική εφημερίδα της Φλώρινας *Φωνή του λαού*, με αφορμή τη βράβευση του επιθεωρητή των δημοτικών σχολείων Εδέσσης, Πέτρου Πύρζα, από την Μακεδονική Εταιρεία, επισημαίνεται πως «μόνον οι Μακεδόνες λειτουργοί της εκπαίδευσως είνε ενδεδειγμένοι δια την διαμόρφωσιν και ανάπλασιν των ξενοφώνων της Μακεδονίας, διότι μόνον ούτοι κατέχουσι το μυστικόν της μεθόδου διά της οποίας προσελκύεται η αγάπη αυτών προς την Ελληνικήν ιδέαν, την Ελληνικήν διοίκησιν, και συντελείται η εξελλήνισις και αφομοιώσις αυτών, κατά τρόπον ομαλότερον, ταχύτερον, επιτυχέστερον» (*Φωνή του λαού*, 29/1/1927). Την ίδια άποψη διατυπώνει και ο Νομάρχης Φλώρινας Π. Καλλιγιάς σε έκθεσή του τονίζοντας πως «η ύπαρξις εκπαιδευτικών λειτουργών καταγομένων εκ της περιφέρειας, συμφέρει ημίν πολύ εθνικώς». Μάλιστα, αναφέρει χαρακτηριστικά πως ένας ξένος δάσκαλος «όσον και καλός αν είναι ούτος, λόγω της διαφοράς βιωτικών συνθηκών και χαρακτήρος, δεν θα δυνηθή να παράσχη εκείνο όπερ ζητούμεν να προσφέρη ο διδάσκαλος. Ουδέποτε θα δυνηθή (συνεπεία της γενικώς παρατηρουμένης δυσπιστίας του Μακεδόνοσ προς τον Παλαιοελλαδίτην)

να εισδύση εις την οικογένειαν εις την ψυχήν των χωρικών και ν' αναπτύξη εκεί την απαιτούμενην διά την αφομοίωσιν και τον εκπολιτισμόν δραστηριότητα» (Καλλιγιάς, 1930).

Η νίκη των φιλελευθέρων στις εκλογές του 1928 και η άνοδος στην εξουσία του Ελευθέριου Βενιζέλου οδήγησε στην επιβολή της μεταρρύθμισης που θα συνέβαλλε στον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης. Από το 1930 το ενδιαφέρον των μεταρρυθμιστών επικεντρώνεται στον προβληματισμό για το Νέο Σχολείο ή Σχολείο Εργασίας, που εστίαζε πλέον όχι μόνο στην χρήση της γλώσσας, που θα οδηγούσε την διάδοση των ελληνικών αξιών, αλλά και στη μέθοδο και τους σκοπούς μιας νέας αγωγής, που θα προσέλκυε το παιδί και θα βασιζόταν στη δράση και τη συμμετοχή του στη διδασκαλία. Στο Νέο Σχολείο οι μαθητές αποτελούσαν μια ενιαία ομάδα, χωρίς να υπάρχει ο διαχωρισμός ανάμεσα σε ξενόφωνους και ελληνόφωνους μαθητές, και με την καθοδήγηση του δασκάλου οδηγούνταν στη μάθηση, η οποία σεβόταν την ιδιαιτερότητα της ηλικίας τους και είχε εθνικούς σκοπούς. Ο προβληματισμούς σχετικά με το Σχολείο Εργασίας οδήγησε στην αντιπαράθεση των συντηρητικών επικριτών της νέας παιδαγωγικής, που αποτελούνταν από την παραδοσιακή αστική τάξη των γηγενών Μοναστηριωτών και βλαχόφωνων, και των προοδευτικών αστών προσφύγων (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:41).

3.4.2 Οι νομοθετικές διατάξεις

Όπως προαναφέρθηκε, το 1926 ιδρύθηκαν με Ν.Δ. Διδασκαλεία στη Φλώρινα και την Καστοριά στην προσπάθεια ανάδειξης γηγενών εκπαιδευτικών (ΦΕΚ 341/30.9.1926). Ταυτόχρονα, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το Ν.Δ. «περί επιτροπείας προς μελέτην των ζητημάτων των σχετιζομένων με τα ξενόφωνα σχολεία», σύμφωνα με το οποίο δινόταν η δυνατότητα στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων να συστήσει Επιτροπή από μέλη του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου και άλλα εξειδικευμένα πρόσωπα (ΦΕΚ 326/21.9.1926).

Η Οικουμενική Κυβέρνηση κινήθηκε προς την ίδια κατεύθυνση με τις νομοθετικές ρυθμίσεις του Υπουργείου Παιδείας και Γεωργίας. Ο Υπουργός Παιδείας Κ. Διδαχός, αναβιώνοντας το Νομοθετικό Διάταγμα της 21ης Ιουλίου 1925 της κυβέρνησης Πάγκαλου «περί ανεγέρσεως σχολικών κτιρίων εν ταις Ν. Χώραις εξ εκπαιδευτικών κληροδοτημάτων», επέβαλε τη διενέργεια εράνων και προσωπικής εργασίας των κατοίκων των ξενόφωνων κοινοτήτων για την ανέγερση διδαστηρίων στις Νέες Χώρες (ΦΕΚ 420/29.11.1926). Συγκεκριμένα, με απόφαση του Γενικού Διοικητή οριζόταν η χρονική περίοδος διενέργειας των εράνων, η οποία δεν μπορούσε να υπερβαίνει τα δύο έτη καθώς και το ανώτατο όριο του ποσού, που καθοριζόταν ανάλογα με την περιουσιακή κατάσταση του κάθε κατοίκου. Η

απόφασή του κοινοποιούνταν στον αρμόδιο Επιθεωρητή της Εκπαίδευσης και στη διδακτηριακή επιτροπή, η οποία, στη συνέχεια, κατάρτιζε τον ερανικό κατάλογο με τα ονόματα όλων των φορολογούμενων κατοίκων και το ποσό που όφειλαν να καταβάλουν (άρθρο 1). Ταυτόχρονα, επιβαλλόταν και προσωπική εργασία των ανδρών κατοίκων για την ανέγερση ή επισκευή διδακτηρίου, εφόσον είχαν συμπληρώσει το 20^ο έτος της ηλικίας τους και για διάστημα πέντε μέχρι δέκα ημερών ετησίως. Η προσωπική εργασία ήταν υποχρεωτική και εξαιρούνταν από αυτή μόνο όσοι υπερέβαιναν το 55^ο έτος της ηλικίας τους, όσοι υπέφεραν από κάποια πάθηση, που τους καθιστούσε ανίκανους για εργασία, και οι δημόσιοι υπάλληλοι, ενώ μπορούσε να περιλαμβάνει και μεταφορικά μέσα των κατοίκων, όπως άμαξες ή υποζύγια, ενώ υπήρχε και δυνατότητα εξαγοράς της με ποσό που καθοριζόταν από τη διδακτηριακή επιτροπή (άρθρο 2).

Ακολούθως, ο Υπουργός Γεωργίας Αλέξανδρος Παπαναστασίου με Ν.Δ. συνέβαλε στη δημιουργία θεσμών για τη στοιχειώδη γεωργική εκπαίδευση. Σύμφωνα με την εφημερίδα *Έλεγχος*, το Ν.Δ. της 7^{ης} Οκτωβρίου 1927 επέβαλε τη σύσταση σε κάθε δήμο ενός γεωργικού σχολείου, που θα ονομαζόταν «*Κυριακόν Γεωργικόν Σχολείον*», αφού θα λειτουργούσε τις Κυριακές. Η φοίτηση στα σχολεία αυτά ήταν υποχρεωτική για τους αποφοίτους του δημοτικού σχολείου οι οποίοι δεν συνέχιζαν τις σπουδές τους σε σχολεία μέσης εκπαίδευσης ή σε κατώτερα γεωργικά σχολεία, ενώ εξαιρούνταν όσοι ασχολούνταν με επαγγέλματα που δεν είχαν σχέση με τη γεωργία ή ήταν μεγαλύτεροι των 24 ετών, και διαρκούσε από δύο έως τέσσερα εξάμηνα. Το διδακτικό προσωπικό του σχολείου αποτελούνταν από δασκάλους, που επιλέγονταν από το Εκπαιδευτικό Συμβούλιο και αποστέλλονταν για μετεκπαίδευση σε γεωργικά φροντιστήρια, ώστε να μπορούν να διδάξουν στους μαθητές τα γεωργικά μαθήματα. Τέτοια φροντιστήρια συστάθηκαν σε διάφορες πόλεις, ανάμεσα τους και η Φλώρινα, με σκοπό την εκπαίδευση 30 δασκάλων. Οι κοινότητες, που αιτήθηκαν τη δημιουργία Κυριακού Γεωργικού Σχολείου, είχαν την υποχρέωση να καταβάλλουν στους δασκάλους επιμίσθιο ίσο με το ¼ του μισθού τους κάθε μήνα (*Έλεγχος*, 11/11/1927).

Για την ενίσχυση της γεωργικής εκπαίδευσης, μάλιστα, εκδόθηκε Ν.Δ. (ΦΕΚ 219/13.10.1927), σύμφωνα με το οποίο τα σχολεία μέσης εκπαίδευσης, που λειτουργούσαν σε αγροτικές περιοχές, ήταν δυνατό να μετατραπούν σε γεωργικά, εισάγοντας σε αυτά τη διδασκαλία γεωργικών μαθημάτων (άρθρο 1). Για τη μετατροπή αυτή ήταν απαραίτητη η παραχώρηση από την κοινότητα καλλιεργήσιμης έκτασης στο σχολείο τουλάχιστον 50 στρεμμάτων (άρθρο 2). Οι μαθητές θα διδάσκονταν τα γεωργικά μαθήματα και θα εξασκούνταν πρακτικά στις γεωργικές εγκαταστάσεις του σχολείου υπό τις οδηγίες του αρμόδιου καθηγητή (άρθρο 3). Μάλιστα, το απολυτήριο των Γεωργικών Γυμνασίων

εξισώνονταν με το απολυτήριο του Γυμνασίου (*άρθρο 6*). Για τα Γεωργικά πεντατάξια ή εξατάξια σχολεία της Μακεδονίας, της Ηπείρου και της Θράκης οριζόταν πως, αν είχαν δύο τμήματα καθεμιάς από τις τρεις πρώτες τάξεις, ήταν δυνατό να λειτουργήσει και Γεωργικό και Κλασσικό Τμήμα (*άρθρο 8*).

Την ίδια περίοδο, όπως συνέβη και κατά τη διάρκεια της δικτατορίας του Πάγκαλου, εκδόθηκαν ευνοϊκές νομοθετικές διατάξεις για τους μαθητές που προέρχονταν από ξενόφωνες οικογένειες των Νέων Χωρών, που αφορούσαν στην απαλλαγή τους από εκπαιδευτικά τέλη εγγραφής, ενώ ορίστηκε ότι το σύνολο των ετησίων εισπράξεων εκπαιδευτικών τελών θα αξιοποιούνταν για την παροχή βοηθημάτων (ΦΕΚ 277/ΝΔ 13.11.1927).

Μετά τις εκλογές του 1928, τη νέα κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου απασχόλησε το ζήτημα της ανέγερσης σχολικών κτηρίων. Συγκεκριμένα, λαμβάνοντας υπόψη το Ν.Δ. της 21ης Ιουλίου 1925 της κυβέρνησης Πάγκαλου, τροποποίησε το Π.Δ. της 29^{ης} Νοεμβρίου 1926 *«περί του τρόπου της επιβολής εράνου και υποχρεωτικής εργασίας δια την ανέγερσιν σχολικών διδαστηρίων εν ταις Νέαις Χώραις εξ Εκπαιδευτικών Κληροδοτημάτων»*, συμπληρώνοντας πως, αν η διδαστηριακή επιτροπή δεν προέβαινε στη σύνταξη του ερανικού καταλόγου, που θα περιείχε τα ονόματα των κατοίκων και το ποσό που ήταν υποχρεωμένοι να καταβάλλουν, ο αρμόδιος Επιθεωρητής θα αναλάμβανε την σύνταξή του (ΦΕΚ 38/ΝΔ 19.3.1928).

Επειδή, όμως, η ανάγκη εξεύρεσης πόρων για την ανέγερση διδαστηρίων ήταν επιτακτική, η κυβέρνηση προέβη στην ψήφιση νόμου για την εξακρίβωση των περιουσιών και των πόρων των τέως Χριστιανικών Κοινοτήτων με τη σύσταση αρμόδιας Επιτροπής. Η Επιτροπή, που αποτελούνταν από έναν Εφέτη, τον Οικουμενικό Επιθεωρητή, τον Γενικό Επιθεωρητή Εκπαίδευσης και δύο εκλεγμένους πολίτες, από τους οποίους ο ένας θα ήταν εκλεγμένος από το Δημοτικό Συμβούλιο και ο άλλος από Κοινοτική αντιπροσωπεία (*άρθρο 1*), θα αποτιμούσε την περιουσία κατηγοριοποιώντας τη σε εκκλησιαστική, σχολική και περιουσία ευαγών ιδρυμάτων (*άρθρο 2*) (Ν. 4446/ΦΕΚ 350/19.9.1929).

Ο Νόμος 4397 *«περί στοιχειώδους εκπαιδύσεως»* (ΦΕΚ 309/24.8.1929), βασισμένος στην μεταρρυθμιστική προσπάθεια του 1929, εξέφραζε τις προθέσεις της φιλελεύθερης κυβέρνησης για την προσαρμογή του σχολείου στις νέες συνθήκες κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης του κράτους. Τα σχολεία, λοιπόν, διαιρέθηκαν σε σχολεία γενικής μόρφωσης και επαγγελματικής μόρφωσης. Τα σχολεία γενικής μόρφωσης περιλάμβαναν τα νηπιαγωγεία, τα δημοτικά σχολεία και τις νυχτερινές σχολές, ενώ τα σχολεία επαγγελματικής μόρφωσης τα κατώτερα επαγγελματικά σχολεία (γεωργικά, εμπορικά, ναυτικά, βιοτεχνικά) και τις

οικοκυρικές σχολές θηλέων. Σε όλα τα σχολεία στοιχειώδους εκπαίδευσης, εκτός των οικοκυρικών, φοιτούσαν τόσο αγόρια όσο και κορίτσια (άρθρο 1). Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, οριζόταν με σαφήνεια ο σκοπός του νηπιαγωγείου, η υποβοήθηση, δηλαδή, της σωματικής και πνευματικής εξέλιξης των παιδιών και η προετοιμασία τους για το δημοτικό σχολείο, ενώ ιδρύονταν νηπιαγωγεία όπου συγκεντρώνονταν τουλάχιστον 20 νήπια, κατά προτίμηση στους συνοικισμούς, όπου υπήρχε ανάγκη γλωσσικής προπαιδείας των παιδιών για το δημοτικό σχολείο. Σκοπός του δημοτικού σχολείου οριζόταν η προετοιμασία των μαθητών για τη ζωή και η παροχή μόρφωσης, που θα τους καθιστούσε χρηστούς πολίτες. Μάλιστα, όσον αφορά στα δημοτικά σχολεία των ξενόφωνων συνοικισμών η προαγωγή, η υποβίβαση ή κατάργησή τους κρινόταν με βάση τον μέσο όρο των εξετασθέντων μαθητών των τριών τελευταίων ετών (άρθρο 3). Ταυτόχρονα, η νομοθεσία για την υποχρεωτική φοίτηση των παιδιών έγινε πιο αυστηρή. Οι γονείς και οι κηδεμόνες που δεν προέβαιναν στην εγγραφή των παιδιών τους μέσα στις νόμιμες προθεσμίες στο δημοτικό σχολείο ή δε φρόντιζαν για την τακτική φοίτησή τους τιμωρούνταν με πρόστιμο 50-500 δραχμών, το οποίο σε περίπτωση υποτροπής έφτανε μέχρι και τις 1.000 δραχμές (άρθρο 6). Το άρθρο 12 όριζε την ίδρυση νυχτερινών σχολών, σκοπός των οποίων ήταν η καταπολέμηση του αναλφαβητισμού των πολιτών, που είχαν υπερβεί το ανώτατο όριο ηλικίας φοίτησης στο δημοτικό σχολείο, η υποβοήθηση της γλωσσικής ανάπτυξης των ξενόφωνων και η παροχή μόρφωσης από τη σύγχρονη ζωή του Έθνους. Οι νυχτερινές σχολές ιδρύονταν όπου υπήρχαν τουλάχιστον 5 αναλφάβητοι. Με τα άρθρα 13 και 14 του Νόμου 4397/1929 ιδρύονταν σε κάθε δημοτικό σχολείο κήποι για τη διδασκαλία των φυσιογνωστικών μαθημάτων και την απόκτηση γνώσεων σχετικών με την καλλιέργεια της γης, σχολικές βιβλιοθήκες και εργαστήρια. Το Κεφάλαιο Θ' του Νόμου αναφερόταν στην ίδρυση κατώτερων επαγγελματικών σχολείων, με στόχο την προετοιμασία των μαθητών οι οποίοι δεν επιθυμούσαν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στα σχολεία μέσης εκπαίδευσης, για την άσκηση γεωργικού, εμπορικού, βιοτεχνικού ή οικοκυρικού επαγγέλματος.

Ταυτόχρονα, οι φιλελεύθεροι προέβησαν στην ίδρυση Διδασκαλείων Νηπιαγωγών αλλά και Νηπιαγωγείων για την ενίσχυση της προσχολικής εκπαίδευσης. Έτσι, ιδρύθηκαν Διδασκαλεία Νηπιαγωγών με σκοπό τη μόρφωση και εξειδίκευση του διδακτικού προσωπικού. Τα Διδασκαλεία αποτελούνταν από τέσσερις τάξεις, καθεμιά από τις οποίες μπορούσε να έχει 30 μαθήτριες, ενώ σε κάθε ένα λειτουργούσε και ένα πρότυπο νηπιαγωγείο. Το προσωπικό τόσο του Διδασκαλείου όσο και του νηπιαγωγείου λάμβανε επιμίσθιο, ενώ στις μαθήτριες παρεχόταν υποτροφία 300 δραχμών, αν δεν ήταν τρόφιμοι των Εθνικών Οικοτροφείων (Ν.4367/ΦΕΚ 291/17.8.1929). Επιπλέον, με Διάταγμα της 23ης

Οκτωβρίου 1929 ιδρύθηκαν μονοτάξια νηπιαγωγεία σε χωριά της περιφέρειας Γρεβενών, Καστοριάς και Φλώρινας, με στόχο την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας από τα νήπια των ξενόφωνων οικογενειών της Δυτικής Μακεδονίας (ΦΕΚ 383/ 23.10.1929).

Τέλος, για την καλύτερη λειτουργία των σχολείων ψηφίστηκε Νόμος για την ίδρυση Σχολικών Ταμείων και Σχολικών Εφορειών. Σε κάθε σχολείο στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης αλλά και σε κάθε Διδασκαλείο ιδρύθηκε Σχολικό Ταμείο με σκοπό την εξεύρεση και διάθεση των απαιτούμενων πόρων για την ανέγερση, επισκευή ή συντήρηση των διδακτηρίων αλλά και τον εφοδιασμό τους με το κατάλληλο διδακτικό εξοπλισμό (άρθρο 2). Η Σχολική Εφορεία, μια πενταμελής Επιτροπή, αποτελείται από τον Διευθυντή του Σχολείου, ένα μέλος του Δημοτικού ή Κοινοτικού συμβουλίου, ένα μέλος του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου της ενορίας, όπου άνηκε το σχολείο, και δύο γονείς ή κηδεμόνες εγγεγραμμένων μαθητών, αναλάμβανε τη διοίκηση του Σχολικού Ταμείου (Ν. 5019/ ΦΕΚ 160/15.6.1931).

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η δημοτική γλώσσα ως μέσο για την αφομοίωση των σλαβόφωνων

Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας για τους ξενόφωνους πληθυσμούς της Μακεδονίας επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από το γλωσσικό ζήτημα, την ιδεολογική αντιπαράθεση του συντηρητικού και του φιλελεύθερου ρεύματος σχετικά με τη γλώσσα της εκπαίδευσης. Η προοδευτική ιδεολογία εκφράστηκε με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση που επέλεξε τη δημοτική ως εργαλείο για την διάχυση των εθνικών ιδεών. Οι οπαδοί του εκπαιδευτικού δημοτικισμού υποστήριζαν ότι η κατοχή και χρήση της δημοτικής γλώσσας θα ήταν ικανή να προσεγγίσει τους ξενόφωνους και να τους φέρει κοντά στον Ελληνισμό, συμβάλλοντας στην επίτευξη της εθνικής συνοχής στην περιοχή της Μακεδονίας. Οι πολέμιοι της μεταρρύθμισης στράφηκαν εναντίον της καθιέρωσης της δημοτικής γλώσσας στην εκπαίδευση, κατηγορώντας τους μεταρρυθμιστές ακόμη και για φιλοσλαβισμό, με την κατηγορία ότι η απομάκρυνση των νέων από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό θα εμπόδιζε τη δημιουργία ισχυρών ελληνικών εθνικών ταυτοτήτων, καθιστώντας τους ξενόφωνους ευάλωτους στις διεκδικήσεις των γειτονικών βαλκανικών λαών (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^β: 119-120).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι απόψεις που εκφράζει ο Μ. Τριανταφυλλίδης στο βιβλίο του «Η γλώσσα μας στα σχολεία της Μακεδονίας» για την αποτυχία της εκπαιδευτικής πολιτικής να αφομοιώσει γλωσσικά τους ξενόφωνους πληθυσμούς της Μακεδονίας, γνωστοποιώντας, παράλληλα, άρθρα και γράμματα δασκάλων και εκθέσεις επιθεωρητών, που υπηρέτησαν στα σχολεία της Μακεδονίας. Σύμφωνα με τον Τριανταφυλλίδη (1916), κύριος στόχος του σχολείου ήταν η γλωσσική αφομοίωση των ξενόφωνων, η οποία «*θα πή μαθαίνω και διαδίνω στους ξενόφωνους αυτούς ανθρώπους τη γλώσσα μου, τους κάνω να μεταχειρίζονται τη γλώσσα που μιλώ εγώ- όχι όμως σαν κάτι ξένο, καθώς λ.χ. άμα μαθαίνομε εμείς γαλλικά ή γερμανικά, μα έτσι που να γίνη σιγά σιγά δική τους, σα μητρική, και να τη μεταχειρίζονται σε κάθε της ζωής τους περίσταση, σε χαρά και λύπη, για σκέψεις και αισθήματα, στο σπίτι, στη δουλειά και στην κοινωνική ζωή*». Έτσι, η προσπάθεια αφομοίωσης των ξενόφωνων πληθυσμών με τη γλωσσική διδασκαλία της καθαρεύουσας στο σχολείο, μιας γλώσσας που δεν είχε καμία ομοιότητα με τη γλώσσα που χρησιμοποιούσαν κατά την καθημερινή τους επικοινωνία, δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, γι' αυτό, άλλωστε, υπήρχαν και πολλοί ξενόφωνοι πληθυσμοί και μέσα στα όρια της παλιάς Ελλάδας (Τριανταφυλλίδης, 1916:1-4).

Το εργαλείο, λοιπόν, σύμφωνα με τον Τριανταφυλλίδη (1916), για την γλωσσική αφομοίωση δεν ήταν άλλο παρά η δημοτική γλώσσα. Για τον λόγο αυτό, κρινόταν αναγκαία η καθιέρωση της διδασκαλίας της στα σχολεία της Μακεδονίας, παντού όπου υπήρχαν ξενόφωνοι, τουλάχιστον για τις τέσσερις πρώτες τάξεις του δημοτικού. Μάλιστα, στο άρθρο «Η Μακεδονική Γλώσσα» του Θένη Μούζου, που περιέχεται στο βιβλίο, προτεινόταν η εφαρμογή ενός ιδιαίτερου εκπαιδευτικού συστήματος για τις βουλγαρόφωνες περιοχές της Μακεδονίας, το οποίο περιλάμβανε την κατάργηση της ιστορικής και την εφαρμογή της φωνητικής ορθογραφίας, την εισαγωγή της δημοτικής σε όλα τα εξατάξια δημοτικά σχολεία και τη διδασκαλία της καθαρεύουσας τα δύο τελευταία χρόνια σαν ξένη γλώσσα, την υποχρέωση των γονέων να στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο ή των ξενόφωνων σχολείων να διδάσκουν την ελληνική όσο και την ξένη γλώσσα και την υποχρεωτική ομιλία της ελληνικής στους χώρους του σχολείου (Τριανταφυλλίδης, 1916:6-12).

Εξάλλου, την αποτυχία της καθαρεύουσας να συμβάλει στη γλωσσική αφομοίωση των ξενόφωνων πληθυσμών της Μακεδονίας επισημαίνει και ο επιθεωρητής των δημοτικών σχολείων της περιφέρειας Σιδηροκάστρου, Π. Πύρζας, στην επιστολή του, που δημοσιεύτηκε στο Δελτίο του Εκπαιδευτικού Ομίλου 1917-1919, προβάλλοντας ως εθνική ανάγκη την ίδρυση νηπιαγωγείων και νυχτερινών σχολείων σε όλα τα ξενόφωνα χωριά, όπου θα φοιτούσαν τα μεγαλύτερα παιδιά που δεν γνώριζαν την ελληνική γλώσσα. Ταυτόχρονα, υπογράμμισε την ανάγκη μόρφωσης των κοριτσιών και μελλοντικών μητέρων, προτείνοντας την υποχρεωτική διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας από τις δασκάλες του χωριού τις Κυριακές και τις γιορτές στις νεανίδες που δεν φοιτούσαν στο σχολείο. Κλείνοντας την επιστολή του, εξέφραζε *«μια θερμή και δίκαιη παράκληση προς τους αρμόδιους, να τραβήξω δηλαδή το ανατομικό τους μαχαίρι λίγο πιο βαθιά στην εκπαίδευση των ξενόφωνων μερών»* και να επεκτείνουν τη διδασκαλία της δημοτικής γλώσσας και στις έξι τάξεις του δημοτικού σχολείου, ώστε να επιτευχθεί *«πραγματική εθνική εργασία στα ξενόφωνα μέρη»*, που θα συνέβαλε στο *«πνευματικό ξεσκάβωμα της δύστυχης Μακεδονίας»* (Πύρζας, 1919:204-208).

Η γλωσσική αφομοίωση των ξενόφωνων αποτέλεσε αντικείμενο και του παιδαγωγικού συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 1927 στο χωριό Ράμπι (σημ. Λαιμός) της Φλώρινας. Σύμφωνα με δημοσίευμα τοπικής εφημερίδας, οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν και είχαν διδάξει και τις δύο μορφές της ελληνικής γλώσσας, συνηγορούσαν υπέρ της χρήσης της δημοτικής για την επίτευξη της γλωσσικής αφομοίωσης των ξενόφωνων παρά της καθαρεύουσας (*Έλεγχος*, 24/6/1927).

Η προσπάθεια εξελληνισμού των ξενόφωνων της Μακεδονίας με εργαλείο την καθαρεύουσα επικρίθηκε ιδιαίτερα από τους φιλελεύθερους οπαδούς του εκπαιδευτικού

δημοτικισμού, καθώς οδήγησε στον διαχωρισμό της σχολικής γλώσσας από την ζωντανή ομιλούμενη γλώσσα, που έμοιαζαν εντελώς διαφορετικές. Έτσι, το έργο των εκπαιδευτικών να διδάξουν και τις δύο γλώσσες ήταν ιδιαίτερα δύσκολο, αφού οι ξενόφωνοι μαθητές δεν γνώριζαν ούτε την καθαρεύουσα ούτε τη δημοτική. Η ανάγκη, λοιπόν, καθιέρωσης της διδασκαλίας της καθημερινής δημοτικής γλώσσας, σύμφωνα με τους μεταρρυθμιστές, κρινόταν αναγκαία για την επίτευξη των εθνικών στόχων (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α:59).

5^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας μέσα από τις εκθέσεις των επιθεωρητών των δημοτικών σχολείων της περιφέρειας της Φλώρινας την περίοδο 1918-1934

Μετά την ενσωμάτωση της Μακεδονίας στα όρια της Ελλάδας, το ελληνικό κράτος κλήθηκε να αντιμετωπίσει πλήθος ξενόφωνων πληθυσμών, θέτοντας ως στόχο τον «εξελληνισμό» τους, που θα επιτυγχανόταν μέσω της γλωσσικής αφομοίωσης των ετερόγλωσσων κατοίκων και της διαμόρφωσης ισχυρών ελληνικών εθνικών ταυτοτήτων.

Ο Γενικός Διοικητής Κοζάνης – Φλωρίνης σε επιστολή του προς το Υπουργείο Εξωτερικών στις 5/7/1921 προέβη σε αποτίμηση της εκπαιδευτικής κατάστασης της Δυτικής Μακεδονίας. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρατίθενται, το 1921 στη Δυτική Μακεδονία λειτουργούσαν 591 δημοτικά σχολεία και, συγκεκριμένα, 492 ελληνικά, 82 τουρκικά, 15 ρουμανικά και 2 ισραηλιτικά. Τα ελληνικά σχολεία συγκέντρωναν τους περισσότερους μαθητές, που αριθμούσαν τις 28.684, ενώ 651 δάσκαλοι δίδασκαν σ' αυτά (Γενικός Διοικητής Κοζάνης – Φλωρίνης, 1921) (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' - 2. ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ, Επιστολή Γενικού Διοικητή Κοζάνης-Φλωρίνης προς το Υπουργείο Εξωτερικών, Κοζάνη, 5/7/1921).

Ο ρόλος των επιθεωρητών των δημοτικών σχολείων υπήρξε ιδιαίτερα σημαντικός για τις σλαβόφωνες περιοχές της Μακεδονίας, καθώς στις εκθέσεις τους προς το Εποπτικό συμβούλιο αποτύπωναν το ιστορικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο έπρεπε να υλοποιηθεί η εκπαιδευτική πολιτική της ελληνικής κυβέρνησης παρουσιάζοντας, παράλληλα, τα ξεχωριστά χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης των ξενόφωνων. Ενημέρωναν το Υπουργείο για την εθνολογική σύσταση των μαθητών των σχολείων, την κτιριακή υποδομή και τον διδακτικό εξοπλισμό των σχολείων και, ιδιαίτερα, για τον βαθμό επίτευξης του σκοπού της γλωσσικής αφομοίωσης των ξενόφωνων μαθητών. Έδιναν, ακόμη, πληροφορίες για την καταλληλότητα και τις παιδαγωγικές ικανότητες του εκπαιδευτικού προσωπικού, προτείνοντας τις απαραίτητες ενέργειες για τη βελτίωση της δραστηριότητάς τους. Η πρώτη έγγραφη αναφορά των εκθέσεων των επιθεωρητών για την περιφέρεια της Φλώρινας ανήκει στον επιθεωρητή Κ. Ιωαννίδη, ο οποίος συνέταξε έκθεση προς το Εποπτικό συμβούλιο στις 20 Απριλίου 1918, αποτυπώνοντας την κατάσταση της ελληνικής παιδείας στην περιοχή (Ηλιάδου-Τάχου, 2006^α, 79-83).

Σύμφωνα με τις εκθέσεις που διασώζονται, οι επιθεωρητές που υπηρέτησαν στην περιφέρεια της Φλώρινας την περίοδο 1918-1934 ήταν ο Κ. Ιωαννίδης (1918-1920), ο Μ. Σλαβάρος ή Σλαβάρης (1920-1923), ο Γ. Θ. Ζιώνας ή Ζινής (Φεβρουάριος 1923-Δεκέμβριος 1923), ο Κ. Χριστοδουλόπουλος (1924-1925), ο Η. Πετρόπουλος (1925-1928), ο Α. Γιούρτσης (1928-1931) (Γκόλια, Ηλιάδου-Τάχου, Κασίδου, Κυρίδης & Φωτιάδης, 2005:14-17) και ο Σπ. Μένταυλος (1932-1934).

Οι ξενόφωνοι αποτελούσαν το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της περιφέρειας της Φλώρινας, που χαρακτηρίζεται από τον επιθεωρητή Κ. Ιωαννίδη *«ιδιότυπος και μη ομοία προς άλλας Εκπ. περιφερείας»*, καθώς βρισκόταν κατά μήκος των ελληνοσερβικών συνόρων, όπου λάμβαναν χώρα πολεμικές επιχειρήσεις.¹ Μάλιστα, ο επιθεωρητής Πετρόπουλος, μόλις ανέλαβε υπηρεσία στην περιφέρεια της Φλώρινας, παρατήρησε πως στα σχολεία της *«ελάχιστα ελληνικά λέξεις ηκούοντο»*,² ενώ *«οι μαθηταί ωμίλουν εν τοις σχολείοις ελευθέρως την μακεδονοσλαβικήν διάλεκτον παρουσία των διδασκάλων οίτινες προερχόμενοι και ούτοι κατά το πλείστον από τα Σλαυόφωνα τούτα μέρη, συνδιελέγοντο μετά των μαθητών αυτών και μετά των κατοίκων παρουσία των μαθητών, μεταχειριζόμενοι την Μακεδονοσλαβικήν διάλεκτον»*.³ Ακόμη, εκτός από το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των γηγενών μιλούσε το *«σλαβανόμικτον τοπικόν ιδίωμα»*, σε τέσσερα χωριά οι κάτοικοι μιλούσαν την αλβανική γλώσσα και σε δύο την βλάχικη, ενώ μετά τη μικρασιατική καταστροφή εγκαταστάθηκαν στην περιοχή και πρόσφυγες, μερικοί από τους οποίους μιλούσαν την ελληνική γλώσσα *«υπό τας μορφάς της Νεολληνικής και της Καυκασίας»* και άλλοι την τουρκική γλώσσα.⁴ Η εγκατάσταση των προσφύγων συνέβαλε σε πολλές περιπτώσεις στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, όπως συνέβη με τους μαθητές του χωριού Κάτω Κλέστινα (σημ. Κάτω Κλειναί), οι οποίοι *«ομιλούσιν ευχερώς Ελληνικά και λόγω της μετά των προσφύγων επικοινωνίας»*,⁵ ενώ σε άλλες συνέβη το αντίθετο. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον επιθεωρητή της περιόδου 1925-1926, στο χωριό Βοστάρανη (σημ. Μελίτη) οι πρόσφυγες τείνουν να αφομοιωθούν γλωσσικά από τους ντόπιους κατοίκους *«βοηθούμενοι από την Ρωσικήν γλώσσαν την οποίαν γνωρίζουσι οι πρόσφυγες προερχόμενοι εκ Καυκάσου»*.⁶ Η γλωσσική, λοιπόν, ποικιλομορφία της περιφέρειας της Φλώρινας επέβαλε την υιοθέτηση της

¹ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

² Πετρόπουλος, 6 Αυγούστου 1927

³ Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

⁴ Γιούρτσης, 15 Ιουλίου 1931

⁵ Ζιώνας ή Ζινής, 28 Δεκεμβρίου 1923

⁶ Πετρόπουλος, σχολικό έτος 1925-1926

εκπαιδευτικής πολιτικής του «εξελληνισμού» των ξενόφωνων κατοίκων, με το σχολείο να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαδικασία της γλωσσικής αφομοίωσης.

5.1 Σκοπός της γλωσσικής διδασκαλίας

Ο σκοπός της εκπαίδευσης, σύμφωνα με τους επιθεωρητές των δημοτικών σχολείων, ήταν η «εξελληνίσις» των ξενόφωνων κατοίκων, πρόθεση που γίνεται σαφής στην πρώτη έκθεση του επιθεωρητή Κ. Ιωαννίδη, ο οποίος προσδιορίζοντας τον σκοπό της γλωσσικής διδασκαλίας τονίζει πως *«εκλήθημεν μετά την απελευθέρωσιν του τμήματος αυτού να εξελληνίσωμεν πάση δυνάμει και θυσία»*. Η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας αποτελούσε πρωταρχικό μέλημα των δασκάλων, γι' αυτό και έπρεπε να τη διδάξουν όχι ως ξένη αλλά ως μητρική, ώστε οι μαθητές να τη μάθουν και να τη χρησιμοποιούν αντικαθιστώντας την μητρική τους γλώσσα σε όλες τις περιστάσεις επικοινωνίας. Μάλιστα, επαινείται μια νηπιαγωγός η οποία *«επέτυχε να εξελληνίσει τελείως τα νήπια, τα οποία και κατά τα παίγνια εν τω σχολείω αλλά και εκτός αυτού ανά τας οδούς του χωρίου μόνον την ελληνικήν λαλούσι»*⁷ αλλά και ένας ικανός δάσκαλος, ο οποίος όχι μόνο έμαθε την ελληνική γλώσσα στους μαθητές του σχολείου *«αλλά και εις φανατικούς μετέβαλλε τούτους Έλληνας και θερμοτάτους χριστιανούς»*.⁸

Ταυτόχρονα, η «εξελληνίσις» των ξενόφωνων πληθυσμών έχει τον χαρακτήρα *«εκπολιτιστικής και εξανθρωπιστικής αποστολής»*. Σύμφωνα με τον επιθεωρητή Κ. Ιωαννίδη, η διαπαιδαγώγηση και ο εκπολιτισμός των ξενόφωνων κατοίκων της Φλώρινας θα συνέβαλε στη διαμόρφωση μιας ενιαίας εθνικής συνείδησης βασισμένης στα ιδεώδη του ανώτερου ελληνικού πολιτισμού, εκφράζοντας σαφέστατα την υποτίμηση και απαξίωσή του για τους ξενόφωνους πληθυσμούς της περιοχής, τους οποίους χαρακτηρίζει *«ατυχή πλάσματα, τα οποία έσχον το ατύχημα να είναι ξενόφωνα»*.⁹ Εξάλλου, οι επιθεωρητές συστήνουν στους διδάσκοντες να εξυψώνουν το μεγαλείο του ελληνικού πολιτισμού και να μεταβληθούν σε *«Εθναποστόλους και Εθνοκήρυκας της Εθνικής Ιδέας»*, που θα εμφυσήσουν *«εις την συνείδησιν των μαθητών την Ελλάδα μας ως το ιδεώδες έθνος»* και *«εις την τρυφεράν και εύπλαστον αυτών ψυχήν την ιδέα του Πανελληνισμού, λίαν επαξίως άλλωστε, αφού και σήμεραν ακόμη εξακολουθεί να φωτίζει τον κόσμο με τα φώτα του πολιτισμού της...»*.¹⁰

⁷ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

⁸ Ιωαννίδης, 31 Μαΐου 1918

⁹ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

¹⁰ Πετρόπουλος, σχολικό έτος 1925-1926

Το 1923 σκοπός της εκπαίδευσης ορίζεται από τον επιθεωρητή Γ.Θ. Ζιώνα ή Ζινή ο «εξελληνισμός» των ξενόφωνων, που αντικαθιστά την «εξελλήνισιν» των προηγούμενων ετών. Ο «εξελληνισμός» θεωρείται η επισφράγιση του έργου εκείνων «οίτινες κατά καιρούς άφθονον το ελληνικόν αίμα έχυσαν υπέρ της χώρας ταύτης πολυπαθούς, αθούβως πλέον και αναιμάκτως συνεχιζόμενον εν τω σχολείω υπό εθνικών κηρύκων και δια της υγιούς παιδείας».¹¹ Παρά την πάροδο μιας δεκαετίας από την προσάρτηση της Μακεδονίας στο ελληνικό κράτος τα αποτελέσματα της γλωσσικής αφομοίωσης των ξενόφωνων κατοίκων δεν ήταν καθόλου ενθαρρυντικά, με τον επιθεωρητή να επισημαίνει πως έπρεπε εξ αρχής «να καταβληθή πάσα δυνατή προσπάθεια, ειδική με πρόγραμμα τον σύντομον εξελληνισμόν των μερών τούτων δια του σχολείου...».¹² Ιδιαίτερα «εις την περιφέρειαν ταύτην, εν η έδρασαν εις το πρόσφατον παρελθόν τα κομιτάτα και αι προπαγάνδαι επιπόνως και αποτελεσματικώς... έχομεν ιεράν υποχρέωσιν να προσφέρωμεν ουχί μόνον γνώσεις ζηράς και παιδευσιν εν γένει υγιή αλλά και εθνικήν συνείδησιν να σφυρηλατήσωμεν, ισχυρότατον φρόνημα εθνικόν μη σαλευόμενον και από ισχυροτάτας καταγίδας ...».¹³

Η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, δηλαδή, αποτελούσε το μέσο για την υιοθέτηση και την αφομοίωση των αξιών του ελληνικού πολιτισμού από τους ξενόφωνους και τη διαμόρφωση της εθνικής τους συνείδησης. Το σχολείο, λοιπόν, διαδραμάτιζε καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση ισχυρών ελληνικών εθνικών ταυτοτήτων, ικανών να αντιμετωπίσουν τις προπαγανδιστικές κινήσεις των γειτονικών κρατών, «τας οποίας είναι ενδεδειγμένον να αντιμετωπίση και εξουδετερώση».¹⁴ Την περίοδο 1925-1928 ο επιθεωρητής Η. Πετρόπουλος εστιάζει στις εκθέσεις του στην εθνική δράση του σχολείου, που στόχευε στην πραγμάτωση του εθνικού σκοπού της διάδοσης των αξιών του ελληνικού πολιτισμού. Έτσι, «προς διάδοσιν της γλώσσης, προς αναστήλωσιν και ενίσχυσιν του Εθνικού φρονήματος» και «προς εκρίζωσιν του κακού τούτου», όπως χαρακτηριζόταν η παρουσία σλαβόφωνων πληθυσμών στα όρια του ελληνικού κράτους, απαιτούνταν η συστηματική δράση της ελληνικής κυβέρνησης, καθώς η κατάσταση, «από γλωσσικής απόψεως», επιδεινωνόταν λόγω της έντονης ξένης προπαγάνδας, «ήτις διαρκώς κατακτώσα έδαφος, θα συνεπλήρωνε οριστικώς και τελειοτικώς τον εκσλαυισμόν των κατοίκων»¹⁵. Εξάλλου, η εθνική δράση του σχολείου αποδείχθηκε από την αντίδραση κατοίκων της περιφέρειας της Φλώρινας στην απόπειρα της ελληνικής κυβέρνησης να εισαγάγει στα σχολεία της περιοχής το σλαβικό αλφάβητο. Το

¹¹ Ζιώνας ή Ζινή, 30 Νοεμβρίου 1923

¹² Ζιώνας ή Ζινή, 30 Ιουλίου 1923

¹³ Ζιώνας ή Ζινή, 30 Ιουνίου 1923

¹⁴ Πετρόπουλος, σχολικό έτος 1925-1926

¹⁵ Πετρόπουλος, 6 Αυγούστου 1927

εγχείρημα συνάντησε αντιδράσεις, όπως συνέβη στο χωριό Σόροβιτς (σημ. Αμύνταιο), όπου οι κάτοικοι «εν συναγερμώ εισώρμησαν εις το σχολείον και κατέσχισαν και έκαυσαν τα βιβλία ταύτα, απειλήσαντες να καύσουν και το σχολείον και να κρεμάσωσι και τους Δ/λους», αποδεικνύοντας την επίδραση «ην έσχεν εν τη κοινωνία και τη οικογενεία» η συστηματική εθνική εργασία, που λάμβανε χώρα στα ελληνικά σχολεία.¹⁶ Είναι φανερό, λοιπόν, ότι μέχρι το 1928 το ελληνικό κράτος αντιμετώπισε την εκπαίδευση στην περιφέρεια της Φλώρινας αποκλειστικά ως μηχανισμό εθνικοποίησης (Ηλιάδου -Τάχου, 2006^α:115).

Ο επιθεωρητής Α. Γιούρτσης στην έκθεσή του για το σχολικό έτος 1930-1931 διαφοροποιείται από τους επιθεωρητές των προηγούμενων ετών, καθώς υπογραμμίζει τον κοινωνικοποιητικό ρόλο του σχολείου, ενώ δεν δίνει την ίδια βαρύτητα στην εθνικοποιητική λειτουργία του. Επισημαίνει πως οι προσπάθειες βελτίωσης της εκπαίδευσης οφείλουν να συνεχιστούν «ίνα ουδείς μείνει αγράμματος και υποστερημένος των εν γένει αγαθών της στοιχειώδους εκπαιδύσεως», συμβάλλοντας στην καταπολέμηση του αναλφαβητισμού που θα επέτρεπε την κοινωνική ανέλιξη των ξενόφωνων.¹⁷ Άλλωστε, από το 1930 το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στο Νέο Σχολείο ή Σχολείο Εργασίας, που δεν εστίαζε μόνο στους εθνικούς σκοπούς του σχολείου αλλά και στην παροχή μιας νέας αγωγής, όπου οι μαθητές θα οδηγούνταν στη μάθηση μέσα από τη δική τους συμμετοχή και αυτενέργεια (Ηλιάδου - Τάχου, 2006^α:41). Σύμφωνα με την εφημερίδα *Έλεγχος*, ο επιθεωρητής διοργάνωσε συνέδριο στο χωριό Ανταρτικό της Φλώρινας, όπου πληθώρα δασκάλων, ανάμεσά τους και ο υποδιευθυντής του Διδασκαλείου Φλώρινας Θεόδωρος Κάστανος, ανέπτυξαν τις απόψεις τους για το Σχολείο Εργασίας. Τονίστηκε ο καθοριστικής σημασίας ρόλος των εκδρομών και η επαφή των μαθητών με βιβλιοθήκες, μουσεία, κινηματογράφους και στις μεγαλύτερες τάξεις, με την ανάγνωση εφημερίδων και περιοδικών. Το Νέο Σχολείο στηριζόταν στην αυτενέργεια των μαθητών και την συστηματική καθοδήγηση του δασκάλου, με στόχο στην ανάπτυξη των διανοητικών και σωματικών ικανοτήτων του παιδιού. Παρουσιάστηκαν, εξάλλου, και υποδειγματικές διδασκαλίες, μέσα από τις οποίες αποκαλύφθηκαν τα πλεονεκτήματα του Σχολείου Εργασίας.¹⁸ Ακολούθησε το Παιδαγωγικό Συνέδριο του Ξινού Νερού¹⁹ και το τριήμερο Εκπαιδευτικό Συνέδριο στη Φλώρινα²⁰ με την ίδια θεματολογία.

---

¹⁶ Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

¹⁷ Γιούρτσης, 15 Ιουλίου 1931

¹⁸ *Έλεγχος*, 29/6/1930

¹⁹ *Έλεγχος*, 6/7/1930

²⁰ *Έθνος*, 27/6/1931

5.2 Διδακτικό προσωπικό

Η εξεύρεση ικανών διδασκάλων ή διδασκαλισσών αποτέλεσε επιτακτική ανάγκη, καθώς, σύμφωνα με τον επιθεωρητή Κ. Ιωαννίδη, ο ταχύτερος και αποτελεσματικότερος εξελληνισμός των ξενόφωνων θα πραγματοποιούνταν μέσω του διορισμού στις περιοχές των εκλεκτότερων διδασκάλων. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά, *«την εξελλήνισιν και διαμόρφωσιν...οφείλομεν να εμπιστευόμεθα μόνον εις φίλεργους και επίγνωσιν της αποστολής αυτών...»*.²¹ Ωστόσο, το σχολικό έτος 1917-1918 πλήθος σχολείων της περιφέρειας της Φλώρινας δεν λειτουργούν, καθώς πολλοί δάσκαλοι παραιτήθηκαν, αδυνατώντας να συντηρήσουν τις οικογένειές τους λόγω του μικρού μισθού που λάμβαναν, ενώ άλλοι στρατολογήθηκαν, με αποτέλεσμα να λειτουργούν σχολεία σε μόλις 35 κοινότητες από τις 70.²² Η έλλειψη διδακτικού προσωπικού είχε εμφανείς συνέπειες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας από τους ξενόφωνους μαθητές, οι οποίοι ήταν ανίκανοι *«να ομιλήσωσι καθαρά εις την ελληνικήν γλώσσαν»*.²³

Μετά την ένταξη της Μακεδονίας το ελληνικό κράτος επικεντρώθηκε στην ψήφιση ελαστικών διατάξεων, με σκοπό την παροχή κινήτρων για την εξεύρεση των δασκάλων που θα στελέχωναν τα σχολεία των νέων χωρών. Έτσι, στην περιφέρεια της Φλώρινας την περίοδο 1917-1920 οι πτυχιούχοι δάσκαλοι αποτελούσαν μειοψηφία, καθώς το διδακτικό προσωπικό απαρτιζόταν, ως επί το πλείστον, από τριτοβάθμιους υποδιδάσκालους και τριτοβάθμιες δημοδιδασκάλισσες, οι περισσότερες από τις οποίες ήταν απόφοιτες του Παρθεναγωγείου Μοναστηρίου και εντάχθηκαν στην εκπαίδευση χάρη στις ελαστικές ρυθμίσεις του ελληνικού κράτους (ΦΕΚ 234/Β.Δ. 21.8.1914 και Ν. 402/ΦΕΚ 348/25.11.1914). Ο επιθεωρητής Κ. Ιωαννίδης επισημαίνει πως οι πτυχιούχοι δημοδιδάσκαλοι και υποδιδάσκαλοι διδάσκουν μεθοδικότερα, αποτελεσματικότερα και *«έχουσι σαφή επίγνωσιν της αποστολής των»*, σε σύγκριση με τους προσωρινούς δημοδιδασκάλους τελειόφοιτους Γυμνασίου, τους υποδιδασκάλους τελειόφοιτους της Γ΄ τάξης του Ελληνικού Γυμνασίου ή των Γυμνασιακών τάξεων, τους προσωρινούς υποδιδασκάλους τελειόφοιτους Δημοτικού Σχολείου ή τάξεων του ελληνικού Σχολείου ή Γυμνασιακών κατώτερων τάξεων, οι οποίοι με ελάχιστα προσόντα ανέλαβαν υπηρεσία στα σχολεία των ξενόφωνων συνοικισμών. Για τις αναγνωρισμένες δημοδιδασκάλισσες απόφοιτες του Παρθεναγωγείου Μοναστηρίου αναφέρει ότι διδάσκουν επιτυχώς στο

²¹ Ιωαννίδης, 31 Μαΐου 1918

²² Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

²³ Ζιώνας ή Ζινής, 24 Νοεμβρίου 1923

νηπιαγωγείο και στις κατώτερες τάξεις του δημοτικού, αλλά ελλείπει γραμματικών γνώσεων δεν είναι σε θέση να διδάξουν στις ανώτερες τάξεις του δημοτικού.²⁴

Την περίοδο 1921-1925 αυξάνεται ο αριθμός των πτυχιούχων δημοδιδασκάλων και νηπιαγωγών που εντάσσονται στην εκπαίδευση χωρίς, ωστόσο, να έχει επιλυθεί το πρόβλημα της έλλειψης δασκάλων. Συγκεκριμένα, κατά το σχολικό έτος 1921-1922 από τους 145 εκπαιδευτικούς που υπηρετούν στην περιφέρεια, 29 ήταν πτυχιούχοι δάσκαλοι, 1 πτυχιούχος δασκάλα και 14 πτυχιούχοι νηπιαγωγοί. Σε αυτούς προστίθενται 3 πτυχιούχοι δάσκαλοι, οι οποίοι ήταν αποσπασμένοι από τις τάξεις του στρατού κι ανήκαν σε άλλες περιφέρειες. Ο αριθμός των εκπαιδευτικών παραμένει ίδιος και το επόμενο σχολικό έτος, οπότε 22 δάσκαλοι και 2 δασκάλες ήταν πτυχιούχοι διδασκαλείου, 9 πτυχιούχοι υποδιδασκαλείου και 14 πτυχιούχοι νηπιαγωγοί.

Ο επιθεωρητής Η. Πετρόπουλος, που ανέλαβε υπηρεσία το φθινόπωρο του 1925, επισημαίνει πως η έλλειψη επαρκούς διδακτικού προσωπικού υπήρξε καθοριστική για την διατήρηση του αντεθνικού φανατισμού στην περιφέρεια της Φλώρινας. Οι περισσότεροι δάσκαλοι χαρακτηρίζονται «ανάξιοι της αποστολής των», δίχως επαρκή μόρφωση και κατάλληλη κοινωνική συμπεριφορά, που συμβάλλουν «εις τον στραγγαλισμόν της Ελληνικής παιδείας» και μετατρέπονται «οι καλύτεροι συνήγοροι και βοηθοί των αντεθνικών επιχειρημάτων της οργανώσεως ξενικής προπαγάνδας». Γι' αυτό και την επόμενη διετία, προέβη στη μετακίνηση, αντικατάσταση και απομάκρυνση των ακατάλληλων διδασκόντων, ενίσχυσε το διδακτικό προσωπικό με 100 πτυχιούχους δασκάλους, διδασκάλισσες και νηπιαγωγούς και σε συνδυασμό με τα τοπικά συνέδρια και τις υποδείξεις του κατά τις επιθεωρήσεις των σχολικών μονάδων βελτιώθηκε «κάπως ποιοτικώς» το σύνολο του διδακτικού προσωπικού. Εξάλλου, σπεύδει να διαβεβαιώσει τους ανωτέρους του ότι σε λίγο χρονικό διάστημα θα έχουν αφομοιωθεί πλήρως οι κάτοικοι της περιοχής, ώστε «θα παύση να υφίσταται Μακεδονικόν ζήτημα».²⁵

Το σχολικό έτος 1930-1931 η κατάσταση παρουσιάζεται βελτιωμένη, καθώς, από το σύνολο 150 δημοδιδασκάλων, οι 88 είναι πτυχιούχοι πολυτάξιων και μονοτάξιων Διδασκαλείων, ενώ από τις 69 νηπιαγωγούς, οι 55 είναι πτυχιούχοι Διδασκαλείων νηπιαγωγών.²⁶ Η ίδρυση διδασκαλείων και η μέριμνα για τη στελέχωση των σχολείων με περισσότερους πτυχιούχους δασκάλους φανερώνει την προσπάθεια του ελληνικού κράτους να βελτιώσει το διδακτικό προσωπικό και επανδρώσει τα σχολεία της περιφέρειας της

²⁴ Ιωαννίδης, 19 Αυγούστου 1920

²⁵ Πετρόπουλος, 6 Αυγούστου 1927

²⁶ Γιούρτσης, 15 Ιουλίου 1931

Φλώρινας με εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς, συμβάλλοντας στην επίτευξη της γλωσσικής αφομοίωσης των ξενόφωνων πληθυσμών. Βέβαια, ο επιθεωρητής Α. Γιούρτσης τονίζει ότι ακόμα και οι πτυχιούχοι Διδασκαλείων δεν εργάζονται «απολύτως επιτυχώς» ούτε ανταποκρίνονται επαρκώς στις απαιτήσεις της Δημοτικής εκπαίδευσης.²⁷

Μελετώντας τις εκθέσεις των επιθεωρητών λαμβάνουμε πληροφορίες και για την καταγωγή των δασκάλων του νομού. Συγκεκριμένα, την περίοδο 1918-1924 οι περισσότεροι ήταν γηγενείς ή πρόσφυγες, κυρίως από την περιοχή του Μοναστηρίου. Τα επόμενα χρόνια, δεδομένης της προσφυγικής εγκατάστασης στην περιοχή, παρατηρείται διείσδυση στην εκπαίδευση πλήθους προσφύγων δασκάλων από την Μ. Ασία ή τον Πόντο, η παιδαγωγική επάρκεια των οποίων συχνά αμφισβητείται, αφού πολλοί αναγνωρίστηκαν ως δάσκαλοι με ένορκη βεβαίωση μαρτύρων.²⁸ Συμπεραίνουμε, λοιπόν, ότι μέχρι το 1928 την εκπαίδευση των ξενόφωνων μαθητών της περιφέρειας της Φλώρινας είχαν αναλάβει διδάσκοντες που δεν κατάγονταν από την περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη και τους διορισμούς και τις μεταθέσεις δασκάλων από την υπόλοιπη Ελλάδα. Από το 1930, όμως, η κατάσταση διαφοροποιείται, καθώς αυξήθηκε ο αριθμός των γηγενών εκπαιδευτικών, οι οποίοι ήταν απόφοιτοι των Διδασκαλείων που ιδρύθηκαν στη Δυτική Μακεδονία.²⁹ Άλλωστε, η εκπαιδευτική πολιτική του ελληνικού κράτος από το 1926 επικεντρώθηκε στην επίτευξη της γλωσσικής αφομοίωσης των ξενόφωνων κατοίκων με τη συμβολή γηγενών και κατάλληλα εξειδικευμένων εκπαιδευτικών. Έτσι, η ίδρυση του Διδασκαλείου της Φλώρινας το 1926 συνέβαλε στην ενίσχυση του διδακτικού προσωπικού με πτυχιούχους ντόπιους δασκάλους, που άρχισαν να διορίζονται στα σχολεία του νομού από το 1930, λειτουργώντας ως παράδειγμα για τους ξενόφωνους συντοπίτες τους.

5.3 Διδακτήρια και διδακτικός εξοπλισμός

Σύμφωνα με τις εκθέσεις του επιθεωρητή Κ. Ιωαννίδη για το σχολικό έτος 1917-1918, τα περισσότερα διδακτήρια είχαν επιταχτεί από τον συμμαχικό στρατό για την εξυπηρέτηση των αναγκών του. Έτσι, η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στους ξενόφωνους μαθητές πραγματοποιούνταν σε κάποιον ελεύθερο χώρο των επιταγμένων διδακτηρίων ή σε

²⁷ Γιούρτσης, 15 Ιουλίου 1931

²⁸ Πετρόπουλος, σχολικό έτος 1925-1926, 6 Αυγούστου 1927, 5 Αυγούστου 1928

²⁹ Γιούρτσης, 3 Ιανουαρίου 1931, 9 Ιουλίου 1931, 15 Ιουλίου 1931, 12 Νοεμβρίου 1931, 28 Δεκεμβρίου 1931, 1 Μαρτίου 1932 και Μένταυλος, 31 Ιουλίου 1932, 14 Ιουνίου 1934

ενοικιαζόμενα δωμάτια κάποιας οικίας.³⁰ Συγκεκριμένα, το Δημοτικό Σχολείο Θηλέων Φλωρίνης στεγαζόταν στον γυναικωνίτη της Ιεράς Εκκλησίας, όπου οι τρεις πρώτες τάξεις έκαναν μάθημα το πρωί και οι υπόλοιπες το απόγευμα, ενώ το Δημοτικό Σχολείο Αρρένων Φλωρίνης σε ένα οίκημα του Δημοσίου, όπου κατοικούσε και ο διευθυντής του Σχολείου Ι. Παράσχης. Μετά την παράδοση ενός διδακτηρίου από τον συμμαχικό στρατό, τα σχολεία στεγάστηκαν από κοινού στο κτίριο και τα μαθήματα γίνονταν εκ περιτροπής.³¹ Βέβαια, τα περισσότερα διδακτήρια, ακόμη και εκείνα που βρίσκονταν σε καλύτερη κατάσταση, χρειαζόνταν ορισμένες βελτιώσεις, ώστε να καταστούν κατάλληλα για τη διδασκαλία των μαθητών πληρώντας τις απαραίτητες συνθήκες υγιεινής, ενώ άλλα ήταν αδύνατο να χρησιμοποιηθούν, καθώς δάσκαλοι και μαθητές διέτρεχαν άμεσο κίνδυνο.³²

Ταυτόχρονα, τα περισσότερα διδακτήρια στερούνταν του απαραίτητου διδακτικού εξοπλισμού. Η φθορά των επίπλων και των εποπτικών μέσων από τις γερμανοβουλγαρικές εισβολές, αρχικά, και, στη συνέχεια, από τον συμμαχικό στρατό, που είχε επιτάξει τα διδακτήρια, έδινε μια θλιβερή εικόνα στα σχολεία της περιφέρειας της Φλώρινας, τα οποία πολλές φορές δεν είχαν ούτε παραθυρόφυλλα. Η αδιαφορία των σχολικών επιτροπών και των κατοίκων για την αναπλήρωση του εξοπλισμού είχε ως αποτέλεσμα την έλλειψη θέρμανσης τον χειμώνα, θρανίων και καθισμάτων ακόμη και της απαραίτητης για τη γραφή στον πίνακα κιμωλίας.³³ Βέβαια, σημειώνει πως το σχολικό έτος 1919-1920 υλοποιήθηκε η ανέγερση διδακτηρίων σε ορισμένες κοινότητες και η επισκευή άλλων, ενώ η Νομαρχία παραχώρησε δωρεάν ξυλεία σε όλες τις κοινότητες για την κατασκευή διδακτικού εξοπλισμού. Επιπλέον, παραχωρήθηκαν στα σχολεία εικόνες ηρώων της επανάστασης του 1821 αλλά και ο απαραίτητος εξοπλισμός για την θέρμανσή τους.³⁴

Το σχολικό έτος 1921-1922, σε όλη την περιφέρεια υπήρχαν 73 διδακτήρια, όλα κοινοτικά ή εκκλησιαστικά. Από αυτά τα 50 ήταν κατάλληλα, τα 12 επισκευασμένα και τα 11 εντελώς ακατάλληλα. Σε 9 κοινότητες δεν υπήρχαν καθόλου διδακτήρια, σε 3 ανεγείρονταν ήδη, ενώ μελετούνταν η ανέγερση άλλων 6. Η επίπλωση των σχολείων παρέμενε πενιχρή. Διανεμήθηκαν από το Υπουργείο Παιδείας σε 40 σχολεία μεγάλοι γεωγραφικοί χάρτες της Ελλάδας, εικόνες σκηνών και ηρώων της ελληνικής επανάστασης, εικόνες της αρχαίας Ελλάδας, πίνακες των βλαπτικών εντόμων και των ασθενειών των καρποφόρων δέντρων, πίνακες της πραγματογνωσίας, της μετρικής του δεκαδικού

³⁰ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

³¹ Ιωαννίδης, 20 Ιουνίου 1918

³² Ιωαννίδης, 19 Αυγούστου 1920

³³ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

³⁴ Ιωαννίδης, 19 Αυγούστου 1920

συστήματος, ενώ σε όλα τα σχολεία εικόνες του Βασιλιά και της Βασίλισσας. Ωστόσο, τονίζεται η έλλειψη διδακτικών σκευών και οργάνων από όλα τα σχολεία αλλά και των δώρων του Frobel από τα νηπιαγωγεία³⁵. Παρόμοια η κατάσταση των σχολείων το σχολικό έτος 1922-1923, την οποία ο επιθεωρητής χαρακτηρίζει απελπιστική πλην ελάχιστων εξαιρέσεων. Από τα περισσότερα σχολεία λείπουν θρανία, καθίσματα, έδρες, ενώ δεν υπάρχει σχολική βιβλιοθήκη, σχολικός κήπος και όργανα σχολικού κήπου, με εξαίρεση το χωριό Σόροβιτς, όπου είχαν ήδη ξεκινήσει ενέργειες για ίδρυση σχολικού κήπου.³⁶

Η ανέγερση διδακτηρίων και η λήψη μέτρων για τον εξελληνισμό της περιοχής κρινόταν αναγκαία, καθώς η προπαγάνδα των γειτονικών κρατών δραστηριοποιήθηκε στην περιφέρεια της Φλώρινας, στελεχώνοντας τα βλαχόφωνα σχολεία με «πολυτελέστατον προσωπικό», που χρηματοδοτούνταν από τη Ρουμανική κυβέρνηση, και ιδρύοντας 8 μεγαλοπρεπή κτίρια στις κεντρικότερες κωμοπόλεις της περιοχής προοριζόμενα για σχολεία και οικοτροφεία. Μάλιστα, η βουλγαρική προπαγάνδα φρόντισε να εξοπλίσει τα σχολεία αυτά με «τελειότατα» διδακτικά όργανα και άφθονα μέσα εποπτείας αλλά και με «πολυτελέστατον» προσωπικό από άποψη μορφώσεως, χαρακτήρα και αριθμού καθιστώντας τα ιδεώδη.³⁷

Οι επιθεωρητές, λοιπόν, τόνιζαν την άμεση ανάγκη ανέγερσης διδακτηρίων με έξοδα του κράτους, καθώς πολλές κοινότητες της περιφέρειας της Φλώρινας ήταν φτωχές, ενώ άλλες δεν εκδήλωναν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ελληνική παιδεία. Έτσι, πρότειναν την υιοθέτηση της πρακτικής που ακολούθησαν οι «γείτονες και φίλοι» Σέρβοι, οι οποίοι έχτισαν με κρατική μέριμνα σ' όλα τα παραμεθόρια χωριά τους διδακτήρια και υποχρέωσαν τους δήμους και τις κοινότητες να καταβάλουν τα δαπανηθέντα ποσά. Εκτός από εκπαιδευτική ανάγκη και λόγοι εθνικής ανάγκης και αξιοπρέπειας επέβαλαν την ανέγερση διδακτηρίων δημοσία δαπάνη στις κεντρικές κωμοπόλεις της Φλώρινας (Πολυπόταμο, Δροσοπηγή, Άγιο Παντελεήμονα, Κέλλη), ώστε το ελληνικό κράτος να μπορεί να ανταγωνιστεί τα μεγαλοπρεπή διδακτήρια του Ακρίτα, του Ξινού Νερού, των Αλώνων, της Τύρσιας (σημ. Τρίβουνο) και της Τριανταφυλλιάς, που ανεγέρθηκαν από την βουλγαρική κυβέρνηση την περίοδο της Τουρκοκρατίας.³⁸ Με αυτόν τον τρόπο η ελληνική διοίκηση θα μείωνε την απογοήτευση των κατοίκων, οι οποίοι, βλέποντας τα γειτονικά κράτη να ανεγείρουν

³⁵ Σλαβάρος ή Σλαβάρης, 28 Ιουνίου 1922

³⁶ Σλαβάρος ή Σλαβάρης, 30 Ιουνίου 1923

³⁷ Σλαβάρος ή Σλαβάρης, 30 Ιουλίου 1923

³⁸ Σλαβάρος ή Σλαβάρης, 28 Ιουνίου 1922

μεγαλοπρεπή κτίρια στην περιοχή τους, θεωρούσαν ότι η ελληνική κυβέρνηση τους έχει παραμελήσει, και θα έσβηνε την νοσταλγία των κοιτάτων.³⁹

Το φθινόπωρο του 1925, σύμφωνα με τον επιθεωρητή Η. Πετρόπουλο, η υλικοτεχνική υποδομή των περισσότερων σχολείων βρισκόταν σε άθλια κατάσταση. Ως διδακτήρια χρησιμοποιούνταν αλλού εγκαταλελειμμένες τουρκικές οικίες ή αχυρώνες, αλλού οικήματα ετοιμόρροπα, χαμηλά, σκοτεινά και ανήλια, «αληθείς τρώγλαι», όπως τα χαρακτηρίζει, χωρίς θρανία ή κάποια άλλα σχολικά όργανα, όπου δηλητηριαζόταν η υγεία των παιδιών. Αντίθετα, μόνο όσα είχαν κατασκευαστεί από τη Βουλγαρική προπαγάνδα σε κάποια χωριά της περιφέρειας, διώροφα και τριώροφα, υπερύψηλα και μεγαλοπρεπή, πληρούσαν τους σχολικούς όρους.⁴⁰ *«Η πεινιχρότης εξ άλλου της εξωτερικής και εσωτερικής παραστάσεως των διδακτηρίων και η ποιότης του διδακτικού προσωπικού... ήτο το μεγαλύτερον μέσον και ο καλύτερος βοηθός προς ευόδωσιν των σκοπών της ξένης προπαγάνδας».* Γι' αυτό και την επόμενη διετία ο επιθεωρητής έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στο ζήτημα της ανέγερσης και επισκευής των διδακτηρίων, με σκοπό να λυθεί *«οριστικώς το διδακτηριακόν πρόβλημα».* Έτσι, ανεγέρθηκαν και επισκευάστηκαν 54 διδακτήρια με τη συνδρομή του κράτους και της προσωπικής εργασίας των κατοίκων, ώστε οι μαθητές να στεγάζονται *«εις ευπρεπή και ηλιόλουστα μέγαρα, δια την ανέγερσιν των οποίων επρονόησεν η στοργή του κράτους»*, κατασκευάστηκαν σχολικοί κήποι και σχολικές βιβλιοθήκες και εφοδιάστηκαν τα σχολεία με διδακτικό εξοπλισμό και εποπτικά μέσα *«ίνα τελείται πληρέστερον εν αυτοίς η Εθνική ιεροτελεστία, η καθαγιαζούσα το έργον τόσων ηρώων, οίτινες με το αίμα των απέδωκαν τον ελεύθερον αέρα εις την πνιγηράν ταύτην εκ της σλαβικής δυσοσμίας ατμόσφαιραν».*⁴¹ Πράγματι, την εποχή αυτή διατέθηκαν από την Επιτροπή Διαχείρισης Κληροδοτημάτων της Γενικής Διοίκησης Μακεδονίας 460.000 δραχμές για την ανέγερση διδακτηρίων σε κοινότητες της περιφέρειας Φλώρινας, τα οποία, σε συνδυασμό με τα χρηματικά ποσά που διατέθηκαν συνολικά για τα σχολεία, φανέρωναν *«ότι το κράτος δεν φείδεται πλέον θυσιών χάριν των εκπαιδευτικών αναγκών. Διά νόμου λαμβάνει χρήματα κληροδοτημάτων διατεθέντων προς άλλους σκοπούς και τα μετατρέπει εις μεγαλόπρεπα σχολεία. Ειδικώς προς την περιφέρειάν μας εκδηλώνεται μεγαλυτέρα η στοργή του».*⁴²

Το 1931 ο επιθεωρητής Α. Γιούρτσος σημειώνει πως στην περιφέρεια της Φλώρινας λειτουργούν 96 δημοτικά σχολεία, από τα οποία τα 94 στεγάζονται σε δικά τους διδακτήρια,

³⁹ Σλαβάρος ή Σλαβάρης, 30 Ιουνίου 1923

⁴⁰ Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

⁴¹ Πετρόπουλος, 6 Αυγούστου 1927

⁴² Έλεγχος, 10/2/1926

η πλειονότητα των οποίων ανήκει στο Δημόσιο, εκτός από 7, που είναι ιδιωτικά, με ενοίκιο το οποίο πληρώνεται από το Δημόσιο ή από τις οικείες κοινότητες. Από τα 61 νηπιαγωγεία, που λειτουργούν, τα 58 στεγάζονται σε κοινά διδακτήρια με τα δημοτικά σχολεία και τα υπόλοιπα σε ιδιωτικά διδακτήρια. Εκτιμούσε, μάλιστα, ότι για την οριστική επίλυση του κτιριακού προβλήματος απαιτούνταν η ανέγερση 26 συνολικά διδακτηρίων. Στην ίδια έκθεση τονίζεται η ανεπάρκεια του διδακτικού εξοπλισμού στα περισσότερα σχολεία, ώστε «η εξεύρεσις επαρκών και καταλλήλων θρανίων, η έλλειψις των οποίων παρακωλύει την τελείως κανονικήν λειτουργίαν αυτών» να κρίνεται επιτακτική ανάγκη, «την δαπάνην απαιτητάς δέον να αναλάβη το Σεβαστόν Υπουργείον καθόσον είναι αδύνατος, επί του παρόντος τουλάχιστον, η εξεύρεσις τοπικών πόρων».⁴³

Παρατηρείται, λοιπόν, ότι μέχρι το 1923 η πενιχρή χρηματοδότηση και τα μέσα που διέθετε το κράτος εμπόδιζαν την εφαρμογή μιας αποτελεσματικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Από το 1925 και έπειτα παρατηρείται μια σχετική βελτίωση της κατάστασης, καθώς το ελληνικό κράτος προέβη στην ψήφιση νόμων για την εξεύρεση πόρων και τη διευκόλυνση των διαδικασιών ανέγερσης διδακτηρίων, ώστε το 1931 να υπάρχουν στον νομό Φλώρινας 90 δημόσια διδακτήρια, από τα οποία 41 ήταν νέα και ανεγέρθηκαν μετά το 1920 και 49 παλιά, τα περισσότερα εξ' αυτών επισκευασμένα.⁴⁴ Μάλιστα, σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας *Έθνος* στις 17 Σεπτεμβρίου 1932, διατέθηκαν από τη βενιζελική κυβέρνηση 12.000.000 δραχμές για τα σχολικά κτίρια της περιφέρειας της Φλώρινας.⁴⁵ Είναι φανερό, λοιπόν, ότι το δεύτερο μισό της περιόδου που μελετάται η κατάσταση των διδακτηρίων στην περιφέρεια παρουσιάζεται αισθητά βελτιωμένη.

5.4 Περιεχόμενο και μέθοδοι της γλωσσικής διδασκαλίας

Σκοπός της γλωσσικής διδασκαλίας, όπως προαναφέρθηκε, ήταν η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας από τους ξενόφωνους μαθητές με στόχο την αφομοίωση τους και την υιοθέτηση των αξιών του ελληνικού πολιτισμού. Η διδασκαλία του μαθήματος στο νηπιαγωγείο περιλάμβανε πλήθος λεκτικών ασκήσεων, παιχνιδιών, διηγημάτων, μύθων, ποιημάτων, τραγουδιών και χορών, ώστε μέσα από αυτόν τον παιγνιώδη τρόπο τα νήπια να μάθουν να

---

⁴³ Γιούρτσες, 15 Ιουλίου 1931

⁴⁴ Γιούρτσες, 15 Ιουλίου 1931

⁴⁵ *Έθνος*, 17/9/1932

μιλούν την ελληνική γλώσσα⁴⁶ και να διηγούνται μέσα από ερωταποκρίσεις μικρά διηγήματα και μύθους.⁴⁷ Στις τάξεις του δημοτικού ιδιαίτερη βαρύτητα δινόταν στην ανάγνωση, η οποία έπρεπε να είναι «*ρέουσα, φυσική*» και «*κατ' ήθος κανονικότητα*», ενώ σε μεγαλύτερες τάξεις και στην «*επεξεργασία και απόδοσιν του αναγιγνωσκόμενου εν πάση λεπτομερεία και ακριβεία αρίστη*». Η απόδειξη ότι οι μαθητές κατέχουν καλά τη γλώσσα είναι ότι «*εννοούσι το αναγιγνωσκόμενον*».⁴⁸

Μάλιστα, ο επιθεωρητής Κ. Ιωαννίδης προτείνει στους διδασκάλους να διδάσκουν την ανάγνωση στις μικρές τάξεις του δημοτικού σε στάδια ξεκινώντας με την εισαγωγή στο περιεχόμενο του κειμένου, την ανάγνωση του κειμένου από τον διδάσκοντα σε μικρά τμήματα και στη συνέχεια την ανάγνωση από τους καλύτερους μαθητές, τονίζοντας πως η εκμάθηση της ανάγνωσης έπρεπε να ολοκληρώνεται στο σχολείο.⁴⁹ Ένας άλλος επιθεωρητής συστήνει να ερμηνεύουν «*μεθοδικότερον και σαφέστερον τας αγνώστους λέξεις και τας δύσκολους έννοιαις*», δίνοντας έμφαση «*εις την ορθήν από πάσης απόψεως γλωσσικήν έκφρασιν των μαθητών*», να συμβάλλουν στην πλήρη κατανόηση των διδασκομένων «*μετ' εξαγωγής ειδικών πορισμάτων δια καταλλήλων ερωτήσεων*», να μην αρκούνται στην «*μηχανικήν απομνημόνευση των διδασκομένων*» και να κινούν «*την αυτενέργειαν των μαθητών*».⁵⁰ Για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στο νηπιαγωγείο αναφέρεται χαρακτηριστικά η μέθοδος μιας νηπιαγωγού, η οποία θέλοντας να διδάξει στα νήπια μια ελληνική λέξη «*αισθητοποίησε ταύτην με κινήσεις*», ώστε να την κατανοήσουν, και έπειτα με τις κατάλληλες ερωτήσεις τα εξάσκησε στην χρήση της, για να την μάθουν.⁵¹ Για τη διδασκαλία ενός νέου αντικειμένου προτείνεται η ταυτόχρονη παρουσίαση και ενός δεύτερου, ώστε να γίνει σύγκριση των δύο «*και δια της συγκρίσεως ακριβεστέρα αισθητοποίησις του διδασκομένου*», αλλά και η ιχνογράφηση από τα νήπια κάθε διδασκόμενου αντικειμένου.⁵²

Η παρακίνηση της αυτενέργειας των μαθητών κρίνεται ωφέλιμη για τη βελτίωση της ανάγνωσης, που αποδείκνυε την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Οι επιθεωρητές προβάλλουν την αξία των βιωματικών δραστηριοτήτων, αναφέροντας πως «*την προδιήγησιν έδει ν' αντικαταστήση αυτενεργός εργασία των μαθητών και δη επιτυχής εφ' όσον επρόκειτο*

---

⁴⁶ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

⁴⁷ Ιωαννίδης, 31 Μαΐου 1918

⁴⁸ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

⁴⁹ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

⁵⁰ Σλαβάρος ή Σλαβάρης, 18 Οκτωβρίου 1922

⁵¹ Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

⁵² Γιούρτσης, 12 Νοεμβρίου 1931

περί διηγήσεως μετά περιγραφής εβδομαδιαίας αγοράς, πράξεων των χωρικών, μαγειρείων, καφενείων, ταβερνών, χαρτοπωλείων, τα οποία οι παίδες των χωρικών πάντες σχεδόν γνωρίζουσιν εξ αμέσου αντιλήψεως»,⁵³ ενώ επαινούν τον δάσκαλο που διδάσκει την ανάγνωση στους μαθητές «μετ' αυτενεργόν καταρτισμόν των πρώτων προτάσεων του αναγνωστέου θέματος».⁵⁴

Ακόμη, τους επιθεωρητές απασχολεί ιδιαίτερα το θέμα της προφοράς των γραμμάτων γ, δ, θ, χ και ψ και συστήνουν στους δασκάλους ιδιαίτερη προσοχή «εις την ακριβή και ορθήν διάρθρωσιν των χονδροειδώς υπό των πλείστων μαθητών προφερομένων συμφώνων» δίνοντας έμφαση ήδη από το νηπιαγωγείο,⁵⁵ ώστε να αποβάλουν την «τραχείαν προφοράν των δασέων συμφώνων»,⁵⁶ που φανερώνει «το ξενόφωνον των Μακεδόνων».⁵⁷ Για την αντιμετώπιση, μάλιστα, της προβληματικής προφοράς των συμφώνων προτείνουν τη χρήση «πολλών διαρθρωτικών ασκήσεων και επιμόνου διορθώσεως» από τους διδάσκοντες, επισημαίνοντας το παράδειγμα μιας δασκάλας, η οποία, «εξοικειωμένη εις την τοιαύτην προφορά των μαθητών δεν ταράσσεται, ουδέ διορθώνει», με αποτέλεσμα να επιβραδύνει την βελτίωση της προφοράς των μαθητών,⁵⁸ σε αντίθεση με μια άλλη, η οποία «επιμένει εις την ευκρινή προφοράν».⁵⁹

Οι επιθεωρητές παρατηρούν ότι οι ξενόφωνοι μαθητές αντιμετωπίζουν αρκετές δυσκολίες στην ανάγνωση, καθώς πολλές φορές προφέρουν λανθασμένα και παραμορφώνουν πολλές λέξεις, ώστε «το άκουσμα των αναγινωσκομένων είναι ελεεινόν, η κατανόησις αυτών είναι αδύνατος και υπό μορφωμένων ακόμη».⁶⁰ Αυτό έχει ως αποτέλεσμα «ο ακούων να μην αντιλαμβάνεται ότι το αναγινωσκόμενον είναι εις την ελληνικήν γλώσσαν».⁶¹ Γι' αυτό και ο ρόλος του δασκάλου κρινόταν καθοριστικός. Η διήγησή του έπρεπε να είναι «σαφής, ρέουσα και ανάλογος προς την αντιληπτικότητα των μαθητών»⁶² και η διδασκαλία «μεταδοτική, η γλώσσα εκφραστική και καταληπτή». Μάλιστα, ο επιθεωρητής Η. Πετρόπουλος επισημαίνει πως λόγω της κακής ανάγνωσης ενός δασκάλου και η ανάγνωση των μαθητών είναι «ευχερής μεν, αλλ' ουχί κατ' έννοιαν και με τόνον και ρυθμόν»,

⁵³ Χριστοδουλόπουλος, 18 Δεκεμβρίου 1924

⁵⁴ Χριστοδουλόπουλος, 20 Δεκεμβρίου 1924

⁵⁵ Ιωαννίδης, 1 Μαΐου 1918

⁵⁶ Σλαβάρος ή Σλαβάρης, 18 Οκτωβρίου 1922

⁵⁷ Ιωαννίδης, 31 Μαΐου 1918

⁵⁸ Χριστοδουλόπουλος, 9 Ιουνίου 1924

⁵⁹ Χριστοδουλόπουλος, 16 Μαρτίου 1925

⁶⁰ Χριστοδουλόπουλος, 22 Μαΐου 1925

⁶¹ Χριστοδουλόπουλος, 9 Μαΐου 1925

⁶² Γιούρτσης, 28 Δεκεμβρίου 1931

συμπληρώνοντας πως πολλοί δάσκαλοι περιπίπτουν σε «*χονδροειδή γλωσσικά σφάλματα*», τα οποία επαναλαμβάνουν και τα παιδιά.⁶³

Ο επιθεωρητής Κ. Ιωαννίδης σε μια από τις πρώτες εκθέσεις του για την αποτίμηση της κατάστασης των σχολείων το σχολικό έτος 1917-1918 αναγνωρίζει πως οι δάσκαλοι οφείλουν να ακολουθούν έναν διαφορετικό τρόπο διδασκαλίας των ξενόφωνων μαθητών, ώστε να προσελκύσουν το ενδιαφέρον τους και να διευκολύνουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Μάλιστα, τονίζει πως η χρήση της καθαρεύουσας όχι μόνο δεν διευκολύνει την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, αλλά προκαλεί τον αποτροπιασμό και το μίσος των μαθητών για αυτήν.⁶⁴ Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί η πρωτοποριακή μέθοδος ενός δασκάλου για τη διδασκαλία της γραμματικής, σύμφωνα με την οποία «*τους γραμματικούς κανόνες εξάγουσι οι μαθηταί*» με τη βοήθεια του δασκάλου «*εκ των συγκεκριμένων παραδειγμάτων*» και στη συνέχεια τους εφαρμόζουν «*επί νέων περιπτώσεων*».⁶⁵

Ο επιθεωρητής του σχολικού έτους 1925-1926 υποδεικνύει στους διδάσκοντες «*τας νέας παιδαγωγικάς*», σύμφωνα με τις οποίες καταδικάζεται «*η αδράνεια και η παθητική κατάσταση του μαθητού*». Αντιθέτως, προωθείται «*η ελευθερία αυτού, η δράσις, η δημιουργικότητις και προ παντός η εργασία τας οποίας δεν πρέπει να δευσιμενομεν, εγκαθιστώντες εις την συνείδησιν των μαθητών κενάς βουλήσεις αίτινες καθιστώσιν αυτούς όργανα και μηχανάς άνευ βουλήσεως ιδίας*». Για την προαγωγή της μόρφωσης των μαθητών «*είνε ανάγκη εμβαθύνσεως, διότι ούτω προάγεται η κρίσις και η παρατήρησις, ως και εφαρμογή των πορισμάτων, διότι ούτω προάγεται η βούλις του ατόμου*»,⁶⁶ ενώ χαρακτηρίζονται απαρχαιωμένες αντιλήψεις οι διδακτικές μέθοδοι που βασίζονται στην «*μετάδοσιν ξηρών γνώσεων και γραμματικών κανόνων*». Δεν συνιστάται ο διδάσκων ή η διδάσκουσα να «*ασχολείται με ένα μαθητή*» και να «*κρατεί εν αδρανεία τους άλλους*».⁶⁷

Παράλληλα, οι επιθεωρητές δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη γραφή, συστήνοντας στους δασκάλους να επιδεικνύουν «*προσοχήν και επιμέλειαν εις το ζήτημα της καλής γραφής*», η μη επίτευξη της οποίας οφείλεται στην αδιαφορία και αμέλειά τους για την υποχρεωτική και τακτική φοίτηση των μαθητών και των μαθητριών στο σχολείο.⁶⁸ Μάλιστα, επαινείται ο

---

⁶³ Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

⁶⁴ Ιωαννίδης, 1 Μαΐου 1918

⁶⁵ Σλαβάρης ή Σλαβάρης, 13 Ιανουαρίου 1923

⁶⁶ Πετρόπουλος, σχολικό έτος 1925-1926

⁶⁷ Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

⁶⁸ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

«φιλόκαλος» διδάσκαλος, ο οποίος «κατόρθωσε να εξεγείρη και των μαθητών την φιλοκαλίαν ἐν τινι μέτρῳ καταφαινομένην εἰς την καλλιγραφίαν». ⁶⁹

Εξάλλου, αναδεικνύεται η καθοριστική σημασία της ίδρυσης νηπιαγωγείων σε όλη την περιφέρεια της Φλώρινας για την επιτάχυνση της εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας από τα νήπια και την προετοιμασία της φοίτησής τους στο δημοτικό. Έτσι, «δια να είναι οι μαθηταὶ του δημοτικού εθισμένοι εἰς την ελληνικὴν γλῶσσαν, ἔπρεπε μάλιστα να προηγηθῶσι τα νηπιαγωγεία», ⁷⁰ ενώ επαινώντας το έργο μιας νηπιαγωγού, ο επιθεωρητής Χριστοδουλόπουλος γράφει χαρακτηριστικά πως «η Α΄ τάξις θα τροφοδοτηθῆ επαρκῶς κατὰ το προσεχές ἔτος με μορφωμένα νήπια». ⁷¹ Μερικά χρόνια αργότερα, ο επιθεωρητής Πετρόπουλος αναφέρει πως στα σλαβόφωνα σχολεία οι μαθητές ήταν υποχρεωμένοι να παραμείνουν δύο χρόνια στο νηπιαγωγείο «προς εκμάθησιν της γλώσσης», γι' αυτό και ίδρυσε περισσότερα Νηπιαγωγεία, τα οποία στελέχωσε με πτυχιούχους νηπιαγωγούς. ⁷² Η γλωσσική, λοιπόν, διδασκαλία στόχευε στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας «ήτις δέον να εμφανίζη την ελληνικὴν ψυχὴν και την Ελληνικὴν αισθηματικότητα». Ο επιθεωρητής Η. Πετρόπουλος τονίζει πως μετά τις συστάσεις του τα σχολεία της περιφέρειας της Φλώρινας μεταβλήθηκαν «εἰς διαμορφωτήρια Ελληνικῆς ψυχῆς και Ελληνικὸν χαρακτήρος», αναφέροντας πως «τον απαίσιον βόμβον των σλαυϊκῶν γλωσσικῶν αρθρώσεων, ἀπόθησε το γλυκὸ κελάηδημα της γλώσσης ημῶν», η οποία αντικατέστησε «το ἀχαρι και ανθελληνικὸν ξένον ἰδίωμα» και «επτερύγισε και πέραν των τοίχων του σχολείου, ἵνα ως γοργότερος ἄγγελος διαλαλήση την Ελληνικότητα, της Ιερᾶς ταύτης και αιματοβαμμένης γωνίας της Πατρίδος ημῶν». ⁷³

Μάλιστα, για την ενίσχυση των γλωσσικῶν αποτελεσμάτων συστήνεται η παραμονή των δασκάλων στα ξενόφωνα χωριά, όπου διδάσκουν, κατά τους καλοκαιρινούς μήνες εκτός του Αυγούστου, με αποζημίωση 500 δραχμές μηνιαίως, καθώς παρατηρήθηκε πως κατά τις καλοκαιρινές διακοπές η επιστροφή των μαθητῶν σε αμιγῶς ξενόφωνο περιβάλλον συνέβαλε στην απώλεια μεγάλου μέρους των γνώσεων, που είχαν αποκτήσει, ενώ δυσχέραινε και το έργο του δασκάλου, ο οποίος στην αρχή του σχολικού ἔτους εἶχε να αντιμετωπίσει τις γλωσσικές δυσκολίες των μαθητῶν. Γι' αυτό και οι δάσκαλοι, παραμένοντας στα ξενόφωνα

---

⁶⁹ Σλαβάρως ἢ Σλαβάρης, 18 Οκτωβρίου 1922

⁷⁰ Ζιώνας ἢ Ζινῆς, 30 Ιουλίου 1923

⁷¹ Χριστοδουλόπουλος, 18 Νοεμβρίου 1924

⁷² Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

⁷³ Πετρόπουλος, 6 Αυγούστου 1927

χωριά και μετά τη λήξη του σχολικού έτους, θα επέβλεπαν τη ζωή των παιδιών φροντίζοντας για τη χρήση της ελληνικής γλώσσας σε όλες τις περιστάσεις.⁷⁴

Συμπεραίνουμε, λοιπόν, ότι τα πρώτα χρόνια της περιόδου που μελετάται οι επιθεωρητές δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στο μάθημα της ανάγνωσης. Μάλιστα, το 1923 επισημαίνεται ότι σε πολλά δημοτικά σχολεία διδάσκονταν μόνο η ανάγνωση, η αριθμητική και λίγη πατριδογνωσία, ενώ σε ορισμένα γινόταν και εθνική κατήχηση και ερμηνεία των ευκολότερων περικοπών του Ευαγγελίου.⁷⁵ Από το 1925 δίνεται έμφαση στη εθνική εργασία που επιτελείται στο σχολείο και στο μάθημα της Εθνικής αγωγής, που αναφέρεται για πρώτη φορά στην έκθεση του επιθεωρητή Η. Πετρόπουλου για το σχολικό έτος 1925-1926. Παρατηρείται, βέβαια, ότι στα περισσότερα σχολεία δεν επιτελείται εθνική εργασία από τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι δεν αντιλαμβάνονται την ανάγκη αυτής, δεν γνωρίζουν το μάθημα της Εθνικής Αγωγής και δεν διδάσκουν εθνικά άσματα και χορούς,⁷⁶ Γι' αυτό και ο επιθεωρητής εισηγήθηκε *«επιμόνως εν τοις σχολείοις την Εθνικήν εργασίαν ήτις να χρωματίζη πάσαν εν αυτώ γινομένην εργασίαν ούτως ώστε να μη θεωρήται ως Εθνικόν μάθημα το ειδικόν τοιούτον της Εθνικής αγωγής, αλλά να γίνεται γενική θεραπεία της εργασίας ταύτης εις όλα τα μαθήματα άτινα να αποτελούσιν Εθνικόν μάθημα προς καλλιέργειαν του Εθνικού φρονήματος εν τω σχολείω»*.⁷⁷ Την περίοδο 1930-1932, λαμβάνοντας υπόψη τον πρακτικό προσανατολισμό που έλαβε το σχολείο με την εφαρμογή της μεταρρύθμισης του 1929, ο επιθεωρητής Α. Γιούρτσης δεν εστιάζει στην εθνική δράση του σχολείου, αλλά ελέγχει πλέον, εκτός από τη διδασκαλία των βασικών μαθημάτων, και τη διδασκαλία των τεχνικών μαθημάτων.⁷⁸

5.5 Σχολικά εγχειρίδια

Η έλλειψη διδακτικών εγχειριδίων παρεμπόδιζε τη γλωσσική διδασκαλία και το έργο των εκπαιδευτικών, οι οποίοι, για να διδάξουν την ελληνική γλώσσα, χρησιμοποιούσαν τον πίνακα ή παλιά βιβλία, που ήταν ακατάλληλα για τη διδασκαλία των ξενόφωνων παιδιών. Σύμφωνα με τον επιθεωρητή Κ. Ιωαννίδη, *«μη επιτευχθείσης δια πλείστους λόγους της*

⁷⁴ Γιούρτσης, 15 Ιουλίου 1931

⁷⁵ Ζιώνας ή Ζινής, 30 Ιουνίου 1923

⁷⁶ Πετρόπουλος, σχολικό έτος 1925-1926

⁷⁷ Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

⁷⁸ Γιούρτσης, 3 Ιανουαρίου 1931, 9 Ιουλίου 1931, 15 Ιουλίου 1931, 12 Νοεμβρίου 1931, 28 Δεκεμβρίου 1931, 1 Μαρτίου 1932

κυκλοφορίας των νέων βιβλίων εν μεγάλη ευρύτητι ανά την περιφέρειαν Φλωρίνης, πολλά σχολεία κατεδικάσθησαν να έχωσι κατά το έτος τούτο εν χρήσει τα παλαιά βιβλία, τα οποία απεδείχθησαν τοςούτον ακατάλληλα δια τα τέκνα των ξενόφωνων πληθυσμών της Μακεδονίας». Σημειώνει, μάλιστα, ότι «η αρχαιΐζουσα γλώσσα ακατάληπτος και εις αυτά τα μητρικὴν ἔχοντα την Ελληνικὴν, αι μακροσκελείς και μετά στρυφνότητος μανιώδους διατυπούμεναι περίοδοι, και τόσα άλλα ελαττώματα των από 15 ετίας αναγνωστικών» αντί να προσελκύουν το ενδιαφέρον των ξενόφωνων παιδιών για την ελληνική γλώσσα, προκαλούσαν την αποστροφή και το μίσος τους, καθώς η γλώσσα των βιβλίων ήταν εντελώς διαφορετική από την γλώσσα που μιλούσε ο δάσκαλος εντός και εκτός των ορίων του σχολείου. «Επιβάλλεται επομένως από μέρους ημών επιείκεια μεγίστη προς τους διδάσκοντας μετά κόπου και τους διδασκομένους μετά πνευματικής εξαντλήσεως επί τούτων ακαταλληλοτάτων βιβλίων, μέχρι της ημέρας καθ' ην και εν τη περιφερεία ταύτη θέλουσι καθιερωθή τα νέα βιβλία...».⁷⁹

Ο ίδιος επιθεωρητής σε επόμενη έκθεσή του προς το οικείο Εποπτικό συμβούλιο στις 19 Αυγούστου 1920 τονίζει πως τα σχολικά εγχειρίδια «συντεταγμένα εις την κοινώς ομιλουμένην δημοτικὴν γλώσσαν είναι πλέον ἢ επαρκή και κατάλληλα δια την επικράτησιν, εξάπλωσιν και επιβολήν της ελληνικῆς γλώσσης εν τοις ξενοφώνοις χωρίοις». Ταυτόχρονα, προτάσσει την ανάγκη έκδοσης βοηθητικών βιβλίων στην δημοτική γλώσσα τόσο για την καθοδήγηση των διδασκόντων, που θεωρούσαν τη δημοτική γλώσσα το κυριότερο μέσο «της ταχείας αφομοιώσεως των ξενόφωνων στοιχείων», όσο και για την παρότρυνση των διδασκόντων που ήταν υπέρμαχοι της καθαρεύουσας και, επιδεικνύοντας «στοργήν και αγάπην προς τους αρχαίους γραμματικούς τύπους και κανόνας», αντιτίθονταν στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και χρησιμοποιούσαν απαρχαιωμένες μεθόδους διδασκαλίας βασισμένες στη μηχανική απομνημόνευση κανόνων, εννοιών και νόμων.⁸⁰

Την ίδια άποψη διατυπώνουν και οι επιθεωρητές της επόμενης διετίας. Η καθαρεύουσα δημιουργούσε μεγάλες δυσκολίες στη χρήση των αναγνωστικών βιβλίων τόσο από τους διδάσκοντες όσο και τους μαθητές. Χαρακτηριστικά ο επιθεωρητής Μ. Σλαβάρος ή Σλαβάρης αναφέρει πως «μαθηταί και διδάσκαλοι μεγάλας δυσκολίας εδοκίμασαν κατά την χρήσιν των αναγνωστικών βιβλίων και ιδία των ανωτέρων τάξεων, ἔνεκα της αποτόμου μεταβάσεως από της μιας γλωσσικῆς μορφῆς, ην είχαν τα πρότερον εν χρήσει αναγνωστικά βιβλία εις την ετέραν τοιαύτην, ην έχουσι τα νυν εν χρήσει, και δι ην ἦσαν εντελώς απαράσκευοι οι μαθηταί. Εις τας κατωτέρας τάξεις η δυσκολία υπήρξε μικροτέρα». Μάλιστα,

⁷⁹ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

⁸⁰ Ιωαννίδης, 19 Αυγούστου 1920

εκφράζει προσεκτικά την άποψή του λέγοντας «ότι δια τους ξενόφωνους μαθητές απαιτούνται ιδιαίτερα αναγνωστικά βιβλία, ευληπτότατα κατά τε την γλώσσαν και το περιεχόμενον», ενώ προβάλλει την ευεργετική επίδραση στους μαθητές των ανώτερων τάξεων των βοηθητικών βιβλίων «δια την ταχύτεραν και ασφαλεστέραν εκμάθησιν της Ελληνικής γλώσσης και την μακροτέραν διατήρησιν των δια της προφορικής διδασκαλίας προσκτηθεισών γνώσεων και δια την ανάπτυξιν του φιλοαναγνωστικού ενδιαφέροντος, χρήσιμου δια την περαιτέρω αυτοδιδασκαλίαν των αποφοίτων του δημοτικού σχολείου».⁸¹ Ακόμη, το σχολικό εγχειρίδιο χαρακτηρίζεται «δύσκολον και απολύτως ακατάλληλον δια ξενοφώνους»,⁸² ενώ συστήνεται «η γλώσσα των βιβλίων να είναι απλουστέρα».⁸³

Η δημοτική, δηλαδή, κρινόταν ως η κατάλληλη σχολική γλώσσα για την ταχύτερη γλωσσική αφομοίωση των ξενόφωνων παιδιών της περιφέρειας Φλώρινας, άποψη που εκφράστηκε και στο εκπαιδευτικό συνέδριο που διοργάνωσε ο επιθεωρητής Η. Πετρόπουλος στο χωριό Ράμπι (σημ. Λαιμός) το 1927.⁸⁴ Από το 1930, μάλιστα, διοργανώθηκαν συνέδρια, που πραγματεύονταν τις θετικές επιδράσεις των προοδευτικών πρακτικών του Νέου Σχολείου ή Σχολείου Εργασίας στην εκπαίδευση.⁸⁵ Είναι φανερό, λοιπόν, ότι στο σύνολό τους οι επιθεωρητές της περιόδου που μελετάται εξέφραζαν το πνεύμα του εκπαιδευτικού δημοτικισμού συνηγορώντας υπέρ της χρήσης της δημοτικής στα σχολεία της περιφέρειας Φλώρινας.

5.6 Το ζήτημα της άτακτης φοίτησης των μαθητών

Ανασταλτικό παράγοντα για την αφομοίωση των παιδιών αποτέλεσε εξαρχής η άτακτη φοίτηση των μαθητών. Σύμφωνα με τον επιθεωρητή Κ. Ιωαννίδη, στις αιτίες της άτακτης φοίτησης συγκαταλέγονταν: α. η χρήση των κατοίκων των ξενόφωνων κοινοτήτων σε εργασίες των συμμάχων αλλά και η στρατολόγησή τους, ώστε οι μεγαλύτεροι σε ηλικία μαθητές να παρατούν το σχολείο αναλαμβάνοντας τις αγροτικές εργασίες των οικογενειών τους, β. η έλλειψη σχολικών εγχειριδίων, γεγονός που ανάγκασε τους διδάσκοντες να διδάσκουν από τον πίνακα ή από παλιά και ακατάλληλα βιβλία, γ. η φθορά του διδακτικού εξοπλισμού τόσο από τους Γερμανούς και τους Βούλγαρους όσο και από τον συμμαχικό

⁸¹ Σλαβάρος ή Σλαβάρης, 28 Ιουνίου 1922

⁸² Ζιώνας ή Ζινής, 30 Ιουνίου 1923

⁸³ Ζιώνας ή Ζινής, 30 Ιουλίου 1923

⁸⁴ Έλεγχος, 24/6/1927

⁸⁵ Έλεγχος, 9/6/1930, 6/7/1930, Έθνος, 27/6/1931

στρατό και δ. η αδιαφορία των σχολικών επιτροπών και των κατοίκων για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των σχολείων.⁸⁶

Ο ίδιος επιθεωρητής επισήμανε ότι η ελληνική κυβέρνηση όφειλε «να διακυβερνήσει πατρικώς τους ξενοφώνους τούτους άλλοτε ελληνικωτάτους πληθυσμούς, να εκπολιτίσει και διαπαιδαγωγήσει τούτους εν τη απολεσθείση μυρίων ένεκα λόγων αρχαία αυτών γλώσση», ώστε να νιώσουν ότι ξαναβρήκαν «την μεγάλη αυτών και φιλόστοργον Μητέρα, εν ταις αγκάλαις της οποίας αισθάνονται πλέον εαυτούς εν πάση ασφαλεία και πάσης της δυνατής απολαύοντας ευημερίας».⁸⁷ Η αντιμετώπιση της άτακτης φοίτησης από την πλευρά της ελληνικής πολιτείας περιλάμβανε άλλοτε «φιλικαί και ήπια, συνεχείς» συστάσεις και άλλοτε πιο αυστηρές επιβαλλόμενες δια της βίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο αστυνομικός του χωριού «Γερμάνιον» (σημ. Άγιος Γερμανός), ο οποίος «πλήρης θυμού κινών και το μαστίγιον», απειλεί με εξορία κάθε γονέα που δεν στέλνει το παιδί του στο σχολείο. Επίσης, στους γονείς που παρεμπόδιζαν την υποχρεωτική φοίτηση των παιδιών τους στο σχολείο επιβαλλόταν χρηματικό πρόστιμο.⁸⁸

Τα επόμενα σχολικά έτη, ενώ αυξήθηκε ο αριθμός των ξενόφωνων παιδιών που φοιτούσαν στα σχολεία, εξακολούθει να παρατηρείται άτακτη φοίτηση, παρά την εφαρμογή του νόμου της υποχρεωτικής φοίτησης στο δημοτικό σχολείο και την επιβολή προστίμων για τη μη συμμόρφωση των γονέων των υπόχρεων σε φοίτηση μαθητών. Το σχολικό έτος 1921-1922 ενεγράφησαν στα δημοτικά σχολεία και τα νηπιαγωγεία συνολικά 7.801 μαθητές (3.610 αγόρια, 1.692 κορίτσια και 2.099 νήπια, από τα οποία 1.410 ήταν αγόρια και 1.089 κορίτσια). Παρόλο που οι εγγραφές των μαθητών υπερτερούσαν σε σύγκριση με εκείνες του προηγούμενου σχολικού έτους, η απουσία των μαθητών από το σχολείο ήταν μεγαλύτερη κυρίως τους μήνες Σεπτέμβριο, Μάιο και Ιούνιο λόγω της παλιάς συνήθειας της συνεννόησης των κοινοτήτων με τους δασκάλους για τη μικρότερη διάρκεια του σχολικού έτους, που διαρκούσε από 26 Οκτωβρίου μέχρι 23 Απριλίου. Ταυτόχρονα, η επιστράτευση των χωρικών και η έλλειψη σε πολλά χωριά επαρκών λιβαδιών για τη βοσκή όλων των ζώων, με αποτέλεσμα οι χωρικοί να απασχολούν τα παιδιά τους για τη φύλαξη και τη βοσκή των οικόσιτων ζώων, μια συνήθεια που ήταν αδύνατον να εξαλειφτεί, συνέβαλαν στην άτακτη φοίτηση. Μάλιστα, τα διδακτήρια δεν ήταν ευρύχωρα ούτε πληρούσαν τους κανόνες υγιεινής, ώστε να χωρέσουν όλους τους μαθητές, το διδακτικό προσωπικό δεν διέθετε επαρκή εξειδίκευση, ενώ η γενικότερη ανεπάρκεια των λειτουργιών της δημόσιας

---

⁸⁶ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

⁸⁷ Ιωαννίδης, 31 Μαΐου 1918

⁸⁸ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

εκπαίδευσης δεν ήταν ικανή να προσελκύσει το ενδιαφέρον των γονέων για την στοιχειώδη μόρφωση των παιδιών τους. Καθοριστικό ρόλο για την άτακτη φοίτηση διαδραμάτισε και το μίσος κατά των Ελλήνων, που είχε καλλιεργηθεί από τη βουλγαρική προπαγάνδα. Εξάλλου, εκφράζεται και η ανάγκη τροποποίησης του νόμου περί υποχρεωτικής φοίτησης, ώστε οι μηνύσεις κατά των παραβατών να υποβάλλονται από τις σχολικές επιτροπές και να εκδικάζονται αμέσως αλλά και να υποβάλλεται γενναίο πρόστιμο *«ιδίως εις τους εκ φυλετικού μίσους μη στέλλοντας τα τέκνα των εις το σχολείον»*.⁸⁹

Μέχρι το 1925 η φοίτηση υπήρξε εντελώς παραμελημένη. Για τον επιθεωρητή Η. Πετρόπουλο, κύρια αιτία της συνεχιζόμενης άτακτης φοίτησης των ξενόφωνων μαθητών ήταν οι ίδιοι οι νόμοι, που επέβαλαν την υποχρεωτική φοίτηση. Ο παλιός νόμος περιλάμβανε τη διαρκή φοίτηση μέχρι το τέλος των μαθημάτων της Στ' τάξης, αλλά ο ποινικός νόμος δεν όριζε ποινές για τους μαθητές άνω των 12 ετών, με αποτέλεσμα να απαλλάσσονται οι καταγγελλόμενοι από τους δασκάλους γονείς των μαθητών. Ο νέος νόμος, αν και καθιστούσε υποχρεωτική τη φοίτηση των μαθητών μέχρι το 14^ο έτος της ηλικίας τους και προέβλεπε ποινές για την παράβασή της, απάλλαξε από ποινές και την υποχρέωση όσους είχαν υπερβεί το 12^ο έτος της ηλικίας τους. Αυτό έφερε τα αντίθετα αποτελέσματα στα σχολεία των ξενόφωνων περιοχών, γιατί οι μαθητές, λόγω της διετούς υποχρεωτικής φοίτησης στο νηπιαγωγείο για την εκμάθηση της γλώσσας και της παραμονής τους στο δημοτικό, μόλις υπερέβαιναν το 12^ο έτος της ηλικίας τους, αποσύρονταν από το δημοτικό. Εξάλλου, η έλλειψη μητρώου αρρένων σε κάποιες κοινότητες ή μητρώου θηλέων ή δημοτολογίου, το οποίο καμία κοινότητα δεν διατηρούσε, εμπόδιζε την καθολική φοίτηση των ξενόφωνων παιδιών στο σχολείο και, κυρίως, εξασφάλιζε την απαλλαγή των κοριτσιών από την υποχρεωτική φοίτηση. Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με άλλα προβλήματα που προέκυπταν από την εφαρμογή του νόμου, όπως ο χρόνος εκδικάσεως μετά την υποβολή των μηνύσεων, η υποχρέωση του διδάσκαλου να παρίσταται κατά την εκδίκαση και τα επιβαλλόμενα πρόστιμα από τους δικαστές σε περίπτωση που δεν προσερχόταν λόγω αποστάσεως ή του χειμώνα, συνέβαλαν στην *«μετά φειδούς»* εφαρμογή του νόμου της υποχρεωτικής φοίτησης. Ωστόσο, ο επιθεωρητής προχώρησε στη λήψη μέτρων, ώστε το 1928, η κατάσταση της εκπαίδευσης να παρουσιάζεται αισθητά βελτιωμένη, καθώς στα σχολεία του νομού φοιτούσαν συνολικά 8.480 μαθητές (3.369 αγόρια, 2.476 κορίτσια και 2.555 νήπια) και η φοίτηση τους χαρακτηριζόταν τακτική.⁹⁰ Το σχολικό έτος 1930-1931 ενεγράφησαν και φοιτούσαν συνολικά τα σχολεία 12.450 μαθητές. Στα δημοτικά φοιτούσαν

⁸⁹ Σλαβάρος ή Σλαβάρης, 28 Ιουνίου 1922

⁹⁰ Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

8.514 μαθητές (4.820 αγόρια και 3.694 κορίτσια) και στα νηπιαγωγεία 3.936 νήπια (1.983 αγόρια και 1.953 κορίτσια). Συγκριτικά με το προηγούμενο σχολικό έτος φοιτούσαν επιπλέον 1.685 μαθητές και νήπια.⁹¹ Παρόμοια η κατάσταση και την επόμενη διετία. Όλοι οι υπόχρεοι προς φοίτηση μαθητές ήταν εγγεγραμμένοι στο σχολείο και φοιτούσαν τακτικά. Η φοίτησή τους στα δημοτικά σχολεία και τα νηπιαγωγεία ήταν τακτική, ενώ όσες περιπτώσεις απουσίας καταγράφηκαν ήταν δικαιολογημένες και οφείλονταν, κυρίως, σε λόγους ασθένειας.⁹² Ο αριθμός, λοιπόν, των παιδιών που ενεγράφησαν και φοιτούσαν στο σχολείο είναι αισθητά αυξημένος την τελευταία τετραετία της περιόδου που μελετάται, γεγονός που σχετίζεται με την επιμελή εφαρμογή του νόμου της υποχρεωτικής φοίτησης, που ψηφίστηκε το 1929 και όριζε αυστηρότερες ποινές και πρόστιμα για τους παραβάτες.

Παρατηρείται ότι με την πάροδο των χρόνων αυξάνεται ο αριθμός των κοριτσιών που φοιτούν στα σχολεία της περιφέρειας. Ο επιθεωρητής Η. Πετρόπουλος δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην εκπαίδευση των κοριτσιών τονίζοντας πως η φοίτηση τους στο σχολείο πρέπει να είναι αυστηρότερη *«δι' ευνοήτους λόγους»*. Η ανάγκη της εκπαίδευσης των γυναικών αναδεικνύεται και από τις συστάσεις του, σύμφωνα με τις οποίες οι διδασκάλισσες οφείλουν να συνεχίσουν *«αόκνως»* το έργο της μόρφωσης και του εξελληνισμού των κοριτσιών, καθώς *«αίτινες βραδύτερον ως μητέρας, θα μεταδώσωσιν ως μητρικήν γλώσσαν εις τα τέκνα των, την Ελληνικήν γλώσσαν»*. Έτσι, ίδρυσε σχολές για τις γυναίκες, όπου οι δασκάλες δίδασκαν την ελληνική γλώσσα, τα λαϊκά τραγούδια και το κέντημα.⁹³

Ο Νομάρχης Π. Καλλιγιάς υπογραμμίζει στην έκθεσή του στις 26 Φεβρουαρίου 1930 την ανάγκη λειτουργίας Οικοτροφείων Θηλέων και Οικοκυρικών Σχολών, καθώς μόνο *«δια της δημιουργίας Ελληνίδων μητέρων, θα δυνηθώμεν να ασκήσωμεν αφομοιωτικήν επιρροήν ιδίως εις την ύπαιθρον»*. Στην Οικοκυρική σχολή, που θα ιδρυόταν στην Φλώρινα, οι τρόφιμες θα διδάσκονταν τα μαθήματα της στοιχειώδους εκπαίδευσης αλλά και μαγειρική, ραπτική, κηπουρική, γαλακτοκομία, περίθαλψη βρεφών, ώστε μετά το τέλος της φοίτησής τους να αποτελούν *«φορείς πολιτισμού αλλά και αγνών ελληνικών αισθημάτων»*.⁹⁴

Από τον Νοέμβριο του 1932 λειτουργεί στη Φλώρινα Οικοκυρική σχολή θηλέων με Οικοτροφείο συντηρούμενη από τον *Σύλλογο προς διάδοσιν των Ελληνικών Γραμμάτων*. Σκοπός της ήταν *«η ελληνοπρεπής μόρφωσις κορασίων εκ της υπαίθρου χώρας της περιφέρειας Φλωρίνης καταγόμενων και η δια τούτων δημιουργία εν εκάστω χωρίω πυρήνων*

⁹¹ Γιούρτσης, 15 Ιουλίου 1931

⁹² Μένταυλος, 31 Ιουλίου 1932, 14 Ιουνίου 1934

⁹³ Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

⁹⁴ Καλλιγιάς, 26 Φεβρουαρίου 1930: 31-32

εθνικού και αγροτικού πολιτισμού». Ωστόσο, η σχολή είχε πολλές ελλείψεις, που παρεμπόδιζαν την εύρυθμη λειτουργία της. Ο επιθεωρητής Μένταυλος τονίζει τις ευεργετικές επιδράσεις της Σχολής στην υγεία των κοριτσιών, αναφέροντας χαρακτηριστικά πως «αι ταλαιπωρημένοι χωρικοί φυσιολογικοί και τα καχεκτικά σώματα έχουν μεταβληθεί εντός ολίγων μηνών δια της καλής διαίτης και της επιμελημένης σωματικής αγωγής, ης έτυχον εν τη Σχολή εις οργανισμούς ζωηρούς και ευρώστους», και επισημαίνει πως δόθηκε μεγαλύτερη βαρύτητα στη δημιουργία «καλών ελληνίδων γυναικών» παρά στην απόκτηση γνώσεων.⁹⁵

Τέλος, για τη μόρφωση των νέων, οι οποίοι είτε δεν έλαβαν κατά την περίοδο του πολέμου ελληνική παιδεία είτε εγκατέλειψαν το σχολείο πριν την ολοκλήρωσή του, ο επιθεωρητής Μ. Σλαβάρος ή Σλαβάρης προέβη στην ίδρυση 14 νυχτερινών σχολών, όπου φοιτούσαν οι νέοι ηλικίας 14 έως 20 ετών. Στις σχολές αυτές, που λειτούργησαν όλη τη χειμερινή περίοδο, φοίτησαν 300 μαθητές και δίδαξαν 17 διδάσκαλοι, που αμείβονταν από τους ίδιους τους μαθητές. Διδάσκονταν γλωσσικά μαθήματα, πρακτική αριθμητική, εθνική κατήχηση και ερμηνεία των ευκολότερων περικοπών του Ευαγγελίου. Παράλληλα, λειτούργούσαν και 9 προσκοπικές ομάδες με σκοπό την ελληνική διαπαιδαγώγηση και αφομοίωση των ξενόφωνων νέων, ενώ προγραμματιζόταν και η ίδρυση Κυριακών σχολείων για τις νεανίδες.⁹⁶ Ωστόσο, το επόμενο σχολικό έτος δεν λειτούργησαν ούτε οι νυχτερινές σχολές ούτε οι προσκοπικές ομάδες.⁹⁷ Σύμφωνα με τον επιθεωρητή Η. Πετρόπουλο, μέχρι το 1925 δεν λειτούργούσαν πουθενά νυχτερινές σχολές. Προς ενίσχυση, λοιπόν, της διαδικασίας της γλωσσικής αφομοίωσης ίδρυσε νυχτερινές σχολές σε όλα σχεδόν τα σλαβόφωνα σχολεία.⁹⁸

Στις 24 Σεπτεμβρίου 1926 δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα *Έλεγχος* το καταστατικό του Συνδέσμου Ποποζιάνης (σημ. Παπαγιάννης) «Άγιος Νικόλαος». Από το δημοσίευμα διαπιστώνουμε ότι λειτούργούσε στο χωριό νυχτερινή σχολή, στην οποία φοιτούσαν μαθητές μέχρι το 20^ο έτος της ηλικίας τους, ενώ την Κυριακή μετά τη Λειτουργία, λειτούργούσε σχολή, το πρόγραμμα της οποίας παρακολουθούσαν άνδρες από 20 έως 50 ετών. Μάλιστα, υπήρχε η σκέψη για τη δημιουργία τμημάτων για τα μεγάλα κορίτσια και τις γυναίκες, στα οποία η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας θα πραγματοποιούνταν από μια διδασκάλισσα. Σύμφωνα με το καταστατικό του Συνδέσμου προβλέπονταν και άλλες δράσεις, ώστε η

⁹⁵ Μένταυλος, 31 Ιουλίου 1932

⁹⁶ Σλαβάρος ή Σλαβάρης, 28 Ιουνίου 1922

⁹⁷ Ζιώνας ή Ζινής, 30 Ιουνίου 1923

⁹⁸ Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

κοινότητα να αποτελέσει «το καλόν παράδειγμα ελληνοπρεπές και προοδευτικόν εις τας άλλας κοινότητας».⁹⁹

Το σχολικό έτος 1930-1931 δεν λειτούργησε καμία από τις 14 κρατικές νυχτερινές σχολές στην περιφέρεια της Φλώρινας, καθώς δεν χορηγήθηκαν οι απαιτούμενες πιστώσεις. Λειτουργούσαν, ωστόσο, 11 νυχτερινές σχολές με δαπάνες της *Μακεδονικής Εκπαιδευτικής Εταιρίας*, οι 2 στην πόλη της Φλώρινας, όπου φοιτούσαν οι στρατιώτες του 28^{ου} ανεξάρτητου Τάγματος, και οι υπόλοιπες 9 σε χωριά της περιφέρειας, όπου φοιτούσαν αγράμματοι και εγγράμματοι χωρικοί, που είχαν ξεπεράσει το 14ο έτος της ηλικίας τους. Διδάσκονταν ανάγνωση, γραφή, αριθμητική και εθνική ιστορία. Κυριακά και Γεωργικά σχολεία δεν λειτούργησαν, παρόλο που υπηρετούσαν στην περιφέρεια της Φλώρινας 6 γεωργικώς μετεκπαιδευμένοι δάσκαλοι, καθώς οι κοινότητες αρνούσαν να χορηγήσουν τις απαιτούμενες πιστώσεις. Γι' αυτό ο επιθεωρητής Α. Γιούρτσης πρότεινε την τροποποίηση του Νόμου περί Κυριακών-Γεωργικών σχολείων, ώστε να υποχρεώνονται οι κοινότητες να παρέχουν τις πιστώσεις ή να αναλάβει τη δαπάνη αυτή το δημόσιο.¹⁰⁰

5.7 Αξιολόγηση των διδασκόντων

Σύμφωνα με τους επιθεωρητές των δημοτικών σχολείων ένας διδάσκαλος ή μία διδασκάλισσα θεωρούνταν ικανός και αξιόλογος, αν έφερνε εις πέρας τον σκοπό της γλωσσικής διδασκαλίας, τον εξελληνισμό, δηλαδή, των ξενόφωνων μαθητών της Φλώρινας, αφού «η ευχέρεια μεθ' ης οι μαθηταί ωμιλούν Ελληνιστί απεδείκνυε ότι ειργάσθη πολύ καλά».¹⁰¹ Άλλωστε, «είναι έμφυτος αυτών η ιδέα ότι τους ξενόφωνους τούτους πληθυσμούς μόνον δια καλών και συστηματικών διδασκάλων θα μεταποιήσωμεν εις Έλληνας ή και εις φιλέλληνας απλώς».¹⁰²

Κρίνονται, λοιπόν, με κριτήριο το αποτέλεσμα της γλωσσικής αφομοίωσης των μαθητών. Οι δάσκαλοι θεωρούνται υπεύθυνοι για την εκμάθηση και τη χρήση της ελληνικής γλώσσας τόσο εντός και εκτός των ορίων του σχολείου, κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού των μαθητών και την ώρα των διαλειμμάτων όσο και στους δρόμους του χωριού, με τη χρήση της

⁹⁹ *Έλεγχος*, 24/9/1926

¹⁰⁰ Γιούρτσης, 15 Ιουλίου 1931.

¹⁰¹ Ζιώνας ή Ζινής, 30 Ιουνίου 1923

¹⁰² Ιωαννίδης, 31 Μαΐου 1918

τοπικής διαλέκτου να χαρακτηρίζεται «*ασυγχώρητον*» ατόπημα.¹⁰³ Επαινούνται οι εργατικοί, φιλότιμοι, επιμελείς και μεταδοτικοί διδάσκοντες, οι οποίοι «*δια της μεγάλης φιλοπονίας*» και «*χάρις εις την έκτακτον ευφυΐαν*» κατορθώνουν να εξελληνίσουν πλήρως τους ξενόφωνους μαθητές, όπως η νηπιαγωγός που μετέβαλε «*τα ξενόφωνα μικρά της εις γνήσια Ελληνόπουλα απαντώντα, διαλεγόμενα και παίζοντα πάντοτε και μόνον ελληνιστί*»¹⁰⁴ και η δασκάλα που διατηρεί «*ζηλευτήν τάξιν*» και επιμένει, ώστε οι απαντήσεις των παιδιών να δίνονται «*δια πλήρων προτάσεων, μετά ζωηρότητος και καθαράς ελληνικής προφοράς*».¹⁰⁵ Μια άλλη χαρακτηρίζεται «*ευφροεστάτη, με οξύτατην αντίληψιν*», καθώς δεν αφήνει να της διαφύγει καμιά αταξία και κανένα σφάλμα «*γλωσσικόν ή πραγματικόν το οποίον διορθώνει αστραπιαίως*».¹⁰⁶ Οι επιθεωρητές τονίζουν το έργο των δασκάλων και είναι επιεικείς με την αξιολόγησή τους, καθώς, παρόλο που δεν διαθέτουν επαρκή μόρφωση, προσπαθούν να βελτιωθούν, όπως ο διδάσκαλος που επιδεικνύει ζήλο, «*μελετά, προπαρασκευάζεται, εργάζεται με φιλοπονίαν*», με αποτέλεσμα στο τέλος του σχολικού έτους οι μαθητές του να ομιλούν «*ευχερώς την ελληνικήν*».¹⁰⁷

Από την άλλη, κρίνονται αυστηρά οι διδάσκοντες που δεν επιτελούν σωστά το έργο τους, όπως η νηπιαγωγός που «*ουδέ το ελάχιστον επετέλεσεν άξιον λόγου όσον αφορά την εξελληνισιν των ξενοφώνων του χωριού τούτου παιδιών*». Ο επιθεωρητής Κ. Ιωαννίδης σε μια από τις εκθέσεις του, ζητά την απόλυση μιας δασκάλας, η οποία όχι μόνο δεν παρευρίσκεται στο σχολείο την ώρα της διδασκαλίας, αλλά «*καταγίνεται εις άλλας επικερδείς εργασίας...εν ιδιαιτέρω εργαστηρίω κοπτικής και ραπτικής...συγκεντρώσασα περί εαυτήν νεανίδα εκ του χωριού, μετά των οποίων διαλέγεται ουχί εις την ελληνικήν γλώσσαν ως είχε καθήκον*»¹⁰⁸ και την υποβάθμιση του διευθυντή, ο οποίος με «*την αδιαφορίαν, την αμέλιαν και ανικανότητα του...δεν κατώρθωσε να συνηθίσει τους μαθητάς δια μυρίων δυνατών μέσων ίνα ομιλώσιν εκτός του σχολείου την ελληνικήν*», προκαλώντας «*την έκπληξιν των διαφόρων ξένων στρατιωτικών και κατάπληξιν των ημετέρων διοικητικών υπαλλήλων διερωτώμενων -και δικαίως-εάν ευρίσκονται εν Ελλάδι...*».¹⁰⁹ Έτσι, οι δάσκαλοι, που δεν επιτελούν σωστά το έργο τους, είναι η βασική αιτία που ομιλείται η σλαβική γλώσσα παντού και υπάρχουν βουλγαρικές επιγραφές μέσα στην πόλη της Φλώρινας αλλά και τα εθνικά χρώματα της

¹⁰³ Ιωαννίδης, 31 Μαΐου 1918

¹⁰⁴ Ιωαννίδης, 31 Μαΐου 1918

¹⁰⁵ Σλαβάρος ή Σλαβάρης, 18 Οκτωβρίου 1922

¹⁰⁶ Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

¹⁰⁷ Σλαβάρος ή Σλαβάρης, 18 Οκτωβρίου 1922

¹⁰⁸ Ιωαννίδης, 15 Ιουνίου 1918

¹⁰⁹ Ιωαννίδης, 20 Ιουνίου 1918

Βουλγαρίας στον ναό της Μητρόπολης. Κάτι τέτοιο δε θα είχε συμβεί, αν η ελληνική κυβέρνηση είχε επιλέξει εξ αρχής τους αξιόλογους δασκάλους, *«τους εθνικούς κήρυκας, τους αδαμάντινους χαρακτήρες, τους χρηστούς πολίτες, τους ιδεώδεις υπαλλήλους»*.¹¹⁰ Καταλήγουν, λοιπόν, πως η ομογλωσσία των δασκάλων με τους γηγενείς πληθυσμούς προκαλεί ανεπανόρθωτη ζημιά στο σχολείο παρεμποδίζοντας το έργο του εξελληνισμού.¹¹¹

Επιπλέον, οι επιθεωρητές τονίζουν πως η πλειονότητα των διδασκόντων δεν διαθέτει την απαραίτητη εξειδίκευση για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στους ξενόφωνους μαθητές της περιφέρειας της Φλώρινας. Οι περισσότεροι διαθέτουν ελλιπή μόρφωση, συγχέουν έννοιες, εργάζονται μηχανικά,¹¹² δεν ακολουθούν το πρόγραμμα του υπουργείου,¹¹³ αγνοούν το ημερήσιο πρόγραμμα, μη εφαρμόζοντάς το και διδάσκοντας *«άλλ' αντ' άλλων»*, γνωρίζουν *«ατελώς»* την ελληνική γλώσσα, υστερούν στην ανάγνωση¹¹⁴ και κάνουν λάθη στη χρήση των άρθρων.¹¹⁵ Ένας δάσκαλος χαρακτηρίζεται *«καθυστερημένος, βραδύς τον νουν, μη εφαρμόζων εν ταις διδασκαλίαις του όσα εδιδάχθη εις το διδασκαλείον»*,¹¹⁶ με αποτέλεσμα να *«στερείται και διδασκαλικής δεξιότητος»*.¹¹⁷ Έτσι, καταλήγουν στο συμπέρασμα πως *«με διδασκάλους ως οι ανωτέρω δεν πρέπει ν' απορή τις διατί το σχολείον ευρίσκεται εις τοιαύτην κατάστασιν»*, αναφέροντας ότι *«παρά την ανικανότητα ταύτην θ' ανεχθώμεν αυτόν, ως και άλλους ομοίους του ελλείψει προσωπικού»*.¹¹⁸

Οι δάσκαλοι θεωρούνται υπεύθυνοι και για την τακτική φοίτηση των μαθητών, γι' αυτό και επαινούνται εκείνοι που κατορθώνουν να συγκεντρώσουν τα ξενόφωνα παιδιά στο σχολείο. Τονίζεται, λοιπόν, το έργο μιας δασκάλας, που εργάζεται με ιδιαίτερο ζήλο, *«ώστε οι μαθηταί να ομιλήσωσι καθαρώς την ελληνικήν και να προσέρχονται εις το σχολείον με μεγάλην όρεξιν και τακτικά»*,¹¹⁹ και ενός δασκάλου, ο οποίος *«ενδιαφερόμενος σοβαρώς δια το σχολείον...επιδίωξε δι' όλων των μέσων την εγγραφήν και τακτικήν φοίτησιν των μαθητών, emήνυσε πλέον των 100 γονέων»*.¹²⁰

Εκτός από την διδακτική ικανότητα των διδασκόντων οι επιθεωρητές της περιόδου 1918-1924 δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στο ήθος και την κοινωνική τους συμπεριφορά, ώστε η

¹¹⁰ Ζιώνας ή Ζινής, 30 Ιουνίου 1923

¹¹¹ Ζιώνας ή Ζινής, 30 Ιουλίου 1923

¹¹² Χριστοδουλόπουλος, 9 Ιουνίου 1924

¹¹³ Χριστοδουλόπουλος, 11 Ιουνίου 1924

¹¹⁴ Χριστοδουλόπουλος, 19 Νοεμβρίου 1924

¹¹⁵ Ιωαννίδης, 16 Δεκεμβρίου 1918

¹¹⁶ Χριστοδουλόπουλος, 13 Ιουνίου 1924

¹¹⁷ Χριστοδουλόπουλος, 15 Νοεμβρίου 1925

¹¹⁸ Χριστοδουλόπουλος, 19 Νοεμβρίου 1924

¹¹⁹ Ζιώνας ή Ζινής, 24 Νοεμβρίου 1923

¹²⁰ Χριστοδουλόπουλος, 15 Νοεμβρίου 1924

αξιολόγηση του έργου τους να εξαρτάται από τους παραπάνω παράγοντες. Συχνά, κρίνεται αυστηρά ο χαρακτήρας τους, με τους επιθεωρητές να προβαίνουν σε χαρακτηρισμούς όπως «υπερέχει μόνο κατά την θρασύτητα»,¹²¹ «καθυστερημένη κοινωνικά»,¹²² «ως χαρακτήρ δύσκολος, φίλερις»,¹²³ «εγωιστής».¹²⁴ Ακόμη, αναφέρουν ότι η κοινωνική συμπεριφορά και η «αισχρά και εγκληματική διαγωγή» ορισμένων είναι υπεύθυνη για το μίσος των ξενόφωνων έναντι του Ελληνισμού και την απουσία των παιδιών τους από το σχολείο.¹²⁵ Κυριότερο μέλημα πολλών δασκάλων είναι «ο χρηματισμός εις βάρος των χωρικών» και η εκμετάλλευση των ξενόφωνων, άλλοι συνεργάζονται με τους χωροφύλακες,¹²⁶ ενώ δεν είναι λίγες οι φορές που εμπλέκονται στις οικογενειακές και κοινοτικές υποθέσεις, σπέρνοντας «την διχόνοιαν μεταξύ του αγροτικού τούτου λαού». Μια δασκάλα, μάλιστα, προφυλακίστηκε «δια πράξιν λαθρεμπορικήν».¹²⁷ Ταυτόχρονα, η ηθική ακεραιότητα αποτελούσε βασικό χαρακτηριστικό ενός αξιόλογου δασκάλου. Η παρουσία του συμμαχικού στρατού στην περιφέρεια της Φλώρινας και η συναναστροφή ορισμένων διδασκαλισσών με τους στρατιώτες είχε προκαλέσει την κατακραυγή των κατοίκων, οι οποίοι δεν επιθυμούσαν να στείλουν τα παιδιά τους στο σχολείο, όπου διδάσκουν μεμπτής ηθικής παιδαγωγοί.¹²⁸ Παρόμοια περιστατικά αναφέρονται και στην έκθεση του επιθεωρητή Η. Πετρόπουλου για το σχολικό έτος 1927-1928, ο οποίος επικρίνει κυρίως τις δασκάλες για τις ερωτικές τους σχέσεις, για τις οποίες καλούνται να δώσουν εξηγήσεις υποκείμενες σε ανάκριση, ενώ συχνά προβαίνει στην επιβολή προστίμου, στην απόλυση ή μετάθεση των κατηγορουμένων.¹²⁹

Την περίοδο 1925-1928 ο επιθεωρητής Η. Πετρόπουλος εστιάζει στην εθνική αποστολή των δασκάλων και στον καθοριστικής σημασίας ρόλο που διαδραματίζουν στην εθνική διαπαιδαγώγηση των μαθητών και τη δημιουργία ισχυρής εθνικής συνείδησης, ώστε η γλωσσική αφομοίωση των μαθητών να εξαρτάται από την εθνική τους δράση. Οι διδάσκοντες οφείλουν να έχουν ισχυρό εθνικό φρόνημα και να είναι «ποτισμένοι μέχρι μυελού οστέων από Εθνισμόν», ώστε κάθε φορά που προφέρουν την λέξη Ελλάς «να καταλαμβάνη ρίγος και ενθουσιασμός, τους ακούοντας το φλογερόν ημών κήρυγμα».¹³⁰ Έτσι,

---

¹²¹ Χριστοδουλόπουλος, 13 Δεκεμβρίου 1924

¹²² Χριστοδουλόπουλος, 15 Δεκεμβρίου 1924

¹²³ Χριστοδουλόπουλος, 16 Μαρτίου 1925

¹²⁴ Πετρόπουλος, σχολικό έτος 1925-1926

¹²⁵ Ζιώνας ή Ζινής, 30 Ιουνίου 1923

¹²⁶ Ζιώνας ή Ζινής, 30 Ιουλίου 1923

¹²⁷ Ζιώνας ή Ζινής, 30 Ιουνίου 1923

¹²⁸ Ιωαννίδης, 15 Ιουνίου 1918

¹²⁹ Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

¹³⁰ Πετρόπουλος, σχολικό έτος 1925-1926

επαινείται ο δάσκαλος του οποίου η εθνική δράση είναι *«θερμή και ενθουσιώδης και μάχεται γενναίως στήθος με στήθος κατά της προπαγάνδας»*, ενώ αποδοκιμάζεται μια δασκάλα που δεν επιτελεί σωστά το έργο της εθνικής διαπαιδαγώγησης, χαρακτηρίζοντας την *«εγκληματούσαν μετά τόσης ασυνειδησίας κατά της Πατρίδος, ήτις από την εργασίαν αυτής αναμένει την Εθνικήν αφομοίωσιν των ξενόφωνων κατοίκων της κοινότητος ταύτης»*. Μάλιστα, τιμωρούνται με πρόστιμο οι δάσκαλοι που δεν επιτελούν σωστά το έργο της εθνικής διαπαιδαγώγησης των μαθητών, όπως ο δάσκαλος στον οποίο επιβλήθηκε πρόστιμο 150 δραχμών για την ανύπαρκτη εθνική του δράση.¹³¹ Εξάλλου, ο επιθεωρητής επέβαλε με επανειλημμένες εγκυκλίους την απαγόρευση της χρήσης της μακεδονοσλαβικής διαλέκτου μεταξύ των μαθητών και των διδασκόντων και την ίδρυση σε όλα τα σχολεία της περιφέρειας μαθητικών κοινοτήτων με γλωσσικό κυρίως πρόγραμμα.¹³²

Ο ίδιος επιθεωρητής δίνει έμφαση στην εξωσχολική δράση των δασκάλων με σκοπό την ενίσχυση της διαδικασίας της *«εξελληνίσεως»*. Η εθνική τους δράση δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο στα όρια του σχολείου αλλά και *«επί των κατοίκων, δια των Γυμναστικών επιδείξεων, των εθνικών ασμάτων, των παρελάσεων, των εθνικών χορών, παιγνιδίων, δια του εκκλησιάζεσθαι κατά τας εορτάς μετά των μαθητών κλπ»*.¹³³ Ο επιθεωρητής Πετρόπουλος, εξάλλου, συστήνει στους διδάσκοντες να διδάσκουν εκτός από σχολικά άσματα και ελληνικά λαϊκά τραγούδια και χορούς, ώστε η ελληνική γλώσσα να επεκταθεί και στην οικογενειακή και κοινωνική ζωή των μαθητών, όπου θα τραγουδούν τα εν λόγω τραγούδια αντικαθιστώντας τα αντίστοιχα σλαβικά. Αναδεικνύεται η εθνική δράση του δασκάλου που χαρακτηρίζεται *«τέλειος εθνικός εργάτης»*, καθώς μετέτρεψε τα σλαβικά ονόματα των μαθητών του σε ελληνικά και συγκεντρώνει τους μαθητές στην κοινότητα του χωριού, για να συνηθίζουν στη χρήση της ελληνικής γλώσσας, τα ελληνικά τραγούδια και τους χορούς, αλλά και της δασκάλας, η οποία συγκεντρώνει στην οικία της τα κορίτσια, και σε συνδυασμό με τη διδασκαλία των εργόχειρων, διδάσκει δημόδη ελληνικά τραγούδια και χορούς. Επαινούνται η δάσκαλοι για την ίδρυση μαθητικών κοινοτήτων, προσκοπικών ομάδων και νυχτερινών σχολών.¹³⁴ Την ίδια άποψη εκφράζει και ο επιθεωρητής Σπ. Μένταυλος τονίζοντας πως η *«εντελώς ελληνική σχολική ζωή»* ενός εκπαιδευτικού, την οποία παρουσίαζε *«εις πάσας αυτής τας εκδηλώσεις (χορός, τραγούδια, παραμύθια) και η εξωσχολική αυτού ανάλογος δράσις»*, τον καθιστούσε *«εθνικόν εργάτην της πρώτης γραμμής»*

¹³¹ Πετρόπουλος, 6 Αυγούστου 1927

¹³² Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

¹³³ Πετρόπουλος, σχολικό έτος 1925-1926

¹³⁴ Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

και συνέβαλε στην διαδικασία του εξελληνισμού των ξενόφωνων μαθητών και στην αντιμετώπιση της προπαγάνδας των γειτονικών κρατών.¹³⁵

Τέλος, από το 1930 οι διδάσκοντες αξιολογούνται βάσει πέντε παραμέτρων: α. Γενική μόρφωση, β. Διδακτική ικανότητα, γ. Διοικητική ικανότητα, δ. Φιλοπονία και ε. Κοινωνική εμφάνιση και δράση. Ταυτόχρονα, δεν γίνεται καμία αναφορά στην εθνική τους δράση, αλλά ένας νέος παράγοντας προστίθεται στην αξιολόγησή τους, αυτός των κοινωνικών φρονημάτων. Ο επιθεωρητής Α. Γιούρτσης κάνει μια ξεχωριστή αναφορά στην κομμουνιστική δράση των δασκάλων και των μαθητών της περιφέρειάς του, γεγονός που δεν είχε απασχολήσει τους επιθεωρητές της περιφέρειας Φλώρινας μέχρι το 1928. Σπεύδει, λοιπόν, να διαβεβαιώσει την προϊστάμενη υπηρεσία του «*ότι ουχί μόνον δεν εξεδηλώθη τέτοια αλλ' ουδέ σκέψεις τοιαύται υφίστανται μεταξύ Διδασκάλων ή μαθητών Δημοτικών σχολείων*», προσθέτοντας πως η συνεργασία μερικών δασκάλων «*εις την έκδοσιν ενός εκπαιδευτικού περιοδικού υπό τον τίτλον «Σχολείον Εργασίας»...παρεξηγήθη πιθανώς υπό τινών Στρατιωτικών και Αστυνομικών οργάνων*».¹³⁶

5.8 Η στάση των ξενόφωνων

Μετά το τέλος των Βαλκανικών πολέμων το ελληνικό κράτος επιχείρησε να αντιμετωπίσει την γλωσσική ετερογένεια των πληθυσμών των νεοαποκτηθέντων εδαφών επιστρατεύοντας τον μηχανισμό της εκπαίδευσης, με σκοπό την επίτευξη της εθνικής ομοιογένειας. Όπως προαναφέρθηκε, σκοπός της εκπαίδευσης των σλαβόφωνων ήταν η γλωσσική τους αφομοίωση, η εκμάθηση, δηλαδή, της ελληνικής γλώσσας ως μητρικής, και η υιοθέτηση του ελληνικού τρόπου ζωής, που συνεπαγόταν, βέβαια, τον αποκλεισμό της δικής του μητρικής γλώσσας και των ιδιαίτερων πολιτισμικών τους χαρακτηριστικών. Είναι φυσικό, λοιπόν, οι ξενόφωνοι πληθυσμοί να αντιμετωπίζουν με δυσπιστία την εκπαιδευτική πολιτική του ελληνικού κράτους. Σύμφωνα με τις εκθέσεις των επιθεωρητών των δημοτικών σχολείων, οι ξενόφωνοι γονείς επιδεικνύουν αδιαφορία για την εκπαίδευση των παιδιών τους αμελώντας την τακτική φοίτηση τους στο σχολείο. Εξαιτίας των αλλεπάλληλων πολεμικών επιχειρήσεων και κατοχών της περιφέρειας της Φλώρινας, αδυνατούσαν να προσδιορίσουν τη θέση τους σε σχέση με την Ελλάδα, ώστε η ρευστή εθνική τους συνείδηση να επηρεάζει τη στάση τους για την εκπαίδευση των παιδιών τους.

¹³⁵ Μένταυλος, 14 Ιουλίου 1934

¹³⁶ Γιούρτσης, 3 Ιανουαρίου 1931, 9 Ιουλίου 1931, 15 Ιουλίου 1931

Ταυτόχρονα, παρατηρείται ότι οι συντηρητικοί σλαβόφωνοι γονείς δεν αντιμετωπίζουν θετικά την εκπαίδευση των κοριτσιών, καθώς πολλοί δεν στέλνουν τις κόρες τους στο σχολείο εμποδίζοντας το έργο της μόρφωσης και της γλωσσικής αφομοίωσης των μελλοντικών μητέρων. Σύμφωνα με τον επιθεωρητή Ιωαννίδη, στο χωριό Μπίτουσα (σημ. Παρόρι) οι γονείς δεν επιτρέπουν στις κόρες τους να φοιτήσουν στο σχολείο, περιστατικό μοναδικό στην περιφέρεια της Φλώρινας, με τη δικαιολογία ότι «τα γράμματα είναι περιττά εις τα κοράσια».¹³⁷ Μερικά χρόνια αργότερα, ο επιθεωρητής Η. Πετρόπουλος επισημαίνει πως στο χωριό Οψίρινα (σημ. Εθνικό) την εθνική δράση των δασκάλων εμποδίζουν οι γονείς και οι γέροντες, οι οποίοι περιγελούν και επικρίνουν τα κορίτσια, που μιλούν την ελληνική γλώσσα, λέγοντας: «Δεν εντρέπεσθε που μιλάτε ελληνικά; Ποίος ξέρει τι θα κάνετε σεις με τους Έλληνες που σας τα μαθαίνουν».¹³⁸ Η συναναστροφή, δηλαδή, με τους Έλληνες δασκάλους και τον ελληνικό πολιτισμό εκλαμβάνονταν ως ανήθικη και περιττή για τα σλαβόφωνα κορίτσια.

Βέβαια, καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της αρνητικής στάσης των σλαβόφωνων πληθυσμών διαδραματίζει η βουλγαρική προπαγάνδα, που διακήρυττε την λύτρωση των κατοίκων της περιοχής «από της Ελληνικής δουλείας», με αποτέλεσμα να «δηλητηριασθεί το εθνικόν αυτών φρόνημα, ώστε ούτε ν' ακούσωσι θέλουσι περί ελληνισμού, ελληνικής ιδέας, ελληνικής γλώσσης και ελληνικών σχολείων». Οι γονείς, λοιπόν, παρουσιάζουν «απροθυμία...προς αποστολήν των τέκνων αυτών εις το ελληνικόν σχολείον, ένθα ήθελε διδαχθή εις αυτά η μισητάτη αυτούς ελληνική γλώσσα».¹³⁹

Μάλιστα, οι Π.Π.Καλλιγιάς και Στεφ. Δέλτας στο Υπόμνημα που απέστειλαν προς τον Σύλλογο προς Διάδοσιν των Ελληνικών Γραμμάτων προτείνουν την ενίσχυση του ελληνικού στοιχείου στη Μακεδονία με την εγκατάσταση ελληνικών οικογενειών από άλλα μέρη της Ελλάδας, στις οποίες θα παρέχονταν τα μέσα εγκατάστασης, καλλιεργήσιμες εκτάσεις του Δημοσίου και οποιαδήποτε άλλη ευκολία, χωρίς βέβαια να παραμεληθούν οι ντόπιοι πληθυσμοί, ώστε «ούτοι πάντες αναμιγνυόμενοι μετά του εγχωρίου πληθυσμού θέλουσι μεταδώσει αυτώ την Ελληνικήν ζωήν και τον Ελληνικόν πολιτισμόν, θ' αμβλύνωσι το διατηρούμενον εις τινες βουλγαρικόν αίσθημα και θα τονίσωσι την προς την Ελλάδα αγάπην, ενώ εξ άλλου θα καταστήσωσι δύσκολον την επικοινωνίαν αυτών προς τους εκείθεν των συνόρων Βουλγάρους, δεδομένου μάλιστα ότι και ο φρουρών τα σύνορα Ελληνικός στρατός, φορεύς και ούτος Ελληνικής ζωής, θέλη συμβάλη ουκ ολίγον εις τον σκοπόν δια της ηθικής

¹³⁷ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

¹³⁸ Πετρόπουλος, 6 Αυγούστου 1927

¹³⁹ Ιωαννίδης, 20 Απριλίου 1918

επιδράσεως επί των κατοίκων». Εξάλλου, προβάλλεται η ανάγκη εξουδετέρωσης των φορέων της βουλγαρικής ιδέας, οι οποίοι συνήθως «χαίρουσιν εμπιστοσύνης παρά τοις χωρικοίς, επιβάλλονται εις αυτούς κατά τρόπον αυταρχικόν και χρησιμεύουσιν ως προστάται και οδηγοί αυτών, υποθάλλοντες επιτηδείως την Βουλγαρικήν ιδέαν και υπονομεύοντες ούτως το Ελληνικό καθεστώς». Έτσι, προτείνεται ως λύση ο προσηλυτισμός τους με χρήματα, ώστε να μεταβληθούν σε θερμούς υποστηρικτές του ελληνικού κράτους ή ο εκτοπισμός των αδιάλλακτων στο εσωτερικό της Ελλάδας.¹⁴⁰

Αξίζει να επισημανθεί πως η μαζική εγκατάσταση των προσφύγων στα σλαβόφωνα χωριά της Μακεδονίας, χωρίς να λαμβάνεται μέριμνα για την επάρκεια γης και στέγης, δημιούργησε εξ αρχής προβλήματα και αναταραχές στις σχέσεις γηγενών και προσφύγων. Πράγματι, η αδικία κατά των γηγενών ήταν πολλές φορές εμφανής, αφού πολλοί έχασαν τις ιδιοκτησίες τους, επειδή αδυνατούσαν να προσκομίσουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά (Γούναρης, 1997:226-232). Έτσι, οι σλαβόφωνοι κάτοικοι αισθάνονταν αδικημένοι και παραμελημένοι από το ελληνικό κράτος, με αποτέλεσμα να ενισχύεται η απογοήτευση και το μίσος τους για την Ελλάδα και κατ' επέκταση για το ελληνικό σχολείο.

Η αδιαφορία και η αρνητική στάση των ξενόφωνων για το σχολείο είχε άμεσες συνέπειες στη ζωή των δασκάλων, καθιστώντας ιδιαίτερα δύσκολο τον βίο τους στις ξενόφωνες κοινότητες της περιφέρειας της Φλώρινας. Συγκεκριμένα, οι κάτοικοι πολλών χωριών «*εκ του φυλετικού μίσους κινούμενοι*» όχι μόνο δεν επιδεικνύουν σεβασμό, τιμή και αγάπη στον Έλληνα δάσκαλο, αλλά «*επιδιώκουσι την εκδίωξη τούτου, καταφεύγουσι προς επιτυχίαν των καταχθόνιων σκοπών των εις ποικίλας ραδιουργίας και συκοφαντίας, εις ας είνε συνηθισμένοι εκ πάλαι υπό των μισαρών οργάνων των αντεθνικών προπαγανδών*». Για τις δασκάλες δε ο βίος χαρακτηρίζεται «*αυτόχρημα μαρτυρικός*», ενώ στις δυσκολίες, που αντιμετώπιζαν, προστίθενται και οι ηθικοί κίνδυνοι που διατρέχουν.¹⁴¹ Βέβαια, όπως προαναφέρθηκε, η κοινωνική συμπεριφορά των δασκάλων, οι οποίοι πολλές φορές εκμεταλλεύονταν τους ξενόφωνους και εμπλέκονταν στις οικογενειακές και κοινοτικές τους υποθέσεις, και η μεμπτή ηθική τους συνέβαλαν στην ενίσχυση της αποστροφής των ξενόφωνων γονέων προς την εκπαίδευση των παιδιών τους.

Οι παραπάνω παράγοντες συνέβαλαν στη διαμόρφωση της αρνητικής στάσης των σλαβόφωνων πληθυσμών της περιφέρειας της Φλώρινας απέναντι στο ελληνικό κράτος και κατ' επέκταση απέναντι στο σχολείο. Εξάλλου, είναι γεγονός ότι οι κλειστές και συντηρητικές σλαβόφωνες κοινότητες επιβράδυναν το έργο της γλωσσικής αφομοίωσης. Γι'

¹⁴⁰ Καλλιγιάς & Δέλτας, 1920

¹⁴¹ Σλαβάρος ή Σλαβάρης, 28 Ιουνίου 1922

αυτό ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί το 1928 ο γάμος ενός Κορίνθιου δασκάλου με μια ντόπια σλαβόφωνη γυναίκα, αποτελώντας τρανή απόδειξη «της συντελούμενης αφομοιώσεως των σλαυόφωνων κατοίκων προς τους της παλ. Ελλάδος», αλλά και η παραμονή ενός άλλου με την ντόπια σύζυγό του στον Άγιο Γερμανό Πρέσπας, που υπόσχεται «μεγάλα εθνικά ωφελήματα, διότι είνε εκπολιτιστικός και αφομοιωτικός παράγων».¹⁴² Ακόμη, ο επιθεωρητής Μένταυλος στην έκθεσή του για το σχολικό έτος 1931-1932 αναφέρει ότι κατόρθωσε να πείσει τους συντηρητικούς δασκάλους και τους γονείς των μαθητών για την ανάγκη αλλαγής της παλαιομακεδονικής ενδυμασίας των μαθητών και μαθητριών, την οποία χαρακτηρίζει «βαρεία ή ακαλαίσθητος και ανθυγιεινή – υπόλειμμα χρόνων σωματικής και ψυχικής δουλείας...». Εκφράζει, μάλιστα, με σιγουριά ότι το παράδειγμα της προαιρετικής αλλαγής της ενδυμασίας των μαθητριών και των ευπορότερων μαθητών θα μιμηθούν και οι άποροι μαθητές ή εκείνοι που έχουν γονείς «φανατικούς παλαιομακεδόνας ή φύσει δυστρόπους», δεδομένης της θετικής ανταπόκρισης της κοινής γνώμης.¹⁴³

Συνοψίζοντας, τα τελευταία χρόνια της περιόδου που μελετάται παρατηρείται μια σχετική κάμψη του συντηρητισμού των κλειστών σλαβόφωνων κοινοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη και την αύξηση της φοίτησης των μαθητών και, κυρίως, των κοριτσιών στο σχολείο. Ωστόσο, η αδυναμία εφαρμογής μιας ενιαίας εκπαιδευτικής πολιτικής, η προσπάθεια εξάλειψης της μητρικής τους γλώσσας και η μεροληπτική πολλές φορές στάση του ελληνικού κράτους απέναντι στους πρόσφυγες δημιούργησαν σε γενικές γραμμές στους σλαβόφωνους πληθυσμούς ένα κλίμα ανασφάλειας και δυσπιστίας, το οποίο ερμηνευόταν ως έλλειψη ενδιαφέροντος από την μητέρα πατρίδα.

---

¹⁴² Πετρόπουλος, 5 Αυγούστου 1928

¹⁴³ Μένταυλος, 31 Ιουλίου 1932

6^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Με την ενσωμάτωση των Νέων Χωρών στην Ελλάδα το ελληνικό κράτος βρέθηκε αντιμέτωπο με μια γλωσσική ποικιλομορφία, καθώς το μεγαλύτερο μέρος των κατοίκων των περιοχών αυτών δεν γνώριζε την ελληνική γλώσσα και είχε άλλη ως μητρική. Ανεξάρτητα από την εθνική τους συνείδηση, η ξеноφονία των κατοίκων έμοιαζε να αποτελεί κίνδυνο για την εθνική συνοχή της χώρας, με αποτέλεσμα η εθνική, γλωσσική και πολιτισμική ομογενοποίηση του πληθυσμού της να καθίσταται επιτακτική ανάγκη. Πιο συγκεκριμένα, η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας στη Δυτικής Μακεδονία την περίοδο 1912-1936 επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από την ύπαρξη συμπαγών σλαβόφωνων πληθυσμών στην περιοχή. Η αντιμετώπιση της γλωσσικής ετερότητας απασχόλησε ιδιαίτερα το ελληνικό κράτος, καθώς γειτονικά κράτη, όπως η Βουλγαρία και η Σερβία, επιχείρησαν να προσελκύσουν τους σλαβόφωνους πληθυσμούς, κυρίως μέσω της εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με τον Μαυρογορδάτο, η πολιτική που ακολούθησε το ελληνικό κράτος μέχρι το 1933 ήταν εκείνη του Βενιζέλου, με εξαίρεση την περίοδο της δικτατορίας του Πάγκαλου, καθώς *«μόνο στην περίπτωση του Βενιζελισμού μπορεί να γίνει λόγος για συγκροτημένη πολιτική, με συγκεκριμένους στόχους και μέτρα για την επίτευξή τους. Με μια φράση, κεντρικός άξονας της πολιτικής αυτής ήταν η οικοδόμηση σύγχρονου εθνικού κράτους φιλελεύθερων ευρωπαϊκών προδιαγραφών, σε συνθήκες ειρήνης και με σεβασμό στη διεθνή νομιμότητα, όπως τότε εκφραζόταν από την Κοινωνία των Εθνών»* (2003:14).

Η Ελλάδα ακολούθησε σε γενικές γραμμές ήπιες μεθόδους αφομοίωσης των σλαβόφωνων πληθυσμών της Δυτικής Μακεδονίας, επιστρατεύοντας τον μηχανισμό της εκπαίδευσης για την επίτευξη της γλωσσικής αφομοίωσης από την κυρίαρχη εθνοπολιτισμική ομάδα. Αξίζει να επισημανθεί η απόπειρα εφαρμογής ενός εκπαιδευτικού μοντέλου ενσωμάτωσης, που επιχείρησε να επιβάλει η δικτατορία του Πάγκαλου. Σύμφωνα με το μοντέλο αυτό, που σεβόταν την γλωσσική ετερότητα των κατοίκων της Δυτικής Μακεδονίας, θα εφαρμοζόταν η δίγλωσση εκπαίδευση με τη δημιουργία μειονοτικών σχολείων, όπου θα διδασκόταν η μητρική τους γλώσσα, χρησιμοποιώντας το σλαβικό αναγνωστικό «Abbecedar». Ωστόσο, η εφαρμογή του ναυάγησε, ώστε το κυρίαρχο εκπαιδευτικό μοντέλο, που εφαρμόστηκε από το ελληνικό κράτος, την περίοδο που μελετάται, να είναι αυτό της αφομοίωσης.

Για την επίτευξη, λοιπόν, της αφομοίωσης το ελληνικό κράτος προχώρησε στη λήψη μέτρων με σκοπό την ενίσχυση της εκπαίδευσης. Ψηφίστηκαν νομοθετικές διατάξεις για την ανέγερση νέων διδακτηρίων ή την επισκευή των παλιών, τον εφοδιασμό τους με διδακτικό εξοπλισμό και την εξεύρεση διδακτικού προσωπικού, που θα στελέχωνε τα δημοτικά σχολεία των Νέων Χωρών, ιδρύοντας, μάλιστα, Διδασκαλεία στην προσπάθεια παραγωγής γηγενών εκπαιδευτικών. Για την ενίσχυση της ελληνόφωνης εκπαίδευσης ορίστηκε η ίδρυση νηπιαγωγείων και θεσμοθετήθηκε η υποχρεωτική εκπαίδευση των μαθητών μέχρι την ηλικία των 14 ετών, στοχεύοντας στην παραμονή τους για μεγαλύτερο διάστημα στο σχολικό περιβάλλον και την αντιμετώπιση της άτακτης φοίτησης, ενώ ψηφίστηκαν ευνοϊκές διατάξεις για τη χορήγηση υποτροφιών και την απαλλαγή από τα διδακτικά τέλη των ξενόφωνων μαθητών. Για την αντιμετώπιση του αναλφαβητισμού των ξενόφωνων, που δεν μπορούσαν λόγω ηλικίας να φοιτήσουν στο δημοτικό σχολείο, προβλεπόταν η ίδρυση νυχτερινών και πρακτικών γεωργικών σχολών. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο ζήτημα της εκπαίδευσης των γυναικών, γι' αυτό και ιδρύθηκαν Οικοτροφεία.

Η εκπαιδευτική πολιτική του ελληνικού κράτους επηρεάστηκε σε ιδεολογικό επίπεδο από την επικράτηση στην εξουσία άλλοτε συντηρητικών και άλλοτε φιλελεύθερων κομμάτων, με αποτέλεσμα την εναλλαγή της δημοτικής και της καθαρεύουσας ως σχολικής γλώσσας. Η ύπαρξη της διγλωσσίας ανάμεσα στην κοινή ομιλούμενη γλώσσα και την επίσημη γλώσσα του κράτους δυσχέραινε ακόμη περισσότερο την γλωσσική αφομοίωση των ξενόφωνων, μια και δεν γνώριζαν ούτε τη μία ούτε την άλλη μορφή της ελληνικής γλώσσας.

Σημαντική τομή για την πορεία της αφομοίωσης των σλαβόφωνων πληθυσμών της Δυτικής Μακεδονίας αποτέλεσε η εγκατάσταση των προσφύγων μετά τη μικρασιατική καταστροφή. Παρά τις προσδοκίες του ελληνικού κράτους ότι οι νέοι πληθυσμοί θα συνέβαλαν στη διάδοση της ελληνικής γλώσσας στους γηγενείς και στον ταχύτερο εξελληνισμό τους, η εγκατάστασή τους επιβράδυνε τη διαδικασία της γλωσσικής τους αφομοίωσης και προκάλεσε συγκρούσεις.

Η εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής του ελληνικού κράτους εποπτευόταν από τους επιθεωρητές των δημοτικών σχολείων. Μέσα από τις εκθέσεις των επιθεωρητών των δημοτικών σχολείων της περιφέρειας της Φλώρινας μελετήθηκε η εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής σε μια περιοχή, όπου το μεγαλύτερο μέρος των κατοίκων ήταν σλαβόφωνοι και είχε ρευστή εθνική συνείδηση. Οι εκθέσεις, λοιπόν, αποτυπώνουν ξεκάθαρα την κατάσταση της εκπαίδευσης στην περιφέρεια της Φλώρινας, δίνουν πληροφορίες για την εθνολογική σύσταση του μαθητικού πληθυσμού, την καταλληλότητα και τις ανάγκες των διδακτηρίων και την ποιότητα του διδακτικού προσωπικού. Ενημερώνουν το Εποπτικό

συμβούλιο για τη στάση των ξενόφωνων γονέων απέναντι στην εκπαίδευση των παιδιών τους, την φοίτηση των μαθητών στο σχολείο αλλά και το βαθμό επίτευξης της γλωσσικής αφομοίωσης τους. Παράλληλα, καταγράφουν τις προτάσεις τους για την καλύτερη λειτουργία των σχολείων και τη γενικότερη ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ενώ δίνουν οδηγίες στους διδάσκοντες για την βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με τις εκθέσεις των επιθεωρητών, η εκπαιδευτική πολιτική του ελληνικού κράτους στόχευε στην άμεση εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας από τους αλλόγλωσσους κατοίκους, ώστε να εξαλειφθεί το τοπικό ιδίωμα και η όποια διγλωσσία και να επιτευχθεί η γλωσσική ομοιογένεια, που θα δημιουργούσε ισχυρούς εθνικούς δεσμούς με την Ελλάδα. Το σχολείο διαδραμάτιζε καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη του εθνικού στόχου της γλωσσικής αφομοίωσης των ξενόφωνων πληθυσμών, γι' αυτό και το ελληνικό κράτος επιχείρησε να ενισχύσει την εκπαίδευση στην περιφέρεια της Φλώρινας, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στη λειτουργία των δημοτικών σχολείων και των νηπιαγωγείων, που λειτουργούσαν προπαρασκευαστικά προετοιμάζοντας τη φοίτηση των νηπίων στο δημοτικό σχολείο και θέτοντας σταθερές βάσεις, οι οποίες θα ενίσχυαν τη διδασκαλία και την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.

Η γλωσσική διδασκαλία ήταν ο πρωτεύων στόχος του σχολικού μαθήματος, γι' αυτό και οι διδάσκοντες έδιναν έμφαση στην ανάγνωση, στην καλλιγραφία αλλά και στη σωστή προφορά των ελληνικών λέξεων από τους μαθητές. Οι δάσκαλοι διαδραμάτιζαν καθοριστικό ρόλο στη διαδικασία της γλωσσικής αφομοίωσής τους, καθώς επέβαλλαν και επέβλεπαν τη χρήση της ελληνικής γλώσσας τόσο στα όρια του σχολικού περιβάλλοντος όσο και έξω από αυτό, ώστε να χρησιμοποιείται σε όλες τις περιστάσεις επικοινωνίας και σταδιακά να αντικαταστήσει τη μητρική τους γλώσσα, ενώ ήταν υπεύθυνοι και για την τακτική φοίτηση των μαθητών στο σχολείο. Ο βαθμός επίτευξης του εξελληνισμού των ξενόφωνων μαθητών αποτελούσε και το βασικότερο κριτήριο αξιολόγησης τους.

Ωστόσο, τα προβλήματα και οι αδυναμίες, που εμφάνιζε η εκπαίδευση, επιβράδυναν τη διαδικασία του εξελληνισμού των σλαβόφωνων μαθητών. Στην περιφέρεια της Φλώρινας, που αποτέλεσε πεδίο πολεμικών συγκρούσεων επί σειρά ετών, τα περισσότερα διδακτήρια ήταν κατεστραμμένα και ακατάλληλα προς χρήση, ενώ δεν υπήρχε ο απαραίτητος διδακτικός εξοπλισμός. Η έλλειψη κατάλληλου, επαρκώς καταρτισμένου αλλά και ηθικά ακέραιου εκπαιδευτικού προσωπικού αποτέλεσε τροχοπέδη, που συνέβαλε στην αποτυχία του σκοπού της γλωσσικής διδασκαλίας. Οι περισσότεροι δάσκαλοι δεν διέθεταν την απαραίτητη μόρφωση και εξειδίκευση, ενώ άλλοι δεν γνώριζαν επαρκώς την ελληνική γλώσσα, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να τη διδάξουν σωστά στους μαθητές. Μάλιστα, η κοινωνική

τους συμπεριφορά προκαλούσε πολλές φορές την κατακραυγή των κατοίκων των συντηρητικών σλαβόφωνων κοινοτήτων και απομάκρυνε τους μαθητές από το σχολείο. Επιπλέον, τα σχολικά εγχειρίδια ήταν ακατάλληλα για τη διδασκαλία των ξενόφωνων μαθητών, με την καθαρεύουσα να μοιάζει μια ξένη γλώσσα, την οποία δυσκολεύονταν να κατανοήσουν ακόμη και οι έχοντες μητρική την ελληνική γλώσσα. Γενικότερα, οι περισσότεροι επιθεωρητές αναγνωρίζοντας την ανάγκη προσαρμογής της εκπαίδευσης στις ιδιαιτερότητες των ξενόφωνων μαθητών συνηγορούσαν στην έκδοση σχολικών εγχειριδίων στην δημοτική γλώσσα, που αποτελούσε το μέσο για την αμεσότερη εκμάθηση αλλά και διατήρηση της ελληνικής γλώσσας.

Οι παραπάνω παράγοντες συνέβαλαν στην άτακτη φοίτηση των ξενόφωνων αγοριών και κοριτσιών στο σχολείο, η οποία ενισχυόταν και από την αδιαφορία που επιδείκνυαν οι γονείς για την εκπαίδευση τους. Η στάση τους αυτή, βέβαια, ήταν επηρεασμένη και από τη ρευστή εθνική τους συνείδηση αλλά και το μίσος, που πολλοί ξενόφωνοι κάτοικοι αισθάνονταν για το ελληνικό κράτος επηρεασμένοι από την προπαγάνδα των γειτονικών κρατών. Ωστόσο, πολλές φορές η πρόωση ανάληψη των καθηκόντων των ενηλίκων λόγω της επιστράτευσης των ανδρών, της εκμετάλλευσης τους στις εργασίες του συμμαχικού στρατού αλλά και της ανάγκης για βοήθεια στη βοσκή των ζώων, οδηγούσε τους μεγαλύτερους μαθητές στην εγκατάλειψη του σχολείου, ώστε να ασχοληθούν με τις γεωργικές εργασίες των οικογενειών τους. Παρά τις ποινές που όριζε ο νόμος της υποχρεωτικής φοίτησης των μαθητών στο σχολείο, η ανεπαρκής εφαρμογή και τήρηση των διατάξεων, που επέβαλε, συνέβαλε στην άτακτη φοίτηση τους και στην επιβράδυνση της γλωσσικής τους αφομοίωσης.

Οι επιθεωρητές των δημοτικών σχολείων, αφού παρουσίαζαν την υφιστάμενη κατάσταση εντοπίζοντας τις αδυναμίες και τις ελλείψεις της εκπαίδευσης, κατέγραφαν στις εκθέσεις τους τις προτάσεις τους για τη βελτίωση και την καλύτερη λειτουργία της. Πρότειναν, λοιπόν, την ανέγερση νέων διδακτηρίων, ευπρεπών και κατάλληλων για τη διδασκαλία των μαθητών, τον εφοδιασμό τους με διδακτικό εξοπλισμό, την ίδρυση νηπιαγωγείων και τη στελέχωση των σχολείων με εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό. Σύστηναν τη δημιουργία σχολικών εγχειριδίων γραμμένων στη δημοτική γλώσσα και την αυστηρότερη τήρηση του νόμου που επέβαλε την υποχρεωτική φοίτηση των μαθητών με σκοπό την αντιμετώπιση της άτακτης φοίτησης και την επιτάχυνση της γλωσσικής τους αφομοίωσης. Μάλιστα, ανάμεσα στις προτάσεις τους βρισκόταν και η ίδρυση νυχτερινών σχολών και Κυριακών σχολείων και η ενίσχυση του προσκοπισμού.

Τα πρώτα, λοιπόν, χρόνια της περιόδου που μελετάται η πρόοδος της εκπαίδευσης της περιφέρειας της Φλώρινας δεν παρουσίαζε τα αναμενόμενα αποτελέσματα παρά την πάροδο αρκετών χρόνων από την προσάρτηση της Μακεδονίας στο ελληνικό κράτος. Ωστόσο, την περίοδο 1925-1934 παρατηρείται αισθητή βελτίωση της εκπαιδευτικής κατάστασης. Το διδακτικό προσωπικό ενισχύθηκε με περισσότερους πτυχιούχους δασκάλους και από το 1930 με γηγενείς εκπαιδευτικούς, ανεγέρθηκαν διδακτήρια και επισκευάστηκαν τα παλιά, ενώ ενισχύθηκε και ο διδακτικός εξοπλισμός. Η επιμέλεια των διδασκόντων και των επιθεωρητών στην εφαρμογή του νόμου της υποχρεωτικής φοίτησης και των αυστηρών ποινών που επέβαλε συνέβαλε στην αντιμετώπιση της άτακτης φοίτησης των μαθητών, με αποτέλεσμα την αύξηση των εγγεγραμμένων και φοιτούντων μαθητών και των δύο φύλων.

Είναι φανερό ότι μέχρι το 1928 το σχολείο αντιμετωπίστηκε αποκλειστικά ως μηχανισμός εθνικοποίησης στην περιφέρεια της Φλώρινας. Στο επίκεντρο της γλωσσικής διδασκαλίας βρέθηκαν η εξάλειψη της γλωσσικής ετερότητας και η εθνική διαπαιδαγώγηση των σλαβόφωνων παιδιών παρά η καταπολέμηση του αναλφαβητισμού. Από 1930, όμως, οπότε το ενδιαφέρον των επιθεωρητών επικεντρώθηκε στον προβληματισμό για το Νέο Σχολείο ή Σχολείο Εργασίας και την παροχή μιας νέας αγωγής, που βασιζόταν στην αυτενέργεια των μαθητών, αμβλύθηκαν οι αντιλήψεις για την εθνικοποιητική του λειτουργία και αναδείχθηκε ο κοινωνικοποιητικός του ρόλος.

Το ελληνικό κράτος προέβη στη χάραξη μιας εκπαιδευτικής πολιτικής, η οποία διαμορφώθηκε με γνώμονα την εξυπηρέτηση των εθνικών του στόχων, την επίτευξη, δηλαδή, της εθνικής ομοιογένειας. Μελετώντας τις εκθέσεις των επιθεωρητών εκπαίδευσης των δημοτικών σχολείων της περιφέρειας της Φλώρινας διαπιστώνουμε ότι παρά τη συνεχή και οργανωμένη προσπάθεια των φιλελεύθερων και συντηρητικών κυβερνήσεων να εξαλείψουν τη γλωσσική ετερότητα στη Δυτική Μακεδονία η εφαρμογή των νομοθετικών διατάξεων αποδείχτηκε δύσκολη υπόθεση με την ελληνική εκπαίδευση στην περιοχή να παρουσιάζει αδυναμίες, που δυσχέραιναν τη διαδικασία του εξελληνισμού και συνέβαλλαν στην αποτυχία της γλωσσικής αφομοίωσης. Βέβαια, αναδεικνύονται οι ιδιαιτερότητες της περιοχής και της γλωσσικής ομάδας των σλαβόφωνων και οι παράγοντες που επηρέασαν την εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής, συνυπολογίζοντας την εγκατάσταση των προσφύγων μετά τη μικρασιατική καταστροφή, που δημιούργησε αναταραχές. Εξάλλου, είναι γεγονός ότι η διαδικασία της γλωσσικής αφομοίωσης των γηγενών πληθυσμών της Μακεδονίας προχώρησε με αργούς ρυθμούς λόγω της αντίδρασης των κλειστών και συντηρητικών σλαβόφωνων κοινοτήτων, που διατήρησαν τα ήθη, τις συνήθειες και τη μητρική τους γλώσσα παρά τις προσπάθειες εξάλειψής τους. Μάλιστα, καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου

που μελετάται αντιμετώπιζαν την εκπαιδευτική πολιτική του ελληνικού κράτους με επιφυλακτικότητα και δυσπιστία, καθώς αισθάνονταν αδικημένοι και παραμελημένοι από την μητέρα πατρίδα.

Την περίοδο της ήπιας μεθόδου αφομοίωσης των σλαβόφωνων πληθυσμών της Μακεδονίας ακολούθησε μια σκληρή πολιτική, που επέβαλε την καταναγκαστική αφομοίωση τους με σκοπό την εξάλειψη της μητρικής τους γλώσσας, που αποτελούσε εθνικό κίνδυνο. Παρά την αυστηρή πολιτική της δικτατορίας του Μεταξά και τα αυταρχικά μέτρα, που υιοθέτησε, η διγλωσσία των κατοίκων της Μακεδονίας επιβίωσε, καθώς οι ξενόφωνοι μαθητές χρησιμοποιούσαν την ελληνική γλώσσα στο σχολείο, ενώ διατηρούσαν το τοπικό ιδίωμα σε όλες τις περιστάσεις της καθημερινής επικοινωνίας. Στις ημέρες μας αμφισβητούνται ιδιαίτερα οι πολιτικές εξάλειψης των μειονοτικών γλωσσών και αφομοίωσής τους από την κυρίαρχη γλώσσα. Άλλωστε, οι σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες χαρακτηρίζονται από πολυγλωσσία, η αποδοχή της οποίας αποτελεί βασική αρχή του διεθνούς ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων (Ντίνας, Χλαπουτάκη & Γώτη, 2011:897).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cohen L., Manion L. & Morrison, K. (1994). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Ανδρέου, Α. & Παπακωνσταντίνου, Γ. (1994). *Εξουσία και οργάνωση-διοίκηση του εκπαιδευτικού συστήματος*, Αθήνα: Νέα Σύνορα – Λιβάνης.

Βακαλόπουλος, Κ. (2009). *Το Μακεδονικό Ζήτημα*. Αθήνα: Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκη.

Βουρή, Σ. (1992). *Εκπαίδευση και εθνικισμός στα Βαλκάνια : η περίπτωση της βορειοδυτικής Μακεδονίας(1870-1904)*. Αθήνα: Παρασκήνιο

Γκόλια, Π., Ηλιάδου-Τάχου, Σ. Κασίδου, Στ., Κυρίδης, Α. & Φωτιάδης, Κ. (2005). *Δάσκαλοι «φρενοπαθείς» και διδασκαλίες «κωμωδίες». Η αξιολόγηση των δασκάλων και των διδασκαλισσών της εκπαιδευτικής περιοχής της Φλώρινας από τους Επιθεωρητές Δημοτικής Εκπαίδευσης (1926-1967)*. Στο Επιστημονική Επετηρίδα. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Σχολή Επιστημών Αγωγής. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, 18, 7-50.

Γούναρης, Β. (1994). Οι σλαβόφωνοι της Μακεδονίας: η πορεία της ενσωμάτωσης στο ελληνικό εθνικό κράτος, 1870-1940. *Μακεδονικά*, 29, 209-237.

Γούναρης, Β. (2010). *Το Μακεδονικό Ζήτημα από τον 19^ο έως τον 21^ο αιώνα. Ιστοριογραφικές προσεγγίσεις*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Διβάνη Λ. (1999). *Ελλάδα και Μειονότητες. Το σύστημα διεθνούς προστασίας της Κοινωνίας των Εθνών*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Ηλιάδου-Τάχου, Σ. (2006^α). *Η εκπαιδευτική πολιτική του ελληνικού κράτους στη Μακεδονία στο πλαίσιο του μακεδονικού ζητήματος. Το παράδειγμα της Δυτικής Μακεδονίας*. Αθήνα: Gutenberg.

Ηλιάδου-Τάχου Σ (2006^β). Εξελληνισμός των ξеноφώνων: Όψεις της εκπαιδευτικής πολιτικής στη Μακεδονία 1912-1936. Το παράδειγμα του νομού της Φλώρινας, *Κλειώ*, 2, 113-147.

Ιορδανίδης, Γ. (2004). *Ο θεσμός του επιθεωρητή στην ελληνική εκπαίδευση: Ιστορική επισκόπηση της πορείας του θεσμού*. Ανακτήθηκε 18.11.2021, από <http://www.elemedu.upatras.gr/eriande/synedria/synedrio3/praltika%2011/iordanidis.htmr>

Καραμάνου, Α. (2011). Πολυπολιτισμικότητα, ανθρώπινα δικαιώματα και ισότητα των φύλων, *Διαπολιτισμικότητα και Θρησκεία στην Ευρώπη, μετά την επικύρωση της Συνθήκης της Λισαβόνας*, Αθήνα: Ίνδικτος, 209-238.

Κολιόπουλος, Ι. (1999). *Λεηλασία φρονημάτων. Το Μακεδονικό Ζήτημα στην κατεχόμενη Δυτική Μακεδονία 1941-1944*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Κωστόπουλος, Τ. (2000). *Η Απαγορευμένη Γλώσσα. Κρατική καταστολή των σλαβικών διαλέκτων στην ελληνική Μακεδονία*. Αθήνα: Μαύρη λίστα.

Κωστόπουλος, Τ. (2002). Ετερογλωσσία και αφομοιωτικοί σχεδιασμοί: η περίπτωση της ελληνικής Μακεδονίας μετά την απελευθέρωση (1912-1913). *Τα Ιστορικά*, 36, σ.75-128.

Μαυρογορδάτος, Γ. (2003). *Οι εθνικές μειονότητες*. Στο Χ. Χατζηωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα*, τ. Β'2, Αθήνα: Βιβλιόραμα.

Μιχελακάκη, Θ. (2002). *Ο θεσμός της Ε.Ε. ως παράγοντας διαμόρφωσης εκπαιδευτικών πολιτικών προτάσεων. Η περίπτωση της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής προς τα παιδιά των Ελλήνων μεταναστών της Ο.Δ. Γερμανίας(1980-1996)*. Ανακτήθηκε 18.11.2021, από <http://www.eriande.elemedu.upatras.gr/eriande/synedria/synedrio2/praktika/michelaki.htm>

Μιχαηλίδης, Ι. (1999). *Μειονοτικές ευαισθησίες και εκπαιδευτικά προβλήματα: Η περίπτωση του Abecedar* στο Τσιτσελίκης, Κ. (επιμ.) *Γλώσσες, αλφάβητα και εθνική ιδεολογία στην Ελλάδα και τα Βαλκάνια*. Αθήνα: Κριτική, 133-135.

Μιχαηλίδης, Ι. (2008). Ταυτότητες, διπλωματία, πολιτικοί και στρατιωτικοί συσχετισμοί: Η περίπτωση των Σλαβοφώνων στην Ελλάδα (1919-1949) στο Στεφανίδης Ι. , Βλασίδης Β., Κωφός Ευ. (επιμ.), *Μακεδονικές ταυτότητες στο χρόνο. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: ΙΜΜΑ, 317-354

Μπαλτσιώτης, Λ. (1997). Η πολυγλωσσία στην Ελλάδα., *Σύγχρονα Θέματα*, 63, 89-95. Ανακτήθηκε 5/12/2021, από

https://www.researchgate.net/publication/343426042_E_polyglossia_sten_ElladaHistoric_languages_used_languages_in_Greece

Μπασλής, Ι. (1988). Κοινωνική-γλωσσική διαφοροποίηση και σχολική επίδοση. Αθήνα: Νέα Παιδεία.

Μπουζάκης, Σ. (2002). *Νεοελληνική Εκπαίδευση (1821-1998)*. Αθήνα: Gutenberg,

Νικολούδης Γ. (2002). *Οι Έλληνες Σλαβόφωνοι στη Μακεδονία, η Ιστορία και το Πρόβλημα της Ταυτότητάς τους*. Θεσσαλονίκη: Ιστορία Ηρόδοτος.

Ντίνας, Κ. & Ηλιάδου-Τάχου, Σ. (2007). *Μπουντόνας εναντίον Frobel: «Η ελληνική γλώσσα ως ξένη για τους “ξενόφωνους ομογενείς” στην οθωμανοκρατούμενη Μακεδονία, αλλά και στην ελληνική Μακεδονία του 1913*). Στο Κ. Ντίνας, & Α. Χατζηπαναγιωτίδη (Επιμ.), *Η Ελληνική Γλώσσα ως δεύτερη/ξένη. Έρευνα, Διδασκαλία, Εκμάθηση*, 483-495. Θεσσαλονίκη: University studio press.

Προφίλη, Ο. (2001). *Γλωσσική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση [Γ3]*. Ανακτήθηκε 5/12/2021, από https://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_c3/index.html

Πύρζας Π., «Οι ξενόφωνοι της Μακεδονίας και η γλωσσική τους αφομοίωση», *Δελτίο του Εκπαιδευτικού Ομίλου, Ζ'*, 1917-1919, 204-208.

Σαΐτης, Χρίστος. (2008). *Εκπαιδευτική Πολιτική & Διοίκηση Ο.Α.Ε.Δ*. Ανακτήθηκε 10/12/2021, από http://repository.edulll.gr/edulll/bitstream/10795/1093/3/1093_01_oaed_enotita05_v01.pdf

Τοκατλίδου, Β. (1999). *Ευρωπαϊκή γλωσσική πολιτική: Θεωρία και πράξη*. Ανακτήθηκε 10/12/2021, από http://www.greeklanguage.gr/greekLang/modern_greek/studies/europe/A6/04.html

Τριανταφυλλίδης, Μ. 1916, *Η γλώσσα μας στα σχολεία της Μακεδονίας*, Ανακτήθηκε 12/9/2021 από <http://digital.lib.auth.gr/record/127783/files/1.pdf>

Τσιτσελίκης, Κ. (2001). *Μειονοτικές γλώσσες στην Ελλάδα*. Ανακτήθηκε 10/12/2021, από https://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_c6/index.html

Χριστίδης, Α. Φ. (2001). *Γλωσσική εκπαίδευση και γλωσσικός αποκλεισμός*. Ανακτήθηκε 5/12/2021, από https://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e11/index.html

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ

- Από την Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων:

Εφημερίδα *Έθνος*, 27/6/1931, 17/9/1932

(Πηγή: https://srv-web1.parliament.gr/display_doc.asp?item=33973&seg=1267)

Εφημερίδα *Έλεγχος* 10/2/1926, 6/8/1926, 24/9/1926, 24/6/1927, 11/11/1927, 29/6/1930, 6/7/1930

(Πηγή: https://srv-web1.parliament.gr/display_doc.asp?item=40715&seg=7821)

Εφημερίδα *Φωνή του λαού*, 29/1/1927

(Πηγή: https://srv-web1.parliament.gr/display_doc.asp?item=39797&seg=7015)

- Από το Ψηφιακό αρχείο του Υπουργείου Εξωτερικών (ΥΔΙΑ: Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου):

Επιστολή Γενικού Διοικητή Κοζάνης-Φλωρίνης προς το Υπουργείο Εξωτερικών, Κοζάνη, 5/7/1921 (ΥΔΙΑ, ΑΚΥ 1921/41.1)

Υπόμνημα περί εξελληνίσεως των εν Μακεδονία και Θράκη ξενοφώνων προς το Συμβούλιον του Συλλόγου προς Διάδοσιν των Ελληνικών Γραμμάτων των Π.Π. Καλλιγά και Στεφ. Δέλτα, Αθήνα, 10/5/1920 (ΥΔΙΑ, ΑΚΥ 1921/41.2)

- Από το Ψηφιακό αρχείο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ»:

Καλλιγάς, Π. 1930, Απόσπασμα της υπαριθ. 3394 από 26 Φεβρουαρίου 1930 εκθέσεως του Νομάρχου Φλωρίνης Π. Καλλιγά. Ανακτήθηκε 6/10/2021, από <http://www.venizelosarchives.gr/rec.asp?id=23507>

- Απογραφές:

Στατιστικά αποτελέσματα της απογραφής του πληθυσμού της Ελλάδος της 15-16 Μαΐου 1928, IV. Τόπος γεννήσεως-θρησκεία και γλώσσα-υπηκοότης. Ανακτήθηκε 1/11/2021, από http://dlib.statistics.gr/Book/GRESYE_02_0101_00022.pdf)

- Γενικά Αρχεία του Κράτους μέσω του *Αρχειομνήμων*, Αρχεία Ν Φλώρινας. Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Φλώρινας (1918-1940). Εκθέσεις Επιθεωρητών Δημοτικής Εκπαίδευσης:

ΦΑΚΕΛΟΣ 29 (1918-1923)

ΦΑΚΕΛΟΣ 30 (1922)

ΦΑΚΕΛΟΣ 31 (1925-1926)

ΦΑΚΕΛΟΣ 32 (1926-1927)

ΦΑΚΕΛΟΣ 33 (1927-1928)

ΦΑΚΕΛΟΣ 34 (1928-1931)

ΦΑΚΕΛΟΣ 35 (1931-1932)

ΦΑΚΕΛΟΣ 36 (1932-1933)

ΦΑΚΕΛΟΣ 37 (1933-1934)

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Ν. 240, 16.4.1914, *Περί διοικήσεως της δημοτικής και μέσης εκπαιδεύσεως*, ΦΕΚ, αρ. 97, τ. Α΄

Β. Δ. 21.8.1914, *Περί του προσωπικού των σχολείων της δημοτικής και μέσης εκπαιδεύσεως των νέων χωρών*, ΦΕΚ, αρ. 234, τ. Α΄

Ν. 402, 25.11.1914, *Περί κυρώσεως του από 19 Αυγούστου ε.ε. Β.Δ. περί του προσωπικού των σχολείων της δημοτικής και μέσης εκπαιδεύσεως των νέων χωρών*, ΦΕΚ, αρ.348, τ. Α΄

Ν. 826, 5.9.1917, *Περί συμπληρώσεως κλπ. του νόμου 567 περί διοικήσεως της μέσης και δημοτικής εκπαίδευσως*, ΦΕΚ, αρ.188,τ. Α΄

Ν. 1067, 21.11.1917, *Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του νόμου 402 περί του προσωπικού των σχολείων της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσως των Νέων Χωρών*, ΦΕΚ, αρ.268, τ. Α΄

Ν. 1329, 24.4.1918, *Περί πρακτικών σχολών θηλέων*, ΦΕΚ, αρ.89, τ. Α΄

Ν.Δ. 30.4.1919, *Περί αποσπάσεως διδασκάλων εκ σχολείων της παλαιάς Ελλάδος εις σχολεία ξενόφωνων συνοικισμών της νέας Ελλάδος*, ΦΕΚ, αρ. 91, τ. Α΄

Ν. 2145, 20.3.1920, *Περί αποδοχών, αδειών και συντάξεως του προσωπικού των σχολείων δημοτικής εκπαίδευσως*, ΦΕΚ, αρ. 69, τ. Α΄

Ν. 2442, 11.8.1920, *Περί ιδρύσεως Ταμείων εκπαιδευτικής πρόνοιας προς κατασκευήν διδακτηρίων καθ' άπαν το Κράτος και προμήθειαν σχολικών επίπλων και διδακτικών οργάνων*, ΦΕΚ, αρ. 181, τ. Α΄

Ν. 2851, 15.7.1922, *Περί ιδρύσεως Εθνικών Ορφανοτροφείων και Οικοτροφείων άπορων μαθητών*, ΦΕΚ, αρ.114, τ. Α΄

Ν. 3182, 7.8.1924, *Περί Διδασκαλείων δημοτικής εκπαίδευσως*, ΦΕΚ, αρ. 187, τ. Α΄

Ν.Δ., 29.3.1926, *Περί απαλλαγής της καταβολής εκπαιδευτικών τελών των μαθητών ξενόφωνων οικογενειών των νέων χωρών κλπ.*, ΦΕΚ, αρ.108, τ. Α΄

Ν.Δ., 7.5.1926, *Περί υποχρεωτικής φοιτήσεως εις το δημοτικόν σχολείον*, ΦΕΚ, αρ. 143, τ. Α΄

Ν.Δ., 13.5.1926, *Περί ανεγέρσεως σχολικών διδακτηρίων εν ταις Ν. Χώραις εξ εκπαιδευτικών κληροδοτημάτων*, ΦΕΚ, αρ 152, τ. Α΄

Ν.Δ., 21.9.1926, *Περί επιτροπείας προς μελέτην των ζητημάτων των σχετιζομένων με τα ξενόφωνα σχολεία*, ΦΕΚ , αρ. 326, τ. Α΄

Δ., 30.9.1926, *Περί ιδρύσεως Διδασκαλείων δημοτικής Εκπαίδευσως εν Καστοριά και Φλωρίνη*, ΦΕΚ, αρ.341, τ. Α΄

Ν.Δ., 29.11.1926, *Περί του τρόπου της επιβολής εράνων και υποχρεωτικής εργασίας δια την ανέγερσιν διδακτηρίων εν ταις Νέαις Χώραις*, ΦΕΚ , αρ. 420, τ. Α΄

Ν.Δ., 13.10.1927, *Περί γεωργικών σχολείων Μέσης Εκπαιδύσεως*, ΦΕΚ , αρ. 219, τ. Α΄

Ν.Δ., 13.11.1927, *Περί απαλλαγής της καταβολής εκπαιδευτικών τελών των μαθητών ξενόφωνων οικογενειών των Νέων Χωρών κλπ.*, ΦΕΚ , αρ. 277, τ. Α΄

Δ., 19.3.1928, *Περί του τρόπου της επιβολής εράνου και υποχρεωτικής εργασίας δια την ανέγερσιν σχολικών διδακτηρίων εν ταις Νέαις Χώραις εξ Εκπαιδευτικών Κληροδοτημάτων*, ΦΕΚ , αρ. 38, τ. Α΄

Ν.4367, 17.8.1929, *Περί των Διδασκαλείων των Νηπιαγωγών*, ΦΕΚ, αρ. 291, τ.Α΄

Ν. 4397, 24.8.1929, *Περί στοιχειώδους εκπαιδύσεως*, ΦΕΚ, αρ.309, τ. Α΄

Ν. 4446, 19.9.1929, *Περί τροποποιήσεως του νόμου 2508 περί εκκαθαρίσεως των περιουσιών των τέως χριστιανικών κοινοτήτων*, ΦΕΚ, αρ.350, τ. Α΄

Δ., 23.10.1929, *Περί ιδρύσεως Νηπιαγωγείων*, ΦΕΚ, αρ. 383, τ.Α΄

Ν.5019/15.6.1931, *Περί ιδρύσεως Σχολικών Ταμείων και Σχολικών Εφορειών*, ΦΕΚ, αρ.160, τ.Α΄

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Κατανομή πληθυσμού της Μακεδονίας με κριτήριο τη γλώσσα (Απογραφή 1928)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ		
ΓΛΩΣΣΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ	1.165.553	82,52%
ΑΓΓΛΙΚΗ	265	0,02%
ΑΘΙΓΓΑΝΙΚΗ	3.387	0,24%
ΑΛΒΑΝΙΚΗ	1.119	0,08%
ΑΡΜΕΝΙΚΗ	11.859	0,84%
ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ	20	0%
ΙΣΠΑΝΙΚΗ	59.146	4,19%
ΙΤΑΛΙΚΗ	728	0,05%
ΚΟΥΤΣΟΒΛΑΧΙΚΗ	13.457	0,95%
ΜΑΚΕΔΟΝΟΣΛΑΒΙΚΗ	80.789	5,72%
ΡΩΣΙΚΗ	1.913	0,14%
ΤΟΥΡΚΙΚΗ	71.960	5,09%
ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	2.263	0,16%
ΣΥΝΟΛΟ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΩΝ	246.924	17,48%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	1.412.477	100%

Πηγή: Υπουργείον Εθνικής Οικονομίας- Διεύθυνσις Στατιστικής, 1935

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Κατανομή πληθυσμού του νομού Φλώρινας με κριτήριο τη γλώσσα (Απογραφή 1928)

ΝΟΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ				
ΓΛΩΣΣΑ	ΕΠΑΡΧΙΑ ΦΛΩΡΙΝΑΣ		ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	
	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	% ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	% ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ	38.934	55%	43.075	78%
ΑΓΓΛΙΚΗ	6	0,009%	19	0,03%
ΑΘΙΓΓΑΝΙΚΗ	19	0,2%	-	-
ΑΛΒΑΝΙΚΗ	71	0,1%	269	0,48%
ΑΡΜΕΝΙΚΗ	48	0,06%	3	0,005%
ΙΣΠΑΝΙΚΗ	307	0,44%	657	1,19%
ΙΤΑΛΙΚΗ	-	-	1	0,002%
ΚΟΥΤΣΟΒΛΑΧΙΚΗ	1.380	1,96%	467	0,85%
ΜΑΚΕΔΟΝΟΣΛΑΒΙΚΗ	28.886	41%	9.680	17,5%
ΡΩΣΙΚΗ	34	0,05%	26	0,05%
ΤΟΥΡΚΙΚΗ	775	1,1%	1.022	1,85%
ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	32	0,05%	6	0,01%
ΣΥΝΟΛΟ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΩΝ	31.558	45%	12.155	22%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	70.492	100%	55.230	100%

Πηγή: Υπουργείον Εθνικής Οικονομίας- Διεύθυνσις Στατιστικής, 1935

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Κατανομή πληθυσμού του νομού Φλώρινας με κριτήριο τη γλώσσα (Καλλιγιάς, 1930)

ΝΟΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ		
ΓΛΩΣΣΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
ΣΛΑΒΙΚΟ ΙΔΙΩΜΑ	76.370	61%
ΕΛΛΗΝΙΚΗ	38.884	31%
ΒΛΑΧΙΚΗ	4.500	3,58%
ΤΟΥΡΚΙΚΗ	3.508	2,8%
ΑΛΒΑΝΙΚΗ	2.500	2%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	125.722	100%

Πηγή: Απόσπασμα της υπαριθ. 3394 από 26 Φεβρουαρίου 1930 εκθέσεως του Νομάρχου Φλωρίνης Π. Καλλιγιά

10/2/1926, ΣΧΟΛΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ

ΕΛΕΓΧΟΣ

ΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΝ

Αι εφημερίδες Αθηνών ανέγερσαν την είδησιν ότι ο Μητροπολίτης Φλωρίνης...

Κύριε Αρχιεπίσκοπε,

Να σημειώσω ότι ο έλεγχος της εφημερίδας, ότι ο Μητροπολίτης Φλωρίνης...

Μόλις έγινε η εν Φλωρίνη το περί αναγκαστικού διανομής...

Οι άνωθεν αναφερθέντες χωρές να εξετασθούν...

Μετά την απόδοσιν των άνω εσόντων...

Μετά τμήσιν

† Ο Φλωρίνης Πολυκάρπος

Έξ άλλου ο ένταύθα άρχιεραμοιβός κ. Σπύρος Λαζάρου...

† ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΛΟΥΚΑΣ

Απεβίωσε και εκηδεύθη χθές Εγκλιτος ήμών συμπλητής ο Γεώργιος Λουκάς...

Είς τούς υιούς του ο «Έλεγχος» εκφράζει τα ειλικρινά συλλυπητήρια...

ΣΧΟΛΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ

Υπό της Επαρχίας διαχειρίζεται ο Κληροδοτημάτων παρά τη Γεν. Διοικήσει...

Πετρούσια 50,000 δρ. Νεβηρούτ 100,000 Άγία Πανασσκευή 80,000 Στάροβοβ 50,000...

Ο κ. Γεν. Διοικητής έχει την επιθυμίαν...

Εάν εις τα νέα ποσά υπελογισθώμεν και τα διετηθέντα ήδη μέχρι τουδε ύψος...

Γ. ΜΟΛΗΣ

ΗΧΗ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

Βάπτισεις

Την παρ 19 θύσαν Κυριακήν ο κ. Γαρδάνης...

ΚΟΣΜΑΣ ΚΟΥΤΑΗΣ

ΓΕΝΝΗΣΙΣ - ΤΑΜΟΙ - ΘΑΝΑΤΟΙ

(Από 12 μέχρι 19 Φεβρουαρίου)

Γεννήσεις

- 1) Γεωργίου Ν. Μαύου άρρεν. 2) Χρήστου Στοζάν, Ζηβάνη θήλυ. 3) Δημητρίου Χατζηλάμπου άρρεν. 4) Σπύρου Α. Τάλλη θήλυ. 5) Κωνσταντίνου Α. Νεοφυτίδου θήλυ. 6) Νικολάου Δ. Βαγοροδή θήλυ. 7) Θεοδώρου Δούμα άρρεν.

Γάμοι

- 1) Θεοδόσιος Χρήστου Κατικαριδής και Όλγα Ι. Φαειλάδου. 2) Παντελής Βασιλειάδης και Έλένη Κυλιαντίδου. 3) Νικόλαος Γεωργίου Ζώτα και Αικατερίνη Δημητρίου Δουμπάλη.

- 1) Γεώργιος Τωάν, Λούκας. 2) Κοσμάς Θεολόγ., Ούγιαριδής.

ΙΔΡΥΣΙΣ

ΝΕΟΥ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΥ

Από άρχάς Μαρτίου έ.ε. άρχεται λειτούργειν εν τη πόλει μας...

Προσκόμισεις

Γεννησιακοσ Αντλόγοσ Μη γεννησιασ άπαρτίασ...

Προσκλήσεις

- 1) Λογοδοσία. 2) Έκλογή νέου Διοικ. Συμβουλίου.

Προσκλήσεις

Μειοδοτικός Διαγωνισμός Η σχολική Έπιτροπή Κάτω Κλεστίνης...

ΕΛΕΓΧΟΣ

Ιδιοκτήτης: Γ. Ν. ΤΖΩΡΤΖΗΣ | ΦΛΩΡΙΝΑ | Διευθυντής: Σ. Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
Παράσκει η 6 Αυγούστου 1926

ΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Όλας οι όποιες με τόσην άγωνίαν παρακολούθει τον άνώδον της λίσας και τον καθόδον της διορηθής δικαστάτο έως πότε γασίε να λαμβάνη από πορθενά κρημιά άπάντων άιατι συμβαίνον αι άκουσάδι αι άρται αι όποια καθίσταται τον βίον του άβύωτον. Άλλά όπως λέγει και μία σοφή παροιμία των άνωτών Έλλήνων άην έπάρει τίποτε τό κορών τό όλοτο άέν γέται μίον ήύσον ρανερών. Άσπίς ήου να γένεται ήός, ήήμερα τίνε αλεθές, άρεκα ήόόόνατο ήήμο άμοος άσφαλές άπλετον, έπώνω εις τά άπλητα τό όποια έλάβως κούπινται εις τό άδύτα των άδύτων των μεγάλων και ήήν άν κρατικόν μηδ κών. Και άποκαλεπται εις τό εκπληκτα μάτια του λαού ότι άν ήόναν τό κοστικόν άναλλάγμα τό άιγει ήέτο ό Μπουλάουε και ότι ή άναγγελία των άμερικανικών πιστώσεων ή.ο. γατά την ένοχών αυ άίτω του ή. πορηγού των άικονομικών κοόωος ή.α.λ. άπλή κομηταιήτικα ή.πιαόικη άλλ' ότι καθ' όλην αύτη τό διάστημα έδρατώθη ό λαός έν άγνοία του με διαόόωος σερβάσιε πάσις ήίθεω και ήόήθε κοόήθε και πάσις διακοωόιας πάσε Έλλήνας και ήήνε άλλά πάντωσ ήμε κοόωος αι όποια ήιγρόλωσαν εις διακατωμύωια τό έλδωιμα του ποσθ' αλογισμοσ και τόόπαν ώστε να μη ειμποωών να τό άκελάσων ήλοι αι έπιβαλλόμεναι νέα όροωόωια.

Υπόσχον συμβάσιε άίον, άόωοήιας και δημοσίων έργων, τιλεδώνων, δημοσώωωμεδών κοωωμίων, δημοσώωωμικου έλτικου, αίτοκινύτων, άστοιωτικων τίδων, μεταξύ των όποιων και ή σύμβασιε Κιοκίνα, κοσίλιν της όποιας έδωμοσίενεν και ό «Ταχυδωόωια» ένλίτων Γερμανικών οίείείων ήη ταδε κοσθ' έλας ως έκίνοι διά ταδε όποίωρε τάσε όόωυθε και διακοωωοίαι, έργων π'ανά: άντι δέ άπαόής 100 έλλοκώων έκοτωμύων και άλλωσ τάς όποιας άέν γωωόίωμεν. Φαίνεται δε ότι τό κοσθ' έκει τόόον ποωω' εν ώτε ήωωόίαι ήδη κοόωως όα Έ. έόθερος Τύποσ τό ήμια ήμια

μον άωακων της καταστάσεως και άλλωι ήέτοι της πότε ή.πανογί να ζιτωσ να γασί ήός εις όλαν αύτην την διακρίωθιν του λαού, ά έδωόωος και αίματωσ και να παόωη πλέον ή λογοκοωία να κοωωιμύη διά την προωτασίαν κοωωθητίων. Όπωσ άποδωιγύεται τό αθρόωωος να και θεόόωωος πίνειν άέν ήτο έσοθές. Υπόσχον και άλλωι οι όποια έκποωόωον ταδε έαυτοσ του. Χάμν της τιμής της γώόής και της τιμής των άλλων άναούόωωων των έχει ή.πορησάθιν ή Κηθήνωθις να ταδε άποκαλέθη και να ταδε π'όωι ήπ τό αυτί και να ταδε κόωωι να Γραωόών ή.τι κατίπων και ήη τό Γραωόών.

Γ. ΜΟΜΗΣ

Η εκπαίδευσις των Ξενοφ. Πληθυσμών

Υπό του έπορηγού ής παιδείας κ. Πάπ έπερηγή ή διάσχη περι εκπαδευόωος των ξενοφώνων πληθυσμών ής β' ρείω Ελλάδος, και ή άποσιαλή προς ήμωοίωσιν εις την έρημύθια ής κοβερνήσεως έντος των ήμωσθ.

Από του διατάγματος συνίσταται έπιτροπή εν των κ. κ. Παπαζωαρίων και Πανγρησίη, εκπαδευτικόν συνβούλιον, του β' τμήματος του ήκο ρείωσ ένω ενικών κ. Γεωργιοπίου, του διευθυντού ής γε τής άσφαλίεας του κράτους κ. Φεσσαπόλου, του διευθυντού των ήκο ρωμίων και άργανωσθίτων του κράτους κ. Θεοόωοήη και ή πολέων Μακεδόνων, γωωόώντων κοόως τά ή ήματα και τάς άνάγκας των βουρίων χωρών ής Ελλάδος. Έ έπιτροπή έχει τό δικαίωμα ής ιδρύσεως σχολείων εις τά διάφορα ήμια ής Μακεδονίας, ως και ής προτάσεως πάντων των σχετικων μέρων των άκαιτωνέων διά την εκπαδευσιν των ξενοφώνων έλλητικών πληθυσμών των νέων χωρών.

Διά την ίδρύωσιν σχολείων εις τά νέας χώρας έγγράφω ειδική τίτωσις εις τό προδπολογισμόν του έπορηγού ής Παιδείας.

Η διά του διατάγματος άνοτάθεισα έπιτροπή έκαμιν ήδη έναρξιν των έργασίων της υπό την προ-

δραϊαν του έπορηγού ής Παιδείας κ. Πάπ.

Ό κ. έπορηγός άνεκοίωσεν εις την έπιτροπήν ότι ή Κοβέρνησις θα κήρη πάσα δονατην θρωσιν διά την εκπαδευσιν των ξενοφώνων ής Μακεδονίας, Θρώκις και Ηπειρου.

Άκοιούόωος ό έσηρητής ής έπιτροπής κ. Παπαζωαρίος άνεπύξε τάς άντιλήψεις του επί του άρογώματος. τό άκρίον δέον ν' άκολουθήσ ή έπιτροπή προς έπιτηρίαν του σκοπού της, προέτεινε δε την ίδρύωσιν σχολείων τεχνικών, επαγγελματικών και κοωωικών, έπίσης δε και την ίδρύωσιν προτύπων, διδασκαλείων εις τό όποιον να ειδικεύονται οι διδασκαλοί διά την μόρφωσιν των ξενοφώων.

Η απόλυσις της Κλάσεως 1925

Υπεροόωη διαταγή του κ. έπορηγού των Λεωτωτικων διά τά όποίωσ κοωωόωται άπο τά όπια οι κληρωτοί του άστατου της Κλάσε της κλάσεως 1926 ή' όύτω έδραόωων να προσέδωων εις τό άικία άναόώωματα άπο ής της μέροι της Βις Οκτωβρίων άμπερδωωωωωωσένη.

Έπίσις ήπεροόωη ή διαταγή της άπολύσεως των έδραόωων έπλετών της κλάσεως 1925 α. Ένα ήις τάς άπ' έλσεως αυτών θα ήν άπο της Βις Σεπτεμβρίων ή. έ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Αηξάσης και της τελευταίας παρατάσεως του Ηλεκτροφοτισμοσ Πόλεως Φλωρίνης λαμβάνωμεν την τιμήν να γωωόίωμεν εις τό Σον Κοινόν της πόλεως μας, ότι ή Έταιρία άποχοωωτικώς κλέον παύει τας Έργασίας του Ηλεκτροφοτισμοσ όριστικώς την 15ην τρέχοντος μηνός άδωόόωτον έ. έ.

(Έκ του Γραφείου της Έλεκ. Έταιρίας Φλωρίνης

ΣΤΑΥΡΟΣ Θ. ΣΑΜΑΡΑΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Άναλαβάνει την δικηπεραίωσιν πάση Δικαστικής ή Διοικητικής ύποθέσεω: ενώπιον των έν Κοζάνη Δικαστικών και Διοικητικών άρχών.

ΜΙΑ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ

Η ΠΟΠΟΖΙΑΝΗ

Τὰ ἐγκαίνια τῆς Σχολῆς.—Ὁ πατριωτισμὸς τῶν κατοίκων.—Τὸ καταστατικὸν τοῦ Συνδέσμου Ποποζιάνης ὁ «Ἅγιος Νικόλαος.»

Τὴν 14ην Σεπτεμβρίου, ἑορτὴν τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἐν τῇ Κοινότητι Ποποζιάνης ἐπέθῃ ὁ θεμελιὸς λίθος τῆς ἁγίας Τριταξίου Ἀγίου. Σχολῆς ἀπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φλωρίνης κ. Χρυσόστομου, ὅστις ἔπειτα μετὰ τοῦ Νομάρχου Φλωρίνης κ. Πακάζογλου καὶ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν Δημοτικῶν Σχολείων κ. Πετροποῦλου ἀφίχθησαν δι' αὐτοκίνητον οὐκ ἐπιβουλεύοντες εἰς τὸν μεγαλοπρεπῆ ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου ὅπου ὁ Σεβασμιώτατος ἐτελοῦργησε καὶ ἐμίλησε πρὸς τὸ ἐκκλησιαζόμενον πλῆθος δὲ τὸ ἱστορικὸν τῆς ἐδήσεως ὁφείσεται, καὶ δὴν τὸν Σταυρὸν καὶ δὲ τὴν προίμην τοῦ νέου ἡμερολογίου.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς λειτουργίας αἱ ἀρχαὶ μετὰ τοῦ πλῆθους νεγροῦσιν ἄλλοις μετέβησαν ἐπὶ τοῦ πληθίου καλλιηχοῦ ἐκτεταμένον καὶ δευτροφύλον τὸ οὐκ ἔστιν ἐπιτεταταῖο Νεοῦ καὶ ἐπέθῃ ὁ θεμελιὸς λίθος τῆς ἐκείνου Σεβασμιωτάτου μετὰ τὸν νόμον ἀγαθὸν καὶ ἐσάγγῃ ἁγίου. Ἀπέσπευξε ὁ Πρωτοεὐαγγελίστης Κοινότητος κ. Γεώργιος Σκενδέρης καλοῦσάσιν καὶ ὑποχαιρέσαντες ἐκ μέρους τῆς Κοινότητος τὸς ἀρχαίς ἐποσχεθεὶς τὴν ἀναγέννησιν τῆς Κοινότητος μετὰ τὴν νέαν Σχολήν. Μετὰ ταῦτα ἐμίλησεν κατ'ἀλλήλους ὁ κ. Νομάρχης ἀναπέψας τὴν ἐκπολιτικὴν δόξαν τῶν Ἑλληνικῶν γουαριτῶν ἐν τῷ κόσμῳ. Μετὰ ὁ ἀπολογητὸς Σεργεῖος μετὰ τὴν ἀποστολικὴν περὶ τῆς ἀξίας καὶ ἀδύνατος τῆς παιδείας καὶ τῶν Σχολῶν. Τὴν ἄλλην τελετὴν ἐπιτελοῦσιν ὁ θανασμὸς ἐπίκουρος λόγος τοῦ νεοφρονιστοῦ τῆς Σχολῆς κ. Ἄντ. Φρόντζου.

Ὡς δὲ ἤκουσα ἀπὸ στόματος τῶν κ. κ. Νομάρχου καὶ ἐπιθεωρητοῦ, ἡ παροῦσα τελετὴ ἐγένετο ὡς μεγαλοπρεπεστάτη.

Δεὸς νὰ γνωσθῇ ὅτι ἡ κοινότης Ποποζιάνης ἐφέτος ἔδοκεν ἀπὸ σημαία Ἑλληνοκρατευσταίας προσόδου, δότι ἐν μὲν τῇ σχολῇ λειτουργεῖ ἡ «Μαθητικὴ Κοινότης» μετὰ ἀλλήλων ἔντυπον Καταστατικόν, ἐν δὲ τῇ Κοινότητι «Σύνδεσμος Ποποζιάνης ὁ Ἅγιος Νικόλαος» τοῦ ὁμοίου τὸ κατεστατικὸν ἀποστέλλω πρὸς δημοσίευσιν ἕνα μνημόσιν

τοῦτο καὶ ἄλλα κοινότητες. Τὸ καταστατικὸν τῆς «Μαθητικῆς Κοινότητος» Σχολῆς Ποποζιάνης μετὰ τοὺς λόγους τῶν ὁμιλησάντων κατὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς Σχολῆς δὲ ἀποστέλλω πρὸς τοὺς δότι ἀμφότερα τὰ Σωματεία εἶναι ἀξιόμητα.

Ὁ περιοδὸν ἀναποκριτῆς

Σύνδεσμος Ποποζιάνης ὁ «Ἅγιος Νικόλαος»

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΑΡΘΡΟΝ 1ον.—Οἱ κάτοικοι Ποποζιάνης, ὡς Μακεδόνες Ἕλληνες ἀπὸ ἀρχαίων πρὸς τὴν πατρίδα ἀναβήσαντες νὰ συνδεσθῶσι ἑαυτοῖς καὶ ἑαυτοῖς καὶ κτίσασιν Σύνδεσμον μετὰ τὸ ὄνομα ὁ Ἅγιος Νικόλαος ὡς ἀριστίαν τῆς Κοινότητος μας.

ΑΡΘΡΟΝ 2ον.—Σχολὴ τοῦ Συνδέσμου εἶναι: 1) Νὰ σ' ἐπιτάσσῃ καὶ νὰ διευθύνῃ Ἑλληνικῶς, νὰ ἐπιτελοῦν τὰ Ἑλληνικὰ τραγῳδία νὰ γοῦσιν τὰς ἑλληνικὰς χοροὺς δότι Ἕλληνες εἶμαστε ὡς ἡ συνείδησις, τὰ βιβλία καὶ τὸ γῆμα τῆς Μακεδονίας φρονέσων, ἅπασαν τὴν γῆμα τῆς δὲ ἐδραστοῦνται ἀρχαῖα ἀγάλματα, πέτρι καὶ νομισματὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μακεδονίας μετὰ ἄλλα Ἑλληνικὰ γῆματα οὐκ ἔστιν δὲ μετὰ Βαλκανικὰ ἢ Σερβικὰ; 2) Νὰ ἔξωκλῇ θήσασιν τὴν Νυκτερινὴν σχολὴν καὶ βιβλίου, ποῦ νὰ φοιτοῦν τὰ παιδιὰ μέχρι τοῦ 20οῦ ἔτους καὶ τὴν Κοινωνίαν ἐν τῇ σχολῇ ἐπίσης μετὰ τὸ πέρας τῆς λειτουργίας, ὅπου θὰ φοιτοῦν ἀπὸ τὸ 20οῦ μέχρι τοῦ 45—50οῦ ἔτους ἡλικίαις ἄνδρας γίνονται δὲ ἀρχαῖς νὰ φοιτοῦν ἰδιοκτήτες καὶ τὰ μεγάλα κορσὶ καὶ αἱ γυναῖκες νὰ διδάσκωνται ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν μετὰ Ἑλληνικὰ γῆματα. 3) Νὰ κτίσασιν λατεῖν βιβλιοθήκην. 4) Νὰ κτίσασιν ποδοσφαιρικὴν ὁμάδα. 5) Νὰ δώσασιν οὐδὲν δρόμον καὶ πλατείας ὀνόματα Μεγάλως Πατριωτῶν καὶ νὰ γοῦσιν ἀριθμοὺς εἰς τὸς δρόμους τῶν οὐκ ἔστιν. 6) Νὰ δένδρουσιν οὐδὲν δρόμους καὶ πλατείας, οἰκία καὶ κτήματα μετὰ καρποφόρα καὶ ἄκαρφα καὶ καλλοπιστικὰ δένδρα καὶ

αὐτὸ, νὰ συντελέσασιν ὅπως ἡ Γεωργία νὰ βελτιωθῇ κατὰ τοὺς τοὺς νέους τρόπους καὶ μέσας καὶ ἐν γένει νὰ κτίσασιν ὅπως καλὸν καὶ ἀγαθὸν δὲ τὴν ἀγαπητὴν ἑλληνικὴν μας Ποποζιάνην ὅπως αὐτὴ νὰ γένη τὸ καλὸν παρῶντα ἑλληνοκρατεῖ καὶ προοδευτικὸν εἰς τὸς ἄλλας κοινότητας.

ΑΡΘΡΟΝ 3ον.—Ἐκαστος κάτοικος καὶ ἐπιτελούμενος μετὰ Ποποζιάνας θὰ προσφέρῃ γὰρ τοὺς σκοποὺς τοῦ Συνδέσμου 5 δραχμὰς ἢ ἄλλο μῆνα καὶ θὰ λαμβάνει Διπλότυπον ἔντυπον Ἀπόδειξιν τῆς πληρωμῆς του. Οἱ προσφέροντες μεγαλύτερον ποσὸν εἰς χρημὰ, εἰς βιβλία ἢ ἄλλα εἶδη, σχετικὰ μετὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Συνδέσμου ἀναγράφοντες ὡς Ἀποφαινομένη ἔδραται καὶ Μεγάλως ἔδραται. Ποσὰ πλέον τῶν 100 δραμῶν κατατίθενται εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν.

ΑΡΘΡΟΝ 4ον.—Ὁ Σύνδεσμος θὰ διακρίνεται ἐπὶ Συμβουλίου ἀποτελούμενον ἐπὶ Πρόεδρον, Ἄντιπρόεδρον τριῶν, Γραμματεῖα καὶ τρεῖς Συμβούλους ἐκλεγμένους κατὰ τὴν ἀποφ. διὰ ψηφοδελτίων κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Νικολάου (ν. ἡμ.) ὅπως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θὰ μνημονευομένη ἐπιτελοῦν τὰ ὀνόματα τῶν Μελῶν, Συδουσιτῶν Ἀποφαινομένων καὶ Μ. Ἐδρατέων καὶ τελεῖται ἀποστολὴ ὑπὲρ αὐτῶν.

ΑΡΘΡΟΝ 5ον) Τὸ Διοικ. Συμβούλιον θὰ ἀναστῆται κατ' ἰδίαν τακτικὰ κατὰ τὸς ἀνάγκας, διὰ συμβουλίαν δημοσίων ζητήματα θὰ προσκαλοῦνται ἐγγράφως τὰ Μέλη καὶ θὰ ζήτηται καὶ ἡ γνώμη αὐτῶν ἀποφασίζονται ὅπως ἢ κατὰ τὸ ἐπὶ οὐκ ἀποφαινομένη. Πᾶσα ἀπόφασις ἢ ἀποφασίζονται τοῦ Διοικ. Συμβουλίου ἢ ἀποφασίζονται τῶν Μελῶν τοῦ Συνδέσμου θὰ γίνονται ἐν τῷ γουαριεῖ τῆς Σχολῆς.

Ἐν Ποποζιάνη τῇ 15 Ἀπρ. 1926

Τὸ προσωρ. Διοικ. Συμβούλιον Ν. Κ. Παπαγιάννης πρόεδρος, Μ. Μπέλλης ἀντιπρόεδρος, Ν. Μίνωσ τριῶν, Ἄντ. Φρόντζος, Γεωργιανίδης, Κ. Λόγιος, Μ. Θεοδοσιάδης καὶ Π. Σιδόκος σύμβουλοι.

Τὰ μέλη

2. ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Επιστολή του Γενικού Διοικητή Κοζάνης-Φλωρίνης προς το Υπουργείο Εξωτερικών, Κοζάνη, 5/7/1921

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ
ΚΟΖΑΝΗΣ - ΦΛΩΡΙΝΗΣ
ΑΡΙΘ. ΠΡ. 6805

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΑΡΙΘ. ΕΠΙΣΤ. ΠΡΟΣ 9184
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 9-8-21
ΤΥΠΩΝ Β ΦΑΚΕΛ. 75

Εν Κοζάνη τῆς 5 Ἰουλίου 1921.

Εργασίαι

Πρὸς
τὸ ἐπί τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργεῖον
(τμήμα Β᾽ Πολιτικῶν)
Ἀθῆναι

ΑΒ

Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὸ δπ᾽ αἰθ. 287 ε.ε. ἡμέτερον ἔγγραφον ὅσον ἀφορᾷ πρὸς στατιστικὰς πληροφορίες τῶν ἐν τῇ Αὐτ. Μακεδονίᾳ σχολείων καὶ τῆς ἐκπαιδευτικῆς κινήσεως ἐν γένει, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ συμπληρώσῃτε ταύτας διὰ τοῦ παρόντος, δίδοντες ἐν περιλήψει, ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν. Ἐπὶ 389 δήμων καὶ κοινοτήτων ἢ 192 κακοκόλων, χωρίων καὶ συνοικισμῶν τῆς Αὐτ. Μακεδονίας, λαμβανόμενης δι᾽ ὅσον τῆς στατιστικῆς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς διαβιβασθείσης πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον δπ᾽ αἰθ. 9291 π.ε. καὶ συμφέροντος πρὸς τὰς κατὰ τὸ δυνατόν συμπληρωθείσας λεπτομερείας περὶ τῶν δημοτικῶν σχολείων τῆς περιφερείας κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος, ἐξίτηται ὁ ἑξῆς συνοπτικὸς πίναξ:

37-9
20

Κατοικίες	Ε Χ Ο Λ Ε Ι Α						Παρατηρήσεις
	Ελληνικά	Ρουμανικά	Τουρκικά	Ισραηλιτικά	Ολλανδικά	Άλλοι	
Εξόσ	Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός
(Χριστιανός)	Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός
Ελληνικές Έλληνόφωνες [Δουδουνοί, Βλαχόφωνοι, Αλβανόφωνοι]	245.206	492	28.684 12 %	651	492	28.684	492
(Χριστιανός)	1861	15	27	340 18 %	15	340	15
Ρουμανίζοντες	94.310	82	83	2 305 2 %	82	2 305	82
Μουσουλμάνοι	1.865	492	651	28.684 12 %	15	27	340
Ισραηλιτικοί	341.041	492	651	28.684 12 %	15	27	340
Ολλανδικό Δριθός	51479	591	150	9 %	2	150	9 %

Τά πλεῖστα τῶν Ἑλληνικῶν Δημ. Σχολείων εἶνε μονοτάξια διτάξια, ἢ μι-
 κτά, ἐλάχιστα 4ξια ἢ 6ξια ὡς καὶ ἐλάχιστα θηλέων ἢ νηπιαγωγεία. Περὶ τὰ
 20 δὲν ἐλειποδύρησαν ἔλλειψαι διδασκάλων, ὑπάρχουσι δὲ συνοικισμοὶ τινες
 (ἴδιως εἰς τὴν Ἑλληνόφωνον περιφέρειαν Γρεβενῶν καὶ Ἀνασελίτσας) ἐνθα
 δὲν λειτουργοῦσιν ἐντελῆς σχολεῖα ἔλλειψαι νοτίου ἀριθμοῦ μαθητῶν. Ἀπὸ
 ἀλόγου κτηρίων, ἔχουσιν ἀνεγερθῆναι μέχρι τοῦδε τινα δαπάνη ἐκ συνεισοφορῶν
 τῶν κατοίκων ἴδιως τῶν ἐν Ἀμερικῇ (περιφέρειαν Γρεβενῶν καὶ Ἀνασελί-
 τας) καὶ εἰτις ἐκ 550.000 περυσινῆς πιστώσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παι-
 δείας, ἄλλα τινα εἶνε μὲν παλαιὰ ἀποσπασθέντα ὡς κατ' ἄλληλα, ἐν τῶν 1902
 δὲ ἐν 800, περὶ τὰ 180 εἶνε ἐντελῆς: παλαιὰ, σφραγισμένα καὶ ἀκατάλληλα,
 συνεισθε χρηζόντα ἐπισκευῆς ἢ ἀνεγέρσεως, τὰ πλεῖστα δὲ τούτων εἰς τὴν
 περιφέρειαν Καστορίας καὶ Φλωρίνης, εἰς τὴν περιφέρειαν, ἐπὶ κλέον, περὶ τὰ
 60-70 σχολεῖα στεροῦνται καὶ θρανίων. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ προσωπικόν, οἱ πλεῖ-
 στοὶ τῶν διδασκάλων εἶνε ἀπλῶς ὑποδιδασκαλοὶ μὲ ἐλάχιστας γνώσεις καὶ
 προσόντα ἐλάχιστοι δὲ σπριτοῦνται, ἴδιως εἰς τὰ ξενόφωνα χωρία, οἱ κατα-
 γόμενοι ἐκ Παλαιῆς Ἑλλάδος καὶ κατέχοντες ἅπαντα τὰ προσόντα ἐπιδιδά-
 σκαλοι, οἷτινες καὶ ἐπέδειξαν ζῆλον καὶ πρακτικότητα περὶ τὴν ἐργασίαν
 καὶ τὴν ἀποστολὴν τῶν καὶ ὡς σπασταγῆς τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐθνικῆς
 συνειδήσεως καὶ ὡς Ἀρχηγοὶ Προσκόπων, δυσκόλως δὲ συγκρατοῦνται οὗτοι
 ἐνταῦθα, ^{δι} ἰδιαιτέρων, ὡς γνωστόν, ἐπιδομάτων ἡμῶν,
 εἶνε δὲ γνωστόν ὅτι πρὸς δημιουργίαν διδασκάλων ἤμισα προσελθόνται οἱ
 νέοι. Εἰς τὸ ἐνταῦθα διδασκαλεῖον, ἐροῦνται νομικῶς ἐφέτος μόνον 26 μα-
 θηταὶ καὶ μαθηταὶ (22/4), ἀπεφοίτησαν δὲ αὐτοῦ δὲ 3 μαθητριά καὶ 2 μα-
 θηταί. Οἱ ἄρραγοι δὲ μαθηταὶ τοῦ, μὴ λαβόντες ἐφέτος οὔτε κατὰ μῆνα οὔτε
 ἐγκαίρως τὰς ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὑποτροφίας τῶν, ὡς ἀποσταλέ-
 σαι μόνον τῶν παρελθόντων μάκρον, συνετηρήθησαν ἴδιως δι' ἄρτου, ὅν διεθέσα-
 μεν εἰς βάρος τῶν δαπανῶν τοῦ ἐνταῦθα οἰκοτροφείου. Ἐπίσης δὲ ὡς ἐπιθε-
 ρηταὶ τῶν Δημ. Σχολείων δὲν τυγχάνουσιν ἅπαντες οἱ καταλληλότεροι ἢ καὶ
 δὲν ἀφίχθησαν πανταχοῦ εἰσέτι τοιοῦτοι. Πάντως ἢ ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ ἀναλο-
 γία τῶν μαθητῶν, 12 % κατὰ προσέγγισιν (11,7%), δὲν εἶνε καὶ πολὺ ἐνθαρ-
 ρυντικῆ.

Τὰ Βουλγαρικὰ Σχολεῖα, ἂν ^{καὶ} ἐδρίσκωνται εἰς ὑφέσιν ἢ ἢ ἄλλον στασιρότητα,
 ἔχουσιν ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλγαρικῶν, (1861), τὴν μεγαλύτεραν
 ἐκπαιδευτικὴν ἀναλογίαν 18 %. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα δεδίδασκεται εἰς αὐτὰ ἀ-
 τελῶς ἢ οὐδὲν.

Τὰ Τουρκικά Σχολεία, μερικά, αναλογίαν περίπου 2 % μόνον, καί
εδρικομένα μᾶλλον εἰς περιφέρειας ἔνθα οἱ Μουσουλμάνοι ἔχουσιν δε-
μητρικὴν γλῶσσαν τὴν Ἑλληνικὴν (περιφ. Γρεβενῶν-Ἀνασσαλίτης) ἢ τὴν
σλαβικὴν καὶ Ἀλβανικὴν (περιφ. Φλωρίνης-Καστορίας) καὶ δὲ εἰς τὰς
περιφέρειας (Καζάρων καὶ Κοζάνης, εἰς ἕκαστον ἐν ὧν 4 σχολεία), ἔνθα εἶνε
τουρικοφρονεῖς καὶ συμπαγεῖς, ὑστεροῦσι καθ' ἑαυτὴν τὴν γραμμὴν, εἰς τρόπον
ὅστε γεννᾶται τὸ ζήτημα ἐάν πρέπει νὰ ἀφεθῶσιν εἰς τὴν καθυλὴν ἀμάθειά
των εἰς τὴν εἶνε βυθισμένοι, ἐνδιαφερόμενοι ἀποικιστικῶς μόνον διὰ τὸ
τζαρί καὶ τὸ χαρέμι ὅς καὶ τὰς γεωργικὰς τῶν ἐργασίας, ἢ νὰ τοῖς ὑπο-
κινηθῇ ζῆλος τις, πρὸς τὴν παιδείαν.

Ἡδη εἰς τὰ 88 λειτουργοῦντα σχολεία τῶν οἱ διδασκάλοι τῶν εἶνε χοτζά-
δες, μερικὴν μέρῳσιν, πάντως, θεοκρατικὴν, περιοριζόμενοι εἰς τὴν δι-
δασκαλίαν τοῦ Κορανίου καὶ ἀναγκαστικῶν τῆς τουρκοκρατίας διόρη, δια-
λαβανόντων οὐτεπὺς νὰ κερῖ ὀθωμανικῆς Πατριδος (βατάν-ι-Ἰστανιέ).
Γεννᾶται ἐπομένως τὸ ζήτημα ὅτι εἶνε κείδον καιρὸς νὰ ληρῆ ἡ πρόνοια
καταρτίσεως τουρκικῶν ἀναγνωστικῶν μετ' ἐπιτυχίαν τῆς Ἑλληνικῆς Πατρι-
δος. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα διδασκταὶ εἰς 19 μόνον ἐκ τῶν 88 ἔνθα 88 σχο-
λείων δι' ἀποσπάσεις, Ἑλληνικῶν διδασκάλων, εἰς ἕκαστον κοινότητος δηλ. ὑπάρ-
χουν καὶ Ἑλληνικά Σχολεία, εἰς ἕκαστον μόνον (ἐν Γρεβενοῖς) παρὰ Μουσουλ-
μάνου διδασκάλου ἐκ Κρήτης. Γεννᾶται ἐπίσης ζήτημα καταρτίσεως μεθόδου
διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς γλῶσσης παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ, πρὸ τοῦτου, γεννᾶται
τὸ ζήτημα τῆς καταρτίσεως εἰδικῶν διδασκάλων μουσουλμάνων πρὸς διδα-
σκαλίαν τῆς Ἑλληνικῆς, καὶ τὸ ἑθνικὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δύνανται νὰ
προσφέρουν οἱ ἐνταῦθα Βαλαάδες, οἱ τῆς Ἡπείρου καὶ μᾶλλον οἱ τῆς Κρή-
της Μουσουλμάνοι. Πάντως οἱ Μουσουλμάνοι κάτοικοι δὲν δεχονται ἀρέ-
τως εἰς τὰ χωρία τῶν χριστιανῶν διδασκάλους, προσφέροντες, ὅσους ἐδο-
κιμάσθη ἡ ἀποστολὴ κοιούτων, εἰς ἀδικίαν, πρὸς ὑπεφυγῆν, σταδλους πρὸς
κατοικίαν! εἰς Φλωρίναν, Καστορίαν καὶ Καζάρια λειτουργεῖ ἑνὲς μία
μουσουλμανικὴ δρὸς Προσκόπων. Ὡς σχολικὰ κτίρια οἱ Μουσουλμάνοι χρη-
σιμοποιοῦν ὅς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ τζαρία, οἱ κόροι δὲ αὐτῶν "Μεσρίφ"
εἶνε ἀνεπαρκεῖς.

Συνελόντι εἰπεῖν, τὰ Ἑλληνικά Σχολεία, παρ' ὅλας τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἐλ-
λείψεις τῶν, σήμερον ἔχουν πάντως τὴν ὑπεροχὴν, ἐλλείψει ἀνταγωνιστῶν,
ἐπιβάλλεται ἕως ἡ δέουσα προσπάθεια πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐλλείψεων

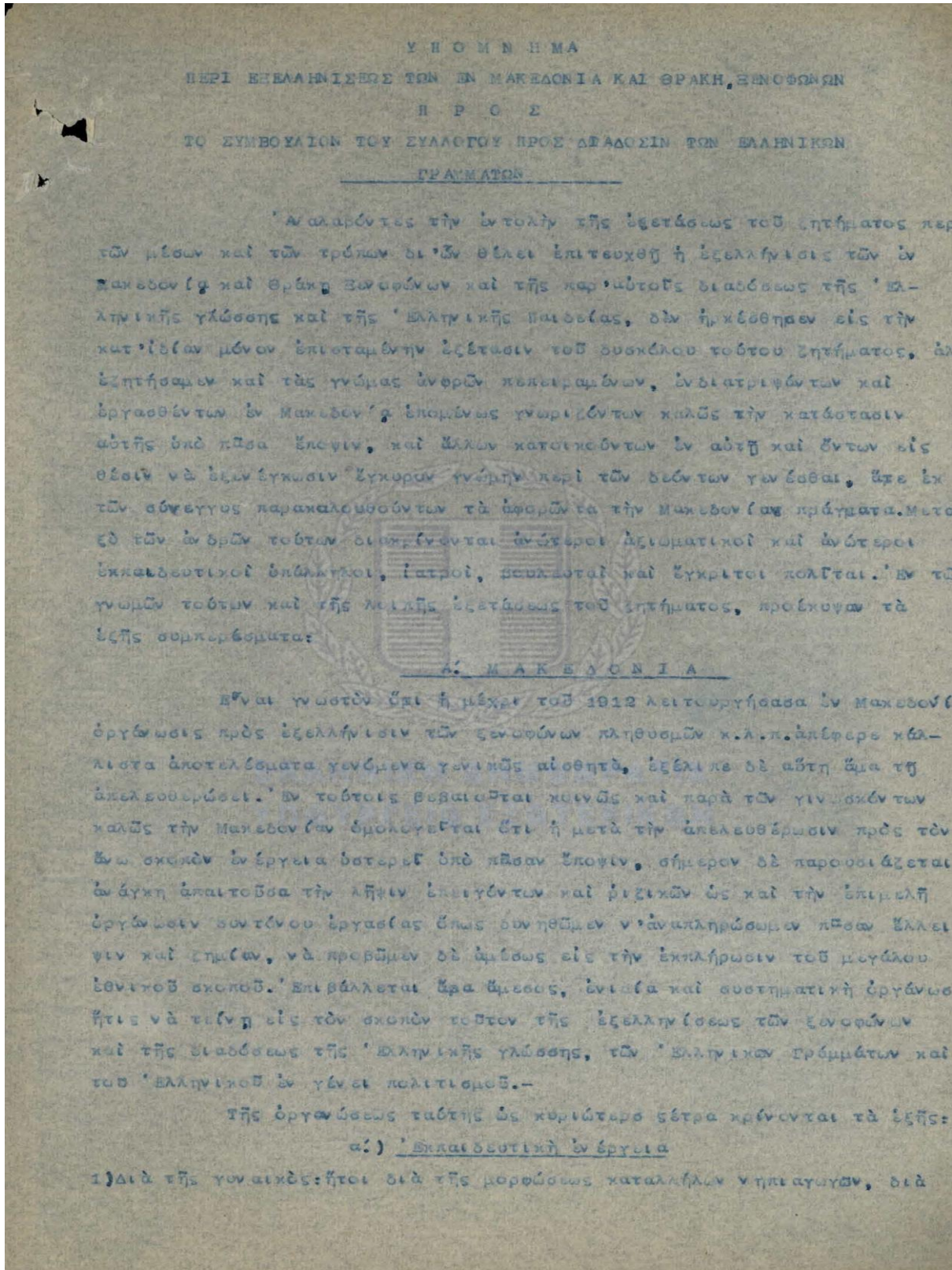
καὶ βελτίωσιν αὐτῶν ἵνα μὴ, ἕνεκα τῆς ἐμφανίσεως τυχόν τῆς ἐφαρμογῆς
τῆς συνθήκης τῶν μειονοτήτων, ἀποστῆ ἀνάλογον κλονισμὸν καὶ μείωσιν
εἰς τὰ ξενόφωνα ἴδις χωρίοις.-

Ὁ Γενικὸς Διοικητὴς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Απόσπασμα από το Υπόμνημα περί εξελληνίσεως των εν Μακεδονία και Θράκη ξενοφώνων προς το Συμβούλιον του Συλλόγου προς Διάδοσιν των Ελληνικών Γραμμάτων των Π.Π. Καλλιγά και Στεφ. Δέλτα, Αθήνα, 10/5/1920

του καταρτισμού και της εκπαίδευσως οίκοτροφῶν και διὰ τῆς καθόλου Ἑλληνικῆς ἰατροειῆς και ἀναπτύξεως τῆς γυναικός. Τοῦτο θέλει κατορθωθῆ διὰ τῆς ἰδρύσεως καθ' ἑλὴν τὴν μακεδονίαν ἕσον οἷον τε περισσότερων οἰκοτροφείων, εἰς ἃ οὐ ὑπάρχει συμπαιδιστερος ἢ κλειονάρι ἢ Βουλγαρικὸς πληθυσμὸς. Τὰ οἰκοτροφεία ταῦτα εἶον νὰ διαμερθεῖσιν εἰς τρεῖς τάξεις: ἤτοι I) εἰς οἰκοτροφεία παρὰ τὰ ὑφισταμένα ἢ ἰδρυθησόμενα διδασκαλεῖα νηπιαγωγῶν εἰς ἃ θὰ καταρτίσονται Νηπιαγωγοὶ μέλλουσαι νὰ χρησιμεύωσιν διὰ τὴν διδασκίαν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης· II) εἰς οἰκοτροφεία ἰδρυθησόμενα εἰς κέντρα ἔπου ὑπάρχουν ἀστικά παρεναγωγεῖα τοῦ κράτους, εἰς τὰ ὅποια θὰ φοιτῶσιν αἱ οἰκοτρόφοι, ἐπιμελοῖς τῶν διευθύνσεων τῶν οἰκοτροφείων· και III) εἰς οἰκοτροφεία ἕτινα θέλουσιν λειτουργῆσαι παρὰ τὰς ὑφισταμένας ἢ ἰδρυθησόμενας πρακτικὰς σχολὰς, ἐμοίως πρὸς τὰ ἐν Ἑσθῆσσι και Γερμανίᾳ ὑπαρχούσας.

Αἱ εἰσαχθησόμεναι ὡς ὑποτρόφοι κορασίδες θὰ λαμβάνονται ἐκ τῆς ὑπαίθερου χώρας κατ' ἐκλογὴν κανονισθησομένην και θὰ διαιτῶνται ἐν αὐτοῖς δωρεάν, ὅπως ἐμπροσθέντων καιὼς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὰ Ἑλληνικὰ ἥθη και ἔθιμα ἐθίζονται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐν γένει ζωὴν. Ἡ ἡλικία, τὰ πρόσκαια και ὁ χρόνος τῆς διαμονῆς τῶν ὑποτρόφων εἰς τὰ οἰκοτροφεία, θέλουσιν ὑποστῆ δι' εἰδικῶν κανονισμῶν περιλαμβανόντων τὸν τρόπον και τὰ καθέκαστα τῆς λειτουργίας αὐτῶν.

2) Διὰ τῆς ἰδρύσεως ἕσον οἷον τε πλείονων νηπιαγωγείων κατὰ τὴν ἑσθῆς τάξιν: α.) εἰς τὰς κοινότητας τὰς ἐπισημοτάτας κατὰ μῆκος τῶν Ἑλληνοβουλγαρικῶν συνόρων β.) εἰς τὰς κοινότητας ἔπου τῶς ὑπάρχον Βουλγαρικὰ σχολεῖα και νηπιαγωγεῖα και γ.) εἰς τὰς λοιπὰς κοινότητας ἐν γένει ἔπου ὁ πληθυσμὸς εἶναι καθαρῶς Βουλγαρικὸς ἢ μικτός.

3) Δι' ὑποτροφείων παρεχομένων εἰς νέους καλῶν ἀλλ' ἀλλόρων ξενοφόνων οἰκογενειῶν, οἵτινες σπουδάζουσιν εἰς Γυμνάσια ἢ κατώτερα Ἑλληνικὰ σχολεῖα τῆς μακεδονίας. Ἐκ τούτων τινὲς μὲν θὰ εἰσάγονται εἰς τὴν σχολὴν τῶν ἑσθελίδων, ἄλλοι δὲ εἰς Γωργικὰς δασονομικὰς ἢ ἄλλας πρακτικὰς σχολὰς τοῦ κράτους. Διὰ τῶν ὑποτροφείων τούτων θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἐξομνισίαν ὑπὲρ ἡμῶν πολλῶν ἐκ τῶν σθμαινόντων ξενοφόνων οἵτινες θὰ ἀνοήσωσιν ἐμπράκτως ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Πατρίς μεριμνῆ δε Γε δι' ἕλα τὰ τέκνα τῆς.

4) Διὰ τῆς ἐκπαίδευσως και μορφώσεως ἱερῶν ἀξίων τῆς ἀκιστολῆς των, οἵτινες τοποθετοῦμενοι εἰς ξενοφόνους κοινότητας και καταλλήλως ἀμειβόμενοι θέλουσιν ἀναπτέξει, παρὰ τοῖς τῶς σχηματικῶς εἰς, τὸ

θηροσκευτικὸν αἴθερα καὶ τὴν Ἑλληνικὴν συνείδησιν καὶ ἐπαναφέρωσιν αὐτοὺς εἰς τὰ πάτρια. Μεταθὲ τῶν γνωμῶν αἴτινες ἐτέθησαν ἡμῖν ὑκῆρξεν καὶ ἡ νῦν συνουσιασμῶν τοῦ ἔργου τοῦ ἱερέως μετ' ἐκείνου τοῦ διδασκάλου, μετὶ τὴν ἐκτίθεα ἔτι ἐκ τοῦ συνουσιασμῶν τούτου δυνατόν νὰ ἔχω ἐν καλύτερα καὶ γοργότερα ἀποτελέσματα, λαμβανόμενου ὑπ' ὄψιν ἔστι ὁ ἱερεὺς, ὢν καὶ διδάσκαλος καὶ ἐρχόμενος εἰς ἄβυσσον καὶ διαρκῆ συνάφειαν μετὰ τῶν ἡλικιωτῶν χωρικῶν, δυνατόν νὰ ἀσκήσῃ ὑπ' αὐτῶν μείζονα ἐπιρροὴν καὶ ἐπιβολὴν καὶ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς Σύμβουλος καὶ ὁδηγὸς αὐτῶν.

Β) Διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ κατ' ἀλλήλου διὰ τὸ ἰδιόαυτον ἐν Μικροδυνείᾳ ἰδίῳ ἔργον, μορφώσεως διδασκάλων τῆς λαογραφικῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀφοπτότερον τῶν φύλων ἔχόντων φρόνημα καὶ ὀφειστικὸν διὰ τὸ ἔργον τῶν καὶ ἰκανῶν νὰ διδάσκωσι καὶ διαιδέωσι τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα καὶ τὸν ἐθνικὸν ἡμῶν μετ' ἰσοτιμίας ἐπιρροίας καὶ φροντίδος καὶ χρησιμεύωσιν ὡς ἰσχυροὶ κήρυκες καὶ ἀποστολοὶ ἕξοι τῆς ἀποστολῆς τῶν καὶ τῶν προσδοκῶν ἡμῶν. -

Ἄλλ' εἰς τὰς τούτους τοὺς διδασκάλους ἀφοπτότερον τῶν φύλων καὶ τοὺς ἱερεῖς ὅσον νὰ καθυποχρῶσιν πάλιν τῶν μισθῶν καὶ ἐπιδομάτων καὶ λοιπὰ παροχαὶ ἐκκελεῖς διὰ τὴν ἀξιοπρεπῆ τῶν ἐφώνησιν καὶ ἀποθέσιν καὶ ἄνετον συντήρησιν τῶν εἰς τὴν ἐργασίαν ὅπου ἡ φιλοσοφία εἶναι ἐπιφανὴς, εἰ μὴ ἄγνωστος. Ἐξ αὐτῶν ὅσον ἔχουσιν ἐκ τούτων ἀριστεῖς, διακρίνονται καὶ διὰ προσθέτου καὶ ἀξιολόγου ἐπιδοματος, νὰ προσμετρηθῶσι οὐδ', εἰ δυνατόν ἢ εἰς Βουλγαροφώνους κοινότητος ἀπηρεσῶσιν εἰς διὰ κληρονομία θὰ ὑπάρχῃ ἄλλοις τὸ σχολεῖον νὰ ἀνδραγχεῖ ὡς ὁ κορυφαῖος παράγων τοῦ ἐξελλητισμοῦ τῶν Βουλγαροφώνων ἡλιθυσμῶν, συντενιζομένης ἀναεῖται τῆς λειτουργίας αὐτῶν μετὶ τὴν προσήκουσαν καὶ μελετημένην ἐργασίαν τῶν λοιπῶν παραγόντων τῶν ἐκπροσωποῦντων πᾶς λοιπὴς ὑπηρεσίας τοῦ κράτους, περὶ ὧν κατωτέρω θέλομεν περιλάβει. καθέσθον, ὅτι ἡ γλωσσικὴ ἐξελλητισμοῦ τῶν βουλγαροφώνων εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἢ μὴ ἀποκλειστικῶς ἔργον τοῦ σχολεῖου, οὗ πρῶτον τελεῖται μετὰ πάροσον χρόνου ὁπωσδήποτε θὰ γίνωσι καταφανῆ ἢ φοχικὴ αὐτῶν μεταστάσεις καὶ ἡ προσαρμογὴ εἰς τοὺς κόθους καὶ τοὺς λαλοὺς τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς εἶναι ἔργον οὐ μόνον τοῦ σχολεῖου, ἀλλὰ καὶ τῆς αἰσθητικῆς τῆς χωροφωτικῆς καὶ τῆς κατωτέρας δικαιοσύνης, αἴτινες ἐκπροσωποῦν ἰδίῳ τὸ κράτος εἰς τὰ ἔθνη τῶν ἡλικιωτῶν χωρικῶν καὶ παρὰ τῶν ὑποφώνων ἀποδέχονται τὴν ταχεῖαν καὶ βίαικὴν ἐπίρροσιν τῆς τέχνης τῶν.

Β. Ενέργεια δι' άλλων μέσων

α) Πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ πρώτου ἀπὸ τῆς εἰσιφοδῆς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων εἰσροῆς συμφροειῶν καμπατζήων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, ἐπιβάλλεται ὅπως, οἱ κατοικοῦντες κατὰ πῆκος τῶν Ἑλληνοβουλγαρικῶν συνόρων Βουλγαροφῶνοι πληθυσμοί, τόχωςιν ἀμέσου μερίμνης, λαμβανομένου ὑπ' ὄψει ὅτι οὗτοι ἐλθόντες ἐπὶ μακρὸν εἰς ἐπαγὴν ἀμεινον πρὸς τοὺς Βουλγάρους ἐμφοροῦνται τὸ κλεῖστον ὑπὸ βουλγαρικῶν φρονιμάτων. Πλὴν τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐνέργειας ἣτις πάντως δεόν νὰ ἀρχίσῃ ἐκείθεν δραστηρίαν ὅσον οὗδ' ἄν τε, θεωρεῖται πρὸς πορὸς καὶ ἀφέλιμος ἢ μεταξὺ τῶν Βουλγαροφῶνων τοῦτων κατοίκων ἐγκαταστάσις Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν ἐξ ἄλλων μερῶν τῆς Ἑλλάδος-τὰς ὁποίας νὰ παρασχεθῶσι τὰ μέσα τῆς ἐγκαταστάσεως, καλλεργήσιμοι γὰρ τοῦ δημοσίου καὶ πᾶσα ἄλλη εὐκολία δυνατὴ, χωρὶς βεβαίως νὰ παραμεληθῇ ἡ ἀνάλογος πρὸς τοὺς ἐντοπίους εὐκολίας καὶ προστασίας. Ὅμοιος ἀφέλιμος κρίνεται ἢ εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἐγκαταστάσις ὅσον οὗδ' ἄν τε μειόνων Ἑλλήνων μικροεργῶν καὶ μικροεπιχειρηματιῶν (παντοπωλῶν, καπνοπωλῶν, ἀρτοποιῶν, ἀκαδημαϊκῶν, φανοποιῶν, γαροφῶν, αἰθρακοπωλῶν, κωδύριων, κερκελωλῶν κλπ.), καθὼς καὶ διαφόρων μικροβιομηχανῶν, πρὸς οὗς νὰ παρασχεθῇ πᾶσα δυνατὴ εὐνομή καὶ εὐκολία πρὸς ἐγκατάστασιν καὶ ἀρχίσιν τοῦ ἔργου των. Οὗτοι πάντες ἀναμειγνυόμενοι μετὰ τοῦ ἐγχωρίου πληθυσμοῦ θέλουσι μεταδώσει αὐτῷ τὴν Ἑλληνικὴν ζωὴν καὶ τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, θ' ἀπαμειβῶνται τὸν διατηρούμενον εἰς τινὸς βουλγαρικὸν αἰσθημα καὶ θ' ἀτονήσωσι τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπην, ἐνῶ ἐξ ἄλλου θ' ἀκαταστήσωσι ὀδύνη τὴν ἐπιχειρηματικὴν αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐκείθεν τῶν συνόρων Βουλγάρους, δεδομένου μάλιστα ὅτι καὶ ἐφ' ὅρου ἂν τὰ σύνορα Ἑλληνικὸς στρατός, πορὸς καὶ οὗτος Ἑλληνικῆς αἰῆς, θέλει συμβάλῃ οὐκ ὀλίγον εἰς τὸν οὐρανὸν διὰ τῆς ἠθικῆς τοῦ ἐπιδράσεως ἐπὶ τῶν κατοίκων. Ἀλλὰ διὰ νὰ συντελεσθῇ πληρεστέρα ἢ διακοπὴ τῆς ἐπιχειρηματικῆς τῶν πρὸς τὰ σύνορα πληθυσμῶν πρὸς τοὺς ἐκείθεν τοῦτων Βουλγάρους ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ συγκοινωνία τῶν συνόρων πρὸς τὰ πλησιέστερα κέντρα τοῦ ἐσωτερικοῦ καταστήθῃ ὅσον οὗδ' ἄν τε εὐκολωτέρα διὰ τῆς κατοικοῦσης ἐκεῖ ὁδῶν, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι τοιαῦτα καὶ τῆς ἐπισκευῆς τῶν πρὸς αὐτὰ αὐαίων, οὕτως ὥστε οἱ κάτοικοι νὰ συγκοινωνῶσιν εὐκόλως πρὸς τὰ κέντρα ταῦτα, μεταφέρουσιν ἀκολούτως τὰ προϊόντα των εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ διεξαγάγῶσιν ἐν γένει τὰς ἐμπορικὰς τῶν ἐργασίας εἰς τὰ Ἑλλήνων ἐμπόρων.

2) Είναι γνωστόν, ότι μετά την διάλυσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ κομιτάτου ἀπὸ τῆς ἀνελευθερώσεως τῆς Μακεδονίας, ὑφίστανται εἰς μεταξὺ τῶν εχθρτικῶν κατασκευῶν ὑπολέγματα αὐτῶν. Τὰ ἄτομα ταῦτα γνωστὰ ἄλλως τε εἰς τὴν Διοίκησιν, δὲν ὑπερβαίνουσι τὰ 250-300, χαίρουσιν ἐμπιστοσύνην παρὰ τοῖς χωρικοῖς, ἐπιβάλλονται εἰς αὐτοὺς κατὰ τρόπον αὐταρχικόν καὶ χρησιμεύουσιν ὡς ροστάται καὶ ὀδηγοὶ αὐτῶν, ὑποβάλλοντες ἕλιτηθεῖως τὴν Βουλγαρικὴν ἰδέαν καὶ ὑπονομεύοντες οὕτως τὸ Ἑλληνικὸν καθέστης. Ἡ ἐπίδρασις τῶν ἀτόμων τούτων ἐπὶ τῶν στερεωμένων ἐθνικοφρονήματος ἀλλοιῶν χωρικῶν θέλει παρεμποδίσει ὥπως τὸ ἔργον τῆς ἐξελθνήσεως αὐτῶ, ἐπομένως ἐπιβάλλεται καὶ κρίνεται ἀπαραίτητος ἡ ἐξουδετέρωσις τῶν εἰρηθῶν ἀτόμων, ἥτις δύνανται νὰ ἐπιδραῖωσιν κατὰ τοὺς τρόπους.

α) Διὰ κατὰλληλον ροσφυτρίσεως αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἰδέαν εἴτε διὰ χρημάτων, εἴτε δι' ἄλλων ἀποχῶν, ὥπως ἀραιτηθῶσι τοῦ ἔργου τῆς ἐνοστηρίξεως τῆς Βουλγαρικῆς ἰδέας καὶ γίνωσιν ἐνοστηρικαὶ καὶ θιασῶται τοῦ Ἑλληνικοῦ κινήσῳτος. Ἄλλο τὸ ἔδος τοῦτο εἶναι εἰς τὴν εἰρήνην παρὰ ταῖς ἀδύνατοις τὰ ροσοδοκίμια ἢ ἀπολέματα, λαμβανόμενου ἀκρίβει ἐπὶ αὐτοὺς ἀποδέονται διὰ ἐλλοστῶν βρομῶν πρὸς τὸ Βουλγαρικὸν κομιτάτον καὶ εἰς τὴν ἀπολήσει νὰ ἀποτήσῳσιν ἡμῶς, ροσοδοκίμοι ἐπισημφοῦνται πρὸς τὰς ὑποδείξεις ταύτας, κατόπιν δὲ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν διπλωματικῶν σχέσεων μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας νὰ ἐξακολουθηθῶσι τὸ ἔργον τῶν 2) οἱ ἀδιάλλακτοι ἐκ τῶν ἰσχυρῶν δέον ἐγκαίρως νὰ ἐκποσιθῶσι μακρὰν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς καλαιῆς Ἑλλάδος ἔπειτα νὰ τοὺς παραρχεθῶσιν τὰ μέσα τῆς ἐκποσιθῆσεως, νὰ ἀποκατασταθῶσι δὲ εἴτε δι' ἐντολήνῃ φέλα φρονούντων πρὸς ἡμῶς, καὶ ὡς τοῦτο κριθῆ δύσκολον νὰ ἐξευρεθῶσι πρόσωπα γνωστὰ εἰς τοὺς κατασκευοὺς τῆς κατὰ τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα ἀνάθεως τῶν (1903-1911) τῶν ὁμοίων τηροῦσιν οἱ κάτοικοι ἁγαθὴν ἀνάμνησιν.

3) Νὰ ἰδρωθῶσιν εἰς περιοχὰς ἀνελευθερωμένας κατόπιν, πρακτικὰ γεωργικὰ σχολαὶ διὰ τῶν ὁμοίων θὰ μεταθεθῶσι διὰ καταλλήλων γεωπόνων εἰς τοὺς χωρικοὺς πρακτικὰ γνώσεις διὰ τὴν ἀνάγει καλλιέργειαν τῶν κτημάτων τῶν, εἰδικοὶ δὲ γεωπόνοι ἐπιθεωρηταὶ νὰ μεταδίδωσι εἰς τοὺς δημοδιδασκαλοὺς τῶν διαφόρων περιφερειῶν, καλουμένους ἐπὶ ὀρισμέναις ἡμέραις κατὰ τὸ διάστημα τῶν διακοπῶν ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸ πλησιέστερον κέντρον, γεωπονικὰς πρακτικὰς γνώσεις, ὡς οἱ κατόπιν νὰ διδάσκωσιν εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν. οἱ εἰρηθῶν ἀποβληθῶσιν ἀποβληθῶσιν, ἀποβληθῶσιν τοῦ

173/3

- 2 -

Απόσπασμα τῆς υπ' ἀριθ. 3394 ἀπὸ 26 Φ/ρίου 1930
ἐκθέσεως τοῦ Νομάρχου Φλωρίνης κ.Π. Καλλιγᾶ

Β') Γ Ε Ν Ι Κ Ο Ν Μ Ε Ρ Ο Σ

β) Τό σπουδαιότερον κατ' ἐρῆν ἀντίληψιν τῶν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Νομῷ
ζητημάτων εἶναι τό ἀναγόμενον εἰς τοὺς ξενοφώνους πληθυσμούς ἰδίᾳ
τοὺς ὀριλοῦντας τό ἐν Μακεδονίᾳ σλαυτικόν ἰδίωμα, ἢ ἀπέναντι αὐτῶν
τηρητέα στάσις ἡμῶν καί τὰ μέτρα ἅτινα δεόν νά ληφθῶσιν σχετικῶς,
δεδομένου ἄλλως τε ὅτι τὰ ζητήματα ταῦτα εἰσὶν στενῶς συνυφασμένα
καί μὲ τὰ λοιπὰ ζητήματα τοῦ Νομοῦ μας.-

Ὡς τυγχάνει ἔγιν ἀσφαλῶς γνωστόν, ἴσως περισσότερον παντός
ἄλλου Νομοῦ τοῦ Κράτους, ἢ σύνθεσις τοῦ Πληθυσμοῦ τοῦ Νομοῦ Φλωρίνης,
δέν παρουσιάζει ἐνότητα.-

Καθ' ὅς ἔχω συγκεντρώσει πληροφορίας, κατὰ τό ρᾶλλον ἢ ἥττον
ἀκριβεῖς ἐκ τῶν 125.722 κατοίκων τοῦ Νομοῦ Φλωρίνης ὀριλοῦσιν οἱ:

1/ 76.370	τό σλαυτικόν ἰδίωμα
2/ 38.844	τὴν Ἑλληνικὴν (γηγενεῖς καί πρόσφυγες)
3/ 4.500	τὴν βλαχικὴν
4/ 3.508	τὴν Τουρκικὴν (πρόσφυγες)
5/ 2.500	τὴν Ἀλβανικὴν
<u>125.722</u>	Σύνολον κατοίκων Νομοῦ Φλωρίνης.

ἦτοι, ἐναντι 86.878 ξενοφάνων

ἔχομεν 38.854 Ἑλληνοφώνους

δηλ. ὑπερδικλασίους ξενοφώνους.

Καίτοι δέ τό φαινόμενον τῆς ἀλλογλωσσίας εἶναι λυπηρόν αὐτό
καθ' ἑαυτό, δέν ἀποτελεῖ τό μελανώτερον σημεῖον τῆς ἄλλης καταστάσεως.

Τό ἔτι λυπηρότερον εἶναι, ὅτι ἐκ τῶν 87 περίπου χιλιάδων ξενο-
φώνων, τινές οὐδ' Ἑλληνικά αἰσθητά ἔχουσι. Βεβαίως οὐδόπως δεόν
νά νομισθῆ ὅτι καί αἱ 86 ἢ 87 αὐταὶ χιλιάδες στεροῦνται Ἑλληνικῶν
αἰσθημάτων καί ἑλληνικῆ συνειδήσεως, ὡς δέ καί ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος
καί ἐνταῦθα ἢ γλῶσσα καὶ ῥόνη δέν ἐρφαίνει καί τὰ ἐθνικά αἰσθητά

τῶν ὀριλοῦντων αὐτήν. Κατά τοὺς ὑπολογισμοὺς μου, εἶρε δόρνενοε εἰε
διάρφορα στοιχεῖα (οχιματικοὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας, πληροφορίαε
Χωρ/κῆε, πτάειν κατὰ τοὺε ἔθνικοὺε ἀγῶναε καὶ τοὺε Βαλκανικοὺε πολέ-
μουε), νορὶζῶ ὅτι δυνάμεθα νά συναγάγωμεν τό συμπέρασμα οὐχὶ βεβαίωε
ραθηρατικωεσἀκριβέε ὅτι οὐ ἔχοντεε ἑλληνικῆν συνείδηειν εἶνε.

1/ Οὐ Ἑλληνόφωνα (γηγ. καὶ πρόσφυγ.) 38.854

2/ Οὐ τουρκόφωνα (πρόσφυγεε) 3.508

3/ Ἐκ τῶν 4.500 βλαχοφῶνων οὐ 3.000

4/ Ἐκ τῶν 2500 ἀλβανοφῶνων οὐ 1.800

5/ " " 76370 σλαυοφῶνων οὐ 14.420

Σύνολον ἔχόντων ἑλλην συνείδηειν 61.572

"Ἡτοι ἔναντι 61.572 ἑλλῆνων τῆν συνείδηειν

ἔχομεν 64.150 μῆ ἑλληνικῆε συνειδήσειε.

Δεδομένον λοιπόν ὅτι *gromos mado* ἐκ τοῦ συνολικῶ ἀριθροῦ τῶν
κατοίκων τοῦ καθ' ἡρῶε Κοροῦ τὰ μὲν 2/3 περίκου εἶνε ζενόφωνα,
πλέεν δέ τοῦ ἡρίσειε, ἔθνικῆε συνειδήσειε διαφόρου τῆε Ἑλληνικῆε
νορὶζῶ ὅτι ἐπιβάλλεται, μετὰ τῆν σύγκροειν τῶν ὡε ἄνω ἀριθρῶν ἠ
ἔξετάσειε τῶν ραζῶν αὐτῶν λεκτομερέσειερον.-

1/ Ἑλληνόφωνα καὶ Ἑλληνόφρονεε.

Ἐκ τῶν ὡε ἄνω ἀριθρῶν εἶδομεν ὅτι " Ἑλληνόφωνα" καὶ "Ἑλληνό-
φρονεε" δέν συμπίκτουν κατ' ἀριθρόν διότι οὐ ἑλληνόφρονεε εἶνε πολλοὶ
περισσῶτεροι τῶν ἑλληνοφῶνων, περιλαμβάνοντεε ἀφ' ἑνῶε μὲν ὅλουε
τοὺε ἑλληνοφῶνουε ἀλλὰ καὶ ἱκανοὺε ἐκ τῶν ζενοφῶνων.

Τονίζῶ εὐθύε ἀρέσειε, ὅτι λέγων ἑλληνόφωνα (ὡε ἄλλωε τε καὶ
προκειμένον περὶ σλαυοφῶνων, βλαχοφῶνων κλπ.) δέν ἔννοῶ τοὺε γνωρὶ-
ζοντεε μόνον τῆν ἑλληνικῆν ἀλλὰ καὶ τοὺε μεταχειριζομένουε ταύτην
οἶκοι, τοὺε σκεπτομένουε εἰε τῆν Ἑλληνικῆν. ὡε πρὶοε αὐτοὺε ἀπό
ἀπόκειεε ἔθνικῆε συνειδήσειε οὐδέν ζῆτηρα γεννᾶται.-

Τὰ ἔθνικὰ αὐτῶν αἰσθήρατα, στερρῶε ἐρριζωμένα, δύνανται ἀκιν-
δύνωε νά ὑποστῶειν οἰανδήποτε ζενικῆν προπαγάνδα, πάντοτε δύνανται
ἐκ' αὐτῶν νά στηρίξη ἠ πατριεε τῶε ἐλπίδαε τῆε, οὐδέ ὑπάρκει ρόλοε
μεταξὺ τῶν τάξειε αὐτῶν νά σκαρῆ ἔθνικῶε φθοροποιοε σκῆρα.-

Ἐε πρὶοε τοὺε ἔχοντεε ἑλληνικῆν συνείδηειν ζενοφῶνουε καῖτοι

οὗτοι εἰσὶν καλοὶ πατριῶται, πολλοὶ δ' ἐκ τούτων καὶ ἠγωνίσθησαν αὐτοπροαιρέτως ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἀπελευθερώσεως κατὰ τοὺς μακεδονικοὺς ἀγῶνας, θὰ εἶχον νὰ παρατηρήσῃ ὅτι οὗτοι πολλακίς δυσαρεστηθέντες κατὰ τῆς ἑλληνικῆς διοικήσεως εἴτε δικαίως εἴτε ἀδίκως, δέν ἀποκλείεται, λόγῳ τῆς δυσαρεσκείας ταύτης, τοῦ ἐρφύτου τῆ ἀνθρωπίνῃ φύσει αἰσθήματος ὅτι ἐκεῖνο οὐ στερούμεθα εἶνε καλλίτερον τοῦ ὑπάρχοντος, τῆς ταυτότητος τῆς γλώσσης, ἡθῶν καὶ ἐθίμων, τῆς συχνῆς ἐπιριξίας καὶ συναλλαγῆς μὲ ἄλλα φρονούντας ὁμογλώσσους των, εἰς ἄλλην πνοὴν τοῦ ἀνέρου νὰ ὑποστῶσιν ἑναλλαγὴν τινα τῶν αἰσθημάτων των, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι, εὐκαιρίας δοθείσης θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τείνωσι τό οὖς των εἰς διδασκαλίαν ξένας πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἰδεολογίαν, (ξενικὰς προπαγάνδας, αὐτονομίσεως Μακεδονίας κλπ.) ν' ἀνεχθῶσιν ὕβρις κατὰ τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ καθεστῶτος, νὰ ἐκδηλώσωσι ἀπροθυμίαν εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν καθηκόντων των ὡς πολιτῶν κλπ. Πάντως περὶ τῆς κατηγορίας ταύτης δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι σήμερον οὐ μόνον δέν ἐπιθυρεῖ νὰ ἴδῃ ξένην δύναμιν ἐγκαθισταρένην ἐνταῦθα ἀλλὰ εἴτε ἐξ ἰδεολογίας, εἴτε ἐξ ἀνατροφῆς, παραδόσεως καὶ συνηθείας, εἴτε ἐκ συμφέροντος (φῶβος ἀντεκδικήσεων κλπ.) παντὶ σθένει θὰ πολεμήσῃ κατ' αὐτῆς καὶ διὰ λόγων καὶ δι' ἔργων καὶ δι' ὀπλων ἐν ἀνάγκῃ.

2) Σλαυόφωνοι καὶ Βουλγαρίζοντες

Εἴπομεν ἄνωτέρῳ ὅτι ἐκ τῶν 76.370 σλαυοφώνων αἱ 14.420 ἦτοι μόλις τό 1/5 αὐτῶν εἶνε ἑλληνόφωνες. Περὶ τούτων ἰσχύουσιν ὅσα ἄνωτέρῳ γενικῶς εἴπομεν ὑπ' ἀριθ. 1 περὶ ξενοφώνων ἑλληνοφρόνων. Τί ὅπως ῥητέον περὶ τῶν λοιπῶν 61.750;

Νομίζω ὅτι τούτους δεόν νὰ διαιρέσωμεν εἰς δύο κατηγορίας.

Ἡ πρώτη ἐκ τούτων, ἢ καὶ πολυαριθρωτέρα, ἀποτελεῖται ἐξ ἐκείνων οἵτινες καὶ μὲν δέν φρονοῦσιν φίλα πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἰδέαν καὶ πατρίδα καὶ εὐχαρίστως θὰ ἔβλεπον μίαν ἀλλαγὴν τῆς κρατούσης καταστάσεως δηλ. ἐπικράτησιν τῆς Βουλγαρίας ἢ αὐτονομίαν τῆς Μακεδονίας, ἐλπίζουσι δέ καὶ εὐχονται ὑπὲρ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ δέν ἐργάζονται ὑπὲρ ταύτης, οὐδέ εἶνε πρόθυμοι νὰ ἔλθωσιν ἀρωγοὶ μιᾶς ἐνδεχομένης τοιαύτης κινήσεως.-

Ἡ ἀδράνεια τῶν ἀτόμων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὀφείλεται ἀφ' ἑνός εἰς τὴν κόπωσην ἀφ' ἧς κατέχονται οἱ ἔνταυθα πληθυσμοὶ ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων φιλετικῶν ἀγώνων (κοριτατική, ἀνταρτική δράσις κλπ.) καὶ πολερικῶν γεγονότων, ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν φύσει πρᾶον καὶ φιλήσυχον (οἱ περισσότεροι εἶνε γερργοί), καὶ κατὰ τρίτον λόγον εἰς τὸν φόβον ὑφ' οὗ κατέχονται ὅτι πᾶσα ἀνάμιξις των εἰς κίνησιν ἀνθελληνικὴν θά ἐξέθετεν αὐτοὺς εἰς τιμωρίας, ἀντεκδικήσεις ἑλληνοφρόνων συντοπιτῶν των, δυσμενείαν τῶν ἀρχῶν κλπ. Ἐπὶ τούτων καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλογλώσσων ἑλληνοφρόνων περί ὧν ἐν ἀριθ. 1 δέον ἀμέριστος νά στραφῆ ἢ προσοχὴ τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως καὶ ἀπασῶν ἐν γένει τῶν ἔνταυθα ἀρχῶν διότι οὗτοι ἀποτελοῦντες κατὰ τό μᾶλλον ἢ ἥττον εὐπλαστον ὑλικόν δύνανται, σὺν τῷ χρόνῳ νά φρονηρατισθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἰδέας καὶ ν' ἀποβῶσιν ἀριστοὶ πατριῶται καὶ ἀγαθοὶ πολῖται. Θ Α Λ Η Η - Κ Ω Σ Ι Ν Ο Μ Ω Σ Β Ι Σ Ε Κ Ε Ι Ν Ο Τ Ο Ε Θ Ν Ο Σ Ο Η Ε Ρ Σ Υ Σ Τ Η Μ Α Τ Ι Κ Ω Σ Κ Α Ι Ε Ν Δ Ε Λ Ε Χ Ω Σ Υ Π Ε Ρ Α Υ Τ Ω Ν Μ Ε Ρ Ι Μ Ν Α Κ Α Ι Ο Η Ε Ρ Θ Α Ε Ρ Γ Α Σ Θ Η Π Ρ Α Γ Μ Α Τ Ι Κ Ω Σ Ι Ν Α Π Ρ Ο Σ Ε Τ Α Ι Ρ Ι Ε Θ Η Α Υ Τ Ο Υ Σ . -

Ἡ δευτέρα κατηγορία τῶν μεσελλήνων σλαβοφόνων μικρότερα κατ' ἀριθμὸν τῆς πρώτης, ἀποτελεῖται ἀπὸ φανατικούς βουλγαροφίλους. Τὰ εἰς ταύτην ἀνήκοντα ἄτομα ὄχι μόνον προθύμως ἤθελον ὑποβοηθήσῃ καὶ διὰ τῶν ὄπλων ἀκόρη πᾶσαν ἀντεθνικὴν κίνησιν ἂν παρουσιάζετο εὐκαιρία πρὸς τοῦτο ἀλλὰ καὶ ἤδη, ἐν κρυπτῷ βεβαίως ἐργάζονται, ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ ὑπὲρ αὐτῆς, κατηγχοῦντες προσυλητίζοντες, ἀντιδρῶντες κατὰ παντός ἔργου ἐξελληνιστικοῦ καὶ ἑκπολιτιστικοῦ, ἔχουσιν ἐντατικὰς σχέσεις μὲ τὴν Βουλγαρίαν, ἐπισκεπτόμενοι καὶ ἀνταλλάσσοντες ἐπιστολάς - τίς οἶδε τό περιεχόμενόν των; - μὲ τοὺς ἐντεῦθεν, συνεκείῳ τῆς συμβάσεως ἑκουσίως μεταναστεύσαντας, ἔχουσι τοὺς ὀφθαλμούς ἐστραμμένους πρὸς τὴν Σόφιαν, ἐν κρυπτῷ διδάσκουσι τὰ τέκνα των τὴν Βουλγαρικὴν, (δὲν περιορίζονται νά ὀρίσων μετ' αὐτῶν τὸ Μακεδονικόν σλαβικόν ἰδίωμα ἀλλὰ καὶ διδάσκουσι εἰς

αὐτά τὴν ἀριγῆ Βουλγαρικὴν διὰ βιβλίων), εἰς τὰς οἰκίας των θά
εὐρωσιν, ὄφεποτε ἐμφανισθῶσιν, ἄσυλον, βοήθειαν, καὶ τροφήν, ἀνατρεπτι-
κὰ στοιχεῖα (κοριτατζήδες), γενικῶς εἶνε ἐκεῖνοι οἵτινες πορὰ τὴν
ἑλληνικὴν αὐτῶν ὑπηκοότητα θά ἠδυνάμεθα νά ὀνομάσωμεν ἐμπιστευτι-
κῶς ἐθνικὴν βουλγαρικὴν μειονότητα. Χαρακτηριστικά τῆς νοοτροπίας
αὐτῶν εἶνε τὰ ἐξῆς γεγονότα, ἅτινα ἀναφέρω χάριν παραδείγματος
ὡς μονομερεῖς ἐκδηλώσεις μιᾶς γενικωτέρας καταστάσεως. Φιλήσυχος
κατὰ τὰ ἄλλα γεωργός ἐξ Ἀρμενοχωρίου (ἔξωθεν τῆς Φλωρίνης) κατὰ
τὴν ὀριστικὴν διάνορῆν τῶν ἀνταλλαζίμων γαιῶν εἰς τοὺς πρόσφυγας
εἰς συζήτησιν μετ' αὐτοῦ ἔλεγεν ἐμφαντικῶς περί τῆς Ἑλλάδος " Ἡ
Ἑ λ λ ἄ δ α σ α ς ", ἄλλος δέ ἐν Φλωρίνῃ ἠρνήθη νά λάβῃ τὴν κατὰ
τινα ἀπαλλοτριώσιν ἐπιδικασθεῖσαν αὐτῷ ἀποζηρίωσιν, λέγων ὅτι,
" ἄρα ἔλθει ἡ Βουλγαρία θά τό πάρω πίσω τό κτήρα μου".

Ἄλλος ἐν Ζαγοριτσάνῃ (ἐκτοπισθεῖς) ἀπέτρεπε ἀναφανδόν τοὺς
μαθητάς νά μεταβαίνωσιν εἰς τό σχολεῖον. Ἐν δέ τῷ χωρίῳ Ἰτιά
ἐξεδηλώθη ἡ ἐπιθυμία ὅπως μεταξὺ τῶν ὀνομάτων τῶν πεσόντων ὑπὲρ
τῆς Πατρίδος ἀναγραφῶσιν οὐ μόνον τὰ ὀνόματα τῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας
ἀγωνισθέντων κοριτατζήδων τῶν ἐκ τοῦ χωρίου τούτου καταγορέμενων, ἄλ-
λά καὶ ἐνός καταδικασθέντος ὑπὸ τοῦ Στρατοδικείου Κοζάνης νομίζω,
ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ ἐν ἔτει 1925 ὅτε παρετηρήθη ἔντονος κοριτατζι-
δικὴ δράσις!!

Οἱ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνήκοντες εἶνε τοσοῦτῳ μᾶλλον
ἐπικίνδυνοι διότι συνήθως εἶνε οἱ πρῶχοντες, οἱ πλουσιώτεροι οἱ
μεγαλυτέραν ἐπιρροὴν ἔχοντες εἰς τὰ χωρία κάτοικοι ἐξ ὧν ἄλλως τε
ἐκλέγονται καὶ οἱ κοινοτικοὶ ἄρχοντες (βλ. κατωτέρω σελ. 92) Διὰ τὴν
παρουσιάσεται τό φαινόμενον τοῦτο δέν εἶνε ἀνεξήγητον. Ἀρκεῖ νά
λάβῃ τις ὑπ' ὄψει πρῶτον ὅτι ἡ Βουλγαρικὴ προπαγάνδα ἡ ἀσκηθεῖσα
ἐπὶ Τουρκοκρατίας καὶ τόσον ἐντατικῶς δρᾶσα ἐνταῦθα, κατήυθνε
τὰς προσπάθειάς της διὰ νά προσεταιρισθῇ τοὺς τὰ πρῶτα ἐν τοῖς
χωρίοις φέροντας δεύτερον διότι, λόγῳ τῆς ὑλικῆς αὐτῶν εὐεξίας, δια-
τηροῦσιν μεγαλειτέραν ἀνεξαρτησίαν πνεύματος ἢ οἱ ἄποροι, τρίτον
διότι ἡ περιουσιακὴ αὐτῶν κατάστασις ἐπιτρέπει εἰς αὐτοὺς συχνά

ταξείδια, τὰ ὁποῖα φυσικῶς τῷ λόγῳ γίνονται εἰς Βουλγαρίαν ἐπειδὴ καὶ συγγενεῖς ἔχουσιν ἐκεῖ καὶ δὲν εὐρίσκουν δυσχέρειαν περὶ τοῦ ὀμιλεῖν ὡς τοῦτο θά συνέβαινε ἐάν μετέβαινον ἀλλαχοῦ ἢ εἰς τὴν παλαιάν Ἑλλάδα, Ἀθήνας κλπ.-

3) Βλαχόφωνοι καὶ Ρουμανίζοντες

Εἶπορεν ὅτι κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς ἡμῶν ὑπάρχουσιν ἐν τῷ Νομῶ περίπου 4.500 βλαχόφωνοι, ἐξ ὧν περί τούς 4.000 ἑλληνόφωνες καὶ 500 περίπου ρουμανίζοντες. Οὗτοι κατοικοῦντες εἰς Πισοδέριον, Δροσοπηγὴν, Νυμφαῖον, Καλύβια Παπαδιᾶς, Ἄργος Ὀρειτικόν, Κλεισοῦραν ἀσχολοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, εἶνε καλὰ καὶ φιλήσυχα στοιχεῖα, ἐξ αὐτῶν δέ οἱ ἑλληνόφωνες εἶνε ὄντως ἄριστοι πατριῶται, ἐφ' ὧν μετὰ πεποιθήσεως δυνάμεθα νά βασιζόμεθα. Οὗτοι ὡς γνωστόν συντηροῦσιν ἴδια σχολεῖα καὶ δὴ ἐν Νυμφαίῳ, Δροσοπηγῇ, Καλύβια Παπαδιᾶς, Ἄργα Ὀρειτικῶν καὶ Κλεισοῦρα, εἰς ἃ ἐφοίτησαν περὶ τοὺς διακοσίους πεντήκοντα μαθηταί (ἄρρενες καὶ θήλειες) κατὰ τὸ παρελθόν σχολ. ἔτος.

Δεδομένου τὸ μικρὸν τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν τῆς μεγάλης κλειονότητος τῶν ἑλληνοφόνων ἔναντι τῶν ρουμανιζόντων, τῆς ἐλλείψεως πάσης ἀπολύτως ἐλπίδος ρουμανικῆς ἐπικρατήσεως ἐνταῦθα, τὸ στοιχεῖον τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ οὐδένα ἀπολύτως κίνδυνον, ἢ παρατηρουμένη δὲ εὐμένειά των ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς διοικήσεως καὶ ἡ ὁσημέραι ἐλάττωσις τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων τῶν δὲν δικαιολογεῖ τὴν λήψιν ἐξαιρετικῶν μέτρων, τοῦλάχιστον ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς περιφερείᾳ.

Ἐχω τὴν γνώμην καὶ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἔναντι αὐτῶν ἐπιδεικνυομένη στάσις καὶ ἡ τηρουμένου πολιτικῆ θά ἐπιφέρῃ ταχύτατα ὀλοκληρωτικὴν τούτων ἀφομοίωσιν. Βεβαίως ἡ βλαχικὴ γλῶσσα θά διατηρηθῆεῖσέτι ἐπ' ἀρκετόν, διότι ἡ πεῖρα διδάσκει ὅτι εἶνε τὸ τελευταῖον ἐκρίζουμενον, ἰδίᾳ προκειμένου περὶ ὀρειβίων καὶ ποιμένων. Τὸ τοιοῦτον ὅπως λαμβανομένων ὑπ' ὄψει καὶ τῶν λοιπῶν συνθηκῶν μικρὰν μόνον σημασίαν θά ἔχη.

Σημειωθήτω ὅτι μεταξύ τῶν ὡς ἄνω βλάχων καὶ τῆς Ρουμανίας οὐδεμία σχεδὸν ἐπικοινωνία καὶ σχέσις ὑφίσταται, καθ' ὅσον δὲ ἔχω

πληροφορίας, ελάχιστα ποσά διατίθενται ἐκ Ρουμανίας ὑπὲρ τῶν ἐνταῦθα ρουμανικῶν σχολείων.

4) Ἀλβανόφωνοι καὶ Ἀλβανίζοντες

Καὶ οὗτοι, δεδομένου τοῦ μικροῦ αὐτῶν ἀριθμοῦ, κυρίως δὲ τοῦ ὅτι μόλις 120 οἰκογένειαι ἐξ αὐτῶν οὐκ ἐπιτρέπεται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς Ἀλβανίζουσαι, δὲν ἀποτελοῦσι οὐδένα οὔτε ἄμεσον οὔτε ἔμμεσον κίνδυνον ἢ ἐπιρροήν δὲ αὐτῶν εἶνε μηδαμινὴ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀλλοφύλων καὶ ἀλλογλώσσων συντοπιτῶν των, ὁσάκις συμβαίνει νὰ συγκατοικῶσι μετ' ἄλλων. Συγκεντρωμένοι εἰς τὰ χωρία Φλάμπουρον (Μεγοβάνην) Ἄνω Ὑδροῦσαν (Ἄνω Κόττορι), Δροσοκηγῆν (Μπελκαμένην) Λέχορον καὶ εἰς τινὰ χωρία παρὰ τὸ Νεστόριον (Καστορίας) ἀποτελοῦσι φιλόνομα καὶ ἡμερα στοιχεῖα, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν ἀποκλείεται ἐκ τῆς συχνῆς μεταβάσεως τῶν ἐκ τούτων Ἀλβανίζόντων εἰς τὴν πλησιόχωρον Ἀλβανίαν νὰ ἐμποτίζωνται μὲ διδάγματα Ἀνθελληνικά. Ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως θεωρῶ τούτους καίτοι ὀλιγαριθμωτέρους, ἀξιόους μεγαλειτέρας ἐπιτηρήσεως καὶ προσοχῆς ἢ τοὺς Ρουμανίζοντας.

Καὶ οὗτοι διὰ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου θ' ἀφοροικθῶσιν τελείως, ἀλλὰ δὲν θεωρῶ ἄσκοπον τὴν καταβολὴν καὶ σχετικῶν ἐνεργειῶν ὑπὸ τὸ πνεῦμα δὲ τοῦτο ἐργάζομαι ἐν προκειμένῳ, προσπαθῶν παντὶ τρόπῳ νὰ καταστήσω αὐτοὺς χρηστοὺς Ἕλληνας πολίτας.

5) Μεραίων τὴν ἐκθεσιν περὶ τῆς συνθέσεως τοῦ πληθυσμοῦ, νομίζω ὅτι δεόν νὰ κάμω ἰδιαιτέρον λόγον περὶ τῶν ἐν τῇ Νομῷ Φλωρίνης ἐγκατεστημένων προσφύγων.

Οὗτοι ἀνέρχονται εἰς 13.740 ἄτομα, ἐξ ὧν,

3.508 Τουρκόφωνοι

10.232 Ἑλληνόφωνοι.

Ἐκ τούτων οἱ πλεῖστοι ἔχουσιν ἐγκατασταθῆ ἄγροικῶς, δύνатаί τις δὲ νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ κατάστασις των ἀπὸ πάσης ἀπόψεως εἶνε εὐχάριστος. Ἄν ἐξαιρέσῃ τις τοὺς ἐν τῇ χωρίῳ Λευκῶνι (Πόπλη) παρὰ τὴν Πρέσπαν, ἐγκατασταθέντας οἵτινες ραστίζονται ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων πρεσβυτέρων, καθὼς καὶ τινὰς οἰκογενεῖας ἐν Ροδῶνι ἐπίσης ὑπὸ ἑλληνισμοῦ

τυραννουμένας ἀλλά καί ἕκ τῆς μὴ εἰσέτι στεγάζουσ αὐτῶν οἱ λοιποὶ εὐημεροῦσιν, συντελουμένης δ' ὅσον οὐκ ἔστι τῆς ὀριστικῆς διανομῆς τῶν γαιῶν, ἀσφαλῶς οὗτοι θ' ἀποβῶσιν ἐξαιρετικῶς παραγωγικὰ στοιχεῖα. Λόγῳ τῆς μέχρι τοῦδε κρατησάσης ἀβεβαιότητος περὶ τοῦ ὀριστικοῦ αὐτῶν κλήρου δὲν ἠδύναντο, φυσικῶς τῷ λόγῳ, ν' ἀναπτύξωσιν ὅλην αὐτῶν τὴν δραστηριότητα αἱ δὲ συχναὶ διαφωνίαι μετὰ τῶν οἰκείων ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν γηγενῶν ἠμπόδιον αὐτοῦς νά ἀφιερῶσιν ἀπερίσπαστοι εἰς τὸ ἔργον των, τοῦτο ὅπως ἤρξατο ἤδη καὶ ἐλπίζω ἐντός τοῦ 1930 ἡ κατάστασις νά βελτιωθῇ σημαντικῶς.

Ἐκ πάντων τῶν ἀνωτέρω ἰδίᾳ τῶν εὐγλώτων ὀριθῶν καταφαίνεται ὅτι ἐκεῖνοι ἕκ τῶν ξενοφώνων οἵτινες δεόν νά ἐλκύσῃ ἀέριστον τὴν προσοχὴν τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως εἶνε οἱ σλαβοφῶνοι.

α) Λόγῳ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν.

Ἐπὶ 125.722 κατοίκων	}	14.420 ἑλληνοφρονες
76.370 σλαβοφῶνοι		61.750 βουλγαρίζοντες

β) Λόγῳ τῆς ἐπικοινωνίας αὐτῶν μετὰ τῆς Βουλγαρίας, καὶ τοῦ ἐπιδεικνυομένου ὑπὲρ αὐτῶν ἐνδιαφέροντος τοῦ Κράτους τούτου, τοῦτε ἐπισήμου καὶ ἀνεπισήμου (Μακεδονικοῦ Κομιτάτου).

δ) Λόγῳ τῆς ζωτικότητος αὐτῶν καὶ τῆς ἀφοροιωτικῆς τῶν δυνάμεως περὶ τῶν αἰτίων καὶ τῶν αποτελεσμάτων τῆς ὁποίας, ἐπιτραπήτω νά προσθέσω τὰ ἐξῆς πρὸς πλήρη διαφώτισιν τοῦ Σ. Ὑπουργείου.

Ἡ ἀφοροιωτικὴ αὕτη δύναμις τοῦ σλαβοφώνου στοιχείου, νομίζω ὅτι ὀφείλεται πρῶτον εἰς τὴν εὐκολίαν ἣν παρουσιάζει περὶ τὴν ἐκράθησιν τὸ σλαβικόν ἢ σλαβοφῶν ἐς μακεδονικόν ἰδίωμα.

Πτωχὸν εἰς λέξεις καὶ γραμματικούς σχηματισμούς, ἀπλοῦν τὴν σύνταξιν, κατάλληλον πρὸς ἔκφρασιν διανοημάτων ἀπλῶν ὡς εἶνε τ' ἀφορῶντα τὴν ἀγροικὴν ζωὴν δύναται νά ἐκτραθηθῇ ἐντός ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος, συγκρινόμενον δὲ μὲ τὴν ἑλληνικὴν (ἔστω καὶ τὴν δημοτικὴν) εἶνε ἀπείρως ταύτης εὐκολώτερον) δὲν εἶνε δὲ ἀπορίας ἄξιον κατόπιν τούτων, διατί καὶ οἱ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν γεννηθέντες νά προτιμῶσιν, καί ἂν ἀκόρη γνωρίζουσιν τὴν ἑλληνι-

κὴν ἀπταιστως, νά συνεννοοῦνται εἰς τὴν διάλεκτον ἣν εἰς ἐπίμετρον μεταχειρίζονται καὶ οἴκοι μετὰ τῶν γονέων καὶ συγγενῶν αὐτῶν. Τρανωτάτη ἀπόδειξις τῆς εὐχερείας μεθ' ἧς ἐκμανθάνεται τὸ ἰδίωμα τοῦτο εἶνε τὸ κατὰ πάντα λυπηρὸν φαινόμενον ὅτι εἰς ἅ χωρία ἐγκατεστάθησαν πρόσφυγες ἔστω καὶ ἂν ἀποτελοῦσι τὴν κλειοψηφίαν οὗτοι, κατὰ τὰς ἀναλλαγὰς μετὰ τῶν γνωριζόντων τὴν ἑλληνικὴν γηγενῶν, νά προτιμῶσι τὸ σλαβικὸν ἰδίωμα, παρά τὰς γενομένας ὑφ' ὄλων τῶν ἀρχῶν συστάσεις καὶ ἀπειλάς, ἰδίᾳ δὲ τῶν Ἐποικιστικῶν καὶ τῶν ἑκκαίδευτικῶν. Δέν παραλείπω δὲ ν' ἀναφέρω ὅτι καὶ πάντες οἱ μικροὶ πρόσφυγοὶ καὶ οἵτινες ἐγκατεστάθησαν εἰς σλαβόφωνα χωρία, ἐξέμαθον ἀπταιστως τὰ "Μακεδονικά", παρά τὰς αὐστηρὰς διατάγας καὶ τὰς ἀπειλίκτους τιμωρίας τῶν διδασκάλων.

"Ἄλλος λόγος εἰς ὃ ἀποδοτέα ἢ ἀφομοιωτικὴ δύναμις τῶν σλαβόφωνων εἶνε ἡ οἰκογενειακὴ αὐτῶν ὀργάνωσις. Εἰς κλειῖστα χωρία, ἰδίᾳ τὰ ὄρεινά, ἐξακολουθεῖ ὑφιστάμενος ὁ σχεδόν ῥωμαϊκὸς τύπος τῆς πατριαρχικῆς οἰκογενείας. Ἐνωρὶς εἰσαχθεῖς εἰς τοὺς σλαβίους ἐξακολουθεῖ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς *Zaduga* νά ἀποτελῇ ἓνα τῶν κυριωτέρων χαρακτηριστικῶν τῆς σλαβικῆς φυλῆς. Ἐάν ὁ *pater familias* δέν ἔχει πλέον δικαίωμα ζωῆς καὶ θανάτου ἐν τούτοις εἶνε ὁ ῥυθμιζαν κατ' οἰκίαν βούλησιν τὸν τρόπον τῆς ζωῆς τῶν ὑπ' αὐτόν, καὶ τὸ σύνολον τῶν οἰκογενειακῶν καὶ περιουσιακῶν σχέσεων. Ὁ υἱὸς νυμφευόμενος δέν ἐξέρχεται συνήθως τῆς οἰκογενείας, ἀλλὰ φέρει εἰς αὐτὴν τὴν νέαν σύζυγόν του ὑποτασσομένην τῇ πατρικῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς.-

Οἰωνδῆποτε φρονημάτων καὶ συνειδήσεως καὶ ἐάν εἶνε ἡ οὕτω εἰσερχομένη εἰς τὴν οἰκίαν κόρη εἶνε ἀδύνατον νά μὴ ἀφομοιωθῇ πλήρως μετὰ τὸ περιβάλλον αὐτῆς. "Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως τυγχάνει ὅτι ἀπὸ ἐνός ἔτους, ἀφ' ὅτου εὐρίσκομαι ἐνταῦθα, ἐπληροφορήθη ὅτι ἔλαβε χώραν δὶς ἢ τρεῖς μόνον εἰς χωρίον γάμος μετὰ πρόσφυγος καὶ γηγενοῦς νεάνιδος, ἐνῶ ἔλαβον χώραν περισσότεροι γάμοι μετὰ γηγενῶν νέων καὶ πρόσφυγίδων, εἰσερχομένων οὕτω ὀριστικῶς ἐν σλαβικῷ περιβάλλοντι. Ἡ οἰκογενειακὴ αὕτη ὀργάνωσις καὶ κατ' ἄλλον τρόπον δυσχεραίνει τὸ ἑλληνικὸν ἀφομοιωτικὸν ἔργον. Ὁ ἀρχηγός

τῆς οἰκογενείας, λόγῳ τῆς κατὰ κανόνα μεγάλης ἡλικίας του, ἀγνοεῖ συνήθως τὴν ἑλληνικὴν, ἀνατραφεὶς δὲ καθ' ἣν ἐποχὴν εἶχεν ἔνταυθα μεγίστην ἐπιρροὴν ἢ Βουλγαρικὴ προπαγάνδα, εἶνε φυσικὸν τὴν τε γλῶσσαν καὶ τὰ φρονήματα αὐτοῦ νὰ ἐπιβάλλῃ ἔστω καὶ ἀσυναισθήτως εἰς ὀλόκληρον τὴν εὐρείαν ὑπ' αὐτὸν οἰκογένειάν του. Πῶς ν' ἀντιπαλαίσῃ ὁ δυστυχὴς μαθητὴς τοῦ δημοτικοῦ ἢ τοῦ Ἡπιαγωγείου κατὰ μιᾶς τόσοσιν μεγάλης δυνάμεως τοῦ περιβάλλοντος εἰς ὃ ζῆ, τρώγει, παίξει κινεῖται;

4) Τοιαύτης οὔσης τῆς ἀριθμητικῆς συνθέσεως τοῦ κληθυσμοῦ ἔν τῳ καθ' ἡμᾶς Νομῳ, τελευτῶν τὴν παράγραφον ταύτην συνάγω ἐξ αὐτῆς καὶ τῆς ὅλης καταστάσεως τὰ ἐξῆς συμπεράσματα.

1/ Ὅτι παρά τὰς καταβληθείσας προσπαθείας ἐξακολουθεῖ ἡ κατάστασις ἔνταυθα νὰ εἶνε εἰς ἄκρον ἐπικίνδυνος. Ναὶ μὲν, τό γενῶν ἔχον, δέν ἐφρανίζεται ὁ κίνδυνος ὡς ἀρέσως ἐπικρατῶμενος, δοθησομένης ὅπως ἀφορμῆς οἱ ἐπὶ τοῦ παρόντος νομοταγεῖς κολιταὶ θὰ μεταβληθῶσιν εἰς ἀνυπότακτα καὶ ἐχθρικά τῆς ἐννόμου τάξεως στοιχεῖα, θρασεῖα καὶ ἀπειθῆ ζητοῦντα ἀναλόγως τοῦ εἴδους τῆς δοθησομένης αὐτοῖς, ἀφορμῆς ἢ αὐτονομίαν ἢ προσάρτησιν των εἰς τὴν Βουλγαρίαν ἢ οὐσιαστικὴν τούλαχιστον ἀναγνώρισιν αὐτῶν ὡς ἐθνικῆς μειονότητος δικαιουμένης νὰ ἔχη "διασχολεῖα, ἰδίους διδασκάλους, ἰδίᾳς ἐκκλησίας καὶ κληρὸν ὅπερ καὶ μόνον κατὰ τὴν ἀκράδαντον ἡμῶν κεκοίθησιν ἐρειδομένην εἰς ἐνδελεχῆ μελέτην τῆς ἔνταυθα κρατούσης καταστάσεως θὰ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀπόσπασιν τοῦ μέρους τούτου ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἀν δὲ τοῦτο εἶνε ἴσως ὀλίγον ὑπερβολικὸν πάντως θὰ ἐδημιούργει κλειστάς ἀνωμαλίας καὶ πράγματα εἰς τό Ἑλληνικὸν Κράτος.-

Ἄλλὰ καὶ δι' ἄλλον τινὰ λόγον φρονῶ ὅτι ἡ κατάστασις εἶνε ἐξαιρετικῶς ἐπικίνδυνος. Οἱ συμπαγεῖς οὗτοι ἀλλόγλωσσοι κληθυσμοὶ δέν εὐρίσκονται ἐγκατεστημένοι εἰς τό ἔσωτερικὸν τῆς Ἑλλάδος ὅτε ὁ ἐξ αὐτῶν κίνδυνος δέν θὰ εἶχε τόσοσιν μεγάλην σημασίαν, ἀλλὰ ἀκριβῶς εἰς τὰ παραμεθόρια ἡμῶν ἐδάφη, οὕτω τὰ σύνορα ἡμῶν φρουροῦνται ὑπὸ ἐν μέρει ἐχθρικῶν κληθυσμῶν, καὶ οἱ ἀκριταὶ τῆς Ἑλλάδος εἶνε μόνον τό ὄνομα καὶ νόμῳ Ἕλληνες, τὴν ψυχὴν ὅπως Βούλγαροι, Βουλγαρίζοντες, Ἀλβανίζοντες κλπ.-

2) Ὅτι διὰ νὰ ἀποτραπῆ ὁ κίνδυνος οὗτος, δεόν πρό πάντων

νά καταβληθῆ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρξαμένης ἤδη ἀλλὰ δυστυχῶς εἰσέτι εἰς ἐμβρυώδη κατάστασιν εὐρισκομένης προσπάθειας, συστηματικῆ καὶ ἐντατικῆ ἐργασίας, πρὸς ψυχικὴν καὶ γλωσσικὴν ἀφομοίωσιν τῶν ἐνταῦθα πληθυσμῶν. Δέον τὸ πρόβλημα τοῦτο ν' ἀντιμετωπισθῆ ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ σοβαρότητι, νά κατανοηθῆ ὅτι δέον ὅλως ἐξαιρετικά καὶ δραστήρια μέτρα νά ληφθῶσιν, νά μὴ γίνῃ φειδῶ χρημάτων ἔστω καὶ εἰς βάρος τῶν περιφερειῶν τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, νά γίνῃ ἀντιληπτόν ὅτι τὰ μέρη αὐτά δὲν εἶνε εἰσέτι ἰδικὰ μᾶς, διότι οἱ κάτοικοι των δὲν μᾶς ἀνήκουσιν εἰσέτι ψυχικῶς, καὶ πρόπαντός νά παύσῃ πρυτανεύουσα ἡ ἰδέα ὡς τοῦτο συμβαίνει παρὰ τοῖς κλειστοῖς τῶν ἐνταῦθα Κρατικῶν ὀργάνων, ὅτι ἡ ἀφομοίωσις θά ἐπέλθῃ διὰ τοῦ χρόνου καὶ μόνον. Οὐδὲν τούτου ασφαλέστερον καὶ ἐπικινδυνωδέστερον.

"Αν ἀναρξίωφέν διὰ τοῦ χρόνου νά ἐξελληνισθῶσιν οἱ ἀλλόγλωσσοι οὗτοι πληθυσφοὶ θά εὐρεθῶμεν μίαν ἡμέραν, ἐν ἀναρονῇ πάντοτε διατελοῦντες τῆς ἀφομοιώσεώς των, πρὸ τῆς δυσἀρέστου ἐκπλήξεως, ἄλλοι ἰκανώτεροι ἢ ἡμῶν, ἐντατικῶς ἐργαζόμενοι δι' ὧν μέσων κατωτέρω γενήσεται λόγος καὶ παρὰ τὴν δυσμενῆ ἐν συγκρίσει πρὸς ἡμᾶς θέσιν εἰς ἣν εὐρίσκονται νά ἔχωσι προσεταιρισθῆ αὐτοὺς καὶ ἴσως-ἴσως νά προτρέψωσιν αὐτοὺς εἰς πράξεις καὶ ἐνεργείας κατευθυνόμενας κατ' αὐτῆς ταύτης τῆς ἀκεραιότητος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Χρειάζεται πρὸ παντός ἐργασία, ἐργασία συνειδητῆ καὶ συστηματικῆ.

3) ὅτι ἡ προσπάθεια αὕτη δέον νά κατευθύνηται κυρίως εἰς τὴν ἀφομοίωσιν τῶν σλαβοφώνων πληθυσμῶν βουλγαριζόντων ἢ μὴ ἔνεκα τῶν ἀνωτέρω ἐν σελίδι ἀναφερομένων λόγων.

4/ ὅτι ἡ ἀφομοίωσις τῶν ξеноφώνων ἢ τε γλωσσικὴ ἀλλὰ πρὸ παντός ἢ ἐθνικὴ ἢ ψυχικὴ εἶνε δυνατόν νά ἐπιτευχθῆ. Τοῦτο συνάγῃ ἐκ διαφόρων γεγονότων καὶ περιστατικῶν διὰ τῆς λεπτομεροῦς ἀναγραφῆς τῶν ὁποίων δὲν θέλω νά φορτώσω τὴν μακρὰν ἤδη ἐκθεσίμ μου. Ἀρκεῖ νομίζω σχετικῶς ν' ἀναφέρω ὅτι εἶνε γεγονός ἀναμφισβήτητον τὸ ὅτι τὸ κλειστόν τῶν μὴ φιλικῶς πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἰδέαν διακειμένων ἐκτός τῶν φανατικῶν- ἔχει ἐλαστικὴν τὴν συνείδησιν ἀπὸ τῶν ἀνεπείσθων τῶν ἐνταῦθα διεξαχθέντων ἀγρίων φυλετικῶν ἀκηρύκτων κατέρων

καί τῆς ἐπικρατήσεως κατὰ τόν ἐπί Τουρκοκρατίας ἀνταγωνισμόν ἄλλοτε τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου, ἄλλοτε τοῦ Βουλγαρικοῦ κλπ. -

Ἐπίσης λίαν διαφωτιστικόν ἐπί τοῦ προκειμένου εἶνε τό γεγονός ὅτι καί οἱ φανατικοί βούλγαροι πρό τῆς ἀσκηθείσης ἀνθελληνικῆς καί Βουλγαρικῆς προπαγάνδας ἐπί Τουρκοκρατίας δέν ἀνήκον εἰς βουλγαρικός οἰκογενείας, ἀλλά εἰς ἑλληνικός, ὅτι ὁλόκληρα τέως ἑλληνικά χωρία διά τοῦ πυρός καί τοῦ σιδήρου ἀλλά καί διά ἐκπολιτιστικῶν ἔργων (σχολεῖα, διδάσκαλοι, ἐκκλησίαι) μετεστράφησαν ὑπέρ τῆς Βουλγαρίας. -

β. - Ἀφοροίωτικὴ ἔργασία

Καταλήξας πρό καιροῦ εἰς τὰ ὡς ἄνω συμπέρασματα καί πεισθεῖς ἐκ τούτων ὅτι τό πρῶτιστον καί σπουδαιότερον τῶν καθηκόντων μου, ἢ κυριωτέρα ἀποστολή μου ἦτο καί εἶνε νά συντελέσω δι' ὅλων μου τῶν δυνάμεων εἰς τήν ἔθνικὴν ἀφοροίωσιν τῶν ξενοφώνων τούτων ἐπεδόθη ἀμέσως εἰς τήν μελέτην τῶν μέσων δι' ἣν αὕτη θά ἡδύνατο νά ἐπιτευχθῆ, ἰδιαιτέρως ἐνδιαρίψας εἰς τ' ἀποτελέσματα ἃ ἐπέφερον ἢ μέχρι τοῦδε καταβληθεῖσα ἀφοροίωτικὴ ἔργασία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ἐκ τῆς μελέτης ταύτης ἐκείσθη ὅτι πᾶσαν ἀφοροίωτικὴν ἔργασίαν δεόν νά διέπωσιν τρεῖς βασικαὶ ἀρχαί.

α) Ὅτι ἡ ἀφοροίωτικὴ ἔργασία δεόν νά γίνηται ὅσον τό δυνατόν κεκαλυμμένως, δηλ. χωρίς ὑφ' οὐδενός νά γίνηται ἀντιληπτόν ὅτι φημισμένα ἐνέργεια τοῦ Κράτους καί τῶν κρατικῶν ἐν γένει ὀργάνων τείνωσιν εἰς τήν ἀφοροίωσιν τῶν ξενοφώνων, ἀφ' ἑνός διότι διά τῆς ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς προσπαθείας καί τ' ἀποτελέσματα τῆς ἔργασίας ἡμῶν θά ἡστόχουν λόγφ τῆς ἀντιδράσεως αὐτῶν τούτων τῶν ξενοφώνων πληθυσμῶν, ἐλαυνομένων ὑπό τοῦ ἐρφύτου τῆ ἀνθρωπίνῃ φύσει αἰσθήματος τῆς ἀμύνης τῶν πατρίων αὐτῶν καί ἀφ' ἑτέρου διότι ἐμφανῆς ἀφοροίωτικὴ ἔργασία θά ἐξέθετεν ἴσως τό Κράτος εἰς διεθνεῖς περιπλοκάς, δεδομένου ὅτι πᾶν μέτρον ἡμῶν οὐ μόνον γίνεται πάραυτα γνωστόν, ἐν Βουλγαρίᾳ ἀλλά καί σχολιάζεται, πολλάκις δέ, διαστρεφόμενον, διατυρπανίζεται, ἀνά τήν Εὐρώπην, ἵνα ἐφρα- νισθῆ ἡ Ἑλλάς ὡς καταπιέζουσα, ὡς ἀνελευθέρα, ὡς ἐξουδενοῦσα ἑθνικός συνειδήσεις κλπ. (βλ. δημοσιεύματα τῆς "Μακεδονία" καί "ἀλλαν Βουλγαρι-

κῶν Ἐφημερίδων).

β) Ὅτι μόνον δι' ἡπίων μέσων, δυνάμεθα νά ἐπιτύχωμεν, τῶν βιαίϊων, προοριζομένων πάντως ν' ἀποτύχωσιν καί ἀντί καλοῦ, κακά τρισεγγίστα νά ἐπισυσφρευῶσιν ἐπί τῆς κεφαλῆς ἡμῶν.

γ) Ὅτι ἔξαιρέσει ὠρισμένων μέτρων ἅτινα ἀποκλειστικῶς καί μόνον ἐπιδιώκουσι ἢ θέλουσιν ἐπιδιώξει τήν ἔθνικὴν ἀφοροίωσιν τῶν ξενοφῶνων, πᾶσα ἐκπολιτιστικὴ κρατικὴ ἐκδήλωσις, πᾶν ἔργον ἐμφανίζον τήν κρατικὴν ἀντίληψιν συντελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τήν ἀφοροίωσιν.

Κατέληξα δηλονότι εἰς τό συμπέρασμα ὅτι ὁ ποθοῦμενος προσυλητιμῶς τῶν ἀλλοφῶνων καί ἀλλογλώσσων πληθυσμῶν δέν θά ἐπιτευχθῆ μόνον, διὰ τῶν εἰδικῶν πρὸς τοῦτο μέσων, (π.χ. Οἰκοτροφείων, Νυκτερινῶν σχολῶν κλπ.) ἀλλά κυρίως καί πρό παντός ἐάν δειχθῆ εἰς τούτους δυσπιστοῦντας ὅτι ὑπάρχει ὄντως Κράτος ἰσχυρόν μὲν ἀφ' ἑνός, ἀλλά συγχρόνως καί κυρίως δίκαιον καί πατρικόν. Διὰ τόν λόγον τοῦτον ἡ μικροτέρα γέφυρα δέν θά ἐξυπηρετήσῃ τὰς συγκοινωνιακὰς ἀνάγκας τῶν φορολογουμένων κατοίκων, μόνον ἀλλά καί θά γεφυρώσῃ τό ὑπάρχον μεταξὺ τῶν ἀλλογενῶν καί ἡμῶν χάσμα. Ἡ μικροτέρα ὁδός, διὰ τῆς κατασκευῆς τῆς ὁποίας θά ἐμφανισθῆ ὑπάρχουσα κρατικὴ μέριμνα, θ' ἀποτελέσῃ τήν λεωφόρον δι' ἧς θά ἔλθωσιν πρὸς ἡμᾶς οἱ πολυκαθεῖς οὔτοι πληθυσμοί, ὅπως ἡ ἐλαχίστη πέτρα ἑνός διδασκῆρίου θά προστίθῃται εἰς τό οἰκοδόμημα τῆς πλήρους ἔθνικῆς ἀφοροίωσεως τῶν στοιχείων ἐκείνων ἅτινα εἴτε ἐμ παραδόσεως, εἴτε ἐκ πεποιθήσεως, εἴτε ἐξ ἐξωτερικῆς ἐπιδράσεως δέν μᾶς ἀνήκουσιν εἰσέτι.

Συνεπεία τοῦ γ') λόγου τούτου θεωρῶ ἄσκοπον νά ὀμιλήσω εἰδικῶς περὶ ἀφοροιωτικῶν μέτρων, προοριζόμενος μόνον εἰς τὰς ἐπομένους παραγράφους νά ἐξάρω ἰδιαιτέρως τήν ἀφοροιωτικὴν σημασίαν ὠρισμένων κλάδων τῆς διοικήσεως τῆς κρατικῆς ἀντιλήψεως ἐν γένει, καί ὠρισμένων μέτρων ληφθέντων ἢ δεομένων νά ληφθῶσιν. -

3. Στατιστικά αποτελέσματα της απογραφής του πληθυσμού της Ελλάδος της 15-16 Μαΐου 1928, IV. Τόπος γεννήσεως-θρησκεία και γλώσσα-υπηκοότης

Ομιλούμενες γλώσσες στη Μακεδονία.

ΠΙΝΑΞ Η. β'. Κατά Διαμερίσματα (συνέχεια)		TABLEAU II. b. Par Divisions géographiques (suite)							
Γλώσσα	Εν όλῳ — Total	Χριστιανοί — Chrétiens			Μουσουλμάνοι Musulmans	Ἰσραηλίται Israélites	Λοιπὸν θρησκειῶν Autres religions	Οὐδέμις θρησκείας Sans religion	Langues
		Ὀρθόδοξοι Orthodoxes	Καθολικοὶ Catholiques	Διαμαρτυρούμενοι Protéstants					
VI. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ — MACÉDOINE									
Ἀμφότερων τῶν φύλων — Total des deux sexes									
Ἑλληνική	1.165.553	1.161.191	1.569	1.649	131	1.013	—	—	Grecque
Ἀγγλική	265	47	59	154	—	5	—	—	Anglaise
Ἀθιγγανική	3.987	3.200	—	1	186	—	—	—	Tzigane
Ἀλβανική	1.119	25	48	4	1.041	1	—	—	Albanaise
Ἀρμενική	11.859	10.743	497	610	9	—	—	—	Arménienne
Βουλγαρική	20	8	—	—	12	—	—	—	Bulgare
Ἰσπανική	59.146	20	23	30	—	59.073	—	—	Espagnole
Ἰταλική	728	12	636	3	—	77	—	—	Italienne
Κουτσοβλαχική	13.475	13.465	2	1	1	6	—	—	Koutzovalaque
Μακεδονοσλαβική	80.789	80.668	56	8	2	55	—	—	Macédonoslave
Ρωσική	1.913	1.872	17	1	—	23	—	—	Russe
Τουρκική	71.960	70.032	93	427	1.399	9	—	—	Turque
Λοιπαὶ ξένα γλώσσα	2.263	1.028	641	223	149	222	—	—	Autres langues étrangères
Σύνολον ξενογλώσσων	2.6924	181.120	2.072	1.462	2.799	59.471	—	—	Total des langues étrangères
ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΝΟΛΟΝ	1.412.477	1.342.311	3.641	3.111	2.930	60.484	—	—	TOTAL GÉNÉRAL
Ἄρρενες — Hommes									
Ἑλληνική	591.368	589.170	802	844	85	467	—	—	Grecque
Ἀγγλική	119	26	21	68	—	4	—	—	Anglaise
Ἀθιγγανική	1.582	1.528	—	1	53	—	—	—	Tzigane
Ἀλβανική	600	18	39	4	538	1	—	—	Albanaise
Ἀρμενική	6.453	5.873	255	321	1	—	—	—	Arménienne
Βουλγαρική	17	5	—	—	12	—	—	—	Bulgare
Ἰσπανική	30.702	13	16	21	—	30.652	—	—	Espagnole
Ἰταλική	350	9	317	—	—	24	—	—	Italienne
Κουτσοβλαχική	6.746	6.739	2	1	1	3	—	—	Koutzovalaque
Μακεδονοσλαβική	37.849	37.802	39	6	2	—	—	—	Macédonoslave
Ρωσική	1.598	1.578	8	1	—	11	—	—	Russe
Τουρκική	32.932	31.858	51	204	813	6	—	—	Turque
Λοιπαὶ ξένα γλώσσα	1.166	576	331	92	61	106	—	—	Autres langues étrangères
Σύνολον ξενογλώσσων	120.114	86.025	1.079	722	1.481	30.807	—	—	Total des langues étrangères
ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΝΟΛΟΝ	711.481	675.195	1.881	1.566	1.566	31.274	—	—	TOTAL GÉNÉRAL
Θήλειες — Femmes									
Ἑλληνική	574.185	572.021	767	805	46	546	—	—	Grecque
Ἀγγλική	146	21	38	86	—	1	—	—	Anglaise
Ἀθιγγανική	1.805	1.672	—	—	133	—	—	—	Tzigane
Ἀλβανική	519	7	9	—	503	—	—	—	Albanaise
Ἀρμενική	5.406	4.870	242	286	8	—	—	—	Arménienne
Βουλγαρική	3	3	—	—	—	—	—	—	Bulgare
Ἰσπανική	28.444	7	7	9	—	28.421	—	—	Espagnole
Ἰταλική	378	3	319	3	—	53	—	—	Italienne
Κουτσοβλαχική	6.729	6.726	—	—	—	3	—	—	Koutzovalaque
Μακεδονοσλαβική	42.940	42.866	17	2	—	55	—	—	Macédonoslave
Ρωσική	315	294	9	—	—	12	—	—	Russe
Τουρκική	39.028	38.174	42	223	586	3	—	—	Turque
Λοιπαὶ ξένα γλώσσα	1.097	452	310	131	88	116	—	—	Autres langues étrangères
Σύνολον ξενογλώσσων	126.810	95.095	993	740	1.318	28.664	—	—	Total des langues étrangères
ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΝΟΛΟΝ	700.995	677.116	1.760	1.545	1.364	29.210	—	—	TOTAL GÉNÉRAL
VII. ΗΠΕΙΡΟΣ — ÉPIRE									
Ἀμφότερων τῶν φύλων — Total des deux sexes									
Ἑλληνική	288.187	283.413	71	71	2.000	2.631	—	—	Grecque
Ἀγγλική	5	1	2	2	—	—	—	—	Anglaise
Ἀθιγγανική	96	4	—	—	92	—	—	—	Tzigane
Ἀλβανική	17.029	16	—	5	17.008	—	—	—	Albanaise
Ἀρμενική	57	53	3	1	—	—	—	—	Arménienne
Ἰσπανική	5	—	—	—	—	5	—	—	Espagnole

ΠΙΝΑΞ Π. ε'. Κατά Δήμους και μεγάλας Κοινότητας (συνέχεια)

TABLEAU II. e. Par Municipalités et grandes Communes (suite)

Γλώσσα	*Εν όλῳ Total	Χριστιανοί — Chrétiens						Λοιπὴν θρησκείαν Autres religions	Οὐδέμιός θρησκείας Sans religion	Langues
		*Ορθόδοξοι Orthodoxes	Καθολικοί Catholiques	Διαμαρτυρούμενοι Protestants	Μουσουλμάνοι Musulmans	*Ισραηλίται Israélites	Λοιπὸν θρησκείαν Autres religions			
2. ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ — MUNICIPALITÉ DE FLORINA										
*Ἀμφότερων τῶν φύλων — Total des deux sexes										
*Ἑλληνική	7.793	7.777	2	1	4	9	—	—	Grecque	
*Ἀθιγγανική	10	5	—	—	5	—	—	—	Tzigane	
*Ἀλβανική	48	—	—	—	48	—	—	—	Albanaise	
*Ἀρμενική	16	1	3	4	8	—	—	—	Arménienne	
*Ισπανική	284	—	—	—	—	281	—	—	Espagnole	
Κουτσοβλαχική	255	255	—	—	—	—	—	—	Koutzovalaque	
Μακεδονοσλαβική	1.638	1.638	—	—	—	—	—	—	Macédonoslave	
Ρωσική	2	2	—	—	—	—	—	—	Russe	
Τουρκική	528	513	—	—	15	—	—	—	Turque	
Λοιπαὶ ξένα γλώσσα	11	7	4	—	—	—	—	—	Autres langues étrangères	
Σύνολον ξενогλώσσων	2.792	2.421	7	4	76	284	—	—	Total des langues étrangères	
ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΝΟΛΟΝ	10.585	10.198	9	5	80	293	—	—	TOTAL GÉNÉRAL	
*Ἄρρενες — Hommes										
*Ἑλληνική	4.202	4.188	1	1	4	8	—	—	Grecque	
*Ἀθιγγανική	7	2	—	—	5	—	—	—	Tzigane	
*Ἀλβανική	27	—	—	—	27	—	—	—	Albanaise	
*Ἀρμενική	2	—	1	1	—	—	—	—	Arménienne	
*Ισπανική	161	—	—	—	—	161	—	—	Espagnole	
Κουτσοβλαχική	127	127	—	—	—	—	—	—	Koutzovalaque	
Μακεδονοσλαβική	786	786	—	—	—	—	—	—	Macédonoslave	
Ρωσική	2	2	—	—	—	—	—	—	Russe	
Τουρκική	230	223	—	—	7	—	—	—	Turque	
Λοιπαὶ ξένα γλώσσα	7	4	3	—	—	—	—	—	Autres langues étrangères	
Σύνολον ξενогλώσσων	1.349	1.144	4	1	39	161	—	—	Total des langues étrangères	
ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΝΟΛΟΝ	5.551	5.332	5	2	43	169	—	—	TOTAL GÉNÉRAL	
*Θήλειες — Femmes										
*Ἑλληνική	3.591	3.589	1	—	—	1	—	—	Grecque	
*Ἀθιγγανική	3	3	—	—	—	—	—	—	Tzigane	
*Ἀλβανική	21	—	—	—	21	—	—	—	Albanaise	
*Ἀρμενική	14	1	2	3	8	—	—	—	Arménienne	
*Ισπανική	123	—	—	—	—	123	—	—	Espagnole	
Κουτσοβλαχική	128	128	—	—	—	—	—	—	Koutzovalaque	
Μακεδονοσλαβική	852	852	—	—	—	—	—	—	Macédonoslave	
Ρωσική	—	—	—	—	—	—	—	—	Russe	
Τουρκική	298	290	—	—	8	—	—	—	Turque	
Λοιπαὶ ξένα γλώσσα	4	3	1	—	—	—	—	—	Autres langues étrangères	
Σύνολον ξενогλώσσων	1.443	1.277	3	3	37	123	—	—	Total des langues étrangères	
ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΝΟΛΟΝ	5.034	4.866	4	3	37	124	—	—	TOTAL GÉNÉRAL	
Η΄ ΝΟΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ — DÉPARTEMENT DE CHALCIDIQUE										
1. ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ — MUNICIPALITÉ DE POLYGYROS										
*Ἀμφότερων τῶν φύλων — Total des deux sexes										
*Ἑλληνική	3.457	3.455	1	1	—	—	—	—	Grecque	
*Ἀγγλική	8	6	1	—	—	—	—	—	Anglaise	
*Ἀρμενική	6	6	—	—	—	—	—	—	Arménienne	
Κουτσοβλαχική	2	2	—	—	—	—	—	—	Koutzovalaque	
Ρωσική	1	1	—	—	—	—	—	—	Russe	
Λοιπαὶ ξένα γλώσσα	1	1	—	—	—	—	—	—	Autres langues étrangères	
Σύνολον ξενогλώσσων	18	16	1	1	—	—	—	—	Total des langues étrangères	
ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΝΟΛΟΝ	3.475	3.471	2	2	—	—	—	—	TOTAL GÉNÉRAL	
*Ἄρρενες — Hommes										
*Ἑλληνική	1.827	1.825	1	1	—	—	—	—	Grecque	
*Ἀγγλική	6	6	—	—	—	—	—	—	Anglaise	
*Ἀρμενική	6	6	—	—	—	—	—	—	Arménienne	
Κουτσοβλαχική	2	2	—	—	—	—	—	—	Koutzovalaque	
Ρωσική	1	1	—	—	—	—	—	—	Russe	
Λοιπαὶ ξένα γλώσσα	1	1	—	—	—	—	—	—	Autres langues étrangères	
Σύνολον ξενогλώσσων	16	16	—	—	—	—	—	—	Total des langues étrangères	
ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΝΟΛΟΝ	1.843	1.841	1	1	—	—	—	—	TOTAL GÉNÉRAL	

Μην διακρινόντων τῶν ἐπιτηδεύματων ἐξ ἑαυτῶν ἀλλ' ἐκ τῶν διδασκασθέντων καὶ τῶν ἀποδείξεων
ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων
ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων
ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων

Προσέταρα τὰς διδασκασίας ἐκ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων
ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων
ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων

Τοιαύτη ἔστι ἡ ἐπιτηδεύματα Βασιλίσκου καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων
ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων
ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων

2.) Διυλὴ διδασκασία ἐστὶν ἡ Πραγματικὴ Σχολὴ ἐπιτηδεύματων
ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων
ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων

Ἡ τοιαύτη διδασκασία ἐστὶν ἡ ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν ἀποδείξεων
ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων

3.) Τρίτη διδασκασία ἐστὶν ἡ Μαθηματικὴ Σχολὴ ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων
ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων
ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων

4.) Τετάρτη διδασκασία ἐστὶν ἡ Κατὰ τὴν ἑπιτηδεύματα καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐπιτηδεύματων

ε) η διαταγή του 1ου άρθρου του Νόμου 1229, καθ' ύλην δύναμη
επίσης να εννοηθεί γραμματικά σχετικά με κωμόνες μέρη της
Μακεδονίας και Θράκης

στ) η ίδρυση Παιδαγωγικών Σχολείων, Παιδαγωγικών Δημοδιδασκείων
Προδιδασκείων Μουσικών Δημοδιδασκείων και άλλα ή να προσαρ-
θουν υπό Κυβερνήσεως προς επίβλεψη της βιοπαρονοίας, με τα κωμό-
να μέρη αι οποίαι δύσκολα μίμη επίκεντρον δι' έργον και προοδω-
μια άποψηόματα ή κίνησι προώσου μαθητών και υπό την ο-
ρασίαν και υπό την νύκιν ήμάδα

βιοπαρονοίας
βιοπαρονοίας άποψηόματα

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
GENERAL STATE ARCHIVES

Αναρχία, έγγραφον, πολεμικη νομοθεσια, αντιστοιχη δικαιοδοσια, επα-
λη λαφυ, λεγεωνες και πυραυλοι, εχουν ανεφικαδους αδειαι και ενομιμον
και δευτερον και εχομεν ταυτα ανω και χαω. Προς 1920-21.

Παρελθον και η δεδωμενη και ανεφικαδους, γραμματα, αρχεια, και ητοιμα,
μυροστα, γου. αναμελλουσ και χημικη, εν ηι ελ' ελεμ

Και οτι εβλεπεται εν αυτη δεδωμενη προφωσση, ~~αδελφω~~ μεταχειριστα εν ηι δεδ-
μενη μεθοδο αντιστοιχη, κενωσαν εν και και ομοιοτητα εν και, και ομοιοτητα,
μυροστα, και αναμελλουσ και ομοιοτητα και ομοιοτητα και εν ανεφικαδους και ομοιοτητα
και ομοιοτητα εν και δεδωμενη εν και δεδωμενη, εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα-
ου και εν και ομοιοτητα εν και δεδωμενη, εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα.
Μεταχειριστα
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα προφωσση και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ου και εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και

Δευτερον και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και

Ταξις Ε' εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και

Παρελθον και η δεδωμενη εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και

Ταξις Σ' εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και

Παρελθον εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και
ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και ομοιοτητα εν και

Έκθεση

περί της καταστάσεως των δημοτικών σχολείων κατά το σχολ. έτος
1922-1923 εν τη περιφέρειā Ήμαθίας

Προς

εσ 2^ο Εποπτικόν Συμβούλιον των Σχολ. Περιφερειών Ήμαθίας

Ἡ καὶ νῦν ἐποπὴ κατ' ἕνα ἀριθμὸν ἐπιτηδεύων διὰ τὸν ποσὸν τῆς ἡμετέρας ἕξαστος, ἑκατοντῶν ἐπιτηδεύων ἐν τῇ περιφερειᾷ ταύτῃ, δὲ καὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς ἀπαιτήσεως τῆς ἐκπαίδευσης διακοσίων ἀποβλέποντας, εἰ τοῖσιν ἀποσπασθέντα ἐν τῇ ἡμετέρῃ καὶ ἐπιτηδεύων καὶ ἐπιτηδεύων πρὸς τὴν ἀπαιτήσιν ἐπιτηδεύων τῆς ἐκπαίδευσης πάντων τῶν ἐπιτηδεύων ἐπιτηδεύων, ἡ ἐπιτηδεύων ἐν τῇ ἡμετέρῃ περιφερειᾷ ταύτῃ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1922-1923 ὑποβλήσονται κατ' ἕνα τῶν περιφερειῶν 127 δημοτ. σχολεία, ἡ ἐπιτηδεύων τῶν

- 1 ἐν Ἰσακίῳ τῶν ἑπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 388 μαθητῶν
- 1 ἐν " " " " " " " " 300 μαθητῶν
- 22 ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 3158+1460
- 33 ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 966+777
- 1 ἐν Ἰσοραμίου τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 32+1
- 18 ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 950 μαθητῶν
- 2 ἐν Παναγιῶ τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 42 "

128 ἔτι καὶ κατὰ τὸν 26 κοινὰ σχολεία, ἡ ἐπιτηδεύων
1) τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 2) τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 3) τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 4) τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 5) τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 6) τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 7) τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 8) τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων 9) τῶν ἐπιτηδεύων τῶν ἐπιτηδεύων

- 64 -
Ἐπιθεώρησις

περὶ τῆς βεβαιώσεως τῆς ἀκριβοῦς ἐπιστάσεως τῆς περιφέρειᾶς
Φλωρίνης ἀπὸ ἀνάγκης τῶν διδασκαλῶν, τοῦ ἔμμετρου
σχολίου, τῶν μισθῶν τῆς ἐπιστάσεως, τοῦ διδάσκοντος
προσωπικοῦ ἢ τῆς φοιτήσεως ἢ πρὸς ἄλλους μαθητῶν
θεῖσις ἢ ἰστορικῆ ἀνασκόπησις

Ἡ ἐκπαιδευτικὴ περιφέρεια Φλωρίνης κτῆται ἐκ τῶν βο-
ρειοδυτικῶν τμημάτων τῆς Μακεδονίας ἢ συνταρτήσας
μὲν αἱ γυμνάσια ἐφοβίων ἢ Ἀβκινίας αἰτίας καὶ
σήμερον ἀνεμνηστὴρ παύσαι τὰ ἐπιφθαρμῶσι
ταύτην ἢ πρὸς τὸν σκοπὸν ταύτην ἢ ἰδίως ἐπὶ πάντας
ἐργαζόμενα.

Οἱ κἀνομοὶ τῆς περιφέρειᾶς ἢ ἐκ γυναικῶν ἔχει οὐ
ἐξανόφωροι ἢ ἀνδρανοὶ καὶ τῆς Ἀλβανίᾶς
ἢ Βλαχίας πρὸς τοὺς γυναικῶν τῶν οὐκ ἔχον
μακρῆς ἢ ἀνομοῦς ἀπορριμῶσιν αἰὶ οὐκ
καμῖστρον πρῶτον.

Εἰς τὴν περιφέρειαν ταύτην κατὰ τὸ πρόσφατον
παρεμθὸν ἔδρασαν αἰτίας ἢ ἀπορριμῶσιν
τὰ ζῆτα νομιμῶς ἢ αἰσθητῶν ἢ ἰδίως
τῶν κἀνομῶν ἢ ἀνομοῦς ἀπορριμῶσιν
αἰσθητῶν αἰσθητῶν ἢ ἀνομοῦς ἀπορριμῶσιν
μαρτυροῦν.

Μὲν μὲν τῆς ἀρτίως τῆς ἐπιθεώρησις ἢ πρὸς τὴν οὐκ
αἰσθητῶν ἐκπαίδευσιν μαρτυρῶν αἰσθητῶν ἀπὸ
παρέχουσιν ἢ ἰδίως τῶν ἐπιθεωρητῶν. Ζητήσασιν ἢ με-
ταπορριμῶσιν πρῶτον ἀπορριμῶσιν ἢ
αἰσθητῶν τῶν ἀπορριμῶσιν ἢ ἀνομοῦς
μαρτυροῦν.

Ὁὖν ταύτην ἐφορῶσιν ἢ ἀπορριμῶσιν ἢ ἀνομοῦς

και των Πραγματογενημένων πέντε τριάντα του δέκα
μεταφωτισμού πατριάρχου.

Δύο και να βγυρισθή η κατάστασις του

1) Διαμαρτυρησάντων οίκου να οργισά εδούκοι με Π
η Κ. Αναθήκης, χάρτα γεωγραφικοί, πίνακες
γεωμικοί, σχήματα δρυκευτονομίας, ομήματα περι
ορισμού, Πραγματογενημένα με έννοια γεωμετρίας,
Αριθμητική, πίνακες ανδρικογεωμίας, ερρα
για χειροεπιτησίου απηλίστατα βρυατα
με Φ. Πειραματισμού η Χιρμιάς

2) Διαμαρτυρησάντων οίκου να οργισά εδούκοι με Π
να δούρα του Γκόβελ

1) Διδασκείων προσωπικών

80 διημεροδιδάσκοντες 3/20 ημεροδιδάσκοντες 22

45 διημεροδιδάσκοντες 3/20 ημεροδιδάσκοντες 8

18 ημεροδιδάσκοντες 3/20 ημεροδιδάσκοντες 14

Εκ τούτων υπό δόξιν 1/20

Προσωπικοί διημεροδιδάσκοντες 4

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ 6

GENERAL STATE ARCHIVE 3

αί δι' υπόδουτοι ούκ είνε 2 ημεροδιδάσκοντες διημερο
διδάσκοντες η διδασκείοντες η ημεροδιδάσκοντες 8 ημερο
διδάσκοντες διημεροδιδάσκοντες 12 η 8 ημεροδιδάσκοντες
Μετα 1 ημεροδιδάσκοντες 3/20 ημεροδιδάσκοντες 14

Είς 1 διημεροδιδάσκοντες δι' ημεροδιδάσκοντες
Απόδρα 12 διημεροδιδάσκοντες η διημεροδιδάσκοντες
ημεροδιδάσκοντες η δι' διημεροδιδάσκοντες η δι' διημερο
διδάσκοντες 2 ημεροδιδάσκοντες η δι' διημεροδιδάσκοντες
του διημεροδιδάσκοντες

76

Έκθεση

επιθεωρητή των σχολείων περιφέρειας ζ' με διαταγή της Π.Κ.Ε. -
 περιφέρειας Θεσσαλονίκης από 24/11/23
 μέχρι 18/12/23.

Τέρμα

80 800 Έποπτικόν Σχολείον

Η Έκθεση των επιθεωρητών των σχολείων περιφέρειας ζ' από 24/11/23 μέχρι 18/12/23

Κατά την έποπτικήν των σχολείων περιφέρειας ζ' από 24/11/23 μέχρι 18/12/23 παρατηρήθη ότι τα περισσότερα σχολεία της περιφέρειας αυτής είναι ελλιπή και ελλιπείς οι διδασκαλίες των μαθημάτων. Τα περισσότερα σχολεία της περιφέρειας αυτής είναι ελλιπή και ελλιπείς οι διδασκαλίες των μαθημάτων. Τα περισσότερα σχολεία της περιφέρειας αυτής είναι ελλιπή και ελλιπείς οι διδασκαλίες των μαθημάτων.

1. Θεσσαλονίκη. Κατά την έποπτικήν των σχολείων περιφέρειας ζ' από 24/11/23 μέχρι 18/12/23 παρατηρήθη ότι τα περισσότερα σχολεία της περιφέρειας αυτής είναι ελλιπή και ελλιπείς οι διδασκαλίες των μαθημάτων.

2. Αρμυρικό. Κατά την έποπτικήν των σχολείων περιφέρειας ζ' από 24/11/23 μέχρι 18/12/23 παρατηρήθη ότι τα περισσότερα σχολεία της περιφέρειας αυτής είναι ελλιπή και ελλιπείς οι διδασκαλίες των μαθημάτων.

3. Αλβανία. Κατά την έποπτικήν των σχολείων περιφέρειας ζ' από 24/11/23 μέχρι 18/12/23 παρατηρήθη ότι τα περισσότερα σχολεία της περιφέρειας αυτής είναι ελλιπή και ελλιπείς οι διδασκαλίες των μαθημάτων.

4. Αρδανία. Κατά την έποπτικήν των σχολείων περιφέρειας ζ' από 24/11/23 μέχρι 18/12/23 παρατηρήθη ότι τα περισσότερα σχολεία της περιφέρειας αυτής είναι ελλιπή και ελλιπείς οι διδασκαλίες των μαθημάτων.

5. Αρμυρικό. Κατά την έποπτικήν των σχολείων περιφέρειας ζ' από 24/11/23 μέχρι 18/12/23 παρατηρήθη ότι τα περισσότερα σχολεία της περιφέρειας αυτής είναι ελλιπή και ελλιπείς οι διδασκαλίες των μαθημάτων.

6. Αρμυρικό. Κατά την έποπτικήν των σχολείων περιφέρειας ζ' από 24/11/23 μέχρι 18/12/23 παρατηρήθη ότι τα περισσότερα σχολεία της περιφέρειας αυτής είναι ελλιπή και ελλιπείς οι διδασκαλίες των μαθημάτων.

7. Αρμυρικό. Κατά την έποπτικήν των σχολείων περιφέρειας ζ' από 24/11/23 μέχρι 18/12/23 παρατηρήθη ότι τα περισσότερα σχολεία της περιφέρειας αυτής είναι ελλιπή και ελλιπείς οι διδασκαλίες των μαθημάτων.

8. Αρμυρικό. Κατά την έποπτικήν των σχολείων περιφέρειας ζ' από 24/11/23 μέχρι 18/12/23 παρατηρήθη ότι τα περισσότερα σχολεία της περιφέρειας αυτής είναι ελλιπή και ελλιπείς οι διδασκαλίες των μαθημάτων.

9. Αρμυρικό. Κατά την έποπτικήν των σχολείων περιφέρειας ζ' από 24/11/23 μέχρι 18/12/23 παρατηρήθη ότι τα περισσότερα σχολεία της περιφέρειας αυτής είναι ελλιπή και ελλιπείς οι διδασκαλίες των μαθημάτων.

10. Αρμυρικό. Κατά την έποπτικήν των σχολείων περιφέρειας ζ' από 24/11/23 μέχρι 18/12/23 παρατηρήθη ότι τα περισσότερα σχολεία της περιφέρειας αυτής είναι ελλιπή και ελλιπείς οι διδασκαλίες των μαθημάτων.

11. 24. 2011
Απόδοσε δ' υπομνήματα διαγραφών με δέκα σελίδες
και τρεις πίνακες απεσταλμένοι με απομνημονεύματα και
πρόσφορα.

Πέμπτη 2011
Επίσημο έγγραφο με θέμα Παιδαγωγική εκπαιδευτική επα

8 Νοεμβρίου 2011
Προσέλαβε για να προστάξει και να ελεήσει με την προμελέτη

Παιδαγωγική
και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

και να ελεήσει με την προμελέτη και να ελεήσει με την προμελέτη

Πηγή: ΓΑΚ/ ΑΡΧΕΙΑ Ν. ΦΛΩΡΙΝΑΣ/ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Ν.

ΦΛΩΡΙΝΑΣ/Φ30

Ἑνωσιδωτικὴ περιφέρεια Ζυρίνης
Ἑυδίων.

περὶ τῆς παραστάσεως τῆς ἐνωσιδωτικῆς ἐν τῇ περι-
φερείᾳ ταύτῃ ἐν συντομίᾳ καὶ τῶν ἐνδελεχτικῶν με-
τῶν πρό βελτιώσιν τῆς.

Κύριαι ἑνωσιδωτικαὶ ἰσοσταθιαί.

Μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς παρού-
σης ἔχεται ἰσορροπία ὅπως τῆς περιόδου τῆς ταύτης
τῆς ἐσχάτης καὶ ἑνὸς ἔτους ἀποροδοτικῆς ἢ τῆς ἐπαρ-
μοσύνης καὶ ἰσορροπίας διὰ τὴν γοργὴν ἐξυγίαν τῶν ἔργων
διὰ τὰ ἔργα ὁ ἀνεργὸς τῆς μερῆς ταύτης ἐξυγι-
στικῶς, ἐπισημαστικῶς τὸ ἔργον ταύτης οἷον κατὰ κα-
ταρτὴν ἀρδύων τὸ ἐργασίον τῶν αἰμάτων ἐκτελεσθῆναι τῆς
κρίσεως ταύτης τῆς πομπῆς, ἀποδοτικῆς καὶ
ἀνακατασκευῆς ἐν τῇ ἐσχάτῃ ὑπὸ ἰσορροπίας
μερῆς καὶ διὰ τῆς ὑποβελτιώσεως.

Προσωπικόν.

Ἐν τῇ ἀπομνημονεύσει ταύτης περιφέρειαν διὰ ἐπιση-
μαστικῶς καὶ ἀνακατασκευῆς τῶν ἔργων οἷον κατὰ τὸ
παραθετοῦν μνημονεύσει αἰετῶν ὄρων:

- Α' Ἑνωσιδωτικῶν ἔργων. 1) Πυροφωτιστικῶν, 2) Πυροφω-
τιστικῶν, 3) Κατασκευατικῶν 4) Κατασκευατικῶν, 5) Κατασκευα-
τικῶν 6) Μουσικῶν 7) Μουσικῶν 8) Μουσικῶν, 9) Παιδικῶν, 10)
Παιδικῶν 11) Παιδικῶν 12) Παιδικῶν, 13) Παιδικῶν,
14) Παιδικῶν 15) Παιδικῶν 16) Παιδικῶν 17) Παιδικῶν ἐν τῇ
ἐσχάτῃ μερῇ ἀνεργῶν ἐν μερῇ καὶ ἀνεργῶν
ἀνεργῶν τὸ ἀνεργῶν ἔργον.
- Β' Ἀπομνημονεύσει. 1) Βυζαντινῶν 2) Πυροφωτιστικῶν

Ητοι κα' νουνωδι' ο' επιδωκ' τω διδασκαλῳ οδω' οχο-
 ρησιν κα' κεινῃ κημελοῖ και' κα' ε'δουδωσα ο'νου ε-
 παρχουσι οχορῖα και' κημερῖα οἱ ἡδη ε'παρχουσι
 διδασκαλοῖ τῶ κημερῖα οἱ κημελοῖ τῶ ο'νοῖαν εἰτε
 ἀνεκρημῖοι κα' ἀνεκρημῖων ε'τιοει και' ῥε' ἀν-
 κημερῖα οἱ ε'ζυσι καδ' ο'η με' τῶ κημερῖα οἱ
 κημερῖα καδ' ο'η ο'νωτα' τῶ κημερῖα οχορῖα κημερῖα
 δια' κημερῖα και' ἀνεκρημῖων κημερῖα οἱ ε'ζυσι
 ο'η ε'ζυσι κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα και' ε'π' ο'νο-
 ρου κα' ε'ζυσι ο'η κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 και' τῶ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 τῶ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 τῶ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 τῶ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα

β. Μαθητῶν. οἱ ε'ζυσι κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 τῶ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα

γ. Διδασκαλῶν. ε'ζυσι κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα

δ. Ε'κδοκῖα. δια' ο' ο'νοῖαν κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα
 οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα οἱ κημερῖα

Ε' Υμνοδ. Αρνια του τινος εν γαριστα οχημα υπαρχει
εν και εδραν εν τω εγγενω και μετασεισας
βιβλιοθηκαι δι υπαρχει οχημα τινος δι εδρα
εν απησ οχημα οδο βιβλια ηυονται εν ταυ

Ζ' Υμνοδ ενοσθιασ ταυτα οχεοι τα' οχημα εδρα τα. ενω
εν τω Η. και Η. διαδριμ, ηυροσριμ χαρ εν, ηυο
ηυροσριμ ηυαιμ, ηυροσριμ οχημ, εδρα ηυροσριμ
οχημ, εδρα ηυροσριμ, ηυροσριμ ηυαιμ εν
ηυροσριμ ηυροσριμ ηυροσριμ τα' ε' ηυοσριμ
ηυαιμ εν εδρα του εδρα

Η' Ηοιλιμσ ηυοσριμ. εδοι οι ηυοσριμ τα' ηυοσριμ
ηυαιμ ηυαιμ εν το' οχημ με τα' ηυοσριμ εν εδρα
ηυαιμ ηυοσριμ τα' εδρα το' εδρα το' εδρα το'
εδρα εν εδρα. ηυοσριμ, ηυοσριμ, ηυοσριμ η' εδρα εδρα
ηυοσριμ εδρα τα' ηυοσριμ η' ηυοσριμ ηυοσριμ και εδρα
ηυοσριμ βιβλια εδρα ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ
ηυοσριμ εν εδρα εδρα τα' εδρα εδρα και η' ηυοσριμ
ηυαιμ εν εδρα

Θ' Ηυοσριμ εδρα ηυοσριμ εδρα εν το' εδρα ηυοσριμ
ηυοσριμ εδρα το' ηυοσριμ η' ηυοσριμ ηυοσριμ

Α' Ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ τα' ηυοσριμ και εν ηυοσριμ
εν ηυοσριμ η' ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ
εδρα ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ

Β' Ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ εν τα' οχημ
εδρα εδρα ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ
ηυοσριμ εδρα εδρα ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ

Γ' Ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ
εδρα εδρα ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ

Δια τω εδρα ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ ηυοσριμ

προληψίαν εν γένει δράσει υποχρεώσασθε τίνος ἴδωσθε ἢ ἐπιφέρει
ἢ ἴσως ἢ ἴδωσθε τίνος ἔσορῶσθε τίνος ὑπαγγίχων παρῶν
τὸ αὐτὸ τοῦ ἕξουσιν ὑπαγγίχων ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε
συνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε
ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε
ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε
ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε
ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε
ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε ὑποσυνεισῶσθε

Ἰν ἄλλοις ἢ 30 Δεκεμβρ. 1923.
ὁ ἔνδοξος
[Signature]

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
GENERAL STATE ARCHIVES

in' d'vrasa d'vrasa... ra' d'vrasa... ra' d'vrasa...

6. Αμφίβ. Αρρα' d' d'vrasa... Πίπρ... Βίβρ... 47 1/2... 17... 5... Αρρα' d' d'vrasa... Πίπρ... Βίβρ... Αρρα' d' d'vrasa... Πίπρ... Βίβρ...

7. Αμφίβρι... Παρ... Αρρα' d' d'vrasa... Πίπρ... Βίβρ... Αρρα' d' d'vrasa... Πίπρ... Βίβρ...

7. Αμφίβρι... Παρ... Σίβρα... Αρρα' d' d'vrasa... Πίπρ... Βίβρ... Αρρα' d' d'vrasa... Πίπρ... Βίβρ...

Αβραάμ'ος παρ' ους συν' ηγαγε δ' αβραάμ'ος δε' η' κη' και' αραβ' ους
με' αυ' δε' αραβ' ους η' γ' αβ' ο' η' αραβ' ους δε' αραβ' ους δε' αραβ' ους δε' αραβ' ους
αβ' ος.

7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Αραβ' ους παρ' ους συν' ηγαγε δ' αβραάμ'ος δε' η' κη' και' αραβ' ους
με' αυ' δε' αραβ' ους η' γ' αβ' ο' η' αραβ' ους δε' αραβ' ους δε' αραβ' ους δε' αραβ' ους
αβ' ος.

8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Αραβ' ους παρ' ους συν' ηγαγε δ' αβραάμ'ος δε' η' κη' και' αραβ' ους
με' αυ' δε' αραβ' ους η' γ' αβ' ο' η' αραβ' ους δε' αραβ' ους δε' αραβ' ους δε' αραβ' ους
αβ' ος.

1001

γιαν. θεμ. κωδίκας τῶν Σφραγῶν αὐθιγῶν ἐπιτηδῶν
 αὐτῶν ἀποφασιστικῶν, ἀλλὰ ἡ ὀργανικὴ ἐπὶ τὸν ἄρον τῶν
 μαθητῶν ἡ μείζων ἐπιβίωσις τῆς μαθητικῆς.

Ἐπὶ τῆς 2ης Σχολικῆς Συνομοσπονδίας, ἐμφανιστὶ
 τὰς ἐπισημ. διδασκαλιῶν αὐτῶν μαθητῶν, δὲν ἔχον τὴν
 τὴν παρατηρήσασθαι τὸν ἄρον τῶν μαθητῶν. εἶδεν αὐτὸν
 τὸν ἐπισημ. τῆς 2ης ἐπιβίωσις μαθητῶν ἀποφασιστικῶν,
 ὀργανικῶν (.) τῶν, τὰ μαθητῶν τῆς 2ης τῶν
 μαθητῶν τοῦ ἀνδρῶν τῆς 2ης τῶν. Ἐπισημ. ἡ διδασκαλία
 αὐτῶν ἐπὶ τῶν μαθητῶν ἐπιβίωσις. ἔμφανιστὶ αὐθιγῶν,
 ἀποφασιστικῶν, μαθητῶν χροῖ, ἐπισημ. ἀποφασιστικῶν,
 ἐπισημ. αὐθιγῶν. εἶναι ἐπὶ τῶν μαθητῶν ἐπιβίωσις. ὅτι
 διδασκαλία αὐτῶν μαθητῶν τῆς 2ης τῶν αὐθιγῶν. ἔμφανιστὶ
 ὀργανικῶν ἀποφασιστικῶν. τὰ μαθητῶν ἐπιβίωσις.
 αὐτῶν, ἐπὶ τῶν μαθητῶν τῆς 2ης τῶν ἐπιβίωσις ἀποφασιστικῶν
 αὐθιγῶν μαθητῶν διδασκαλία μαθητῶν.

Ἐπὶ τῆς 2ης τῶν μαθητῶν τῆς 2ης τῶν
 ἀποφασιστικῶν, ἐπισημ. τῶν διδασκαλιῶν ἐπὶ τῶν μαθητῶν
 τῆς 2ης τῶν αὐθιγῶν ἀποφασιστικῶν μαθητῶν ἐπὶ τῶν
 ἀποφασιστικῶν τῶν. Ἐπισημ. ὅτι δὲν τὰ μαθητῶν ἀποφασιστικῶν
 τῶν αὐθιγῶν μαθητῶν ἐπὶ τῶν μαθητῶν ἀποφασιστικῶν
 ἀποφασιστικῶν ἀποφασιστικῶν μαθητῶν.

4) Σχολικῆς Συνομοσπονδίας
 12 Ἰουνίου κ.μ. 1924
 Μαθητῶν τῶν διδασκαλιῶν τῶν
 μαθητῶν ἀποφασιστικῶν
 τῶν διδασκαλιῶν τῶν ἀποφασιστικῶν τῶν μαθητῶν αὐθιγῶν.
 ἐπὶ τῶν διδασκαλιῶν, μαθητῶν διδασκαλιῶν τῶν ἀποφασιστικῶν τῶν
 διδασκαλιῶν. τῶν ἀποφασιστικῶν ἀποφασιστικῶν μαθητῶν. ἐπὶ

αὐτῶν μὲν τῶν ἀποστόλων πάλιν ἐπέλεγον ἃς ἕως
δ' ἀποστάσων ἑκατόμια ἔδειξαν.

Ὁ γὰρ εὐαγγέλιον ἐκείνων ἀναπαύσασθαι, οὐδὲν ἐστὶν δὲ δὲ
μερὸς μὲν τοῦ ἐκείνων ἀποστόλων ἐστὶν ἡ ἀποστασία ἐξουσίας

ὁ ἕως. ἡ ἐξουσία τοῦ ἀποστόλου ἔδειξεν, ἀποστῆναι ἐκ τοῦ
30. τὰ μὲν ἔκ τῶν προφητῶν ἡ ἀποστασία ἐξουσίας ἐκείνων
αὐτῶν ἀποστῆναι ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου.

Ὁ δὲ ἕως ἀποστῆναι ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου τῶν ἀποστόλων
δὲ τῶν ἕως ἀποστῆναι ἐκ τοῦ ἀποστόλου τῶν ἀποστόλων. ἐγὼ
μὲν δὲ ἀποστῆναι τῶν ἀποστόλων ἡ ἀποστασία ἐστὶν δὲ δὲ
ἕως, αὐτῶν ἀποστῆναι ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου, ἀποστῆναι
αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀποστῆναι ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀποστῆναι ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου

Ὁ δὲ ἀποστῆναι ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου
ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου

και ναι.

Η εφημερίδα αυτή είναι η πρώτη που εκδόθηκε στην Ελλάδα με τον τίτλο "Εφημερίδα των Ελλήνων". Η έκδοση της έγινε στην Αθήνα το 1824, με τον τίτλο "Εφημερίδα των Ελλήνων". Η έκδοση της έγινε στην Αθήνα το 1824, με τον τίτλο "Εφημερίδα των Ελλήνων". Η έκδοση της έγινε στην Αθήνα το 1824, με τον τίτλο "Εφημερίδα των Ελλήνων".

Η έκδοση της έγινε στην Αθήνα το 1824, με τον τίτλο "Εφημερίδα των Ελλήνων". Η έκδοση της έγινε στην Αθήνα το 1824, με τον τίτλο "Εφημερίδα των Ελλήνων". Η έκδοση της έγινε στην Αθήνα το 1824, με τον τίτλο "Εφημερίδα των Ελλήνων". Η έκδοση της έγινε στην Αθήνα το 1824, με τον τίτλο "Εφημερίδα των Ελλήνων".

Η έκδοση της έγινε στην Αθήνα το 1824, με τον τίτλο "Εφημερίδα των Ελλήνων". Η έκδοση της έγινε στην Αθήνα το 1824, με τον τίτλο "Εφημερίδα των Ελλήνων". Η έκδοση της έγινε στην Αθήνα το 1824, με τον τίτλο "Εφημερίδα των Ελλήνων". Η έκδοση της έγινε στην Αθήνα το 1824, με τον τίτλο "Εφημερίδα των Ελλήνων".

"Εφ. 6"

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ
10 Ιουλίου
Γενικά Αρχεία

Καθώς και να είναι. 23019 25 10 Ιουλίου 'ε'ε
Διατάξη του Ε. Υπουργείου περί της Γενικής Αρχής
Της εδράς της Γενικής Αρχής στην Αθήνα
17 Ιουλίου
ΚΚ
περί της Γενικής Αρχής στην Αθήνα
10 Ιουλίου

Πραγματι υπερί τω Κράτει δια τω αναστάσει τω
διδασκαλίου

Τη 11 Αυγίτη εωρμηθη εν τω Εργα μω φα-
μικω υβιλαγορ ηυωρηθη ενδρον υπερί τω κρη-
τωλ ηυωρηθη ερρηθη, τω κωρω δι εδ διηθη-
την ετ τω κρητωλ ηυωρηθη ερρηθη * χιη. Εργ. ενδ
τω Κράτει, υπερί τω αναστάσει υπερί ανασ-
τάσει τω διδασκαλίου ερρηθη η τω υπερί τω
αναστάσει τω αναστάσει ηυωρηθη υπερί τω
εργη 10 η εργη ηυωρηθη Εργημω.

769. 77

12 Αποριβίον 1924

Επιτάξιμω Εργημω Προσέλιον
Μωρταξίμω ηυωρηθη

Τω διδασκαλίου τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει
αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει
τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει
τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει

Αι ετ αναστάσει διδασκαλίου τω αναστάσει τω αναστάσει

Εργημω διδασκαλίου αναστάσει διδασκαλίου ερρηθη ηυωρηθη

η αναστάσει ερρηθη τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει

Τη ερρηθη μωρ. 89, αναστάσει δι ετ αναστάσει ερρηθη 89.
εργημω ηυωρηθη ηυωρηθη.

Υπερί τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει

Αυτοδιδασκαλίου: 1) Εργημω αναστάσει διδασκαλίου τω αναστάσει τω αναστάσει

τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει

εργημω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει

τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει τω αναστάσει

μας οι μαθητές. Η Αποφασιστική είναι η διδασκαλία να
είναι το ίδιο μαθητής: γίνεται να συζητάει το μαθη-
τή. Ο μαθητής είναι ο υπεύθυνος διδάσκων ο οποίος
υπόκειται στον έργο του στην ηλικία των 30 ετών
και άνω.

3) Φανι Παύλη. Αποφασιστική εφαρμογή στην 2η τάξη
Παιδαγωγική Μαθητή τον 10 ετών υπεύθυνος εκπαιδευ-
τή, διδάσκων είναι ο μαθητής ο οποίος είναι υπεύθυνος
στην διδασκαλία αυτή πραγματοποιείται στην εφαρμογή, η-
δελιάς του ο οποίος ασκείται από τον μαθητή, ο οποίος
είναι υπεύθυνος για τον μαθητή πραγματοποιείται από τον διδά-
σκων τον 10 ετών ο οποίος είναι ο μαθητής. Η εφαρμογή είναι
αυτός ο οποίος διδάσκει ο οποίος. Η Α. η οποία είναι η
2η Β. η οποία είναι η διδασκαλία διδάσκων ο οποίος είναι ο
μαθητής. Η Παιδαγωγική διδασκαλία είναι η οποία διδάσκει
από τον μαθητή.

Η οποία είναι η εφαρμογή του μαθητή και ο οποίος
είναι ο οποίος μαθητής μαθητής.

Επίσης αναφέρει ο οποίος μαθητής, η οποία διδάσκει τον
ο οποίος μαθητή ο οποίος μαθητής είναι ο οποίος ο οποίος
είναι ο οποίος μαθητής ο οποίος μαθητής ο οποίος ο οποίος
είναι ο οποίος μαθητής ο οποίος μαθητής ο οποίος μαθητής
είναι ο οποίος μαθητής ο οποίος μαθητής ο οποίος μαθητής
είναι ο οποίος μαθητής ο οποίος μαθητής ο οποίος μαθητής

Αποφασιστική είναι η οποία διδάσκει τον μαθητή
τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή
τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή
τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή
τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή
τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή
τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή
τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή

Η οποία διδάσκει τον μαθητή τον μαθητή τον μαθητή

Απόσπασμα από την έκθεση του επιθεωρητή Η. Πετρόπουλου για το σχολικό έτος 1925-1926.

17 1925-1926
Απόσπασμα

... μουσών πραγματο γουσιών, επικριτικώς με πο... δευτερευόντων
... Τά νήπια χειρίζονται την γλώσσαν αποτελεσματικώς, αλλά
... κτήριε μου συνεκλήρουον εδχερής και με π... και δ...
... Επιβάλλει αυστηράν τάξιν ήτις εξαττώνει την ενεργει-
... και την χρηρότητα των νηπίων, άνευ όμως της έποίας λόγω του με-
... γάρου έριθρου των νηπίων, δέν θα καθίστατο εδχερής ή διδασκαλία.
... Είς τό αι τμήμα του ηπιαγωγείου, συνέστησα εως αυτην να εφαρμόζη
... την εδθεϊαν μέθοδον εντι της μεταφράσεως των χένων λέξεων τας έποί-
... ας απηρόρευσα αυστηράς να προαέρη, "Εθνική εργασία, έλλη- διότι ή
... νηπιαγωγός εφαρμόζει ταύτην ως δευτερευούσης σημασίας.
... Μετά την επιθεώρησιν, συνεκέντρωσα τό προσωπικόν εις τό γραφείον
... και ύπέδειξα εις αυτό τας νέας παιδαγωγικάς έντι ήρεις κατά τας έ-
... πώλας καταδικάζεται ή αδράνεια και ή καθιπτική κατάσταση του μαθη-
... του, του δασκάλου δέ εφαρμόζεται ή έλευθερία αυτου, ή δ... ή δι...
... γιότης, ή κρισις και πρό πάντος ή εργασία τας έποίας δέν πρέπει
... να δεσμεύωμεν, εξαγοστίζοντες εις την συνέλπισιν των μαθητών χένος έπι-
... βου ήρεις αλίνας καθιστάσιν αυτους και θηλικύ όργανα και μηχανάς
... άνευ βου ήρεως ιδίας.
... Απορότως ύπέδειξα εις αυτό δς την ένδεικν της "Εθνικής εργασίας
... ήτις προέχει εις την περιφέρειαν ταύτην κατοικουμένην και χένον
... φωνον κληρονομία των όποιον έφωδίσιν να παραστήσωσι αι χέναι προ-
... παγάνδαι τας έποίας είνα ένδεδευγμένον να έντιμετωπίση και έξου-
... δευτέρωσιν τό σχολείον. "Εν τούτῳ περιπτώσει όφειλον να μεταβλη-
... σθωμεν εις "Εθνοκοσμάτους και "Εθνομήχανας της "Εθνικής ιδέας, ρή-
... παραλείποντες εις τας έκάστοτε κατά την διδασκαλίαν και τας έδ...
... ράς παρουσιάζοντας εδκαιρίας, να εφαρμόζωμεν εις την συνέλπισιν των
... μαθητών την "Ελλάδα μας ως τό ίδεώδες κένον ήτις ό τών άλλων "Ε-
... και ό ή των γειτονικών, εις κο... ρόρασιν και
... έρβάλλοντες εις την τρυφεράν και εδ... αυτών ψυχήν τ'... έ-
... δέαν του Πανελληνισμού, ό... έπαίσις άλλωστε έφ'... και σήμερον έπί-
... ρη εξακορυφεί να φωτίζει τόν κόσμον με τά όφθα του κο... τη
... και καθ' ένδεικν κατακόρυφα την προτεδουσαν περιηγ και έπί...
... ρατα της γής, έρχόμενοι να θαυμάσωσι και να φωτισθώσιν έπί...
... γαφείον αυτης. εις τό έργον αυτών ταύτο, ένίσχυσε αυτους και τους
... κατέστησε έποικίως υπευθύνους επέναντι του "Εθνους προς τό...
... υπέχουσι μεγάλας εδ... και θα δώσωσι λόγω των πρά... τ

ἐξ ἑαυτοῦ ἢ τερηθῆναι τῆν ἐπιτυχονομήνην ἑθνομικήν πρόδοον, ὅς ἐν τῇ
 καί ἀποικιστικῆς εἰς τὸ σχολεῖον, πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου τούτου
 ἀπαιτεῖται πρῶτον αὐτοῖς νὰ εἴησι ποτισθέντες μέχρι μεγάλῃ ὁστέων καὶ
 ἑθνομικῶν καὶ ἐθνικῶν προόδων τῆν λέγειν ἑθλῶς, νὰ καταλαβῶνται
 πῶς καὶ ἐνθουσιαστικῶς, τοὺς λαλοῦντας τὸ ἀλογερὸν ἡρῶν κήρυγμα.
 Ἡ συμπεριφορὰ ἡρῶν ὡς ἐσόμενον καὶ ὡς ὅσα ἡρῶν ἐκπερισσοῦντων τῆν
 ἑθλῶς καὶ τῶν ἐκπερισσοῦν αὐτῆς ὀργανισμῶν, νὰ εἴησι ἡρῶν καὶ ἐπι-
 κερτικῆς ἀνάγκῃ τῶν κερτικῶν αἰτίων παρακολυθησῶν ἡρῶς καὶ παρα-
 δεγματοποιήσονται ἐπαλθῶς.

Τριττῆριον μισθῶν ἀπικτῶν, ἰχθῶν καὶ ἰστέων
 καὶ νηπιουργεῖον ΒΙ. Λ. ΒΒ

α) καὶ ἡρῶν

Ἐγγεγραμμένοι 189 ὄντες τῶν κατῶν
 β) Διδασκῆριον. τὸ διδασκῆριον εἶνα κερτικῶν ἐργῶν τούτου
 ἀποπερατοῦμενον ἡρῶν δασκῶν τῶν κερτικῶν, τῶν πρὸ αὐτῶν ἐργῶν ἐπι-
 κοντῶ εἰς τινὰς ἐπίδοτας, μετ' ὧν συνεσθῶνται σχετικῶς, μεταβαρῶν εἰς
 σχολεῖον κῆρον καὶ συνέστηται εἰς τὴν διευθυντῆν τοῦ σχολεῖου νὰ
 καλλιεργῆται αὐτόν.

γ) Ἐπιτελικῶν

Ὅρα, ἐπιτελικῶν μὲν τῶν κερτικῶν, πάλιν σπασθῶν καὶ ἐκπερισσοῦντων.
 ἔχει ἐπίδοτας καὶ τινὰς κερτικῶν γαυραμικῶν καὶ σπασθῶν τῶν κερτικῶν
 καὶ βιβλῶν τοῦ κερτικῶν κῆρον καὶ ἐν τῇ, κῆρον τῶν τῆς σχολῆς
 ἐπιτροπῆς ὅτινα δὲν ὑπάρχουσιν, μετὰ τῆς ἑπιτροπῆς διεχειρίσθη με-
 γα χρηματικῶν κερτικῶν, ἀλλὰ τῆν ἐπιτροπῆν τῆν ἐπιτελικῶν ἐπι-
 τῶ γραμμῶν ἡρῶν σπασθῶν τῶν κερτικῶν κερτικῶν τῆς διεχειρίσεως διὰ
 τὸ κ, ἐπὶ τῶν κερτικῶν, εἰς τὴν κῆρον τῆν κερτικῶν κερτικῶν
 τοῦ κερτικῶν διὰ τῆν ἀποπερατοῦμενον τοῦ διδασκῆριου, νὰ κερτικῶν τῶν
 καὶ βιβλῶν διεχειρίσεως.

δ) Προσκητικῶν

- 1) Ὁ διευθυντῆς τοῦ σχολεῖου ἐκπερισσοῦνται κερτικῶν, ἑθνομικῶν, ἐπι-
 τῶ ὑποδιδασκῆριου κερτικῶν κερτικῶν μετ' ὧν κερτικῶν κερτικῶν.
- 2) ἑθνομικῶν κερτικῶν ἐν τῆς γι' ἐκπερισσοῦνται τοῦ κερτικῶν κερτικῶν.
- 3) ἀποπερισσοῦνται κερτικῶν τοῦ κερτικῶν κερτικῶν κερτικῶν.

1) κερτικῶν ἑθνομικῶν

Ὁ διδασκῆριον αὐτός κερτικῶν τῶν κερτικῶν κερτικῶν, κερτικῶν.

Ες πολλούς κόπους και υπαγέρουσ' ούτω τ' ην ανέπαρμαιαν αὐτοῦ...
 υσα αὐτὸν διδάσκοντα ἀριθμητικῆν περὶ τῆς κινήσεως τῆς ὑποδιαστάσεως.
 τῆς. Τὴν διδασκαλίαν ἐμετέλλετο καὶ βραχέα οἱ μαθηταὶ κατηγόρησαν
 εἰς μάθημα. οἱ μαθηταὶ τοῦ εἶνε καὶ βραχέως κατηγρησμένοι εἰς τε τὴν Ἀριθμητικὴν, τὴν ἐπιπέδων καὶ τὴν Γεωγραφίαν. Διδόναι τὸ μάθημα τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς μὲ πρὸς ἐνθουσιάζουσαν. ὁ αὐτὸς ἐμετέλλετο εἰς τὴν μάθημα καὶ τὸ μάθημα τῆς νεκτερινῆς Ἑλληνικῆς.

2) Ἀθηνα Τροβιζανός.

Παρακολούθησε τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς εἰς τὴν ἀνάγκωσιν τῆς Β' τάξεως. Τὴν μεθοδικὴν αὐτῆς ἐπέδειξε, ἐπιπέδων ἢ ἐπιπέδων αὐτῆς μὲ τὴν ἐπιπέδων παρουσίαν ἀργασίαν ἀρκετὰ ἐπιπέδων ποιητικῆν. Εἰς τὸ τέλος τῆς μαθήματος ἐπέδειξε εἰς αὐτὴν τὰ σημεῖα ἐφ' ὧν νὰ ἀτηρήσῃ τὴν διδασκαλίαν τῆς εἰς τὸ ἔργον καὶ ἴν' οὐ μόνον νὰ ἔχη τὴν ἐπιπέδων τῆς ἀργασίας τοῦ μαθητοῦ. μὲ μετὰ χειρὸς ἐπιπέδων μὲτα καὶ ἐπιπέδων χεῖρ ἔχει τὴν ἀργασίαν καὶ βραχέως. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀριθμητικὴ διδάσκειτο χωρὶς ἐπιπέδων τῆς ἢ δυναμένης νὰ ἐνθουσιάζῃ τοὺς μαθητὰς αὐτῆς ἐπιπέδων ἐπιπέδων τῆς εἰς τὴν κοινότητα τῶν μαθητῶν. ἵνα εἶνε ἐπιπέδων τῶν μαθητῶν φανατικῶς κοινότητας τῆς περιφέρειας.

3) Αἰκατερίνη Τροβιζανός.

Παρακολούθησε τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς εἰς τὴν ἀνάγκωσιν τῆς Γ' καὶ Δ' τάξεως καὶ εἰς τὴν Ἀριθμητικῆν. Εἶνε καὶ βραχέως κατηγρησμένη καὶ μὲ πολλὴν διδασκαλίαν ἐπιπέδων. Τὴν διδασκαλίαν τῆς διετέλλετο ἐν πλείονη μεθοδικότητι οἱ δὲ μαθηταὶ τῆς εἶνε βραχέως κατηγρησμένοι. εἶνε ἕως ἄλλοτε καὶ ἐν ἀγγλιστικῇ ἢ δὲ μετὰ ἀλλοτε ἀκούει αὐτῆς ἐπιπέδων τοῦ σχολείου ἀλλοτε τοῦτο, ἢ δὲ διμετέλλετο ἀλλοτε ἐπιπέδων ἐπιπέδων ἐπιπέδων.

Ἐνταῦθα λειτουργεῖ μονοτάξιον νὰ ἀναγεῖται εἰς τὸ ἐπιπέδων παιδίον περὶ τὰ 50 νήπια ἕρρενα καὶ θήρα. Ἡ νηπιαγωγὸς Παυλίνα Ντοβλῆ, εἶνε ἐπιπέδων πρῶτον, διαρισθῆσα πρὸ τινων ἡμερῶν καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἤδυνήθη νὰ παρασκευάσῃ ἀλλοτε τὰ νήπια τὰ ἐπιπέδων δὲν δύνανται εἰσέλθαι νὰ ἐπιπέδων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας. ἵνα ἐπιπέδων μὲτα, παραπέσει, ἔχει δὲ ἐπιπέδων τῆς μετέπειτα ἀπηρεσίας αὐτῆς, ἐπιπέδων ἐπιπέδων καὶ μετέπειτα πολλὰς κίτους ἵνα ἐπιπέδων τὴν γλώσσαν εἰς τὰ χεῖρ ἔχει νήπια, πρὶν δὲν ἐπιπέδων μετέπειτα πράγματα παρ' αὐτῆς καὶ εἶνε ἐπιπέδων νὰ ἀντικατασταθῇ ἐπιπέδων ἀλλοτε τοιαύτη πτωχὴ ἔχει, εἶπε ἐπιπέδων ἐπιπέδων τῶν νηπίων, ὡς καὶ ὁ φανατικῶς τῶν νηπίων, ἐπιπέδων ἐπιπέδων.

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
 GENERAL STATE ARCHIVES

αδύνατον και μεγάλην εργασίαν, την οποία, αν δύναται να παρασχη
ή υπηκοότητος. Ήτοι...

Περί τού τέρους της επιθεωρήσεως, διδάξαι ες το προσωπικόν την ελπί
κην της Βουλευτικής εργασίας, ότι, μετρία εως τοιούτου όσως να μη γιν
νθρον διονοίας ες τους καταστάσεις και διαπορεύσθαι εντίθετον...

Καταγγίσιον

Τριτάτου μικτόν και διττόν υπηκοότητος... 1828

α) Διαθεωρήσιον...

Τό διαθεωρήσιον είνε καμουργία γάρτοι ενοταφίου τύπου μεδία δια
περογόμενον λατρεύαι τοσ κρότων. Η πρό αυτού άδύη έχει ενόγην
ισοκατάστασε και εκπαλιερόσ δι'ήν επιπέδος της καμουργίας διασχεθή
έτι εί χρηρήση την ιδιαίτομένη συνήθειαν...

β) Υλίου...

Οραία έκάρη μέν τον αριθμόν διόσ σφασμαρίνα και ενθυγιεινά και
πολυέτρα καμριού τύπου, έσ κ-ε άλλγοσε χάρτα και τινεσ είνε
έκτεφύσει τό άμμόν τοσ σχολίου, μετρίτον της κοινότητος, εκπα
τιμερίνα, έν την ένόστοτε εισοσών αυτού μετρί την ενέγειαν και έκο
περτόσιν τοσ σχολίου, έν δύναται να εντοποιήθί ες έμας τοσ έτα
τόσ διαμετίσει τουσ αυτού, τό βίβλια τουσ σχολίου και της σφασμαρίνης
έκτροπήσ, άλλική και έν ένορία, δι'ε και παρετήρησε τον γειουν
την τοσ σφασμαρίου και την περιστερόνην σχολίην έκτροπή...

γ) Οσέτσησις

Η οσέτσησις είνε ταπεινή κοινότησ. Έκείνη τον ενέγειαν έτα
ραθητήν.
Τό σχολείον ένθ είνε τριτάτου έκτεπρόσ μεν εν με έκο διασφιμα
χουσ, έτα ει ή ενόστοτα μέν άκροστέριον τοσ έτα έκο τοσ έτα, να
ρευθείσ ες το έκο τουσ σφασμαρίνης, έκτροπή της έκτεπρόσ
και έν μετεση ήμμοσ ή έντεκατάστασις άδύη.

1) Έκτροπή Έκτροπή

Ούτος προερχόμενος έν τοσ ποσάφιου διασφιμαρίνου έκτροπέσ, είνε
κλήρως κατηπιερόσ, εργατική, έκτροπήσ, σφασμαρί και με κολλήν
διδακτική έννοήσ. Έν διασφιμαρί τον ραθητήν της κοινότησ
σχολίη τουσ τριτάτου έν έκο την ένέπει έτα προέδρας και έκτροπή
έτα ένόστοτα έκο περιου ραθητήσ, έκτροπή έκο διασφιμαρίνου

Πηγή: ΓΑΚ/ ΑΡΧΕΙΑ Ν. ΦΛΩΡΙΝΑΣ/ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Ν.
ΦΛΩΡΙΝΑΣ/Φ31

1

Εκπαιδευτική περιφέρεια
Φλωρίνης

Επιθεωρητής
Ηλ.Πετρόπουλος

Έκθεσις

Επιθεωρήσεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων τῆς Ἐκπαιδευτικῆς
περιφερείας Φλωρίνης. Σχολικόν ἔτος 1926-1927.-

Γενικόν μέρος

Ἀνέλαβον ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ἔκπαιδευτικὴν ταύτην περιφέρειαν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 1925. Ἡ κατάστασις εἰς ἣν εἶρον αὐτὴν ἀπὸ ἀπόψεως Ἐθνικῆς καὶ ἑκπαιδευτικῆς, ὡς καὶ ἀπόψεως διδακτικῶν καὶ προσωπικοῦ, ἦτο ἥκιστα ἐξσηρητικὴ διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς ἐπαιδεύσεως καὶ τῶν συμφερόντων τῆς Πατρίδος. Ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τῶν σχολείων, ἐλάχυσται λέξεις ἑλληνικαὶ ἠκούοντο καὶ ἡ ὀμιλοῦντες γλῶσσα τῶν τε διδασκόντων καὶ διδασκομένων ἦτο ἡ μακεδονοσλαβική. Οὕτω παρουσιάζετο ἡ θλιβερά αὐτῆ ὄψις, ἡ στραγκιλίζουσα τὸν ἔθνομόν ἡμῶν εἰς γῆν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐμφανίζουσα σλαβοφώνους μαθητὰς ἐν μέσῳ τῆς Ἑλληνικῆς διοικήσεως καὶ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας. Πρὸς ἐκρίνωσιν τοῦ κακοῦ τούτου, ἐχρηάζετο μεγάλη δύναμις καὶ συστηματικὴ καὶ ἀποπρογραμματος δρῆσις, διότι ἡ κατάσταση αὐτὴ ἐπεδεινούτο ἀπὸ γλωσσικῆς ἀπόψεως, ἐκ τῆς ὁσημέραις ἐπεκτεινόμενης δράσεως τῆς ξένης ~~πρόστας~~ προπαγάνδας, ἥτις διαρκῶς κατακτῶσα ἔδαφος, θά συνεπλήρωνε ὀριστικῶς καὶ τελειοτικῶς τὸν ἐκσλαβισμόν τῶν κατοίκων, γύρω τῶν ψευδομειονοτήτων, τῶν κακῆ τῆ μοίρᾳ ἀναγνωρισθῆσῶν. Μόνον ἀφοσίωσις ψυχικὴ μέ κίνδυνον καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς, θά ἡδύνατο νὰ ἀποτρέψῃ τὸ κακὸν τοῦτο, ^{το σφαιρῶν} ἐξεδηλώθη κατὰ τὴν ἄνοιξιν τοῦ παρελθόντος ἔτους, διὰ τῆς ἀθρόας καὶ ὁραδικῆς ὑποβολῆς αἰτήσεων ἐκ μέρους τῶν κοινοτήτων τῆς περιφερείας μου, πρὸς τὸ Σερβικόν Προξενεῖον τῆς Θεσσαλονίκης, ζητούντων Σερβικὴν ὑπηρεσίαν. -

Ἡ Πενιχρότης ἐξ ἄλλου τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς παραστάσεως τῶν διδασκῶν καὶ ἡ ποιότης τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, ὄψε ἄνέλα-

βοηθηρεσίαν ένταῦθα, ἦτο τό μεγαλύτερον μέσον καί ὁ καλύτερος βοηθός πρὸς εὐδόξωσιν τῶν σκοπῶν τῆς ξένης προπαγάνδας .Τὰ δέ ἐπί τούτῳ κακρατίας ἀνεγερθόντα Βουλγαρικά διδασκῆρια ,μεγαλοπρεπῆ καί πολυτελῆ, ἦσαν οἱ φανατικώτεροι διαλαληταί, οἱ διαλαλοῦντες ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς χώρας ταύτης, τόν Βουλγαρικόν φανατισμόν, τόν ἐμπνέοντα εἰς τοὺς κατοίκους τὴν ἀντιθετικὴν ἰδέαν. καί ἐχρειάζετο χρῆμα καί κόπους, πρὸς ἀνέγερσιν νέων διδασκῆριων, διὰ νὰ καταρριφῆ τό ἐπιχείρημα τοῦτο καί νὰ ἀποσβεσθῆ ἡ ἀντεθνικὴ αὕτη ξενικὴ φωνή.-

Ἄλλὰ μήπως τό προσωπικόν ἦτο τουλάχιστον ἐνθαρρυντικόν ὥστε νὰ ἀτιδρῶσιν κατὰ τῶν προμνημονευθέντων κινδύνων ; Δυστυχῶς εἰς τὴν περιφέρειαν ταύτην ὑπῆρχον λειτουργοὶ ἀνάξιοι τῆς ἀποστολῆς τῶν, βστερημένοι καί αὐτῶν ἀκόρη τῶν στοιχείων τῆς μορφώσεως καί τῆς κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς, τοὺς ὁποίους ἐδημιούργησεν ἡ ἀνάγκη τῆς ζωῆς καί τῆς ὑπηρεσίας, συντελοῦντες ἑκόντες ἢ ἄκοντες εἰς τόν στραγγαλισμόν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας καί ἀποβαίνοντες, πλειστοὶ ὄσοι, οἱ καλύτεροι συνηγοροὶ καί βοηθοὶ τῶν ἀντεθνικῶν ἐπιχειρημάτων τῆς δραζούσης ξενικῆς προπαγάνδας .; Εἰς ~~αὐτὴν~~ χεῖρας λοιπὸν τοιούτων λειτουργῶν εἶχεν ἀνατεθῆ ἡ ἐργασία ἡ Ἑθνικὴ, ἡ ἐργασία ἡ ἀπαιτούσα ψυχὴν ἑλληνικὴν , δύναμιν ἐπιστημονικὴν καί χαρακτῆρα σταθεροῦς , ἡ ἀπαιτούσα καλλὰ κίθουσίαν καί αὐτῆς τῆς ζωῆς. ἰς ὅπως συνεκέντρωνε τὰς ιδιότητας ταύτας ἵνα καταρρίψῃ καί ἐξαφανίσῃ τὴν ἀντεθνικὴν ἐργασίαν ἐν τοῖς σχολείοις , ἐν τοῖς ὁποίοις ἐδίδασκον πρότερον διαπρεπεῖς Βουλγαροὶ καθηγηταὶ καί φανατισμένοι ἀνώτεροι ἀξιωματικοί; Ἄτο ἀμφίβολον ἂν εὐρίσκοντο τοιοῦτοι λειτουργοὶ ένταῦθα.

Ἐπιτὴ ἦτο ἐν ὀλίγοις ἡ εἰκὼν ἣν παρουσίαζεν ἡ περιφέρειά μας ὅταν ἀνέλαβον ὑπηρεσίαν καί ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου ἄρχομαι ἐκθέτον τά τῆς ἐν γένει δράσεως μου, τὰ ληφθέντα μέτρα, τό ἐφαρμοσθέν πρόγραμμα, πρὸς διάδοσιν τῆς γλώσσης πρὸς ἀναστήλωσιν καί ἐνίσχυσιν τοῦ Ἑθνικοῦ φρονήματος, πρὸς ἀνέγερσιν τῶν διδασκῆριων καί πρὸς βελτίωσιν τοῦ προσωπικοῦ δι' ἀπολύσεων ἢ μετακινήσεων ἢ καί διὰ παιδαγωγῆσεως τῶν ἀνικάνων διδασκάλων, ὥστε νὰ δύναμαι νὰ παρουσιάσω ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῶν τὴν Ἑλληνικὴν ἰδέαν καί τόν Ἑλληνικόν πολιτισμόν.-

Γλώσσα.

Τὴν μεγαλυτέραν καὶ ἀψευδεστέραν ἔθνικὴν ἐμφάνισιν τοῦ τόπου αὐτοῦ πρέπει νὰ ἀποτερῆ ἡ γλῶσσα, ἣτις δέον νὰ ἐμφανίσῃ τὴν ἐλληνικὴν ψυχὴν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν αἰσθηματικότητα. Ἐχων ὑπ' ὄψιν μου τὸ θεμελιῶδες τοῦτο ἀξίωμα, ἔστρέψα ἐπ' αὐτοῦ, εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, τὴν προσοχήν μου. Δι' ἐπιχειρημάτων πρὸς τοὺς διδασκάλους τῆς περιφερείας ἐγκυκλίου μου, ἀπηγορεύουσα αὐστηρῶς, νὰ μεταχειρίζονται οὗτοι ἐν ταῖς μετὰ τῶν χωρικῶν συνομιλίαις των, τὴν μακεδονοσλαβικὴν διάλεκτον, συγχρόνως δὲ ὑπέβαλον εἰς πάντα τὰ σχολεῖα, τὴν Ἱδρυσιν μαθητικῶν κοινοτήτων μέ γλωσσικῶν κυρίως προγραμμα οὕτως ὥστε ἡ ἐπιβολὴ τῆς γλώσσας, νὰ ἐπιτευχθῆ ὑπ' αἰτίων τούτων τῶν μαθητῶν. Ἐπέστησα τὴν προσοχήν τῶν διδασκάλων εἰς τὴν αὐστηροτάτην τήρησιν τῶν μαθητικῶν κοινοτήτων ἐν τῷ γλωσσικῷ κυρίως σκοπῷ καὶ συνέστησα εἰς αὐτοὺς νὰ ἐποπτεύωσι καὶ καλλιεργῶσι ἀγρύπνη τὴν ὀμιλίαν τῆς φλώσσας τόσο ἐντὸς τοῦ σχολείου, ὅσον καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ ἐν τῇ ἰδιαιτέραν ἀναστροφῇ τῶν μαθητῶν, πρὸς ἐκρίζωσιν ἡ βδελυρᾶς ξενικῆς ἐκείνης γλώσσας, εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς ὁποίας ἐκνευρίζεται κ' ἀθὲν Ἑλληνικὴ ψυχὴ. Τὴν σημασίαν τοῦ ζητήματος τούτου, ἐτόνισα εἰς τὰ συγκροτηθέντα τοπικὰ συνέδρια καὶ ἰδιαιτέρως εἰς ἕνα ἕκαστον χωριστὰ τῶν διδασκάλων. — Θύψι δύναιμι μετὰ πεποιθήσεως νὰ βεβαιώσω, ὅτι τὰ σχολεῖα μου μετεβλήθησαν εἰς διαμορφωτήρια Ἑλληνικῆς ψυχῆς καὶ Ἑλληνικοῦ χαρακτήρος. Τὸν ἀπαίσιον βόμβον τῶν σλαβικῶν γλωσσικῶν ἀρθρώσεων, ἀπώθησε τὸ γλυκὺ κελᾶδημα τῆς γλώσσας ἡμῶν, τὸ καλλιεργηθέν ἐντὸς τοῦ σχολείου, τὸ ἐξαπολυθέν εἰς τὴν σλαβόφωνον οἰκογένειαν. Τὰ σχολεῖα τῆς περιφερείας μου, ἀποτελοῦν ὄντως ~~ἕνα~~ Ἑλληνικὴν οἰκογένειαν, Ἑλληνικὴν κοινωνίαν μέ πραγματικούς Ἑλληνοπαίδας. Ἡ ἄοκνος καὶ διαρκὴς τῶν διδασκάλων μου ἐργασία, ἐν συνδιασμῷ μέ τὰς ἐκ μέρους μου ὁδηγίας καὶ ἐπιβλέψεις, ἀπέδωκαν τοὺς καλυτεροὺς καρπούς. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, τὸ Ἑλληνικὸν τραγοῦδι, ἡ Ἑλληνικὴ ἰδέα ἣτις καλλιεργεῖται εἰς τὰς ἀπαλᾶς ψυχὰς τῆς νέας γενεᾶς καὶ γενικῶς τὸ Ἑλληνικὸν χρῶμα τὸ ὁποῖον ἐχρωμάτισε τὴν ἐργασίαν τοῦ σχολείου μου, ἀντικατέστησαν τὸ ἄχαρι καὶ ἀνθελληνικὸν ξένον ἰδίωμα, ἐνέκρωσαν τὴν ξένην ἐνέρ-

γειαν καὶ ἀφομοίωσαν ἔθνικῶς τὰ σχολεῖα μου πρὸς τὰ τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐπτερύγισε καὶ πέραν τῶν τοίχων τοῦ σχολεῖου, ἵνα ᾖ γοργόφτερος ἄγγελος διαλαλήσῃ τὴν Ἑλληνικότητα, τῆς Ἱερᾶς ταύτης ^(καὶ αἰματοβαμμένης) γωνίας τῆς Πατρίδος ἡμῶν. -

Διδακτήρια

Δεύτερον σημεῖον κατευθύνσεως τῆς ὑπηρεσίας μου, ὑπῆρξαν τὰ διδακτήρια. Ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ, τό κράτος πρέπει νὰ ἔχῃ ἐμφάνισιν ἀξιοπρεπῆ, ἀπὸ ἀπόψεως διδακτηρίων, διότι κατὰ τὴν πλευρὰν ταύτην ἔρχεται εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τῶν γειτόνων του. Ἐξ ἄλλου δὲ τό μέτρον τοῦτο ἐν συνδυασμῷ καὶ μετ' ἄλλων μέτρων τῆς πολιτείας, θά διέλυε τὴν ιδέαν τῆς προσωρινότητος ἢ διόδοι ἐπεκρῖναι καὶ ἀπεδείκνυε τό ἐνδιαφέρον τῆς πολιτείας διὰ τὴν καλυτέραν καὶ ἀντίωτέραν στέγασιν τῶν τέκνων τοῦ λαοῦ. Τὰ δὲ πενιχρά διδακτήρια τὰ ἐνισχύοντα τὴν ἐπιχειρηματολογία τῆς ξένης προπαγάνδας, ἔδει νὰ ἀντικατασταθῶσιν ἀπὸ μαγαλοπρεπῆ τοιαῦτα, ἐντὸς τῶν ὁποίων θά ἐκαλλιεργεῖτο ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία καὶ θά ἐγαλουχεῖτο ἡ νέα γενεά, ἥτις θά ἀποτελεῖ τὴν ρίζαν τῆς ἔθνικῆς ἀναγεννήσεως.

Τὴν ἀνάγκην ταύτην ὑπεδείξαμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ ὀλίγας ἡμέρας κατόπιν, ἀπεστάλη εὐδίκως μηχανικῶς μετὰ τοῦ ὁποίου περιοδεύσαντες ἀνά τὰ ὄχολεῖα τῆς περιφέρειας, κατηρτήσαμεν τὸν πίνακα τῶν ἀνεγερτέων καὶ καὶ ἐπισκευαστέων διδακτηρίων, ἀπὸ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ὁποίου θά ἐλύετο δριστικῶς τό διδακτηρικὸν πρόβλημα. Κατὰ τό λήξαν ὄχολικόν ἔτος, κατωρθῶθη ἡ ἀνέγερσις καὶ ἐπισκευὴ 64 ἐκ τῶν 90 διδακτηρίων τῆς περιφέρειας μου, διὰ τό ὁποῖα τό κράτος κατέβαλε 4 περίπου ἑκατομύρια δραχμῶν ἢ συνολικῆ ἀντῶν ἀξία ὑπολογίζεται εἰς 12 περίπου ἑκατομύρια, οὗτω δὲ προέκυψε εἰς τό δημόσιον ἐκ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων καὶ τῆς δωρεᾶν μεταφορᾶς τοῦ ὄλικου, ὡφέλεια ἐξ 8 περίπου ἑκατομυρίων περίπου δραχμῶν. Τὴν ὅλην ὅμως ταύτην διδακτηρικὴν ἐργασίαν, ἐξετελέσαμεν οὐχὶ ἄνευ πολλοῦ κόπου, μόνον, ἄνευ μηχανικοῦ ἢ ἄλλου τιμῶς

βοηθου καί παρά τήν αντίδρασιν τῶν σλαυοφώνων τούτων κατοίκων, ἀρνού-
 μένων ἐν ἀρχῇ ἐπιμόνως νά μετάσχουσιν τῶν ἐργασιῶν τῶν διδασκῆριων. Κα-
 τόπῳ τούτου τό διδασκῆρικόν πρόβλημα, δύναται νά θεωρηθῆ ὀριστικῶς
 πλέον λελυμένον εἰς τήν περιφερειάν μου καί δι' ὀλίγων ἀκόμη χρημάτων
 τά ὅποια θά ἀπαιτηθοῦν, διὰ τήν συμπλήρωσιν τῆς ἐσωτερικῆς ἐργασίας τι-
 νῶν ἐκ τῶν διδασκῆριων, τά τέκνα τοῦ λαοῦ θά στεγάζωνται, οὐχί πλέον εἰ-
 τῆς σκοτεινῆς καί ἐτοιμορρόπου τρώφλας τῶν ἐγκαταλελειμμένων λουρδικῶν
 ἀχυρῶνων, ἀλλ' εἰς τά εὐπρεπή καί ἡλιδουστα μέγαρα, διὰ πῆν ἀνέγερσιν
 τῶν ὁποίων ἐπρονόησεν ἡ στοργή τοῦ κράτους. Τά διδασκῆρια παῦτα ἐφροντά-
 σαμεν νά ἐφοδιάσωμεν μέ σχολικῶς κήπους καί μέ ὀχολικῆς περιουσίας ἐκ
 τῆς αὐστηρῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ΝΥ 2508, ἐθέσαμεν τῆς βάσεις ἰδρύσεως
 βιβλιοθηκῶν πᾶς ὁποίας ἐφοδιάσαμεν μέ ἀριθμόν τινά βιβλίων, διενείμεν
 ἀπανταχοῦ εἰκόνας τῶν ἡρώων τῆς ἐπαναστάσεως καί χάρτας, σημαίας καί θ-
 θρανία εἰς τινά τούτων καί φρεζας καί μελανοπίνακας, ἵνα τελεῖται πλη-
 ρέστερον ἐν αὐτοῖς ἡ Ἐθνική Ἱεροτελεστεία, ἡ καθαγιάζουσα τό ἔργον τό-
 σον ἡρώων, οἵτινες μέτό αἵμα των ἀπέδωκαν τόν ἐλεύθερον ἀέρα εἰς πνιγη-
 ράν ταύτην ἐκ τῆς σλαυικῆς δυσσομίας ἀτμόσφαιραν.

Προσωπικόν

Ἐάν τά διδασκῆρια ἐθεωρήσαμεν ἀπαραίτητα διὰ τήν παράστασιν τοῦ
 κράτους καί τήν ὕψαιαν τῶν μαθητῶν, τό ζήτημα τοῦ διδασκῆρικῶν προσωπικῶν
 ἀπετέλεσεν ἀπό τῆς πρώτης στιγμῆς, τό οὐσιωδέστερον μέρος τῆς ἐργασίας,
 ἡμῶν, διότι τοῦτο ἦτο ἀναγκαία προῖκθησις τῆς ὅλης μετὰ ταῦτα ἐργασίας
 ἄνευ τοῦ ὁποίου, εἰς οὐδέν ἴσως θά ὀφέλει πᾶσα ἄλλη ἐκπαιδευτικῆ κίνησις
 ἀπό τῆς πρώτης στιγμῆς ἐφροντιδῶμεν νά ἔλθωμεν εἰς ἐπαφήν μετ' αὐτοῦ
 καί νά ἐξετάσωμεν τήν προέλευσιν αὐτοῦ, τῆς δυνάμεις καί τῆς αἰσθημάτων
 αὐτοῦ, ἀλλά καί ἀπό τῆς πρώτης στιγμῆς ἀνελήφθημεν, ὅτι δέν συνεκέντρωνε
 τά στοιχεῖα ἐκεῖνα τά ὅποια εἰς τήν περίπτωσιν ταύτην ἀπαιτοῦντο διὰ νά
 κερῆσιν τό βάρος μιᾶς κολοσσιαίας ἐργασίας ἀντεθνικῆς, τήν ὁποίαν ἀπό
 ἐπὶ παρεσκευάσαμεν οἱ σφωβινισταί τῆς Δόφιας. Οἱ διδάσκαλοι, αἱ διδασκάλαι
 καί αἱ νηπιαγωγοί τῶν δύο μαρτύρων, οἱ ἀγνοοῦντες τό ὕψος τῆς ὁμοσε-

στολής των εις τήν περιοχήν ταύτην, οί παραμένοντες ἐγκληματικῶς εις τήν ὑπηρεσίαν ἀπο' ἐτῶν, μολονότι ἐξέλκτον οί λόγοι τῆς παραμονῆς των δέν ἦσαν ἱκανοί νά ἐκβάλωσι τὰς βαθείας ρίζας τοῦ σλαυισμού καί δέν ἠδύναντο νά' ἐξελείψωσι τήν ἐντύπωσιν τήν ὑπίαν κατέλειπεν ἡ μεγαλοπρεπῆς παράστασις τῶν βουλγάρων καθηγητῶν οὔτινες ἐδίδασκον εις τὰ πολυτελῆ μεγαρα, οἶα τοῦ 'Εξῆ-Σοῦ, τοῦ μπουφ, ~~##~~ κτλ. καί εις ἐρέσθω ἔλαχεν ὁ κλῆρος νά λύσω, μαζί μέ τό διδακτηριακόν καί γλωσσικόν πρόβλημα καί τό πρόβλημα τοῦ διδακτικῶ προσωπικοῦ πῆς περιφέρειᾶ ταύτης. Πᾶσα προσπάθειός βελτίωσιν αὐτοῦ, προσέκρουε καί συνετρίβετο καί ἐματαιοῦτο εις τήν ἀδυναρίαν του νά ἀντιληφθῆ καν τὰς ὑποδείξ εις μου καί δέν ἀπέμενε πλέον, ἤμῃ τό σμληρόν ἔργον τῆς μετακινήσεως καί ἀντικαταστάσεως καί ἀπομακρύνσεως τῶν διδασκάλων, ἐπιβλλομενον ἐνταῦθα, λόγω τῆς ὑφισταμένης ἐπιτακτικῆς Ἑθνικῆς ἀνάγκης. Παρ' ὅλας τὰς δυσχερείας καί τὰ ἐμπόδια δια τὰ ὑπαίτια συνητησάμεν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ προγράμματος ἡμῶν τούτου, κατωρθῆ ὥστε νά ὑπηρετῶσιν ἤδη ἐνταῦθα 100 πτυχιούχοι διδάσκαλοι, διδάσκεισσαι καί νηπιαγωγοί, ἐν ᾧ οὐδεὶς τοιοῦτος ὑπηρετεῖ μέχρι τοῦδε, ἐκ τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν ὑποίων ἐν συνδιασμῷ καί με τὰ συγκροτηθέντα τοπικά συνέδρια καί τὰς ἐπί ἑνός ἐκάστου ἰδιαιτέρως κατὰ τήν ἐπιθεώρησιν ~~μου~~ ὑποδείξεις μου, ἐβελτιώθη κάπως ποιοτικῶς καί τό ἐναπομείναν μέρος τοῦ προσωπικοῦ, ἐκ τῆς ἐργασίας τοῦ ὑποίου ἐν συνδιασμῷ καί μετὰ τῶν ἄλλων ἐφαρμοσθέντων μέτρων, τῆς ἰδρύσεως μαθητικῶν κοινοτήτων, νυκτερινῶν σχολῶν, προσκοπικῶν ὑπάρδων, τῆς ἀστηρᾶς ἐφαρμογῆς τοῦ Ν.Δ. τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως, τῆς εἰσαγωγῆς εις πᾶσα σχολεῖα τῆς Ἑθνικῆς ἐργασίας καί τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς ἣτις ἐχρωμάτισε τήν ἐργασίαν τοῦ σχολείου, μετέβαλεν ὅψιν ἡ κατάσταση ἐνταῦθα καί παρουσιάσθησαν τὰ ἀποτελέσματα ἐκεῖνα τὰ ὑποία ἀνωτέρω ἐν περιλήψει ἐξεθέσαμεν εις διδακτήρια, εις γλώσσαν καί καί εις προσωπικόν, περί τῶν ὑποίων ἐκφράζονται τόσον ἐνθουσιωδῶς αἱ εις τήν ὑπαιθρον χώραν περιοδεύουσα ἀνώτεραι ἐκπαιδευτικαί καί διοικηταί καί ἀρχαί. Διόσθανομαι τήν ὑποχρέωσιν νά τονίσω ὅτι ἡ ὅλη αὐτή ἐκπαιδευτική κίνησις ἣτις καί μόνη ἀνασυχᾶ ἰσοβαρῶς τό μακεδονικόν κομιτᾶτον τῆς Σόφιας, εἶναι ἀνάγκη νά συνεχισθῆ καί συμπληρωθῆ, ὅποτε δύναται νά δηκ'

βεβαιώσω υπευθύνως τήν υπηρεσίαν, ὅτι εἰς ὀλίγον μόνον χρονικόν διάστημα, θά παύσῃ νά ὑφίσταται Μακεδονικόν ζήτημα, ἐκ τῆς πλήρους ἀπομοιώσεως τῶν κατοίκων.-

Εἰδικόν μέρος

Ἐν τῇ ἐκπαιδευτικῇ ββ' περιφερείᾳ φλώρινης, λειτουργοῦσι 88 Δημοτικά σχολεῖα, 3 Ρουμανικά καί 1 Ἰσραηλιτικόν. Ἐκ τῶν σχολείων τούτων, 3 εἶναι ἐξαπέξια, 4 τετρατάξια, 12 τριτάξια, 6 διτάξια, 67 μονοτάξια καί 48 νηπιαγωγεῖα. Ἐν αὐτοῖς ὑπηρετοῦσι 104 διδάσκαλοι, 39 διδασκάλισσαι καί 46 νηπιαγωγοί. φοιτῶσι δέ 6041 μαθηταί, ὧν 3847 ἄρρενες, 1994 θήλειαι καί 3527 νήπια. Ἄπαντα τά ἀνωτέρω σχολεῖα ἐπιθεωρήθησαν τακτικῶς εἰς 124 ἡμέρας μέχρι σήμερον, διά τό λήξαν σχολικόν ἔτος.-

Καμπόσγιτσα
16-11-28

Μονοτάξιον μακτόν καί νηπιαγωγεῖον· κάτοικοι 5000 σλαυόφωνοι.

Διδακτήριον. Ἐτερεόν μέ καλήν ἐμφάνισιν ἄνευ οὐδεμιᾶς μεταβολῆς ἀπό τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Ἑλλενικόν. Προσετέθησαν χάρται τινές Γεωγραφικοί καί τινα βιβλία.

Φοίτησις. Ἄτακτος διότι ἐκ τῶν 48 φωνηθῶν ἐγγεγραμμένων, εὐρέθησαν παρόντες 32. Ὁ Διδάσκαλος ἐδικαιολογήθη διότι μόλις πρό τινων ἡμερῶν ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν ἐν τῷ σχολεῖῳ τούτῳ.-

Χαρίλαος Νικηφορίδης

Τελειόφοιτος τῆς εὐαγγελικῆς σχολῆς ἑμύρης, ἔχων πιστοποιητικόν τοῦ ββ' Πατριαρχείου.

Ἐῦρον αὐτόν γράφοντα, τοὺς δέ μαθητάς του περιφερομένους ἐπὶ τῆς αὐλῆς, ἐνῶ δέν ἦτο ὥρα διαλείμματος. Ἐδίδαξεν καλῶς σχετικῶς, διατυκῶνων καλῶς τὰς ἐρωτήσεις του. Δέν ἠδυσνηθῆν νά ἐλέγξω τήν ἐργασίαν του, διά τε πρό ὀλίγων ἡμερῶν ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν εἰς τό σχολεῖον τοῦτο. εἶναι σοβαρός ἀξιωματικός μέ καλήν ἐμφάνισιν, δυνάμενος νά βελτιώσῃ τήν θέσιν του κατόπιν τῶν ὑποδείξεών μου.-

Νηπιαγωγεῖον

Φοίτησις τακτικῆ φοιτῶντων ἁπάντων τῶν νηπίων.

Αναστασία Μύρση
 Είναι διδασκάλισσα του Παρθενιαγωγείου Καναστηρίου, έκτελοῦσα χρέη η
 νηπιαγωγού. Διδάσκει καὶ τὴν Αΐ καὶ Βΐ Τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου
 μαζί με τὰ νήπια, οὕτω δὲ παρεμποδίζεται ἡ ἐργασία τοῦ νηπιαγωγείου
 διέταξα νὰ χωρισθῇ τὸ νηπιαγωγεῖον. Ἐδίδασκεν ἀτέχνως καὶ ἀσυστήτως
 ἄνευ συστήματος. Παρεξέκλινε τοῦ θέματος καὶ ἠσχοληθῆ με ἐννοίας
 τὰς ὁποίας δέν ἠδυνήθησαν νὰ ἀντιληφθοῦν οἱ μαθηταί. Μετεχειρίσθη τὴν
 διήγησιν, ἐνῶ ἐδίδασκεν βῆα τὰ πτηνὰ καὶ ἄνευ ἐποπτικῶν μέσων, ἐνῶ ἠδύ-
 νατο νὰ προμηθευθῇ τοιαῦτα. Ἐπιμένει ὕψος εἰς τὴν ἐργασίαν της καὶ πε-
 ρουσίασεν ποῖαν τινα πρόδοσιν.

2) Κλαδοράχη
 16-11-26

Μονοτάξιον μικτόν κατ. 350 σλαβόφωνοι.

Διδακτῆριον. Ἐπιτερεόν μετ' ἄλλ' ἀκανόνιστον, διότι ἡ αἰθουσα τῆς διδασκαλί-
 ας εἶναι πρὸς βαρρηνὲν πρὸς Ν. εἶναι ἐσωτερικὴ κλίμαξ παρεμποδίζουσα
 τὴν διαρρύθμισιν αὐτοῦ.

Ἐγκόνη. Ἐραυρία ἔχει παλαιοῦ τύπου ἀνθυγιεινά καὶ σίσαθρωμένα. Πλὴν δὲ
 εἰκόνων τινῶν τῆς ἐπαναστάσεως, δέν ἔχει τίποτε ἄλλο. Τὰ βιβλία τοῦ
 ἀρχείου πλήρη, ἀλλὰ κακῶς συμπληρωμένα.

Φοίτησις. Ἐκ τῶν 77 ἐγγεγραμμένων μαθητῶν ἦσαν παρόντες μόνον 36.

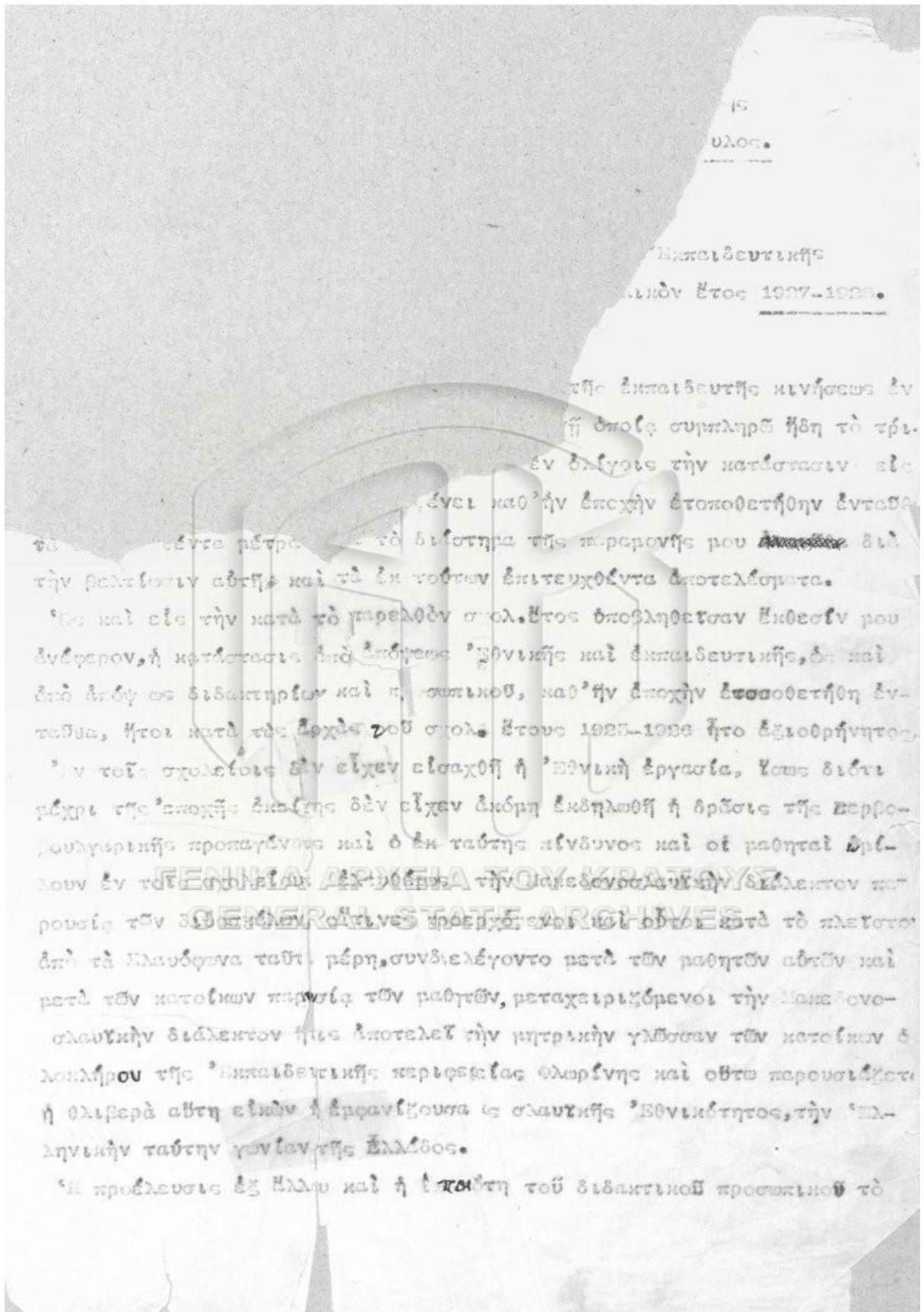
Διδασκαλός τρεφόμενος παρὰ τὸν κατοίκων, δέν δύναται νὰ καταγγίλῃ αὐ-
 τούς.

Νασύρ Θεόδωρος

Ἐκ φλωρίνης, ἔχων ἐνδεικτικόν Αΐ ἐξαταξίου γυμνασίου, πρῶτην ἔμπορος ἀ-
 τυχήσας καὶ μὴ δυνάμενος κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ζήσῃ, κατώρθωσε νὰ γίνῃ
 διδασκαλός. Ἐνδιαφέρεται μόνον καὶ μόνον νὰ ζῇ καὶ βίωσιν τῶν μαθη-
 τῶν ἐπαιτῶν κατ' ἀπορίας διάφορα τρόφιμα καὶ οἱ ὁποῖοι, τυγχάνοντες σλαβό-
 φωνοι, εἶναι εὐχарιστημένοι ἐκ τῆς ὑπηρεσίας του. Πᾶσα ἀσκήσειρα πρὸς
 βελτίωσιν του εἶναι ματαιοπονία. -

Κάτω Κλέστινα
 17-11-26

Διτάξιον μικτόν καὶ νηπιαγωγεῖον. Κατ. 800 πρόσφυγες μετ' ἔξνοπίων. -

15
...υλος.

Εκπαιδευτικής
...των έτος 1927-1928.

της εκπαιδευτικής κινήσεως εν
...η οποία συμπληρώ ηδη το τρί-
...έν δόξαίς την κατάστασιν εις
...έναι καθ'ήν εποχήν έποσηθετήθη ένταθα
...έντε μέτροις... το δίωκτημα της παρερονης μου ~~...~~ διδ-
...την βαλόντων αυτής και τα έκ τούτων έπιτευχόντα αποτελέσματα.

Έως και εις την κατά το παρελθόν σχολ. έτος υποβλήθησαν έκθεσιν μου
...ένεργον, ή κατάστασις υπό έπόψιν έθνικής και εκπαιδευτικής, δε και
...έκ άπόψεως διδασκηρίων και προσωπικού, καθ'ήν εποχήν έποσηθετήθη έν-
...τασθα, ήτοι κατά της έσχέσεως 200 σχολ. έτους 1925-1926 ήτο εξιοθρήνητος.

Έν τοις σχολείοις έν είχεν είσαχθή ή έθνική έργασία, ώστε διδόντι
...μέχρι της έποχής έκείνης δέν είχεν άκόρη έκδηλωθή ή άρρασις της κερβο-
...ουδαριτικής προπαγάνδης και ό έκ ταύτης κίνδυνος και οι μαθηταί έπι-
...λουν έν τούτοις... την Μακεδονοσλαυικήν διάλεκτον κα-
...ρουσία των σλαυικών... προερχόμενοι και ούτοι κατά το πλείστον
...άπό τα κλαύσματα ταύτη μέρη, συνδιελέγοντο μετά των μαθητών αυτών και
...μετά των κατοίκων παρτίς των μαθητών, μεταχειριζόμενοι την Μακεδονο-
...σλαυικήν διάλεκτον ήτις άποτελεί την μητρικήν γλώσσαν των κατοίκων ο-
...λονήσου της εκπαιδευτικής περιφέρειας θωρώνης και ούτω παρουσιάζοντι
...ή θλιβερά αυτή είδωλ ή έμφανίζουσα ως σλαυικής έθνικότητας, την Έλ-
...ληνικήν ταύτην γονίαν της Ελλάδος.

Η προέλευσις εξ Ελλάς και ή έπαύθη του διδασκτικού προσωπικού το

1925(6) 1917 ^{μετά} 1927-28;

... ἔργων ἢ ἀνάγκῃ τῆς ἐκτελέσεως λειτουργίας τῶν σχολείων τῆν ἀπελευθέρωσιν τῆς Μακεδονίας, δὲν συνακέντρουν τὰ στοιχεῖα ἐκείνα τῶν ἰσοῦς ἀπαιτούντο διὰ νὰ κληρνώσῃ τὸ μέρος μὲν ἀποστολῆς ἔργων ἀντιδύναμις τὴν ἑποῖαν ἀπὸ ἐπὶ παρασκευασάν ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἑκαστοῦ κοινότητος τῆς πόλεως. Οὕτω δὲ οἱ δ/λοι καὶ δ/σαι καὶ αἱ ἐπιμεληταὶ τῶν δύο μαρτύρων, ἐστρατημένοι καὶ ἐπὶ τῆν ἀνάγκῃ τῶν στοιχείων τῆς μακαδοῦσης καὶ τῆς κοινωνικῆς συμπεριφορῆς, οἱ ἐπιμελητὲς οὗτοι ἐκείνοι εἰς τὰ ἔργα τῶν κατοίκων, ἀεὶ διατρέφοντες δι' ἐπιμετρίαν εἰς τὸ μέρος τῶν χαριστικῶν, προσκίλισαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὁ δὲ τῆς πρώτης στιγμῆς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Μακεδονίας, τὴν ἀπαγορεύουσιν τῶν κατοίκων, οὕτως ἀνέμενον νὰ ἴδωσιν ἐπὶ ἕλληνας ἐργάζεσθαι τὰ κοινὰ ἐκπαιδευτικὰ ἔργα, τὰ ἀνταλλάξοντες νὰ ἐκπολιτίσῃσι τοὺς κατοίκους, νὰ μορφώσῃσι τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἀφοροῦσιν ἐπὶ ἑθνικῆς καὶ γλωσσικῆς τοῦ ἀπελευθερωθέντος κατοίκου τῆς περιοχῆς ταύτης πρὸς τοὺς τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος.

Ὅτι μετὰ τὴν δ/ον ταύτην εὗρισκετο ἀπαιτούμενα γραφὰ τὰς παρόντων καὶ δ/σαι ἀπομένοντες ἀγρίως ἀπὸ τῶν ραθητῶν αὐτοῦ, εἶνε ἀριστῶν νὰ δόσῃ πλήρη τὴν εἰκόνα τῶν προσώπων εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἑποῖων τῶν κριτῶν ἀνέθεσε τὰ ἐπισημότερα καὶ πολιτικώτερα τῶν ἔργων αὐτοῦ.

Ἡ φοίτησις τῶν ραθητῶν, ἦτο ἀνταλλάξοντες παρημέλημένη, διότι οἱ δ/δοῦντες, διὰ τὴν ἀνάγκῃ τῆς ἀπαιτούμενης ἀπὸ τῶν κατοίκων, ἵνα ἀποδοῦντες ἀποχρεώσεις πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ἔργων τῶν ἀπαιτούμενων, ἵνα ἀποδοῦντες τὸν ἑ. τῆς ἀποχρεωτικῆς φοιτήσεως. Οὕτω δὲ τῆς μικρῆς πνευματικῆς τροφῆς ἦν παραίχε τὸ σχολεῖν, δὲν ἀκατέβανον ὀλιγάκις ὁ ραθητικὸς κόσμος, μέγα μέρος τοῦ ἑποῖου παρέμεινεν εἰς τὸ σκοπὸς καὶ ἡ ἐπὶ ταύτου ἑθνικὴ κηρυξία, ἦτο ἀνεπολόγητος. καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἀπασθῆσθαι σοβαρῶς τὴν ἀπαιτήσιν, διότι τόσοι οἱ παλαιὸς κόσμος, ἕσπον καὶ ὁ νέος, δὲ ἐκινετοιοῦσι τὴν ἀπαιτήσιν ταύτην τῆς ἀποχρεωτικῆς φοιτήσεως, ὅτι ἐπὶ τῶν ἀτελειῶν τῶν ἑποῖων παρουσιάζουσι. καὶ ὁ μὲν παλαιὸς κόσμος παρεκλήθησαν μὲν ἵνα ἡ φοίτησις διαρκῆς μέχρι τῆς ἀποπεράσεως τῶν

ραθημάτων τῆς στῆ τάξ. τοῦ δημοτ. σχολείου, πλὴν ὀκτωβριῶδες ἔτος, δὲν
 καθόριζε ποινὰς διὰ τοῦτο, ἕνω τῶν 12 ἐτῶν ἡλικίας, ραθητὰς, καὶ ἐπι-
 λάσσοντο οὕτω, οἱ καταγγελλόμενοι παρὰ τῶν διδασκάλων γονεῖς τῶν ρα-
 θητῶν τούτων. ὁ νεότερος ἔτος, καθιστᾷ μὲν ὀκτωβριῶδες τὴν φοίτησι
 μέχρι τοῦ 14ου ἔτους τῆς ἡλικίας τῶν ραθητῶν, καὶ προβάλλει περὶ τοῦ
 κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐπιβαλλόμενον ποινῶν, πλὴν ἠθέλησε νὰ ἀ-
 παλλάξῃ τοῦτο, κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου, διαγορεύοντες εἰς τὴν ὀκτω-
 βριῶδες ταύτην καὶ ἐν τῷ 12ῳ ἔτος, ἀπαλλάσσει πᾶσης ποινῆς καὶ ὀκτω-
 βριῶδες τοῦτο, ἕνω τῶν 12 ἐτῶν ἡλικίας, ραθητὰς. οὕτω δὲ ἀντὶ νὰ ἐπι-
 στήσῃ τὴν ὀκτωβριῶδες φοίτησιν, τοῦναντίον ἀπαρτίθησε τὴν ἑτακτον-
 φοίτησιν, πρὸ πάντων εἰς τὰ σλαυδόνου σχολεῖα, ἕνω οἱ ραθητὰι ἕντες
 ὀκτωβριῶδες νὰ παραμένωσιν ἐπὶ δύο ἔτη εἰς τὰ νηπιαγωγεῖα πρὸς ἐπι-
 μότησιν τῆς γλώσσης, ἐν τῷ δημοτικῷ σχολεῖν ἔχουσιν κατὰ τὸ πλεῖστον
 ἡλικίαν ἕνω τῶν 12 ἐτῶν καὶ ἀποστέλλονται κατόπιν τῆς ἐρμηναίας ἡτι-
 ἐσδοθῆ εἰς τὸ 13ον ἔτος τοῦ νόμου τούτου. ἡ ἐπιμελίαις ἐξ ἄλλου μη-
 τρῶν ἔρρωνον εἰς τινὰς κοινότητες, καὶ πρὸ πάντων μητρῶν ὀηλέων,
 ἢ δημοτ. σχολείου, ὅπως τὸ ὀνομάζουσιν αἱ κοινωτικαὶ ἀρχαί, τὸ ὀκτωβρι-
 ὀδερῖα ἀπολύτως κοινότης διατηρεῖ, ἐξασφαλίζει τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ
 τῆς ὀκτωβριῶδες φοίτησεως εἰς τὰ ὀηλέα, ἐνῶ ἡ ὀκτωβριῶδες τῶν ὀηλέ-
 ων, εἰς τὰς σλαυδόνου περιφέρειας, ἔπρεπε νὰ εἶνε περισσότερον ἀδύ-
 στηρὰ τῶν ἔρρωνον δι' εὐνοήτους λόγους. ἡ ἐπιμελία αὐτῆ τοῦ νόμου ἐπι-
 συνδιασπᾷ καὶ πρὸ ἄλλων σκοπῶν ἀτελείων τὰς ὀκτωβριῶδες παρουσιάζει οὕ-
 τως, ὅσον ἔφορᾷ τὸν χρόνον τῆς ἐπιμελίσεως μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῶν μη-
 νύσεων, ὅτι πρὸς τὴν ὀκτωβριῶδες τοῦ διδασκάλου νὰ περιστάται κατὰ τὴν
 ἐπιμελίαν, τὸ ἐπιβαλλόμενον πρὸς αὐτὸν πρὸς τὴν ὀκτωβριῶδες πτασματο-
 διμῶν, διότι δὲν δύνανται ὅς ἐκ τῶν ἀποστάσεων καὶ τοῦ χειρῶνος νὰ
 μεταβαίνωσιν εἰς τὰς ἑδρας αὐτῶν οὔτινας δὲν ἀρμόθουνται εἰς τὴν διὰ
 τοῦ ὀκτωβριῶδες ἐπιμελίαν τῶν μηνύσεων, ἐναγκάζει ἡρῶς νὰ ἐφαρμόζωσιν
 μετὰ φαιδοῦ τὸν Ν. τούτον καὶ νὰ καταφεύγωσιν εἰς ἄλλα μέτρα, ἕνω
 ἐπιτύχωσιν τὴν ὀκτωβριῶδες φοίτησιν τῶν ραθητῶν.

Σχολικοί κήκοι, ούδαροὺ ὑπῆρχον καὶ ραθητικαὶ κοινότητες καὶ νυκτερινὰ σχολὰ ούδαροὺ ἑλαπιτοβργούν καὶ ἑθνικὴ ἐργασία ούδαρὰ ἐγένετο καὶ οὐδὲν μέτρον ἐλαττώετο διὰ τὴν γλωσσιτικὴν καὶ ἑθνικὴν ἐξοφίωσιν τῶν κατοίκων.-

Ὅτι διδασκῆρια ἐχρησιμοποιοῦντο, ἀλλοχοῦ μὲν ἐγκριτολαλαίρῆναι. Τουρμισαὶ οἰκίαι ἢ ἀχυρῶνες, ἀλλοχοῦ δὲ οἰκίαι ἀτοιμῶντα χαρτὰ καὶ σκοτεινὰ καὶ ἀνήλια, ἀληθεὶς τρώγλαι ἔνευ θρανίων ἢ ἕλδων τιν ἀσχολικῶν ὀργάνων, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐδηλητηριάζετο ἢ ὄγεια τῶσιν τερπῶν ὑπάρξεων καὶ ἐκαλλιεργεῖτο ἢ ρυακία ἢ σκολίωσις καὶ τὰ ἕλλα νοσήματα τὰ ἀναπτυσσόμενα διὰ τοιαύτην ἀνομιαντικὴν συνθήκη καὶ μόνος ἀνήγειραν ἢ βουλγαρικὴ προπαγάνδα εἰς τινὰ χωρία τῆς περιφερείας, διυροφα καὶ τριώροφα ὑπερήγηλα καὶ μεγαλοπρεπῆ, ἐπλήρουν το ἀσχολικοῦς βροῦς, πλῆθον ἢ ἐκαρμῶς καὶ ἐπεδαίκνυον διὰ τῆς τοιαύτης ἐμφανισαὶς τὸν, τὴν ζωτικότητα μὲ ἢ εἰργάστη ἢ ἕδνη προπαγάνδα ταῦθα ἔνε μετὰ τῶν τὴν ἑθνικὴν συνείδησιν τῶν κατοίκων.-

Καὶ ἐντὸς τοιαύτης ἐνεργεῖτο ἢ ἐκπαίδ. κατὰστάσις, οἱ πράκτορες τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας περιερχόμενοι τὰ χωρία τῆς περιφερείας, ἐπεδαίκνυον εἰς τοὺς κατοίκους τὴν τοιαύτην ἀδιαφορίαν τοῦ κράτους, ἐνισχυόντες οὕτω τὴν ἰδέαν τῆς προσηνιότητος καὶ ἐξεδούθη τοὺς κατοίκους εἰς στάσιν, μέχρις ὅτου τὸ καίον ἐξεδηλώθη διὰ τὴν εὐρήξωσιν τῶν χειροβομβίδων ἐντὸς τοῦ κεντρικότερου τῶν ἀφρονεῖ τῆς πόλεως ἐπὶ τῆς καὶ τῆς ὁμοεικῆς ἀποβολῆς αἰτήσεων ἐκ μέρου τῶν κοινοτήτων τῆς περιφερείας πρὸς τὸν Γερμανὸν προξενεῖον τῆς Θεσσαλονίκης ε, ζητοῦτον Γερμανὴν ὑπηκοότητα.

Τοιαύτη ἐν ὁμοίαις ἦτο ἢ κατὰστάσις ἀναῦθα κατὰ τὸ ὁμοίωμα τοῦ 1925 ἐκ τοῦ σημείου τοῦτου ἀρχοῦ ἐκδόθη τὸ πρόγραμμα ἔμ πρὸς διδασκίαν τῆς γλώσσης, πρὸς ἀναστήσασιν καὶ ἐνισχυσιν τοῦ ἑθνικοῦ φρονήματος, πρὸς ἀνάγεισιν διδασκῆριων καὶ πρὸς βελτίωσιν τῆς προσκίτου.-

Ἑθνικὴ ἄγωγή καὶ γλῶσσα.

ἔχων τὴν ἀντίληψιν, ὅτι πρὸ πάσης ἑλληνικῆς ἐργασίας προέχει ἐνταῦθα ἡ Ἑθνικὴ ἐργασία διὰ νὰ ἐκρίζωθῃ ἀπὸ τὴν ψυχὴν τῶν κατοίκων τὸ δηλητηριεὺς τοῦ σλαβικοῦ τὸ ὁποῖον ἐνέσπειρε καὶ ἐκαλλιέργησεν ἀπὸ ἐτῶν συστηματικῶς ἡ σλαβικὴ προπαγάνδα καὶ ὅτι προτίτως νὰ δημιουργήσωμεν ἑλληνικὴν ψυχὴν καὶ ἑλληνικὴν συνείδησιν, ἐν τῷ σχολείῳ ἐν συνδιασπῇ μὲ τὴν καλλιέργειαν τῆς γλώσσης, ἥτις ἐπίσης ἀποτελεῖ τὴν μεγαλύτεραν καὶ ἀνευδαστέρην Ἑθνικὴν ἐρφάνισιν ἐντὸς τόπου, εἰσηγήθη ἐπιτόμως ἐν τοῖς σχολείοις τὴν Ἑθνικὴν ἐργασίαν ἥτις νὰ χαρακτηρίζῃ πᾶσαν ἐν αὐτῇ γινομένην ἐργασίαν οὕτως ὅστε νὰ μὴ θεωρῆται ὡς Ἑθνικὸν μᾶθημα τὸ εἰδικὸν τοιοῦτον τῆς Ἑθνικῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ νὰ γίνεταί γενικὴ θεραπεία τῆς ἐργασίας ταύτης εἰς ὅλα τὰ μαθήματα ἕτινα νὰ ἀποτελοῦσιν Ἑθνικὸν μᾶθημα πρὸς καλλιέργειαν τοῦ Ἑθνικοῦ φρονήματος ἐν τῷ σχολείῳ. Ἐκ τῆς σπουδαιότητος τοῦτου ζητήματος ἐπέστησε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν προσοχὴν τῶν διδασκάλων τῆς περιφέρειας μου εἰς τοὺς ὁποίους ἀπηγόρευσα ἐπίσης ἀσπληρῶς νὰ μὴ κερῶσι χρῆσιν τῆς Μακεδονοσλαβικῆς διαλέκτου ἐν τοῖς σχολείοις καὶ τὰς μετὰ τῶν χωρικῶν ὀμιλίαις αὐτῶν, συστήσας συγχρότως εἰς αὐτοὺς νὰ ἰδρῶσιν ὀποχρεωτικῶς μαθητικῶς κοινότητας μὲ γλωσσικὸν κυρίως πρόγραμμα καὶ νὰ ἐπιτεθῶσι καὶ καλλιέργησιν ἀγρότητα τὴν ὀμιλίαν τῆς γλώσσης ἐντὸς τοῦ σχολείου καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ ἐν τῇ ἰδιαιτέρῳ ἐννοσίῳ τῶν μαθητῶν, ἀκόμη δὲ καὶ παρὰ τῇ οἰκογενεῖα πρὸς ἐκρίζωσιν τοῦ βδεληροῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος εἰς τὸ ὅποιο οἱ Βούλγαροι στηρίζουσι κυρίως ἅκασαν τὴν προπαγανδιστικὴν αὐτῶν ἐπιχειρηματολογίαν. Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ μέτρα ταῦτα, ἐπέκρινε τὰ ἠησιαγωγεῖα καὶ ἐνίσχυσε τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ διὰ πτυχιούχων ἠησιαγωγῶν αἵτινες προσφέρουσι θαυρασίαν Ἑθνικὴν ἐργασίαν, ἴδρυσεν Πυκτερινὰς σχολὰς εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ σλαβόφωνα σχολεῖα, ἀλλὰ καὶ γυναῖκας πρὸς ἐκρέθησιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ

των λαϊκών τραγουδιών, και των κεντημάτων από των δ/σών, διὰ τὸ ἔ-
ποια πολλά σχολεία ἐπαρηθεύθησαν κεντητικὰς μηχανάς, κατόπιν συναν-
νοήσεως μου πρὸς τὸ ἐνταῦθα ἐπιμαχόστημα τῶν ρακτορηχονῶν Ἐγγερ.

Κατόπιν τῆς ἐπιρόνου ἐφαρμογῆς τῶν μέτρων τούτων, δύναμαι μετὰ πε-
ποιθήσεως νὰ βεβαιώσω, ὅτι τὰ σχολεία μου μεταβλήθησαν εἰς διαπορο-
τήρια Ἑλληνικῆς ψυχῆς καὶ Ἑλληνικῆς γλώσσης, χωρὶς ἐννοεῖται νὰ πα-
ραγωνισθῇ ἐκ τούτου τὸ παράπαν καὶ ἡ Ἑλλὰ ἢ κυρίως ἐργασία τοῦ σχο-
λαίου, ἢ πορφωτικῆ, ἥτις καλλιεργεῖται ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν Ἑθνι-
κὴν ἐργασίαν καὶ ἡ ἔκφρασις καὶ διαρκὴς αὕτη ἐργασία τῶν διδασκάλων,
ἐν συνδιασπῇ πρὸς τὰς ἐκ μέρους μου δοχάς καὶ ἐπιβλέψεις, ἀπέδωκαν
τοῦδε καλυτέρας καρποῦς. τὰ σχολεία τῆς περιφέρειας μου, ἀποταλοῦν
Ἑλληνικὴν κοινονίαν. τὸν ἀκαλοῖον βόρρον τῶν σλαβικῶν γλωσσικῶν ἔρ-
θρόσεων, ἀντικατέστησε τὸ γλυκὸ καλὸν κληρὸν τῆς γλώσσης ἡρῶν, ἥτις ἐκ
ἐκ τοῦ σχολείου ἐξεκλήθησαν τὴν κοινονίαν καὶ εἰσαχόρησαν εἰς τὴν
οἰκογένειαν. τὸ Ἑλληνικὸν τραγοῦδι πρὸς τὴν κεντητὴν αὐτοῦ αἰσθηματι-
κότητι, προτιρεῖται καὶ ἐπικρατεῖ εἰς τὰς οἰκογενειακὰς συγκεντρώσεις,
εἰς τοὺς χοροὺς καὶ τὰς χοροὺς, ἢ δὲ Ἑλληνικὴ ἰδέα ἢ καλλιεργουμένη
εἰς τὰς ἀκαλοῦς ψυχὰς τῆς νέας γενεῆς καὶ ἐν γένει τὸ Ἑλληνικὸν
χρῆμα τὸ ὁποῖον ἐραπίττωσαν τὴν ἐργασίαν τοῦ σχολείου μου, ἀντικατέ-
στησαν τὸ ἄγαν ξένον ἰδίωμα, ἐφυλάξαν μίση ξένην ἐνέργειαν καὶ
ἐφοροῦσαν ἀπὸ σχολεία μου, πρὸς τὴν ἑθνικὴν ἀλλοίωσιν.

Ἑλληνικὴ κοινονία καὶ

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Διδακτῆρια
GENERAL STATE ARCHIVES

τὰ διδακτῆρια τὰ ὁποῖα δεῖν νὰ ἀποταλοῦν τὴν ἕνεκον διαπορὴν τῶν
μαθητῶν καὶ τὴν ἀξιοκρατικὴν ἐφάνειαν τοῦ κράτους κατὰ τὴν πλευρὰν
ταύτην, πρὸς τὴν διοικὴν ἔρχεται τοῦτο εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν γειτόνων
κρατῶν, ἀποτέλεσαν τὸ δεῦτερον σημεῖον κατευθύνσεως τῆς ἐργασίας
μου. ἢ κατὰ τὸ παρελθὸν σχολικὸν ἔτος ἀνεγέρσει καὶ ἐπισκευῇ 54
διδακτῆριων τῆς περιφέρειας μου διὰ συνδρομῆς τοῦ κράτους καὶ προ-
σκητικῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων, συμπληρουμένη ἤδη διὰ τῆς ἀνεγέρσεως
νέων διδακτῆριων καὶ διὰ τῆς ἀποπερατώσεως ἡμιτελῶν τινῶν τοιοῦτων
σκαλοποιήσεων, διὰ τὸ ἀπαιτεῖται εἰς τὴν ἀρτιότητα τῆς διοικήσεως.

μαρτυροῦσι τὸ μέγεθος τῆς διδακτηριακῆς κινήσεως ἐνταῦθα, κατόπιν τῆς ὁποίας τὸ διδακτηριακὸν πρόβλημα δύναιται νὰ θεωρηθῆ, ὡς ὀριστικῶς λαλυμένον.

Τὰ διδακτήρια ταῦτα ἐφοδίσσα με σχολικοὺς κήρυκες καὶ σχολικοὺς παρουσίας, ἐκ τῆς αὐστηρῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ν. 2508, ἐκδοθεισῶν 72 ἀποφάσεων, δι' ἰσθριθρα σχολαῖα τῆς περιφέρειας, τὰ ὅποια ἐπικρατήθησαν με παρουσίας ἐξ ἀγρῶν, λειβαδίων, ἀρπάζων, ρύλων, ραγαρῶν, ξανοδοχείων, μαφφενείων κ.λ.π. ὀποιοῦσιχομένης τῆς ἀξίας αὐτῶν εἰς 3 περὶ που ἐκατομμύρια δραχμῶν, τὴν ὁποίαν διαχειρίζεται κανονικῶς ἡ σχολικὴ ἐπιτροπὴ ἀκόσμου σχολείου καὶ ἐκ τοῦ ἐσοδήματος τῆς ὁποίας δυνάμεθα νὰ ἐκλιζομεν ὅτι εὐ ἐφοδισθῶσι τὰ σχολαῖα με τὰ ἀπαιτούμενα διδακτικὰ ὄργανα, θρανία καὶ ἔπιπλα. Τὰ σχολαῖα ἐφοδίσσα ἐπί με χέρτας τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου, διένειμα ἀκονταχοῦ εἰκόνας τῶν ἡρώων τῆς ἐπαναστάσεως, σημαίας καὶ θρανία, εἴτε τινα τοῦτων κα τραπέζας καὶ μελανοπίνακας, ἔθεσα τὰς βίβλους τῆς ἐδούσεως βιβλιοθηκῶν, τὰς ὁποίας ἐφοδίσσα με ἀριθρὸν τινα βιβλίων, παιδαγωγικῶν γυμνικῶν ἐκ τῆς Ἀθηναίας Γενεργικῆς Ἑταιρείας, τὰ ὅποια οἱ χυρικοὶ, παρατίθει με εὐχαρίστησαν. Τὴν ὅλην ταύτην διδακτηριακὴν ἐργασίαν ἐκτερήσαν τὸ Νον Ἐκπαιδευτ. Συμβούλιον, ἐκήνεσα διὰ τῆς ἐκ' ἀριθρ. 127 πράξεως αὐτοῦ, ἡ δὲ ^{Γεν.} Λη Διοίκησις Πανεθονίας ἐξέφρασε τὴν εὐαρεσκείαν τῆς.

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Προσωπικόν
GENERAL STATE ARCHIVES

Τρίτον ζήτημα σπουδαῖον τὸ ὅποιον ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἀπετέσε τὸ οὐσιωδέστερον μέρος τῆς ἐργασίας μου, ἦτο τὸ ζήτημα τῆς ἐκνοότητος τοῦ διδακτικῶν προσωπικοῦ, ἔνευ τῶν ὁποίων εἰς οὐδὲν ἕως οὐ ἀφέλει πᾶσα Ἑλλῆ ἐκπαιδευτικὴ κίνησις. Ἐλθὼν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς εἰς ἐπαφὴν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐξατάσας τὴν προσέλευσιν καὶ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, ἀντελήφθησαν ὅτι τοῦτο δὲν συνεκέντρωνε τὸ στοιχεῖμα τὰ ὅποια, εἴτεριαν τοιαύτην περιπτωσιν ἀπηγοῦντο ἵνα καταρρίψωσι τὸ βάρος μιᾶς ἐργασίας ἀντεθνηκῆς συστηματικῆς ἀπὸ ἐτῶν παρασκευασθεῖσης, ἀπὸ τῶν ἐπιλείκτα μέλη τῶν συμβουλίων τῆς ἐδούσεως.

Οἱ διδασκαλοὶ, αἱ δόξαι καὶ αἱ ἡ/γαὶ οὐκ περιεγράφωμεν ἀνωτέρω, δὲν ἦσαν ἱκανοὶ νὰ ἐκβάλλωσι τὰς βαθείας ρίζας τοῦ σλαυτοῦ καὶ νὰ φανῶσιν ἀπέρτεροι τῶν Βουλγάρων συναδέλφων των, οἵτινες προερχόμενοι ἐκ τῶ μῦλλον ἐπίλλαιτα μέλη τοῦ Ἑκπαιδευτικοῦ των κόσμου, ἐν πολλοῖς δὲ καὶ ἐκὸ ἀσπέρους ἀξιοκρατικοῦ τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ, κατέλιπον εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην εἰς τὴν σκοπὸν ἀπηρετοῦσθαι διδασκαλοὶ, ἐντόκωσιν τοιαύτην εἰς μόρφωσιν, εἰς ἱκανότητα καὶ πρῶτασιν, πρὸ τῆς ὁποίας ἔπρεπε νὰ ἐρυθριῶ ἡ ἡμετέρα ἀπηρεσία, διατηροῦσα εἰς ἀντικατάστασιν τῶν διδασκάλων τούτων, τοὺς διδασκάλους τῶν δύο μαρτύρων, τοὺς ὁποίους δι' ἑλίγων περιέγραφα ἀνωτέρω.

Πῶσα προσέδοξα πρὸς βαλτιωσιν τῶν διδασκάλων τούτων, προσέκρουε καὶ συνετρίβετο εἰς τὴν ἀδυναμίαν αὐτῶν νὰ ἀντιληφθῶσι καὶ τὰς ἐπιδείξεις μου καὶ δὲν ἀπέφεινε πλῆθον, ἢ μὴ τὸ σιληρὸν ἔργον τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῶν, ἐπιβαλλόμενον ἐνταῦθα λόγῳ τῆς θοιστάρηνης ἐπιτακτικῆς Ἑθνικῆς ἀνάγκης. Μετ' οὗ αὖτὰς τὰς δυσχεραίας τὰς ὁποίας σιγήνησθα ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης, πατωρθεῖν νὰ ἀποκρυνοθῆ ἐν τῆς ἀπηρεσίας τὸ πλεῖστον μέρος τῶν διδασκάλων τούτων, νὰ ἐξυγιανθῆ σχεδὸν τὸ διδακτικὸν προσωπικόν, ἀπηρετοῦντων ἤδη ἐνταῦθα 120 ματυχιούχων δ/ων, δ/σων καὶ η/γῶν, νὰ βαλτιωθῆ δὲ καὶ πῶς καὶ τὸ ἐναπομείνων προσωπικόν διὰ τῆς συζητή-ἐπικοινωνίας μετ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἐμίστασε ὁποθεϊσάντων κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν.

Τὴν καρποφόρον ταύτην Ἑθνικὴν ἐργασίαν, ἤλαθε μοιραίως νὰ κλήθῃ διαταγὴ τις τοῦ Ἐκπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, περὶ εἰσαγωγῆς σλαυικῶν ἀλφασθηταρίων εἰς τὰ σχολεῖα τῆς περιφέρειας μου, δυνάμει ἀνεληρμένης ὁποχρεώσεως ἐν τῆς ἐν Πενεσθῇ συνθήκης, πρὸς τὰς ἐν ἑλίαι δειρσιονότητας καὶ διετρίχθημεν οὕτω μὲν καταδαφίσωμεν διὰ τῶν ἑλίαι ἡρῶν χεῖρῶν, τὸ περίληκρον ἑθνικὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον κατόπιν τούτων μόχθων, ἀνοικοδομήσωμεν. Μετ' ἀληθοῦς ψυχικοῦ ἔργου, ἀσηναμιάσθημε ἀρνηθέντες ἐν ἀρχῇ, νὰ ἐπιληφθῶμεν τῆς ἀποκαρδιωτικῆς ταύτης ἐργασίας.

σίας, ἐκ τῆς ὁποίας ἔρως, τὸ γνωστὸ γεγονός τοῦ κέρρυιτε, ἐνθουσι-
κίτικοι ἐν συναγαγρῷ εἰσέρρησαν εἰς τὸ σχολαῖον καὶ κατεδύσαντο
καὶ ἔκαστος τὸ βιβλίον ταῦτα, ἀπειλήσαντες νὰ μαῦσουν καὶ τὸ σχολα-
εῖον καὶ νὰ κερράσσοι καὶ τοὺς ἄλλους, ἀπέδειξαν περιπαρόνος, τὴν
ἐπίδρασιν ἣν ἔσχεν ἐν τῇ κατωμιά καὶ τῇ οἰκογενεῖα, ἣ ἐν σχολαῖ-
οις συστηρικῶς καλλιεργημένη ἐθνικῇ ἐργασίᾳ.

Ἐποιοῦντες περὶ τοῦ εἶναι ἡ ἐκπαιδευτικῆ κατῴτασις ἐνταῦθα, ἣτις πα-
ρουσιάζει εὐχάριστον ἔθην εἰς ἑθονικὴν ἐργασίαν εἰς γλώσσαν εἰς
διδασκῆρια καὶ προσκομίδον, ἣτις εἶνε ἀνάγκη νὰ συνεχισθῇ καὶ ἐπι-
σχυθῇ διὰ τὴν πλήρη ἀφοροίωσιν τῶν κατοίκων.

Ἐν τῇ ἐκπαιδευτ. περιφερείᾳ Φλωρίνης, λειτούργοι 33 δημοτ. scho-
λεῖα 47 η/γεία 3 βουρανικὰ καὶ 1 ὁραματικόν. Ἐν τοῦτων εἶνε
ἐξετάσια 4 τετρατάσια 13 τριτάσια 5 διτάσια καὶ 61 μονοτάσια.
Ἐν αὐτοῖς διηρητοῦσι 107 // ἄοι 33 ὄσσοι καὶ 55 η/γοί. Φοιτῶσι δὲ
3400 παῖδες ἔν 3569 ἔρρ. καὶ 2476 θήλαις καὶ 2555 ἑήπια. Ἀπεντα-
τὰ ἐνωτέρω σχολεῖα κείνηται εἰς κατὰ τὸ μῆσαν σχολ. ἔτος, κλήν 61
ἕσπενα ἐκτεσερήθησαν ἑκαστὸν μόνον.

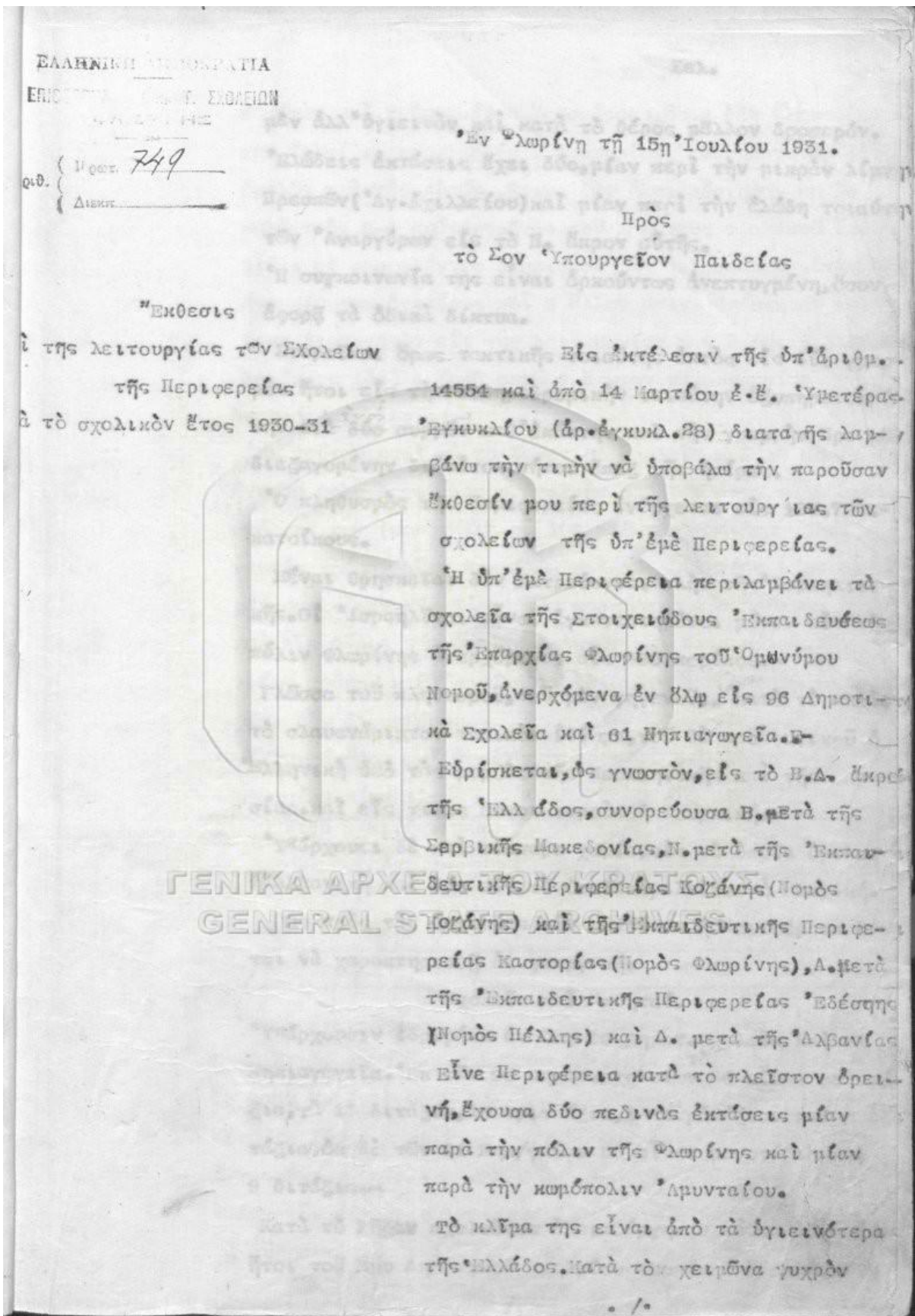
1/ Ἐξετάσιον ἄρρέων Φλωρίνης.

Διδασκῆριον, Διύροφον, ταρεὸν μὲ κερράσσοι, ἀίθεροισι καὶ κερράσοι
ἐκαστὰ μὲν ἐκαστὸν, ἀίθερ ἦτο ἰδιωτικὴ οἰκία ἑσπερονος τινος. ὅτι
ἐπέδρασε ταύτην εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινότητα ἐπὶ Τουρκοκρατίας.

Ἡ κρῶ τοῦ σχολαῖου ἀδελφ. κερράσσοις κερράσσοι καὶ ἐσπερονο-
φουταῖοι κατωμιάς.

Ἐπιμὸν. τὰ ἔθνη τοῦ σχολ. εἶνε κερράσσοι καὶ τῆσιν ἐνθυγίαι.

Ἐπίμὸν τινὰ κερράσσοισιν δ διευθυντῆς Β. Καπὶγεωργίου μὲ τὸν ἀδ.
τὸν τῆσιν ἐν ἐγνοίᾳ μου, εἰ ἔσ καὶ κερράσσοις κερράσσοι, κερράσσοι δὲ εἰ
τὴν διδύκωσιν αὐτῶν. τὸ σχολαῖον ἔχει χάρτας τῶν κερράσσοι τῆσιν ἡ
γλῶσσῃ καὶ ἐν καλῇ κατῴτασι, εἰκόνας τῶν ἡρῶων, ὄργανα ἄριστοι

μέν άλλ' ὀγεινὸν καὶ κατὰ τὸ ὄρος πᾶλλον δροσερόν.

* Ἐλάσεις ἐκτάσεις ἔχει δύο, μίαν περὶ τὴν μικρὰν λίμνην Πρεσπῶν (Ἀγ. Ἀχιλλεῖου) καὶ μίαν περὶ τὴν ἐλαδὴ τοιαύτην τῶν Ἀναργύρων εἰς τὸ Π. ἕκρον αὐτῆς.

* Ἡ συγκοινωνία τῆς εἶναι ἀρκούντως ἀνεπτυγμένη, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὁδικὰ δίκτυα.

Στερεῖται ὄρος περικτιῆς τοιαύτης ἐκτός εἰς δύο γραμμὰς ἤτοι εἰς τὴν σιδηροδρομικὴν τοιαύτην ἐξυπηρευμένην διὰ δύο συρτῶν καὶ ἑκδοτῆν καὶ τὴν γραμμὴν Πρεσπῶν διεξαγομένην δι' αὐτοκινήτου ἕκαστ' ἡμέρας.

* Ὁ πληθυσμὸς τῆς Περιφέρειας ἀνέρχεται εἰς 128.722. - κατοίκους.

Μέναι ὀρησκταὶ δὲν λατρεύονται πλὴν τῆς Ἰσραηλιτικῆς. Οἱ Ἰσραηλιταὶ εἶναι ἐγκατεστημένοι μόνον εἰς τὴν πόλιν Φλωρίνης ἀνερχόμενοι εἰς 300 περίπου. -

Γλώσσα τοῦ πληθυσμοῦ, τοῦ μὲν γηγενοῦς, κατὰ τὸ πλεῖστον τὸ σλαβονόμιον τοκινὸν ἰδίωμα, τοῦ δὲ προσηλυτικῆς ἢ Ἑλληνικῆς ἀπὸ τῆς πορθεῖς τῆς Ἑσολληνικῆς καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ εἰς τινὰς συνοικισμοὺς ἢ Τουρκικῆς.

* Ὑπάρχουσι δὲ καὶ τέσσαρα χωρία, εἰς τὰ ὁποῖα ὀριλεῖται ἢ Ἀλβανικῆ καὶ δύο εἰς τὰ ὁποῖα ὀριλεῖται ἢ Βλαχικῆς.

Ἡ πρὸς τὰς βεχαιὰς τῶν κατοίκων ἢ Περιφέρεια δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς γεωργικῆ.

Σχολεῖα καὶ Μαθηταί.

* Ὑπάρχουσιν ἰδρυμένα ἐν ἔλας 96 Δημοτ. Σχολεῖα καὶ 61 Ἡγιογωγεῖα. Ἐκ τῶν 96 Δημοτ. σχολείων 64 εἶναι μονοτάξια, τὰ 15 διτάξια, 15 τριτάξια, 1 τετρατάξιον καὶ 3 ἑξατάξια, ἐκ δὲ τῶν 61 Ἡγιογωγείων 52 εἶναι μονοτάξια καὶ 9 διτάξια. -

Κατὰ τὸ ἔλας σχολ. ἔτος ἐλαιοῦργησαν πάντα πλὴν δύο ἤτοι τοῦ Βου Δημοτικῆς Σχολείου Φλωρίνης ὅπου ἰδρυθῆ

εσχάτως και τουτοιούτου Πασσαρίκου, οπερ δέν ελειτούργησαν έλλείπει καταλλήλου διδαστηρίου. Ήλιτούργησαν δέ οραλώς πλην 7 εξ αυτών, ήτινα δέν ελειτούργησαν ποσώς κατά τους 2-4 πρώτους μήνας του λήξαντος σχολικού έτους διότι οί προταθέντες διρρησοί των διδασκάλων αυτών δέν ένεκρίθησαν έγκαιρως και 3 άλλων ήτινα υπέστησαν ποιάν τινε διαταραχήν εις την λειτουργίαν των διότι ή διδασκαλία τους (από 1 έως 6 μηνών) ήτυχον μακροχρονίου άναρωτιής άδειας.-

Εκ τούτων περί τά 30 δημοτικά σχολεία και 15 ηηρ/γεία έχοντα πολύ δυσανόλογον αριθμόν μαθητών προς τους διδασκάλους των (προνομία με 100 μαθητές) λειτουργούσι συνεπεία τούτου λίαν δυσκόλως και με συνεπίαι λίαν δυσχερέστερος τόσον εις βάρος της μορφώσεως των μαθητών όσον και εις βάρος της υγείας μαθητών και διδασκάλων. Τών σχολείων τούτων κατ' πανάληθιν έπροτάθη ή προαγωγή άλλή εις όστι δέν εξεταλέσθη.-

Ένεγράφησαν και έφοίτησαν μαθηταί και νήπια ός έν τή κατωτέρω πίνακι:

ημ. αρχ. 4102
α. 2927

Κατά τή σχολ. έτ. 1930-31	Κατά τή σχολ. έτ. 1930-31	Κατά τή σχολ. έτ. 1930-31	Κατά τή σχολ. έτ. 1930-31	Κατά τή σχολ. έτ. 1930-31	Κατά τή σχολ. έτ. 1930-31	Κατά τή σχολ. έτ. 1930-31	Κατά τή σχολ. έτ. 1930-31
5078	2097	7175	4630	1983	6083	6200	6002
3009	2069	9978	3694	1933	3647	4900	4763
Σύν. 6987	4166	13153	5351	14393	6124	5011	10765
							2033
							1685.

Ητοι ένεγράφησαν εις μέν τά δημοτικά σχολεία έν όλη 6987, εξ όν 5078 ήρρ. και 3009 θήλ., εις δέ τά ηηρ/γεία 4166 όν 3097 ήρρ. και 2069 θήλ. και έφοίτησαν εις μέν κλπ. Κατά τή λήξαν σχολ. έτος ένεγράφησαν επί πλέον τών π' ρουσι έγγραφόντων συνολ. μαθητών και νηπίων 2033 και έφοίτησαν πλέον τών π' ρουσι φοιτούντων ~~επιπλέον εις~~ *από 1685 μαθηταί.*

ή αύξησις του αριθμού των μαθητών είναι αποτέλεσμα της
 " *α. Daily School 5,51%*

ἐπιρροίας τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ ὅπερ ἐκτελοῦν τὰς
ἐιδωμένας ἐν τῷ ὄδηγῳ ἡμῶν περισυλλέγει πέντε καὶ ἑνὸς
ἀρροτέρων τῶν ὄλων ἄνευ ἡλικίαν ὀποχρεουμένην εἰς κοί-
τησιν.-

Ἡ προσπάθεια αὕτη βεβαίως θέλει ἐξακολουθήσῃ διαρκῶς
ἵνα οὐδεὶς μείνῃ ἀγράμματος καὶ ὑποστερημένος τῶν ἐν
γένει ἀγαθῶν τῆς στοιχειώδους ἐκτελέσεως.-

Προσωπικόν.-

Εἰς τὰ σχολεῖα τῆς περιφέρειας μου διακρίθονται ἐν ὄλῳ
150 Δημοδιδασκαλοὶ καὶ 69 νηπιαγωγοί. Ἐκ τῶν 150 Δημο-
διδασκάλων

οἱ 43, ὧν οἱ 26 ἔχουσιν καὶ 17 ὀφθαλμοὶ, εἶναι πτυχιούχοι
Πολυτεχνίου Διδασκαλείων.

οἱ 45, ὧν 42 ἔχουσιν καὶ 3 ὀφθαλμοί, εἶναι πτυχιούχοι Ἑνωμένων
Διδασκαλείων.

οἱ 14 ἔχουσιν εἶναι τελειόφοιτοι Γυμνασίων

οἱ 18 ἔχουσιν εἶναι ἀπόφοιτοι Γυμνασιακῶν ἁλῶν

οἱ 10 εἶναι τελειόφοιτοι Ἐπιτεχνίου μαθητευομένων

οἱ 3 εἶναι πτυχιούχοι Ἐρατικῆς Σχολῆς

οἱ 7 ἔχουσιν εἶναι πτυχιούχοι Ὑποδιδασκαλείων καὶ

οἱ 2 ἔχουσιν εἶναι ἀπόφοιτοι τῶν Ὑποδιδασκαλείων.-

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
GENERAL STATE ARCHIVES

Ἐκ τῶν 69 νηπιαγωγῶν εἰς 55 εἶναι πτυχιούχοι καὶ εἰς
14 ἢ πτυχιούχοι.-

Κατὰ βαθμὸς ἢ κατηγορίας ἀνῆλθουσιν ὡς ἑξῆς.-

Εἰς Εἰσηγητὰς 7, (8η κατηγορία)

Εἰς Γραμμ. Α' 7 (5η κατηγορία)

Εἰς Γραμμ. Β' 32 (4η κατηγορία)

Εἰς Ἀκολουθ. 84 (3η κατηγορία)

Εἰς Γραφ. Α' 84 (2α κατηγορία)

Εἰς " α' 5 (1η κατηγορία)

Ὅροιαις 319

Διδακτήρια.-

Ἐκ τῶν 96 Δημοτ. Σχολείων τὰ 94 ἔχουν ἴδια Διδακτήρια καὶ δὴ τὰ 87 ἔχουσιν Δημόσια τοιαῦτα καὶ τὰ 7 ἰδιωτικά.

Ἐκ τῶν 7 ἰδιωτικῶν μόνον τὰ 3 εἶναι ἐπὶ ἐνοικίῳ καὶ δὴ ἐλάχιστων εἰς βάρος τοῦ Δημοσίου.- Τῶν λοιπῶν 4 τὸ ἐνοικίον πληρῶνεται διὰ τῶν οἰκείων Κοινοτήτων. Ἐκ τῶν 61 Πηπιαγωγείων τὰ 58 στεγάζονται εἰς τὰ Διδακτήρια τῶν παρ' οἷς λειτουργοῦσιν Δημοτικῶν Σχολείων καὶ τὰ 3 στεγάζονται εἰς ἴδια Διδακτήρια, ὅν τὸ ἓν ἰδιωτικὸν ἐπὶ ἐνοικίῳ, τὸ ἓν ἰδιωτικὸν ἄνευ ἐνοικίου καὶ τὰ 3 Δημόσια.-

Ἦτοι ἐν τῇ περιφερείᾳ μου υπάρχουν σήμερον 90 Δημόσια Διδακτήρια, ἐν οἷς λειτουργοῦσιν Δημοτικά Σχολεῖα ἢ Πηπιαγωγεῖα.- Ἐκ τῶν 90 τούτων Διδακτηρίων τὰ 41 εἶναι νέα, κατασκευασθέντα ἀνεγερθέντα μετὰ τὸ ἔτος 1920 (πλὴν ἑνὸς ἀνεγερθέντος πρὸ τοῦ 1920), ὄχι μόνον καὶ κατάλληλα διὰ τὸν προορισμὸν των, τὰ 49 εἶναι παλαιὰ τοιαῦτα, ἐξ ὧν τὰ 35 διαρρυθμισθέντα καὶ ἐπισκευασθέντα καταλλήλως ἐγένοντο ὄχι μόνον καὶ κατάλληλα διὰ τὸν προορισμὸν των, οὕτω πρὸς ολοκληρωτικὴν λύσιν τοῦ διδακτηριακοῦ ζητήματος τῆς Περιφέρειας μου ἀπαιτεῖται ἡ ἀνάγκη 28 ἐν ὅλις Διδακτηρίων καὶ δὴ 9 μονοτάξιων 1 διττάξιου 11 τριτάξιων, ἑνὸς τετρατάξιου καὶ 4 ἑξατάξιων (Ἐκ τούτων ὅμως εὐρίσκονται διὰ ἐνέργειαν 6 Διδακτήρια : 4 τριτάξια, 1 διττάξιον καὶ 1 ἑξατάξιον), ἀπαιτηθήσεται δὲ δαπάνη περίπου 5 ἑκατομμυρίων δραχμῶν.-

Ἄντας δυνάμει εὐχαρίστας νὰ ἀναφέρω ὅτι ἡ διδακτηριακὴ κατάσταση τῆς περιφέρειας μου εἶναι μᾶλλον ἱκανοποιητικὴ ἢ δυσάρεστος.-

Ἡμιτερινὰ Σχολεῖα.-

Ἐκ τῶν 14 Κρατικῶν τοιοῦτων οὐδεὶς ἐλαττούργησεν διότι δὲν ἐχορηγήθησαν εἰς ἀπαιτούμενα διὰ τὴν λειτουργίαν

των πιστώσεις. Ήλειτοβργησαν ὄμως 11 τοιαῦται δαπάναις τοῦ ἐνταῦθα τμήματος τῆς Παικ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας, ἐξ ἧν δύο ἐν τῇ πόλει ἑλωφίνης, ἐν αἷς φοιτῶσιν οἱ ἀγρόματοι ἀτραπιῶται τοῦ ἐνταῦθα ἔ 28ου ἐνεξαρτήτου ἴδρυματος καὶ 9 εἰς διάφορα χωρία τῆς περιφέρειας, ἐν αἷται ἐφοίτησαν ἀγρόματοι καὶ ἀγρόματοι χωρικοὶ ἡλικίας ἕνω τοῦ 14ου ἔτους. Ἐδιδάχθησαν δέ ἀνάγνωσιν, γραφήν καὶ ἀριθμητικὴν καὶ ἤκουσαν ἑθνικὴν ἱστορίαν. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς λειτουργίας τῶν Σχολείων τούτων εἶναι λίαν εὐχάριστα.-

Σχολικοὶ κήποι.-

Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας ἵδρυμένοι τοιοῦτοι ἐν ὄλιγ 61 εἰς ἰσάριθμα Σχολεῖα, ἀλλὰ ἔκ τούτων ἐκαλλιέργηθησαν κήπον 44. Οἱ λοιποὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ καλλιέργηθῶσιν διὰ διαφόρους ἀπολύτως δεδικαιολογημένους λόγους. Εἰς τοὺς Σχολικοὺς κήπους πλὴν τῆς ὀγεινῆς ἐργασίας τῶν μαθητῶν ἐγένετο καὶ ἡ διδασκαλία τῶν μαθητῶν ἕτινα ἀποσπῆσθε ἔχουσιν σχέσιν μὲ τὰ ἐν αὐτοῖς αὐτά. Πλὴν τῶν Σχολικῶν κήπων ἐκαλλιέργηθησαν ἀπὸ δύο Σχολείων καὶ πειραματικοὶ ἀγροί, ἐν οἷς ἐσπάρησαν διάφορα εἶδη σίτου μὲ διάφορα κατὰ τμήματα λιπάσματα πρὸς ἐξέλιξιν τοῦ καλλίου ἐδοκιμασθέντες εἰς τὸ μέρη ταῦτα σίτου πρὸς τούτοις τὰ Σχολεῖα ἀπέκτησαν καὶ κλουστῶς δένδρουκῆπου φυτεῦσαντα διὰ τῶν μαθητῶν των νεαρὰ ἀπεροφόρα δένδρυλλια ἐξ ἧν ἐντὸς 2 ἕως 3 ἐτῶν οὐδ' ἀπολαύσασιν σημαντικὰ προσόδοις.-

Τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα τῆς Περιφέρειας μου διὰ τῶν προσπεθειῶν των εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν Σχολικῶν κήπων καὶ πειραματικῶν ἀγρῶν ἀποβλέπουσι καὶ εἰς ἐποδειγματικὰς διὰ τοὺς χωρικοὺς, ὅσον εἶναι δυνατόν, γεωργικὰς ἐργασίας.-

Σχετικῶς πρὸς τὴν καλλιέργειαν καὶ συντήρησιν τῶν Σχολι-

κῶν κήκων ἐσχηράτισα τὴν γνώμην ὅτι αὐταὶ εἶναι ἄδύνατοι
ἂν δὲν ἐπιτραπῇ τοῦλάχιστον δύο ὑπογεύματα καθ' ἑβδομάδα
οἱ μαθηταὶ τῶν οἰκείων σχολείων νὰ ἐργάζωνται ἐν αὐτοῖς
καὶ διὰ τοῦτο ἔξ αὐτῶν ἐκτάσεως μεγαλειτέρας τῶν 500 τ.ρ.,
ἂν δὲν ἐπιτραπῇ νὰ ἀνατίθεται μέρος τῆς περὶ αὐτῶν φροντί-
δος καὶ εἰς ἴδιον ἐργάτην γνωρίζοντα ἔσται καὶ ὀλίγον τὴν
κηπουρικὴν.-

Κυριακῆ-Γεωργικὰ Σχολεῖα.-

Τοιαῦτα Σχολεῖα δὲν λειτουργοῦσιν ἐν τῇ Περιφερείᾳ μου
καίτοι θάρχουσιν θηρητοῦντες ἐν αὐτῇ 6 γεωργικῶς κατεκ-
παιδευμένοι Δημοδιδάσκαλοι, διότι αἱ οἰκεῖαι Κοινότητες
ἄρνούνται νὰ χορηγήσωσιν τὰς εἰς τὴν λειτουργίαν των ἁπαι-
τουμένας πιστώσεις κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου περὶ Γεωρ-
γικῶν Κυριακῶν Σχολείων. Φρονῶ δὲ ὅτι διὰ νὰ λειτουργήσω-
σιν τὰ ἐν λόγῳ Σχολεῖα ἐπιβάλλεται ἡ τροποποίησις τοῦ νό-
μου εἰς τρόπον ὅστε ἡ αἰ κοινότητες θποχρεωτικῶς νὰ παρέ-
χωσιν τὴν πίστωσιν ἢ νὰ ἀναλάβῃ καὶ τὴν δαπάνην ταύτην τὸ
Δημόσιον.-

Σχολικαὶ Ἐπιτροπαὶ

Σχολικὰ Ἐπιπλα καὶ ὄργανα- Ἐποπτικὰ μέσα Διδασκα-
λίας.-

GENIKA ARXHEIA TOY KRATOYΣ
GENERAL STATE ARCHIVES

Τακτοποιηθείσης τῆς λειτουργίας τῶν σχολικῶν τερείων,

ἠδυνήθησαν πολλὰ ἐξ αὐτῶν νὰ συγκεντρώσωσι σημαντικὰ ποσά
καὶ νὰ προμηθεύσωσιν εἰς τὰ οἰκεῖα Σχολεῖα τὰ πλέον ἁπαραί-
τητα ἐκ τῶν σχολικῶν ἐπιπλων, ὀργάνων καὶ ἐποπτικῶν μέσων
διδασκαλίας. Ὁ Νόμος 2508 περὶ διανομῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν
περιουσιῶν ὑπέβλεπεν ἐδεργτικώτατος διὰ τὸ μέλλον πολλῶν
σχολείων τῆς Περιφερείας μου. Ἐν τῷ χρόνῳ δὲ τὰ σχολεῖα
ταῦτα θά δυνηθῶσιν διὰ τῶν ἰδίων των πόρων νὰ ἐφοδιασθῶσιν
πρὸ πάντων τὰ ἀναγκασιόυντα αὐτοῖς ἐπιπλα, ὄργανα καὶ ἐποπτικὰ

./.

μέσα διδασκαλίας.-

Ἐκεῖνο ὅπως τό ὁποῖον ἐμφανίζεται τήν σήμερον ἐπιτακτικῶς ἀναγκαῖον εἰς τὰ πλεοστά ἐκ τῶν Σχολείων τῆς ἡριφερείας μου εἶναι ἡ ἐξεύρεσις ἐπαρκῶν καί καταλλήλων θρανίων, ἢ ἑλλειψίς τῶν ὁποῖων παρακωλύει τήν τελείως κανονικὴν λειτουργίαν αὐτῶν. Τοιαῦτα ἀπαιτοῦνται ἐν ὅλῳ διὰ τὰ Δημοτικά Σχολεῖα καί Πηπιαγευεῖα περί τὰ 1000 θέδρα, ἐν τήν δαπάνην ἀπαραιτήτως δεόν νά ἀναλάβῃ τό Σεβαστόν Ὑπουργεῖον καθόσον εἶναι ἀδύνατος, ἐπί τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον, ἡ ἐξεύρεσις τοπικῶν πόρων.-

Ἡ δὲ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ εὐθροκία ἐκτέλεσις τοῦ καθήκοντος.-

Ἄπαν τό διδακτικόν προσωπικόν τῆς ἡριφερείας μου εἰργάσθη εὐθροκίως, ἐπιτυχόν γλωσσικά καί μορφωτικά ἀποτελέσματα λίαν ἱκανοποιητικά, κλήν ἑλάχιστον Δημοδιδασκάλων καί Πηπιαγωγῶν, οἵτινες διεχρέωσαν τήν δημοσίαν νά μεταχειρισθῇ εἰς βάρος των τὰς δὲ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένας ποινάς

λέγουσιν ὅτι τό προσωπικόν εἰργάσθη εὐθροκίως οὐδόπως ἐπιτυχῶς νά ἐρῶσιν τήν ἐντόπισιν ὅτι εἰργάσθη καί ἀπολύτως ἐπιτυχῶς, εἰργάσθη ἐπιτυχῶς ὅσον ἐπιτρέπουσιν εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν αἱ γνώσεις καί αἱ προσωπικά ἱκανότητες καθόσον ὅς ἀνωτέρω ἀνέφερον οὐχί μικρά εἶναι ἡ ποικιλία τῆς προελεύσεως τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ καί εἶναι γνωστόν ὅτι Δημοδιδασκάλισσα μέ προσόντα ἐννεαταξίου Παρθενιαγωγείου (τῆς Ἐξεταξίου Γυμνασίου) καί Δημοδιδάσκαλος μέ προσόντα Γυμνασιακῶν τάξεων δέν δύνανται νά ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Δημοτικῆς ἐκπαίδευσσεως τῆς σήμερον, εἰς ἃς ἀναρρισητήτως οὐδ' αὐτοί οἱ κτυχιόσχοι Διδασκαλείων ἀνταποκρίνονται ἐπαρκῶς.-

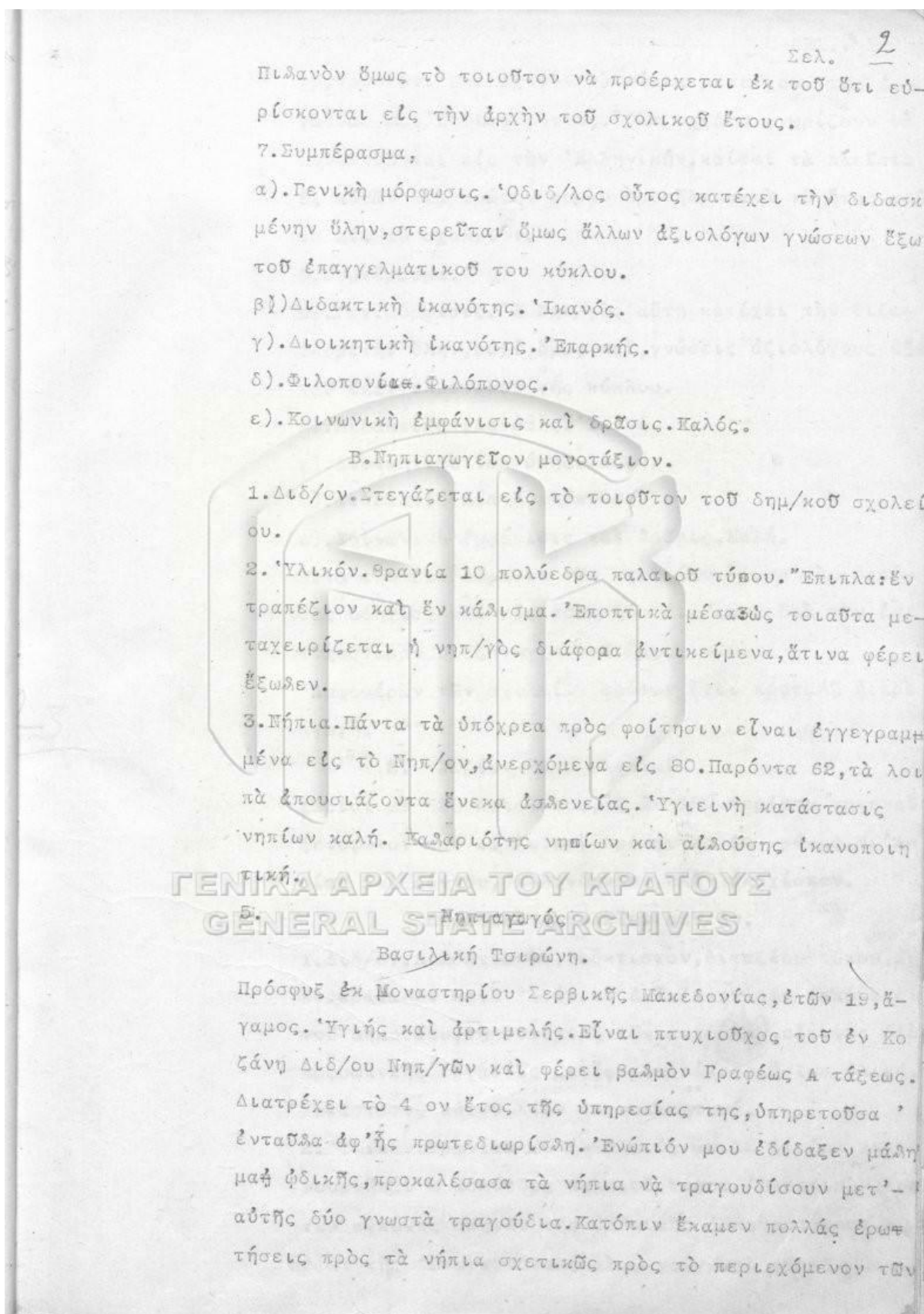
./.

Ἐπίσης διὰ τῆς ἐν γένει λειτουργίας του, τῶν Δημοτικῶν
 Σχολείων τῆς "επιφέρειας μου ἐνίσχυσε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦ-
 το τὴν ἑθνικὴ συνείδησιν καὶ τὸ Πατριωτικὸν φρόνημα τοῦ
 λαοῦ τῆς ἐπιφέρειας. -

Κομμουνιστικὴ Κίνησις μεταξὺ Διδασκάλων καὶ
Μαθητῶν. -

Ὁδὲρθε τοιαύτη κίνησις ἐξεδηλώθη οὔτε μεταξὺ Διδα-
 स्कάλων οὔτε μεταξὺ μαθητῶν. Δύναται δὲ νὰ βεβαιώσω τὴν
 Προϋσταμένην μου Ἐμπειρίαν, ὅτι ὄχι μόνον δὲν ἐξεδηλώθη
 ἀλλ' οὐδὲ σκέψασθε τοιαύτη εὐρίστανται μεταξὺ Διδασκάλων ἢ Μα-
 θητῶν Δημοτικῶν Σχολείων, τῆς "επιφέρειας μου. -

Σχετικῶς ἔχω νὰ προσθέσω ὅτι ἡ συνεργασία Διδασκάλων
 τινῶν εἰς τὴν ἔκδοσιν ἐνδὲς ἐκπαιδευτικοῦ περιοδικοῦ ὑπὸ
 τὸν τίτλον " Σχολεῖον Ἐργασίας ", περὶ οὗ ἐν καιρῷ ἀνέφε-
 ρον ἔργον δαδόντες, παρεξηγήθη πιθανῶς ὑπὸ τινῶν Στρατιωτι-
 κῶν καὶ Ἀστυνομικῶν ὀργάνων καὶ οὕτω διὰ τῶν κυριότερον
 ἐκ τῶν συνεργατῶν μου τοῦ περιοδικοῦ Δημοδιδάσκαλον κ. Ἰω-
 ῶάννην Καλαϊτκίδην ὑπερετόντα εἰς τὸ Δημ. Σχολεῖον Κάτω
 Κλεινῶν, ἐκυκλοφόρησαν σφραῖς ὅτι κομμουνίζεαι. Ἐξήτησα σχε-
 τικῶς δι' ἐπισημῶν ἔγγράφων μου ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα Στρατιωτικῶν
 Ἀστυνομικῶν καὶ Διοικητικῶν Ἀρχῶν νὰ μοῦ διαβιβάσωσιν
 ὅσα στοιχεῖα καθ'αυτοῦ ἔχουσιν καὶ ἑφ' ὅσον θὰ μοι διαβιβα-
 σῶσι τοιαῦτα θὰ ἐνεργήσω ἀνάκρισιν. Καὶ ἐὰν προκύψωσιν ἐ-
 πιβαρυντικὰ δι' αὐτόνστοιχεῖα, ἔστω καὶ μικρά, θὰ εἰσηγηθῶ
 εἰς τὸ Συμβολικόν μου τὴν βαρυτέραν τῶν ποινῶν ἐναντίον του
 Ἐνταῦθα ἔς μοι ἐπιτραπῆ νὰ δημοβάλω τὴν γνώμην ὅτι τὴν
 ἐκ παρεξηγήσεως γνῶμην τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἄλλων Ἀρχῶν
 περὶ Κομμουνισμοῦ Διδασκάλων ἐνίσχυουσι καὶ τινες ἐκπαιδευ-
 τικοὶ Προϋστάμενοι ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων, ἐπιθυμοῦντες

τραγουδιών. Όλα σχεδόν τὰ νήπια μετέτχον τῆς ἐργασίας μετ' ἐνδιαφέροντος. Όλα σχεδόν γνωρίζουν νὰ συνεννοῶνται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, καίτοι τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν διὰ πρώτην φοράν προσῆλθον κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς τὸ σχολεῖον.

5. Συμπέρασμα.

α). Γεν. μὀρφωσις. Ἡ Νηπ/γός αὕτη κατέχει τὴν διδασκομένην ὕλην, οὐχὶ ὅμως καὶ γνώσεις ἀξιολόγους ἔξω τοῦ ἐπαγγελματικοῦ της κύκλου.

β). Διδακτικὴ ἱκανότης. Ἰκανή.

γ). Διοικητικὴ ἱκανότης. Δεξιὰ.

δ). Φιλοπονία. Δίαν φιλόπονος.

ε). Κοινωνικὴ ἐμφάνισις καὶ ὁράσις. Καλή.

Μετὰ τὴν ἐπιδεώρησιν τῶν σχολείων ἔδωσα τὰς δεούσας ὁδηγίας καὶ εἰς τοὺς δύο διδ/λους διὰ τὴν ἐπιτυχεστέραν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου των.

Ἄμφοτέρων τῶν σχολείων τούτων ἔχει προταθῆ ἡ προαγωγή.

2. Χωρίον "Ανω Πλειναί

Χωρίον μὲ 620 κατοίκους, ἐξ ὧν 100 περίπου γηγενεῖς ξενόφωνοι καὶ οἱ λοιποὶ πρόσφυγες ἐκ ὀρακίας, Μ. Ἀσσίας καὶ Πόντου, ἑλληνόφωνοι, κληρὸν ἐλαχίστων.

Δημοτικὸν σχολεῖον μον/ον.

1. Διδ/ον. Διδόκτιστον, νεόκτιστον, διταξίου τύπου, ἀποκαταβλὸν κατὰ Ἰούνιον ἐ. ἔ. Ἀνηγέρθη δαπάναις τοῦ Δημοσίου, τῆ συνδρομῇ τῶν κατοίκων, οἰκίνας διὰ προσωπικῆς ἐργασίας μετέφεραν οἰκοδομήσιμα ὄλιγά. Κατάστασις αὐτοῦ λίαν ἐκανοποιητικὴ.

2. Ὑλικόν. Θρακία 20 ἐν ὄλφ, ἐξ ὧν 12 δίδεδρα καινεουργηκὰ 8 πολυέδρα παλαιοῦ τύπου. Ἐβροπτικὰ μέσα : 20 εἰκόνες σκηνῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, 10 ἠρώων τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ 8 γεωγ/κοὶ χάρτεις κοι-

νοί."Επιπλα: 2 τραπέζια καὶ 2 καθίσματα κοινά.

3. Βιβλιοθήκη. Δὲν ὑπάρχει τοιαύτη.

4. Σχολικὸς κήπος ὑπάρχει καὶ καλλιεργεῖται ὑπὸ τῶν μαθητῶν.

5. Μαθηταί. Πάντες οἱ ὑπόχρεοι πρὸς φοίτησιν εἶναι ἐγγεγραμμένοι, ἀνερχόμενοι εἰς 80. Παρόντες 78. (Τοῦ σχολείου τούτου ἐπροτάθη ἡ προαγωγή.) Καθαριότης μαθητῶν ἱκανοποιητικὴ καὶ διδασκ/ου λίαν ἱκανοποιητικὴ. Ὑγιεινὴ κατάστασις μαθητῶν καλὴ.

6. Διδάσκαλος

Σταθρος Αἰῶρης

Πρόσφυξ ἐκ Κίου Μ. Ἀσίας, ἐτῶν 35, ἕγγαμος, ὑγιής καὶ ἀρτιμελής. Ἐχει ἔνορκον βεβαίωσιν ὅτι ἔλαβεν ἐνδεικτικὸν προαγωγῆς ἐκ Γ' ἡς τάξεως τοῦ ἐν Ἀθήναις Γ' Γυμνασίου (τετρατάξιου) καὶ φέρει βαθμὸν Γραφῆς Α' τάξεως. Διατρέχει τὸ 14 ον ἔτος τῆς ὑπηρεσίας του, ἧς τὰ 6 εἶναι ἀνεγνωρισμένα, καὶ ἐνταῦθα τὸ βον. Ὁ δημ/λος οὗτος καίτοι προέρχεται ἀπὸ Γυμνασιακὴν τάξιν κατέλασε διὰ τῆς ἐπιμελείας του νὰ γίνῃ ἐπαγγελματικῶς ἐπάμιλλος πρὸς τοὺς πτυχιούχους δημ/λους. Ἐδίδαξεν ἐνώπιόν μου Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν εἰς τὴν Β καὶ ΣΤ τάξιν, διεξαγαγὼν τὴν διδασκαλίαν λίαν ἐπιτυχῶς. Προέκλεσεν συζητήσιν μεταξὺ τῶν μαθητῶν ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ μαθήματος, εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχον ζωηρῶς πάντες οἱ μαθηταί. Διὰ τῆς συζητήσεως οἱ μαθηταί κατέκτησαν ὀριστικῶς καὶ μονίμως τὰ διδαχθέντα καὶ ἥσκησαν τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν κρίσιν αὐτῶν.

7. Συμπέρασμα.

α) Γενικὴ μὀρφωσις: Ὁ δημοδιδάσκαλος οὗτος κατέχει τὴν διδασκομένην ὕλην οὐχὶ ὅμως καὶ γνώσεις ἀξιολόγους ἔξω τοῦ ἐπαγγελματικῶ του κύκλου.

β) Διδακτικὴ ἱκανότης: Καλός.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΦΛΩΡΙΝΗΣ

"Εκθεσις

'Επιθεωρήσεως σχολείων τῆς Περιφέρειας
κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1930ε31

(Ἡ παρούσα ἔκθεσις ἀνεκοινώθη καὶ κατετέθη
εἰς τὸ Ἐποπ. Συμβούλιον κατὰ τὴν συνεδρία-
σιν τῆς 9-7-1931 ὑπ' ἀριθ. 12)

15. Πόλις Φλωρίνα.

Ἔδρα Νομοῦ. Κατοικοὶ ἐν ὄλῳ 13000. Ἐκτούτων 1500 πε-
ρίπου εἶναι πρόσφυγες ἐκ Ποντοῦ, Καυκάσου, Θράκης καὶ
Μ. Ἀσίας. Ἰσάριλοι Μ. Ἀσίας πρόσφυγες ἐκ τῆς Σερβικῆς
Μακεδονίας 4 (Μοναστηρίου καὶ πέριξ) καὶ οἱ λοιποὶ γη-
γενεῖς. Οἱ γηγενεῖς ὁμιλοῦσι τὸ σλαβανόμικτον τοπι-
κὸν γλωσσικὸν ἰδίωμα, οἱ πρόσφυγες ἐκ τῆς Σερβικῆς
μακεδονίας κατὰ τὸ πλεῖστον τὸ κουτσοβλαχικὸν, καὶ οἱ
λοιποὶ πρόσφυγες τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τινες τὴν
λαζικὴν διάλεκτον. Ἐν αὐτῇ λειτουργοῦσι 4 Δημοτικὰ
σχολεῖα καὶ 4 Νηπιαγωγεῖα, εἰς τὰ ὅποια εἶναι ἐγγε-
γραμμένοι πάτες οἱ εἰς φοίτησιν ὑπόχρεοι μαθηταὶ -
καὶ νήπια. Ἐσχάτως ἰδρύθη καὶ 5 ον Δημοτικὸν scho-
λεῖον (διτάξιον), τὸ ὅποτον δὲ λειτουργήσῃ ἀπὸ τοῦ
προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους.

Α ον Δημοτικὸν σχολεῖον Φλωρίνης. (β ον.)

(Ἐπιθεωρήθη ἀπὸ 9 μέχρι 13 ἡς Μαρτίου 1931)

Διδακτῆριον. Παλαιὸν, λιθόκτιστον τύπου ὀκτατάξιου. Παλαιὰ ἰδιωτι-
κὴ οἰκία ἀγορασθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος
ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς διδακτῆριον.
Εἶναι ἀκατάλληλον διὰ τὸν προορισμὸν του, διότι αἱ
αἰθουσαὶ του εἶναι μικραὶ καὶ δὲν φωτίζονται ἐπαρ-
κῶς. Ἡ μεταρρύθμισις του ἐκρίθη ἀσύμφορος, διότι ἀ-
παιτεῖται δαπάνην ὑπερβολικὴν. Ἡ κατάστασις του εἶναι
μετρία καὶ ἀπαιτεῖται ἀνέγερσις νέου διδακτηρίου -
εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ.

Ύλικόν. Είναι τὸ παλαιότερον Δημοτικὸν σχολεῖον ἐν Φλωρίνῃ καὶ οὕτω ἔχει ἀποκτημένον ἀρκετὸν ὕλικόν καὶ δὴ 3 "Επιπλα: 9 τραπέζια καινουργῆ καὶ 9 ἐφαρμένα, 6 καλίσματα καινουργῆ καὶ 25 παλαιά, " ἀρχειοθήκας καὶ 1 γραφεῖον, 8 θερμάστραι, ἐξ ὧν αἱ 3 Εὐρωπαϊκαί, 8 πίνακες καὶ 4 πινακοστάται, καὶ 1 ὡρολόγιον τοῦ τοίχου μέγα. Θρανία: 75 πολύεδρα παλαιοῦ τύπου. Ἐποπτικὰ μέσα: 20 χάρται γεωγραφικοί, 1 συλλογὴ γεωμετρικῶν σωμάτων, 25 εἰκόνες Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, 20 εἰκόνες σκηνῶν Ἑθνικῆς Ἐπαναστάσεως, 1 συλλογὴ ὄρυκτολογίας, 1 φριλμητήριον, 1 ὑδρόγειος σφαῖρα, 2 σειραὶ πινάκων ζωολογίας καὶ 1 φυτολογίας, 1 σειρά κινήτων γραμμάτων καὶ 2 πίνακες ἀνθρωπολογίας. Πρὸς τούτοις τὸ σχολεῖον ἔχει καὶ ἓν βιολίον διὰ τῆν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τῆς ψῆδικῆς.

Βιβλιοθήκη. Καταρτίζεται ἤδη. Παρηγγέλλησαν καὶ ἀναμένονται 160 διάφορα βιβλία.

Σχολικὸς κήπος. Καλλιεργεῖται ὑπὸ τῶν μαθητῶν μικρὸν μέρος τῆς αὐλῆς τοῦ σχολείου.

Μαθηταί. Ἐγγεγραμμένοι ἐν ὄλῳ 389. Ἐκ τούτων εἰς τὴν Α ἡν τάξιν 111, ὧν 57 ἄρρ. καὶ 54 θήλ. εἰς τὴν Β ἡν 69, ὧν 35 ἄρρ. καὶ 34 θήλ. εἰς τὴν Γ ἡν 70, ὧν 33 ἄρρ. καὶ 37 θήλ. εἰς τὴν Δ ἡν 44, ὧν 25 ἄρρ. καὶ 19 θήλ. εἰς τὴν Ε ἡν 48 ὧν 22 ἄρρ. καὶ 26 θήλ. καὶ εἰς τὴν ΣΤ ἡν 53, ὧν 36 ἄρρ. καὶ 17 θήλ. Παρόντες ἐν ὄλῳ 350. Ὑγιεινὴ κατάστασις μαθητῶν ἐκανοποιητικὴ, καθαριότης μαθητῶν καὶ αἰθροῦσης λίαν ἐκανοποιητικὴ. Οἱ ἀπόντες εἶναι μαθηταὶ τῶν κατωτέρων τάξεων, ἀπουσιάζοντες δεδικαιολογημένως.

Διδάσκαλοι. α) Βασίλειος Βουτσιάδης. (Δ/τῆς τοῦ Σχ/ου Πρόσφυξ ἐκ Μοναστηρίου Σερβικῆς Μακεδονίας, ἐγκατεστημένος ἐνταῦθα, ἐτῶν 63, ἔγγαμος καὶ πατὴρ 5 τέκνων. Ὑγιῆς καὶ ἀρτιμελής. Ἐχει ἔνορκον βεβαίωσιν ὅτι εἶναι

Α. 68 Φλωρίνη ζουρναλίστα Βασίλ.

Σελ. 42.

πτυχιούχος του Ζωγραφείου. Διδ/λείου ('Ηπείρου) έτους 46
1880-1881. Διατρέχει τὸ 47 ον έτος τῆς υπηρεσίας του -
καὶ ένταῦθα τὸ 2 ον. Φέρει βαθμὸν Είσηγητοῦ. 'Ενώπιόν -
μου ἐδίδαξεν 'Ελλ. 'Ιστορίαν εἰς τὴν Γ ἠν τάξιν. Καθ' ὅ-
λην τὴν ὥραν ἐξήτασεν δεδιδασμένον ὑλοπῶν, ὑποβάλλων -
καταλλήλους ἐρωτήσεις εἰς τοὺς μαθητάς. Αἱ ἐρωτήσεις
του ἦσαν ἐν μέρει μόνον ἐπιτυχεῖς. Αἱ ἀπαντήσεις τῶν
μαθητῶν ἐπίσης. 'Εν τούτοις οἱ μαθηταὶ ἀπεδείχθησαν κά-
τοχοι τῶν δεδιδασμένων καὶ με πνευματικὴν προθυμίαν -
λίαν ἱκανοποιητικὴν. 'Επίσης ἐνώπιόν μου ἐδίδαξεν καὶ
Εὐαγγέλιον ἀκολουθήσας τὴν ἐξῆς πορείαν. 'Ανέγνωσεν ἐν
πρώτοις 'Ἰδιος ὄλον τὸ ἐρμηνευτέον Εὐαγγέλιον. Εἶτα ἐ-
κάλεσεν μαθητάς τινὰς διτινες ἀλληλοδιάδόχως ἀνέγνω-
σαν καὶ ἠρμήνευσαν ἀνὰ μίαν παράγραφον. "Ὅ,τι δὲν ἠδύ-
ναντο νὰ ἐρμηνεύσωσιν οἱ μαθηταὶ τὸ ἠρμήνευεν ὁ ἴδιος.
Οὕτως ἐπεράτωσεν τὴν διδασκαλίαν του. Οἱ μαθηταὶ του
ἀπεδείχθησαν ἱκανοὶ μόνον εἰς τὴν ἐπι λέξει ἐρμηνείαν.
Οὐδεμίαν προεκάλεσεν βαθυτέραν βρευναν ὅπως ἐξαχθῶσιν
Χριστιανικὰ Ἀληθεῖαι ἢ ἠλικὰ Χριστιανικὰ παραγγέλμα-
τα. Μετὰ τὸ πέρας τῆς διδ/ας συνέστησα αὐτῷ ὅπως διὰ -
καταλλήλου ἐμβαδύσεως ὀδηγῆ τοὺς μαθητάς νὰ ἐξάγωσι
τοιαῦτα παραγγέλματα ἢ Ἀληθείας.

Συμπέρασμα. 1. Γεν. μόρφωσις: Κατέχει τὴν διδασκομένην ὕ-
λην οὐχι ὅμως καὶ ἄλλας γνώσεις ἔξω τοῦ ἐπαγγελματι-
κοῦ του κύκλου. 2. Διδακτικὴ ἱκανότης: 'Επαρκής. 3. Διοικη-
τικὴ ἱκανότης: 'Επαρκής. 4. Φιλοπονία: 'Επιμελής. 5. Κοινων-
νικὴ ἐμφάνισις καὶ ὀρᾶσις: Καλός. . . καλλιτέχνη καὶ μουσι-
κός. 2. Διδ/κ. Β. Θεόδωρος 'Αναστασίου. . . διοικητικὴ ἱκανότης

Πρόσφυξ ἐκ Μοναστηρίου, ἐγκατεστημένος ἐν ταῦθα, ἐτῶν 63,
ἔγγαμος καὶ πατὴρ 2 τέκνων. 'Υγιής καὶ ἀρτιμελής. "Ἐχει
πιστοποιητικὸν ὅτι ἐτελείωσε τὸ Γυμνάσιον Μοναστηρίου
κατὰ τὸ έτος 1888-89. Διατρέχει τὸ 41 ον έτος τῆς ὑπηρε-
σίας του καὶ ένταῦθα τὸ 10 ον. 'Ενώπιόν μου ἐδίδαξεν

Ἑλληνικά εἰς τὴν Β ἡν τάξιν ἐκ τοῦ Ἀναγνωστικοῦ τῆς Καθαρευούσης. Ἡ πορεία τῆς διδασκαλίας του ἦτο ἡ ἐξῆς. Εἰς μαθητὴς ἀνέγνωσεν ἓν τμήμα καὶ ἀπέδοσεν τὸ περιεχομένον τοῦ ἀναγνωσθέντος τμήματος δι' ὀλίγων. Τὸ ἕδιον ἄλλος μαθητὴς ἐπὶ ἐνός παρακατω τμήματος. Τὸ αὐτὸ καὶ ἄλλοος μαθητὴς μέχρις οὗτου ἀνεγνώσθη ὁλόκληρον τὸ κεφάλαιον. Ἐπειτα ὁ διδάσκαλος ὑπέβαλενεβωτήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἀναγνωσθέντος κεφαλαίου εἰς τὰς ὁποίας οἱ μαθηταὶ ἀπήντησαν ἐπιτυχῶς. Τέλος ἀνέγνωσεν ὁ ἕδιος τὸ κεφάλαιον ὑποδειγματικῶς καὶ οὕτω ἐπεράτωσε τὴν διδασκαλίαν του. Ὁμοίως ἐδίδασκεν καὶ κεφάλαιον τι ἐκ τοῦ Ἀναγνωστικοῦ τῆς Δημοτικῆς. Μετὰ τὸ πέρας τῆς διδασκαλίας ταύτης εἶπον καὶ εἰς τὸν διδάσκαλον τοῦτον (ὅπως καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς διδ/λους τῆς πόλεως εἶπον ἢ ἤδελον εἶπη) ὅτι περὶ τῶν βασικῶν σφαλμάτων τῆς διδασκαλίας του εἰς τὴν γενικὴν παιδαγωγικὴν συγκέντρωσιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς πόλεως μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἐπιθεωρήσεως ὅλων τῶν σχολείων τῆς πόλεως. (χωρὶς βεβαίως νὰ ἀναφέρω κατ' αὐτὴν καὶ ὀνόματα διδ/λων). Ὁ διδάσκαλος οὗτος παρ' ὅλην τὴν ἡλικίαν του εἶναι φιλόπονος καὶ ἐργατικός. Διδάσκει λίαν ἐπιτυχῶς τὰ καλλιτεχνικά καὶ χειροτεχνικά μαθήματα εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τοῦ σχολείου του. Τὴν φθικὴν διδάσκει μέ βιολί τὸ ὅποτον παίξει ἀρκούντως καλῶς.

Συμπέρασμα. 1. Γεν. Μόρφωσις: Κατέχει τὴν διδασκομένην ὑλὴν καὶ πρὸς τοῦτοις εἶναι καλὸς καλλιτέχνης καὶ μουσικός. 2. Διδακτικὴ ἰκανότης: Ἐπαρκής. 3. Διοικητικὴ ἰκανότης: Ἐπαρκής. 4. Φιλοπονία: Φιλόπονος (εἰς τὰ καλλιτεχνικά) 5. Κοινωνικὴ ἐμφάνισις καὶ δρᾶσις: Καλός.

Γ Ἀθανάσιος Τριανταφυλλίδης.

Πρόσφυξ ἐκ Μοναστηρίου ἐγκατεστημένος ἐνταῦθα, ἐτῶν 41, ἔγγαμος καὶ πατὴρ τριῶν τέκνων. Ὑγιής καὶ ἀρτιμελής.

Πτυχιούχος τοῦ ἐν Θεσ/κη Ὑπαξίου Διδ/λείου ἔτους 1915-16. Φέρει βαθμὸν Ἀκολούθου. ("Ἐχει προταξὴ ἢ προαγωγή του διὰ τὸν βαθμὸν τοῦ γραμματέως Β ας τάξεως). Διατρέχει τὸ 6 ον ἔτος τῆς ὑπηρεσίας του καὶ ἐνταῦθα τὸ 2ον Ἐνώπιόν μου ἐδίδαξεν μάθημα Ἑλληνικῶν εἰς τὴν Γ ἠν τάξιν. Ἠκολούθησε δὲ τὴν ἐξῆς πορείαν. "Ἐνας μαθητῆς ἀνέγνωσεν τὸ μάθημα ὀλοκλήρον. Τό αὐτὸ ἔκαμε καὶ ἄλλος μαθητῆς. "Ἐπειτα ἐζήτησεν τὴν ἀπόδοσιν τοῦ περιεχομένου ὀλοκλήρου τοῦ ἀναγνωσθέντος κεφαλαίου. "Ὅλοι σχεδὸν οἱ μαθηταὶ ἔτειναν τὴν χεῖρα ζητοῦντες τὴν ἀδειαν νὰ ἀποδώσωσι. Ὁ μαθητῆς εἰς τὸν ὁποῖον ἀνατέθη ἡ ἀπόδοσις, ἀπέδωκεν τοῦτο λίαν ἐπιτυχῶς. Κατόπιν μὲ καταλλήλους ἐρωτήσεις τοῦ διδ/λος προεκάλεσεν ἐνδιαφέρουσαν συζήτησιν μεταξύ τῶν μαθητῶν ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ μαθήματος, κατὰ τὴν ὁποίαν οὔτοι ζωηρότατα ἀλλὰ καὶ μὲ τάξιν καὶ κοσμιότητα συνεζήτησαν πολλὰ στοιχεῖα τοῦ περιεχομένου τοῦ μαθήματος. Ἐκ τῆς συζητήσεώς τῶν ταύτης ἀπεκόμῃσα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ διδ/λος οὗτος ἔχει ἀσκήσει σημαντικῶς τὴν αὐτενέργειαν τῶν μαθητῶν του καὶ ἔχει ἐπιτύχει ἀπαρκῶς εἰς ὅλους τοὺς σκοποὺς τοὺς ὁποῖους ἐπιδιώκει τὸ μάθημα τῶν Ἑλληνικῶν.

Συμπέρασμα. 1. Γεν. μόρφωσις: Κατέχει τὴν διδασκομένην ὕλην οὐχὶ ὀμωσκαὶ ἄλλας γνώσεις. 2. Διδακτικὴ ἱκανότης: ἱκανός. 3. Διοικητικὴ ἱκανότης: Δεξιός. 4. Φιλοποία: Φιλόπονος. 5. Κοινωνικὴ ἐμφάνισις καὶ ὁρᾶσις: Καλός.

Δ. Βασιλεία Διακοπούλου.

Πρόσφυξ ἐξ Ἀιδινίου Μ. Ἀσίας, ἐγκατεστημένη ἐν Θεσ/κη ὑγιῆς καὶ ἀρτιμελής. Ἐτῶν 19, ἄγαμος. Πτυχιούχος τοῦ ἐν Θεσ/κη πολυταξίου Διδ/λείου Δηλέων, ἔτους 1928-29. Φέρει βαθμὸν Ἀκολούθου. Διατρέχει τὸ 2 ον ἔτος τῆς ὑπηρεσίας της καὶ ἐνταῦθα τὸ 1 ον. Ἐνώπιόν μου ἐδίδαξεν θρησκευτικὰ εἰς τὴν Α ἠν τάξιν καὶ Α ἠν ἀνάγνωφιν. Εἰς τὰ θρησκευτικὰ διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων νῶδηγη

σε τὰ μικρά νάσυνδέσωσιν ἰδίαν προσευχὴν παρακλητήριον πρὸς τὸν θεόν διὰ τὴν σωσὴν καὶ φυλάγην τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς δικούς τους ἀπὸ τῆ γρίππης ποὺ εἶναι ἀπλωμένη εἰς τὴν πόλιν. Τὴν προσευχούλα αὐτὴν ἀπήγγειλαν 10 ἐκ τῶν καλυτέρων μαθητῶν καὶ ἔπειτα ὅλοι οἱ μαθηταὶ ἐν χορῷ. (τὸ τελευταῖον τῆ ὑποδείξει μου). Ἐξηκρίβωσα ὅτι καὶ ἔσθ' ἄλλας 5 προσευχὰς ἔχει διδάξει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, εἰς τὴν Α ἣν ἀνάγνωσιν ἐν πρώτοις προεκάλεσεν τοὺς μαθητὰς νὰ ἀποδώσωσι τὸ περιεχόμενον τῆς εἰκόνας τοῦ Ἄλφαβηταρίου, τῆς προκειμένης τοῦ νέου μαθήματος, οὕτως ὥστε νὰ διευκολυνθῶσι κατόπιν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ σχετικοῦ κειμένου. Καὶ ἔπειτα παρουσιάσαμε τὸ ΝΕΟΝ ἀναγνωστικὸν μάθημα ἀναγεγραμμένον ἐπὶ τοῦ πίνακος, προεκάλεσεν πολλοὺς ἐκ τῶν μαθητῶν νὰ ἀναγνώσωσι τοῦτο. Μετὰ τοῦτο προεκάλεσεν πολλοὺς μαθητὰς, ἐπίσης, ἄλληλοδιαδόχως, νὰ ἀναγνώσωσι λέξεις ὑπάρχουσας ὑποδεικνυόμενας ὑπερβατικῶς, ἵνα μὴ τυχὸν ἀναγινώσκουσι ταύτας εἰκαστικῶς καὶ ἔπειτα προεκάλεσε κατὰ τὴν αὐτὴν σειρὰν ἀνάγνωσιν ἐκ τοῦ ἄλφαβηταρίου. Οὕτω ἐπεράτωσε τὴν διδασκαλίαν τῆς. Ὑπέδειξα αὐτῇ μετὰ τὸ τέλος τοῦ μαθήματος, ὅτι ἐπειδὴ πρὸ παντὸς πρόκειται περὶ ξενοφώνων μαθητῶν καὶ ἐπειδὴ οἱ μικροὶ αἰσθάνονται ἀσυγκράτητον ἐπιθυμίαν νὰ ὁμιλῶσι, σκόπιμον εἶναι ἀφοῦ ὅπωςδήποτε προσφερθῆ τὸ νέον, εἴτε λέξεις εἶναι αὐτὸ εἴτε φράσεις, εἴτε περισσότεραι τοιαῦται καὶ ἀποδοθῆ ἀπὸ τοὺς ἰκανωτέρους μαθητὰς, νὰ ἀποδίδεται μὲ κατάλληλον ῥυθμὸν ἐν χορῷ ἀπὸ ὅλους τοὺς μαθητὰς. Ἐπίσης ὑπέδειξα ὅτι εἰς ἕκαστον μάθημα δεόν ἀπαραιτήτως νὰ ὑπαγορεύη εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ γράψωσι τὰς νέας λέξεις καὶ φράσεις. Πρὸς τοῦτοις δεῖται νὰ ζητῆ νὰ γράψωσι καὶ τινὰς λέξεις καὶ φράσεις ἀπὸ μνήμης, ἐκφράζοντες γραπῶς μερικὰς παραστάσεις των, κατ' ὅσον ἡ θεραπεία τοῦ προφορικοῦ μόνον λόγου ἀ-

φήνει, τοὺς μαθητὰς φανικάνους νὰ ἐκφράζωνται γραπτῶς, κακὸν τὸ ὁποῖον, δυστυχῶς, εἶναι γενικὸν εἰς τὰ σχολεῖα μας. Ἐξετάσας ὅλους τοὺς μαθητὰς βῦρον αὐτοὺς κατὰ τὸ πλεῖστον ἱκανοὺς νὰ ἀναγινώσκωσι τὰ δεδιδασκόμενα καὶ νὰ συνεννοῶνται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπαρκῶς. Γενικῶς ἡ διδ/σσα αὕτη ἐργάζεται λίαν μεθοδικῶς.

Συμπέρασμα. 1. Γεν. μόρφωσις: Κατέχει τὴν διδασκομένην ὕλην οὐχὶ δὲ καὶ ἄλλας γνώσεις. 2. Διδακτικὴ ἱκανότης 3. Ἰκανὴ 3. Διοικητικὴ ἱκανότης: Ἐπαρκής. 4. Φιλοπονία: Λίαν φιλόπρονος. 5. Κοινωνικὴ ἐμφάνισις καὶ δρᾶσις: Πολύ καλή.

Ε ο Βούλα Ἀλέπη

Ἐκ Πεταλιδίου Μεσσηνίας, ἐτῶν 28, ἔγγαμος. Ὑγιής καὶ ἀρτιμελής. Πτυχιούχος τοῦ ἐν Τριπόλει μικτοῦ Σταξίου Διδ/λείου δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἔτους 1921-22. Φέρει βαθμῶν γραμματέως Β ας τάξεως. Διατρέχει τὸ 8 ον ἔτος τῆς ὑπηρεσίας τῆς καὶ ἐνταῦθα τὸ 2 ον. Ἐνώπιόν μου ἐδίδαξε Φυσ. Ἱστορίαν εἰς τὴν Δ ἡν τάξιν μὲ λάμα "ἡ βερβερίτσα" ἀκολουθήσασα τὴν ἐξῆς πορείαν. Παρουσίασεν εἰκόνα παριστάνουσαν τμῆμα δάσους μὲ τινα ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ζώντων ζώων, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ἡ βερβερίτσα ἰσταμένη ἐπὶ τινος κλάδου δένδρου. Ἐσκέπασε δὲ τὴν εἰκόνα οὕτως ὥστε νὰ φαίνεται μόνον τὸ διδασκόμενον ζῷον μὲ μέρος τοῦ δάσους. Ἐῖτα οἱ μαθηταὶ προκαλούμενοι δι' ἐρωτήσεων ἔλεγον τί λογῆς εἶναι τὰ μέρη τοῦ σώματος τῆς, σέ τί περιβάλλον ζῆ, ποίους δὲ ἔχη ἐχθρούς, εἰς τί χρησιμεύει καὶ πῶς πολλαπλασιάζεται. Ὅπου οἱ μαθηταὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξαγάγωσιν ἐκ τῆς εἰκόνας τὸ νέον ἢ ἄλλοθεν νὰ γνωρίζωσι τοῦτο, προσέφερον τοῦτο ἢ διδ/σσα. Μετὰ τὴν οὕτω προσφορὰν τοῦ νέου δύο μαθηταὶ διαδοχικῶς ἐκλήθησαν καὶ ἀπέδωσαν ἐν συνεχείᾳ ὅσα ἐδιδάχθησαν περὶ τοῦ νέου τοῦτου ζώου. Μετὰ τοῦτο δὲ ἐκλήθησαν νὰ ἰχνογραφῆσω

σι τῶ ζῶον ὅπερ καὶ ἔπραξαν. Οὕτω ἔληξεν ἡ διδασκαλί-
α. Ὑπέδειξα ὅτι δέον μετὰ τὴν προσφορὰν τοῦ νέου
να προκαλῶνται οἱ μαθηταὶ νὰ ἐξαίρωσι θεῶπιέξαιρε-
τικὸν παρουσιάζεται εἰς τὸ νέον ζῶον, λ.χ. τὸ μέγεθος
τῆς οὐρᾶς ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ σῶμα τοῦ ζῴου. Θί μα-
θηταὶ ἀπῆντων ἐπιτυχῶς εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῆς διδ/σ-
σης. Ἐκ τῆς ὅλης διεξαγωγῆς τοῦ μαθήματος ἔσχον τὴν
ἐντύπωσιν ὅτι ἡ διδ/σσα αὕτη ἐργάζεται φελοτίμως,
παρέχουσα εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς πολλὰς εὐκαιρίας
πρὸς αὐτενεργὸν μάθησιν.

Συμπέρασμα. 1. Γεν. μόρφωσις: Κατέχει τὴν διδασκομένην ὕλην. Ἄλλας
γνώσεις δὲν ἔχει. 2. Διδακτικὴ ἰκανότης: Ἐπαρκής. 3.
Διοικητικὴ ἰκανότης: Δεξιὰ. 4. Φιλοπονία: Ἐπιμελής. 5.
Κοινωνικὴ ἐμφάνισις καὶ δρᾶσις: Πολύ καλή.

στ. Ἄρτεμις Γούτη

Ἐκ Φλωρίνης ἐτῶν 19, ἄγαμος. Ὑγιῆς καὶ ἀρτιμελής.
Πτυχιούχος τοῦ ἐν Κοζάνῃ τριταξίου Διδασκ/λείου ἔτ-
ους 1928-29. Φέρει βαθμὸν ἀκολουθου. Διατρέχει τὸ
2ον ἔτος τῆς ὑπηρεσίας τῆς καὶ ἐνταῦθα τὸ 1ον. Ἐνώ-
πιό μου ἐδίδασκε πραγματογνωσίαν εἰς τὴν Βαν τάξιν
ἐπεξεργασθεῖσα λεκτικῶς καὶ πραγματογνωστικῶς μετὰ
τῶν μαθητῶν τῆς τὰς ἐντυπώσεις τῶν ἐκ τῆς παρατηρή-
σεως τῶν ἀγωγῶν τοῦ ὑδραγωγείου πόλεως καὶ ἀνάγνω-
σιν εἰς τὴν ἰδίαν τάξιν. Ἐκ τῆς διεξαγωγῆς καὶ τῶν
δύο τούτων μαθημάτων ἔσχον τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ ἡ δι-
δασκάλισσα αὕτη ἐργάζεται μὲν φιλοτίμως ἀλλὰ τὰ ἀπο-
τελέσματα τῆς ἐργασίας τῆς δὲν εἶνε ἀρκούντως ἰκα-
νοποιητικὰ. Προφανῶς διότι δὲν ἐργάζεται μὲ ὄρους
τοὺς μαθητὰς τῆς ἐξίσου.

Ὑπέδειξα αὐτῇ ὅτι δέον νὰ ἐπιμένῃ περισσότερο
εἰς τὰς γλωσσικὰς ἀσκήσεις καὶ νὰ ἐργάζεται μὲ θ' ὀ-
λων τῶν μαθητῶν τῆς. -

Συμπέρασμα. α) Γεν. μόρφωσις : Κατέχει τὴν διδασκομένην ἕλην. "Αλλας γνώσεις δὲν ἔχει β) Διδακτικὴ ἱκανότης: Ἐπαρκής. γ) Διοικητικὴ ἱκανότης: Ἐπαρκής. δ) Φιλοπονία: Ἐπιμελής. ε) Κοινωνικὴ ἐμφάνισις καὶ δρᾶσις καλὴ.

Εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο θεραπεύονται ἐπαρκῶς τὰ τεχνικὰ μαθήματα διδασκόμενα εἰς μὲν τὰς ἀνωτέρας τάξεις ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου δημ/λου κ. Θεοδώρου Ἀναστασίου εἰς δὲ τὰς λοιπὰς ὑπὸ τῶν λοιπῶν διδ/λων.

Μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἐπιθεωρήσεως συνενέτρωσα τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν τοῦ σχολείου πρὸς τὸ ὁποῖον ὑπέδειξα λεπτομερειακὰς τινὰς παιδαγωγικὰς βελτιώσεως τῆς ἐργασίας του καὶ ἀνεκοίνωσα ὅτι περὶ τῶν βασικῶν παρατηρήσεών μου θὰ ὀμιλήσω εἰς παιδαγωγικὴν συγκέντρωσιν τοῦ διδ. προσωπικοῦ ὄλων τῶν σχολείων τῆς πόλεως Φλωρίνης ἀφοῦ ἐπιθεωρήσω τὴν ἐργασίαν ὄλων τῶν σχολείων τούτων.

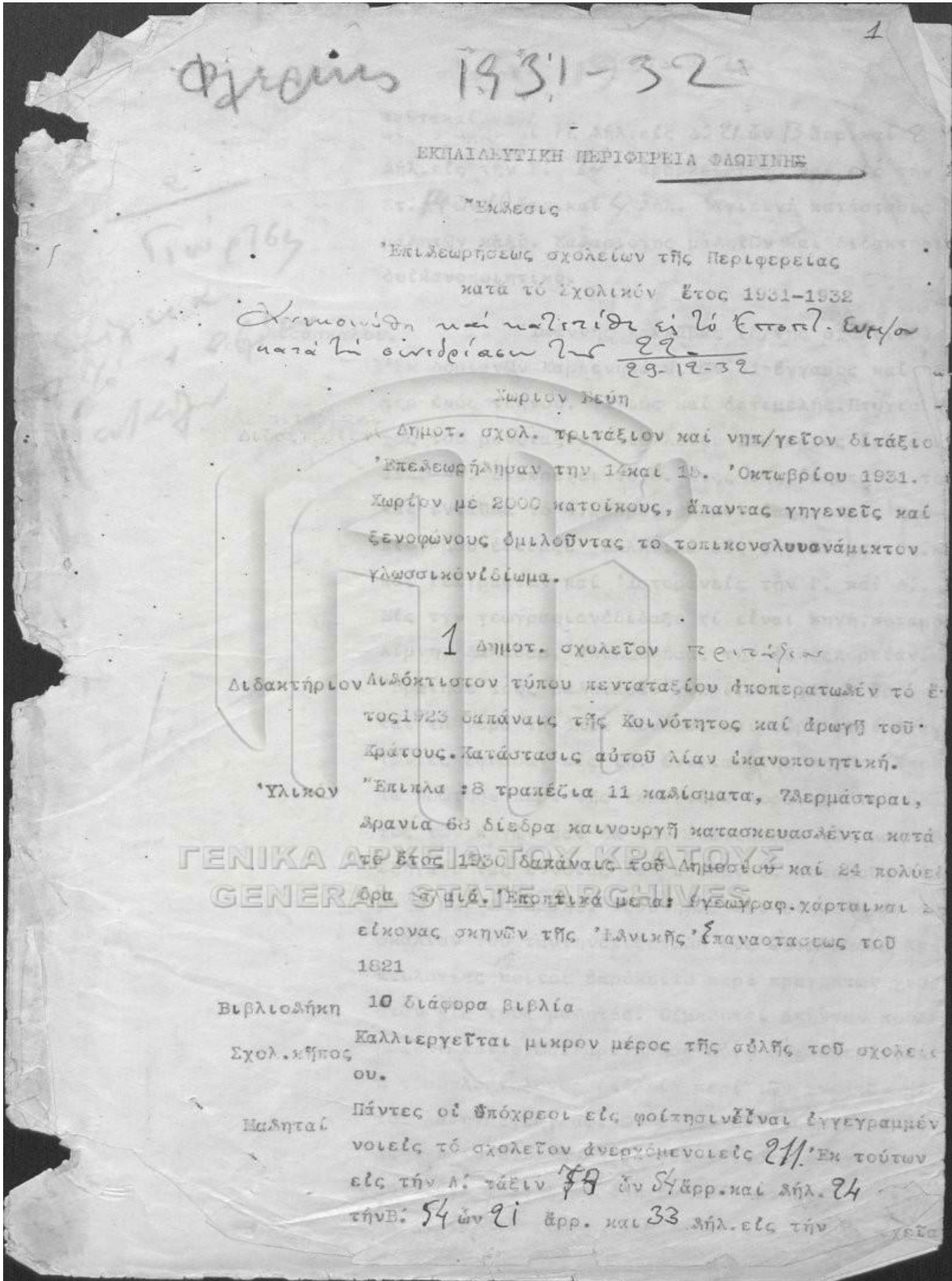
Βον Δημοτικὸν Σχολεῖον Φλωρίνης (ἑξατάξιον)

Ἐπιθεωρήθη ἀπὸ 17 ἑ.ξ. ἕως 19 Μαρτίου.

Ι Διδακτῆριον. Εὐρίσκεται πλησίον τοῦ διδακτηρίου τοῦ Α Δημοτ. μεθ' οὗ ἔχει κοινὴν αὐλήν.

Εἶνε παλαιὸν διώροφον τύπου πολυταξίου. Τὸ ἔνω πάτωμα ἀποτελοῦν μίαν μεγάλην αἴθυσαν, εἶνε χωρισμένον δι' αἰρετῶν ἑυλίγων διαφραγμάτων εἰς ἕξ μικροτέρας τοιαύτας καὶ οὕτω ὄλαι αἱ αἴθουσαι τοῦ διδακτηρίου ἀνέρχονται εἰς 13. Ἐντὸς τοῦ διδακτηρίου τούτου λειτουργοῦσι προσέτι τὸ πρῶτον Νηπ/γεῖον, χρησιμοποιοῦν 2 αἰθούσας καὶ τὸ Ἀστικὸν σχολεῖον θηλέων χρησιμοποιοῦν 3 αἰθούσας διδ/ας καὶ ἓν γραφεῖον. Βεβαίως ἡ λειτουργία τοῦ Ἀστικοῦ σχολείου ἐντὸς τοῦ ἰδίου διδακτηρίου παρὰ τὴν διαρκῆ συνεννόησον τῆς κ. Δ/τρίας αὐτοῦ μετὰ τοῦ Διευθ/τοῦ τοῦ Δημοτ. Σχολείου δὲν πύει νὰ εἶνε εἰς βλάβην τῆς κανονικῆς λειτουργίας τοῦ δημοτικοῦ

./.

1931-32

12 δὴλ. εἰς Δ΄ 21 ὧν 13 ἄρρ. καὶ 8
δὴλ. εἰς τὴν Ε΄ 13 ἄρρ. καὶ εἰς τὴν
Στ΄ 14 ὧν 10 ἄρρ. καὶ 4 δὴλ. Ὑγιεινὴ κατάστασις
μαθητῶν καλὴ. Καθαριότης μαθητῶν καὶ διδασκασίας
δυσλειτουργικὴ.

2
Γνωρίζω
μὴ εἶναι
τοῖς μαθηταῖς
κατασκευασμένοι

Διδάσκαλοι. Ἰωάννης Κακκαβᾶς (δ/τῆς σχολείου)

Ἐκ Δομιανῶν Καρπενησίου, τῶν 31 ἔγγραφος καὶ κα-
τῆρ ἑνός τεκνίου. Ὑγιής καὶ ἀρτιμελής. Πτυχιού-
χος τοῦ μονοταξίου Διδ/λείου Καστορίας ἔτους 1925-26. Διαπρέχει τὸ δ. ἔτος τῆς ὑπηρεσίας τοῦ
καὶ ἐνταῦθα τὸ 4. Φέρει βαθμὸν ἀπολοῦθου. Ἐνώ-
πιον μου ἐδίδασκε Ἑλληνικὰ εἰς τὴν Ε΄ καὶ Στ΄ καὶ
καὶ Γεωγραφίαν καὶ Ἱστορίαν εἰς τὴν Γ΄ καὶ Δ΄. Ἐἰς
εἰς τὴν γεωγραφίαν ἐδίδασκε τί εἶναι πηγὴ, ποταμὸς,
λίμνη, θάλασσα, ἀπολοῦθας τὴν ἐξῆς κορείαν.

Ἐρώτησε τοὺς μαθητὰς ἂν γνωρίζωσι πόθεν ἔρχον-
ται τὰ νερά τὰ ὅτι πίνουσι καὶ οἰμασθῆναι ἀπαν-
τῶντας ἔφθασαν εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς πηγῆς. Ἐπει-
τα ἠρώτησε περὶ τῆς περαιτέρω κορείας τοῦ ὕδα-
τος τῶν πηγῶν καὶ ἐκ τῶν ἀπαντήσεων τῶν μαθητῶν

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
GENERAL STATE ARCHIVES

ἐξήγαγε τὰς ἐννοίας τοῦ ποταμοῦ, ποταμὸς, λίμ-
νης καὶ θαλάσσης. Ἐρωτήθηκε καὶ εἰς τὴν διδασ-
καλίαν τοῦ ταύτην ἐξετάσθη εἰς *Ἰουμπαλίνα* λεπ-
τολογίας κοίτοι ἐπρόκειτο περὶ πραγμάτων γνω-
στῶν εἰς τοὺς μαθητὰς. Οἰμασθῆναι ἀπῆνταν προθύ-
μως καὶ ἐπιτυχῶς. Παρατήρησε αὐτῷ ὅτι ἐπερίττευσεν
ἡ τέσσαρα λεπτολόγος διδ/λία περὶ τῶν γνωστῶν εἰς
τοῦ μαθητὰς γεωγραφικῶν αὐτῶν στοιχείων. Μοί ἐπῆ-
ρήντησεν ὅτι δὲν ἦσαν γνωστά. Τότε προσέδεσα αὐ-
τῷ ὅτι ἄφελος νὰ δὴγησῆται τοὺς μαθητὰς τοὺς
τά περὶ τοῦ χωρίου δὲν λά εἴρισκε τὰ στοιχεῖα

ταύτα καί να διδάξῃ ἐπι τόπου. Ἐκ τῆς παρακολουθουμένης δὲ διδασκαλιῶν τοῦ διδασκάλου τούτου ἐνισχύθη ἡ περιείληψις γνῶμη μου ὅτι οὗτος ἐργάζεται μὲν φιλοτίμως, ἀλλὰ κατὰ τὴν διδασκαλίαν του παρασύρεται εἰς λεπτολογίας καὶ λοξοδρομήσεις ὅχι μόνον τελείως περιττάς ἀλλὰ καὶ πολλὰς ἀνισχύρας καὶ ἐκνευριστικὰς. Δέν κατορθώνει νὰ προκαλῆ ἐπαρκῶς τὴν αὐτενέργειαν τῶν μαθητῶν του προ- προσφέρει δὲ ὁ ἑαυτοῦ καὶ ἐκεῖνα τὰ ἔργα διὰ τὰ ἡδύ- ναντο μῦνοι των νὰ ἐξεύρωσιν. Ὡς δ' οὕτως τοῦ σχολείου δέν τηρεῖ ἐν τάξει τὸ ἀρχετόντου. Ὑπέδειξα ἀπὸ τῆς μειονεκτημάτων του καὶ συνέστησα νὰ ἀποφύγη ταῦτα εἰς τὰ ἐξῆς.

Συμπερασμα. 1) Γέν. μόρφωσις. Κατέχει τὴν διδασκομένην ἑλληνικήν οὐκ ὅμως καὶ ἄλλας γνῶσεις. 2) Διδακτικὴ ἱκανότης: Ἐπαρκής 3) Διοικητικὴ ἱκανότης: Δεξιός 4) Φιλοπονία: Ἐπιμελής καὶ 5) Κοινωνικὴ ἐμφάνισις καὶ δρᾶσις: Καλός

Ἀναστάσιος Μπαρκούλας

Ἐκ Βεύης ἐτῶν 21 ἄγαμος. Ὑγιής καὶ ἀρτιμελής. Πτυχιούχος τοῦ ἐν Φλωρίνῃ ἑξατάξιου Ἀ/λειοῦ ἐ- τοῦς 1929-30. Διατρέχει τὸ 2. ἔτος τῆς ὑπηρεσίας του πρωτοδιορισθεὶς ἐνταῦθα. Ἔχει βαθμὸν ἀκολουθούλου.

Ἐνώπιόν μου ἐδίδαξε Α' ἀνάγνωσιν καὶ Ἑλληνικά καὶ ἰχνογραφίαν εἰς τὴν Γ' καὶ Δ' τάξιν. Εἰς τὴν Α' ἀνάγνωσιν ἔκαμε προσκλήσεις εἰς δὲ τὰ Ἑλληνικά τῆς Γ' καὶ Δ' ἠκολούθησε τὴν ἐξῆς πορείαν. Ἀφοῦ ἀνεγνώσαν μαθηταὶ τινες διαδοχικῶς τὸ δεδωγμένον κεφάλαιον ἀνεγνώσαν οὗτος τὸ νέον κεφάλαιον ἐνῶ οἱ μαθηταὶ παρακολουθοῦν ἐπ' τὴν

βιβλίων των ¹⁷τόλις γνωσκόμεναν. Κατόπιν ηρώτησεν
αυτούς τί άντελήφθησαν εκ του αναγνωσθέντος κε-
φαλαίου. Ούτοι άπήντησαν άποδόσαντες έκανοποιητη-
τικώς όλον σχεδόν τό περιεχόμενον. Έπειτα άνέγνω-
σαν δεαδοχικώς μαθηται τινες τό προσφερόμενον κε-
φάλαιον. ¹⁸Τόσο/λος και οίμαθηται Ιπονττίξε όλου
του κεφαλαίου τούς έκαμ βαρυτέραν έντύπωσιν και
διαι. Οίμαθηται άπήντησαν ευθαρσώς και έπιτυχώς.
Η' άνέγνωσε αυτών ήτο ούχι ¹⁹έκανοποιητική. Έκ της
παρακολουθήσεως των διδασκαλιών τουτων ένισχύθη
ή γνώμη μου ότι ο διδάσκαλος ούτος διδασκει λίαν
ευμεθέως και άσχετ έπαρώς την άπτενέργειν των
μαθητών του. Φρονώ δε ότι ήν εξακολουθήση ούτω φι-
λοτιμώς εργαζόμενος κα' άπορη εις των άρίστων ο
ειδ/ων. Υπέκεινται ούτως σκοπιμότερον ειναι να
άκούσσι ²⁰μόνον ούτως να παρακολουθήσιν επί των βι-
βιβλίων, τό αναγνωσκόμενον νυν κεφάλαιον ή έλ-
λλα τινά έν α ή διδασκαλία του άποβαίνη μάλλον κα-
καρισθός.

1) Γεν. μόρφωσις. Κατέχει την διδασκομένην ύλην.
"Άλλα γνώσεις δέν έχει. 2) Διδ. έκανότης. 1-
κανός 3) ήτοι έκανότης 4) φιλοπονία :
φιλότιμος και ή κοινωνική έμπόνησις : Πολύκαλός.

GENIKA ARXHEIA TOY KRATOUS
GENERAL STATE ARCHIVES

Εθγεμια Τζάνου

Πρόσφυξ εκ Ποναστηριου εγκταστημένη έν Ολυρύν
έτην 26. Έγγαμος μέ έν τέκνον. Έγιής και άρτι-
μελής. Έχει άπολυτήριον του έν Ποναστηρίω έν-
νεσταξίου Παρναγαγωγείου" ετους 1911-12. Διατρέ-
χει τό 16. Έπρεσβης ύπηρεσίας της και ένταξια
το 3^{ου} έβρει βαθμόν ακολουθού. Ένώκιον μου έδίδαξε θρησκευτικά και Έθικην εις
την Α' και Β' τάξιν και άρισματικήνεις την Β' τάξιν

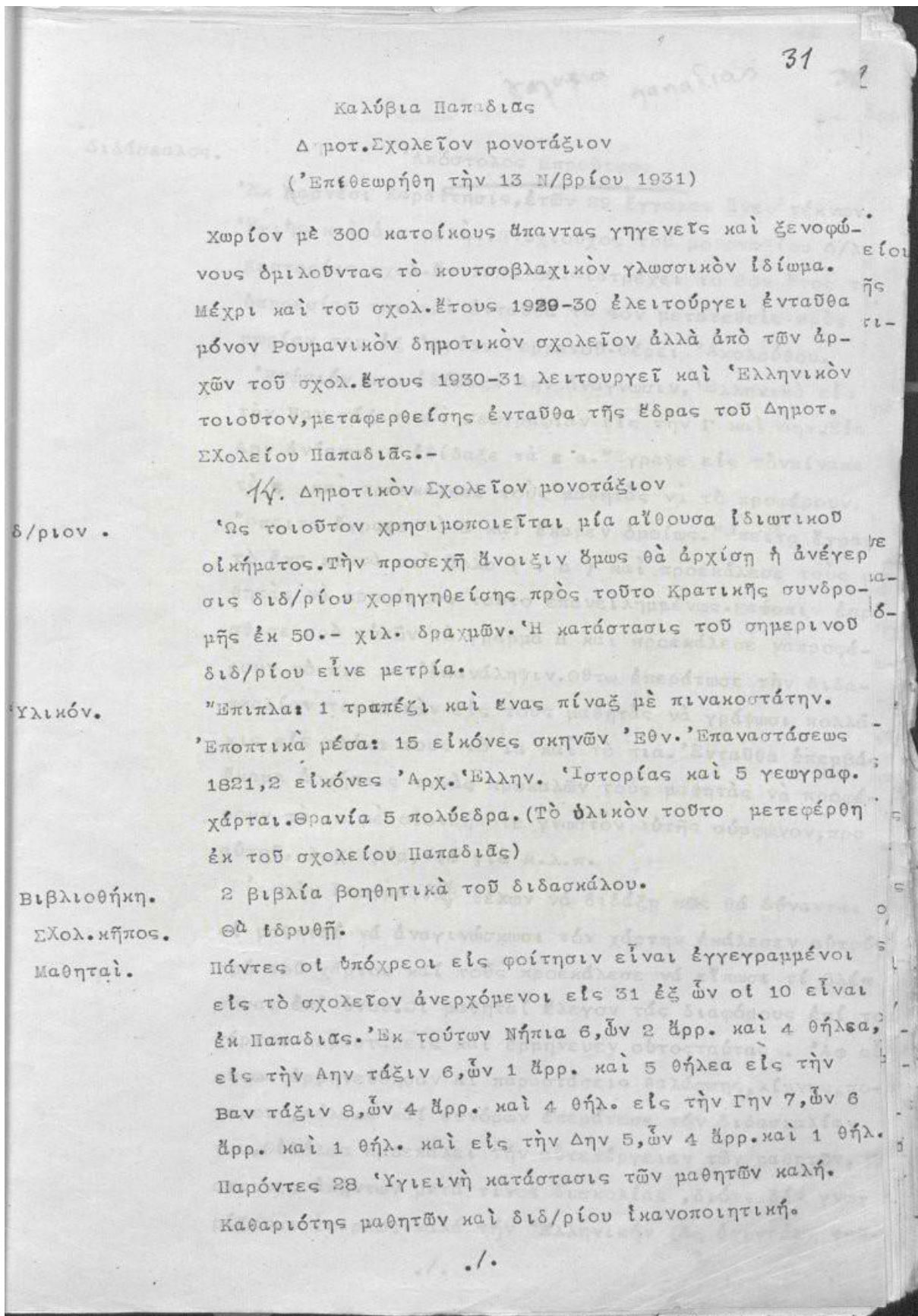
εις τὰ δρησκευτικά διδάξε τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἀκολουθήσασα τὴν ἐξῆς κορείαν. Διηγῆθη ἐν τμημακαί ἐζήτησε ἔπειτα τὴν ἀπόδοσιν αὐτοῦ ὑπὸ 4-5 μαθητῶν διδοχικῶς. Ὁμοίως κατόπιν προσέφερε καὶ τὸ 2. καὶ τὸ 3. τμήμα. Τέλος δύο μαθηταὶ ἐπέδωσαν ὁλόκληρον τὸ διδαχθέν ἐν συνεχείᾳ οὖν τῷ ἐπράτωσε τὴν διδασκαλίαν της. Ἡ διήγησις της ὄηρε καλῆ. Ἡ ἀπόδοσις ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν ἀνεπαρκής. Οὐ μαθηταὶ μετὰ δυσκολίας ἀπέδιδον καὶ βοηθούμενοι ὑπὸ τῆς διδ/σης ἥτις δὲν ἐνόησε νὰ εἴπωσι οὔτε τὴν φράσιν ὁλόκληρον οὐ μαθηταί, συμπληρώνουσα ἢ ἰδέα.

Ἐν τῆς παρακολούθησεως τῶν διδασκαλιῶν τῆς διδασκαλισσῆς ταύτης ἐνισχύθη ἡ γνώμη μου ὅτι αὐτὴ διδάσκει ἀμελῶς ὡς ἐν δυνάμει τὴν αὐτενέργειαν τῶν μαθητῶν της καὶ ὅτι ἡ βελτίωσις της εἶναι ἀδύνατος καίτοι ἐπιθυμῶμεν ταύτην λόγῳ τῆς ἀνεπαρκεστάτης μορφώσεώς της. Ἐπέδειξα αὐτῇ πῶς δεόν νὰ ἐργάζεται ἵνα προκαλεῖται ἡ αὐτενέργεια τῶν μαθητῶν προσθέσας ὅτι ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ θέλει νὰ διδαχθῇ τὰς παραμονὰς τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων καὶ οὐχί τώρα. Ἡ ἀπομνημονεύσις της ἐν τῆς ἀπηρεσίας εἶναι ἐπιβεβλημένη διὰ τὸ καλὸν ἔργον νὰ ἐισηγηθῶμεν ταύτην λογῶν

GENIKA ARXHEIA TOY KRATOU
GENERAL STATE ARCHIVES

τῆς πολυετοῦ ἰπηρεσίας της καὶ τῆς δυσχερείας ἣν παρουσιάζει τὸ Γεν. Λογιστήριον εἰς τὴν ἐγκρίσιν νέων διορισμῶν,

Συμκέρρασμα Γεν. μόρφωσις. Δὲν κατέχει οὔτε τὴν διδασκομένην ὄλην 2) Διδ. ἱκανότης. Ἄνεπαρκής 3) Διοικ. ἐκνοτή: Μετρία. 4) Φιλοπονία: Ἐπιμελής. 5) Κοινωνικὸς ἔργασι: μετρία. Ἐἰς τόσχολετον τοῦτο διδάσκοντα ἐπαρκῶς τὰ τεχνικά μαθήματα. Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν

31
Καλύβια Παπαδίας

Δημοτ. Σχολείον μονοτάξιον

(Επιθεωρήθη τὴν 13 η/βρίου 1931)

Χωρίον με 300 κατοίκους ἅπαντας γηγενεῖς καὶ ξενοφώ-
νους ὀμιλοῦντας τὸ κουτσοβλαχικὸν γλωσσικὸν ἰδίωμα.
Μέχρι καὶ τοῦ σχολ. ἔτους 1929-30 ἐλειτούργει ἐνταῦθα
μόνον βουρανικὸν δημοτικὸν σχολεῖον ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ἀρ-
χῶν τοῦ σχολ. ἔτους 1930-31 λειτουργεῖ καὶ Ἑλληνικὸν
τοιούτον, μεταφερθείσης ἐνταῦθα τῆς ἔδρας τοῦ Δημοτ.
Σχολείου Παπαδίας.-

14. Δημοτικὸν Σχολεῖον μονοτάξιον

δ/ριον . Ὡς τοιοῦτον χρησιμοποιεῖται μία αἴθουσα ἰδιωτικοῦ
οἰκῆρατος. Τὴν προσεχῆ ἀνοιξιν ὅπως θὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀνέγερ-
σις διδ/ρίου χορηγηθείσης πρὸς τοῦτο κρατικῆς συνδρο-
μῆς ἐκ 50.- χιλ. δραχμῶν. Ἡ κατάστασις τοῦ σημερινοῦ
διδ/ρίου εἶνε μετρία.

Υλικόν. Ἐπιπλα: 1 τραπέζι καὶ εἷς πίναξ με πίνακοστάτην.
Ἐποπτικὰ μέσα: 15 εἰκόνες σκηνῶν Ἑθν. Ἐπαναστάσεως
1821, 2 εἰκόνες Ἀρχ. Ἑλλην. Ἱστορίας καὶ 5 γεωγραφ.
χάρται. Θρανία 5 πολύεδρα. (Τὸ ὅλικόν τοῦτο μεταφέρθη
ἐκ τοῦ σχολείου Παπαδίας)

Βιβλιοθήκη. 2 βιβλία βοηθητικὰ τοῦ διδασκάλου.

Σχολ. κήπος. Ἐὰ ἰδρυθῆ.

Μαθηταί. Πάντες οἱ ὑπόχρεοι εἰς φοίτησιν εἶναι ἐγγεγραμμένοι
εἰς τὸ σχολεῖον ἀνερχόμενοι εἰς 31 ἐξ ὧν οἱ 10 εἶναι
ἐκ Παπαδίας. Ἐκ τούτων Νήπια 6, ὧν 2 ἄρρ. καὶ 4 θήλας,
εἰς τὴν Αἰν. τάξιν 6, ὧν 1 ἄρρ. καὶ 5 θήλας εἰς τὴν
Βαν. τάξιν 8, ὧν 4 ἄρρ. καὶ 4 θήλ. εἰς τὴν Γην 7, ὧν 6
ἄρρ. καὶ 1 θήλ. καὶ εἰς τὴν Δην 5, ὧν 4 ἄρρ. καὶ 1 θήλ.
Παρόντες 28 Ὑγιεινὴ κατάστασις τῶν μαθητῶν καλὴ.
Καθαριότης μαθητῶν καὶ διδ/ρίου ἱκανοποιητικὴ.

./.

Διδάσκαλος.

Ἀπόστολος Μπροῦτσος

Ἐκ Χασνέσι καρδίτσης, ἐτῶν 29 ἔγγαμος ἄνευ τέκνων.
Ἑγιῆς καὶ ἀρτιμελῆς. Πτυχιούχος τοῦ μονοταξίου Δ/λείου
Καστορίας σχολ. ἔτ. 1925-26. Διατρέχει τὸ βον ἔτος τῆς
ὕπηρεσίας του καὶ ἐνταῦθα τὸ 4ον μετατεθεὶς πρὸς τι-
μωρίαν του ἐξ Ἁγίου Γερμανοῦ. Φέρει Ἀκολούθου.

Ἐνώπιόν μου ἐδίδαξε Ἀγν ἀνάγνωσιν, Ἑλληνικὰ εἰς
τὴν Βαν τάξιν καὶ Γεωγραφίαν εἰς τὴν Γ καὶ Δγν. Εἰς
Ἀγν ἀνάγνωσιν ἐδίδαξε τὰ ε α. Ἐγραψε εἰς τὸν πίνακα
τὸ ε καὶ προεκάλεσε τοὺς μαθητὰς νὰ τὸ προφέρουν.
Ἐπειτα ἔγραψε τὸ α καὶ ἔκαρεν ὁμοίως. Ἐπειτα ἔγραψε
τὸ ἕνα κοντὰ στὸ ἄλλο (ι α) καὶ προεκάλεσε τοὺς μα-
θητὰς νὰ προφέρουν τοῦτο ἐπανειλημμένως. Καθοπὶν ἐπρό-
σθεσε πρὸ αὐτῶν τὸ γράμμα Π καὶ προεκάλεσε νὰ προφέ-
ρουν τὸ πια κατ' ἐπανάληψιν. Οὕτω ἐπεράτωσε τὴν διδα-
σκαλίαν του εἰπὼν εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ γράψωσι πολλὰ
κις εἰς πλάκα τους τὸ ια καὶ τὸ πια. Ἐνταῦθα ἐπερβάς
ἔκαμα ἀσκήσεις τινὰς προκαλῶν τοὺς μαθητὰς νὰ προφέ-
ρουν τὸ ια μὲ οἰονδήποτε γνωστὸν αὐτῆς σύμφωνον, πρὸ
αὐτοῦ, λ.χ. μία, τιά, γιά κ.λ.π.

Εἰς τὴν Γεωγραφίαν ἔθεκον νὰ διδάξῃ πως θὰ δύνανται ο
οἱ μαθηταὶ νὰ ἀναγινώσκωσι τὸν χάρτην ἐκάλεσεν αὐτοὺς
πρὸ τοῦ χάρτου καὶ τοὺς προεκάλεσε νὰ εἴπωσι τί βλέπ-
πουσι ἐπ' αὐτοῦ. Οἱ μαθηταὶ ἔλεγον τὰς διαφόρους ἐπὶ το
χάρτου παραστάσεις καὶ ἐρμήνευεν οὕτως αὐτάς. Ἀφ' οὗ
οὕτως ἐρμηνεύθησαν αἱ παραστάσεις θαλάσσης, λίμνης, πο-
ταμοῦ, πόλεως καὶ συνόρων ἐπεράτωσε τὴν διδασκαλίαν
του, οὐδόπως προεκάλει τὴν αὐτενέργειαν τῶν μαθητῶν,
οντινες ἀπῆντων μετὰ τινος δυσκολίας, διότι δέν γνω-
ρίζουσι ἐπαρκῶς καλὰ τὴν Ἑλληνικὴν (ὡς ἀνεγράφη πρὸ

./.

Μαθηταί.

άνωτέρω τὸ ἔτος τοῦτο εἶναι τὸ βον καθ' ὃ οἱ κλει-
στοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν φοιτοῦσι εἰς Ἑλληνικὸν Σχολεῖον
'Εξ ὅλων τούτων ἐκκηράτισα τὴν γνώμην ὅτι οἱ μαθηταί
δὲν ἀσκῶνται ἐπαρκῶς μὲ λεκτικὰς ἀσκήσεις, ὅ δὲ δι-
δάσκαλος δὲν ἐργάζεται μετὰ τοῦ ἐπιβαλλομένου ζήλου.
'Εξήτασα ὅλους τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ
τοὺς ἐπέβαλε ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων. Ἐσχη-
ράτισα τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἐπίδοσις τῶν μαθητῶν εἰς ταῦ-
τα εἶνε μετρία. Τὰ τεχνικὰ μαθήματα δὲν θεωροῦνται
ἐπαρκῶς διότι οἱ μαθηταί λόγω πενίας ἀδυνατοῦ νὰ
προρηθεύωνται τὰ ἀναγκαῖα εἶδη. Μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐπι-
θεωρήσεως ὑπέδειξα εἰς τὸν διδ/λον ὅτι πρέπει νὰ κά-
μῃ περισσοτέρας λεκτικὰς ἀσκήσεις, ὅτι εἰς τὴν Ἀθῆ-
νάνα ἀνάγνωσιν δεόν νὰ ἀσκήσῃ περισσότερο τοὺς μαθητὰς εἰς
τὴν προφορὰν τῶν νέων καὶ ὅτι τὰ μαθήματα τῆς γεωγραφί-
ας ἔδει νὰ γίνῃ ἔξω καὶ δὴ νὰ γίνῃ πρῶτον ὁ χάρτης
τῆς περιφερείας ἐπὶ τῆς ἄμμου, κατόπιν ἐπὶ χάρτου
καὶ ἔπειτα νὰ γίνῃ ἡ ἐρμηνεία τοῦ χάρτου.

Συμπέρασμα.

- 1) Γεν. μόρφωσις: Κατέχει τὴν διδασκομένην ἕλην, ἄλ-
λας γνώσεις δὲν ἔχει.
- 2) Διδακτ. ἰκανότης: Ἐπαρκῆς,
- 3) Διοικ. ἰκανότης: Ἐπαρκῆς,
- 4) Φιλοπονία: Ἐπιμελῆς
- 5) Κοινων. ἐμφάνισις καὶ δρᾶσις: Καλός.

15. Ρουμανικὸν Δημοτικὸν Σχολ. μον/τάξιον

Διδ/ριον.
'Υλικόν.

Στεγάζεται εἰς μίαν καλύβην. Κατάστασις αὐτῆς μετρία.
'Ἐπιπλα: 1 πίναξ καὶ 1 τραπέζη. Θρανία: 4 πολυέδρα
παλαιὰ. Ἐποικτ. μέσα: 7 γεωγραφ. χάρται καὶ 10 εἰκ.
ζωολογίας καινουργεῖς καὶ εἰς μέγα σχῆμα καὶ 1 ἀριθμ.
τήριον.

Βιβλιοθήκη.
Σχολ. κῆπος.

'Ολίγα βιβλία βοηθητικὰ τοῦ ἔργου τοῦ Διδ/λου.
'Υπάρχει τοιοῦτος ἐκτάσεως 250 τ.μ. καλλιεργούμενος
ὑπὸ τῶν μαθητῶν.

Συμπέρασμα .

#15/1011

Όπως κερυθροῦ Σταυροῦ Μεσότητος συντρέχουσα οἰκονομικῶς τοὺς ἀποφύους μαθητὰς διὰ τὴν ἀγορὰν σχολικῶν εἰδῶν. Γεν. μέρωσις. κατέχει τὴν διδασκομένην ὕλην. Ἄλλας γνώσεις δὲν ἔχει. 2) Διδακτ. ἱκανότης. Ἐπαρκῆς. 3) Διαιτητικῆς ἱκανότης. Ἐπαρκῆς, 4) Φιλοπονία: Ἐπιμελής καὶ 5) Κειμένων. ἐμφάνισις καὶ δρᾶσις: Καλός.

Λόφοι

Δημοτ. Σχολεῖον μονοτάξιον

Ἐπιθεωρήθη τὴν 10 Φεβρουαρίου 1932

Κορίνθον μὲ 450 κατοίκους ἑπαντας γηγενεῖς καὶ ξενοφώνους ἀμιλοῦντα εἰς τὸ σλαβονόμικτον τοπικὸν γλωσσικὸν ἰδιώμα.

Δημοτικὸν τετρατάξιον μον/ξίον

Διδ/ριον.

Διθόκτιστον νεόκτιστον μονοτάξιον τύπου ἀνεγερθὲν τὸ ἔτος 1926 δαπάναις τοῦ κράτους καὶ τῆ συνδρομῆ τῶν κατοίκων οἵτινες κατέφερον δωρεὰν τοὺς λίθους καὶ τὴν ἔρπον. κατὰ ἀσίσ αὐτοῦ λίαν ἱκανοποιητικῆ.

Ἐπιπέδον.

Ἐπιπέδα . 2 τραπέζια, 2 καθίσματα, 1 βιβλιοθήκη καινοφυγῆ 2.20x1.20 1 πίνακα, 2 θερμάστραι θρανία: 4 πολυέδρα καὶ 3 διέδρα ὅλα ἐν καλῇ καταστάσει. Ἐκποτικ.

Βιβλιοθήκη

μέσα: 32 εἰκόνες ἑθν. Ἐπαναστάσεως 1821, 1 εἰκόν. Ὀρθρινῆς ἐποχῆς, 5 γεωγραφικοὺς χάρτας. 25 διάφορα βιβλία.

Σχολικὸς κήπος.

Δὲν ὑπάρχουν τὰ οἰκονομικὰ μέσα γνα περιφραχθῆ κατὰ ἄλλοις ἔκτασις ὥστε νὰ χρησιμοποιηθῆ ὡς σχολ. κήπος.

Μαθηταί.

Ἄπαντες οἱ ὀπόχρειοι εἰς φοίτησιν εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸ σχολεῖον ἀνερχόμενοι εἰς 120. Ἐκ τούτων νήπια εἶναι 75 ὧν 40 ἄρρ. καὶ 35 θήλ. εἰς τὴν Αην τξιν 12 ὧν 7 ἄρρ. καὶ 5 θήλ. εἰς τὴν Β, 12 ὧν 7 ἄρρ. καὶ 5 θήλ. εἰς τὴν Γην 7 ἄρρ. εἰς τὴν Δ 6 ἄρρ. εἰς τὴν Εην 3 ἄρρ. εἰς τὴν ΣΤ 4 ἄρρ. Παρόντες 80. Ἄλ

σίαζον τα νήπια μη επαρχούσης νηπι(φρσ). Η προταθει-
σα Υδρυσια νηπ/γείου εις το χωρίον τουτο δέν ένεκρί-
θη εισέτι υπό του Εου Υπουργείου Οικονομικων, Καθα-
ριότης μαθητων και διδασκηρίου Ικανοποιητικη-Υγει-
νη κατάσασια μαθητων κα.ή.

Διδ/λοι.

Ηλίας Διάπτης.

Εκ Ευνου Νεροϋ Φλωρίνης έτων 23 'Υγιής και άρτιμα-
λής. "Αγαρος. Πτυχιδωχος του έν Φλωρίνη Πολυταξίου
Διδ/λείου έτους 1929-30 Διατρέχει τ' 2ον έτος της
δμηρεσίας του και ένταυθα το 1ον μετατεθεις τη αι-
τήσει του έξ' Ελιτιά. φέρει βαθμόν 'Ακολούθου. Ένώπι-
όν μου έδίδαξε 'Ελληνικά, Θρησκευτικά και Ιχνογραφία
εις την Εην και ΣΤην τάξιν, 'Ελλην. 'Ιστορίαν εις την
Γ και Αην και Αην άνάγνωσιν. Είς τή 'Ελληνικά της
Εης και ΣΤης τάξεως ήκολούθησε την έξης πορείαν. 'Α-
φοϋ άνέγνωσαν τ μαθηται και απέδωσαν τή κατά τή
προηγθέν μάθημα διδαχθέν κεφάλαιον άνέγνωσαν δ Ύδι-
ος τή νέον κεφάλαιον ένω οι μαθηται παρηκολούθουν
τουτο επί των βιβλίων των. Κατόπιν τούτου ήράτησαν
τους μαθητας τή έξ' όλου του κεφαλαίου τοίς έκαρην
βαθυτέραν έντύπωσιν και διατί. εις την έρώτησιν ταύ-
την ήπήτησε έλοι οι μαθηται διαδοχικώς ειπόντες κ
δικαιολογήσαντες έκατος τι και διατί του έκαρην
έντύπωσιν. Ουτω έπεράτωσε την διδασκαλίαν του. Είς τ
Θρησκευτικά των ίδίων τάξεων. 'Εδί δαξεν έκ της 'Εκκλη-
σιαστικης 'Ιστορίας περι του 'Ακαθίστου 'Υμνου και
περι της σφώσεως του Σταυρου υπό 'Ηρακλείου, άκολουθή-
σας την έξης πορείαν. 'Αφοϋ οι μαθηται ήπέδωσαν τή
δεδιδαγμένον περι της κτίσεως της 'Αγίας Λοφίας
υπό του αυτοκράτορος 'Ιουστιανου διηγήθη τή νέον μά-
θημα και άνευ ουδενός άλλου έπεράτωσε την διδασκα-
λίαν του. Η διείγησις του ήτο άκριβής και ρέουσα.
Ικανότης. καρκήφ. 2) εις τή

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
GENERAL STATE ARCHIVES

Στ' τον Ερσαν
ή' έδρα 1934

Ευρηφρασα.

ἢ ἀνάγνωσις ἱκανοποιητικῆ. Αἱ ἀπαντήσεις τῶν μαθη-
των του ἐπιτυχεῖς. Ἐξήτασα ὅλους τοὺς μαθητὰς ὅλων
τῶν τάξεων εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τοῖς ὑπέβηλα διαφό-
ρους ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων. Ἐξ ὅλων τοῦ
τῶν ἐμδράφωσα τὴν γνώμην ὅτι, ὁ δηροδόδος οὗτος ἐργά-
ζεται μὲν φιλοτίμως ἀλλ' οὐχὶ μεθοδικῶς, ὅσον τοῦλάχισ-
τον θὰ ἴνενενέ τις δοθέντος ὅτι εἶναι πτυχίου ὁ δι-
δασκαλεῖου καὶ ὑπηρετεῖ τὸ βον ἤδη ἔτος. Τὴν αὐτενέρ-
γειαν τῶν μαθητῶν του δὲν ἀσκεῖ ἐπαρκῶς. Ἡ ἐπίδοσις
δὲ τῶν μαθητῶν του εἰς ὅλα τὰ μαθήματα εἶνε μεταίως
ἱκανοποιητικῆ. Προφανῶς συνεπαί τοῦ ἀρεθόδου τῆς διδα-
σκαλίας. Ἐπέδειξα αὐτῷ ὅτι δεόν εἰς τὸ μάθημα τῶν Ἑλ-
ληνικῶν νὰ ἀναγινώσκωσι καθ' ἐκάστην ὅλοι οἱ μαθηταὶ
ἔστω καὶ ἀπὸ ὀλίγας σειρὰς καὶ ἐκ τοῦ δεδιδαγμένου καὶ
ἐκ τοῦ νέου καθ' ὅσον ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ξενοφώνων
μαθητῶν δεόν νὰ γίνεταὶ καθ' ἐκάστην καὶ ποιὰ τις ἐπε-
ξεργασία πραγματικὴ καὶ γλωσσικὴ τοῦ προσφερομένου
κεφαλαίου. Ἐπίσης ἐπέδειξα ὅτι εἰς τὸ μάθημά τῶν
Ἑρησκευτικῶν δεόν νὰ γίνηται ὁσάκις τὸ μάθημα ἐπιτρέ-
πει ἐμβάθυνσις ἵνα σαφέστερον διατυποῦνται καὶ ἐξαι-
ρῶνται αἱ τυχόν περιγραφόμεναι Ἑρησκευτικαὶ πράξεις
πρὸς τὸν ὄψιν τοῦ Ἑρησκευτικοῦ συνασθλήματος. Τοιαύτην
ἐμβάθυνσιν ἔκαμα ὁ ἴδιος ὑποδειγματικῶς εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ
διδασκάλου προσφεροθῆν μάθημα. Ἐπίσης ἔδωσα ὁδηγίαις
διὰ τὴν διδ/λίαν καὶ τινῶν ἄλλων μαθημάτων. Εἰς τὸ σχο-
λεῖον τοῦτο διδάσκονται ἐπαρκῶς τὰ τεχνικὰ μαθήματα
καὶ λειτουργεῖ στοιχειῶδες μαθηματικὴ κοινότης ἔχουσα
μεταξὺ τῶν προσλαθεισῶν τῆς καὶ τοιαύτην διὰ τὴν ἐπι-
τράψιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς ὅλην τὴν ζωήντων
μαθητῶν.

Διδ/ρίον.

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
GENERAL STATE ARCHIVES

Ἐλαχόν.

5) κοιν ερθεαν
4) δεσπ. κατῆ

Συμπέρασμα.

- 1) Γενι ἢ μόρφωσις. Κατέχει τὴν διδασκομένην ἕλην ἕλλα-
γνώσεις δὲν ἔχει.
- 2) Διδακτικὴ ἱκανότης. Ἐπαρκῆς
- 3) Διοικη-
τικὴ ἱκανότης. Ἐπαρκῆς.
- 4) Φιλοπονεία. Ἐπιμελής καὶ
- 5)

Βιβλιοθήκη
Σχολ. κήπος.
καθητάι.

Κοινωνική έρφ'νισις καί δρῶσις: Καλός.
Περὶ τὴν μεσημβρίαν προσκαλέσας τὰ μέλη τοῦ Κοινοτι-
κῆ Συμβουλίου καὶ τῆς Σχολ. Ἐπιτροπῆς, ἐμίλησα αὐτοῖς
καταλλήλως ὥστε τὸ μὲν Κοινот. Συμβούλιον νὰ παράσχη
τὸ οἰκονομικὰ μέσα, ἡ δὲ σχολικὴ Ἐφορεία νὰ μεριμνήσῃ
διὰ τὴν κατασκευὴν θρανίων τινῶν καὶ δύο πινακίων, φά
καὶ διὰ τὴν περίφραξιν τῆς αὐλῆς τοῦ σχολείου.

Σ κ ο π ὶ ς

Δη. οτ. Σχολεῖον καὶ νηπ(γεῖτον μονοτάξια

Διδ/τος.

Μεταβ' ε τὴν 11 Φεβρουαρίου 1932 πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν
σχολείων τούτων εἶρον κλινήρετε ἀσθενούντα, καὶ τὸν
δηρ/λὸν Χαράλ. Αἰμυρόπουλον καὶ τὴν Νηπ/γὸν Εὐάγγελ-
λίαν Παρλαπάνη. Ἐπίσης ἡαθένουν καὶ οἱ κλειστοὶ τῶν
μαθητῶν καὶ νηπίων, ἅπαντες δὲ ἐκ γρίπης.

Ἀχλάδα

Δηροτικὸν Σχολεῖον καὶ νηπ(γεῖτον μονοτάξια)

(ἐπιθεωρήθησαν τὴν 11 Φεβρουαρίου 1932)

Χωρίον μὲ 700 κατοίκους ἅπαντας γηγενεῖς καὶ ενοφώ-
νους ὀριζοῦντας τὸ κοινὸν σλαβανόρικτον γλωσσικὸν
ἰδίωμα.

Δηροτικὸν Σχολεῖον μονοτάξιον

Διδ/ριον.

Νεοκτιστον, λιθοκτιστον, ἀνεφερθὲν τὸ ἔτος 1927 δαπάναις
τοῦ Δηροσίου καὶ τῆ συνδρομῆ τῆς Κοινότητος, τύπου δι-
τάξιου. Κατάστασις αὐτοῦ ἰκανὸν ὑγιεινὴ.

Ἵλικόν.

Ἐπιπλα 4 τραπέζια, 5 καθίσματα, 2 βιβλιοθήκαι ἐξ ὧν
ἡ μία καινουργῆς διαστ. 2.20X1.20 καὶ δύο θερμάστραι
θρανία 22 δίδρα καινουργῆ καὶ 15 πολυέδρα παλαιὰ καὶ
2 πάγκοι. Ἐποπτ. μέσα 10 γεωγραφ. χάρται, 40 εἰκόνες
σκηνῶν Ἑθν. Ἐπαναστάσεως 1821, 1 εἰκὸν. πραγματογνω-
σίας, 1 Α. Διαθήκης, 2 ἀρχ. Ἑλλην. Ἱστορίας καὶ 30
περίπου διάφορα παιγνίδια.

./.

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
GENERAL STATE ARCHIVES

149

13 6-32

Τό δημ. σχολείον Ἀρμενοχωρίου (διτάξιον) εἶναι ἐκτετα-
 τὸ Ἀρμενοχώριον εἶναι χωρίον μέτρου κατοίκους ὧν οἱ
 200 πρόσφυγες ἐκ Πόντου καὶ Καυκάσου καὶ οἱ λοιποὶ
 γηγενεῖς ὁμιλοῦντες τὸ σλαβανόμικτον γλωσσικὸν ἰδιώ-
 μα. εἶναι προσέφερα κατὰ τμήματα. Μετὰ τὴν ἀναγνώσιν ἐκεί-
 νη κατάστασις τοῦ διδ/ρίου εἶναι ἐκανοποιητικὴ.

Διδ/ριον
 Ὑλικόν

Ἐθνικὰ διέδρα 52, τράπεζαι 4, καθίσματα 4, δερμάστρα
 4, ἀρχαιοθήκη 1, γεωγρ. χάρται 9, εἰκόνες τῆς Ἐπανα-
 στάσεως τοῦ 1821 32, σειρά εἰκόνων Παλαιῶς καὶ Και-
 νῆς Διαθήκης, ζωολογικοὶ πίνακες 7, φυτολογικοὶ 2,
 ἀνθρωπολογικοὶ 5, ὑδρογείος σφαῖρα 1, ἀριθμητήριον 1,
 εἰκὼν πλαστικοῦ συστήματος, πρόπλασμα γύφινον καρδίας

Βιβλιοθήκη

Ἐκ. κῆπος

Μαθηταί

Συμπέρασμα

Ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ περιβόλου καλλιεργεῖται μικρὸς ἀν-
 δάκηπος. Ἐπιτελεῖται καὶ κτηνοτροφία.

Πάντες οἱ ὑπόχρεοι πρὸς φοίτησιν εἶναι ἐγγεγραμμένοι
 καὶ φοιτοῦν εἰς τὸ σχολεῖον ἀνερχόμενοι ἐξέως 138.

Ἐν τῇ Α' τάξει αβ. 24 ἀλλ' 10
 " " Β' " " 20 " 16
 " " Γ' " " 19 " 8
 " " Δ' " " 14 " 4
 " " Ε' " " 11 " 4
 " " ΣΤ' " " 2 " 1

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιθεωρήσεως ἀπουσίαζον δεδικοιολο-
 γημένως 7 μαθηταί. Ἐκείνη τῆς ἡμέρας τῆς
 καθαριότητος διδ/ρίου καὶ μαθητῶν ἐκανοποιητικὴ. Ὑγιει-
 νὴ κατάστασις καλὴ.

Διδ/λοσά:

Ἐν ταῖς Α' καὶ Β' τάξεσι τοῦ δημ. σχολείου διδάσκει
 ἡ διδ/σά Ἀσπασία Παύλου ἐκ Μοναστηρίου ἐτῶν 51, ἀγα-
 μος, σωματικῶς ὑγιής καὶ ἀρτιμελής. Εἶναι ἀπόφοιτος

α 1

τοῦ Παρθεναγωγείου Μοναστηρίου καὶ ὑπηρετεῖ ἐπὶ βαθμῶν γραμματέως Β' τάξεως. Ἄγει τὸ 26ον ἔτος τῆς ὑπηρεσίας τῆς. Τὴν διδ/σαν Ἀσπασίαν Παύλου παρηκολούθησα διδάσκουσαν ἀνάγνωσιν ἐν τῇ Α' τάξει.

Επιμνημόσυνο

Τὸ νέον προσέφερε κατὰ τμήματα. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὑπὸ δύο τριῶν μαθητῶν ἐκάστου τῶν τμημάτων διὰ διαλόγου ἐκάλει τοὺς μαθητὰς νὰ εἰπουν τὸ περιεχόμενον τοῦ τμήματος.

Ἡ διδασκαλία ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς ἦτο καλή. Μετὰ τὴν διδασκαλίαν ἐζήτησα τοὺς μαθητὰς τῶν δύο τούτων τάξεων καθὼς καὶ τοὺς μαθητὰς τῶν Β' καὶ Στ' τάξεων εἰς τὰ γλωσσικά, θρησκευτικά καὶ ἱστορίαν, τὰ ὅποια διδάσκει ἡ ἑαυτὴ διδ/σα.

Κατὰ

Ἡ ἀπόδοσις εἰς πάντα σχεδὸν τὰ μαθήματα ὑπῆρξεν ἰκανοποιητική. Ὑστεροθντας τοὺς μαθητὰς εὖρον ἐν τοῖς μαθήμασι τῆς ἀριθμητικῆς καὶ πατριδογνωσίας.

Γραμματικὴ ἐπίσης σχεδὸν δέν διδάσκεται.

Συμπέρασμα

Γεν. μόρφωσις_περιορισμένη. Κατέχει τὴν διδασκομένην ὕλην. Λίαν. ἰκανότης: ἐπαρκῆς. Λοικ. ἰκανότης: ἐπαρκῆς. Φιλοπονία: φιλό-στος. Κοινωνικὴ ἐμφάνισις καὶ δράσις:

πολὴ καλή. ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ GENERAL STATE ARCHIVES

Λι/λος β'

Ἐν ταῖς Α', Β' καὶ Στ' τάξεσι τοῦ σχολείου διδάσκει ἡ διδ/σα Ἀρτεμὶς Σιούντα ἐκ Μοναστηρίου, ἔτι 26, ἄγος καὶ σωματικῶς ὑγιῆς καὶ ἀρτιμελής.

Εἶναι ἀπόφοιτος τοῦ Παρθεναγωγείου Μοναστηρίου ἔτους 1911-1912. Διατρέχει τὸ 26ον ἔτος τῆς ὑπηρεσίας τῆς καὶ ἐνταῦθα τὸ 4ο ὑπηρετεῖ ἐπὶ βαθμῶν γραμματέως Β' τάξεως.

Διδασκαλίαν τῆς διδ/σης Ἀρτ. Σιούντα δέν παρηκολούθησα διότι εἶχε διεξέλθει ἅπασαν τὴν ὕλην τοῦ Ε.Α. προγράμματος. Ἐζήτησα μόνον τοὺς μαθητὰς τῆς εἰς ὅλα τὰ μαθήματα.

τα και απήντησαν λίαν ευστόχως εις πάσας τας ερωτήσεις μου. Εύρον αυτούς υστεροῦντας μόνον εις την γραμματικήν. Γενικῶς ὅμως ἐν τῷ τμήματι τούτῳ εὔρον ἐργασίαν λίαν εδουνειόητον και ἐπιμεμελημένην.

Ευμφορία

Γενική μόρφωσις περιωρισμένη. Κατέχει τήν διδασκομένην ὕλην. Διδ. ἱκανότης: ἱκανή. Διοικ. ἱκανότης: Ἐπαρκής. Φιλοπονία: Φιλόκονος. Κοινωνική ἐμφάνισις και ἐράσις: Πολύ καλή.

Λογική

Νηπιαγωγεῖον Ἀρμενοχωρίου

Τό νηπιαγωγεῖον Ἀρμενοχωρίου στεγαζεται ἐν τῷ διδ/ρίῳ τοῦ δημ. σχολείου, μή ἔχον ἴδιαν περιουσιαν. Καθαριότης αἰθούσης και μαθητῶν ἱκανοποιητική. Ὑγιεινή κατάσταση καλή.

Διδ/ριον

Νηπ/ρι

Ἐν τῷ νηπ/γείῳ ἐργάζεται ἡ νηπ/γος Ἑλισ. Βέγλη, πρόσφυξ ἐξ Ἀδριανουπόλεως ἐγκατεστημένη ἐν Φλωρίνῃ, ἐτῶν 30 ἄγαμος, ἀρτιμελής ἀλλά μέκλονισμένη τήν σωματικήν ὑγείαν (νευρασθενής).

Τήν νηπ/γόν Βέγλη παρηκολούθησα διδάσκουσαν διήγημα. Προσέφερε τό διήγημα ἀκροαματικῶς μέ διήγησιν πολύ καλήν κρατήσασα τά ἐνδιαφέρον τῶν νηπίων.

Μετά τήν διήγησιν ἐκάλεσε τά νηπια νά ἐπαναλάβουν δι' ἐρωτήσεων τό διήγημα.

Εἰς τήν διδασκαλίαν αὐτήν τρία λάθη παρετήρησα α.) τό ὅτι ἡ νηπ/γος κατά τόν διάλογον δεν ἀπευθύνει γενικῶς ἐρωτήσεις, ἀλλ' ἀμεσῶς μέ τήν ἐρωτησιν ὀρίζει και τόν ἀποκριθασόμενον β.) ὅτι ἐπιτρέπει εἰς τα νηπια νά ὀμιλοῦν εἰς τόνον πολύ χαμηλόν (σχεδόν ὑπό ἐχεμύθειαν) ὥστε νά μήν ἀκούωνται οὔτε εἰς ἐνός μέτρου ἀπόστασιν ἀπό τῆς λέσεως των και γ.) ὅτι δέν ἐπιμένει εἰς τήν ἐμπέδωσιν τῶν ἐκάστοτε διδασκομένων. Ἀποτέλεσμα τῶν λαθῶν αὐτῶν εἶναι τό ὅτι παρά τήν ἐργατικότητα τῆς νηπ/γου

Περὶ ὁδοῦ

σχολ. κήρος

καταταί

πιαγωγού τά νήπια δέν συνεννοοῦνται ἑλληνιστί, οὔτε εὐδύνανται νά ἐκφράσουν ἐν συναχέτ λόγῳ τά πλέον στοιχεώδη διανοημάτά των. Γεν. μόρφωσις. Κατέχει τήν διδασκομένην ὕλην οὐχί ὀσμῶς καί ἄλλας γνώσεις. Διδασκ. ἱκανότης: ἐπαρκής. Διοικητική ἱκανότης: Δεξιότης: Φιλοπονία: Φιλόπονος. Κοιν. ἐμφάνισις καί δράσις: Καλή.

(20, 21-6-32)

Δημ. σχολεῖον Μπουφίου (τετρατάξιον).

Διδ/ριον

Τοῦ διδ/ρίου τοῦ δημ. σχολείου Μπουφίου ἡ καταστασις εἶναι ἱκανοποιητική. Εἶναι παλαιόν πλήν μεγαλοπρεπές καί παμμέγιστον κτίριον, ἀνεγερθέν ἐπί τουρκοκρατίας τῇ 1910 συνδρομῇ τῶν ἐν Ἑλληνικῇ Μπουφιῶν (πιθανάτα τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας).

Ἑπιτόμιον

Θρανία δίδρα καίνουργη 104, τραπέζια 8, καθίσματα 8, ἀρχειοθήκη 1, ὡρολόγιον ἐκκερμές 1, σφαῖραι ὑδρόγειαι 2, ἀριθμητήριον 1, κινητή ἀλφάβητος (σειρά 1), 2 σειραὶ γεωμετρικῶν σωμάτων, 5. πίνακες ἀνθρωπολογίας, 1. πίναξ πλανητικοῦ συστήματος, 28 εἰκόνες Παλαιᾶς καί Καινῆς Ἰστορίας, 24 ζωολογικοὶ πίνακες, 5. πίνακες σκηνῶν Ὀδυσσεύς, 17. πίνακες σκηνῶν Ἐπαναστάσεως 1821

3 πίνακες ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἱστορίας, 15 γεωγρ. χάρτα 8. εἰκόνες καλλιτεχνικαὶ διαφόρων τοπειῶν, κηπουρικὰ ἐργαλεῖα διάφορα, 1. φλόμπερ σκοποβολῆς.

Βιβλιοθήκη

Ἑπάρχει σχολικὴ μετὰ διάφορα βιβλία (τόμοι 80)

Σχολ. κήπος

Καλλιεργεῖται σχολικὸς κήπος ἐκτάσεως 1000τ.μ.

Πάντες οἱ ὑποχρεοὶ πρὸς φοίτησιν εἶναι ἐγγεγραμμένοι καὶ φοιτοῦν εἰς τὸ σχολεῖον ἀνερχόμενοι εἰς 283.

Μαθηταί

Ἐν τῇ Α΄ τάξει ἄρρ. 38 θήλ. 47

" " Β΄ " " 34 " 23

" " Γ΄ " " 29 " 23

" " Δ΄ " " 21 " 22

" " Ε΄ " " 22 " 9

Ἐν τῇ Στ. τάξει ἄρρ. 11 ἀήλ. 4.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιθεωρήσεως ἀπουσιαζόν οἱ ἡμίσεις σχεδόν ἐκ τῶν μαθητῶν, διότι ἦτο ἡμέρα τοπικῆς πανηγύρεως.

Ἐπιθυμία τῶν μαθητῶν δὲν ἀπερῆεν τὴν ἡμέραν. Ὑγιεινὴ κατάστασις τῶν μαθητῶν πολὺ καλὴ, λόγῳ τοῦ ἐξαιρέτως ὑγιεινοῦ κλιματος τοῦ χωρίου. Καθαριότης διδασκασίου καὶ μαθητῶν λίαν ἐκανοποιητικὴ.

Ἐν τῷ σχολεῖῳ ὑπηρετοῦν οἱ διδ/λοι 1) Χαρίλαος Γενικέας ἐκ Κιάτου Κορινθίας, ἐτῶν 23, ἔγγαμος καὶ πατὴρ ἑνὸς τέκνου σύζυγος τῆς διδ/σης Χαρικλείας Γεωργιάδου.

Ἐπιθυμία τῶν μαθητῶν δὲν ἀπερῆεν τὴν ἡμέραν. Ὑγιής καὶ ἀρτιμελής, ἀπόφοιτος τοῦ μονοτ. διδ/λείου

Ἀθηνῶν ἔτους 1924-1925 μέ βραδμόν γραμματέως Β' τάξεως

2) Χαρίκλεια Γεωργιάδου ἐξ Ἐλαστέρου Ἀνατολικῆς Θρόκης, ἐτῶν 26, ἔγγαμος μῆτηρ ἑνὸς τέκνου, Ὑγιής καὶ ἀρτιμελής, ἀπόφοιτος διδ/λείου Κοζάνης ἔτους 1924-1925 μέ βραδμόν γραμματέως Β' τάξεως.

3) Βικτωρία Παργαρίτου ἐκ Μοναστηρίου ἐτῶν 40 χήρα ἀνευ τέκνων ἀπόφοιτος Β' τάξεως Παρθεναγωγείου Μοναστηρίου, ἀκόλουθος. Ὁ τέταρτος διδ/λος τοῦ σχολείου Ἀπόστολος Ἀποστόλου ἔχει ἀποσπασθῆ εἰς τὸ σημ. σχολεῖον Πισοδερίου.

Ἐν τῷ σχολεῖῳ τούτῳ, λόγω συμπτώσεως τῆς τοπικῆς πανηγύρεως, τὴν ὁποίαν δὲν ἐγνωρίζον ἡ ἐπιθεωρήσις μου περιωρίσθη εἰς ἐξέτασιν τῶν μαθητῶν ἀπὸ τῆς 7-10 π.μ. ὥρας.

Εἰς πάσας τὰς τάξεις ἔχει διδασχῆ ὕλη ἐπαρκῆς. Ἀλλ' αἱ γνώσεις τῶν μαθητῶν ἐν πᾶσι τοῖς μαθημασι εἶναι ἐπιπόλαιαι, διότι οἱ διδ/λοι διατελοῦντες συνεχῶς ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς υπερβολικῆς ἐργασίας, τὴν ὁποίαν καλίστα σκληροτέραν ἢ πληθωρικότης τῶν τάξεων καὶ τὸ καιῶς συντεταγμένον ὠρολόγιον πρόγραμμα δὲν ἐφρόντιζον διὰ τὴν πλήρη ἐμπέδωσιν τῶν ἀπ' αὐτῶν παρεχομένων γνώσεων.

Καί εις το σχολεῖον τοῦτο τό μαθημα τῆς γραμματικῆς
δέν διδάσκεται, ἐν δέ τῷ μαθηματι τῆς ἀριθμητικῆς, τό
ὅποτον εἰς τὰς ἀνωτερας τάξεις Γ΄ Δ΄ Ε΄ καί Στ΄ ἐξήτα
σα γραπτῶς ἡ ἐπιτυχία τῶν μαθητῶν δέν ὑπερέβη τά 15%
Εἰς προσεχῆ ἐπιθεώρησιν θά κρίνω ἕνα ἕκαστον τῶν διδ/
λων χωριστά.

Νηπιαγωγεῖον Μπουφίου (διτάξιον)

Ἐν τῷ καταστήματι τοῦ δημ. σχολείου λειτουργεῖ τό διτά
ξιον νηπ/γετον Μπουφίου μέ νηπ/γούς:

1) Ἐλευθερίαν Δημόζη ἐξ Ἐδέσσης ἐτῶν 22 ἔγγαμον (σύζυ
γον τοῦ δημ/λου Ἄποσ. Ἀποστόλου) σωματικῶς ὑγιᾶ καί
ἀρτιμελῆ, ἀπόφοιτον διέ/λείουνηπ/γῶν Ἐδέσσης ὑπηρετοῦ
σαν ἐπί βαθμῷ γραφέως Α΄ τάξεως καί

2) Ἰουλίαν Ρούφου ἐκ Μοναστηρίου, ἐτῶν 37 ἄγαμον καί σι
ματικῶς ὑγιᾶ καί ἀρτιμελῆ, ἀπόφοιτον Β. τάξεως Παρθεν
γωγείου Μοναστηρίου ὑπηρετοῦσαν ἐπί βαθμῷ γραφέως Α΄
τάξεως.

Ἡ τελευταία αὕτη νηπ/γός δέν εἶναι νηπ/γός, ἀλλά δημ.
σα, διότι εἰς ὅλα της τά ὑπηρεσιακά ἔγγραφα φέρεται ὡ
δημ/σα, εἰς ἐποχὴν δέ ἐλλείψεως νηπ/γῶν τῆ ἀνετέθησαν
καθήκοντα νηπ/γοῦ καί ἔκτοτε παραμένει ὡς τοιαύτη.

Ἀπό τοῦ προσεχοῦς ἔτους θέλω φέρει αὐτήν εἰς τήν καν
νικήν της ὑπηρεσιακῆν κατάστασιν. Τό νηπ/γετον τοῦτο

δεν εἶναι οἱ λόγοι προανέφερον, δέν ἐπεθεώρησα κανονικῶς.

Ἐκ τῆς ἐξετάσεως ὅμως τῶν ὀλίγων συγκεντρωθέντων νη
πίων διεπίστῳσα, ὅτι γίνεται ἐν αὐτῷ ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν
νηπ/γῶν ἐργασία εὐσυνειδήτος καί δετικῆ.

Τό νηπ/γετον δέν ἔχει ἰδίαν περιουσίαν.

Οικοκυρική Σχολή Φλωρίνης

(Επεξεργάση τῆ παρακλησει τοῦ Γεν. Γραμματέως τοῦ

Συλλόγου πρὸς διαδοσιν τῶν Ἑλλ. Γραμ.κ. Δημητριάδου)

22+23/6/32

Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ διαρρέυσαντος σχολ. ἔτους λει-
τουργεῖ ἐν Φλωρίνῃ, συντηρουμένη ὑπὸ τοῦ ²⁴ἐξηκονταετίας ἐθνωφε-
λῶς ὀρῶντος Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, οἰ-
κοκυρική σχολή δηλεων μετὰ οἰκοτροφείου.

Σκοπὸς τῆς Σχολῆς ταύτης εἶναι ἡ ἑλληνοκρεπὴς μόρφωσις κορασίων
ἐκ τῆς ὑπαίθρου χώρας τῆς περιφερείας Φλωρίνης καταγομένων καὶ
ἡ διὰ τούτων δημιουργία ἐν ἐκάστῳ χωρίῳ πυρήνων ἐθνικοῦ καὶ ἀ-
γροτικοῦ πολιτισμοῦ.

Τὸ κατάστημά τῆς Σχολῆς εἶναι μεγαλοπρεπὲς κτιρίον εἰς τὸ Β.Δ.
σημεῖον τῆς πόλεως κείμενον, τὸ ὁποῖον ὁμῶς παρ' ὄλην τὴν ἐξωτε-
ρικὴν του μεγαλοπρέπειαν δέν παρέχει τὰς εὐκολίας, αἵτινες εἶ-
ναι ἀναγκαῖαι διὰ τὴν εὐρύθμον λειτουργίαν τῆς σχολῆς καὶ ἰδίᾳ
τοῦ οἰκοτροφείου.

Αἱ ἐλλείψεις τοῦ κτιρίου κατὰ τὴν γνώμην μου εἶναι αἰ κάτωδι:
α.) Αἱ αἰθουσὲς διδασκαλίας δέν εἶναι ὅσον δά ἔπρεπεν εὐρύχωροι
, ὡς ἐκ τούτου καθίσταται ἀδύνατος ἡ συνδιδασκαλία δύο τάξεων,
ἥτις πολλὰκις εἶναι ἀπαραίτητος.

β.) Δέν ὑπάρχει μίᾳ μεγάλῃ αἴθουσα τελετῶν καὶ σχολικῆς ζωῆς ἐν
γένει μὲ καταλλήλον ἐπιπλωσιν.

γ.) Ἐνῶ οἱ κοιτῶνες εὐρίσκονται εἰς τὸν δεῦτερον ὄροφον τὰ ἀφο-
δευτήρια ἔχουν κατασκευασθῆ εἰς τὸν κρῶζον καὶ εἶναι ὑποχρεωμέν-
να τὰ κοράσια διὰ τὰς φυσικὰς τῶν ἀνάγκας νά ὑφίστανται πραγμα-
τικὴν ταλαιπωρίαν καὶ

δ.) Στερεῖται περιβόλου περιωρισμένου καὶ χώρου καταλλήλου διὰ
σχολικὸν κῆπον, ὅστις τυγχάνει ἀπαραίτητος πρὸς πλήρωσιν ἐνός
τῶν σπουδαιωτέρων σκοπῶν τοῦ σχολείου, τῆς παροχῆς δηλονότι εἰς
τὰ κοράσια γεωργικῶν κ.τ.λ. γνώσεων, καθόλου στερεῖται τῶν εὐκο-
λιῶν, αἵτινες εἶναι ἀναγκαῖαι διὰ τὴν ἄνετον διαβίωσιν 120 ἀν-

ἀρώπων. Τό κτιριον τοῦτο, τό ὁποῖον εἶναι μὲν ἐν Δαυμάσιον δι-
δακτήριον, εἶναι ἀκατάλληλον ὅμως δι' ὅν προορίζεται σκοπόν δά-
ητο εὐχῆς ἔργον εἰάν ἡγοραζετο ὑπό τοῦ Δημοσίου πρὸς ἐγκατάστα-
σιν ἐν αὐτῷ ἑνός ἐκ τῶν πολλῶν ἐν Φλωρίνῃ ἀστεγῶν σχολείων τῆς
Μέσης Ἑκπαιδεύσεως, μετεφέρετο δέ ἡ Σχολήεις ἕλληνοῦλημα τό
ὁποῖον ν' ἀνεγείρετο ἐπὶ ἄλλου σχεδίου πληροῦτος τὰς ἀνάγκας
της.

ἡμῶν Θρανία διέδρα 35 πολὺ καλὰ, δύο πίνακες, δύο τράπεζαι μετὰ βάρων,
δύο ἀναρτητήρια, δύο δερμάστραι ἐπὶ χυτοσιδήρου, μία ὑδρο-
γειος σφαῖρα, σειρά γεωγρ. χαρτῶν, εἰκόνες τῶν ἡρώων τῆς Ἑπα-
ναστάσεως τοῦ 1821 καὶ δύο ἱστορικοὶ πίνακες τῆς ἀρχαίας ἱστο-
ρίας, σειρά εἰκόνων Ἱερῶν Ἱστορίας καὶ φυσιογνωστικῶν πινάκων
τρεῖς ἐργαλιοί, δύο μηχαναὶ ραφίματος μεγάλαι.

βιβλιοθήκη Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Σχολῆς περιέχει 183 τόμους βιβλίων παιδαγωγικῶν,
φιλοσοφικῶν, ἱστορικῶν καὶ ἐγκυκλοπαιδικῶν ἐν γένει.

Ἀνάγκη νὰ συμπληρωθῇ διὰ παιδικῶν συγγραμμάτων καὶ περσοδικῶν.

κῆπος Σχολικὸς κῆπος δέν ὑπάρχει. Ἐπὶ τῶν ταρατῶν τοῦ καταστήματος
αἱ μαθητρίαι καλλιεργοῦν μετὰ πολλῆς καλαισθησίας μικρὸν ἀνθό-
κηπον καὶ 75 γλαστράς ἀνθέων ἐκλεκτῶν. Ὑπάρχει ἐλπὶς περιφρασ-
σομένου τοῦ περιβόλου κατὰ τὰς δερινὰς διακοπὰς νὰ καλλιεργηθῇ
κατὰ τὸ ἐπόμενον σχολ. ἔτος καὶ κῆπος.

Ἡ ὑγιεινὴ κατάστασις τῶν μαθητριῶν εἶναι ἀρίστη. Αἱ τάλαιπω-
ρημέναι χωρικαὶ φυσιογνωμίαι καὶ τὰ καχεκτικά σώματα ἔχουν μετα-
βληθῆ ἐντός ὀλίγων μηνῶν διὰ τῆς καλῆς διαίτης καὶ τῆς ἐπιμεμε-
λημένης σωματικῆς ἀγωγῆς, ἧς ἔτυχον ἐν τῇ Σχολῇ εἰς ὀργανισμούς
ζωηρούς καὶ εδρώστους.

Καθαριότης διδ/ρίου καὶ μαθητριῶν ἀμεμετος.

σο Τὴν Σχολὴν διευθύνει διδάσκουσα ἐν αὐτῇ καὶ τὰ δρησκευτικὰ καὶ
ἱστορίαν ἀμφοτέρων τῶν τάξεων ἡ διδ/σα Αἰκατερίνη Ἀργαστάρη
Λομβάρδου ἐκ Ζακύνθου ἐτῶν 35, ἔγγαμος μετ' ἑνός τέκνου, ἐν χρεῖ-

α διατελοῦσα, σωματικῶς ὑγιής καὶ ἀρτιμελής. Εἶναι ἀπόφοιτος τοῦ Ἀρσακείου Ἀθηνῶν καὶ ἔχει ὑπηρεσίαν μόνιμον ὑπαλλήλου 17 ἐτῶν. Ἡ ἐνταῦθα ὑπηρεσία της μολονότι εἶναι ἀνωτέρα πάσης ἑλληνικῆς διδασκαλικῆς τριαύτης δὲν ἔχει εἰσέτι ἀναγνωρισθῆ.

Θά ἦτο ἔργον δικαιοσύνης ἐάν ἐλαμβάνετο νομοθετικὴ πρόνοια διὰ τὴν ὑπηρεσιακὴν τακτοποίησιν οὐ μόνον τῆς διδ/σης ταύτης ἀλλ' ὀλοκλήρου τοῦ προσωπικοῦ τῆς Οἰκοκυριακῆς Σχολῆς.

Τῆ διδ/σαν Αἰκ. Λομβάρδου παρεκολούθησα διδάσκουσαν Ὀρθοπευτικὰ ἐν τῇ Β' τάξει καὶ Ἱστορίαν ἐν τῇ Γ' τάξει.

Ἐν τοῖς Ὀρθοπευτικοῖς ἐδίδαξε περὶ τῶν πρώτων ἐκκλησιῶν καὶ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ περὶ τῆς Κύρου ἀναβάσεως καὶ μάχης παρὰ τὸ Κούναξα. Τὸ νέον μάθημα προσεφέρθη καὶ εἰς τὰς δύο διδασκαλίας κατὰ τμήματα ἀπροσματικῶς ~~καὶ~~ μετὰ διήγησιν πολὺ καλὴν καὶ ἐκδεδειγμένον ἐναργῶς διεξοδικῶν.

Μετ' ἐκάστην διήγησιν ἐπακολούθησεν ἀναδιήγησις ὑπὸ τῶν μαθητριῶν καὶ ἐξήγοντο αἱ ἐπιγραφαί. Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Ἱστορίας ἐχρησιμοποιήθη καταλλήλως καὶ ὁ χάρτης.

Ἐκ τῆς διδασκαλίας καὶ ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαθητριῶν ἀμφοτέρων τῶν τάξεων εἰς τὰ δύο μαθήματα, ἅτινα διδάσκει ἡ διδ/σα Αἰκ. Λομβάρδου διεπίστευσα ὅτι γίνεται πληρῆς αὐτενεργὸς ἀφομοίωσις τῆς ὑπ' αὐτῆς διδασκομένης ὕλης καὶ βελυτέρᾳ ἐπεξεργασίᾳ ἐπὶ τοῦ περιεχομένου ταύτης, ὅσοι αἱ μαθήτριάς ἀπήντησαν εὐστόχως εἰς πάσας τὰς ἐπιτῶν δεδιδαγμένων ἐρωτήσεις μου ὑπὸ ποικίλας μορφᾶς προβληθείσας.

Ἐκ τῆς ἐπιθεωρήσεως ἐν τούτοις αὐτῆς περιορισθείσης εἰς τὰ δύο μόνον μαθήματα δὲν δύναται τις ν' ἀποφανθῆ κατηγορηματικῶς περὶ τῆς διδασκαλικῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς διδ/σης Λομβάρδου. Μετὰ πεποικισμένης ὁμῶς δύναται ν' ἀποφανθῆ ὅτι ἡ ἐν λόγῳ διδ/σα εἶναι δεξιωτάτη ἐν τῇ διοικήσει τῆς Σχολῆς, ἔχει γενικὴν μόρφωσιν πολὺ καλὴν, φιλοπονίαν ἀκαταβλητον, κοινωνικὴν δ' ἐμφάνισιν ἐξαιρετικόν.

Ἐν τῇ Στ' τάξει διδάσκει ἡ διδ/σα Μαρία Ἰωαννίδου ἐκ Ρόδου
 ἐτῶν 20 ἄγαμος, σωματικῶς ὑγιής καὶ ἀρτιμελής.
 Ἦναι ἀπόφοιτος τοῦ διδ/λείου Θεσσαλονίκης, ἔτους 1930-31 καὶ
 ἐργάζεται τὸ πρῶτον ὡς διδ/σα.
 Τὴν διδ/σαν Ἰωαννίδου παρηκολούθησα διδάσκουσαν Ἀνάγνωσιν καὶ
 Γεωμετρίαν.
 Ἐν τῇ ἀναγνώσει προσεφερε τὸ νέον μάθημα δια μιᾶς καλῆς κατ' ἥ-
 λος ἀναγνώσεως, κατοπιν δὲ προσεβη εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἀγνώστων
 λέξεων. Μετὰ τὴν ἐρμηνείαν τῶν, κατὰ τὴν γνώμην της, ἀγνώστων
 λέξεων προσέκαλεσε τὰς μαθητριάς νὰ εἴκουν τὸ περιεχόμενον τοῦ
 ἀναγνωσθέντος, τῶν 32 σελίδων, κεφαλαίου.
 Αἱ μαθητριάς δὲν καταρῶσαν μὲν ν' ἀποδώσουν τὴν ἔννοιαν τοῦ κε-
 φαλαίου, διότι τοῦτο ἦτο ἀνδρωπίνως ἀδύνατον, διὰ καταλλήλων ἐ-
 ρωτήσεων ὅμως τῆς διδ/σης εὗρον καὶ συνέδεσαν εἰς ἓν ἐνιαῖον ὅ-
 λον τὰ κεντρικά σημεῖα τοῦ ἀναγνωσθέντος.
 Εἶτα ἐγένετο διὰ διαλόγου βαρυτέρα ἐπεξεργασία τῆς μεθοδικῆς ἐ-
 νότητος ἔνθα ἐλήραη ἡ μητρικὴ στρουγή. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς διδασκαλί-
 ας ἀπῆρξεν ἐπιτυχῆς. Ἐν τῷ μαθηματικῷ τῆς Γεωμετρίας περί σφαίρας
 (ἔννοια τῆς σφαίρας) παρουσίασεν εἰς τὰς μαθητριάς τὴν ὑδρογειον
 σφαῖραν, μίαν ἐλαστικὴν σφαῖραν, ἓν πορτοκάλιον, μίαν ποδόσφαι-
 ραν καὶ προσέκαλεσεν αὐτάς νὰ κάμουν διαφόρους παρατηρήσεις. Μετὰ
 συγκέντρωσιν τῶν παρατηρήσεων καὶ συγκρίσεων συνηγάγε τὸν ὀρι-
 σμον τῆς σφαίρας τὸν ὁποῖον ἔγραψεν ἐπὶ τοῦ πίνακος. Κατόπιν κό-
 φασα τὸ πορτοκάλιον διὰ σύρματος καὶ κλωστῆς ἐδίδαξε περί κύ-
 κλου, διαμέτρου, ἀκτίνος κ.λ.κ. Ἐν τέλει ἔγραψε τοὺς ὀρισμοὺς ἐ-
 πὶ τοῦ πίνακος καὶ ἐγένετο ἀντιγραφή ὑπὸ τῶν μαθητριάων.
 Τὰς μαθητριάς τῆς τάξεως ταύτης ἐζήτησα εἰς ὅλα τὰ μαθήματα τοῦ
 προγράμματος προφορικῶς, γραπτῶς δ' ἐν τῷ μαθηματικῷ ἀριθμη-
 τικῆς. Αἱ ἀπαντήσεις εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις μου ἦσαν εὐστοχοὶ προ-
 δίδουσαι λίαν εὐσυνείδητον διδακτικὴν ἐργασίαν εἰς πάντα τὰ μαθη-

Μετά πλὴν τοῦ τῆς ἀριθμητικῆς, ἐν ᾧ ἡ ἐπιτυχία των ἦτο μόλις 30%. Αἱ μαθήτριάι ὑστεροῦν ἐπίσης ἐν τῷ μαθήματι τῆς γραμματικῆς, ἴσως διότι δέν εἶχαν ἐπαρκῶς παρεσκευασμέναι ἐν τῷ μαθήματι τούτῳ ὅτε εἰσῆλθον ἐν τῇ Σχολῇ. Ἡ διδ/σα Μ. Ἰωαννίδου γνωρίζει μουσικὴν καὶ παίζει τετράχορδον, διὰ τοῦτο δὲ διδάσκει λίαν εὐστόχως τὸ μάθημα τῆς Ὀδικῆς ὡς καὶ τὰ λοιπὰ τεχνικά μαθήματα.

Καθόλου ἡ διδ/σα αὕτη ἔχει μὲν ὁμοίωσιν τὴν συνήθη τῶν νεαρῶν ἀποφοίτων τῶν διδ/λείων μετάσεις ἐξελίξεως καὶ εὐγενέτης ἀνησυχίας, διδακτικῶς εἶναι ἱκανὴ καὶ διοικητικῶς δεξιωτάτη. Τρέφει θερμὴν ἀγάπην πρὸς τὸ ἔργον τῆς, τὸ ὅποσον ἀσκεῖ μετ' ἐνθέου ζήλου, ἔχει δέ ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν πολὺ καλὴν.

Ἐν τῇ Β' τάξει τῆς Σχολῆς διδάσκει ἡ διδ/σα Ἀναστασία Πασχαλίδου ἐκ Κασταμονῆς, ἐτῶν 19, ἀγαθὸς σωματικῶς ὑγιῆς καὶ ἀρτιμελής.

Τὴν διδ/σαν Πασχαλίδου παρηκολούθησα διδάσκουσαν Ἀνάγνωσιν καὶ Γεωμετρίαν.

Ἐν τῷ μαθηματι τῆς ἀναγνώσεως μετ' ἐξέτασιν τοῦ προηγουμένου ἀνέγνωσε τὸ νέον μάθημα ὀλόκληρον ἢ ἰδίᾳ, μετὰ τοῦτο δέ ἔκαμεν ἐρμηνεῖαν τῶν κατ' αὐτὴν ἀγνωστων λέξεων καὶ συζήτησιν ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ κεφαλαίου. Ἐπηκολούθησαν ἀνάγνωσις ὑπὸ τῶν μαθητριῶν καὶ ἀπόδοσις τῆς ἐννοίας. Ἐἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐννοίας αἱ μαθήτριάι ἐδοκίμασαν μεγάλην δυσκολίαν συνέβη δέ καὶ ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ὅ,τι καὶ ἐν τῇ Στ' κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ αὐτοῦ μαθήματος. Ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν ἐρωτήσεων τῆς διδ/σης διευκρινίσθησαν ὑπὸ τῶν μαθητριῶν σημεῖα τινὰ τοῦ διδ/θέντος κεφαλαίου καὶ τὸ μάθημα ἐτελείωσε.

Ἡ πλημμελής διδασκαλία ἐν τῷ μαθηματι τῆς ἀναγνώσεως ἀμφοτέρων τῶν διδ/σῶν μὲ ἠνάγκασε νὰ διδάξω ὑποδειγματικῶς ἀνάγνωσιν ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ἐπὶ παρουσίᾳ ὄλων τῶν διδ/σῶν τῆς Σχολῆς.

Ἐκ τῆς γενομένης διδασκαλίας εὗρον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξακριβώσωσι ὅτι αἱ μαθήτριάς γινώσκουν καλῶς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, διότι φαίνεται ὅτι αἱ ἐλλείψεις τῆς διδασκαλίας ^{δυσχερῶνται} ~~κατὰ~~ τὴν ἐσπερινὴν μελέτην, καὶ ἔχουν καλλιεργημένην τὴν διανοήσιν. Γραμματικὴ ἐν τῇ τάξει ταύτῃ σχεδὸν δὲν διδάσκεται. Αἱ μαθήτριάς ἀγνοοῦν τὰς ἐννοίας τῶν κυριωτέρων μερῶν τοῦ λόγου: ῥήματος, ἐπιθέτου, ἐπιρρηματος καὶ δὲν δύνανται νὰ ξεχωρίσουν τὰ ἐπίθετα τῶν οὐσιαστικῶν. Ἡ κατάστασις ὅμως αὕτη δὲν βαρύνει ἐξ ὀλοκλήρου τὰς διδ/σας, διότι αἱ μαθήτριάς εἰς τὰ ἑσμ. σχολεῖα, εἰς ἃ κατ'αὐτὸ παρελθὼν ἔτος ἐφοίτησαν, δὲν ἐδιδάχθησαν διόλου γραμματικὴν.

Ἐν τῷ μαθηματι τῆς Γεωμετρίας ἤρχισε νὰ διδασκῆται περὶ ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου χωρὶς προηγουμένως νὰ ἔχη διδαχθῆται περὶ ὀρθογωνίου παραλληλογραμμοῦ.

Τῇ ἐπεστήδῃ ἢ προσοχῇ ἐπὶ τοῦ λάθους καὶ μετέτρεψε τὴν διδασκαλίαν τῆς διδάσασα περὶ ὀρθογωνίου παραλληλογραμμοῦ. Παρουσίασεν εἰς τούτους μαθητὰς ἓν ὀρθογωνίον παραλληλόγραμμον ἐκ χαρτονίου λευκοῦ καὶ προεκέλεσε νὰ κάμουν διαφόρους παρατηρήσεις.

Τὸ αὐτὸ ἐπανελάβε καὶ ἐπὶ δύο ἑλλων ὀρθογωνίων παραλληλογραμμῶν μιᾶς εἰκόνας ἐκ χαρτονίου καὶ τοῦ πίνακος μετὰ σύγκρισιν δὲ τῶν τριῶν παραλληλογραμμῶν καὶ συγκέντρωσιν τῶν κοινῶν γνωρισμάτων αὐτῶν συνηγάγε τὴν ἐννοίαν τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλογραμμοῦ. Ἐν τῷ τῷ προεκάλεσε τὰς μαθητριάς νὰ εὗρουν ὁμοία παραλληλόγραμμα.

Ἡ ἐκτέλεσις τῆς διδασκαλίας ἦτο σχετικῶς καλῆ. Ἄν ἡ διδ/σα ἦτο περισσότερον εὐστροφὸς ὥστε νὰ κατανεμῆ καταλλήλως τὰς ἐρωτήσεις καὶ χρησιμοποιῆ ἐπίσης καταλλήλως τὰς ἀπαντήσεις τῶν μαθητριῶν τῆς, ἡ διδασκαλίαι δὲ ἦτο πολὺ καλυτέρα.

Παρά τ' ἄνωτέρω ἢ ἐξέτασις τῶν μαθητριῶν εἰς τὰ λοιπὰ μαθήματα ἀπέδειξεν ὅτι ἡ διδ/σα αὕτη κατάρθωσε διὰ τῆς θερμῆς ἀγάπης τὴν ὁποίαν τρέφει πρὸς τὸ ἐπάγγελματός της καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, μέ

τόν ὁποῖον ἐργάζεται ν' ἀναπληρώσῃ τὴν μικρὰν τῆς διδακτικῆν ἀπειρίαν, διότι αἱ μαθήτριά της τάξεως ἐν ἧ διδάσκει γνωρίζουν πᾶσαν τὴν ὑπ' αὐτῆς διδαχθεῖσαν ὕλην καὶ κινεῖσθαι ἐλευθέρως ἐν τὸς τῶν γνώσεών των, ὑστεροῦσαι μόνον ἐν τῶν μαθημασὶ τῆς ἀριθμητικῆς καὶ γραμματικῆς. Ἐν τῇ τάξει ταύτῃ διδάσκονται ἐπίσης ἐπιτυχῶς καὶ καρποφόρως τὰ τεχνικὰ μαθήματα.

Καθόλου ἡ διδ/σα Ἐκπ. Πασχαλίδου ἔχει μὲν ὁμοίωσιν γενικὴν καὶ ἐπαγγελματικὴν τὴν συνηθῆ τῶν νεῶν ἀποφοίτων διδασκαλείων μετὰ τάσεις ἐξελίξεως. Διδακτικῶς εἶναι εὐκρινὴ καὶ διοικητικῶς δεξιωτάτη. Ἔχει ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν καλὴν καὶ ἀγαπᾷ τὸ ἐπάγγελμα τῆς, τὸ ὁποῖον ἀσκεῖ μετὰ πολλοῦ ζήλου.

Ἐν τῇ Οἰκονομικῇ Σχολῇ Φλωρίνης κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος ἐδόθη ἐξαιρετικὴ σημασία εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ φρονήματος τῶν κορασιῶν καὶ τὴν καθόλου δημιουργίαν καλῶν ἐλληνίδων γυναικῶν, διὰ τοῦτο δὲ δὲν ἀπεδόθη καίμεγάλη σημασία εἰς τὰς γνώσεις. Ὅτι αἱ προσκάθειαι τοῦ προσωπικοῦ ἐκαρποφόρησαν ἐντὸς τοῦ βραχυτάτου χρονικοῦ διαστήματος τὸ ὁποῖον τοῦτο εἶχεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ δά ἦτο ταλμηρὸν νὰ εἶπω, ἡ ἀερμη ὅμως ἀτμοσφαιρα ἦτις ἐκικρατεῖ ἐντὸς τοῦ ἰδρύματος αὐτοῦ, τὸ πνεῦμα τῆς ἀφοσιώσεως τῶν μαθητριῶν πρὸς τὰς διδ/σας, περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ὁποῖου τὰ πάντα ὁμιλοῦν περὶ ἐμὲ καὶ ἡ ἀνυπόκριτος ἀγάπη τῶν διδ/σῶν πρὸς τὰς μαθητριάς, πάντα ταῦτα μαρτυροῦν ἀλαλητῶς, ὅτι αἱ θυγαῖ καὶ διαί ἤρχισαν νὰ ἀερμαίνωνται καὶ ὅτι εὐρισκόμεθα ἐγγύς τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν, ὁ λαμπρὸς κύλλογος, ὅστις ἐπὶ ἐξηκονταετίαν ὀλόκληρηρον, ἔστιας τοῦ ἐθνικοῦ πυρός, χύνει τὸ λαμπρὸν καὶ παρήγορον φῶς του, ὁπουτῆς γῆς κάλλει ἐλληνικὴ καρδία, δά δύναται νὰ καυχῆσθῃ, ὅτι, ἐν εἰσέτι ἐκ τῶν πολλῶν ἔργων του ἔστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας.

Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 31. Ἰουλίου 1932

Ὁ Ἐκιδευρητής

Απόσπασμα από την έκθεση του επιθεωρητή Σπ. Μενταύλου για το σχολικό έτος 1932-1933, 14 Ιουλίου 1934

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ 1932-33 ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ ΤΩΝ ΑΝΩ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΘΑΛ- ΡΙΝΗΣ ΣΠΥΡ. ΜΕΝΤΑΥΛΟΥ.

29 & 30 - 11-33E

Δημ. σχολείον Σελήδρου (τριτάειον)

Διδακτήριον,
Ύψικόν.

Ἡ κατάσταση τοῦ διδακτηρίου εἶναι ἐκανοποιητική. Θρανία δίδρα: καινούργη 26, δίδρα παλαιά 16, τράπεζαι 4, καθίσματα 20, βερμαστραι 5, ἔδραι 2.

Ἐποπ. μέσα.

Σειρά εἰκόνων ζωολογίας, χάραται 6, υδρογείου σφύρα 3 γεωμετρικά σώματα 1η σειρά, εἰκόνες ἠρώων ἐπαναστασεως, εἰκόνες ἠθολογικαί 1η σειρά καί 1 ποδόσφαιρα.

Σχολ. κήπος.

Δέν ὑπάρχει καταβάλλεται προσπάθεια πρὸς εὑρεσιν καταλλήλου χώρου διὰ τὴν καλλιέργειάν ἐφέτος σχολ. κήπου.

Μαθηταί.

Μαθηταί ὑπόχρεοι πρὸς φοίτησιν εἶναι ἐν τῇ

	Α. τάξει	ἄρρεν.	26	ἡλ.	18
ἐν τῇ	Β. "	"	16	"	12
"	Γ. "	"	27	"	18
"	Δ. "	"	11	"	11
"	Ε. "	"	10	"	12
"	ΣΤ. "	"	11	"	6

Πάντες οἱ ὑπόχρεοι πρὸς φοίτησιν εἶναι ἐγγεγραμμένοι καὶ φουτοῦν εἰς τὸ σχολεῖον. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκ- δευρησεως ἀπουσίαζον δεδικαιολογημένως 2 μαθηταί τῆ

Α. καὶ 2 τῆς Β. τάξεως.

Καθαριότης διδακτη-
ρίου καὶ μαθητῶν,
Διδάσκαλος Α.

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
GENERAL STATE ARCHIVES

Ἐν ταῖς Α. καὶ Β. τάξεσιν τοῦ σχολείου Σελήδρου διδάσκει ἡ διδ/σα Σουλτ. Ἰωαννίδου ἐξ Ἐλαστέρου- Ἀνα- θρακῆς- ἐτῶν 24 ἕγγραφο, σωματικῶς ὑγιής καὶ δρα- τικῶς. Ἦναι ἀπόφοιτος τοῦ Λιδ/λείου Κοζάνης, ἔτους 1927 καὶ ὑπηρετεῖ ἐπὶ βαθμῶ ἀπολοῦδου.

Ἔχει πενταετῆ ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Περιφερείᾳ Θωρῆνης καὶ διετῆ ἐν τῷ σχολείῳ Σελήδρου. Τὴν διδ/σαν Σουλτάν Ἰωαννίδου παρηκολούθησα διδάσκουσαν Ἀναγνώσιν εἰς τὴν Β. τάξιν καὶ ἀριθμητικὴν εἰς τὴν Α..

Ἐν τῇ ἀναγνώσει ἀφοῦ ἀνέγνωσε τὸ βιβλίον κατέλειπε πρὸς τὴν Α. τάξιν καὶ εἶπεν τὸ περιεχόμενον.

OK

1932 322

Οι μαθηταί δέν ήθουναντο νά κρέθουν, αλλά κατόκιν συμ-
πιεστικῶν ἐρωτήσεων τῆς διδ/σης τό ἐπέ υχον και ή
διδ/λια ἐτελείωσεν.

Ἐν τῷ μαθηματι τῆς ἀριθμητικῆς ἐδίδασκε τόν κανόνα
 $5+1=6$ ὡς ἐξῆς.

Ἰκέλευσε πάντας τους μαθητάς νά κρατήσουν εἰς χεῖρα
των ἀνά 5 ξυλάρια ἐξέκείνων, τά ὅποια εἶχον εἰς τήν
σάκκαν των συγχρόνως δ' ἔλαβε και ή διδ/σα εἰς τήν δε-
ξιτερὰν χεῖρα 6 ξυλάρια και εἰς τήν δεξιάν 1.

Προσέτευσα τό 1 εἰς τά 5 ἐρωτῆ τους μαθητάς πόσα ἔ-
γιναν. Μετό τῆς ἀπάντησιν τῶν μαθητῶν ἄνευ ἄλλης ἐπε-
ξεργασίας γράφει τό 6 εἰς τόν πίνακα. Γίνεται μια ἐ-
πανάληψις και τό μαθημα τελειώνει σημειωσάσης τῆς δι-
δασκαλίας ἐπί τοῦ πίνακος $5+1=6$. Ἐπρά τήν κακήν πο-
ρείαν ή ἐκτέλεσις ἀμφοτέρων τῶν διδ/λιῶν ἦτο καλή.

Τους μαθητάς τῶν δυο τούτων τάξεων ἐξήτασα εἰς πάντα
τά μαθήματα ἐν οἷς ή ἀπόδοσις των ἦτο κακιχρά, διότι
ή διδ/σα δέν ἀναζωογονεῖ τήν ἐκαστοτε διδασκομένην ὑ-
λην και οἱ μαθηταί τῆς ἀποκτιθοῖ γνώσεις ἐπιπορείας
και ἀσασεῖς.

Συμπέρασμα.

Γενική μόρφωσις: Κατ' ἔχει τήν διδασκομένην ὑλην, ἀλλό
δέν ἔχει τάσεις ἐξελίξεως. Λιδακτικῆς ἱκανότητος: ἐπαρκῆς.
Διοικητικῆς ἱκανότητος: ἐπαρκῆς. Φιλοπονίας: φιλόκοπος. Κοι-
νωνικῆς ἐμφανισις και ἐρῶσις: καλή.

Διδάσκαλος Β.

Ἐν τάξ Γ. και Δ. τάξεσι διδάσκει ή διδ/σα τῶν ἑπι-
αννίδου ἐξ ἑξαστέρου ἐτῶν 10 ἔγγαμος μήτηρ ἑνος τετ-
νου και σηματικῆς ὄγιῆς και ἀρτιμελῆς. Εἶναι ἀπόφοιτος
τοῦ διδ/λειου λαρίσσης και ὀμνηρεῖ ἐπί βραμῆ γρῶν

ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
GENERAL STATE ARCHIVES

τάξ Γ. και Δ. τάξεσι διδάσκει ή διδ/σα τῶν ἑπι-
αννίδου ἐξ ἑξαστέρου ἐτῶν 10 ἔγγαμος μήτηρ ἑνος τετ-
νου και σηματικῆς ὄγιῆς και ἀρτιμελῆς. Εἶναι ἀπόφοιτος
τοῦ διδ/λειου λαρίσσης και ὀμνηρεῖ ἐπί βραμῆ γρῶν
Τριττόν πόλεμον.

Τό νέον μάθημα προσέφερε διηγηματικῶς μέ δι' ἔργον κα-
λυ καλήν και ἐναργῆς διεξοδικήν ἐκθεσιν, ἐπιηροουμένη
δὲ ἀναδιήγησις τῶν μαθητῶν μέχρις ἐντυπώσεως. Τους ἡ-
λητάστοῦ τμήματος τουτου ἐξήτασα εἰς πάντα τα λοιπά
μαθήματα, ἀλλ' ή ἀπόδοσις των δέν ἦτο ἱκανοποιητικῆ
και ἀνάλογος πρός τήν διδακτικῆν ἱκανότητα τῆς διδ/σ-
ῆς ἀνεροφημένη φαίνεται ἀπό τῆς οἰκογενειακῆς με-
ριμης δέν παρακολουθεῖ μετά πολλοῦ ἐνδιαφέροντος τῆ
ἐργασίαν τῆς, οὔτε φροντίζει διό τήν ἀναζωογονοῦν
τῆς ἐκαστοτε ὑ. αἰτῆς διδασκομένης ὑλης.

"Αλλην διδ/λίαν της δέν παρηκολούθησα, διότι έπρεπε, νά τελειώσω αυτήν τήν ήμεραν ή επίλειώρησις, ίνα άκοιολήσῃ τό τοπικόν συνέδριον περί ου κατωτέρω αναφέρω.

'Εκ παραπόνων σχετικῶν τῶν κατοικῶν έπληροφορήθητι ή διδ/σα αὐτη φέρεται βαναύσως πρός τούς μαθητάς καί μεταχειρίζεται σκληράς σωματικας ποινάς.

Συμπέρασμα.

Γεν. μόρφωσις:κατέχει τήν διδασκομένη ἔλλην, οὐχί ὅμως καί ἄλλας γνώσεις, οὐτε ἔχει τάσεις ἐξελίξεως. Διδασκ. ικανότης: έπαρκής. Διαικ. ικανότης: έπαρκής. Φιλοπονία: έπιμελής. Κοινωνική εμφάνισις καί δράσις: καλή.

Διδάσκαλος Γ.

'Εν ταῖς Ε. καί ΣΤ. τάξεσι διδάσκει ὀδημ/λος Δημ. ὀκονομίδης ἐκ Κυρφαίου ἐτῶν 40 ἔγγαμος μετ' ἑνός τέκνου ὑγιής καί ἀρτιμελής.

Εἶναι ἀπόφοιτος τοῦ γυμνασίου Μοναστηρίου καί ὑπηρετεῖ ἐπί βαθμῆ γραμματέως β. τάξεως, ἔχων ὑπηρεσίαν συνολικὴν 22 ἐτῶν καί 3 ἐ. τῆ σχολείῳ τούτῳ.

Τόν διδ/λον ὀκονομίδην Δημ.παρηκολούθησα διδάσκοντα Ἱστορίαν καί Γυμναστικὴν.

'Εν τῇ Ἱστορίᾳ προσέφερε τό νίον κατά τμήματα μέ μορφήν διηγηματικὴν ἐν τέλει δέ τοῦ ὅλου μαθήματος ἔγραφε τάς ἐπιγραφάς ἐπί τοῦ πίνακος. Ἡ διήγησις του ἦτο ἑναργῶς διεοδική ἀλλά μονότονος. Ἐν τῇ γυμναστικῇ ἐδίδαξε τήν ζύγι ἐν εἰς τούς μαθητάς τῶν Γ., Δ., Ε., & ΣΤ. τάξεων.

'Ανέλυσε καλῶς τήν ἔσκησιν καί ἀνελήφθησαν αὐτήν οἱ μαθηταί, κατὰ τήν ἐντέλεσιν ὅμως ἔκοπίασε πολύ ὁ διδάσκαλος λόγω τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν καί τῆς πνευματικῆς διαχύσεως ἣν εἶχον ὑποστῆ οὗτοι ἐκ τῆς προηγηθείσης ἐκδρομῆς.

Τούς μαθητάς τοῦ τμήματος τούτου ἔζητῶσα εἰς πάντα τολοικά μαθήματα προφορικῶς, ἐν δέ τῇ ἀριθμητικῇ γραμματικῶς.

'Η ἐπίδοσις των δέν ἦτο ὅσον δά ἔπρεπε ικανοποιητικὴ διότι ὁ διδ/λος φαίνεται ὅτι δέν φροντίζει διά τήν πλήρη ἐμπέδωσιν τῶν ὅκ αὐτοῦ διδασκομένων.

'Εν τῇ ἀριθμητικῇ οὐδεὶς ἔλυσε τά δοθέντα προβλήματα.

Συμπέρασμα.

Γεν. μόρφωσις:Κατέχει τήν διδασκομένην ἔλλην καί ἀλλοῦ λόγου γεν. μόρφωσιν. Διδασκ. ικανότης:έπαρκής. Διαικ. ικανότης:δεξιά. Φιλοπονία:φιλόκονος. Κοινων. εμφάνισις καί δράσις:μνιρία, ἐξ ὑπεριόρητος καὶ δαδίου μετ' ἑνὸς νεογέννητου καὶ

29-11-32

κατοικῶν τῶν γένων.

Μηλιαγωγέτον Σκληρόου (μονοτάξιον)
Τό νηπ/γεῖτον Σκληρόου στεγάζεται ἐντός τοῦ διδασκτῆρ.

ου τοῦ δημ. σχολείου καὶ δὲν ἔχει ἰδίαν περιουσίαν.
Νήπια ἐγγεγραμμένα καὶ φοι τῶντα
ἄρρεν. 32 θηλ. 28
παρόντα κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν
ἄρρεν. 30 θηλ. 19.

Καθαριότης.
Νηπιαγωγός.

Ἰκανοποιητικὴ. Πολλὰ ἐκ τῶν ἄρρένων νηπίων εἶναι ἀ-
κούρευτα.
Ἐν τῇ νηπ/γείῳ διδάσκει ἡ νηπ/γός Κατίνα ^{3/}βασκάλου
ἐκ Γενιτσῶν ἐτῶν 25 ἔγγαμος ἄνευ τέκνων σωματικῶς ὑ-
γιῆς καὶ ἀρτιμελῆς.

Εἶναι ἀπόφοιτος τοῦ Διδ/λείου Νηπιαγωγῶν Ἐδέσσης ἐ-
τους 1924 καὶ ἀκηρερεῖ ἐπὶ βαθμῇ γραφέως α' τάξεως,
ἔχουσα ἀκηρεσίαν συνολικὴν 6 ἐτῶν.

Τὴν νηπ/γόν Κατίνα ^{3/}βασκάλου παρρηκολούθησα διδάσκουσα
λεκτ. ἀσκήσεις ὡς κάτωθι.

Τὸ θέμα τῆς ἦτο ἡ σημαία. Παρουσιάζουσα τὴν μικρὰν
σημαίαν διδάσκει διὰ διαλογουμένον ἐπιτυχῶς περὶ
τοῦ ὕλικου ἔξ οὗ εἶναι κατασκευασμένη, τῶν χρωμάτων,
τοῦ σχήματος τοῦ σταυροῦ κ.τ.λ. καὶ ἐν τέλει διδάσκει
παιδικόν ξομάτιον περὶ σημαίας. Μετὰ τὸ ῥομα προκαλεῖ
τὰ νήπια νὰ ἐπανέλθουν ὅσα ἔβρισαν περὶ σημαίας καὶ
τό ἐπανέλαβεν μέχρι ἐντυπώσεως.

Ἡ διδ/λία τῆς ἦτο ἐπιτυχῆς, διηκολύνεν ὅμως κατὰ
κόλῳ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς τὸ γεγονός ὅτι τὰ νήπια κατὰ
τό ἡμῶν εἶναι προσφυγόπαιδες ἑλληνόφωνοι.

Ἄλλην ἀξίαν λόγου ἐργασίαν δὲν εὑρον ἐν τῇ νηπ/γείῳ.
Διδαχθέντα διηγήματα καὶ ^{3/}ῥήματα δὲν γνωρίζουν τὰ νη-
πια, οὐδὲν παίγνιον ἔχουν διδαχθῆ καὶ οὐδεμίαν ἀσκήσι-
ν τῶν ἀποληθημένων βραβείων ἔχει χίνει, διότι ἡ νηπ/γός
οὐσα ἔγγυος καὶ ἀπασχολημένη μετὰ οἰκιακῆς φροντίδας
δὲν ἐργάζεται ὅσον πρέπει νὰ ἐργαζῆται.

Συμπέρασμα.

Γεν. μόρφωσις: κατέχει τὴν διδασκομένην ὕλην ὀχί ὁ-
μως καὶ ἄλλας γνώσεις. Διδακτ. ἱκανότης: ἐπαρκῆς. Διοι-
κητικὴ ἱκανότης: ἐπαρκῆς. Φιλοπονία: ἐπιμελῆς. Ἐξωτερι-
κὴ ἐμφάνισις καὶ ὄψεις καλῆ.

Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἐκάλεσα εἰς συνεδρίαν τοὺς διδ/σ-
κάλους καὶ τὴν νηπ/γόν, ἐν ᾗ ἐξέδηκα τὰς ἐκ ταύτης ἐν-
τυπώσεις μου, ἔδωκα δὲ καταλλήλως ὁδηγίαν πρὸς διόρθε-
σιν τῶν παρατηρηθέντων σφαλμάτων.

Τὴν 1ην Δεκεμβρίου ἐκάλεσα εἰς τοπικόν συνέδριον τοὺς
διδ/λους τοῦ τμήματος Σκλήδρου καὶ τῶν σχολείων Ἀε-
τοῦ καὶ Πεδινοῦ τοῦ τμήματος Συνοῦ-Νεροῦ ἐν συνεδί-

Απόσπασμα από την έκθεση του επιθεωρητή Σπ. Μενταύλου για το σχολικό έτος 1933-1934, 14 Ιουλίου 1934

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

περί των επιθεωρηθέντων εν τη Περιφερεία Φλωρίνης
Δημ. Σχολείων και Νηπιαγωγείων κατά τό σχολ. έτος
1933-34 υπό του Έπιθεωρητού Σπ. Μενταύλου.

-----ε:::ι-----

Νοεμβρίου 17 του 1933

Μονοτάξιον δημοτ. Σχολείον Πετρών.

Διδακτήριον 'Η κατάστασις του διδ/ρίου Πετρών είναι μετρία. Γίνε-
ται κίνησις προς ανέγερσις νέου διδ/ρίου.

'Υλικόν Θρανία 15, πολυέδρα παλαιά 10, τράπεζαι 3, 2
άρχειοθηκαι, 6 καθίσματα, 2 πίνακες, 7 χάρται βιβλιοφοροι,
σειρά εικόνων των ήρώων της έκναστώσεως του 21, μια
υδρογειος σφαίρα.

Βιβλιοθήκη 'Υπάρχει βιβλιοθήκη σχολική μικρά με 15 βιβλία κρα-
τικα και 26 βοηθητικά και έγκυκλοπαιδικά.

Σχολικός κήπος Καλλιεργείται σχολικός κήκος μικρός εντός του πε-
ριβόλου του διδ/ρίου, έκτάσεως 130 τ.μ.

Μαθηταί 'Υπόχρεοι προς φοίτησιν μαθηταί είναι

έν τη Α. τάξει	αρρενες	22	θηλεις	16
" " Β. "	" "	23	"	16
" " Γ. "	" "	10	"	11
" " Δ. "	" "	10	"	9
" " Ε. "	" "	9	"	7
ΣΤ.	" "	5	"	2

Πάντες οι υπόχρεοι προς φοίτησιν είναι έγγεγραμμέ-
νοι και φοιτῶν εις τό σχολείον.

Κατά τήν ήμέραν της επιθεωρήσεως άπουσίαζον άδικαι-
ολογήτως 4 μαθηταί της Γ & Δ τάξεως και 1 της Ε. τά-
ξεως.

Καθαριότης διδ/ρίου μετρία, μαθητῶν ικανοποιητική.

Διδάσκαλος 'Εν τῷ σχολείῳ διδάσκει ὁ δημ/λος 'Ιω. Κίττος ἐκ
Λευκωσίας Κύπρου ἐτῶν 26 ἔγγκρος πατήρ 2 τέκνων σύ-
ζυγος τῆς νηπιαγωγού Μ. Μκοζίνου.

Είναι απόφοιτος του Ίεροδιδασκαλείου Λάρνακος
έτους 1928 και υπηρέτη έπί βαθμωΐκολούθου.

Τόν δημ/λον ΐ.Κίττον παρηκολούθησα διδάσκοντα άφ-
νάγνωσιν έν τή Δ.τάξει και Γεωγραφίην τα εξελλέξιμν.

Έν τή άναγνώσει προσέφερε τό νέον κατά τμήματα
Έκαστον τών τμημάτων άνεγινώσκετο ύκ'ένός μαθητοσ
και άπεδίδετο τό περιεχόμενον.

Λάθος τουσ διδ/λου έν τη διδ/λίη ταύτη ήτο τό ότι
έλησμόνησεν τόν κύριον σκοπόν τουσ μαθήματος και κατ-
ηνάλωσε τήν ώραν έπί άσημάντων λεπτομερειών τουσ περι-
εχομένου τών άναγνωσθέντων τμημάτων.

Έν τή μαθήματι της Γεωγραφίας έδίδαξεν περι ά-
τμοσφαιρας .

Τό νέον προσέφερε διά διαλόγου ούχι και τόσον έπι-
τυχος διότι άφήνει τοús μαθητάς άχαλινώτους ν'άπαν-
τοσν είς τάς έρωτήσεις τουσ όλιοι όμοσ, είς τρόπον
ώστε να μη δίνονται να κάμη έλεγχον κοίτοι έξ αύτών τή
παρακολουθοσν .Λάθος έπίσης τουσ διδ/λου είναι και τό
ότι δέν έχρησιμοκοίησε μολονότι είχεν είς τήν διάθε-
σιν τουσδρόγειον σφαίραν.

Τούσ μαθητάς τουσ σχολείου έξήτασα με τό κάτωθι

άποτέλεσμα:

Ελωσικά. Οί μαθηταί της Α.τάξεωσ μόλις χθεσ ήρχισαν
να διδάσκονται γράμματα.Μέχρι τουσδε έγένοντο προασκή-
σεις. Έν ταίς Β.&Γ.τάξεσι οί μαθηταί άναγινώσκουν
μετά τινος δυσκολίας.Οί τών λοικών τάξεων άναγινώσ-
σκουν καλώς και μετά κατανοήσεωσ.

Έν τή μαθήματι της Αριθμητικής ύστεροσν οί μαθηταί
όλων τών τάξεων. Έπίσης ύστεροσν είς τά μαθήματα τά
διδασκόμενα ύπό τουσ διδ/λου διά διηγήσεωσ και ορησκευτικά
κά και Ιστορίαν διότι φαίνεται ότι ό διδ/λος δέν έ-
πιτυγχάνει είς τήν διδ/λίαν τουστων.

Γενικώς ό διδ/λος ούτος είναι πολύ εύσυνείδητος

έν τη έργασίη του ,αι δέ παρατηρηθεΐσαι έλλείψεις είναι άποτέλεσμα της άκρίβιας του και των δυσμενών όρων ύφ οδς λειτουργεί τό σχολείον,λόγω του κακού διδ/ρίου.

Συμπέρασμα. Γενική μόρφωσις. Κατέχει την διδασκομένην ύλην και έχει άξίαν λόγου γενικήν και επαγγελματικήν μόρφωσιν μέ τάσεις εξέλιξεως. Διδακτική Ίκανότης: έπαρκής. Διοικ. Ίκανότης: δεξιός. Φιλοκονία: Φιλόπρονος. Κοινωνική εμφάνισις και δράσις : πολύ καλός.

Νηπιαγωγείον Πετρών

Τό Νηπιαγωγείον Πετρών στεγάζεται έντός του αυτού οικήματος μέ τό δημ. σχολείον και στερεΐται ίδίαις περιουσίαις.

Έν τφ Νηπιαγωγείφ είναι έγγεγραμμένα νήκια άρρ. 23 θήλ. 18.

Κατά την ήμέραν της έπιθεωρήσεως λόγω έπιδημίας ιλαρδας, άουσιαζον 14 νήκια.

Έν τφ Νηπιαγωγείφ διδάσκει ή νηπιαγωγός Μαρϊάνθη Μκοζένου εκ Μοναστηρίου έτών 24 έγγαμος μήτηρ 2 τέκνων σύζυγος του διδ/λου του σχολείου, σωματικώς ύγιής και άρτιμελής.

Είναι άπόφοιτος του Διδ/λείου Νηπιαγωγών Κοζάνης έτους 1926 και άκηρετεΐ εκΐ βαθμφ Γραφέως Α΄ τάξεως, έχουσα άκηρεσίαν 7 έτών ,όν δυο έν τφ Νηπιαγωγείφ Πετρών.

Την Νηπιαγωγόν Μ. Μκοζένου παρηκολούθησα διδάσκουσαν χειροτεχνίαν : κός κάμομε μεΐ κοΐκλα.

Έμοΐρασε εις τά παιδιά από έν μικρόν γεώμηλον και 4 όδοντογλυφιδας. Κατόκιν ώδήγησε τά νήκια και κατεσκεδάσαν μεΐαν κοΐκλαν. ΈκάστηΎ ένέργειαν έκανε λάμβανον τά νήκια μέχρι έντυπώσεως. Ο διάλογος της διδ/λίας ήτο πολύ έντυχης.

Εις τάς Αρκτικας άσκήσεις έδίδαξε περι άνθροπίνου σώματος.

Κατεσκεδάσε κρόχειρον ιχνογράφημα εκΐ του πίνακος άν-

θρόνου και καλεῖ τὰ νήπια νά εἰπουν πῶς λέγεται ἑκα-
στον ἐκ τῶν μελῶν και νά δεικνύη ταῦτα συγχρόνως και
ἐπί τοῦ σώματος του. Ἡ διδ/λία ἐξετελεῖσθη λίαν ἐπιτυ-
χῶς.

Γενικῶς ἐκ τῆς συνομιλίας μου μετὰ τῶν νηπίων ἀπε-
κόμισα τὴν γνώμην ὅτι ἐν τῷ Νηπιαγωγείῳ γίνεται εὖσφι
νεύδητος και ἐπιστημονική ἐργασία.

Συμπέρασμα. Γενική μόρφωσις: Κατέχει τὴν διδασκομένην
ὕλην δ, ἐν ἔχει ὁμως ἄλλην ἀξίαν λόγου μόρφωσιν. Διδα-
κτική ικανότης: ικανή. Διοικητική ικανότης: δεξιὰ. Φιλοσο-
φία: φιλόσοφος. Κοινωνική ἐμφάνισις και δρῶσις: καλή.

Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἑκάμα εἰς τὸν διδ/λον τὴν
συσταθῖν α) νά διδάξῃ ἐπιμελέστερον τὰ διηγηματικά μα-
θήματα και τὴν ἀριθμητικὴν, β) νά περιμνήσῃ διὰ τὴν
ἀνέγερσιν νέου διδ/ρίου γ) νά φροντίξῃ περισσότερον
διὰ τὴν καθαριότητα και ἐν γένει καλὴν ἐμφάνισιν τοῦ
διδ/ρίου και τῶν μαθητῶν του.

Νοεμβρίου 20 ἃ 21 τοῦ 1933

Τριτάξιον Δημοτικῶν Σχολείων Ἁγ. Παντελεήμονος .

Ἡ κατάσταση τοῦ διδ/ρίου εἶναι λίαν ικανοποιητική.
(νέον διδακτήριον)

Διδακτήριον

Ἐπιτελεῖται

βιβλιοθήκη

Παιδαγωγικὸς κήπος

Εἰς τὸ ὑλικὸν τοῦ παρ. ἔτους προστεθῆσαν 10 θρανία.
Εἰς τὰ βιβλία τοῦ παρελθόντος ἔτους προστεθῆσαν βιβλία
Πρὸ τοῦ διδ/ρίου ὑπάρχει ὄρατος ἀνθόκηπος και δενδρό-
κηπος ἐκτάσεως 150 τ.μ. Διαισθῶν δὲ τοῦ διδ/ρίου ὑπάρχουν
τὰ σπορεῖα τοῦ θεσπέριου με ἰκανὸν ἀριθμὸν δενδρελλίων
πεδικῆς, ὀκακίας, ἀμυγδαλῆς, κηλέας.

Μαθηταί

ὑποχρεοὶ πρὸς φοίτησιν εἶναι:

Ἐν τῇ Α.	νάξει	ἄρ. 42	θῆλ. 32
" "	Β.	" 25	" 32
" "	Γ.	" 29	" 31
" "	Δ.	" 22	" 14
" "	Ε.	" 12	" 9
" "	ΣΤ.	" 7	" 20

5. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Β. Δ. 21.8.1914, Περί του προσωπικού των σχολείων της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης των νέων χωρών, ΦΕΚ, αρ. 234, τ. Α'

1283

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΕΥΧΟΣ Α'

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 234

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 21 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

1914

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Βασιλευστικά διατάγματα	
Περί του προσωπικού των σχολείων της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης των νέων χωρών, κλπ.	1
Περί χρόνου έναρξεως του σχολικού έτους 1914—1915...	2
Περί κατανομής των δημοτικών σχολείων της νέας Ελλάδος εις εκπαιδευτικά περιφέρειας.	3
Περί υπαγωγής των εκπαιδευτικών περιφερειών των δημοτικών σχολείων εις την δικαιοδοσίαν των γενικών επιθεωρητών.	4
Περί όρισμού πόρου υπέρ του Ταμείου της άντι-αλληλεγγύης άμυνας.	5
Περί εφαρμογής των διατάξεων των νόμων περί Κυριακής άργίας εις την πόλιν της Ναυπάκτου.	6
Περί θερμής σπολής των ναυτικών δοκιμών.	7
Περί επεκτάσεως εις τούς έν 'Ηπειρώ ύφισταμένους δήμους της ισχύος άρθρων πινών του ΕΗ' νόμου του 1847, περί των δημοτικών φόρων (ανάλλημοίσεις).	8

(1) *Περί του προσωπικού των σχολείων της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης των νέων χωρών, κλπ.*

**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

Προτάσει του 'Ημετέρου Υπουργικού Συμβουλίου, άπεφασίσαμεν και διατάσσομεν τάδε:

Άρθρον 1.

Τά σχολεία της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης των νέων χωρών του Κράτους διατηρούνται υπό την σημερινή αυτών μορφή, ενόψει διατάγματος, προτάσει του εκπαιδευτικού συμβουλίου, να μεταρρυθμισθώσι κατά τούς κειμένους νόμους ή να καταργηθώσι.

Άρθρον 2.

Τό έν ύπηρεσίā μέχρι της λήξεως των μαθημάτων κατά τό σχολικόν έτος 1913—14 διδασκτικόν προσωπικόν των σχολείων των νέων χωρών διορίζεται άνευ άλλης διατεπίσεως εις τάς αύτάς θέσεις, έφ' όσον έχει τά έν τή επομένῃ άρθρῳ άναγραφόμενα προσόντα.

Άρθρον 3.

Α') Οι γυμνασιάρχαι και οι διευθυνταί διδασκαλικών άναγνωρίζονται ως σοιοῦτοι, έφ' όσον έχουν τά νόμιμα προσόντα.

Διδάκτορες και τελειοδιδασκται της Φιλοσοφικής Σχολής, της Θεολογικής και της Σχολής των Μαθηματικών και Φυσικών επιστημών του ημετέρου ή άλλου άνεγνωρισμένου Ηανεπιστημίου και της Θεολογικής Σχολής της διάκρισης ύπερρεπούσας εις θέσει καθηγητού πλήρους γυμνασίου ή διδασκαλείου και έχοντες τριετή ύπηρεσίαν έν σχολείοις της μέσης εκπαίδευσεως, άναγνωρίζονται ως καθηγηταί.

Διδάκτορες και τελειοδιδασκται των ειρημέγων σχολών, έχοντες ύπηρεσίαν έν σχολείοις της μέσης εκπαίδευσεως ολιγώτερον των έξ έτών ή ύπερρεπούσας εις γυμνασίοις και έλληνικά σχολεία, άναγνωρίζονται ως πρωτοβάθμιοι έλληνοδιδασκαλοί, έφ' όσον έχουν ύπηρεσίαν εις θέσει σχολάρχου ή διευθυντού ήμιγυμνασίου άναγνωρίζονται ως σχολάρχαι.

Τελειοφόροι των ειρημέγων σχολών, έχοντες δεκαετή ύπηρεσίαν καθηγητού πλήρους γυμνασίου ή διευθυντού ήμιγυμνασίου ή σχολάρχου, άναγνωρίζονται ως τριτοβάθμιοι έλληνοδιδασκαλοί, έφ' όσον έχουν ως δευτεροβάθμιοι έλληνοδιδασκαλοί.

Οι έχοντες άπολυτήριον δημοσίου ή άνεγνωρισμένου γυμνασίου και ύπηρετούσας έν σχολείοις της μέσης εκπαίδευσεως, άναγνωρίζονται ως πρωτοβάθμιοι έλληνοδιδασκαλοί.

Είς θέσει καθηγητού πλήρους γυμνασίου ή διδασκαλείου ή διευθυντού ήμιγυμνασίου ή σχολάρχου δύνανται να διατηρηθώσι κατά τό σχολικόν έτος 1914—1915 και οι μη έχοντες τά

άνωτέρω όριζόμενα προσόντα, άλλ' επί τῷ ὄν' ὄν ἀναγνωρίζονται βαθμῶ καὶ μισθῶ.

Ὡς σχολεῖα μέσης ἐκπαίδευσως διά τήν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐδαφίοις ἀνηκουσμένην ὑπηρεσίαν λογιζονται, πλην τῶν γυμνασίων καὶ ἐλληνικῶν σχολείων, τὰ διδασκαλεῖα καὶ ὑποδιδασκαλεῖα καὶ αἱ ἀνωτέραι τῆς ἐκτῆς τάξεως τῶν κληρικῶν ἀστικῶν σχολῶν καὶ παρθεναγωγείων.

Β') Ἀναγνωρίζονται ὡς καθήγηται τῆς γαλλικῆς καὶ διδασκαλοὶ τῆς ὀδύνης καὶ τοῦ τετραγώνου, τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, τῆς καλλιγραφικῆς καὶ ἰχθυογραφικῆς καὶ τῆς γυμναστικῆς, πλην τῶν ἔχοντων τὰ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἀπαιτούμενα προσόντα, καὶ οἱ ἔχοντες ἐξαιτηθῆσαν ὑπηρεσίαν ἐν τῇ θέσει. Οἱ ἔχοντες ὀλιγωτέραν ὑπηρεσίαν διατηροῦνται προσωρινῶς ἐπὶ τῷ κεκωνισμένῳ μισθῷ, θυνάμενοι νὰ ἀναγνωρισθῶσιν ὀριστικῶς μετὰ δοκιμασίαν κανονισμένην διά Β. διατάγματος.

Πτυχιούχοι τοῦ τμήματος τῶν γαλλικῶν σπουδῶν τῆς ἐν Ἀθῆναις Γαλλικῆς κρηματολογικῆς σχολῆς λογιζονται ὡς ἔχουσαι τὰ διά τήν θέσιν τοῦ καθήγητου ἀπαιτούμενα προσόντα.

Αἱ ἔχουσαι πτυχίον διδασκαλίας καὶ πενταετῆ ὑπηρεσίαν διευθυντῆρας ἀνωτέρου παρθεναγωγείου ὡς καὶ τοῦλάχιστον τάξεως, ἢ τριετῆ ὑπηρεσίαν διευθυντῆρας ἢ ὑποδιευθυντῆρας διδασκαλεῖου θηλέων, ἀναγνωρίζονται ὡς ὑποδιευθυντῆρας διδασκαλείων καὶ διευθυντῆρας ἀστικῶν σχολείων ἢ ἀνωτέρων παρθεναγωγείων, ἐπὶ μισθῷ δραχμῶν 200 κατὰ μῆνα.

Αἱ ἔχουσαι πτυχίον νηπιαγωγῆς καὶ πενταετῆ ὑπηρεσίαν διδασκαλίας νηπιαγωγικῶν μαθημάτων ἐν διδασκαλείῳ ἢ ὑποδιδασκαλείῳ θηλέων, ἀναγνωρίζονται ὡς καθήγητῆρας τῶν νηπιαγωγικῶν, ἐπὶ μισθῷ δραχμῶν 200 κατὰ μῆνα.

Γ') Ἀναγνωρίζονται ὡς δημοδιδάσκαλοι ἐκαστέρου τῶν φύλων ἐπὶ τῷ βαθμῷ τοῦ πτυχίου αὐτῶν, πλην τῶν ἔχοντων τὰ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἀπαιτούμενα προσόντα, καὶ οἱ φέροντες ἀπολυτήριον αὐτοτελοῦς διδασκαλείου τῶν νέων χωρῶν ἢ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ὅσοι δὲ τούτων διετέλεσαν ἐπὶ διετίαν διευθυνταὶ ἡμιγυμνασίων ἢ ἐξατάξιων ἀστικῶν σχολῶν ἀφομοιωθῆσαν πρὸς τοὺς δι' ἐξαιτίας ἀναγνωρισθέντας διευθυντὰς πεντατάξιων καὶ ἐξατάξιων δημοτικῶν σχολείων.

Ἐκ τῶν ἔχοντων ἀπολυτήριον μὴ αὐτοτελοῦς διδασκαλείου, οἱ μὲν φέροντες βαθμὸν ἀριστα ἀναγνωρίζονται ὡς δευτεροβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι, οἱ δὲ φέροντες βαθμὸν λίαν καλῶς καὶ καλῶς, ἀναγνωρίζονται ὡς τριτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι.

Ἐκ τῶν φέροντων ἀπολυτήριον δημοσίου ἢ ἀναγνωρισμένου γυμνασίου καὶ τοῦ κεντρικοῦ παρθεναγωγείου Θεσσαλονίκης, οἱ ἔχοντες δεκαετῆ ὑπηρεσίαν διευθυντοῦ πολυτάξιου σχολείου, ἀναγνωρίζονται ὡς δευτεροβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι, οἱ δὲ λοιποὶ, ὡς καὶ οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον τῶν ἱεροδιδασκαλείων Κρήτης καὶ Σάμου καὶ τοῦ διδασκαλείου Κεσορατίου, ἀναγνωρίζονται ὡς τριτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι, θυνάμενοι νὰ προαχθῶσι μόνον μετὰ συμπληρωτικὴν καίδεισιν καὶ εὐδίκιμον μετ' αὐτὴν ἐξέτασιν κανονισμένην διά Β. διατάγματος.

Δ') Ἀναγνωρίζονται ὡς πρωτοβάθμιοι ὑποδιδάσκαλοι α') οἱ φέροντες ἀπολυτήριον τῶν ὑποδιδασκαλείων Θεσσαλονίκης καὶ Μοναστηρίου, θυνάμενοι, ἂν ἔχωσι βαθμὸν ἀριστα, νὰ προαχθῶσι μετὰ συμπληρωτικὴν καίδεισιν καὶ εὐδίκιμον μετ' αὐτὴν ἐξέτασιν κανονισμένην διά Β. διατάγματος, εἰς τριτοβάθμιους δημοδιδασκαλοὺς, καὶ β') οἱ δι' ἐξαιτίας ἀναγνωρισθέντες ἐν Κρήτῃ ὡς ὀριστικοὶ διδασκαλοὶ ἐκαστέρου τῶν φύλων, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχωσιν ἀπολυτήριον δημοσίου ἢ ἀναγνωρισμένου γυμνασίου.

Οἱ δι' ἐξαιτίας ἀναγνωρισθέντες ἐν Κρήτῃ ὡς ὑποδιδάσκαλοι α' καὶ β' βαθμοῦ καὶ φέροντες ἐνδεικτικὸν β' ἢ γ' τάξεως τετρατάξιου ἢ ἀντιστοιχίου τάξεως πεντατάξιου καὶ ἐξατάξιου γυμνασίου ἢ ἀπολυτήριον ἐκτατάξιου τοῦλάχιστον παρθεναγωγείου, ἀναγνωρίζονται ὡς δευτεροβάθμιοι ὑποδιδάσκαλοι.

Οἱ δι' ἐξαιτίας ἀναγνωρισθέντες ἐν Κρήτῃ ὡς ὑποδιδάσκαλοι γ' καὶ δ' βαθμοῦ ἢ ὡς προσωρινοὶ διδασκαλοὶ καὶ φέροντες ἐνδεικτικὸν κατωτέρου τάξεως γυμνασίου ἢ ἀντιστοιχίου τάξεως

παρθεναγωγείου ἢ ἀπολυτήριον ἱερατικῆς σχολῆς ἢ ἐλληνικοῦ σχολείου, ἀναγνωρίζονται ὡς τριτοβάθμιοι ὑποδιδάσκαλοι.

Εἰς θέσιν διδασκάλου πλήρους δημοτικοῦ σχολείου δύναται νὰ διατηρηθῶσι κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1914—1915 καὶ ὑποδιδάσκαλοι, άλλ' ἐπὶ τῷ ὄν' ὄν ἀναγνωρίζονται βαθμῶ καὶ μισθῶ.

Ἐν οἷς σχολείοις συμφροτώσιν ἄρρενα καὶ θήλεα, δύναται, ἐλλείψει δημοδιδασκάλων, νὰ διορίζονται καὶ διδασκάλισσαι.

Ε') Ἀναγνωρίζονται ὡς νηπιαγωγοὶ, ἐπὶ μισθῷ δραχμῶν 90 κατὰ μῆνα, αἱ φέρουσαι πτυχίον νηπιαγωγῆς ἢ ἀπολυτήριον τοῦ ὑποδιδασκαλείου θηλέων Θεσσαλονίκης.

Διορίζονται δὲ προσωρινῶς ὡς νηπιαγωγοὶ ἐπὶ μισθῷ δευτεροβάθμιου ὑποδιδασκάλου καὶ αἱ φέρουσαι ἀπολυτήριον ἐκτατάξιου τοῦλάχιστον παρθεναγωγείου, θυνάμενοι νὰ ἀναγνωρισθῶσιν ὀριστικῶς μετὰ συμπληρωτικὴν ἐξέτασιν κανονισμένην διά Β. διατάγματος.

Σ') Αἱ διευθυντῆρας τῶν πρακτικῶν σχολῶν θηλέων ἀναγνωρίζονται, ἐπὶ μισθῷ δραχμῶν 150 κατὰ μῆνα, αἱ δὲ διδασκάλισσαι τῶν οἰκιακῶν ἔργων ἐπὶ μισθῷ δραχμῶν 100 κατὰ μῆνα. Δύναται, ἀντὶ τακτικῶν διδασκαλίσσων τῶν οἰκιακῶν ἔργων, νὰ διορίζονται καὶ ἐκτακτοὶ διδασκασαὶ 12—15 ὥρας καθ' ἑβδομάδα ἐπὶ μισθῷ δραχμῶν 60 κατὰ μῆνα, ἢ διδασκάλισσαι ἐπὶ ἐπιμισθίῳ δραχμῶν 25 κατὰ μῆνα.

Ζ') Οἱ ἐν Κρήτῃ ὑπηρετοῦντες ὡς διευθυνταὶ τῶν ἐπτατάξιων Μουσουλμανικῶν σχολείων Χανίων, Ρεθύμνης καὶ Ἱερουσαλίου ἀναγνωρίζονται ὡς πρωτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι, αἱ δὲ διευθυντῆρας τῶν Μουσουλμανικῶν σχολείων Κρήτης ὡς δευτεροβάθμιοι διδασκάλισσαι, καὶ οἱ διδασκαλοὶ τῶν θρησκευτικῶν ὡς πρωτοβάθμιοι ὑποδιδάσκαλοι.

Οἱ δι' ἐξαιτίας ἐν Κρήτῃ ἀναγνωρισθέντες Μουσουλμάνοι διδασκαλοὶ ἐκαστέρου τῶν φύλων, οἱ μὲν λαβόντες τὸν βαθμὸν «ἀριστα» ἀναγνωρίζονται ὡς πρωτοβάθμιοι ὑποδιδάσκαλοι, οἱ δὲ λαβόντες τὸν βαθμὸν «πάνω καλῶς» καὶ «καλῶς» ὡς τριτοβάθμιοι ὑποδιδάσκαλοι.

Οἱ ἐν τοῖς μουσουλμανικοῖς καὶ ἱσραηλιτικοῖς σχολείοις τῶν νέων χωρῶν διδασκαλοὶ τῆς ἐλληνικῆς ὑπάγονται εἰς τὰς ὑπὸ τὰ στοιχ. Γ'—Ε' διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου.

Ἄρθρον 4.

Οἱ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναγνωριζόμενοι λαμβάνουσι, πλην τοῦ κανονικοῦ μισθοῦ, καὶ τὰς ὑπὸ τῶν εἰδικῶν νόμων ὀριζόμενας προσαυξήσεις, λόγῳ τῆς προτέρας ἐν δημοσίοις ἢ κοινοτικοῖς σχολείοις ὑπηρεσίας.

Τὴν ἐξακριβῶσιν τῶν προσόντων καὶ τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας ἐνεργεῖ ὁ οἰκείος ἐπιθεωρητῆς, κατὰ δὲ τῆς ἀπόφασεως τούτου ἐπιτρέπεται ἐκκλησιῶν εἰς τὸ συμβούλιον τῆς ἐκπαίδευσως, ὅπου ἀποφαίνεται ὀριστικῶς.

Ἄρθρον 5.

Εἰς πλήρωσιν τῶν κενουμένων ἢ δημιουργουμένων νέων θέσεων ἐν τοῖς σχολείοις τῶν νέων χωρῶν διορίζονται: α') οἱ ἔχοντες τὰ κατὰ τοὺς εἰδικούς νόμους ἀπαιτούμενα προσόντα, καὶ β') οἱ ἐπὶ διείαν ἐν ἰσοβάθμῳ θέσει προὔπρηθησαντες ἐν τοῖς σχολείοις τῶν νέων χωρῶν καὶ οἱ πρόσφυγες διδασκαλοὶ, ἐφ' ὅσον ἔχωσι τὰ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ ὀριζόμενα προσόντα.

Ἄρθρον 6.

Οἱ κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις ἀναγνωριζόμενοι δύναται ἐφεξῆς νὰ διορίζονται καὶ μετατιθενται ἀπανταχοῦ τοῦ κράτους.

Οἱ διορισμοὶ καὶ αἱ μεταθέσεις γίνονται καὶ ἐν ταῖς νέαις χώραις κατὰ τὰς ἰσχυούσας διατάξεις, άλλὰ μετὰ γνωμοδότησιν τῆς οἰκείας ἐφορείας ἢ ἐπιτροπῆς, ὅπου ὑφίσταται τειχὴ τασσαμένης πρὸς τούτο ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ προθεσμίας ὅχι βραχυτέρας τῶν 8 ἡμερῶν.

Ἄρθρον 7.

Οἱ διὰ τοῦ παρόντος διατάγματος ἀναγνωριζόμενοι λειτουργοὶ τῆς ἐκπαίδευσως ὑποβάλλονται ἐφεξῆς εἰς τὰς κατὰ νόμον λόγῳ συντάξεως κρατήσεως καὶ ἀπὸ τοῦ χρόνου τούτου ἀρχεῖται λογιζομένη ἢ συντάξιμος αὐτῶν ὑπηρεσία, θυνάμενοι ὅμως νὰ καταστῆσιν καὶ τὴν προτέραν αὐτῶν ἐν κοινοτικοῖς ἢ ἀνα-

προστέταται σχολείους υπηρεσίαν συντάξιμον, καθ' ἃ εἰδικὸς νόμος θέλει καθορίσει.

Συντάξιμος δὲν λογίζεται ἡ υπηρεσία τῶν υποδιδασκάλων καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῶν πρακτικῶν σχολῶν θηλείων.

Ἄρθρον 8.

Οἱ μισθοὶ τοῦ διδακτικοῦ καὶ τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ, τὰ ἐνοίκια καὶ τὰ λοιπὰ ἐξοδα τῶν σχολείων τῶν νέων χωρῶν καταβάλλονται ὑπὸ τῶν οἰκείων ταμίων δυνάμει ἐνταλμάτων ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας διοικητικῆς ἀρχῆς ἐκδιδομένων.

Μέχρις οὗ καθορισθῇ διὰ νόμου ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν δαπανῶν τῶν σχολείων τούτων τὰ μέχρι τούδε παρὰ δήμων ἢ κοινοτήτων καταβάλλόμενα εἰς συντήρησιν αὐτῶν ἐκ κινητῆς ἢ ἀκινήτου περιουσίας ἐξ οὐδενὸς λόγου περιελθούσης εἰς αὐτάς ἢ ἀπωδήποτε ἄλλως πρὸς τὸν σκοπὸν τούτων εἰσφερόμενα θὰ καταβάλλονται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ὑπὸ ἴδιον δι' ἕκαστον ἔτημον ἢ κοινότητα λογαριασμῶν, εἰσπραττόμενα ὡς ἔσονται τοῦ Δημοσίου.

Τῆν διαχείρισιν τῶν σχολικῶν πόρων ἔχουσι καὶ ἐφεξῆς αἱ ἐπιτροπὴν ἐφορεῖαι τῶν σχολείων ἢ ἐπιτροπὰ ὑπὸ τὸν ἐλεγχὸν τῶν οἰκείων διοικητικῶν ἀρχῶν.

Τὸ ἐπὶ πλέον εἰς συντήρησιν τῶν σχολείων τῶν νέων χωρῶν ἀπαιτούμενον πᾶσον καταβάλλει τὸ Κράτος, τῆς ἀναγκαστικῆς ἐπιτάξεως ἀναγκασμένης ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς τῶν γενικῶν διοικήσεων Μακεδονίας, Ἠπείρου, Κρήτης, τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς διοικήσεως Σάμου.

Ἄρθρον 9.

Κατὰ πρότασιν τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἐγκρινομένην ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, δύνανται τὰ ἐπισκοπικὰ συμβούλια τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσως νὰ λειτουργῶσιν ἐν ταῖς νέαις γῶραις ἀποτελούμενα καὶ μόνον ἐκ τριῶν μονίμων μελῶν.

Ἐν αἷς ἔθραις ἐκπαιδευτικῶν περιφερειῶν δὲν λειτουργεῖ γυνάτιον ἢ ἑλληνικὸν σχολεῖον, τοῦ ἐπισκοπικοῦ συμβουλίου μετέχει ὁ διευθυντὴς τοῦ ἀνωτέρου ἐν τῇ ἔδρᾳ σχολεῖου, προσδρῶντος ἐν ταυαύτῃ περιπτώσει τοῦ δικαστικοῦ μέλους.

Ἄρθρον 10.

Οἱ ὑπηρετήσαντες ἐν Κρήτῃ ὡς ἐπιθεωρηταὶ δημοτικῶν σχολείων πρὸ τῆς προσαρτήσεως, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἐν ταῖς λοιπαῖς νέαις γῶραις ὑπηρετησάντων ὡς τοιούτων πρὸ τῆς καταλήψεως, οἱ ἔχοντες ἀποδείξεις διατῶν ἐν τῇ Ἐπιτερίᾳ παιδαγωγικῶν σπουδῶν ἢ ἀπολυτήριον διδασκαλείου καὶ τρετὴ ὑπηρεσίαν ἐπιθεωρητοῦ, δύνανται, προτάσει τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου, νὰ διορισθῶσιν ἐπιθεωρηταὶ δημοτικῶν σχολείων.

Ἄρθρον 11.

Εἰς κενὰς θέσεις ἐπιθεωρητῶν δημοτικῶν σχολείων ἐν ταῖς νέαις γῶραις, δύνανται νὰ ἀποσπῶνται ἢ διορίζωνται προσωρινῶς δι' ὑπουργικῆς ἀποφάσεως δημοδιδάσκαλοι ἔχοντες τὰ προσόντα νὰ προσέλθωσιν εἰς δοκιμασίαν ἢ διαγωνισμῶν διὰ θέσιν ἐπιθεωρητοῦ, ἐπὶ μισθῷ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀποδοχαῖς ἐπιθεωρητοῦ δημοτικῶν σχολείων. Αἱ κεναὶ θέσεις πληροῦνται ὑποχρεωτικῶς διὰ μονίμων ἐπιθεωρητοῦ ἐντὸς ἔτους.

Ἄρθρον 12.

Τῇ αἰτήσει τῶν οἰκείων ἐπισκοπικῶν συμβουλίων δύνανται νὰ ἀποσπῶνται πρὸς πληροσιν κενῶν θέσεων δημοτικῶν σχολείων τῶν νέων χωρῶν, δημοδιδάσκαλοι ἐκ τῶν πολυταξίων σχολείων τῶν παλαιῶν χωρῶν, ἐπὶ τῷ κανονισμένῳ μισθῷ καὶ ἐπὶ ἐπιμισθίῳ δραχμῶν 30 κατὰ μῆνα. Ὁ τε μισθὸς καὶ τὸ ἐπιμισθίον βαρύνουσι τὴν θέσιν εἰς ἣν γίνεται ἡ ἀπόσπαισις.

Ἡ ἀπόσπαισις γίνεται δι' ὑπουργικῆς πράξεως, προτάσει τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου, δὲν δύνανται δὲ νὰ διαρκέσῃ πλέον τοῦ ἔτους ἄνευ τῆς συγκεκριμένης τοῦ ἀποσπομένου.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσως ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέ-

λεσις τοῦ διατάγματος τούτου, ὅπερ ὑποβλήθησεται εἰς τὴν κύρωσιν τῆς Βουλῆς, ἅμα συναρκομένης.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Αὐγούστου 1914.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Τὰ μέλη

- Γ. Στρέιτ
- Κ. Δ. Ρακτιβάν
- Ἐμ. Ρέπουλης
- Ἰ. Δ. Τσιριμῶκος
- Ἀλ. Ν. Διομήδης
- Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος
- Δ. Α. Διαμαντίδης
- Κ. Δεμερτζῆς

(2)

Περὶ χρόνου ἐνάρξεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1914-1915.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπερατίσαμεν καὶ διατάσαμεν.

Ἄρθρον μόνον.

Τὸ σχολικὸν ἔτος 1914-1915 διὰ τὰ σχολεῖα τῆς τε δημοτικῆς καὶ μέσης ἐκπαίδευσως, λογίζεται ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς 20 Σεπτεμβρίου ἐν ἔτους.

Ἐξ τὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσως ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσις καὶ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ διατάγματος τούτου, ὅπερ ὑποβλήθησεται εἰς τὴν κύρωσιν τῆς Βουλῆς, ἅμα συναρκομένης.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Αὐγούστου 1914.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Τὰ μέλη

- Γ. Στρέιτ
- Κ. Δ. Ρακτιβάν
- Ἐμ. Ρέπουλης
- Ἰ. Τσιριμῶκος
- Ἀλ. Ν. Διομήδης
- Α. Μιχαλακόπουλος
- Δ. Α. Διαμαντίδης
- Κ. Δεμερτζῆς

(3)

Περὶ κατανομῆς τῶν δημοτικῶν σχολείων τῆς νέας Ἑλλάδος εἰς ἐκπαιδευτικὰς περιφερείας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰ 10 ἄρθρον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 240 νόμου περὶ διοικήσεως τῆς δημοτικῆς καὶ μέσης ἐκπαίδευσως, τὸ Β.Δ. τῆς 28 Μαΐου ἐ.ε. δι' οὗ τίθενται εἰς ἰσχύν καὶ ἐφαρμογὴν εἰς τὸ νέον Βασίλειον τὰ καλεγόμενα ὑπὸ τῶν διαταγμάτων τῆς 30 Ἀπριλίου καὶ 19 Μαΐου ἐ. ἔτους περὶ ἰσχύος διατάξεων τοῦ ἀνωτέρου μηνουνομένου νόμου καὶ τὰς 14 καὶ 15 πράξεις τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. Ὑπουργοῦ, διατάσαμεν ταῦτε :

Κατανομονται τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τῆς νέας Ἑλλάδος :

Α') Τῆς Κρήτης εἰς τὰς ἐξῆς ἐκπαιδευτικὰς περιφερείας :

1) Εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν περιφέρειαν Ἡρακλείου, περιλαμβάνουσαν τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τῆς πόλεως Ἡρακλείου καὶ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΕΥΧΟΣ Α'

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 348

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

1914

Περί κυρώσεως του από 19 Αυγούστου ε.ε. Β.Δ. περί του προσωπικού των σχολείων της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσως των νέων χωρών.

Νόμος 402

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ήφιστάμενοι όμοφώνως μετά της Βουλής, άπεφασίσαμεν και διάτασσομεν.

Άρθρον 1.

Κυρώται το από 19 Αυγούστου ε.ε. Β.Δ. (περί του προσωπικού των σχολείων της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσως των νέων χωρών).

Άρθρον 2.

Το γ' εδάφ. του Α' μέρους του 3' άρθρου μετά τας λέξεις υώς τριτοβάθμιοι έλληνοδιδάκαλοι μεταβάλλεται ως εξής: «πλήν των έχόντων τριετή υπηρεσίαν καθηγητού εν πλήρει γυμνασίω ή διδασκαλείω ή τριετή τουλάχιστον υπηρεσίαν εν ήμιγυμνασίω της Κρήτης, οίτινες αναγνωρίζονται ως καθηγηταί. Έκ των λοιπών σοι υπηρετούσιν εις θέσεις σχολάρχου ή διευθυντού ήμιγυμνασίου αναγνωρίζονται ως σχολάρχαι».

Μετά το 5' εδάφιον του αυτού μέρους του αυτού άρθρου, προστίθεται ως 6' το εξής: «Οί καθηγηταί και οί διδάσκαλοι του εν Σάμω μέχρι τούδε υπό του Συλλόγου των Μιτρασιατών Ανατολής συντηρουμένου Ήεροδιδασκαλείου, αναγνωρίζονται ως καθηγηταί ή έλληνοδιδάκαλοι ανάλογως των προσόντων, ά έχουσι, και διορίζονται κατά το άρθρον 2 του δια του παρόντος νόμου κυρουμένου Β.Δ. είτε εν τῷ Διδασκαλείω άρρένων Σάμου, εφ' όσον ύπάρχουσιν εν αύτῷ άντίστοιχοι θέσεις προς εκείνας, ή εν τῷ Ήεροδιδασκαλείω κατείχον, είτε εις άλλα διδασκαλεία ή σχολεία της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσως. Ο διευθυντής του Ήεροδιδασκαλείου διορίζεται υπό τους αυτούς όρους καθηγητής των Θρησκευτικών εν τῷ διδασκαλείω Σάμου».

Εις το γ' εδάφιον του αυτού μέρους του αυτού άρθρου προστίθεται μετά μὲν τας λέξεις: «και του Κεντρικού Παρθενιαγωγείου Θεσσαλονίκης» ή φράσις: «ως και εκ των έχόντων

ένδεικτικόν προαγωγής εις την ανωτάτην τάξιν αυτοτελοῦς διδασκαλείου, και αποδείξεις φοιτήσεως εν αύτῃ, μετά δε τας λέξεις: «και του διδασκαλείου Κεσσορατίου» ή φράσις: «και οί δι' εξετάσεων αναγνωρισθέντες εν Κρήτη ως οριστικοί διδάσκαλοι εκάτερου των φύλων, διαγραφομένης της εν σέλει του εδαφίου φράσεως «δυναμένοι να προαχθῶσι μόνον μετά συμπληρωματικήν παιδευσιν και εἰδόκιμον μετά αυτήν εξέτασιν, κανονισμένην διά Β.Δ.»

Εις το Δ' μέρος του αυτού άρθρου, εκ μὲν του α' εδαφίου διαγράφεται το: «α'» και ολόκληρον το β' μέρος, εις δε το γ' εδάφιον μετά τας λέξεις: «ή ως προσηρηνά διδάσκαλοι και» προστίθεται ή λέξις «οί».

Εις το τέλος του 8' εδαφίου του αυτού μέρους του αυτού άρθρου προστίθεται: «εις κενάς δε ή δημιουργουμένας θέσεις δημοτικών σχολείων έχόντων αριθμόν μαθητών ή μαθητριών μικρότερον των 50 διορίζεται εφεξής μόνον υποδιδάσκαλοι ή και δημοδιδάκαλοι ή διδασκάλισσαι, άλλ, επί βαθμῶ και μισθῷ πρωτοβαθμίου υποδιδασκάλου».

Μετά το 9' εδάφιον του Β' μέρους του αυτού άρθρου προστίθεται ως γ' εδάφιον το εξής: «Νέα νηπιαγωγεία συνιστώνται καθ' όν και τα δημοτικά σχολεία τρόπον και λειτουργοῦσι διά μίᾶς μὲν νηπιαγωγῆς ἂν τὰ φοιτώντα εις αυτά νήπια, ηλικίας 5-7 ετών. Δὲν εἶνε πλείονα των 80, δια δύο δὲ ἂν υπερβαίνοσι τον αριθμόν τούτον. Νήπια ὀλιγώτερα των 30 διδάσκονται εν ιδιαιτέρῳ τμήματι των δημοτικών σχολείων, κατά προτίμησιν των θηλέων, της σχολικῆς περιφερείας εις ἣν ἀνήκουσιν.»

Άρθρον 3.

Το α' εδάφ. του άρθρου 4 τροποποιείται ως εξής: οί κατά το προηγούμενον άρθρον αναγνωριζόμενοι, πλήν του κανονικῶ μισθοῦ, δύνανται να λάβωσι λόγῳ της προτέρας εν δημοσίω ή κοινοτικῶ σχολείοις υπηρεσίας, προσαυξήσεις καθ' ἃ ειδικῶ νόμος καθορίσει.

Άρθρον 4.

Μετά το α' εδάφιον του 7' άρθρου προστίθεται ως β' το εξής: «Η υπηρεσία του προσωπικῶ των εκ κληροδοτημάτων συντηρουμένων σχολείων εἶνε συντάξιμος, εφ' όσον τούτο διορίζεται, τιμωρεῖται και απολύεται κατά τους κειμένους νόμους. Εις την διάταξιν ταύτην υπάγεται και το προσωπικόν της εκ

Θεσσαλία Μανιερείου σχολής, ως και τὸ προσωπικὸν πάσης ἄλλης ἐκ κληροδοτημάτων συντηρουμένης».

Ἄρθρον 5.

Τὸ ἄρθρον 8 ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἐξῆς : «τὰ ἐξοδα ἐν γένει τῆς δημοτικῆς καὶ μέσης ἐκπαίδευσεως τῶν Νέων Χωρῶν τοῦ Κράτους ἀναγράφονται ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσεως, πληρώνονται δὲ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, δύνανται χρηματικῶν ἐνταλμάτων ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ἢ τῶν ἐπιτρόπων αὐτοῦ.

Διὰ τὰ μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1914 ἐξοδα ἐκπαίδευσεως τῶν Νέων Χωρῶν, πλὴν τῆς Κρήτης, θέλουσιν ἐκδίδεσθαι χρηματικὰ ἐντάλματα, ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Γενικῶν Διοικητῶν ἢ τῶν Νομαρχῶν, εἰς βάρος τῆς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσεως ἀναγραφείσης διὰ συνδρομῆν τοῦ Δημοσίου σχετικῆς πιστώσεως, τοῦ ἀπακουμένου πρὸς τοῦτο ἐκάστοτε ποσοῦ τιθεμένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν, δι' ἐπιτροπικῶν ἐνταλμάτων, κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου περὶ Δημοσίου Λόγιστικῆς ὁριζούμενας διατενώσεις.

Τὰ πρῶτα συντήρησιν τῶν σχολείων καταβαλλόμενα μέχρι τοῦδε ὑπὸ δήμων ἢ κοινοτήτων ἐκ κινητῆς ἢ ἀκίνητου περιουσίας, ἐξ οὐδὲν λόγου περιελθούσης εἰς αὐτὰ, ἢ ὁπωσδήποτε ἄλλως εἰσφερόμενα, θὰ καταβάλλονται ἐφεξῆς εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ὑπὸ ἴδιον δι' ἕκαστον δῆμον ἢ κοινότητα λογαριασμόν, ἐξ οὗ θὰ κρατῶνται ἢ ἀντικαταστήσονται δι' ἕκαστον δῆμον ἢ κοινότητα δαπάνη ἐκπαίδευσεως, ὡς λεπτομερῶς θέλει ὁρισθῆ διὰ Βασ. Διατάγματος.

Τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ἕκαστον τῶν κατὰ τὸ δεύτερον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου τούτου χρηματικῶν ἐνταλμάτων, ἢ διαδικασία τῆς ἐγκαταρτίσεως, τῆς βεβαιώσεως καὶ τῶν ἀναρχαστικῶν μέτρων, τῆς εἰσπράξεως τῶν ὑπὸ τῶν δήμων ἢ τῶν κοινοτήτων καταβαλλομένων ἢ ὁπωσδήποτε ἄλλως εἰσφερομένων κατὰ τὸ αὐτῶς προηγουμένον ἐδάφιον εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη λεπτομέρεια τοῦ παρόντος ἄρθρου, κανονίζονται διὰ Β. Διατάγματος.

Εἰς τὸ 10ον ἄρθρον μετὰ τὰς λέξεις «ἠρεσῆ ὑπηρεσίαν ἐπιθεωρητοῦ» προστίθεται καὶ εἰ χρηματισάντες ἐπὶ ἐν τοῦλάχιστον σχολικὸν ἔτος διευθύνται ἢ διδάσκαλοι τῶν κατὰ τὸν Β.Γ.Θ. νόμον τοῦ 1892 λαϊκουργημάτων ὑποδασκαλείων, ἀν ὑπέστησαν ἐπιτροπικῶς τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου Ρ.Γ.Η. προβλεπόμενας διευθυντικὰς ἐξετάσεις καὶ ἔχουσιν ἠλικίαν ὀχθὶ ἠλικιῶν τῶν 45 ἐτῶν».

Ἄρθρον 6.

Ἐκ τοῦ α' ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 12 μετὰ τὰς λέξεις «ἐπὶ τῷ κεκατοννημένῳ μισθῷ» ἀπαλείφεται ἡ φράσις «καὶ ἐπὶ ἐπιμισθίῳ δραχμῶν 30 κατὰ μῆνα», μεταβαλλομένης τῆς ἐπομένης περιόδου οὕτω : «Ὁ μισθὸς τούτων βαρύνει τὴν θέσιν, εἰς ἣν γίνεται ἡ ἀπόσπασις».

Εἰς τὸ β' ἐδάφιον τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου μετὰ τὰς λέξεις «προτάσει τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου» προστίθεται : «καὶ κατόπιν γνωμοδοτήσεως τοῦ Ἐπιτροπικοῦ Συμβουλίου τῆς ἐκπαιδευτικῆς περιφερείας ἐν ἣ ὑπηρετεῖ ὁ ἀποσπώμενος».

Ἄρθρον 7.

Μετὰ τὸ 12 ἄρθρον προστίθεται καὶ τὰ ἐξῆς :

Ἄρθρον 13.

«Εἰς τὰς θέσεις τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 11 καὶ 12 ἀποσπώμενων διδασκάλων δύνανται γὰ διορίζονται ἄλλοι διδάσκαλοι ὡς προσωρῖνοι τῶν ἀποσπώμενων ἀναπληρωταί.»

Ἄρθρον 14.

«Ὁὐδὲν δικαίωμα λόγῳ προκατήσκειν μισθοῦ διὰ προγενεστέρας ὑπηρεσίας ἀναγνωρίζεται γεννηθὲν κατὰ τοῦ Δημοσίου ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε ἐφαρμογῆς τοῦ α' ἐδαφίου τοῦ 4 ἄρθρου τοῦ κυρομένου Β. διατάγματος τροποποιημένης κατὰ τὸ 3 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου διατάξεως».

Ἄρθρον 15.

«Διὰ Βασιλικῆς διατάγματος δύνανται γὰ κωδικοποιηθῶσιν αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου μετὰ τῶν ἰσχυρῶν δια-

τάξεων τοῦ κυρομένου Β. διατάγματος, μεταβαλλομένης ἐν ἀνάγκῃ τῆς σειρᾶς τῶν ἄρθρων. Αἱ οὕτω κωδικοποιούμεναι διατάξεις ἀναδημοσιεύονται εἰς ἐν ἑνιαίον ἰσχύον κείμενον ἐν τῇ Ἐφημερίδῃ τῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν τοῦ παρόντος νόμου».

Ἡ ἐκφύλις τοῦ παρόντος νόμου ἀρχεταί ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ παρὸν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδας τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Νομβρίου 1914.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Ὁ Ὑπουργὸς
Ι. Α. ΤΣΙΡΙΜΟΚΟΣ

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Νομβρίου 1914.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Κ. Α. ΡΑΚΙΤΣΑΝ

Περὶ τοῦ προσωαικοῦ τῶν σχολείων τῆς δημοτικῆς καὶ μέσης ἐκπαίδευσεως τῶν νέων χωρῶν, κλπ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσθη καὶ διατάσσεται τάδε :

Ἄρθρον 1.

Τὰ σχολεῖα τῆς δημοτικῆς καὶ μέσης ἐκπαίδευσεως τῶν νέων χωρῶν τοῦ Κράτους διατηροῦνται ὑπὸ τὴν σημερινὴν αὐτῶν μορφήν, δυνάμενα διὰ Β. διατάγματος, προτάσει τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου, γὰ μεταρρυθμισθῆαι κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἢ γὰ καταργηθῆαι.

Ἄρθρον 2.

Τὸ ἐν ὑπηρεσίᾳ μέχρι τῆς λήξεως τῶν μαθημάτων κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1913—14 διδακτικὸν προσωπικὸν τῶν σχολείων τῶν νέων χωρῶν διορίζεται ἀνεῦ ἄλλης διατενώσεως εἰς τὰς αὐτὰς θέσεις, ἐφ' ἃς ἔχει τὰ ἐν τῷ ἐπομένῳ ἄρθρῳ ἀντιγραφόμενα προσόντα.

Ἄρθρον 3.

Α') Οἱ γυμνασιάρχαι καὶ οἱ διευθύνται διδασκαλείων ἀναγνωρίζονται ὡς τοιοῦτοι, ἐφ' ὅσον ἔχουσιν τὰ νόμιμα προσόντα. Διδάκτορες καὶ τελειοδιδάκτοι τῆς Φιλολογικῆς Σχολῆς, τῆς Θεολογικῆς καὶ τῆς Σχολῆς τῶν Μαθηματικῶν καὶ Φυσικῶν ἐπιστημῶν τοῦ ἡμετέρου ἢ ἄλλου ἀνεγνωρισμένου Πανεπιστημίου καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Ἀθῆναις, ὑπηρετούντες εἰς θέσιν καθηγητοῦ πλήρους γυμνασίου ἢ διδασκαλείου καὶ ἔχοντες τριετὴ ὑπηρεσίαν ἐν σχολαίσι τῆς μέσης ἐκπαίδευσεως, ἀναγνωρίζονται ὡς καθηγηταί.

Διδάκτορες καὶ τελειοδιδάκτοι τῶν εἰρημένων σχολῶν, ἔχοντες ὑπηρεσίαν ἐν σχολαίσι τῆς μέσης ἐκπαίδευσεως ὀλιγοτέραν τῶν τριῶν ἐτῶν ἢ ὑπηρετούντες εἰς ἡμιγυμνασίαι καὶ ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἀναγνωρίζονται τὰς ἀριτθέθιμοι ἑλληνοδιδάσκαλοι : οἱ δὲ πρῶτοι ὑπερεθῆμοι εἰς θέσιν σχολάρχου ἢ διευθυντοῦ ἡμιγυμνασίου, ἀναγνωρίζονται ὡς σχολάρχαι.

Τελειοβιβίται τῶν εἰρημένων σχολῶν, ἔχοντες δεκαετὴ ὑπηρεσίαν καθηγητοῦ πλήρους γυμνασίου ἢ διευθυντοῦ ἡμιγυμνασίου ἢ σχολάρχου, ἀναγνωρίζονται ὡς τριτοβάθμιοι ἑλληνοδιδάσκαλοι, οἱ δὲ λοιποὶ ὡς δευτεροβάθμιοι ἑλληνοδιδάσκαλοι.

Οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον δημοσίου ἢ ἀνεγνωρισμένου γυμνασίου καὶ ὑπηρετούντες ἐν σχολαίσι τῆς μέσης ἐκπαίδευσεως, ἀναγνωρίζονται ὡς πρωτοβάθμιοι ἑλληνοδιδάσκαλοι.

Εἰς θέσιν καθηγητοῦ πλήρους γυμνασίου ἢ διδασκαλείου ἢ διευθυντοῦ ἡμιγυμνασίου ἢ σχολάρχου δύνανται γὰ καταρτηθῆαι κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1914—1915 καὶ οἱ μὴ ἔχοντες τὰ ἀνωτέρω θεκόμενα προσόντα, κατ' ἐπιτόπῳ ὡς ἀναγνωρίζονται δευτέρου καὶ μισθοῦ.

Άρθρον 17.

Τὸ Σώμα Προσκόπων ἐπιστρατεύεται εἴτε εἰς γενικὴν εἴτε εἰς μερικὴν ἐπιστράτευσιν δι' ἐκουσίως προσχωρήσεως τῶν Προσκόπων. Ἐν τούτῳ περιπτώσει διὰ Β. Διατάγματος θὰ λαμβάνεται πρόνοια ὥπως μὴ παραβλάπεται ἡ ἐκπαίδευσις τῶν Προσκόπων καὶ ἡ προαγωγή αὐτῶν ἐκ τούτου, διὰ δὲ τούτῳ ἐργατικῶς Προσκόπου εἰσὼς οὗτοι, ἐπανερχόμενοι μετὰ τὴν ἐπιστράτευσιν, ἐπανευρίσκουν τὴν θέσιν των. Κατὰ τὸ δὶς-στημα τῆς ἐπιστρατεύσεως οἱ Πρόσκοποι τροφοδοτοῦνται καὶ στρατώνονται ὑπὸ τοῦ Κράτους, λαμβάνοντες ἅμα μισθὸν στρατιώτου.

Άρθρον 18.

Εἰς τὰ εὐεργετήματα τοῦ παρόντος νόμου καὶ τὰς ἐν τῷ νόμῳ διατάξεις αὐτοῦ ὑπάρχοντες καὶ οἱ μέχρι τοῦδε ὑπηρετήσαντες ἐπὶ δύο τοῦλάχιστον ἔτη πρόσκοποι, οἱ ἐφοδιασμένοι διὰ διπλώματος τῆς οἰκείας Διαικονίας ἐπιτροπῆς τῶν Προσκόπων καὶ κατὰ τὴν ἐξετάσεως ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ ὁρισθησομένης διὰ Β. Διατάγματος ἐπιτροπῆς.

Άρθρον 19.

Καταργεῖται πᾶσα θιάξις ἀντικειμένη εἰς τὰς τοῦ παρόντος, οὗ ἡ ἐφαρμογὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κωφωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδας τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Νοεμβρίου 1917.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ.
Δημ. Δίγκας

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Νοεμβρίου 1917.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Ι. Α. Τσιριμώκος

(7)

Περί τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 402 «περὶ τοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων τῆς δημοτικῆς καὶ μέσης ἐκπαίδευσεως τῶν νέων χωρῶν».

Νόμος 1067

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισμένοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν.

Άρθρον 1.

Ἐν τῷ ἀρθρῷ 1 τοῦ νόμου 402 ἡ φράσις «κατὰ τοὺς καιμένους νόμους» ἀντικαθίσταται διὰ τῆς «καθ' οἰονδήποτε τύπον ταῦτο ἦθελον ὄρῃσαι».

Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐδαφίῳ τῆς ὑπὸ στοιχ. Α') κατηγορίας τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ νόμου 402 αἱ μὲν λέξεις «καὶ τῆς θεολογικῆς σχολῆς τῆς Χάλκης» ἀντικαθίστανται διὰ τῶν «τῆς θεολογικῆς σχολῆς τῆς Χάλκης καὶ τῆς θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Σιταίου», εἰς δὲ τὸ τέλος αὐτοῦ προστίθενται τὰ «καὶ δ' ἐκ τούτων τελειοδιδάκται δὲν δικαιούνται νὰ προάγῃνται εἰς γυμνασιάρχους».

Εἰς τὸ τέλος τοῦ τρίτου ἐδαφίου τῆς ὑπὸ στοιχ. Α') κατηγορίας τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ νόμου 402 προστίθενται τὰ ἐξῆς: «Οἱ ὡς σχολάρχαι ἢ τριτοβάθμιοι ἑλληνοδιδάκται ἀναγνωρισθέντες διδάκτορες τῶν εἰρημένων σχολῶν, συμπληρώσαντες τριετὴ ὑπηρεσίαν ἐν ἑλληνικῷ σχολεῖῳ ἢ ἡμιγυμνασίῳ ἢ ἐξατάκτῳ γυμνασίῳ ἢ ἀνωτέρῳ παρθεναγωγείῳ, δύνανται νὰ προάγῃνται εἰς καθηγητάς».

Τὸ τέταρτον ἐδαφίον τῆς ὑπὸ στοιχείων Α') κατηγορίας τοῦ

ἀρθροῦ 3 τοῦ νόμου 402 τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς «τελειοφοῖται τῶν εἰρημένων σχολῶν ἔχοντες δεκαπενταετὴ μὲν τοῦλάχιστον ὑπηρεσίαν καθηγητοῦ πλήρους γυμνασίου ἀναγνωρίζονται ὡς καθηγηταί, δεκαπενταετὴ δὲ τοῦλάχιστον ὑπηρεσίαν διευθυντοῦ ἡμιγυμνασίου ἢ σχολάρχου ἀναγνωρίζονται ὡς σχολάρχαι, δεκαετὴ δὲ τοῦλάχιστον ὑπηρεσίαν καθηγητοῦ πλήρους γυμνασίου ἢ διευθυντοῦ ἡμιγυμνασίου ἢ σχολάρχου ἀναγνωρίζονται ὡς τριτοβάθμιοι ἑλληνοδιδάκται, οἱ δὲ λοιποὶ ὡς δευτεροβάθμιοι ἑλληνοδιδάκται».

Εἰς τὸ τέλος τοῦ πέμπτου ἐδαφίου τῆς ὑπὸ στοιχείων Α') κατηγορίας τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ νόμου 402 προστίθενται τὰ ἐξῆς: «Ὅσοι δ' ἐκ τούτων ἔχουσιν ἀποδείξεις διατοῦς τοῦλάχιστον φοιτήσεως ἐν Πανεπιστημίῳ ἢ ὑπερκοσμητικῇ ὑπηρεσίᾳ ἀναγνωρίζονται ὡς δευτεροβάθμιοι ἑλληνοδιδάκται».

Ἡ δευτέρα περίοδος τοῦ α' ἐδαφίου τῆς ὑπὸ στοιχείων Γ' κατηγορίας τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ νόμου 402 τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς:

«Ὅσοι δὲ τούτων ἔχοντες δεκαετὴ τοῦλάχιστον ἐν συνόλῳ ὑπηρεσίαν, δετέλεσαν ἐπὶ διεσίαν διευθυνταὶ ἡμιγυμνασίου ἢ ἐξατάκτιον καὶ πεντατάκτιον ἀστικῶν σχολῶν ἢ ἐπὶ πενταετίαν διευθυνταὶ τετρατάκτιον ἀστικῶν σχολῶν, ἀφομοιούμενοι πρὸς τοὺς δι' ἐξετάσεως ἀναγνωρισθέντας διευθυντάς πεντατάκτιον καὶ ἐξατάκτιον δημοτικῶν σχολείων, ἀναγνωρίζονται ὡς πρωτοβάθμιοι δημοδιδάκται καὶ ἐφ' ὅσον διορίζονται διευθυνταὶ πεντατάκτιον καὶ ἐξατάκτιον δημοτικῶν σχολείων, λαμβάνουσι τὴν μνημιαίαν εἰσοσάδραρχμον ἀποδοχὴν τούτων, ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν, οἱ ἔχοντες δεκαπενταετὴ τοῦλάχιστον ὑπηρεσίαν, ἀναγνωρίζονται ὡς δευτεροβάθμιοι μὲν δημοδιδάκται, ἂν ἔγῃσιν ἐν τῷ πτυχίῳ αὐτῶν τοῦλάχιστον τὸν βαθμὸν «καλῶς», ὡς πρωτοβάθμιοι δὲ ἂν ἔγῃσιν τὸν βαθμὸν τοῦλάχιστον «λίαν καλῶς».

Εἰς τὸ δεύτερον ἐδαφίον τῆς ὑπὸ στοιχείων Γ') κατηγορίας τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ Νόμου 402 μετὰ τὰς λέξεις «καὶ αὐτοτελοῦς διδασκαλείου» προστίθενται αἱ «ἢ πτυχίον διδασκαλείου τοῦ Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου Θεσσαλονίκης».

Εἰς τὸ τρίτον ἐδαφίον τῆς ὑπὸ στοιχ. Γ') κατηγορίας τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ νόμου 402 μετὰ τὰς λέξεις «ὡς ὁριστικοὶ διδάσκαλοι ἡκατέρω τῶν φύλων» προστίθενται τὰ «εἴτι δὲ οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον τοῦ ἐν Φιλιππουπόλει Ζαριφείου διδασκαλείου τῶν θηλέων, τῶν ἐν Ἐπιβάταις τῆς Θράκης Ἀργιγενείων διδασκαλείων θηλέων, τοῦ ἐν Ἀθριανουπόλει Ζαπκείου Παρθεναγωγείου, τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἰωακείμιου Παρθεναγωγείου καὶ τῶν ἐν Μοναστηρίῳ καὶ Σέρραις ἀνωτέρων Παρθεναγωγείων».

Τὰ ἐδάφια τέταρτον καὶ πέμπτον τῆς ὑπὸ στοιχ. Γ' κατηγορίας τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ νόμου 402 ἀντικαθίστανται διὰ τοῦ ἐξῆς: «Εἰς θέσιν διδασκάλου πλήρους δημοτικῶν σχολείων δύνανται νὰ διατηρῶνται καὶ μετατίθενται καὶ ὑποδιδάκται, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅφ' ὃν ἀναγνωρίζονται βαθμῷ καὶ μισθῷ καὶ ἐφ' ὅσον ἡ θέσις αὕτη δὲν ζητεῖται ὑπὸ δημοδιδασκάλου, μετατιθέμενοι ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει εἰς κενὰς θέσεις κοινῶν δημοτικῶν σχολείων».

Τὸ πρῶτον ἐδαφίον τῆς ὑπὸ στοιχείων Δ' κατηγορίας τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ νόμου 402 τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς:

«Ἐκ τῶν ἐχόντων πτυχίον τῶν ὑποδιδασκαλείων Θεσσαλονίκης καὶ Μοναστηρίου, οἱ ἔχοντες βαθμὸν «ἄριστα καὶ λίαν καλῶς καὶ πανταετὴ μὲν ὑπηρεσίαν διευθυντοῦ κοινῶν δημοτικῶν σχολείων, δεκαετὴ δ' ἐν συνόλῳ, ἀναγνωρίζονται ὡς τριτοβάθμιοι δημοδιδάκται, οἱ δὲ λοιποὶ ἀναγνωρίζονται ὡς πρωτοβάθμιοι ὑποδιδάκται, δυνάμενοι νὰ προαχθῶσιν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ τριτοβάθμιου διδασκάλου μετὰ εὐδοχίησιν εἰς ἐξετάσεις κανονιζομένας διὰ Β. Δ.».

Εἰς τὴν ἐν λόγῳ ὑπὸ στοιχείων Δ' κατηγορίαν προστίθεται τὸ ἀκόλουθον ἔκτον ἐδαφίον:

«Οἱ ὡς ἀνωτέρω ἀναγνωριζόμενοι ὡς ὑποδιδάκται παντὸς βαθμοῦ, προάγονται εἰς τὸν ἀμέσως ἀνωτερον βαθμὸν, οἱ δ' ἐξ αὐτῶν πρωτοβάθμιοι εἰς τριτοβάθμιους δημοδιδασκάλους, ἐὰν εὖ αὐτοὶ νὰ πιστοποιήσωσιν ὅτι ἠκράσθησαν τὰ μαθήματα αὐτοτελοῦς διδασκαλείου».

Είς τὸ ἄρθρον 5 τοῦ νόμου 402 προστίθενται τὰ ἀκόλουθα τρία ἐδάφια:

«Εἰς πλήρωσιν τῶν κενωμένων ἢ δημιουργουμένων νέων θέσεων πλήρων δημοτικῶν σχολείων ἀμφοτέρων τῶν φύλων τῶν νέων Χωρῶν, δύναται ἐν ἐλλείψει ἄλλων κεκτημένων τὰ ἐν τῷ πρώτῳ ἐδαφίῳ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἀναγραφόμενα προσόντα νὰ διορίζονται προσωρινῶς καὶ νὰ παραμένωσιν ἐν αὐταῖς, ἐφ' ὅσον ἕτερος κεκτημένος ταῦτα δὲν ἤθελε ζητήσει αὐτάς, πάντες οἱ διὰ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ παρόντος νόμου ἀναγνωρίζομενοι ὡς δευτεροβάθμιοι καὶ τριτοβάθμιοι δημοδιδασκαλοὶ καὶ ἄνευ διευτοῦς προϋπηρεσίας ἐν ἰσοβάθμῳ θέσει σχολείου τῶν νέων Χωρῶν, ὡς καὶ οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον γυμνασίου.

Εἰς πλήρωσιν τῶν κενωμένων ἢ δημιουργουμένων νέων θέσεων κοινῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν Νέων Χωρῶν δύναται, ἐν ἐλλείψει ἄλλων κεκτημένων τὰ ἐν τῷ πρώτῳ ἐδαφίῳ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἀναγραφόμενα προσόντα, νὰ διορίζονται προσωρινῶς καὶ νὰ παραμένωσιν ἐν αὐταῖς, ἐφ' ὅσον ἕτερος κεκτημένος ταῦτα δὲν ἤθελε ζητήσει αὐτάς, πάντες οἱ διὰ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ παρόντος νόμου ἀναγνωρίζομενοι ὡς ὑποδιδάσκαλοι καὶ ἄνευ διευτοῦς προϋπηρεσίας ἐν ἰσοβάθμῳ θέσει σχολείου τῶν νέων Χωρῶν, τῶν ἔχοντων ἐνδεικτικὸν πρώτης τάξεως τετρατάξιου ἢ τρίτης τάξεως ἑξατάξιου γυμνασίου ἢ ἀντιστοίχου τάξεως παρθενωγωγείου, διοριζομένων ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ δευτεροβάθμιου ὑποδιδασκάλου.

«Οἱ ἀπόφοιτοι τῆς Γ' τάξεως πλήρους δημοτικῶν σχολείων, οἱ δύνανται τοῦ ὑπ' ἀριθ. 850 Διατάγματος τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Προσωρινῆς Κυβερνήσεως διορισθέντες ἐν κοινῆς δημοτικῆς σχολείαις προσωρινῶς ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ τριτοβάθμιου ὑποδιδασκάλου, δύναται νὰ παραμένωσιν καὶ ἐφεξῆς εἰς τὰς θέσεις τῶν, ἐφ' ὅσον ἕτεροι, κεκτημένοι τὰ νόμιμα προσόντα, δὲν ἤθελον ζητήσει αὐτάς».

«Ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς ὅρους παραμένουσιν εἰς τὰς θέσεις τῶν, κρουμένου ἀναδρομικῶς τοῦ διορισμοῦ τῶν, οἱ ἄνευ τῶν νομίμων προσόντων καὶ τῶν νομίμων διατυπώσεων ὑπὸ τοῦ ὑποδιοικητοῦ Καστορίας ἐν τῇ περιφέρειᾳ τοῦ τοποθετηθέντος προσωρινῶν διδασκάλου».

Εἰς τὸ ἄρθρον 6 τοῦ νόμου 402 προστίθενται τὰ ἀκόλουθα ἐδάφια:

«Λειτουργοὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως, προσρχόμενοι ἐκ κατελιγμένων Ἑλληνικῶν χωρῶν, μέχρις οὗ καταστῆ δυνατὴ ἡ εἰς τὰς τακτικὰς αὐτῶν θέσεις μετάδοσις, τοποθετοῦνται προσωρινῶς δι' ὑπουργικῆς πράξεως οἱ μὲν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως μετὰ πρότασιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου, οἱ δὲ τῆς δημοτικῆς μετὰ πρότασιν τῶν ἐπιποτικῶν συμβουλίων τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Εἰς κενὴν θέσιν διευθυντρίας ἀνωτέρου ἢ γυμνασιακοῦ παρθενωγωγείου τῶν Νέων Χωρῶν, δύναται νὰ διορίζεται διδάκτωρ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς ἢ τῆς σχολῆς τῶν μαθηματικῶν καὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου, ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ σχολάρχου.

Ἐπιτρέπεται νὰ διορίζωνται καὶ νὰ μετατίθενται εἰς κενὰ δημοτικὰ σχολεῖα ξενόφωνων συνοικισμῶν τῶν Νέων Χωρῶν καὶ νηπιαγωγῶν ἐπὶ τῷ μισθῶ τοῦ βαθμοῦ τῶν.

Ὡσαύτως δύναται νὰ διορίζωνται εἰς κενὰς θέσεις κοινῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν Νέων Χωρῶν δημοδιδάσκαλοι ἄρρενες τῆ αἰτήσεως τῶν, ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ ὑποδιδασκάλου πρώτης τάξεως, πλὴν τῶν τοποθετουμένων ἐν σχολείαις ξενόφωνων συνοικισμῶν, οἵτινες διορίζονται ἐπὶ τῷ οἰκείῳ βαθμῶ καὶ μισθῶ. Οἱ ὡς ὑποδιδάσκαλοι πρώτης τάξεως διοριζόμενοι δημοδιδάσκαλοι μετατίθενται τῆ αἰτήσεως τῶν εἰς κενὰς θέσεις πλήρων δημοτ. σχολείων ἐπὶ τῷ οἰκείῳ βαθμῶ καὶ μισθῶ.

Οἱ ἐκ τῶν διδασκαλείων ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ τῶν διδασκαλείων νηπιαγωγῶν ἀπὸ τοῦ 1914 καὶ ἐξῆς ἀπολυθέντες ὡς καὶ οἱ ἐν τῷ μέλλοντι ἀπὸ τούτων ἀπολυθήσονται, ἐφ' ὅσον ὑπηρετοῦσιν ἐν πλήρει δημοτικῆς σχολείαις ἢ ἐν κοινῆς ξενόφωνων συνοικισμῶν τῆς Μακεδονίας καὶ Ἡπείρου, λαμβάνουσιν ὡς ἐπίδομα οἱ μὲν φέροντες ἐν τῷ ἀπολυτηρίῳ τῶν τὸν βαθμὸν ἄριστα δραχ. 50, οἱ δὲ τὸν βαθμὸν λίαν καλῶς δραχ. 40, οἱ δὲ καλῶς δραχμ. 30 μηνιαίως, ἕπερ ἑξακολουθεῖ παραχόμενον αὐτοῖς ἀνεξαρτήτως τῆς λόγῳ συμπληρώσεως πενταετιῶν ἢ προαγωγικῶν ἐξετάσεων οὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν.

Λειτουργοὶ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως παντὸς βαθμοῦ ὑπηρετοῦντες ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἡπείρῳ, λαμβάνουσι κατὰ μῆνα ἐπίδομα, ἀντιστοιχοῦν πρὸς 20 ο)ς ἐπὶ τοῦ μηνιαίου αὐτῶν μισθοῦ, ἕπερ ἑξακολουθεῖ παραχόμενον αὐτοῖς ἀνεξαρτήτως τῆς λόγῳ συμπληρώσεως πενταετιῶν ἢ προαγωγῆς οὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν, ἐφ' ὅσον θέλει διαρκέσει ἢ ἐκ τοῦ παρόντος πολέμου κατὰσταται».

Εἰς τὸ τέλος τοῦ νόμου 402 μετὰ τὸ ἄρθρον 14 προστίθενται τὰ ἀκόλουθα δύο ἄρθρα:

«Ἄρθρον 15. Λειτουργοὶ τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως παντὸς βαθμοῦ, ὑπηρετοῦντες εἰς σχολεῖα, κείμενα ἐντὸς περιοχῆς πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, λαμβάνουσι κατὰ μῆνα πλὴν τοῦ κανονικοῦ μισθοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀποδοχῶν αὐτῶν ὡς ἐπὶ πλέον ἐπίδομα καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ κανονικοῦ μισθοῦ.

Ἡ περιοχὴ τῆς ζώνης τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων καθορίζεται ἐκάστοτε δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

«Ἄρθρον 16. Δύνανται νὰ λαμβάνωσι κατὰ μῆνα πλὴν τοῦ κανονικοῦ μισθοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀποδοχῶν αὐτῶν ὡς ἐπὶ πλέον ἐπίδομα μέχρι τοῦ ἡμισοῦ τοῦ κανονικοῦ μισθοῦ, καὶ λειτουργοὶ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως παντὸς βαθμοῦ, ὑπηρετοῦντες ἐν ξενόφωνοις συνοικισμοῖς τῶν Νέων Χωρῶν.

Ὁ καθορισμὸς τῶν ἐν τοῖς ξενόφωνοις συνοικισμοῖς δημοτικῶν σχολείων καὶ νηπιαγωγείων, ὧν οἱ διδασκαλοὶ θὰ δικαιούνται εἰς τὴν ἐπὶ πλέον ἀπόληψιν μέχρι τοῦ ἡμισοῦ τοῦ κανονικοῦ μισθοῦ, γίνεται διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ μετὰ πρότασιν τῶν οἰκείων ἐπιποτικῶν συμβουλίων τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ἐφ' ὅσον δημοτικὰ σχολεῖα καὶ νηπιαγωγεῖα, καθορισμένα ὡς κείμενα ἐν τοῖς ὡς ἀνωτέρω ξενόφωνοις συνοικισμοῖς τῶν Νέων Χωρῶν, καθορίζονται καὶ ὡς κείμενα ἐντὸς περιοχῆς πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, οἱ ἐν αὐτοῖς ὑπηρετοῦντες δὲν λαμβάνουσι καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 15 καθοριζόμενον ἐπίδομα.

Ἄρθρον 2.

Καταργεῖται πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

Καταργοῦνται τὰ ὑπὸ τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Προσωρινῆς Κυβερνήσεως ἐκδοθέντα Διατάγματα ὑπ' ἀριθ. 740 «περὶ ἀναγνωρίσεως ὡς τριτοβάθμιον δημοδιδασκάλων τῶν πτυχιούχων τῶν ἐν Φιλιππουπόλει Ζαριφείῳ Διδασκαλείων κλπ.», ὑπ' ἀριθ. 850 «περὶ τοῦ διδασκαλικοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων τῆς κατωτάτης ἐκπαιδεύσεως», ὑπ' ἀριθ. 1164 (98) «περὶ προσθήκης ἐδαφίου εἰς τὸ ἄρθρον 5 τοῦ 381 νόμου κλπ.», καὶ ὑπ' ἀριθ. 2729 «περὶ ἀναγνωρίσεως ὡς δημοδιδασκάλων τῶν πτυχιούχων τοῦ Ἰωαννικαίου Παρθενωγωγείου», ὡς καὶ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 250 «περὶ τῶν λειτουργῶν τῆς δημοτικῆς καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως» Διατάγματος τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως.

Διὰ Β. Δ. θέλει κωδικοποιηθῆ ὁ παρὼν νόμος μετὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 402 «περὶ τοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων τῆς δημοτικῆς

και μέσης εκπαιδύσεως τών Νέων Χωρών» εις έν ενάτιον κεί-
μενον νόμον υπό τόν αριθμόν του παρόντος νόμου.

Ο παρών νόμος, ψηφισθείς υπό της Βουλής και παρ' Ημῶν
σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διά της Έφημερίδος της Κυ-
βερνήσεως και εκτελεσθήτω ως νόμος του Κράτους.

Έν Αθήναις τῆ 18 Νοεμβρίου 1917.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ο Υπουργός τών Έκκλησιαστικῶν κτλ.

Δημ. Δίγκας

Έθωρήθη και ἐτέθη ἡ μεγάλη του Κράτους σφραγίς.

Έν Αθήναις τῆ 20 Νοεμβρίου 1917.

Ο ἐπί της Δικαιοσύνης Υπουργός

Ιω. Α. Τσιριμώκος

(8)

Περί μισθώσεως ιδιωτικῶν οἰκημάτων ὡς διδαστηρίων
του Κράτους.

Νόμος 1068

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετά της Βουλής, ἀπεφασίσαμεν καί
διατάσσομεν.

Άρθρον 1.

Η πρὸς μίσθωσιν διδαστηρίων του Κράτους δημοπρασία,
περὶ ἧς τὸ ἄρθρον 1 του νόμου 347, προκαλείται ἐξ τούλα-
χιστον μῆνας πρὸ της λήξεως της ὑφισταμένης μισθώσεως.

Άρθρον 2.

Έν τῆ α' παραγράφῳ του ἄρθρου 2 του ἀνωτέρω νόμου
347 ἡ φράσις «καὶ ὁ διευθυντὴς του σχολείου ἢ ὁ νομίμως
ἀναπληρῶν αὐτὸν ἀντικαθίσταται διά της φράσεως «καὶ ὁ
ἐπιθεωρητὴς ἢ ὁ ὑπ' αὐτοῦ ὀριζόμενος ἀναπληρωτὴς ὅστις
δύναται: νὰ εἶνε ὁ διευθυντὴς του σχολείου ἢ ἐτέρου ὁμοιστάθ-
μου ἢ οἱ ἀναπληρωταὶ τούτων», ἢ δὲ φράσις «ἐν οἷς ὁ διευθυ-
ντὴς του σχολείου ἢ ὁ ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ ἀντικαθίσταται διά
της φράσεως «ἐν οἷς ὁ ἐπιθεωρητὴς ἢ ὁ ὑπ' αὐτοῦ ὀριζόμενος
ἀναπληρωτὴς».

Έν τῆ β' παραγράφῳ του αὐτοῦ ἄρθρου 2 ἡ φράσις «τὸ
δέκατον του ὑπ' αὐτοῦ ζητουμένου ἐτησίου μισθώματος» ἀντι-
καθίσταται: διά της φράσεως «τὸ εἰκοστὸν του ὑπ' αὐτοῦ ζητου-
μένου ὀλικου μισθώματος».

Έν τῆ παραγράφῳ γ' ἡ φράσις «δὲν ὑπερβαίνει τὸ δέκατον
του ζητουμένου ὑπὸ του τελευταίου μειοδότη» ἀντικαθίσταται
διά της ἐξῆς «δὲν ὑπερβαίνει τὸ πέμπτον του ζητουμένου ὑπὸ
του τελευταίου μειοδότη».

Άρθρον 3.

Εἰς διαγωνισμὸν μισθώσεων διδαστηρίων ἐπιτρέπεται νὰ
μετάσχωσι και ἰδιοκτητῆται γηπέδου μόνον, προσφερόμενοι ν' ἀνε-
τίρῳσιν ἐπ' αὐτοῦ εἰδικὸν διὰ διδαστηρίων οἰκῆμα, συμφώνως
πρὸς ὑποβαλλόμενον εἰς τὸν διαγωνισμὸν λεπτομερὲς διάγραμμα.
Η κατασκευὴ τούτων οἰκημάτων ὑπόκειται εἰς τὸν ἐλεγ-
χον του Υπουργείου.

Άρθρον 4.

Εἰς τὰς περιπτώσεις του προηγούμενου ἄρθρου, ὡς και εἰς
ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς ἤθελε κρίνει τούτο ἀναγκαῖον
και σύμφωνον ὁ Υπουργός, δύναται νὰ ἀξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν
μελῶν της ἐπιτροπῆς της μισθώσεως κατὰ ἓνα ἢ δύο εἰσέτι
μέλη. Τὰ μέλη ταῦτα θὰ εἶνε ἢ ὑπάλληλοι της κεντρικῆς ὑπη-
ρεσίας, ἢ Γεν. Επιθεωρητῆς ἢ γυμνασιάρχαι, ἢ δικαστικοὶ
και διοικητικοὶ ὑπάλληλοι.

Άρθρον 5.

Έν τῆ παραγράφῳ β' του ἄρθρου 3 του νόμου 347 ἡ φρά-
σις «ὁ Υπουργός ὑποχρεούται ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ της ὑπογραφῆς
κτλ.» ἀντικαθίσταται διά της ἐξῆς «ὁ Υπουργός ὑποχρεούται
ἐντὸς διμήνου ἀπὸ της ὑπογραφῆς κτλ.».

Άρθρον 6.

Η ὑπὸ του ἄρθρου 4 του νόμου 347 προβλεπομένη πρῶ-
ρινὴ μέχρις ἔτους ἐγκατάστασις κτλ., προκειμένου περὶ εἰ-
κίας ἐν ἣ εἶνε ἐγκατεστημένον τὸ σχολεῖον δύναται προηγουμέ-
νης μισθώσεως, εἶνε ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν ἰδιοκτητῆν. Ἄλλῃ
ἢ τούτῳ ὑποχρεωτικῇ ἀναμίσθωσις δὲν δύναται νὰ ζητηθῇ
δίς.

Άρθρον 7.

Αἱ λεπτομέρειαι του παρόντος νόμου κανονισθῆσονται διὰ Β.
διατάγματος ἢ ἰσχὺς αὐτοῦ ἄρχεται ἓνα μῆνα μετὰ τὴν δη-
μοσίευσιν ἐν τῇ Έφημερίδι της Κυβερνήσεως.

Πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὸν παρόντα νόμον καταρ-
γεῖται.

Ο παρών νόμος, ψηφισθείς υπό της Βουλής και παρ' Ημῶν
σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διά της Έφημερίδος της Κυ-
βερνήσεως και εκτελεσθήτω ως νόμος του Κράτους.

Έν Αθήναις τῆ 18 Νοεμβρίου 1917.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ο Υπουργός τών Έκκλησιαστικῶν κτλ.

Δημ. Δίγκας

Έθωρήθη και ἐτέθη ἡ μεγάλη του Κράτους σφραγίς.

Έν Αθήναις τῆ 20 Νοεμβρίου 1917.

Ο ἐπί της Δικαιοσύνης Υπουργός

Ιω. Α. Τσιριμώκος

(9)

Περί προσθήκης διατάξεων εἰς τὸ ἄρθρον 18 του νόμου
567 περὶ διοικήσεως της δημοτικῆς και μέσης εκπαι-
δεύσεως.

Νόμος 1069

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετά της Βουλής, ἀπεφασίσαμεν καί
διατάσσομεν.

Άρθρον 1.

Εἰς τὸ τέλος του 5ου ἐδαφίου του ἄρθρου 18 του νόμου
567 περὶ διοικήσεως της δημοτικῆς και μέσης εκπαιδεύ-
σεως προστίθενται τὰ ἐξῆς:

«Οἱ σχολικοὶ ἱατροὶ ὡς πρὸς τὰς ἀπολήψεις του ἐνοικίου
και τῶν ἐξόδων γραφείου ὑπάγονται εἰς τὴν διάταξιν του
2ου ἐδαφίου του ἄρθρου 14 του νόμου 567, ὡς ἐτροπο-
ποιήθη διὰ του ἄρθρου 3 του νόμου 826. Οἱ βοηθοὶ σχο-
λικοὶ ἱατροὶ Ἀθηνῶν, Πειραιῶς και Θεσσαλονίκης ἀπὸ
ὁδοιπορικῶν ἐξόδων και ἀποζημιώσεως λαμβάνουσι μην-
αῖον ἐπίδομα ἐκ δραχ. πενήτηντα (ἀριθ. 51).

Άρθρον 2.

Εἰς τὸ τέλος του 7ου ἐδαφίου του ἄρθρου 18 του αὐτοῦ
νόμου προστίθενται τὰ ἐξῆς: α' Ἀπὸν τὸ προσωπικὸν της
υγειονομικῆς ὑπηρεσίας τῶν σχολείων ὑποχρεούται νὰ δια-
κούσῃ σειράν εἰδικῶν μαθημάτων ἐν Αθήναις, ἀποζημιού-
μενον διὰ τῶν νομίμων αὐτοῦ ὁδοιπορικῶν ἐξόδων καθ' ἃ
θέλει ὀρισθῆ διὰ Β. Διατάγματος. Διὰ τὰς λοιπὰς δαπά-
νας τῶν μαθημάτων τούτων ἀναγράφεται ἐφ' ἅπαξ ἐν τῷ
προϋπολογισμῷ του Υπουργείου πίστωσις μέχρι 3.000 δραχ.

Η ἰσχὺς του παρόντος νόμου ἄρχεται ἀπὸ της δημο-
σιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Έφημερίδι της Κυβερνήσεως.

Ο παρών νόμος, ψηφισθείς υπό της Βουλής και παρ' Ημῶν
σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διά της Έφημερίδος της Κυ-
βερνήσεως και εκτελεσθήτω ως νόμος του Κράτους.

Έν Αθήναις τῆ 18 Νοεμβρίου 1917.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ο Υπουργός τών Έκκλησιαστικῶν κτλ.

Δημ. Δίγκας

Έθωρήθη και ἐτέθη ἡ μεγάλη του Κράτους σφραγίς.

Έν Αθήναις τῆ 20 Νοεμβρίου 1917.

Ο ἐπί της Δικαιοσύνης Υπουργός

Ιω. Α. Τσιριμώκος

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ)

569

σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ἀπριλίου 1918.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.

Δημ. Δίγκας

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Ἀπριλίου 1918.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς

Ι. Δ. Τσιριμῶκος

(6)

Περί πρακτικῶν σχολῶν θηλέων.

Νόμος 1329

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισμένοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσανεν καὶ διατάσσουμεν :

Ἄρθρον 1.

Αἱ πρακτικαὶ σχολαὶ θηλέων εἶνε σχολεῖα τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 2.

1) Τὸ προσωπικὸν τῶν σχολῶν τούτων ἀποτελεῖται ἐκ τῆς διευθυντρίας, μιᾶς ἢ δύο τακτικῶν διδασκαλισσῶν καὶ μιᾶς ἢ δύο ἐκτάκτων, τῷ ἀριθμοῦ αὐτῶν ἐν ἀρχῇ ἐκάστου ἔτους ὀριζομένου διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ, προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, ἀναλόγως τῶν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος διδαχθησομένων μαθημάτων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγγραφεισῶν μαθητριῶν.

2) Διευθύντρια πρακτικῶν σχολῶν διορίζονται : α) αἱ εἰδικῶς ἐπὶ διατίαν τοῦλάχιστον ἐν Ἐσπερία σπουδάσασαι τὰ οἰκιακὰ ἔργα, β) πτυχιούχοι διδασκάλισσαι ἢ νηπιαγωγοὶ λαβοῦσαι μετ' ἐξέτασιν πιστοποιητικόν, ὅτι εἶνε κατάλληλοι γὰρ διδάσκειν τὰ οἰκιακὰ ἔργα ἐν διδασκαλείῳ καὶ ἀστικαῖς σχολαῖς θηλέων, γ) πτυχιούχοι διδασκάλισσαι καὶ νηπιαγωγοὶ ἔχουσαι πενταετὴ ὑπηρεσίαν καὶ εἰδήμονας τῶν οἰκιακῶν ἔργων, καὶ δ) πτυχιούχοι διδασκάλισσαι καὶ νηπιαγωγοὶ ὑπηρετήσασαι ἐν τοιαύταις σχολαῖς ἐπὶ ἐν τοῦλάχιστον ἔτος.

3) Διδασκάλισσαι διορίζονται αἱ ἔχουσαι τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἔδαφῳ ὀριζόμενα προσόντα, εἶτε δὲ α) πτυχιούχοι διδασκάλισσαι καὶ νηπιαγωγοὶ εἰδήμονας τῶν οἰκιακῶν ἔργων, καὶ β) πτυχιούχοι γυναικείας ἐπαγγελματικῆς σχολῆς ἀπὸ πενταετίας τοῦλάχιστον ἐν τῷ Κράτει λειτουργήσας.

Δύνανται γὰρ διορισθῆσαι δι' ὀρισμένα οἰκιακὰ ἔργα ἐκ τῶν διδασκομένων ἐν ταῖς σχολαῖς καὶ ἐκτακτοὶ διδασκάλισσαι ἀνεγνωρισμένης εἰς αὐτὰ εἰδικότητος.

Ἄρθρον 3.

1) Ἡ τε διευθύντρια καὶ αἱ διδασκάλισσαι διορίζονται προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ, τιμωροῦνται δὲ καὶ ἀπολύονται καθ' ὃν καὶ οἱ λοιποὶ λειτουργοὶ τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως τρόπον.

Ἄρθρον 4.

1) Ὁ ἀρχικὸς μηνιαίος μισθὸς τῆς μὲν διευθυντρίας ὀρίζεται εἰς δραχ. 200 κατὰ μῆνα, τῶν δὲ διδασκαλισσῶν εἰς 160. Ὁ ἀρχικὸς μισθὸς τῶν ἔχουσῶν πτυχίον ἐπαγγελματικῆς σχολῆς ὀρίζεται εἰς δραχ. 120 κατὰ μῆνα. Αἱ ἐκτακτοὶ διδασκάλισσαι λαμβάνουσι δι' ἐκάστην καθ' ἑβδομάδα ὄραν διδασκαλίας δραχ. 10 κατὰ μῆνα. Αἱ καθ' ἑβδομάδα ὄραι διδασκαλίας δὲν δύνανται γὰρ ὑπερβῶσι τὰς 10. Ὁ ἀρχικὸς μηνιαίος μισθὸς τῆς διευθυντρίας καὶ τῶν διδασκαλισσῶν ἀξάνεται ἐπὶ ὅκτω τριετίας ἀνὰ 10 ο)ο δι' ἐκάστην τριετίαν ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ πάντοτε μισθοῦ.

2) Ὁ μισθὸς τοῦ νῦν ἐν ὑπηρεσίᾳ προσωπικοῦ τῶν πρακτικῶν σχολῶν Ἐδέσσης καὶ Γενιτσῶν ἀξάνεται ἅμα τῇ ἐφαρμογῇ

τοῦ παρόντος νόμου, τῆς μὲν διευθυντρίας κατὰ δραχ. 40 κατὰ μῆνα, τῶν δὲ διδασκαλισσῶν κατὰ 30, ἀπὸ τοῦ χρόνου δὲ τούτου καὶ ἐφεξῆς κατὰ τριετίαν ἀνὰ 10 ο)ο καθ' ἐκάστην τριετίαν ἐπὶ τοῦ διὰ τοῦ παρόντος νόμου καθοριζομένου ἀρχικοῦ μισθοῦ.

Ἄρθρον 5.

1) Δύνανται ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως γὰρ συστήσῃ καὶ ἄλλας πρακτικὰς σχολὰς θηλέων ἐν ξενοφώνοις μέρεσι τῆς Μακεδονίας καὶ Ἠπείρου, ὡς καὶ γὰρ καταργήσῃ τὰς ὑπαρχοῦσας διὰ Β. διατάγματος, προτάσει τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου.

2) Τὰ καθ' ἕκαστα τῆς λειτουργίας τῶν πρακτικῶν σχολῶν θηλέων κανονισθῶσιν διὰ Β. διατάγματος, προτάσει τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου.

3) Καταργεῖται πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὰς τοῦ παρόντος νόμου, οὕτως ἢ ἰσχυρὸς ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ἀπριλίου 1918.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.

Δημ. Δίγκας

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Ἀπριλίου 1918.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς

Ι. Δ. Τσιριμῶκος

(7)

Περί συμπληρώσεως τοῦ νόμου 791.

Νόμος 1330.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισμένοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσανεν καὶ διατάσσουμεν :

Ἄρθρον μόνον.

Ὡς β' ἐδ. τοῦ μόνου ἀρθροῦ τοῦ νόμου 791 προστίθεται τὸ ἑξῆς :

Οἱ ἀπολυθέντες ἢ διὰ προτίμου τιμωρηθέντες λειτουργοὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἀναθεωρουμένου τῶν ἀποφάσεων δι' ὃν ἀπελύθησαν ἢ διὰ προτίμου ἐτιμωρήθησαν, δικαιούνται οἱ μὲν ἀπολυθέντες εἰς ἀπόληψιν τοῦ μισθοῦ αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀπολύσεως μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν ἐκ νέου εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἢ τῷ διορισθῶσι εἰς νέαν θέσιν, οἱ δὲ διὰ προτίμου τιμωρηθέντες εἰς ἀνάληψιν τῶν καταβληθέντων προτίμων ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου. Τούτῳ οὕτω πληρωνομένου μισθοῦ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου προκειμένου περὶ λειτουργῶν τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰσπράττει τὸ Κράτος παρὰ τῶν δήμων ἢ κοινοτήτων ἐφ' ὅσον ἢ διὰ τὴν θέσιν τῶν ἀπολυθέντων διδασκάλων ἀναγεγραμμένη πίστωσις ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς αὐτῶν δὲν διατέθη πρὸς πληρωμὴν ἀντικαταστάτου.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ἀπριλίου 1918.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. Ὑπουργὸς

Δημ. Δίγκας

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Ἀπριλίου 1918.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς

Ι. Δ. Τσιριμῶκος

(3)

Περί αποσπάσεως διδασκάλων εκ σχολείων της παλαιάς Ελλάδος εις σχολεία ξενόφωνων συνοικισμών της νέας Ελλάδος.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Επιτάσσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασισμένον καὶ διατάσσειν.

Ἄρθρον 1.

Δύναται ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, προτάσει τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου, ἀπεσπᾶ κατ' ἔτος διδασκάλους ἐκ σχολείων τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος εἰς σχολεῖα ξενόφωνων συνοικισμῶν τῆς νέας Ἑλλάδος· πρὸς πληρῶσιν σχολικῆς ἀνάγκης.

Κατὰ προτίμησιν ἀποσπῶνται οἱ αἰτούντες ταῦτο καὶ οἱ ὑπερῶντες ἐν πολυταξίῳ σχολεῖοις.

Ἡ ἀπόσπασις ἐκάστου διδασκάλου διαρκεῖ ἐν μόνον σχολεῖοις, ἀρχίζει δὲ ἀπὸ τῆς 16 Αὐγούστου καὶ λήγει τὴν 30 οἴου ἢ τὴν 15 Αὐγούστου τοῦ ἐπομένου ἔτους. Δύναται νὰ ῖ ἀπόσπασις καὶ μετὰ τὴν 16 Αὐγούστου, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀπόσπασί τούτῃ διαρκεῖ μέχρι τῆς 30 τοῦ ἀμέσως προσεχοῦς οἴου ἢ τῆς 15 τοῦ ἀμέσως προσεχοῦς Αὐγούστου. Ἡ ἀπόσπασις δύναται νὰ παραταθῇ μόνον κατ' αἴτησιν τοῦ ἐν ἀποσπᾶ διατελοῦντος.

Ἄρθρον 2.

Οἱ ἀποσπῶμενοι λαμβάνουσι τὸν μισθὸν καὶ τὰς τέως ὑπὸν λαμβανόμενας ἄλλας ἀποδοχάς. Ἐκτὸς τούτου λαμβάνουσι τὰ ὀδοπορικά αὐτῶν ἔξοδα μεταβάσεως καὶ ἐπανόδου. Ὁ ὅσις καὶ αἱ ἄλλαι ἀποδοχαὶ τῶν ἀποσπῶμένων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀποσπάσεως βαρύνουσι τὴν νέαν θέσιν.

Ἄρθρον 3.

Ὁ χρόνος τῆς ἐν τοιαύτῃ ἀποσπασί ὑπηρεσίας διὰ τῶν σχετῶν ἐγγράφων ἀναρτῶμενος, ὑπολογίζεται εἰς τὸ διπλάσιον ἢ τὴν ἀξίειν τοῦ μισθοῦ αὐτῶν λόγῳ πενταετίας καὶ τὴν αἴξιν.

Ἄρθρον 4.

Ἡ ἀναπλήρωσις τῶν ἀποσπῶμένων γίνεται εἴτε διὰ προσωρῶν διορισμῶν διδασκάλων ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ νόμιμα προσόντα, εἴτε ἀποσπάσεως ἐξ ἄλλων σχολείων τῆς αὐτῆς ἐκπαιδευτῆς περιφερείας, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ νόμου 11. Κατὰ προτίμησιν γίνεται ἡ ἀναπλήρωσις τῶν τυχόν ἀποσπῶμένων ἐκ μονοταξίω σχολείων.

Ὁ πρὸς ἀναπλήρωσιν ἀποσπῶμενοι μισθοδοτοῦνται εἰς ἴσους ἢ θέσεως, ἐν ᾗ ὑπηρετοῦσιν ὡς ἀναπληρωταί.

Ἄρθρον 5.

Τὰ μαθήματα τῶν σχολείων τῶν ξενόφωνων συνοικισμῶν δύναται νὰ παρατείνωνται μέχρι τῆς 10 Αὐγούστου ἐκάστου ἔτους, κατ' ἀπόφασιν τοῦ οἰκείου ἐπισκοπικοῦ συμβουλίου, προημένην ὑπὸ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ.

Ἐἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργὸν ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐπιτελέσιν τοῦ παρόντος διατάγματος, ὅπου ὑποβληθήσεται ἐκ μέρους ὑπὸ τὴν φήρον τῆς Βουλῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Ἀπριλίῳ 1919.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Ἀντιπρόεδρος

Ἐμμ. Ρέπουλης

Τὰ Μέλη

Διομήδης, Γ. Δ. Τσιριμώκος, Μ. Νεγροπόντης, Κ. Ραιτιβάν, Δ. Δίγκας, Γ. Καφαντάρης, Σ. Σίμος, Ἀλέξ. Γρίβας, Γ. Ἀθανασάκης.

ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(4)

Περί ἐπαγωγῆς τοῦ χωρίου Γωνιᾶς Μαλεβιζίου εἰς τὴν περιφερείαν τοῦ Εἰρηνοδικείου καὶ Πταιματοδικείου Ἡρακλείου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 3 τοῦ νόμου 296 καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 3 τῆς 9 Ἰανουαρίου 1919 γνωμοδότησιν τῆς ὀλυμελείας τῶν ἐν Ἡρακλείῳ Πρωτοδικῶν, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Τὸ χωρίον Γωνιᾶς Μαλεβιζίου, ὑπαγόμενον εἰς τὴν περιφερείαν τοῦ Εἰρηνοδικείου Ἁγίου Μύρωνος, ἀφαιρεῖται ἤδη ἐκ τῆς περιφερείας ταύτης καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν περιφερείαν τοῦ Εἰρηνοδικείου καὶ Πταιματοδικείου Ἡρακλείου.

Ὁ αὐτὸς Ὑπουργὸς δημοσιεύσει καὶ ἐπιτελέσει τὸ διάταγμα τοῦτο.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Ἀπριλίῳ 1919.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς

Ἰω. Δ. Τσιριμώκος

(5)

Περί ὀρισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρὰ τῷ Εἰρηνοδικεῖῳ Θερμοπυλῶν ἐμπίσθων κλητῆρων.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ΓΨΟΔ' νόμου καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 6 τῆς 29 Μαρτίου ἐ. ε. γνωμοδότησιν τοῦ συμβουλίου τῶν ἐν Ἀχαΐᾳ Πρωτοδικῶν, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ, ὀρίζομεν τὸν ἀριθμὸν τῶν παρὰ τῷ Εἰρηνοδικεῖῳ Θερμοπυλῶν ἐμπίσθων δικαστικῶν κλητῆρων εἰς δύο.

Ὁ αὐτὸς Ὑπουργὸς δημοσιεύσει καὶ ἐπιτελέσει τὸ διάταγμα τοῦτο.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Ἀπριλίῳ 1919.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς

Ἰω. Δ. Τσιριμώκος

(6)

Περί ἐπιτελέσεως τοῦ νόμου „ΔΕΗ“ ἐπὶ τῆς λειτουργικῆς τῆς κοινικῆς ἀγωγῆς.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸν „ΔΕΗ“ νόμον τῆς 6 Ὀκτωβρίου 1912 περὶ ἀνατολῆς παραγραφῶν, προθεσμῶν καὶ δικαστικῶν ἐν γένει πράξεων ἐν κτηρῷ ἐπιστρατεύσεως, ὡς ἕστας μεταρρυθμίσθη καὶ συμπληρώθη διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Ἰουνίου 1917 διατάγματος, κυρωθέντος διὰ τοῦ νόμου 768 τῆς 26 Αὐγούστου 1917 καὶ τὴν ἀπὸ 20 Ἀπριλίου ἐ. ε. γνωμοδότησιν τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1.

Ἀναστέλλεται ἡ λήξις πάσης παραγραφῆς τῆς κοινικῆς

(3)

Περί χορηγήσεως δανείων της Εθνικής Τραπεζής υπό την εγγύησιν του Κράτους εις τους παλινοσησάσιους κατοίκους κλπ. της Μικράς Ασίας.

Νόμος 2143

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Υψηλίστατοι υμνοφώνες μετά της Βουλής, άπεφασίσαντες και διατάσσουσαι

Άρθρον 1.

Επιτρέπεται εις τον Υπουργόν των Οικονομικών, όπως εγγυηθή δια λειτουργίαν του Κράτους προς την Εθνικην Τράπεζαν της Ελλάδος την παρ. πρώτην χορηγήσιν δανείων εις φερεγγμούς κατοίκους Μικράς Ασίας και εις Κοινοτήτας, Σιμασιεύς και Ιδρυμασας, εν τω τωσίδιαι περιφέρειαις, προς εξυπηρέτησιν των επιεικιστών αναγκών αυτών.

Άρθρον 2.

Η εγγύησις δεν δύναται να δοθή δια ποσόν δανείων άνωτέρου των εικοσιν εκατομμυρίων (20,000,000) δραχμών συνολικάς, άραχεται δε δι' άπλου προς την Εθνικην Τράπεζαν έγγραφου του Υπουργού των Οικονομικών. Η χορηγήσις των δανείων αυτών θέλει γίνει υπό της Εθνικής Τραπεζικής μετά προσηγορευμένη έγγραφου του εν Σιμόνη Υπάτου Άρχόντου της Ελλάδος, άνεν της οποίας ουδεν άλλον ισχύον έχει ή, ως άνω, εγγύησις του Κράτους. Ο αυτός Υπάτος Αρμοστής θέλει άποσπασίη περί της κατανομής του όλου ποσού των 20,000,000 κατά περιφέρειας της στρατιωτικής κατεχομένης ζώνης.

Άρθρον 3.

Τα δάνεια αυτά χορηγηθήσονται εράπκι μέχρι συμπλήρωσεως του εν άρθρω 2 αναφερομένου ποσού δι' ιδιωτικών συμβολαίων μεταξύ Εθνικής Τραπεζικής και δανεισθησόμενων ή δια γραμματίων εις διαταγήν αυτής, επί τωσφ και άμεσων όρον ή οσρακι εις εξοφλητέα καθ' αριστησήμερος, όσσει εντός προθεσμίας τωσάων ετών από της συμφορολήσεως αυτών. Εξοφητέα σα προς Κοινοτητα, Σιμασιεύς και Ιδρυμασας δάνεια εις εξοφλητέα άντός πενήταστίας. Αι πρόθεσμαι αυται δύνανται να παραταθήσιν ή συγκαταθέσει της Εθνικής Τραπεζικής της Ελλάδος, επί μιάν ήσσει διετίων κατ' ανώτατον όρον, δια Β. διατάγματος, προκάλουμένου υπό του επί των Οικονομικών Υπουργού. Εν τω διατάγματι τούτω ορίσθήσεται αν ή παράσις της προθεσμίας θα χορηγηθή επί προεισπραξέων των ορειβουμένων τοκων ή και μέρος του κεφαλαίου.

Άρθρον 4.

Τα δάνεια χορηγηθήσονται εις ομάδας, περιλαμβανούσας επτά τουλάχιστον φυσικά πρόσωπα. Τα άπαρτίοντα εις την ομάδα πρόσωπα εις άλληλεγγύως και αδιαρέτως υπεύθυνα εις εξοφλήσιν του όλου ποσού του δανείου, του εις την ομάδα τούτων χορηγηθησόμενου.

Άρθρον 5.

Μέρος των τωσούτων δανείων δύναται να χορηγηθή και εις γεωργικά είδη εκ των παρα της Υπάτης Αρμοστέας της Ελλάδος εν Σιμόνη παραγγελθησάντων και εις ην τιμήν ήθελον στοιχίσει αυτή ταύτα, συναχθησόμενου προς τούτο ειδικου τιμολογίου.

Άρθρον 6.

Τα εν άρθρω 3 αναφερομένα γραμματία εις διαταγήν ή συμβολαία άποταλάσιν τίτλους εγγυησής οποσδήποτε εκ των κτημάτων των οφειλετών φυσικών και νομικών προσώπων. Καί ποθε τούτω κατάτίθενται παρά τω Συμβολαιογράφω, όστις θα παρέχη αντίγραφα τούτων εφ' άπλου, συναπτόμενα τή σίκερσν περίληψει. Επί της αλληλογραφίας, εκτελέστω, εφορολογησέτω ο νόμος ΦΚΣ της 17ης Απριλίου 1919.

Άρθρον 7.

Εν περιπτώσει καθώτεροσεως των δανείων, το Δημόσιον υποχρεούται, μετά παρέλευσιν ετους από της τελικής λήσεως αυτών, όπως τη άλλη αίτήσιν της Εθνικής Τραπεζικής, καταβάλη εις τούτην τα μη εξοφληθέντα ποσά των οφειλετών δάνεια, κατ' κεφάλαια, ετάς και τόκους μέχρι της ημερας της εξοφλήσεως, υπερσφραγισμένα εν τωσάτη περυσίωσει εκ όλα εν ηναι τα εξα τωσ προκειμένων άπαρτίσεων δικαιώματα της Εθνικής Τραπεζικής, μηδενικός υποχούσεως εθνηκην δια τωσ άποβλήσων των δανείων και την είσπραξιν αυτών.

Άρθρον 8.

Η ισχύς του προκρίτου νόμου άραχεται από της ημερας της δημοσίευσής του εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο παρών νόμος κηρύσσεται υπό της Βουλής και παρ' Ημωσ σήμεραν κηρύσσεται δημοσιευθέν δια της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και εκτελεσθήτω ως νόμος του Κράτους.

Εν Αθήνασ τη 17 Μαρτίου 1920.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Υπέρ της Βασιλικής Υπουργός
Σ. Σιμος

Εξοφλητέα και έσσει η μεγάλη του Κράτους περιόχισις

Εν Αθήνασ τη 18 Μαρτίου 1920.

Ο επί της Δημοσικής Υπουργός

Ιω. Δ. Τουριμώκος

Περί αποδοχών, αδειών και συντάξεως του προσωπικού των σχολείων της δημοτικής εκπαίδευσεως.

Νόμος 2145

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Υψηλίστατοι υμνοφώνες μετά της Βουλής, άπεφασίσαντες και διατάσσουσαι

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Προσωπικόν Δημοτικής Εκπαίδευσεως.

Άρθρον 1.

1. Το διδακτικόν προσωπικόν των σχολείων της Δημοτικής Εκπαίδευσεως άποτελείται εκ των δημοδιδασκάλων, των δημοδιδασκαλισσών, των βοηθησάων και των υποδιδασκάλων.

2. Το κατώτερον εκπαιδικόν προσωπικόν των σχολείων της Δημοτικής Εκπαίδευσεως άποτελείται εκ των εκπαιδευτών αυτής.

Άρθρον 2.

1. Οι δημοδιδασκαλοί άνωτέρων των ούλων, πλην των προσωρινών, οι υπηρετούντες με βαθμόν και μισθόν δημοδιδασκαλού ή δημοδιδασκαλισσής, διαβασιμούνται εις τρεις τάσεις, πρώτην, δευτέραν και τρίτην.

2. Οι δημοδιδασκαλοί της πρώτης τάξεως αποτελούσι τὸ 1) 4 τοῦ συνόλου τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ δημοδιδασκάλων τοῦ Κράτους, τῶν ὑπηρετούντων μὲ βαθμὴν καὶ μισθὸν δημοδιδασκάλου, αἱ τῆς δευτέρας τάξεως ἀποτελοῦν ἕτερον 1) 4 αὐτοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ 2) 4 ἀποτελοῦσι οἱ δημοδιδασκαλοὶ τῆς τρίτης τάξεως. Ὁμοίως, καὶ δημοδιδασκαλοὶ τῆς πρώτης τάξεως ἀποτελοῦσι τὸ 1) 4 τοῦ συνόλου τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ δημοδιδασκαλισσῶν τοῦ Κράτους, τῶν ὑπηρετουσῶν μὲ βαθμὴν καὶ μισθὸν δημοδιδασκαλισσῆς, αἱ τῆς δευτέρας τάξεως ἀποτελοῦσιν ἕτερον 1) 4 τοῦ συνόλου τούτου καὶ τὰ λοιπὰ 2) 4 ἀποτελοῦσιν αἱ δημοδιδασκαλίσσαι τῆς τρίτης τάξεως. Εἰς τοὺς ἀπαρτίζοντας τὸ 1) 4 τῆς πρώτης τάξεως δὲν συνηπολογίζονται οἱ ἔχοντες συμπληρωμένη 25ετή ὑπηρεσίαν καὶ ἀνήκοντες εἰς τὴν τάξιν ταύτην, εἰς δὲ τοὺς ἀποσυλοῦντας τὸ 1) 4 τῆς δευτέρας τάξεως οἱ κριθέντες στάσιμα τῆς τάξεως ταύτης.

3. Οἱ τὸ πρῶτον διοριζόμενοι δημοδιδασκαλοὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων ὑπηρετοῦσιν ὡς δημοδιδασκαλοὶ τρίτης τάξεως, δύνανται δὲ οἱ μὲν δημοδιδασκαλοὶ μετὰ ὀκταετή εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν, αἱ δὲ δημοδιδασκαλίσσαι μετὰ ἑξαετή εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν, νὰ προάγῳνται εἰς δημοδιδασκάλους δευτέρας τάξεως, οἱ δὲ δημοδιδασκαλοὶ δευτέρας τάξεως μετὰ ὀκταετή ὡσαύτως εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ἐν τῷ βαθμῷ τούτῳ καὶ αἱ δημοδιδασκαλίσσαι μετὰ ἑξαετή εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ἐν τῷ βαθμῷ τούτῳ, δύνανται νὰ προάγῳνται εἰς δημοδιδασκάλους πρώτης τάξεως.

4. Μέχρι τῆς συστάσεως ἀνωτέρων περιφερειακῶν ἐπιθετικῶν συμβουλίων, ὅπου οὗτοι κατ' ἄριθμὸν τῶν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν τάξιν προακτέων δημοδιδασκάλων ἢ ἀπὸ τῆς εἰς τὴν περιφέρειαν αἱ προαγωγαὶ ἀπὸ τῆς εἰς τὴν πρῶτην κλίμακῶν γίνονται διὰ πράξεως τοῦ Ἰνταργαῦ τῶν Ἑλληνιστικῶν κλπ. μετὰ πρῶτον τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, γινόμενῳ ἐντὸς τοῦ Ἀυγούστου ἐκάστου ἔτους. Τῶν πίνακα τῶν προτεινόμενων πρὸς προαγωγήν καταρτίζει τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον ἐκ τῶν προτεινόμενων πρὸς προαγωγήν ὑπὸ τῶν ἐπιθετικῶν συμβουλίων κατὰ μῆνα Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους δι' ἠτιολογημένης πράξεως αὐτοῦ.

5. Ἐκ τῶν ἐχόντων συμπληρωμένον τὸν πρὸς προαγωγήν χρόνον, μετὰ τὴν ἀφαιρέσιν τῶν ἐξ αὐτῶν κρινομένων στασίμων, δύνανται τὸ Συμβούλιον μέχρι τοῦ ἐνδὸς τετάρτου να προτείνῃ προακτέους κατ' ἔκλογην, μὴ οὖς προάγονται οἱ λοιποὶ (μὴ στάσιμα) εἰς τὰς κενὰς θέσεις κατ' ἀρχαιότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Ἀποδοχαὶ προσωπικοῦ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδευσεως.

Ἄρθρον 3.

1. Ὁ ἀρχικὸς μηνιαίος μισθὸς τῶν μὲν δημοδιδασκάλων, τῶν ὑπηρετούντων εἰς πλήρη σχολεῖα, ὡς καὶ εἰς κοινὰ ἑξαφώνων τὼνομασιῶν, τῶν μὲν τρίτης τάξεως ὀρίζεται εἰς δραχμὰς 240 μηνιαίως, τῶν δὲ δευτέρας τάξεως εἰς δραχμὰς 320, καὶ τῶν πρώτης τάξεως εἰς δραχμὰς 400, τῶν δὲ δημοδιδασκαλισσῶν, τῶν ὑπηρετουσῶν εἰς τοιαῦτα σχολεῖα, τῶν μὲν τρίτης τάξεως ὀρίζεται εἰς δραχμὰς 240 μηνιαίως, τῶν δὲ δευτέρας τάξεως εἰς δραχμὰς 280 καὶ τῶν πρώτης τάξεως εἰς δραχμὰς 320, τῶν νηπιαγωγῶν πρώτης τάξεως εἰς δραχμὰς 240, τῶν δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων τῶν ὑπηρετούντων εἰς κοινὰ σχολεῖα μὴ ἑξαφώνων κοινηγήτων, ὡς καὶ τῶν νηπιαγωγῶν β' τάξεως καὶ τῶν πρωτοβαθμίων ὑποδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων εἰς δραχμὰς 180, τῶν δὲ δευτεροβαθμίων ὑποδιδασκάλων εἰς δραχμὰς 170, τῶν δὲ τριτοβαθμίων εἰς δραχμὰς 160.

2. Ὡς νηπιαγωγοὶ πρώτης τάξεως διαβαθμίζονται αἱ πτυχιούχοι τῶν μέχρι τοῦδε λειτουργούντων Διδακταλῶν νηπιαγωγῶν καὶ αἱ ὡς ἰσοβάθμιοι πρὸς ταύτας ἀναγνωρισθεῖσαι, ὡς δευτέρας δὲ τάξεως αἱ μέχρι τοῦδε πρῶτον νηπιαγωγοί.

3. Ὁ ἀρχικὸς οὗτος μισθὸς ἀξάνεται, τῶν μὲν δημοδιδασκά-

λων ἀπουδήποτε ὑπηρετούντων καὶ τῶν νηπιαγωγῶν πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως ἀνὰ πᾶσαν τριετίαν ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ ὑπηρεσίας καὶ μέχρι τριῶν κατ' ἀνώτατον ὅρον τριετίων, κατὰ 20 δραχμὰς μηνιαίως, τῶν δὲ δημοδιδασκαλισσῶν οὐουδήποτε ὑπηρετουσῶν, ἀνὰ πᾶσαν τριετίαν ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ ὑπηρεσίας καὶ ἐπὶ δύο τριετίας κατὰ 20 δραχμὰς μηνιαίως, τῶν δὲ ὑποδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀνὰ πᾶσαν τριετίαν ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ ὑπηρεσίας καὶ μέχρι τριῶν κατ' ἀνώτατον ὅρον τριετίων ἀνὰ 10 δραχμὰς ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ μισθοῦ ἐκάστου βαθμοῦ.

4. Αἱ προσαυξήσεις αὐταὶ παύουν παρεχόμεναι ἀπὸ τοῦ προβιβατισμοῦ εἰς ἀνώτερον βαθμῶν.

5. Ἀνεξαρτήτως πρὸς τὴν ἀνωτέρω προσαυξήσιν, ὁ μισθὸς πάντων τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ λειτουργῶν τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδευσεως εἰς προσαυξάνεται μετὰ συμπληρώσιν δεκάπενταετοῦς ἐν συνόλῳ καὶ ἐν ἀειδήποτε βαθμῷ συνταξίμου δημοσίας ὑπηρεσίας, τῶν μὲν δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ τῶν νηπιαγωγῶν ἀμφοτέρων τῶν τάξεων κατὰ δραχμὰς 20 μηνιαίως, τῶν δὲ ὑποδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ πάντων τῶν βαθμῶν κατὰ δραχμὰς 15 μηνιαίως, μετὰ δὲ συμπληρώσιν εικοσαετοῦς ἐν συνόλῳ συνταξίμου δημοσίας ὑπηρεσίας κατὰ ἑτέρας 20 δραχμὰς τῶν πρώτων καὶ 15 τῶν δευτέρων καὶ μετὰ συμπληρώσιν εικοσιπενταετοῦς τοιαύτης ὑπηρεσίας ἐπίσης κατὰ ἑτέρας 20 τῶν πρώτων καὶ 15 τῶν δευτέρων.

6. Αἱ κατὰ τὸ προηγούμενον ἐδάφιον προσαυξήσεις ἐξακολουθοῦν παρεχόμεναι καὶ μετὰ τὴν εἰς ἀνωτέρω τάξιν προαγωγήν, ἀπαρτίζονται ἐπὶ τοῦ νέου μισθοῦ.

7. Ὁ μηνιαίος μισθὸς τῶν διοριζομένων προσωρινῶς ὡς δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀποφοίτων τοῦ γυμνασίου, ὀρίζεται εἰς δραχμὰς 200, τῶν δὲ διοριζομένων προσωρινῶς ὡς ὑποδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, δυνάμει κατωτέρων παραρτήρων, εἰς δραχμὰς 120.

8. Προσωρινοὶ ὑποδιδασκαλοὶ ἐν ἐλλείψει μονίμων δύνανται νὰ διορίζωνται καὶ εἰς τὰ κοινὰ σχολεῖα τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος.

Ὁ μισθὸς τῶν προσωρινῶν τούτων διδασκάλων δὲν ἀξάνεται οὐδὲ ὑπὸκειται εἰς κρατήσεις λόγῳ συντάξεως.

9. Διδάκταλοι τραυματίαι πολέμου, ἱκανοὶ πρὸς ἐργασίαν, διοριζόμενοι διδασκαλοὶ, δικαιούνται νὰ λαμβάνουσιν ἐκτὸς τοῦ μισθοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀποδοχῶν τοῦ διδασκάλου καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ τραυματιῶ.

10. Ἐκ τῶν διοριζομένων εἰς τὰς κατὰ τὸν νόμον 1329 λειτουργούσας πραιπτικὰς σχολὰς θηλέων, αἱ μὲν διδασκαλίσσαι καὶ νηπιαγωγοὶ ἔχουσι τὰς αὐτὰς ἀποδοχὰς, ὡς καὶ αἱ ἐπιθετικῶν καὶ αἱ σύγχρονοι ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ διδασκαλίσσαι καὶ νηπιαγωγοί, αἱ εἰς τὰ σχολεῖα τῶν θηλέων καὶ τὰ νηπιαγωγεῖα ὑπηρετοῦσαι, αἱ δ' ἐξ αὐτῶν διευθύνονται ἐπὶ πλέον ὡς ἐπίδομα δραχμὰς 50 μηνιαίως, αἱ δὲ δυνάμει πτυχίου ἐπαγγελματικῆς σχολῆς διοριζόμεναι λαμβάνουσι μηνιαῖον μισθὸν δραχμῶν 200 καὶ τὰς προσαυξήσεις νηπιαγωγοῦ. Τὸ δὲ ἡμερομίσθιον τῶν πρὸς διδασκαλίαν τῆς ὑφαντουργίας καὶ μεταουργίας διοριζομένων δύνανται νὰ ἀρισθῇ μέχρι δραχμῶν 10 δι' ἐκάστην αὐτῶν.

11. Οἱ εἰς τὰ κατὰ τὸν νόμον ΑΠ' λειτουργούντα Ἰσραηλικά σχολεῖα διοριζόμενοι Ἰσραηλῆται διδασκαλοὶ τῆς θρησκείας καὶ τῆς γλώσσης αὐτῶν ὡς καὶ οἱ νῦν διορισμένοι ὡς τοιοῦτοι λαμβάνουσι μισθὸν δραχμῶν διακοσίων κατὰ μῆνα καὶ ἐξεξῆς τὰς προσαυξήσεις δημοδιδασκάλου.

Ἄρθρον 4.

1. Ὁ μηνιαίος μισθὸς πάντων τῶν νῦν ἐν ὑπηρεσίᾳ λειτουργῶν τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδευσεως ἀμφοτέρων τῶν φύλων, εἰς ὃν συνηπολογίζονται καὶ αἱ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἄχρι τοῦδε λόγῳ πενταετίων ληθθεῖσαι προσαυξήσεις, ὡς καὶ τὸ 20 δραχμῶν μηνιαῖον ἐπίδομα τῶν λαμβάνοντων αὐτὸ διευθυντῶν τῶν πενταετίων καὶ ἑξαετίων σχολείων καὶ τῶν ὀπισθόροπος λαθόντων αὐτὸ μέχρι τοῦδε διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἀξάνεται ἀπὸ τῆς Ἰουνίου 1919 τῶν δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων τῶν ὑπηρετούντων εἰς πλήρη σχολεῖα καὶ εἰς κοινὰ ἑξαφώνων κοινηγήτων τῶν μὲν ἐχόντων ὑπερκοσμητικὴν ὑπηρεσίαν

κατά δραχ. 220, τών ἐχόντων 20 ἐτῶν συμπληρωμένων μέχρις 25 κατά δραχ. 200, τών ἐχόντων ὑπηρεσίαν 15 ἐτῶν συμπληρωμένων μέχρις 20 κατά δραχμὰς 180, καὶ τών ἐχόντων ὑπηρεσίαν μικροτέραν κατά δραχμὰς 160, τών νηπιαγῶν πρῶτης τάξεως κατά δραχμὰς 160, τών δὲ νηπιαγῶν δευτέρας τάξεως κατά δραχμὰς 125, τών δὲ ὑποδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ πάντων τῶν βαθμῶν τῶν μὲν ἐχόντων ὑπηρεσίαν ὑπερπενταετή κατά δραχμὰς 150, τών ἐχόντων ὑπηρεσίαν εἰκοσιν ἐτῶν συμπληρωμένων μέχρις 25 κατά δραχ. 135, τών ἐχόντων ὑπηρεσίαν 15 ἐτῶν συμπληρωμένων μέχρις 20 κατά δραχ. 120, καὶ τών ἐχόντων ὑπηρεσίαν κατωτέραν τῶν δέκα πέντε ἐτῶν κατά δραχμὰς 105, τῶν δὲ δημοδιδασκάλων τῶν ὑπηρετούντων εἰς κοινὰ μὴ ξενοφώνια σχολεῖα κατά δραχμὰς 105, τῶν δὲ δημοδιδασκάλισσών τῶν ὑπηρετούντων εἰς τρίαυτὰ σχολεῖα κατά δραχμὰς 90.

2. Ἐξαιρητικῶς εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ 1914 καὶ ἐφεξῆς ἀπολυθέντας τῶν Διδασκαλείων πτυχιούχους δημοδιδασκάλους καὶ δημοδιδασκάλισσας τοὺς διορισθέντας ὡς τριτοβαθμίους δημοδιδασκάλους ἐπὶ μισθῷ δραχμῶν 100 κατά μῆνα παρέχεται ἐπὶ πλέον τῆς ὡς ἄνω κανονισμένης ἀναλόγως τῆς προϋπηρεσίας τῶν ἐφ' ἧς αὐτῆς ἀξίσεως καὶ μία προσαύξησης ἐκ δραχμῶν μὲν 20 μηνιαίως εἰς τοὺς δημοδιδασκάλους, ἐκ δραχμῶν δὲ 10 εἰς τὰς διδασκάλισσας. Τὴν αὐτὴν προσαύξησην λαμβάνουσι καὶ οἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρων ὑπηρετησάντες εἰς τὸν στρατὸν κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον, ἐφ' ὅσον ἤθελον διορισθῆ ἑντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, οἱ δ' ἐξ αὐτῶν ὡς ἀξίωματικοὶ ὑπηρετοῦντες ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ἀποστρατεύσεως αὐτῶν.

3. Διὰ τὸν κανονισμὸν τῆς ἐν ἐδαφίῳ 1 ἐφ' ἧς αὐτῆς ἀξίσεως μισθοδοσίας τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ πτυχιούχων δημοδιδασκάλων συνυπολογίζεται ἡ τε πρὸ τῆς λήξεως τοῦ πτυχίου τῶν προϋπηρεσίας αὐτῶν ὡς ὑποδιδασκάλων ὡς καὶ ἡ τυχὸν μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πτυχίου προϋπηρεσία αὐτῶν ὡς ὑποδιδασκάλων.

4. Οἱ ἐχόντες τὰ πρῶτα τοῦ ἐδαφίου 6 τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 1242B πρωτοβάθμιοι ὑποδιδασκάλου ὡς καὶ οἱ πτυχιούχοι τοῦ Ἑρπιδιδασκαλείου Βελλάς λαμβάνουσι μισθὸν δραχμῶν 200 κατά μῆνα, προσαυξανόμενον κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἐδαφίων 3 καὶ 5 τοῦ ἀρθροῦ 3, εἴνεκα δὲ μετὰ πενταετή ὑπηρεσίαν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου νὰ παραγῶσιν εἰς δημοδιδασκάλους κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἐδαφίου 4 τοῦ ἀρθροῦ 2.

5. Πάντων τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου λειτουργῶν τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδευτικῆς ἢ ὡς ἄνω κανονισμένη μισθοδοσία ἀυξάνεται κατὰ πᾶσαν τριετίαν ὑπολογιστένην ἀπὸ 1 Ἰουνίου 1919, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 3 μέχρι συμπληρώσεως ὀκτοῦ ποσῶ ἀποδογῶν ἐξ ἀρχικοῦ μισθοῦ καὶ προσαυξήσεων τῶν μὲν δημοδιδασκάλων πρῶτης τάξεως ἐκ δραχμῶν 520, τῶν δὲ δημοδιδασκάλων δευτέρας τάξεως ἐκ δραχμῶν 440, τῶν δὲ δημοδιδασκάλων τρίτης τάξεως ἐκ δραχμῶν 360, τῶν δημοδιδασκάλισσών πρῶτης τάξεως ἐκ δραχμῶν 420, τῶν δημοδιδασκάλισσών δευτέρας τάξεως ἐκ δραχμῶν 380 καὶ τῶν δημοδιδασκάλισσών τρίτης τάξεως ἐκ δραχμῶν 340, τῶν νηπιαγῶν πρῶτης τάξεως ἐκ δραχμῶν 360 καὶ τῶν νηπιαγῶν δευτέρας τάξεως ἐκ δραχμῶν 300, τῶν κατὰ τὸ ἐδαφ. 4 τοῦ παρόντος ἀρθροῦ ὑποδιδασκάλων ἐκ δραχμῶν 320, τῶν δημοδιδασκάλων τῶν ὑπηρετούντων εἰς κοινὰ σχολεῖα μὴ ξενοφώνων κοινοτήτων ἐκ δραχμῶν 300 καὶ τῶν δημοδιδασκάλισσών τῶν ὑπηρετούντων εἰς τρίαυτὰ κοινὰ σχολεῖα ἐκ δραχμῶν 300, τῶν δὲ ὑποδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων τῶν μὲν πρωτοβαθμίων ἐκ δραχμῶν 279, τῶν δὲ δευτεροβαθμίων ἐκ δραχμῶν 266 καὶ τῶν τριτοβαθμίων ἐκ δραχμῶν 253.

6. Αἱ νῦν εἰς τὰς πρακτικὰς σχολὰς θηλέων διορισθέναι, αἱ μὲν διδασκάλισσαι καὶ νηπιαγωγὸι λαμβάνουσι τὰς αὐτὰς ἀποδοχὰς, ὡς καὶ οἱ ομοίβαθοι καὶ σύγχοροι αὐταῖς αἱ ὑπηρετοῦσαι εἰς τὰ σχολεῖα τῶν θηλέων καὶ τὰ νηπιαγωγεῖα, αἱ δὲ δύνανται πτυχίου ἐπαγγελματικῆς σχολῆς τὰς ἀποδοχὰς τὰς καθοριζόμενάς ἐν τῷ ἐδαφ. 10 τοῦ ἀρθροῦ 3.

7. Οἱ κατὰ τὸ ἐδαφ. 4 τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ νόμου 568 διορισμένοι Μουσουλμάνοι καὶ Ἰσραηλίται, διδάσκαλοι πρὸς διδασκαλίαν τῆς θρησκείας καὶ τῆς γλώσσης αὐτῶν ὡς καὶ οἱ ἐφεξῆς διοριζόμενοι λαμβάνουσι κατὰ μῆνα δραχ. 100.

8. Πᾶσαι αἱ κατὰ τὸ ἀρθρον τοῦτο κανονισόμεναι ἀξίσεις καὶ προσαυξήσεις παρέχονται ἀπὸ 1 Ἰουνίου 1919, καὶ ἀποτελεῖ τὸ τελικὸν χρονικὸν ὄριον ὑπολογισμοῦ τῆς προϋπηρεσίας ἐκάστου.

Ἄρθρον 5.

1. Ἐκ τῶν νῦν ἐν ὑπηρεσίᾳ διατελούντων δημοδιδασκάλων διαβαθμίζονται ὡς δημοδιδασκάλου δευτέρας τάξεως πάντες οἱ νῦν πρωτοβάθμιοι, πάντες δὲ αἱ νῦν δευτεροβάθμιοι καὶ τριτοβάθμιοι ὡς δημοδιδασκάλου τρίτης τάξεως, ἐκ δὲ τῶν νῦν ἐν ὑπηρεσίᾳ διδασκάλισσών διαβαθμίζονται ὡς δευτέρας μὲν τάξεως διδασκάλισσαι πᾶσαι αἱ νῦν πρωτοβάθμιοι καὶ ἐκ τῶν δευτεροβαθμίων αἱ ἔχουσαι ὑπερπενταετή ὑπηρεσίαν καὶ ἐκ τῶν τριτοβαθμίων αἱ ἔχουσαι ὑπερδεκαετή ὑπηρεσίαν, πᾶσαι δὲ αἱ λοιπαὶ διαβαθμίζονται ὡς δημοδιδασκάλισσαι τρίτης τάξεως.

2. Οἱ οὕτως διαβαθμιζόμενοι ὡς δημοδιδασκάλου ἀμφοτέρων τῶν φύλων τρίτης καὶ δευτέρας τάξεως, δύνανται νὰ προάγωνται ἐφεξῆς πρὸς πλῆρωσιν κενῶν θέσεων εἰς τὴν ἀμέσως ἀνωτέραν τάξιν ἂν ἔχωσιν ἐν τῇ ἀμέσῳ κατωτέρᾳ εἰ μὲν δημοδιδασκάλου ὀκταετή εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν, αἱ δὲ δημοδιδασκάλισσαι ἑξαετή τοιαύτην, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἐδαφίου 4 τοῦ ἀρθροῦ 2. Οἱ εἰς κατωτέραν τοῦ βαθμοῦ τῶν διαβαθμιζόμενοι διατηροῦσι τὸν τίτλον τοῦ βαθμοῦ τῶν μέχρι προαγωγῆς εἰς τὴν ἀμέσως ἀνωτέραν, συμπληροῦντες δὲ τὸν πρὸς προαγωγὴν χρόνον προάγονται εἰς αὐτήν, κατὰ σειράν ἀρχαιότητος, μὴ ἰσχυροῦς τῆς διατάξεως τοῦ ἐδαφίου 5 τοῦ ἀρθροῦ 2.

3. Διὰ τὸν πρὸς προαγωγὴν απαιτούμενον χρόνον συνυπολογίζεται ἡ ἄχρι τοῦδε προϋπηρεσία τῶν μὲν πρωτοβαθμίων δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων εἰς τὸ ἥμισυ, τῶν δὲ ὡς δευτέρας τάξεως διαβαθμιζόμενων δευτεροβαθμίων εἰς τὸ τρίτον, τῶν ὡς δευτέρας τάξεως διαβαθμιζόμενων τριτοβαθμίων εἰς τὸ τέταρτον καὶ τῶν ὡς τρίτης τάξεως διαβαθμιζόμενων δευτεροβαθμίων μὲν εἰς τὸ ἥμισυ, τριτοβαθμίων δὲ εἰς τὸ τρίτον.

4. Καθ' ἕκαστον τῶν τεσσάρων πρώτων ἐτῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπὸ τῆς δευτέρας τάξεως εἰς τὴν πρῶτην προαγομένων δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ, ὁ μὲν τῶν δημοδιδασκάλων τοὺς 200, ὁ δὲ τῶν διδασκάλισσών τὰς 125. Πέρα δὲ τῶν τεσσάρων ἐτῶν ἡ προαγωγὴ γίνεται πρὸς πλῆρωσιν τῶν κενῶν θέσεων πρῶτης τάξεως, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἐδαφίου 2 τοῦ ἀρθροῦ 2.

5. Ἐκ τῆς τρίτης εἰς τὴν δευτέραν τάξιν προάγονται καθ' ἕκαστον μὲν τῶν τεσσάρων πρώτων ἐτῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος, ἀριθμὸς διπλάσιος τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐδαφίῳ ὀριζόμενου, περαιτέρω δὲ ἴσους πρὸς τὸν ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως εἰς τὴν πρῶτην προαγομένων καθ' ἕκαστον ἔτος. Ἡ διατάξις τοῦ παρόντος ἐδαφίου παύει ἰσχύουσα ἀφ' ἧς ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν δευτέραν τάξιν ἀνηκόντων περιορισθῆ εἰς τὸ 1/4 τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ δημοδιδασκάλων.

6. Αἱ διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἐδαφίου ἐφαρμόζονται καὶ διὰ τὴν προαγωγὴν δημοδιδασκάλισσών ἀπὸ τῆς τρίτης εἰς τὴν δευτέραν τάξιν.

7. Τὰ καθέκαστα τῶν προαγωγῶν ἐν γένει ὡς καὶ τοῦ τρόπου τῆς συντάξεως τῶν πινάκων κανονισθήσονται διὰ Β. διατάγματος.

Ἄρθρον 6.

1. Ὁ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἀρθροῦ προαγόμενος εἰς ἀνωτέραν τάξιν δημοδιδασκάλος ἢ δημοδιδασκάλισσα λαμβάνει ὡς μισθοδοσίαν τὸν ἀρχικὸν μισθὸν τῆς τάξεως ταύτης πλέον τῶν τυχόν διὰ τὴν προϋπηρεσίαν κατὰ τὸ ἐδαφίον 5 τοῦ ἀρθροῦ 3.

(των συμπληρωσθησάντων εις την κατά το άρθρον 1 του άρθρου 4 εσπάζει παρεχόμενον έκαστω αυξήσιν)

2. Εάν δε ο κατά το άρθρον 4 κανονισμός μισθός εινε τυχόν άνωτερος του κατά τδ προηγουμένον άρθρον άριζούμενου, εξακολουθεί παρεχόμενος ο άνωτερος ούτος μισθός μέχρις ου υπερβήσιν αυτόν και παρατέρω προσωχρήσεις του μισθού της τάξεως, εις ην προήχθη, προστιθέμενος εις τον κατά το προηγουμένον άρθρον μισθόν.

Άρθρον 7.

1. Το ως άνωτερω καθορισθές της μισθοδοσίας των νυν εν υπηρεσία λειτουργών της δημόσιας εκπαίδευσως γενήσεται δι' ήπιολογημένης πράξεως των άρμοδίων έπισημοτικών συμβουλίων, δημοσιευομένης υπό του έπιθεωρητού εν τη Εφημερίδι της Κυβερνήσεως και άνακοινομένης υπό αυτού.

2. Υπό των ανωτων συμβουλίων και κατά τον ανωτον τρόπον καθορίζεται έκαστω και ο μισθός των αντιστοιχούμενων.

3. Εάν μισθόν των υπηρετούντων ή διοριζομένων εις τα πρώτα τα προσρηγμένα εις τα διδασκαλεία κανονίζει δ' δι-εσθνήτης του διδασκαλείου.

4. Εν περίπτωσης άναβολής ή άμειωμένησε εν τη άνωτέρω ενεργεία των συμβουλίων, τον κανονισμό των αποδωγών άποσπάζει θέατικώς το Έπιουργείον, προτάσει του Έπιθεωρητικού Συμβουλίου. Προτάσει του αυτού Έκπαιδευτικού Συμβουλίου υπό του Έπιουργείου ενεργείται και ή διόρθωσις αυτού τυχόν γενομένου σφαλματος εν τω κληθέντι της μισθοδοσίας λειτουργών της Δημ. Εκπαίδευσως.

Άρθρον 8.

1. Η αύξησις του μισθού των λειτουργών της δημοτικής εκπαίδευσως λόγω συμπληρώσεως τριετούς υπηρεσίας ενεργείται διά πράξεως του Έπιουργού, προτάσει των οικείων άνωθενωμένων άρμοσιευομένης εν τη Εφημερίδι της Κυβερνήσεως.

Άρθρον 9.

1. Οι πρό της εφαρμογής του παρόντος νόμου διατελέσαντες λειτουργοί της στοιχειώδους εκπαίδευσως και νυν εκτός υπηρεσίας όντες, οι δ' έξ αυτών συνταξιούγοι δημοδιδασκαλοί άριστοτέρων των φύλων, έφσον κέντηται πηνύων διδασκαλείου και δεν υπερέβησαν το ήνω έτος της ηλικίας των, άναδιορίζμενοι λαμβάνουσι τον μισθόν, εν και πρότερον έλάμβανον ή δν δικαιούται να λαμβάνουσι κατά τον νόμον 1967, ηθέκμερον κατά της διατάξεως του άρθρου 4 του παρόντος νόμου.

2. Συνταξιούγοι δημοδιδασκαλοί ή δημοδιδασκαλίσσαι δύναται να επανέλθωσιν εις την υπηρεσίαν επί βαθμύ πρώτοβαθμίου υποδιδασκαλίου, έτε λαμβάνουσι πλήν της συντάξεως και του μισθού του πρώτοβαθμίου υποδιδασκαλίου, άνευ προσωχρήσεως, μη υποκείμενοι εις κοπήσεις λόγω συντάξεως.

Άρθρον 10.

1. Η διεύθυνσις των δημοτικών σχολείων άνατίθεται υπό των οικείων έπισημοτικών συμβουλίων, των μόν εξατάξιων και πεντατάξιων εις δημοδιδασκαλούς έχοντας πένταετη πούλάμισον υπηρεσίαν, προτιμωμένων των κατά τον νόμον ΓΥΗ άναγνωρισμένων κατότι εξέτασεων διεθυντιών των χρηματιστών διεθυντιών ή διδασκάλων των υποδιδασκαλείων, όσκαί των έπιτηγόντων εν τη γραπτή δοκιμασία κατά τους διά την θέση έπιθεωρητού άνεργηθέντας διαγωνισμούς, των εξατάξιων και τριταξίων εις έχοντας τριετή τοιαύτην και των διταξίων διετή, προτιμωμένων των έχόντων άνωτερον βαθμόν και μεταξύ ισόβαθμων των άρχαιοτέρων εν τώ άνωτέρω βαθμύ. Τα αυτά ισχύουσι και διά τας διεθυντικίας των σχολείων των θηλέων και των νηπιαγωγείων.

2. Οι διεθυνταί και διεθυντιών πάντων των σχολείων της δημοτικής εκπαίδευσως λαμβάνουσι δι' έξοδα γραφήτης

ήλης και ειζών καθαριότητας του διδασκαλείου, των μόν εξατάξιων και πεντατάξιων έρχομάς 20 μηνιαίως, των τετρατάξιων και τριταξίων έρχομάς 15, των διταξίων 10 και των μονατάξιων και κατών 5.

Άρθρον 11.

Οι εις την υπηρεσίαν της δημοτικής εκπαίδευσως εισερχόμενοι το πρώτον δημοδιδασκαλοί και δημοδιδασκαλίσσαι διορίζονται κατ' άρχάς εις κλην ή εις μονοτάξια ή διτάξια πλήρη δημοτικά σχολεία μετά τριετή ή εν τοιαύτοις σχολείοις υπηρεσίαν δύναται να μετατίθεται εις τριτάξια ή τετρατάξια και μετά έτερον τριετή υπηρεσίαν εις πάντος είδους σχολεία. Κατ' εξαίρεσιν δύναται και εν πολυτάξιω σχολείο να διορίζηται το πρώτον ή πρό της τριετίας να μετατίθεται δημοδιδασκαλός ή δημοδιδασκαλίσσαι, αν έχη εκεί την κατοικίαν του και την οικογενειακήν του έγκατάστασιν από πενταετίας μόν προκειμένου πρό πόλεων έχουσών άνω των 20000 κατοίκων, από τριετίας δε προκειμένου περί άλλων μερών.

Άρθρον 12.

1. Απαργρεύεται εις τους λειτουργούς των σχολείων της δημοτικής εκπαίδευσως να διδάσκωσιν ιδιαιτέρως κατ' εξαίρεσιν του σχολείου των ή να διδάσκωσιν ιδιαιτέρως κατ' έτος έργασίματος ώρας αυτού ή κατ' εξαίρεσιν έκτός του σχολείου των κατ' εξαίρεσιν πλέονας των 12 ώρων, εις άς συνυπολογίζονται και άλλος της επί επιμηθίαν εν δημοσίαις σχολείοις διδασκαλίας.

2. Οι αναλαμβάνοντες ιδιωτικήν διδασκαλίαν υποχρεούται να έμμετωσεί περί τούτων άμέσως τον οικείον έπιθεωρητήν διά του διεθυντιού του σχολείου, εν δ' υπηρετούσι, δηλώντας το ύνομα του ιδιωτικού σχολείου ή του μαθητού εν διδασκάλου, το ποσόν των ώρων και το είδος των μαθημάτων.

3. Οι διεθυνταί πάντων των σχολείων της δημοτικής εκπαίδευσως υποχρεούται να παραμένωσιν εν αύταις κατ' άπάρσας τας έργασίματος ώρας, οι δε λοιποί διδασκαλοί άνά εις κατ' έκάστην και κατά σειράν άριζομένην υπό του διεθυντιού του σχολείου κατ' άπάρσας τας έργασίματος ώρας, διδάσκοντες ή αναπληρώνοντες έλλειπόντας συναδέλφους ή έπιτηγόντας τους μαθητάς κατά τα διαλείματα, τας παιδίας και τας άλλας εν τώ σχολείο έπασχολήσεις αύτων, πάντες δε να μετέχωσι των έκδρομών, των εορτών και της λοιπής ζωής του σχολείου.

Άρθρον 13.

1. Ο μηνιαίος μισθός των έπιθεωρητών των δημοτικών σχολείων των το πρώτων διοριζομένων, όρίζεται εις άρχομάς 400 κατά μήνα, αυξανόμενος επί τέσσαρας πενταετίας άνά δραχμάς 50 κατ' έκάστην πενταετίαν.

2. Ο μηνιαίος μισθός των νυν εν υπηρεσία έπιθεωρητών, εις δν υπόλεγιζονται και αι μέγροι τοιαδε λόγω πενταετίας προσωχρήσεως αυτού, αυξάνεται από 1 Ιουνίου 1919 κατά 300, 160 μηνιαίως άνά πύσαν δε πενταετίαν κατά δραχμάς 50 μηνιαίως.

3. Εις τους έπιθεωρητάς τους έχοντας υπερδεκαπενταετή υπηρεσίαν παρέχονται και ισάριθμοι πρός έκάστην πέρα της δεκαπενταετίας υπηρεσίας των, ως έπιθεωρητών συμπληρωμένην πενταετίαν τριακογιάδραχμοι προσωχρήσεις.

4. Το μη συμπληρωθέν μέρος πενταετίας, άδιαφόρος αν ή συμπλήρωσις αύτου, έδιδεν ή μη δικαιομα προσωχρήσεως κατά τον τώος νόμον, υπολογίζεται εις το ήμισυ διά την λήψιν της πρώτης πενταετίας προσωχρήσεως κατά τον παρόντα νόμον.

5. Ο χρόνος της προϋπηρεσίας των έπιθεωρητών ως προσωπόντων ως και των χρησιμοπονηθέντων ως τοιούτων υπό των Γενικών Διοικητών, μετά την κατάληξιν των Νέων Χωρών, υπολογίζεται πρός λήψιν των κατά τους έώς ισχύοντας νόμους παρεχόμενων προσωχρήσεως, εφαρμοζομένης και της διατάξεως του προηγουμένου άρθρου.

6. Πάντων των νυν εν υπηρεσία κατά την εφαρμογήν του

πρόσθετος νόμος επιθεωρητών ή ως άνω καθοριζόμενη, μεταθε-
σια αυξάνεται ανά ποσοστό πενταετία, συμφώνως προς τὰς δια-
τάξεις τῆς ἀρθροῦ τούτου μέχρι συμπληρώσεως ὀλίγου ποσο-
ῦ ἀποδοχῶν ἐξ ἀρχικοῦ μισθοῦ καὶ προσανέξεσιν ἐκ δραχμῶν
600, τῶν δὲ ἐχόντων βαθμὸν πημιπλαίρου β. τάξεως κατὰ
τοὺς κειμένους νόμους ἐκ δραχμῶν 680.

Ἄρθρον 14.

Οἱ πρόνυνηρησαντις ὡς ἐπιθεωρηταὶ τῶν δημοτικῶν
σχολείων δύνανται νὰ ἀναδιορίζωνται ἐφόσον δὲν ὑπερέβησαν
τὸ 50 ἔτος τῆς ἡλικίας των ἀναδιορίζοντο δὲ λαμβάνουσι
τὸν μισθὸν, ὃν καὶ πρότερον ἐλαμβάνον ἠξισμένον κατὰ τὰς
διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἀρθροῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ἀδειαι ἐκπαιδευτικαὶ καὶ συμπληρωτικὰ μαθήματα.

Ἄρθρον 15.

1. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἑκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας
Ἐκπαιδεύσεως δύναται νὰ χορηγῇ κατ' ἔτος εἰς 30 λειτουργοὺς
τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἔχοντας τριετὴ πημιπλαίρου ευ-
δοκίμον ὑπηρεσίαν συμπλήρουν ὑγίαν καὶ ἡλικίαν ὀχθι ἀνω-
τέρων τῶν 30 ἐτῶν, ἐκπαιδευτικὰς ἀδείας μετὰ πλήρων ἀπο-
δοχῶν πρὸς εὐρύτερας ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ἢ τοῖς ἐνταῦθα ἐκπαι-
δευτικοῖς καθιδρομασι παιδαγωγικῆς, ἐπιστημονικῆς, πρακτι-
κῆς ἢ τεχνικῆς σπουδῆς. Κατὰ τὴν πρώτην τριετίαν ἀπὸ τῆς
ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἀδεία δύναται νὰ χορη-
γηθῇ καὶ εἰς λειτουργοὺς τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως
ἔχοντας ἡλικίαν μέχρι 35 ἐτῶν.

2. Αἱ ἀδειαι αὗται χορηγοῦνται εἰς τοὺς πρωτεύοντας ἐν
ἐπιλογισμῷ, ὃν τὰ καθέκαστα κανονίζονται διὰ Β. δια-
τάγματος.

3. Εἰς τοὺς λαμβάνοντας ἐκπαιδευτικὴν ἀδείαν δι' Ἑσπε-
ρίαν χορηγοῦνται καὶ ὀδοιπορικὰ ἐξόδα μεταβάσεως καὶ ἐπι-
στρέφῆς μέχρις 800 δραχ., ὧν τὸ ἡμισυ καταβάλλεται πρὸ τῆς
εἰς Ἑλλάδος ἀναχωρήσεως, τὸ δ' ἕτερον ἡμισυ 2 μηνῶν πρὸ
τῆς ἀφίξεώς τῆς ἀδείας.

4. Τῇ προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, δύναται τὸ
Ἐπιτελεῖον νὰ χορηγῇ κατ' ἔτος ἀδειαν ἐκπαιδευτικὴν ἀνε-
ῦ ἀποδοχῶν καὶ εἰς ἀλλοὺς 30 κατ' ἀνώτατον ὄρον λειτουργοὺς
τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως, προτιμωμένων των ἔχόντων ἀνώτε-
ρον βαθμὸν πημιπλοῦ, μικρότερον ἡλικίαν καὶ πρότεραιότητα κη-
τήσεως.

5. Αἱ τὸ μετ' ἀποδοχῶν καὶ ἀνεῦ τούτων ἀδειαι δὲν εὐνάνται
νὰ διαρκέσωσι πλέον των δύο ἐτῶν. Τῇ προτάσει τοῦ Ἐκπαι-
δευτικοῦ Συμβουλίου δύναται ὁ Ὑπουργὸς νὰ παρατείνῃ τὴν
ἐκπαιδευτικὴν ἀδείαν ἐπὶ ἐν ἀκόμη ἔτος εἰς 15, τριῶν καὶ ἐκ-
πῶν κατ' ἑκάστου λαμβανόντων τὴν αὐτήν, εἴτε μετ' ἀποδοχῶν εἴτε
ἀνεῦ αὐτῶν.

6. Οἱ ἐν ποιῶσεσι ἀδείαις διατελοῦντες ὑποχρεοῦνται νὰ
ὑποβάλλωσι καθ' ἑξαμηνίαν εἰς τὰ Ὑπουργεῖον ἀποδείξεις τῶν
σπουδῶν αὐτῶν. Οἱ μὴ συμμορφούμενοι πρὸς τὴν διατάξιν ταύ-
την ἀπολύονται τῆς ὑπηρεσίας ὡς ἐγκαταλείποντες τὴν θέσιν.

7. Ὅμοίως ἀπολύονται τῆς ὑπηρεσίας καὶ οἱ διακόπτοντες
τὴν ἀδειαν αὐτῶν, ἐφόσον τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον ἠθέλε
κερῖναι ὅτι ἡ διακοπὴ ἐγένετο ἀνεῦ ἀπορῶντος λόγου. Ἀμφό-
τεροι δὲ θεωροῦνται ἀπολαλυμένοι τῆς ὑπηρεσίας, ἀπὸ τῆς ἡ-
μέρας, καθ' ἣν ἐλάβον τὴν ἀδειαν αὐτῶν καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ
ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον τὰ εἰς ὀδοιπορικὰ καὶ
μισθοὺς διὰ τὰς σπουδὰς αὐτῶν καταβληθέντα ποσὰ, εἰσπρα-
τόμενα παρ' αὐτῶν καθ' ὃν τρόπον καὶ τὰ λοιπὰ δημόσια ἐξόδα.

8. Τῇ προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, δύναται τὸ
Ἐπιτελεῖον νὰ χορηγῇ κατ' ἔτος ἀδειαν ἐκπαιδευτικὴν δέκα
μηνῶν μετὰ πλήρων ἀποδοχῶν εἰς 30 κατ' ἀνώτατον ὄρον
προσφιλικῶς δημοδιδασκάλους, ἀπορῶντους τοῦ Γυμνασίου, ἔ-
χοντας τριετὴ ὑπηρεσίαν, ὅπως σπουδάζωσιν ἐν μοναξίῳ δι-
δασκαλίᾳ τῆς δημοτ. ἐκπαιδεύσεως, προτιμωμένων των ἐ-

χόντων μάλιστ' εὐδοκίμον προϋπηρεσίαν, ἀνώτερον βαθμὸν ἀνα-
λυτηρίου, μικρότερον ἡλικίαν καὶ πρότεραιότητα αἰτήσεως.
Ἰκαὶ ἐπὶ τῶν δημοδιδασκάλων τούτων ἐφαρμόζονται αἱ διατά-
ξεις τοῦ προηγουμένου ἐδαφίου.

9. Οἱ δύνανται ἐκπαιδευτικῆς ἀδείας ἐν Ἑσπερίᾳ ἢ ἐν Ἑλ-
λάδι τὰς σπουδὰς αὐτῶν συμπληρῶσαντες δημοδιδασκαλοὶ ὑπο-
χρεοῦνται ἐπαναρχόμενοι νὰ ὑπερβῆσιν ἐπὶ μίαν πενταε-
τίαν εἰς τὴν αὐτὴν ἢ ἄλλαν ἐκπαιδευτικὴν θέσιν. Διὰ τοῦτο
μὴ συμμορφούμενος πρὸς τὴν διατάξιν ταύτην, ὁ χρόνος ὑπηρεσίας
ἐκπαιδευτικῆς ἀδείας δὲν λογίζεται ὡς χρόνος ὑπηρεσίας, οἱ
δὲ λαβόντες ἐκπαιδευτικὴν ἀδείαν μετ' ἀποδοχῶν καὶ ὑπαρ-
χοῦντι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ Δημόσιον τὰ ὀδοιπορικὰ ἐξόδα
καὶ τοὺς μισθοὺς, ὅσοι ἐλάβον, ἐφαρμόζομενων διὰ τὴν εἰσπρα-
σὴν αὐτῶν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου περὶ εἰσπράξεως τῶν δη-
μοσίων ἐσόδων.

Ἄρθρον 16.

1. Χάριν τῆς συμπληρωτικῆς μορφώσεως τῶν λειτουργῶν
τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, δύναται πρὸς τοὺς τοὺς ὁ Ὑπο-
ργὸς τῶν Ἑκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως
μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, καὶ ὀρί-
ξῃ κατ' ἔτος ἐν Ἀθήναις καὶ ἀλλοῦσι σεῖρα μνημείοις, πρὸς
κτιτικὰς ἀσκήσεις καὶ διαλέξεις διαρκείας μέχρι τριῶν μηνῶν
καὶ ὀρίσμενος ἀριθμὸν διδασκάλων.

2. Εἰς ταῦτα ὑποχρεωτικῶς παρίστανται οἱ καθ' ὑποδείξιν
τῶν τοπικῶν ἐποπτικῶν συμβουλίων, μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ
Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ προσκαλοῦμενοι
λεῖτουργοὶ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, λαμβάνοντες ἐκπαι-
δευτικὴν ἀδειαν μετὰ πλήρων ἀποδοχῶν. Τὰ μαθήματα διδά-
σκουσι καὶ τὰς ἀσκήσεις διευθύνουσι ἐκπαιδευτικοὶ σύμβουλοι
ἢ ἀνώτεροι ἐπίπται τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἢ ἄλλοι εἰ-
δητοὶ κηρυγῆται καὶ διδάσκαλοι ἢ καὶ λόγοι ὑπὸ τοῦ Ὑπουρ-
γεῖου διοριζόμενοι, προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου,
καθ' ἑκάστον δὲ ἐν τούτων οἱ μὲν δημόσιοι ὑπάλληλοι τὰ ὄδοι-
πορικὰ ἐξόδα καὶ τὸ ἡμισυ τοῦ μισθοῦ αὐτῶν ἐπὶ πλέον, οἱ δὲ
λοιποὶ τὰ ὀδοιπορικὰ ἐξόδα καὶ δραχμὰς 10-20 κατὰ μῆνην.

3. Διατηρεῖται ἐν ἰσχύϊ ἡ διατάξις τοῦ ἐδαφίου 3 τοῦ ἄρ-
θρου 3 τοῦ νόμου 826 περὶ ἀγκυρωτάσεων καὶ σωμαθῶν αὐτῶν
λειτουργῶν τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ περὶ τῆς ἠρχοῦ-
μένης αὐτῆς ἀποζημιώσεως κατὰ τὴν ἀπομακρύνσεως τούτων.
4. Ἡ αὐτὴ ἀποζημιώσις χορηγεῖται αὐτοῖς καὶ κατὰ τῆς
συνκέντρωσεως τὰς γιγνομένης συμφώνως πρὸς τὴν διατάξιν
τοῦ παρόντος ἀρθροῦ.

5. Εἰς τοὺς ἐπιθεωρητὰς τῶν δημοτικῶν σχολείων, σύγκα-
νομήτως εἰς Συνέδριον ἐν Ἀθήναις, παραγοῦνται τὰ ὀδοιπο-
ρικὰ αὐτῶν ἐξόδα καὶ δραχμὰς 15 καθ' ἑκάστην ὡς ἀποζημι-
ώσις τῶν ἡμερῶν λογιζομένων ἀπὸ τῆς ἀπομακρύνσεως αὐ-
τῶν ἀπὸ τῆς ἐδρας των μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐπιστροφῆς εἰς
ταύτην.

6. Πρὸς πληρωμὴν τῶν προβλεπομένων ἀντικείρου ἐαπνῶν
ἀναγράφεται κατ' ἔτος ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους ἀ-
νάλογος πίστώσις. Τὰ καθ' ἑκάστον τῆς διατάξεως ταύτης κη-
νοῦνται διὰ Β. διατάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ἀδειαι κανονικαὶ καὶ ἀναρρωτικαὶ.

Ἄρθρον 17.

1. Ἐπιτρέπεται καθ' ἑκάστον σχολικὸν ἔτος ἡ χορηγία
εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀδείας ἀ-
πουσίας κανονικῆς μὲν μετὰ πλήρων ἀποδοχῶν μέχρι 15 ἡμε-
ρῶν, ἀναρρωτικῆς δὲ μέχρι τριῶν μηνῶν, τῶν μὲν δύο πρώτων
μετὰ πλήρων ἀποδοχῶν, τοῦ δὲ τρίτου μετ' ἀπολαφῆς τῶν
τριῶν τετάρτων τοῦ μηνιαίου μισθοῦ.

2. Ἡ κανονικὴ ἀδεία ζητεῖται διὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ σχο-
λείου παρὰ τοῦ διαιτητοῦ ἐπιθεωρητοῦ, ὅστις καὶ χορηγεῖ ταύτην
διὰ τοῦ αὐτοῦ διευθυντοῦ.

3. Ἡ ἀναρρωτικὴ ἀδεία, μέχρι μὲν δέκα πέντε ἡμερῶν χο-

ρηγείται υπό του άρμοδιού επιθεωρητού, μακροτέρα δὲ τῶν 15 ἡμερῶν χορηγείται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει μετ' ἐγγράφου ὑπεύθυνου πιστοποιήσιν, προβλεπομένην ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 271 τοῦ Παινικοῦ Νόμου, σχολικῶν ἰατρῶν ἢ, ἐν ἑλλείψει τούτου, δύο ἰατρῶν, ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ επιθεωρητοῦ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς τοῦ αἰτουμένου ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ μεθ' ὁμοίαν πιστοποίησιν καὶ μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ επιθεωρητοῦ τούτου καὶ τοῦ τμηματάρχου τοῦ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας τμήματος τῆς σχολικῆς ὑγιεινῆς. Οἱ ὑπὸ τοῦ επιθεωρητοῦ ὀριζόμενοι ἰδίωται ἰατροὶ διὰ τὴν εἰρημένην πιστοποίησιν ἀμειβονται ὑπὸ τοῦ αἰτουμένου τὴν ἀναρρωτικὴν ἀδειαν. Ὑπὸ τούτου ἀμειβεται καὶ ὁ σχολικὸς ἰατρός, ὅστις δι' ἐκάστην γνωμοδότησιν λαμβάνει δραχμὰς πέντε.

4. Τοῦ τυχόντος κατὰ τὸ ἐδάφ. 3 τοῦ παρόντος ἄρθρου τριμῶν ἀναρρωτικῆς ἀδείας, κωλυομένου λόγῳ παρατάσεως τῆς ἀσθενείας τοῦ νὰ ἐνασχῆ τὰ ὑπηρεσιακὰ του καθήκοντα, προκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἠτιολογημένη γνωμοδότησις, πριμολοῦς ἐπιτροπῆς, ἀπαρτιζομένης ἐκ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Ὑπουργείου, ὡς πρόεδρου, τοῦ τμηματάρχου τοῦ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τμήματος τῆς σχολικῆς ὑγιεινῆς ἰατροῦ, καὶ ἐνὸς καθηγητοῦ τῆς Ἱατρικῆς σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, περὶ τῆς ἰκανότητος τοῦ ὑπαλλήλου πρὸς περαιτέρω ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του. Τὸν Γενικὸν Γραμματέα, μὴ ὑπάρχοντα, ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ τμηματάρχης τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, τὸν δὲ τμηματάρχη τοῦ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τμήματος τῆς σχολικῆς ὑγιεινῆς καθηγητῆς τῆς Ἱατρικῆς σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ὀριζόμενος ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἡ γνωμοδότησις αὐτῆ δεόν νὰ σφηνρίζεται, εἴτε ἐπὶ τῆς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἱατρικῆς σχολῆς ἐξετάσεως τοῦ πάσχοντος, εἴτε ἐπὶ τῶν πιστοποιήσεων καὶ γνωμοδοτήσεων, τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ ἐδάφ. 3 τοῦ παρόντος ἄρθρου.

5. Ἡ ἀνωτέρω ἐπιτροπὴ ἀποφαινεται ὀριστικῶς εἴτε περὶ τῆς ἀνάγκης περαιτέρω νοσηλείας τοῦ πάσχοντος, ὅτε παρέχεται αὐτῷ, κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῆς ἐπιτροπῆς, παράτασις τῆς ἀναρρωτικῆς ἀδείας μέχρι ἐτέρων δεξ τὸ πολὺ μηνῶν ἐπὶ ἀπολαθῆ τοῦ ἡμίσους μόνον ἐκ τοῦ μισθοῦ, εἴτε περὶ τῆς πλήρους ἀνικανότητος αὐτοῦ πρὸς περαιτέρω ἐκτέλεσιν τῶν ὑπηρεσιακῶν αὐτοῦ καθηκόντων.

6. Ὁ ὑπὸ τῆς ἀνωτέρω ἐπιτροπῆς κριθεσόμενος ἀνίκανος πρὸς περαιτέρω ἐκτέλεσιν τῶν ὑπηρεσιακῶν αὐτοῦ καθηκόντων, ἀπαλλάσσεται τῆς ὑπηρεσίας ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ἢ ἄλλης γνωμοδοτήσεως ἢ ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου ἐποπτικοῦ συμβουλίου ἢ ἐτέρας ἐπιτροπῆς. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπαλλάσσεται τῆς ὑπηρεσίας καὶ ὁ μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἐνεαμῆνου ἐν συνόλῳ κατὰ τ' ἀνωτέρω χορηγηθείσης αὐτῷ ἀναρρωτικῆς ἀδείας ἀπέχων τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, ἀφοῦ προηγουμένως ἢ ἰδίᾳ ἐν τῷ παρόντι ἐδαφίῳ ἀναφερομένη ἐπιτροπὴ γνωματεύσῃ περὶ τῆς πλήρους ἀνικανότητος αὐτοῦ πρὸς περαιτέρω ἐκτέλεσιν τῶν ὑπηρεσιακῶν αὐτοῦ καθηκόντων.

7. Εἰς τοὺς οὕτω ἀπαλλάσσόμενους τῆς ὑπηρεσίας λειτουργοὺς τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἐφόσον ἢ ἀνικανότης αὐτῶν, μὴ προσελθούσα ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἐνεκα τῆς ἐκτέλεσεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν, δὲν παρέχει λόγον πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 4 καὶ 7 τοῦ νόμου ΓΡΓ' τοῦ 1905, ἐὰν μὲν ἔχουσιν ὑπηρεσίαν συντάξιμον ἀνωτέραν τῶν δέκα ἐτῶν καὶ ἐλάσσονα τῶν ἐτῶν 19 καὶ 7 μηνῶν, ἀπονέμεται μηνιαία συντάξις ἴση πρὸς τὴν πενήκοντὰ τοῦ μισθοῦ τῆς τελευταίας αὐτῶν θέσεως, ὅσα εἶνε τὰ ἐτῆ τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐπταμῆνου ὡς πλήρους ἔτους λογιζομένου κατὰ τὴν συγκεφαλαίωσιν τοῦ συντάξιμου χρόνου τῆς ὑπηρεσίας, ἣν ἔχουσι, μεταδιδοζομένη μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν κατὰ τὰς περὶ συντάξεων τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων ἰσχυρῶς σχετικὰς διατάξεις καὶ εἰς τὰς εἰκογενεῖας τῶν. Ἐὰν δὲ οἱ ὡς ἄνω ἀπαλλάσσόμενοι τῆς ὑπηρεσίας ἔχουσιν ὑπηρεσίαν συντάξιμον ἐλάσσονα τῶν δέκα ἐτῶν,

δίδεται αὐτοῖς ἐφάπαξ χορήγημα ἰσούμενον πρὸς ἓνα ἐτήσιον μισθὸν τῆς τελευταίας ὑπηρεσίας τῶν.

8. Κατώτερον ὄριον τῆς κατὰ τὸ προηγουμένον ἐδαφίον μηνιαίας συντάξεως τῶν ἀπαλλάσσόμενων τῆς ὑπηρεσίας, συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ παρόντος ἄρθρου, λειτουργῶν τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἐφόσον ἔχουσιν ὑπερδεκαετῆ ὑπηρεσίαν συντάξιμον, ὀρίζεται τὸ πᾶσόν δραχμῶν ἑκατόν, οἷσθηποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ βαθμὸς καὶ ὁ μισθὸς τῆς τελευταίας αὐτῶν θέσεως καὶ ὁ ὑπὲρ τὴν δεκαετίαν χρόνος τῆς συντάξιμου ὑπηρεσίας τῶν. Τὸ κατώτατον τοῦτο ὄριον συντάξεως τῶν δραχμ. (100) ἑκατόν, ἐφόσον ἀπενεμήθη πρὸς λειτουργοὺς τῆς δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἀπαλλαγέντας τῆς ὑπηρεσίας συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ παρόντος ἄρθρου καὶ κεντημένους ὑπηρεσίαν συντάξιμον ἐλάσσονα τῶν δεκαένεκα ἐτῶν καὶ ἐπταμηνῶν, περιορίζεται, μετὰ διετίαν, ἀφ' ἧς ἤρξαστο καταβαλλόμενον, εἰς τὸ πᾶσόν, ὑπερ ἀποδιδούσι τόσα πενήκοντὰ τοῦ μισθοῦ τῆς τελευταίας αὐτῶν θέσεως, ὅσα εἶνε τὰ ἐτῆ τῆς ὑπηρεσίας, ἣν ἔχουσιν ἐὰν, ληγούσης τῆς διετίας καὶ ἐπανεξεταζομένου τοῦ εἰς τὸν ἀπενεμήθη ἢ συντάξις ὑπὸ τῆς ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ ἀναφερομένης ἐπιτροπῆς, ἠθέλε βεβαιωθῆ εἰ ἐξέλιπεν ἢ πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότης αὐτοῦ.

9. Τὸ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐδαφίῳ ὀριζόμενον ὄριον συντάξεως ἀπονέμεται καὶ εἰς τοὺς δικαιομένους συντάξεως λειτουργοὺς τῆς δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, κατὰ τὰ ἄρθρα 4 καὶ 7 τοῦ ΓΡΓ' νόμου, ἐφόσον ἐπὶ τῆ βάσει τῶν κειμένων νόμων δὲν δικαιούνται εἰς ἀνωτέραν σύνταξιν.

10. Ἡ περὶ ἧς τὸ ὄρθρον ἐδαφίον ἐπανεξετάσις ἐνεργεῖται ἐφάπαξ καὶ κατὰ τὴν λήξιν τῆς πρώτης διετίας, ἀφ' ἧς ἀπενεμήθη ἢ συντάξις, ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς παραγράφου ταύτης ὑπαγομένων συνταξιούχων λειτουργῶν τῆς δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Ἐφόσον ὅμως δὲν ἤθελεν υποβληθῆ ἐν καιρῷ ἢ πρὸς ἐπανεξετάσιν αἰτήσεως, ἢ συντάξις τοῦ κατωτέρου ὄριου περιορίζεται αὐτεπαγγέλτως εἰς τόσα πενήκοντὰ τοῦ μισθοῦ τῆς τελευταίας θέσεως τοῦ εἰς τὸν ἀπενεμήθη ἢ συντάξις, ὅσα εἶνε τὰ ἐτῆ τῆς συντάξιμου ὑπηρεσίας του.

11. Οἱ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου ὡς καὶ οἱ διὰ νόσον σωματικὴν ἢ πνευματικὴν ἀποφάσει τῶν ἀρμοδίων ἐποπτικῶν συμβουλίων ἀπολυθέντες λειτουργοὶ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, δύναται νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἐὰν, ἐξεταζόμενοι τῇ αἰτήσει τῶν ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ ἐδαφίον 4 τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐπιτροπῆς, ἠθέλων κριθῆ ἰκανοὶ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Μετὰ τῆς αἰτήσεως ταύτης συνυποβάλλεται καὶ γραμματίον καταθέσεως εἰς δημόσιον ταμεῖον δραχμῶν πενήκοντα δι' ἀποζημιώσιν τῶν μελῶν τῆς ἀνωτέρω ἐπιτροπῆς.

12. Εἰς βάρος τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ἐν ᾧ ἀναγράφεται εἰδικὴ πίστωσις κατ' ἔτος, καταβάλλεται ὡς ἀποζημιώσις εἰς ἕκαστον τῶν μελῶν τῆς κατὰ τὸ ἐδ. 4 τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐπιτροπῆς ἀνά δραχμ. 20 δι' ἐκάστην γνωματεύσιν, πλὴν τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐδαφίῳ ἀναφερομένων.

Ἄρθρον 18.

Εἰς τὰς ἐγγήμους ἐγκύους διδασκαλίσας χορηγείται ἀδειὰ ἀναρρωτικὴ ἐξ μηνῶν, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ ἔκτου τῆς κωήσεως μηνὸς ἐπὶ ἀπολήψει τοῦ ἡμίσους μισθοῦ.

Ἄρθρον 19.

Οἱ λειτουργοὶ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, οἱ λαμβάνοντες ἀδειαν μέχρι 15 ἡμερῶν, ἐφόσον μὲν ὑπηρετοῦσιν ἐν διατάξιν καὶ πολυτάξιῳ σχολείῳ, ἀναπληροῦνται ὑπὸ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τοῦ αὐτοῦ σχολείου, ἐφόσον δὲ ἐν μονοτάξιῳ, δύναται νὰ ἀναπληρῶνται ὑπὸ διδασκάλου ἄλλου σχολείου διατάξιν ἢ πολυτάξιῳ, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ οἰκείου επιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων, οἱ δὲ λαμβάνοντες ἀδειαν πλὴν τῶν 15 ἡμερῶν ἀναπληροῦνται κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ 4ου ἄρθρου τοῦ νόμου 564 διατασσόμενον τρόπον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Συντάξεις.

Αθρον 20.

1. Πάντες οι λειτουργοί της Δημοτικής Εκπαίδευσης, εν οίς λογίζονται και οι επιθεωρηταί των δημοτικών σχολείων, αν έχουσι τριανταετή εν συνόλω δημοσίαν υπηρεσίαν, εξ ης τὰ ἕξ τελευταία ἔτη ἀνευ διακοπῆς, δύναται ν' ἀποχωροῦσι ταύτης λαμβάνοντες ὡς σύνταξιν τὰ 4/5 τοῦ μέσου ἔρου τοῦ μηνιαίου μισθοῦ, ὃν ἐλάμβανον κατὰ τὰ ἕξ τελευταία ἔτη τῆς υπηρεσίας των. Τοῦ ἐπιρροημένου τούτου ἀπολαβοῦσι καὶ οἱ ἀπολυμένοι ἐνεκὰ καταργήσεως τῆς θέσεως αὐτῶν ὡς καὶ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. οἱ διατελέσαντες λειτουργοί τῆς δημοτικῆς ἢ μέσης ἐκπαίδευσεως ἢ επιθεωρηταί δημοτικῶν σχολείων, ἐφόσον διατελοῦσιν ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὡς ἀνω ἔρουσ ὑπηρεσίας.

2. Δὲν λογίζεται ἐν τῷ ὀπολοῖσμῳ τῆς τελευταίας ἐξαετίας ὡς διακοπὴ τῆς υπηρεσίας ἢ ἀπόλυσις ἐνεκὰ καταργήσεως τῆς θέσεως ἢ ἡ ἀπόλυσις ἐνεκὰ συγχρόνου διορισμοῦ εἰς ἄλλην ἐκπαιδευτικὴν θέσιν, ἢ ἄλλαν ἢ ἀνωτέραν.

3. Ἡ τοῦ προηγούμενου ἐδαφίου σύνταξις ἀξιώνεται δι' ἕκαστον ὑπὲρ τὰ τριάντα ἔτη υπηρεσίας κατὰ τὸ 1/50 τοῦ ἐν λόγῳ μέσου ἔρου μισθοῦ, μὴ δυναμένη νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τοῦ τελευταίου μηνιαίου μισθοῦ.

4. Εἰς τὸν χρόνον τῆς συνταξίμου πολιτικῆς υπηρεσίας τῶν λειτουργῶν τῆς Δημοτικῆς Εκπαίδευσεως συνυπολογίζεται ἠθροιστικῶς πρὸς ἐπαύξησην τοῦ χρόνου τῶν συνταξίμων υπηρεσιῶν καὶ πᾶσα ἐπ' αὐτῶν προγενεστέρως παρεχόμενα στρατιωτικῆ ἢ ναυτικῆς υπηρεσίας, τῆς ἐμπολέμου τοιαύτης λογισμένης διπλῆς, ἐφόσον ἀποδεικνύωνται πᾶρεσθῆναι τοιαύτη ἐν τῷ στρατιωτικῷ καὶ οὐκ ἐν ἀπόσπασει ἢ τοποθετήσει εἰς υπηρεσίαν πολιτικῆν.

5. Εἰς τὸν χρόνον τῆς συνταξίμου υπηρεσίας τῶν ἐν τῷ πολέμῳ ἀποβιωσάντων ἢ καταστάντων ἀνικάνων διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν λειτουργῶν τῆς Δημοτικῆς Εκπαίδευσεως προσμετροῦνται καὶ πέντε ἐπὶ πλέον ἔτη ὑπὲρ αὐτῶν ἢ τῶν δικαιοῦχων συντάξεως μελῶν τῆς οἰκογενείας των.

6. Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου ἰσχύουσι περὶ φάντων ἐν γένει τῶν λειτουργῶν τῆς ἐκπαίδευσεως.

7. Ἐκ τῶν νῦν ἐν τῇ τῆς υπηρεσίας λειτουργῶν τῆς Δημοτικῆς Εκπαίδευσεως οἱ ἔχοντες συμπληρωμένη ἢ συμπληρούμενη τριανταεταίαν τῆς υπηρεσίας δύναται ν' ἀποχωροῦσι ταύτης, τῆς συντάξεως αὐτῶν κανονισμένης ἐπὶ τῇ βῆσει τοῦ μέσου ἔρου τῆς μισθοδοσίας, ἣν ἐλάμβανον κατὰ τὰ ἔρια τελευταία ἔτη τῆς υπηρεσίας των.

8. Ἐὰ καὶ ἐλάττω τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ἄρθρου κληρονομησάντων διὰ Β. διατάγματος.

9. Δημοδιδασκάλισσαι, ὑποδιδασκάλισσαι καὶ γηπαιγωγοί, ὡς καὶ πᾶσαι αἱ ἐπὶ μισθῷ ὑποκειμένης εἰς κρατῆρεις λογῶ συντάξεως ὑπηρετοῦσαι εἰς τὰ διδασκαλεῖα καὶ τὰς πρακτικὰς σχολὰς τῶν ὀθλέων καὶ τὰ διδασκαλεῖα τῶν γηπαιγωγῶν γυναικῆς ἐρχόμενα εἰς γάμον πρὸ τῆς συμπληρώσεως δεκαπενταετοῦς υπηρεσίας δικαιούται νὰ ἀποχωροῦσι τῆς υπηρεσίας ἀναλαμβάνουσαι ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ὅσα ἐγούσι καταθέσει λόγω συντάξεως, μετὰ δεκαπενταετῆς δὲ υπηρεσίας δικαιούται νὰ λαμβάνωσιν ἀνάλογον πρὸς τὰ ἔτη τῆς υπηρεσίας των σύνταξιν. Αἱ τῆς πρώτης περιπτώσεως ἐπανερχόμεναί τυχόν βραδύτερον εἰς τὴν υπηρεσίαν δικαιούται, ἀνακαταθέτουσαι τὰ ἀναληθέντα, νὰ συνυπολογισθῶσιν εἰς τὴν σύνταξιν καὶ τὴν προηγούμενην υπηρεσίαν αὐτῶν, ἄλλως καθίσταται σύνταξιμος μόνον ἡ ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ τούτου καὶ ἐφεξῆς τῆς υπηρεσίας αὐτῶν. Δικαιοῦνται νὰ ἀποχωροῦσιν τῆς υπηρεσίας καὶ νὰ λάβωσιν ἀνάλογον πρὸς τὰ ἔτη τῆς υπηρεσίας των σύνταξιν καὶ αἱ νῦν ἐγγαμῶ, αἱ

ἐγούσαι ὑπερδεκαπενταετῆ υπηρεσίαν. Δημοδιδασκάλισσαι δὲ ἔχουσαι ὑπερικοσαετῆ υπηρεσίαν, δύναται ν' ἀποχωροῦσιν ταύτης ἐντὸς ἑξαμήνου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, λαμβάνουσαι ὡς σύνταξιν τὰ τρία πέμπτα τοῦ τελευταίου μισθοῦ των.

10. Θεωροῦνται ὡς ἐν ἐκπαιδευτικῇ ἀδείᾳ διατελέσαντες καὶ δύναται νὰ καταστήσωσι σύνταξιμα τὰ ἔτη τῶν ἐν Ἑσπερίᾳ σπουδῶν αὐτῶν καὶ οἱ πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου διακόψαντες τὴν υπηρεσίαν αὐτῶν ἐν δημοσίῳ ἢ ἀνεγνωρισμένῳ σχολείῳ τῆς Δημοτικῆς Εκπαίδευσεως ἢ καὶ ἐν καιροῦσι τοιοῦτο τῆς ἡμεδαπῆς ἢ τῆς ἀλλοδαπῆς, ἐφόσον τὴν ἐν αὐτῷ υπηρεσίαν των δικαιούται νὰ καταστήσωσι σύνταξιμον δύναμι τοῦ νόμου 825, καὶ ἀποσταλέντες ὡς ὑπότροφοι τοῦ Κράτους ἢ τῆς Κρητικῆς Παλιτείας ἢ εἰδικῶν κληροδοτήματων πρὸς εὐυτέρας σπουδὰς εἰς Ἑσπερίαν ἢ καὶ ἰδίαις δαπάναις διανύσαντες τοιαύτας ἐν Ἑσπερίᾳ, ἀν καταβάσωσιν εἰς τὸ δημοσίον ταμεῖον, ὅσα θὰ εἶχον καταβάλει, ἀν κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐν Ἑσπερίᾳ σπουδῶν αὐτῶν ἐλάμβανον τὸν μισθόν, τὸν ὅποιον ἐλάμβανον πρὸ τῆς εἰς Ἑσπερίαν μεταβάσεως αὐτῶν.

Ἄρθρον 21.

Προσωρινὰ διατάξεις.

Καταργοῦνται μὴ παρεχόμενα ἐφεξῆς τὸ διὰ τοῦ Ν. διατάγματος ὑπ' ἀριθ. 1087 χορηγηθέν εἰς τοὺς δημοδιδασκάλους, γηπαιγωγούς καὶ ὑποδιδασκάλους ἀμοστέρον τῶν φύλων τριανταεταίαν μηνιαίου ἐπίδομα, ὡς καὶ ἐκ τοῦ διὰ τοῦ νόμου 1562, ὡς ἐροποποιήθη, χορηγηθέντος προσθέτου ἐπίδοματος τὸ δύναμι τῆς παραγράφου Γ' τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νόμου τούτου εἰς ἕκαστον αὐτῶν παρεχόμενον ποσοστὸν 50 ο) ἐπὶ τοῦ μηνιαίου μισθοῦ, τοῦ διατρουμένου προσθέτου ἐπίδοματος τοῦ νόμου τούτου ὑπολογισμένου ἐπὶ τοῦ ἄχρι τοῦδε μισθοῦ, παρεχόμενου δ' ἐφόσον ἰσχύει ὁ ἐν λόγῳ νόμος 1562. Τὸ δύναμι τοῦ προτελευταίου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου Γ' τοῦ νόμου τούτου (1562) παρεχόμενον ἐπίδομα ἀπὸ τῆς 1 Ἀπριλίου ε. ε. καὶ ἐφεξῆς ὑπολογίζεται ἐπὶ τοῦ νέου διὰ τοῦ παρόντος νόμου κανονισμένου μηνιαίου μισθοῦ. Διὰ τὸ ἀπὸ 1 Ἰουνίου 1919 μέχρι τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου χρονικὸν διάστημα, τὰ καταργούμενα ἐπίδοματα ταῦτα συμπληροῦνται εἰς τὰς κατὰ τὸ ἄρθρον 4 κανονισμένας ἐκτοσε ἀξίσεις καὶ προσουξήσεις. Ἐπίσης καταργεῖται καὶ πᾶσα ἄλλη διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὰς τοῦ παρόντος.

Ἄρθρον 22.

Αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου κανονισθήσονται διὰ Β. διατάγματος.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Μαρτίου 1920.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. Ὑπουργός
Δημ. Δίγκας

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Μαρτίου 1920.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός
Ἰω. Α. Τσιριμάνος

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εν Αθήναις τῇ 11 Αυγούστου 1920

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Αριθμός φύλλου 181

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νόμοι

Νόμος 2442 περί ιδρύσεως Ταμείων εκπαιδευτικής πρόνοιας προς κατασκευήν διδακτηρίων καθ' άπαν το Κράτος και προμήθειαν σχολικών επίπλων και διδακτικών οργάνων...

Βασίλικά διατάγματα

- 1. Πάρι προτοπήσεως τῆς ἀπό 9/22 Ἰουλίου 1919 συμβάσεως μεταξὺ τοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἐταιρείας τῶν Ἑλληνικῶν Σιδηροδρόμων.
- 2. Πάρι καθορισμοῦ τῶν ἐπιμέτρων τῶν μισθοδοσιῶν τοῦ προσωπικοῦ τῶν Σιδηροδρόμων τοῦ Κράτους.
- 3. Πάρι ἐκλογῆς πρὸς ἀποστολὴν ἰατρῶν εἰς Ἑλλάδα.
- 4. Πάρι ἰδρύσεως ἀντιφυματικῶν ἰατρείων ἐν Αἰθίοπαι καὶ Περσεί.
- 5. Πάρι καθορισμοῦ τῶν προσόντων τοῦ ἰατρικοῦ καὶ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ τῶν ἀντιφυματικῶν ἰατειῶν.
- 6. Πάρι ἔργων ἐπιτολήσεως τοῦ διὰ φωταερίου φωτισμοῦ τῆς πόλεως Βόλου.
- 7. Πάρι προσωρινῆς ἀναστολῆς τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ ἀπὸ 8 Ἰουλίου 1920 Β. διατάγματος περὶ προσόντων δοκιμασίας ἰδητῶν αὐτοκινήτων ὀχημάτων τροχιοδρόμων.
- 8. Πάρι ἐγκρίσεως προϋπολογισμοῦ ἑλικῆς δαπάνης κατασκευῆς τοῦ ἀπὸ Μιστρά εἰς Ἱερὸν Νάβν Μητροπόλεως τμήματος

- τῆς δημοσίας ὁδοῦ Σπάρτης—Μιστρά 9
- Πάρι ἐγκρίσεως προϋπολογισμοῦ ἑλικῆς δαπάνης κατασκευῆς τῆς ὁδοῦ Ρεθύμνης—Ἀμαρίου (τμήμα Ἐσθελόνη—Ἀγίας Ἰωάννης) μήκους 5728,79 μ. 10
- Πάρι ἐγκρίσεως προϋπολογισμοῦ ἑλικῆς δαπάνης κατασκευῆς ἐπασχευῆς ὁδοῦ ἀπὸ πόλεως Ἰήλου εἰς ἔριον Ἀγίου Ἰωάννου (Πόρτο). 11
- Πάρι ἐγκρίσεως προϋπολογισμοῦ ἑλικῆς δαπάνης διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ὁδοῦ Ρεθύμνης—Ἀμαρίου (τμήμα Πλατανὴ Ἐσθελόνη). 12
- Πάρι ἐγκρίσεως προϋπολογισμοῦ ἀπαιτουμένης ἑλικῆς δαπάνης διὰ κατασκευῆν τοῦ τμήματος ἀπὸ Ἀνω Χάνι Ζεμινοῦ εἰς Στενήν. 13
- Πάρι συστάσεως ταχ. καὶ τηλ. γραφείων εἰς Λέλυθα, Ροῦμιαν κλπ. 14
- Πάρι ἐγκρίσεως σχεδίου κομπολόου Σουβάλας. 15
- Πάρι ἐγκρίσεως προϋπολογισμοῦ δρχ. 7.000 διὰ κατασκευὴν ἑλληνικοῦ καταστράματος γαφύρας Κράτιδος ἐν τῷ νομῷ Ἀχαΐας. 16
- Πάρι παραχῆς ἀδείας κατασκευῆς καὶ ἐγκαταστάσεως τηλεφ. συσκευαίας μεταξὺ τῆς οἰκίας τοῦ Δημ. Χρήστиду καὶ τοῦ φαρμακείου Δ. Β. Γιαννοῦ ἐν Ἑδέσῳ. 17
- Πάρι ἀναγκαστικῆς ἀπαιλοποιήσεως γηπέδου ἐν Θεσσαλονίκῃ. 18
- Διόρθωσις ἡμερησίων εἰς τὸν νόμον 2261 περὶ μέσης ἐμπορικῆς ἐκπαιδεύσεως 19

ΝΟΜΟΙ

(1)

Περί ιδρύσεως Ταμείων εκπαιδευτικῆς πρόνοιας πρὸς κατασκευὴν διδακτηρίων καθ' άπαν το Κράτος καὶ προμήθειαν σχολικῶν επίπλων καὶ διδακτικῶν οργάνων.

Νόμος 2442

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Υποσημίον ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσαντες καὶ διατάξαντες

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Ἰδρυσις καὶ σκοπὸς Ταμείων Ἐκπαιδευτικῆς πρόνοιας καὶ γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 1.

1. Ἐν ἑκάστῳ δήμῳ καὶ κοινότητι ἰδρύεται ἴδιον ἄ Ταμεῖον ἐκπαιδευτικῆς πρόνοιας σκοπὸν ἔχον τὴν ἀπόκτησιν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος διδακτηρίων εὐπρεπῶν, πληροῦτων τοῦ βραχὺ τῆς ὑγεινῆς καὶ παιδαγωγικῆς καὶ τῆς προμήθειαν ἐν αὐτοῖς τῶν ἀναγκασιούτων σχολικῶν ἐπιπέλων καὶ διδακτικῶν οργάνων.

2. Ἐκαστὸν Ταμεῖον ἐκπαιδευτικῆς πρόνοιας ἀποτελεῖ αὐτοτελὲς νομικὸν πρόσωπον ἔχον ἴδιαν παρουσίαν, ἢν κτάνει καθ' άπαντας τοὺς νομίμους τρόπους.

Ἄρθρον 2.

Ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου ἡ δαπάνη τῆς ἀνεγέρσεως καὶ συντηρήσεως (κατασκευῆς καὶ ἐπισκευῆς) διδακτηρίων μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καθ' άπαν το Κράτος, ὡς καὶ ἡ δαπάνη προμήθειας καὶ συντηρήσεως σχολικῶν επίπλων καὶ διδακτικῶν οργάνων βαρύνει, κατὰ τὰς διακρίσεις καὶ διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου, ἐὰ κατὰ τὸ προηγουμένον ἄρθρον ἰδρυμένα κατὰ τόπους Ταμεῖα ἐκπαιδευτικῆς πρόνοιας ὡς καὶ τὰ δυνάμει τῶν νόμων 452 καὶ 1286 ἰδρυμένα σχολικὰ ταμεῖα, ἐπισημασμένα πάντα διὰ τῶν κατὰ τὸν παρόντα νόμον χρηρητῶν τῶν δήμων καὶ κοινότητων καὶ λοιπῶν ἐδικῶν πόρων, τὸ ἑὸ ταμεῖον τῶν ἐκπαιδευτικῶν τελῶν ἀπλῶς συντρέχει τὰ ταμεῖα ταῦτα διὰ συμπληρωματικῆς συνδρομῆς καὶ δασιῶν, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 3.

1. Τὰ καθ' άπαν το Κράτος ὡς διδακτήρια τῆς στοιχειώδους καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως χρησιμοποιοῦμενα, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐσχίστης τοῦ παρόντος νόμου, δημοσικὰ καὶ κοινοτικὰ κτίρια ἐν δὲ ταῖς Νέαις Χώρας καὶ τὰ εἰς τὰς ἀπὸ Τουρκοκρατίας ὀρθοδόξου κοινότητος ἀνήκοντα παντὸς εἴδους διδά-

κτίρια μεταβιβάζονται εις την κυριότητα του κατά το άρθρον 1 ιδρυμένου τοπικού Ταμείου εκπαιδευτικής προνοίας.

2. Τα διδακτήρια ταύτα, ως επίσης και τα από της ισχύος του παρόντος νόμου υπό των Ταμείων εκπαιδευτικής προνοίας και των σχολικών επιτροπών ανεγερόμενα ή άλλως υπ' αυτών αποκτώμενα νέα διδακτήρια, εφ' όσον χρησιμοποιούνται δια την εκπαίδευσιν, εἰσὶν ἀνεπίδεκτα ἀναλλοτριώσεως ἢ ἐπιβαρύνσεως δι' ἐμπραγμάτου δικαιοώματος.

3. Σχολικά κτίρια, κρηόμενα ἀκατάλληλα ὡς διδακτήρια δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ.λπ. μετὰ πρότασιν τῆς παρ' αὐτῇ τεχνικῆς ὑπηρεσίας, δύναται νὰ ἐκποιηθῶσιν, ἀναλλαγῶσι μὲ ἄλλα ἀκίνητα, ἢ ἐπιβαρυνθῶσι δι' ἐμπραγμάτου δικαιοώματος, μόνον δυνάμει ἐιδικῆς ἀδείας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἄρθρον 4.

Ὑπὸ τὸν ὄρον διδακτήρια, ὅπου ἐν τῷ παρόντι νόμῳ γίνεται χρῆσις αὐτοῦ, νοούνται παντὸς αἰῶνος ἀκίνητα, ἐνθὸς λειτουργεῖ οἰκονομικῶς κλάδος τῆς μέσης ἢ στοιχειώδους ἐκπαίδευσως, ἢτοι οὐ μόνον τὸ κυρίως σχολεῖον (δημοτικόν, ἑλληνικόν, γυμνάσιον, νηπιαγωγεῖον, πρακτικὴ σχολή, νυκτερινὴ σχολή, διδασκαλεῖον, γυμναστήριον καὶ πάσης οἰοσθῆναι κατ' ἐπισημάνσεως ἢ ἰδρυομένης διὰ νεωτέρου νόμου), ἀλλὰ καὶ τὰ παραρτήματα αὐτῶν γυμναστήρια, ὑπόστατα, σχολικὴ κήποι, χώροι παιδιῶν, κολυμβητήρια κ.λπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Διοικήσις τῶν Ταμείων εκπαιδευτικῆς προνοίας.

Ἄρθρον 5.

1. Ἐκαστὸν Ταμεῖον εκπαιδευτικῆς προνοίας διοικεῖται ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐπιταμείου μὲν ἐν τοῖς δήμοις, πενταμελούς δὲ ἐν τοῖς κοινότητι.

2. Τρία ἐκ τῶν μελῶν ταύτων ἐν τοῖς δήμοις, δύο δὲ ἐν ταῖς κοινότητι, ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ἰσάριθμα ὑπὸ τῶν μελῶν πασῶν τῶν ἐν τῷ δήμῳ ἢ τῇ κοινότητι ὑποτασσόμενων κατὰ τοὺς νόμους 452 καὶ 1286 σχολικῶν ἐπιτροπῶν μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαίδευσως, καὶ ὡς ἑδῶρον ἢ πέμπτον μέλος διορίζεται εἰς τῶν λειτουργῶν τῆς ἐκπαίδευσως ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ μὲν ἐπιθεωρητοῦ τῆς ἐκπαίδευσως εἰς ἃ μέρη λειτουργεῖ καὶ σχολεῖον μέσης ἐκπαίδευσως, ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ δὲ τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσως εἰς πᾶν ἄλλο μέρος.

3. Ἐν ταῖς Νέαις Χώρας εἰς ἃ μέρη συνιστᾶται Ἀνωτέρα ἐνοριακὴ ἀντιπροσωπεία, κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νόμου περὶ ἐξακριβώσεως κ.λπ. τῶν περιουσιῶν τῶν ἐν ταῖς Νέαις Χώρας Χριστιανικῶν κοινοτήτων εἰς τὰς ἐπιτροπὰς μετέγει ἀποδικαίως ὁ Μητροπολίτης ἢ Ἐπίσκοπος ἢ ὁ Ἀρχιερατικὸς αὐτοῦ ἐπίτροπος, ἐκ δὲ τῶν αἰρετῶν μελῶν αὐτῶν τέσσαρα μὲν μέλη ἐν τοῖς δήμοις, τρία δὲ ἐν ταῖς κοινότητι ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς Ἀνωτέρας ἐνοριακῆς ἀντιπροσωπείας τῆς κοινότητος ταύτης, τὰ δὲ λοιπὰ ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

4. Εἰς ἃς κοινότητας λειτουργεῖ ἐν μόνον σχολεῖον ἢ κατὰ τὸν παρόντα νόμον ἐπιτροπὴ συγχωνεύεται μετὰ τῆς κατὰ τὸν νόμον 452 σχολικῆς ἐπιτροπῆς, δύο ἐκ τῶν αἰρετῶν μελῶν αὐτῆς ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ δύο κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 452, τοῦ δ' ἐκπαιδευτικοῦ λειτουργοῦ ὡς ἄνω.

5. Ὁ τρόπος καὶ ὁ χρόνος τῶν κατὰ τὰ προηγούμενα ἐδάφια ἐκλογῶν κανονισθῆναι διὰ Β. Διατάγματος.

6. Ἐὰν ἐντὸς διμήνου, ἀπὸ τοῦ τεταχθεμένου πρὸς ἐκλογὴν χρόνου, δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν τι συμβούλιον, ἢ ἐνοριακὴ ἀντιπροσωπεία ἢ αἱ σχολικαὶ ἐπιτροπαὶ παραμελῶσι τὴν ἐκλογὴν, διορίζει τὰ αἰρετὰ μέλη ὁ Νομάρχης, προτάσει τοῦ κατὰ τὸ ἐδάφιον 2 ἀρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ τῆς ἐκπαίδευσως.

7. Εἰς ἃ μέρη δὲν ὑφίστανται σχολικαὶ ἐπιτροπαὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν ἐκλεγόμενα μέλη διορίζει ὁ κατὰ τὸ ἐδάφιον 2 ἀρμοδῖος ἐπιθεωρητὴς τῆς ἐκπαίδευσως.

8. Ἡ θητεία τῶν αἰρετῶν μελῶν τῶν ἐπιτροπῶν εἶνε τε-

τρακτῆς, ἀντικαθιστομένου τοῦ ἡμίσεως ἀριθμοῦ τῶν μελῶν ἀπὸ ἐκάστην διετίαν, τῶν δὲ κατὰ τὴν πρώτην διετίαν ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου ἐξερχομένων ὀρισθησάντων διὰ κλήρου δύναται τὸ αὐτὸ πρόσωπον νὰ ἐπανεκληθῇ. Διευρησθῆς τῆς διετίας δύναται μέλος αἰρετὸν ὁποιοῦν διὰ παρέλπι καθήκοντος ἢ ἀμελείαν ἢ ἀνικανότητα περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ, προτάσει τοῦ κατὰ τὸ ἐδάφιον 2 ἀρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ τῆς ἐκπαίδευσως διὰ πρόξεως τοῦ Νομάρχου. Ἡ ἀντικατάστασις γίνεται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἐδαφίων 2 καὶ 3. Τῷ ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ἀπολύει καὶ ἀντικαθιστᾶ κατ' οἰκίαν κρισὶν ὁ κατὰ τὸ ἐδάφιον 2 ἀρμοδῖος ἐπιθεωρητὴς.

9. Ἡ ιδιότης δημοτάρχου, δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβούλου, ἢ μέλους τῆς ἀνωτέρας ἐνοριακῆς ἀντιπροσωπείας, ἢ σχολικῆς ἐπιτροπῆς ἢ συμβουλίου ἱεροῦ ναοῦ δὲν εἶνε ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ιδιότητα μέλους τῶν ἐπιτροπῶν ταύτων.

10. Ἐκαστὴ ἐπιτροπὴ ἐκλέγει ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς τὸν πρόεδρον καὶ ταμίαν, ὀνομάζει δὲ καὶ δύο ἄλλους ἀναπληρωτὰς αὐτῶν κωλυομένων. Χρὴς δὲ γραμματεῖς ἐκπληροῖ ὁ ἐκπαιδευτικὸς λειτουργός, εἰς δὲ ἐν πόλεσιν ἐχοῦσας πλείονα τῶν δεκα διδακτηρίων δύναται νὰ παρέχηται ἐκ τοῦ ταμείου μηνιαῖον ἐπίδομα μέχρι 50 δραχμῶν, προτάσει τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἐδαφίου 3 προεδρεύει ὁ Μητροπολίτης, ἢ Ἐπίσκοπος ἢ ὁ Ἀρχιερατικὸς αὐτοῦ ἐπίτροπος, ἢ δὲ ἐπιτροπὴ ἐκλέγει τὸν ἀναπληροῦντα αὐτὸν ἀντιπρόεδρον.

11. Τὸ ταμεῖον ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς, ἐνεργούντος συμφώνως πρὸς τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς. Διὰ τὴν εἰσπραξὴν χρημάτων ἀπαιτεῖται συνυπογραφή προέδρου καὶ ταμίου.

12. Ἡ ἐπιτροπὴ εὐρίσκειται ἐν ἀπαρτίῃ, ἐὰν οἱ παρόντες εἶνε πλείονες τῶν ἀπόντων (ἐν οἷς καὶ οἱ τυχόν ἐλλείποντες), αἱ δ' ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν τῶν παρόντων, ἐν ἰσοψηφίᾳ νικίῶσιν τῆς ψήφου τοῦ προέδρου ἢ προεδρεύοντος.

13. Διὰ Β. διατάγματος θέλουσι καθορισθῆ αἱ λεπτομέρειαι τῶν συνεδρίων καὶ τῆς καθέλου λειτουργίας τῶν ἐπιτροπῶν τοῦ παρόντος ἄρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Πόροι τῶν ταμείων εκπαιδευτικῆς προνοίας.

Ἄρθρον 6.

1. Πόροι τῶν ταμείων εκπαιδευτικῆς προνοίας εἶνε :

α') Προῖον εἰδικῆς τοπικῆς φορολογίας ἢ ὑποχρεωτικῶν ἐργῶν, ἐπιβαλλομένων κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 8, 9 καὶ 13.

β') Αἱ ὑπὸ τῶν οἰκίων δέμων καὶ κοινοτήτων χορηγία, κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 7 ὀριζόμενα.

γ') Τὰ παρ' ἐκάστης σχολικῆς ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν πόρων αὐτῆς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀνεγέρσεως διδακτηρίου ἢ πραγμαθείας σχολικῶν ἐπιπέλων ἢ διδακτικῶν ὀργάνων φηριζόμενα ποσά.

δ') Ἐν ταῖς Νέαις Χώρας τὰ ἐκ τῶν σχολικῶν περιουσιῶν διὰ τὴν ἀνεγερσιν ἢ ἐπισκευῆς διδακτηρίων καὶ τὴν πρῆμθησαν ὀργάνων καὶ ἐπιπέλων διατιθέμενα ἐν ἐκάστη κοινότητι ποσά, κατὰ τὰ ἐν τῷ νόμῳ περὶ ἐξακριβώσεως κ.λπ. τῶν περιουσιῶν τῶν ἐν ταῖς Νέαις Χώρας Χριστιανικῶν κοινοτήτων εἰδικῶς καθοριζόμενα.

ε') Τὰ παρὰ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συμβουλίων τῶν Ἱ. Ναῶν ἢ τῶν Ἡγουμενοσυμβουλίων τῶν Ἱ. Μονῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀνεγέρσεως διδακτηρίου φηριζόμενα ποσά ἢ παραχωρούμενα ἀκίνητα ἢ γῆπεδα, κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 12 εἰδικώτερον καθοριζόμενα.

ς') Αἱ ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐκ τοῦ ταμείου ἐκπαιδευτικῶν τῶν παρεχόμενα χορηγία καὶ τὰ δάνεια, κατὰ τὰ ἀνωτέρω καὶ ἐν ἀρθροῖς 20-23 ὀριζόμενα.

ζ') Τὰ ἐκ τοῦ ἐνοτήμου ἐκπαιδευτικῆς προνοίας εἰσπραττόμενα καὶ εἰς ἕκαστον ταμεῖον ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ἀποδιδόμενα κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 11 ὀριζόμενα.

γ) Κληροδοτήματα και δωρεά προς τὰ ταμεία εκπαιδευτικής προνοίας.

δ) Έκδοτος έρματος διενεργούμενος μεταξύ τών μελών τού δήμου ή τής κοινότητας και ιδίως εισφοραί έκούσται εις είδη ή εις χρήμα, κατά τόν χρόνον τής συγκομιδής τών προϊόντων ή εις οικοδομησίμους ύλες.

ε) Εισφοραί εις προσωπικήν έργασίαν ή εις δωρεάν μετεκείνου ύλικών οικοδομησίμων ή επίπλων κλπ., εις τόν τόπον τού προορισμού των.

ια) Προϊόν έκποίησης του άκαταλλήλου προς άνοικοδόμην ένεκα τής τοποθεσίας του κριθέντος παλαιού δημοσίου, δημοτικού ή κοινοτικού διδασκηρίου ή και άλλου τυχόν άκινήτου παραχωρηθέντος ή περιελθόντος όπωσδήποτε εις τό τμήαν, ώς και μισθώματα τυχόν έμισθώσεως τούτων άκινήτων.

ιβ) Προϊόν έκποίησης άρχήστου ύλικού τού τυχόν παλαιού σχολείου (δημοσίου, δημοτικού ή κοινοτικού, ή ιδίου τού Ταμείου) κτηρίου ή παραρτημάτων αυτού.

2. Αι εις είδη εισφοραί, πλην τών χρησίμων διά τήν άκίνητην ή έπισκευήν, τού σχολείου οικοδομησίμων ύλικών, άκυρώσται υπό τής έπιτροπής διά προχρόνου δημοπρασίας, άκυρώσται εις τήν έγκρισιν τού Νομάρχου, έφ' όσον ή άνω των έκποιούμενων υπερβαίνει τάς πεντακοσίας δραγματάς αι δέν πρόκειται περί είδών ύποκειμένων εις εφοράν δε' α' κα άκυρώσται έγκρισιν.

3. Διά τήν έκποίησιν των κατά τήν παράγραφον ια' τού άρθρου 1 άκινήτων και των κατά τήν παράγραφον ιβ' τού αυτού άρθρου ύλικών άκυρώσται έγκρισιν τού Έπιουργείου ή Έκκλησιαστικών κλπ., μετά προηγουμένη γνωμοδότησιν τής γενικής ύπηρεσίας στρατιωτικήν εις έκθεσιν ποιούσας καταστάσεως τού άκινήτου ή πίνακα τών άρχήστων ύλικών, συνταγμένα παρ' άρμοδίου ύπαλλήλου κατόπιν αούτου και καθορίζοντα τήν έλαγίστην δεκτήν προσφοράν, περί ής επί πλέον ζητείται και ένοσχος γνωμοδότησιν δύο πραγματογνωμόνων διορισθέντων υπό τού άρμοδίου έπιθεωρητού ή έκπαιδευτικού. Η έκποίησης ένοσγείται πάντοτε διά δημοπρασίας, ήτις δύναται να είναι και ραντοά. Δημοπρασιούμενη άπραξιώς δέκα πάντε τουλάχιστον ήμέρας πρότερον διά τή των πλειοδοτούντων άνωσίων ένοσμοίδων, όριζομένων υπό τού άρμοδίου έπιθεωρητού τής έκπαιδευτικής.

4. Τών διατάξεων τού προηγουμένου άρθρου έξαιρουμένη αι άνω αξίας κατωτέρας τών 500 δραγματών. Η έκποίησης ένοσγείται πάντοτε διά δημοπρασίας κατά τού προηγουμένου άρθρου.

5. Οί τίμοι κληροδοτημάτων ύπαγουμένων υπό τήν έκποίησιν τού Έπιουργείου τών Έκκλησιαστικών κλπ. οι διατιθέμενοι ήτοι τούδε προς συντήρησιν δημοτικών σχολείων, δύνονται ποιούσιν τής διανοησιατικής έκάστου έπιτροπής και έγκρίσει τού Έπιουργίου, είτε να περιέλθωσιν εις τού οικείον ταμείον έκπαιδευτικής προνοίας ώς πόσοι αυτού, είτε να διατίθενται δι' άλλου έκπαιδευτικού σκοπού, προσυμείνων πόσοτε των δ' άλλων τών αναγκαίων διαθηκών, τού δημοσίου άναλωθέντων τών οποίων περιπτώσει τάς δαπάνας τής λειτουργίας τών εν τούτοις σχολείων.

Άρθρον 7.

1. Έκάστος δήμος και κοινότης ύποχρεούται να εισφέρει εις τούς σκοπούς τού τοπικού Ταμείου έκπαιδευτικής προνοίας διά τών άκαλούθων χορηγιών.

α) Δι' άναγραφής πιστώσεως εν τοις προϋπολογισμοίς τού δήμου προς τούς πόρους και τήν οικονομικήν θέσιν έκάστου.

β) Διά τής παραχωρήσεως τού προς άνέγερσιν έκάστου διδασκηρίου καταλλήλου γηπέδου ή τού αντίτιμου αυτού, έφ' όσον δέν ύπάρχει τούσπου καταλλήλου τού δημοσίου ή τής κοινότητας έπιτροπής ή τού ίδιου Ταμείου.

γ) Διά τής έπιβολής ειδικής τοπικής φορολογίας ή ύ-

ποχρεωτικής εισφοράς και προσωπικής έργασίας (κατά τού άρθρου 8, 9 και 13).

2. Έπιτρέπεται ή δωρεά οίουδήποτε δημοτικού ή κοινοτικού άκινήτου (οικοδομημάτων ή γηπέδου) όπωσ χρησιμούση ώς διδασκηρίον ή δι' άνέγερσιν τούτου επ' αυτού. Επίσης έπιτρέπεται ή έκποίησης άκινήτων τών δήμων και κοινοτήτων, όπως τού τίμημα χρησιμοποιήθι διά τήν άνέγερσιν διδασκηρίου εν αυτοίς ή ή παραχώρησις τούσπου προς τού Ταμείον έκπαιδευτικής προνοίας όπωσ έκποιήθωσιν επ' αυτού και τού τίμημα χρησιμούση διά τόν σκοπόν τούτον. Εις πάσας τάς περιπτώσεις τάτας δέν άπαιτείται ή υπό τού άρθρου 128 τού νόμου ΔΝΖ' προβλεπομένη έγκρισιν διά Β. Διατάκτης.

3. Έπιτρέπεται ή έκποίησης προς Ταμεία έκπαιδευτικής προνοίας ή προς σχολικές έπιτροπές οίουδήποτε δημοτικού ή κοινοτικού άκινήτου όπωσ χρησιμούση ώς διδασκηρίον δι' άπ' εθείας συμφωνίας ύποκειμένης εις τήν έγκρισιν τού Έπιουργίου τών Έκκλησιαστικών κλπ. μετά γνωμοδότησιν και έκτίμησιν τής αξίας τού άκινήτου παρ' έπιτροπής άποτελουμένης εν τού άρμοδίου έπιθεωρητού, ένός τεχνικού ύπαλλήλου, διορισμένου υπό τού Έπιουργείου τών Έκκλησιαστικών και ένός δημοσίου ύπαλλήλου, διοριζομένου υπό τού οικείου Νομάρχου. Τήν γνωμοδότησιν και έκτίμησιν ταύτην δέον να συνοδεύη έκθεση τού τεχνικού ύπαλλήλου περί τής καταστάσεως τού άκινήτου και έντοκος έκτίμησις δύο πραγματογνωμόνων, διοριζομένων υπό τού άρμοδίου Είρηνοδίκου. Τήρησις έτέρως τινός διατυπώσεως δέν άπαιτείται.

4. Έπιτρέπεται ή σύναψις δανείου παρ ά δήμου ή κοινότητας, όπωσ τού ποσό, αυτού παραχωρηθι εις τού έπίσκοπο, ταμείον έκπαιδευτικής προνοίας και χρησιμούση διά τήν άνέγερσιν διδασκηρίου, επί ύποθήκη μέρους ή όλουκλήρου τής άκινήτου περιουσίας αυτού. Διά τήν έγκρισιν, σύναψιν τούσπου δανείου άρκεί όπλη άπόφασις τού δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, λαμβανόμενη δι' άπόλυτου πλειοψηφίας τού συνόλου τών μελών, αυτού και έγκρισιν τού οικείου Νομάρχου, (ή τού Έπιουργίου τών Έπισημοτικών κατ' έρεσιν τής άποσάσεως τού νομάρχου), μη ίσχυουσών εν προκειμένω τών άλλων διατυπώσεων τού άρθρου 130 τού νόμου ΔΝΖ', ώς έτροποποιήθη διά τού νόμου 641.

5. Μη άναγραφομένης εν τώ δημοτικό ή κοινοτικό προϋπολογισμώ τής κατά τού άρθρον 1 α' τού παρόντος άρθρου πιστώσεως, ό νομάρχης, κατά τάς διατάξεις τού άρθρου 68 τού νόμου ΔΝΖ' (ώς έτροποποιήθη διά τού νόμου 641) είτε και αίτήσει τού άρμοδίου έπιθεωρητού τής έκπαιδευτικής, δύναται να άναγράψη τούσπου πιστώσιν, έφ' όσον τά τακτικά έσοδα τού προϋπολογισμού υπερβαίνωσιν τάς κατά τού άρθρου 64 και 66 τού νόμου ΔΝΖ' ύποχρεωτικές δαπάνας τού δήμου ή τής κοινότητας.

6. Τά υπό τών δήμων και κοινοτήτων ύπερ τών ταμείων έκπαιδευτικής προνοίας χορηγούμενα ποσά, είτε διά τής άναγραφής πιστώσεως εν τώ προϋπολογισμώ αυτού, είτε εν τού τίμηματος έκποιήθέντος άκινήτου ή εξ ένοσθηκού δανείου κατά τάς διατάξεις τού άρθρου 2, είτε εν τού κατά τάς διατάξεις τού άρθρου 4 συναπτομένου δανείου, καταβάλλονται εις τού οικείον Ταμείον έκπαιδευτικής προνοίας, δύναται έντάλακτος τού δήμου ή τής κοινότητας, ή έκδιδομένου υπό τού νομάρχου κατά τάς διατάξεις τού άρθρου 75 τού νόμου ΔΝΖ'.

Άρθρον 8.

1. Έντός έτους από τής έφαρμογής τού παρόντος νόμου τά δημοτικά και κοινοτικά συμβόλια ύποχρεούται να άποφασίσωσι περί τής έπιβλητέας κατά τού άρθρα 58, 59 και 61 τού νόμου ΔΝΖ' (ώς έτροποποιήθη διά μεταγενεστέρων νόμων) δημοτικής ή κοινοτικής φορολογίας ή ύποχρεωτικού, έράδων, ειδικής ή τήν άνέγερσιν τού τοπικού Ταμείου έκπαιδευτικής προνοίας, έφ' όσον τού υπό έκάστου τών ειρημένων, άρθρων καθοριζόμενον άφορολογικών όριον δέν έχει εξαντληθι διά τής προς κάλυψιν τών λοιπών δημοτικών και κοινοτικών δαπανών έπιβεβλημένης φορολογίας.

2. Το είδος και ποσό της φορολογίας ως και ο χρόνος της διαρκείας αυτής κανονίζονται αναλόγως του είδους και της υπολογιζομένης αξίας των εν τη περιφέρειά εκάστου δήμου ή κοινότητας ανεγερτέων διδακτηρίων ή αναγκαούντων εις αυτά σχολικών επίπλων και οργάνων. πάντως όμως δεν δύναται να υπερβή το δι' έκαστον είδος φορολογίας εν τοις ειρημένους άρθροις του νόμου ΔΝΖ' καθορισμένον ανώτατον ποσοτικόν και χρονικόν όριον, πλην τών, εν τοις επόμενοις άρθροις τροποποιήσεων. Υπό τούτων περιρρισμού δύναται, διά μεταγενεστέρας απόφασεως, και μετά πάροδον της εν άρθρῳ 1 προθεσμίας ν' αυξηθῆ τὸ ποσοστὸν της επιβληθείσης φορολογίας ἢ νὰ παρταθῆ ὁ χρόνος της διαρκείας αὐτῆς ἢ και νὰ ἐπιβληθῆ τὸ πρῶτον τοιαύτη φορολογία. Ὡς βῆσις πρὸς ὑπολογισμὸν της ὡς ἄνω αξίας, λαμβάνονται ὡς ἔστιν αἱ περὶ τούτου γενικαὶ ὁδηγίαι τοῦ Ὑπουργίου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

3. Ἡ εἰδικὴ αὐτῆ φορολογία και οἱ ἔρανοι δύναται νὰ ἐπιβληθῶσι, διά χρονικὴν περίοδον υπερβαίνουσαν τὸ ἔτος ἢ τὴν κοινοτικὴν ἢ δημοτικὴν περίοδον, ἀλλ' ὡς μίξονα τῶν δέκα ἐτῶν, ἀρξομένων ἐκ προκειμένου τῶν ἀνωθέντων διατάξεων τῶν άρθρων 58 και 61 τοῦ νόμου ΔΝΖ'. Ἡ περὶ τοιαυτικῶν διατάξεων τοῦ άρθρου τρίτου τοῦ άρθρου 61 τοῦ νόμου ΔΝΖ', ὡς ἐπιτροπικήν διὰ τοῦ νόμου 641, δὲν ἐφαρμόζεται ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει, μηδενικῶς γινεμένης διακρίσεως μεταξὺ τοιαυτικῶν και λοιπῶν κοινοτήτων.

4. Διὰ τὴν ἐπιβολὴν φορολογίας κατὰ τὸ ἄρθρον 61 τοῦ νόμου ΔΝΖ' ἀρκεῖ ἡ ἀπόλυτος πλειοψηφία τοῦ ὅλου ἀρθροῦ τῶν μελῶν τοῦ κοινοτικοῦ ἢ δημοτικοῦ συμβουλίου.

5. Ἡ ἀπᾶς ἐπιβληθεῖσα κατὰ τ' ἀνωτέρω φορολογία δὲν δύναται νὰ καταργηθῆ ἢ μεταβληθῆ ἄνευ ἐγκρίσεως τῶν Ὑπουργῶν τῶν Ἐσωτερικῶν και τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, και της Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 9.

1. Παρεργαζομένης της κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον προθεσμίας, δὲν μηδενίαν ἐπιβλῆ φορολογίαν ἢ ὑποχρεωτικὴν εἰσφοράν τὸ δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν συμβούλιον, ἢ ἡ ἐπιβληθεῖσα κρηθῆ ὅπως ἀνεπαρκῆς και δυσανάλογος πρὸς τὰς ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας ἐν σχέσει πρὸς τὴν οικονομικὴν κατάστασιν τοῦ δήμου ἢ της κοινότητος, οἱ Ὑπουργοὶ τῶν Ἐσωτερικῶν και τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. ἀπορροσίζουσι, μετὰ γνώμην τοῦ οἰκείου Νομάρχου και Ἐπιθεωρητοῦ της ἐκπαιδεύσεως, περὶ της ἐπιβλητέας κατὰ τὰ ἄρθρα 58, 59 και 61 τοῦ νόμου ΔΝΖ' φορολογίας ἢ ὑποχρεωτικοῦ ἔρανου και περὶ τοῦ χρόνου της διαρκείας αὐτῶν, ἰσχυομένων και ἐν προκειμένῳ τῶν διατάξεων τῶν άρθρων 2 και 3 τοῦ προηγούμενου άρθρου.

2. Ἡ φορολογία και οἱ ἔρανοι οὗτοι καθίστανται ὑποχρεωτικοὶ διὰ τε τοὺς φορολογουμένους και τὸ οἰκείον δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν συμβούλιον ἀπὸ της δημοσεύσεως τοῦ σχετικοῦ Β. Διατάγματος.

3. Ἐπίσης διὰ Β. Διατάγματος, ὑπὸ τῶν αὐτῶν Ὑπουργῶν προκαλουμένων, δύναται νὰ ἐρισθῆ ὅτι μέρος ἢ τὸ ὅλον τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 9 ἔδαφρον 4 και ἄρθρον 23 ἔδαφρον 6 τοῦ νόμου 1640 ὑπὲρ τῶν δήμων ἢ κοινοτήτων ἐκχωρουμένου ποσοτοῦ ἐπὶ τοῦ φόρου της καθαράς προσόδου, θὰ διατιθῆται ἐπὶ ὀρισμένην χρονικὴν περίοδον, καθοριζομένην ἐν τῷ Διατάγματι, ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ της ἐνίσχυσεως τοῦ τοπικοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς προνοίας.

4. Διὰ Β. Διατάγματος θέλει καθορισθῆ ὁ τρόπος της βεβαιώσεως, της κατὰ τὸ ἔδαφρον πρῶτον τοῦ παρόντος άρθρου ἐπιβληθούσης φορολογίας.

Ἄρθρον 10.

1. Αἱ ἐκ της καθ' ἐν τῶν δύο προηγούμενων άρθρων ἐπιβληθούσης εἰδικῆς φορολογίας και τῶν ὑποχρεωτικῶν ἔρανων προσόδοι εἰσπράττονται καθ' ὅν και αἱ λοιπαὶ τοῦ δήμου ἢ της κοινότητος προσόδοι και φόροι τρόπον, ἀπαριθμῶνται δὲ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἔδαφρου 2 τοῦ άρθρου 15, φεραθέντα

να καθ' ἑλθῶν τὴν περίοδον δι' ἣν ἐπιβλήθη ἡ φορολογία ἢ οἱ ἔρανοι ὑπὲρ τοῦ Ταμείου ἐκπαιδευτικῆς προνοίας, μὴ ἐπιτροπικῶν της ἀνομιξείως αὐτῶν μετὰ τῶν ἄλλων δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν προσόδων ἢ της χρησιμοποίησεως αὐτῶν δι' ἄλλας ἀνάγκας τοῦ δήμου ἢ της κοινότητος.

2. Ὁ παραβάτης της προηγούμενης διατάξεως ταμίας ἢ εἰσπράκτωρ, ὡς και οἱ ἐντεταλμένοι δημοτικοὶ ἢ κοινοτικοὶ ἀρχοῦντες εὐθύνονται εἰς ἀποκατάστασιν διὰ της ἀτομικῆς τῶν ἀρριουσίας ἑκάστοις εἰς ὀλόκληρον, τιμωροῦνται δὲ και μὲ φυλάκισιν μέχρις ἑτῶν μῆνῶν.

Ἄρθρον 11.

1. Τὸ συμφῶνος πρὸς τὸν νόμον ΓΥΛΗ' (3438) καταβληόμενον ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἑνησηον Γυμναστικῆς μετονομάζεται εἰς ἑνησηον Ἐκπαιδευτικῆς προνοίας, ἐπιτείνεται δὲ ἡ καταβολὴ αὐτοῦ ἐπὶ πάντων τῶν μαθητῶν τῶν σχολικῶν Μέσων και Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἀμφοτέρων τῶν φύλων, δημοσίων τε και ἰδιωτικῶν, οἵτινες ὀφείλουσι νὰ λαμβάνουσι, ἀνεκτικῶν προαγωγῆς, ἄνευ της προαγωγῆς τοῦ ὁποίου δὲν ἐπιτρέπεται ἢ εἰς ἀνωτέρω τάξιν τοῦ αὐτοῦ ἢ ἐτέρου σχολικοῦ ἐγγραφῆ ἢ κατάταξις. Ἐπὶ τῶν ἀνεκτικῶν τούτων ἐπικολλᾶται τὸ ἀνωτέρω ἑνησηον ἀξίας μίαις μὲν δραχμῆς διὰ τὰς δύο κατωτέρας τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολικοῦ, δύο δὲ δραχμῶν, διὰ πάσας τὰς λοιπὰς τάξεις της στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως κα διὰ τὴν σχολεῖα της μέσης ἐκπαιδεύσεως. Δύο ἐπίσης δραχμῶν, ὅσον ἑνησηον ἐπικολλᾶται εἰς τὰ ἀπολυτήρια τῶν δημοτικῶν και ἑλληρικῶν σχολικῶν, δημοσίων και ἰδιωτικῶν, ἄνευ της προαγωγῆς τῶν ὁποίων δὲν ἐπιτρέπεται ἢ ἐγγραφῆ ἢ κατάταξις εἰς ἄλλα σχολεῖα· εἰς δὲ τὰ ἀπολυτήρια τῶν γυμνασίων και ἰδιωτικῶν γυμνασιακῶν λυκείων ἐπικολλᾶται παντὶδραχμῶν ἑνησηον.

2. Εἰς μαθητὰς, ἀποδεδειγμένους ἀπόρους, δύναται νὰ χορηγῶσι τὸ ἀπαιτούμενον ἑνησηον δωρεάν ἢ ἐπὶ καταβολῇ τοῦ ἡμισσοῦ της αξίας αὐτοῦ αἱ κατὰ τοὺς νόμους 452 και 1286 σχολικαὶ ἐπιτροπαὶ, καταβάλλουσαι τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ἐκ τοῦ σχολικοῦ ταμείου. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ παροχὴ δωρεάν ἑνησηων εἰς πλείονας τοῦ ἐνὸς δεκάτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν τοῦ σχολικοῦ, πλην ἂν εἶνε τέσσαρ τῶν ἐν πολέμῳ πεσόντων, ἐπὶ καταβολῇ δὲ τοῦ ἡμισσοῦ της αξίας αὐτοῦ εἰς πλείονας ἐνὸς ἐτέρου δεκάτου τῶν μαθητῶν τοῦ σχολικοῦ.

3. Τὰ ὑπὸ τῶν σχολικῶν ἐπιτροπῶν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔδαφρον, καταβληόμενα δύναται ν' ἀποθῶσιν, αὐταῖς ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ταμείου ἐκπαιδευτικῆς προνοίας, ὅσας κατὰ τὴν κρίσιν της διοικήσεως αὐτῆς ἐπιτροπῆς ἐπιβάλλει τὴν ἀπόδοσιν ἢ οικονομικὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου της σχολικῆς ἐπιτροπῆς.

4. Ἐκ τῶν εἰσπράξεων, τῶν πραγματοποιουμένων ἐκ τοῦ κατὰ τὸ ἔδαφρον 1 τοῦ παρόντος άρθρου ἑνησηου, τὰ μὲν τρία τέταρτα εἰσάγονται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν ταμίων εἰς τὸ Ταμεῖον Παρκαταθηκῶν και Δανείων διὰ γραμματίου παρακαταθήκης χωριστῶν δι' ἑκάστον ταμεῖον ἐκπαιδευτικῆς προνοίας· και διὰ λογαριασμῶν τοῦ ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν, τὸ δὲ ἑν τέταρτον εἰσάγεται εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον, διὰ γραμματίου ὑπὸ τῶν λογαριασμῶν «Κεφάλαιον σχολικῆς γυμναστικῆς».

Διὰ Β. Διατάγματος ἐκδοθησομένου παρὰ τῶν Ὑπουργῶν τῶν Οἰκονομικῶν και τῶν Ἐκκλησιαστικῶν θέλουσι καθορισθῆ αἱ λεπτομέρειαι ἐ, γίνει της εἰσπράξεως και της καταστάσεως τῶν εἰσπράξεων ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἑνησηου.

Ἄρθρον 12.

Ἐπιτρέπεται ἡ δωρεὰ ἢ ἐκποίηση ἐκκλησιαστικοῦ ἢ μοναχτηριακοῦ ἀκινήτου πρὸς Ταμεῖα Ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ πρὸς σχολικὰς ἐπιτροπὰς ὅπως χρησιμοση ὡς διδακτηρίων ἢ δι' ἀνεγερσιν τοιούτων δι' ἀπ' εὐθείας μεταξὺ τῶν συμβουλίων αὐτῶν και τῶν ἐν λόγῳ ἐπιτροπῶν συμφωνίας, ὑποκειμένης εἰς τὴν ἐγκρίσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἔδαφρου 3 τοῦ άρθρου 7 ἐφαρμόζομένης κατ' ἀναλογίαν, ἄνευ ἀνάγκης τυχῆσεως ἐπὲρ τῶν διατυπώσεως, τηρηθῆναις και της ἀποφάσεως τῶν ἐπιτροπῶν 2 τοῦ άρθρου 17.

*Άρθρον 13.

1. Παραρτημένης πλήρους πενταετίας από της έναρξης του παρόντος νόμου, εάν οι συλλεγόμενοι πόροι ταμείου τινός εκπαιδευτικής προνοίας και το κατά το επόμενον άρθρον συνάφην δάνειον, συνολογισμένης και της κατά το άρθρον 20 ενδραμίας του Κράτους, δεν κρίνονται άπαρκή διά την ταμίαν εκπλήρωσιν των εν άρθρω 1 σκοπών του Ταμείου, επιτίθειται ή έπιβολή από της πρώτης του άμέσεως επόμενου οικονομικού έτους, προσθέτου φόρου μέχρι 10 ο/ο επί του κατά τόν νόμον 1640 φόρου των κατηγοριών Β, Δ, Ε και Ζ βεβαιουμένων εντός της περιφερείας της οικείας κοινότητας ή του ήμου.

Η φορολογία αυτή επιβάλλεται εν τη περιφερεία άρισμένης κοινότητας ή δήμου διά Β. Διατάγματος προκαλουμένου υπό των Υπουργών των Οικονομικών, των Έσωτερικών και Εκκλησιαστικών και της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως διά χρονικήν περίοδον καθοριζομένην εν τω Διατάγματι αναλόγως των προβλεπομένων αναγκών του Ταμείου καθ' όμοιον τρόπον καταργείται ή παραλείπεται ο χρόνος της ισχύος αυτής.

3. Τά της βεβαίωσης εισπραξέως και αποδόσεως του φόρου τούτου θέλουσι κανονισθή διά Β. Διατάγματος προτάσει των Υπουργών των Έσωτερικών, των Οικονομικών και των Εκκλησιαστικών και της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως.

*Άρθρον 14.

Την κατά τα άρθρα 8, 9, 11 και 13 πρόσδοον εκ φορολογίας υποχρεωτικών έφάνων, ενόσμου, ποσοστού φόρου καθαράς εσοδών κλπ. παρέχον υπέγγισον τό Ταμείον εκπαιδευτικής προνοίας δύναται να συνάφη δάνεια, υπό την έγκρισιν του Υπουργείου των Εκκλησιαστικών. Έν τοιαύτη περιπτώσει τό Υπουργείον των Εκκλησιαστικών προνοεί περί της έγκρίσεως καταβολής των υποχρεωτικών εν τίν δανειστών και περί της μη αναμείξεως των διά την υπηρεσίαν των δανείων υπεγγών πρόσδοον μετά των άλλων χρημάτων των Ταμείων εκπαιδευτικής προνοίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Κατάθεσις πόρων και λογιστική υπηρεσία.

*Άρθρον 15.

1. Πάν εισπραττόμενον υπό του Ταμείου εκπαιδευτικής προνοίας ποσόν κατατίθεται άμεληθείη παρά τω Ταμείω Παρακαταθηκών και Δανείων. Η κατάθεσις γίνεται εν μόν ταίς έπαρχίαις παρά τω άρμόδιω έπαρχιακώ ταμίω ως πράκτορι του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, εν δε εαίς Αθήναις άν' ειθείας παρά τω Κεντρικώ καταστήματι του Ταμείου τούτου.

2. Καθ' όμοιον τρόπον παρά τω αυτώ Ταμείω Παρακαταθηκών και Δανείων κατατίθενται τό εισπραττόμενα υπό έκάστου Ταμείου εκπαιδευτικής προνοίας εκ της κατά τα άρθρα 8 και 9 επιβληθείσης τοπικής φορολογίας ή υποχρεωτικών έφάνων ως και τό εκ του κατά τό άρθρον 13 επιβληθέντος ποσοστού επί του φόρου της καθαράς πρόσδοου εισπραττόμενου.

3. Πάντα αι κατά τ' άνωτέρω κατάθεσις γίνονται εις λογαριασμόν του Ταμείου Εκπαιδευτικών Τελών, παρ' ο τριετείου έθρος λογαριασμού δι' έκαστον Ταμείον εκπαιδευτικής προνοίας.

4. Έκαστον κατατιθέμενον ποσόν άποφέρει ύπέρ του Ταμείου εκπαιδευτικών τελών των υπό του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων κατά τόν οργανισμόν αυτού κανονίζομενον νόμον. Ο δέ παρά τω Ταμείω Εκπαιδευτικών Τελών λογαριασμός έκάστου Ταμείου εκπαιδευτικής προνοίας είναι τριετής άπό εκάστου έφ' ής έγίνετο έκάστη κατάθεσις και επί της γρημάσεως, με τόκον έτήσιον ίσον προς τόν υπό του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων κανονίζομενον.

5. Τά έξ έκαστίων εισπρατών ή έφάνων, εκ προσωπικής έργασίας των κατοίκων και εκ κληροδοτημάτων και δωρεών προς τ' Ταμείον εκπαιδευτικής προνοίας εισπραττόμενα ποσά, δύνανται ή Υπουργός των Εκκλησιαστικών κλπ. να επιτρέψω

έπως εξαφαιθώσι των διατάξεων του άρθρου 1, κατατεθώσι ή εις την υποδεικνυομένην ύπ' αυτού Τράπεζαν εις λογαριασμόν του οικείου Ταμείου Εκπαιδευτικής Προνοίας.

6. Οι κατά τά άνωτέρω ύπόγρασι εις κατάθεσιν, παραμελούντες να ενεργήσωσι ταύτην έμπροσθέντως, τιμωρούνται με πρόστιμον μέχρις 100 δραχμών, επιβαλλόμενον υπό του Υπουργού των Εκκλησιαστικών κλπ., άρνούμενοι δέ και δυστροπούντες, με φυλάκισην μέχρις ενός μηνός, άν μη συντρέξω βαρυτέρα ποινική παράστασις.

*Άρθρον 16.

1. Αι άναλήψεις των εις έκαστον Ταμείον Εκπαιδευτικής προνοίας άνηκασών καταθέσεων, διά την πληρωμή των κατά τό άρθρον 1 δαπανών γίνονται μόνον τη έγκρισει του Υπουργείου των Εκκλησιαστικών κλπ. ή του οικείου άπαιθωρητού, κατόπιν γενικής ή ειδικής έξουσιοδοτήσεως υπό του Υπουργού, δυνάμει αποδείξεως του οικείου Ταμείου, ή έπισυνάπτεται ως δικαιολογητικών και ή έγκρισις.

2. Τά αναλαμβανόμενα παρά του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, κατατιθέμενα παρά τη άρμόδιον υπό του Υπουργείου πλησιέστερα Τράπεζη, άν υπερβαίνοσι τάς 1000 δραχμάς εις άνοικτόν λογαριασμόν του Ταμείου εκπαιδευτικής προνοίας, δαπανώνται υπό του ταμίου, συμφώνως προς τάς άποφάσεις της έπιτροπής (κατά τό 5' κεφάλαιον, άρθρον 24 κ. έ.), δυνάμει ενταλάμενον του Προέδρου έκάστου Ταμείου.

*Άρθρον 17.

1. Ο τρόπος της τηρήσεως των λογαριασμών και λογιστικών βιβλίων εν τε τω Υπουργείω και παρ' έκάστου Ταμείου εκπαιδευτικής προνοίας διά τάς μεταξύ Ταμείου εκπαιδευτικών τελών, του μετολαβόντος Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων και των καθ' έκαστον Ταμείον εκπαιδευτικής προνοίας διασπληθείας και χρεωπιστώσεως κατά τάς διατάξεις του παρόντος νόμου, ως και τό άνταλλασσόμενα μεταξύ αυτών έγγραφα, κανονισθήσονται διά Β. διατάγματος.

2. Διά την υπηρεσίαν ταύτην συνιστάται παρά τω Υπουργείω των Εκκλησιαστικών κλπ. ίδιον γραφείον, όσπως τό προσωπικόν αποτελούσιν εις προϊστάμενος, επί βαθμύ και μετ' ή γραμματέως α' τάξεως ή τμηματάρχου β' τάξεως, και 3-5 λογιστάι, επί βαθμύ και μετ' ή λογιστού α' ή β' τάξεως ή και υπολογιστού ή γραφέως. Τά προσόντα προς διορισμόν εις τάς θέσεις ταύτας θέλουσι κανονισθή διά Β. Διατάγματος. Ως προϊστάμενος του γραφείου τούτου δύναται ν' άποσπασθή και άρχιλογιστής εκ του προσωπικού του Γενικού Λογιστηρίου διά πράξεως των Υπουργών των Οικονομικών και των Εκκλησιαστικών κλπ.

Έν τη πρώτη περιπτώσει ο κατά τάς κειμένης διατάξεις άναγκασόμενος έλεγχος επί των ειδικών ταμείων ενεργείται και επί της διαχειρίσεως της άνωτέρω υπηρεσίας. Έπίσης διά Β. Διαταγμάτων θέλουσι κανονισθή τά της λειτουργίας του γραφείου τούτου, ή δικαιοδοσία αυτού και τό καθήκοντα του προσωπικού εν γένει.

3. Εις τό άνω γραφείον άνατίθεται και ή Λογιστική υπηρεσία του Αρχιτεκτονικού εμήματος του Υπουργείου των Εκκλησιαστικών κλπ., μετά της συναφούς υπηρεσίας ενταλάμετων του Ταμείου Εκπαιδευτικών Τελών, εις αυτό δέ περιέρχεται και άπαν τό άρχείον των από της συστάσεως του Ταμείου τούτου άχρι τούδε έκδοθέντων ενταλάμετων.

4. Τό άνω γραφείον έπιφορτίζεται την τακτοποίησιν και έκκαθάρισιν του μεταξύ της Έθνικής Τράπεζης και του Ταμείου τού, Εκπαιδευτικών Τελών λογαριασμού από της συστάσεως του τελευταίου, υπό την άποκτείνον έπιτροπή, άποσταλλομένης εκ του προϊστάμενου του γραφείου τούτου, του ειδικωτέρου εκ των άνωτέρων υπαλλήλων της τεχνικής υπηρεσίας του Υπουργείου, και ενός άνωτέρου υπαλλήλου του Γενικού Λογιστηρίου, προτεινομένου υπό του διορθωτού αυτού. Η έπιτροπή αυτή θέλει διορισθή διά Β. Διατάγματος καθορίζοντες της προθεσμίας εντός της όποιος άρείται να παραστή τó

έργου της, ως και την άμοιβή των μελών της μη δυναμένην να υπερβή τὰς 2000 δραχμάς δι' έκαστον.

Άρθρον 17α.

1. Διὰ τὴν ἐξέλεξιν τῆς διαχειρίσεως τῶν Ταμείων ἐκπαιδευτικῆς προνοίας, οἱ ἀρμόδιοι ἐπιθεωροῦνται τῶν σχολείων ἐνεργούντων ὑποχρεωτικῶς μὲν εἰς τὸ τέλος ἐκάστης ἑξαμηνίας ἄλλοθεν ἐπὶ τῶν βιβλίων τοῦ ταμείου, συντάσσοντες ἐπὶ τοῦ σώματος τῶν βιβλίων τὴν οικίαν πράξιν περὶ τῆς γενομένης ἐπιθεωρήσεως, ἐν πάσῃ δὲ ἄλλῃ περιπτώσει, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου.

2. Ὁ κατὰ τ' ἀνωτέρω ἔλεγχος ἐνεργεῖται ὑποχρεωτικῶς ἀπὸ τοῦ ἔτους καὶ ὑπὸ τοῦ οἰκείου Οἴκου, Ἐπιθεωρητοῦ, δύναται δὲ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημιῶσεως Ἐκπαίδευσίσεως νὰ διατάξῃ καὶ εἰδικὸν ἔλεγχον δι' ἀρμόδιον, ὑπαλλήλων τοῦ Ὑπουργείου τοῦ μεταδιδόντων πρὸς τοῦτο ἐπιταγίως.

3. Περὶ τῆς γενομένης ἐπιθεωρήσεως ὑποβάλλεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον κατ' ἀμοτέρας τὰς ὡς ἀνω περιπτώσεις ἡ σχετικὴ ἐκθέσις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Νέοι πόροι Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν καὶ αἱ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιχορηγήσεις.

Άρθρον 18.

1. Τὰ ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους καταβαλλόμενα μισθώματα διδασκηρίων μέσης ἢ δημοτικῆς ἐκπαίδευσίσεως, μετὰ τὴν ἀνάγκησιν νέου διδασκηρίου καὶ τὴν λύσιν τῆς μισθώσεως ἐξακολουθεῖσι καταβαλλόμενα ὡς εἰσφορὰ ὑπὲρ τοῦ ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν ἐπὶ μίαν 15ετίαν κατ' ἀνώτατον ὄρον ἀπὸ τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ αἰτερίου, τῆς σχετικῆς πιστώσεως ἀναγραφομένης κατ' ἔτος ἐν τῷ εἰδικῷ προϋπολογισμῷ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημιῶσεως Ἐκπαίδευσίσεως ὡς ἐπιχορηγήσεως ὑπὲρ τοῦ ταμείου τούτου.

2. Ἡ ἐν τῷ ἀνωτῷ προϋπολογισμῷ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. ἀναγραφομένη κατ' ἔτος πίστισις συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 3 τοῦ νόμου 1325 ὡς ἐπιχορηγίσις ὑπὲρ τοῦ ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν ἀξάνεται κατὰ 500 χιλιάδας δραχμὰς ἐπὶ μίαν εἰκοσαετίαν, ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ λογιστικοῦ ἔτους 1920—21.

3. Τὰ εἰς βάρος τῶν δύο ἀνωτέρων πιστώσεων ἐντάλματα ἐκδίδονται παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, κλπ. ἐπ' ὄνοματι τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ ὅποιου κατατίθενται ἀμεληταί τὰ ποσὰ αὐτῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ εἰς λογαριασμὸν τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν.

4. Παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ὁμοίως εἰς λογαριασμὸν τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν κατατίθεται τὸ ποσὸν τῆς ἐκκαθαρτικῆς τοῦ ὑπὲρ ἀναγίσεως νέων διδασκηρίων κληροδοτήματος τοῦ ἀεικνήστου Ἀνδ. Σογγιῆ, ἀναγραφόμενον ὡς ἔσοδον εἰς τὸν εἰδικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν καὶ διατιθέμενον συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης.

Άρθρον 19.

1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημιῶσεως Ἐκπαίδευσίσεως, ἐπὶ ἐγγυήσει μέρους τῶν προσόδων τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν (μὴ υπερβαίνοντος τοῦ τέταρτου τῶν ἐτήσιων, τακτικῶν ἐσόδων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ταμείου τούτου, νὰ συνάψῃ δάνεια καταβλητέα ἐφ' ἑκάστῃ ἢ ὑπὸ προθεσμίας πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς παροχῆς τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 21 δανείων.

2. Τὰ ἐκ τῶν δανείων τούτων ποσὰ εἴτε κατατίθενται παρὰ τῇ Ἐθνικῇ ἢ ἄλλῃ Τραπεζῇ εἰς λογαριασμὸν τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν καὶ διατίθενται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 21 καὶ 23 εἴτε καὶ καταβάλλονται κατὰ τοὺς ὅρους τῆς συμβάσεως ἀπ' αὐθείας εἰς τὰ δανειζόμενα Ταμεία ἐκπαιδευτικῆς προνοίας.

Άρθρον 20.

1. Ἐπιτρέπεται ἡ χορήγησις ἐκ τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν, συνδρομῆς (δωρεάν) πρὸς Ταμεία ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ καὶ πρὸς σχολικὰς ἐπιτροπὰς διὰ τὴν συμπλήρωσιν, τῆς δαπάνης ἐκάστου ἀνεγερτέου ἢ μετασκευαστέου διδασκηρίου. Ἡ συνδρομὴ αὕτη δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ προκειμένου μὲν περὶ διδασκηρίου στοιχειώδους ἐκπαίδευσίσεως τὰ τρία πέμπτα τῆς δαπάνης τοῦ ἀνεγερτέου διδασκηρίου διὰ κοινότητος ἐχούσας πληθυσμὸν κατώτερον, τῶν 300 κατοίκων, τὸ ἕμισυ τῆς δαπάνης τοῦ διδασκηρίου διὰ κοινότητος ἐχούσας πληθυσμὸν 301-600 κατοίκων, τὰ δύο πέμπτα τῆς δαπάνης τοῦ διδασκηρίου διὰ κοινότητος ἐχούσας πληθυσμὸν 601-2000 κατοίκων, καὶ τὸ 2, τέταρτον τῆς δαπάνης τῶν διδασκηρίων διὰ κοινότητος καὶ δήμου ἐχούσας πληθυσμὸν, ὑπὲρ τὰς 2000 κατοίκων. Προκειμένου δὲ περὶ διδασκηρίων μέσης ἐκπαίδευσίσεως, δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ ἡ συνδρομὴ αὕτη τὸ ἕμισυ τῆς δαπάνης τοῦ ἀνεγερτέου διδασκηρίου. Ὡς βᾶσις πρὸς ὑπολογισμὸν τῆς δαπάνης λαμβάνεται ἢ π' ἄλλῃ ἢ κατὰ τὰ ἄρθρα 29 καὶ 30 ἐγκριθεῖσα μελέτη.

2. Κατὰ τὰς αὐτὰς ἀναλογίας ἐπιτρέπεται ἡ χορήγησις συνδρομῆς ἐκ τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν, πρὸς Ταμεία ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ καὶ πρὸς σχολικὰς ἐπιτροπὰς διὰ τὴν συμπλήρωσιν ἀξίας προμηθειᾶς σχολικῶν ἐπίπλων καὶ διδασκικῶν ὀργάνων.

3. Ἡ χορήγησις τῆς κατὰ προηγουμένην παραγράφου συνδρομῆς γίνεται διὰ παροχῆς πιστώσεως πρὸς τὸ Ταμεῖον ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ πρὸς τὴν σχολικὴν ἐπιτροπὴν, καταβάλλεται δὲ δι' ἐντάλματος τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου ὡς τελευταία εἰσις τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ἢ κατὰ τὴν πληρωμὴν τῆς γενομένης προμηθείας.

Άρθρον 21.

1. Ἐπιτρέπεται ἡ παροχὴ δανείων ἐκ τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν πρὸς Ταμεία ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ἐπὶ ἐγγυήσει τοῦ προϋόντος τῆς κατὰ τὰ ἄρθρα 8, 9 καὶ 13 ἐπιβεβαιωσῆς φορολογίας ἢ ὑποχρεωτικῶν ἐσόδων κλπ. καὶ τοῦ προϋόντος τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 11 ἐνοσήμου τῶν ἐνδεικτικῶν καὶ ἀπολυτηρίων τῶν μαθητῶν. Ἡ προθεσμία τοιοῦτου δανείου δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸν χρόνον, δι' ὃν ἐπεβλήθη ἡ φορολογία ἢ ὁ ὑποχρεωτικὸς ἔρανος, τὸ δὲ ποσὸν τοῦ δανείου κανονίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μέσου ὄρου τῆς ἀπόδοσεως τῶν ἐν λόγῳ πόρων, κατὰ τὰ προηγουμένα τρία ἔτη, ὀριζομένου ὡς τοκοφωλυσίου καὶ ἐφ' ὅσον τὸ τοκοφωλυσιῶν τούτου ἐπαρκεῖ. Διὰ τὸ δεύτερον καὶ τρίτον, ἔτος ἀπὸ τῆς ἀναρρογῆς τοῦ παρόντος νόμου λαμβάνεται ὡς βᾶσις ἢ κατὰ τὰ προηγουμένα ἔτη ἀπόδοσις. Ὁ τόκος τῶν τοιοῦτων δανείων κανονίζεται διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημιῶσεως Ἐκπαίδευσίσεως, δημοσιευομένης κατὰ Μάρτιον ἐκάστου ἔτους καὶ ἰσχυρᾶς δι' ὅλα τὰ ἐντὸς τοῦ ἐπομένου λογιστικοῦ ἔτους συναρθεσόμενα δάνεια. Ἐὰν οἱ εἰσπραχθεῖσες οὐκ ἔγιναι φόροι, ἔρανοι ἢ προῶν ἐνοσήμου δὲν καλύψωσι τὸ ὀρισθὲν τοκοφωλυσιῶν, τὸ δάνειον ἀποπληρώνεται ἐκ τῶν ἄλλων καταθέσεων τοῦ δανεισθέντος ταμείου.

2. Ἡ χορήγησις τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ δανείων ἐπιτρέπεται μόνον ἐφ' ὅσον τὸ δανειζόμενον Ταμεῖον ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ἔχει ἐξασφαλιστὴν ἐξ ἄλλων πόρων αὐτοῦ (πλὴν τῆς ἐν ἄρθρῳ 20 συνδρομῆς τοῦ Κράτους) ἐν μὲν κοινότητι ἐχούσας πληθυσμὸν ἐλάσσονα τῶν 600 κατοίκων τὸ ἐν πέμπτον τοῦλάχιστον τῆς ὑπολογιζομένης (κατὰ τὰ ἄρθρα 29 καὶ 30) δαπάνης τῆς ἀνοικοδομήσεως ἢ μετασκευῆς τοῦ διδασκηρίου, δι' ἣν τὸ δάνειον συνάπτεται, ἢ τὸ ἐν πέμπτον τῆς ἀξίας τῆς δι' ἣν τὸ δάνειον συνάπτεται προμηθειᾶς διδασκικῶν ὀργάνων ἢ σχολικῶν ἐπίπλων ἐν δὲ κοινότητι καὶ δήμῳς μεγαλύτεραις, ἐὰν ἔχη ἐξασφαλιστὴν τὸ ἐν τέταρτον τῆς ὡς ἀνω δαπάνης ἢ ἀξίας.

3. Ἡ χορήγησις τοῦ δανείου γίνεται διὰ παροχῆς πιστώσεως πρὸς τὸ Ταμεῖον ἐκπαιδευτικῆς προνοίας, καταβάλλο-

τα δὲ ἐν ἐντάλλματός τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου ἢ τὴν προμήθειαν τῶν ἐπιπλῶν καὶ ὀργάνων, τοῦ τόκου λογιζομένου ἀπὸ τῆς χρονολογίας ἐκάστης καταβολῆς.

4. Ἐπίσης ἐπιτρέπεται ἢ ἐκ τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν χορηγῆσαι πρὸς τοὺς δήμους ἢ τὰς κοινότητας τῶν ἐν ἄρθρῳ 7 ἑδαφίου 4 ὀριζομένων δανείων αὐτῶν. Ὁ τόκος τῶν δανείων, τούτων κανονίζεται κατὰ τὰ ἐν παραγράφῳ τρίτῃ τοῦ πρώτου ἑδαφίου ὀριζόμενα, ἢ δὲ προθεσμία τῶν δανείων τούτων, ἀνάλογος τοῦ προσφερομένου τοκοχρεωλυσίου, δὲν δύναται νὰ συμφωνηθῇ μείζων τῶν δέκα ἐτῶν. Διὰ τὴν καθορισμὸν τῆς ἀξίας τοῦ πρὸς ὑπόθεσιν παρεχομένου ἀκινήτου τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος καὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ δανείου ὅπου δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ δύο τρίτα τῆς ἀξίας ταύτης, ἐφαρμόζονται ἀνάλογως αἱ διατάξεις καὶ διακρίσεις τοῦ ἑδαφίου 3 τοῦ ἄρθρου 7.

Ἄρθρον 22.

Αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 20 τοῦ παρόντος νόμου ἐπιχορηγήσεις τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν πρὸς τὰ Ταμεία ἑκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ τὰς σχολικὰς ἐπιτροπὰς διατίθενται ἐκ τοῦ κατὰ τὸν νόμον ΓΟΚΚ' καταρτιζομένου εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ταμείου τούτου, ἐφ' ὅσον ἐπαρκοῦσι καθ' ἕναστον ἔτος εἰ ἐν αὐτῷ ἀναγραφόμενα πιστώσεις. Ἐν ἀνεπαρκείᾳ τῶν πιστώσεων τούτων ποσὸν μέχρι τοῦ ἡμίσεος αὐτῶν διατίθεται πρὸς ἰκανοποίησιν αἰτήσεων ἀφοροσῶν σχολεῖα κοινοτήτων πληθυσμῶ, ἐλάσσονος τῶν 2000 κατοίκων, μεταξὺ δὲ πλειόνων τοιούτων ὡς καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν αἰτήσεων προτιμῶνται αἱ αἰτήσεις τῶν Ταμείων καὶ τῶν σχολικῶν ἐπιτροπῶν, ὅστις ἐξιστάσῃ, τὸ μείζον ποσοστὸν τῆς δαπάνης τοῦ ἀναγερθησομένου ἢ μετασκευασθησομένου διδαστηρίου ἢ τῆς ἀναγκαίους προμηθείας ὀργάνων καὶ ἐπιπλῶν καὶ μεταξὺ αὐτῶν αἱ προμηθείαι κατὰ χρόνον ἐν τῇ ἐξοφάσει τοῦ ποσοῦ τούτου. Ἡ κατανομή τῶν χορηγιῶν γίνεται κατὰ μῆνα Ἰαννουαρίου καὶ Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ μεταξὺ τῶν ἐντὸς τῆς τελευταίας ἐξαμηνίας ὑποβληθεισῶν αἰτήσεων καὶ τῶν πρὸ ταύτης ὑποβελθιμένων καὶ μὴ ἰκανοποιησῶν κατὰ προηγουμένης κατανομῆς. Καθ' ἑκατέρων τῶν ἀνω ἐποχῶν κατανέμεται τὸ ἥμισυ τῆς ἐτήσιας πιστώσεως τοῦ ὡς ἀνω εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἄρθρον 23.

1. Τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 21 δάνεια πρὸς τὰ Ταμεία ἑκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ πρὸς τὰς κοινότητας ἢ τοὺς δήμους διατίθενται ἐκ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 15 τοῦ παρόντος νόμου παρὰ τῇ Τραπῆζῇ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν εἰς κατὰ θέματα, καὶ ἐκ τῶν τυχόν κατὰ τὸ ἄρθρον 19 τοῦ παρόντος νόμου συναπτομένων δανείων. Ἐν ἀνεπαρκείᾳ τῶν πῶρον τούτων ποσὸν μέχρι τοῦ ἑνὸς τρίτου αὐτῶν διατίθεται πρὸς ἰκανοποίησιν αἰτήσεων ἀφοροσῶν σχολεῖα κοινοτήτων πληθυσμῶν ἐλάσσονος τῶν 2000 κατοίκων, μεταξὺ δὲ πλειόνων τοιούτων ὡς καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν αἰτήσεων προτιμῶνται αἱ αἰτήσεις τῶν Ταμείων ἑκπαιδευτικῆς προνοίας ὅστις ἐξιστάσῃ μείζον σχετικῶς τοκοχρεωλύσιον πρὸς ἐξοφλῆσιν τοῦ δανείου ἐν βραχυτέρῳ χρόνῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'.

Διάθεσις πόρων ταμείων ἑκπαιδευτικῆς προνοίας.

Ἄρθρον 24.

1. Αἱ ἐπιτροπὴ τῶν Ταμείων ἑκπαιδευτικῆς προνοίας ἀποφασίζουσι ἐκάστοτε περὶ τοῦ τρόπου τῆς διαθέσεως τῶν πόρων αὐτῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐν ἄρθρῳ 1 σκοπῶν τοῦ Ταμείου εἰς τὰς ἀποφασίζουσι πότε καὶ ποῖον ἐκ τῶν, πλειόνων τυχόν σχολείων τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος δέον ν' ἀναγερθῇ, μετασκευασθῇ ἢ ἐπισκευασθῇ (ὀπισθοδῶς), ὡς καὶ τίνας ποσὰ θὰ διατεθῶν διὰ τὴν προμήθειαν σχολικῶν ὀργάνων δι' ἕναστον τῶν σχολείων τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος.
2. Αἱ ἀποφάσεις αὗται ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐγκρίσιν τοῦ ἀρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Προκειμένου

περὶ δήμου ἢ κοινότητος ἐν ᾧ λειτουργεῖ καὶ σχολεῖον μέσης ἐκπαιδεύσεως ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἐγκρίσις τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ, ἐν διαφωνίᾳ δὲ τῶν δύο ἐπιθεωρητῶν ἀποφαίνεται τὸ Ὑπουργεῖον.

3. Οἱ κατὰ τὸ προηγουμένον ἑδαφίον ἀρμόδιοι ἐπιθεωρηταὶ λαμβάνοντες γνώσιν τῆς περιουσιακῆς καταστάσεως ἐκάστου Ταμείου δικαιούνται νὰ εἰσγγῶνται παρὰ τῇ ἐπιτροπῇ αὐτοῦ, δυνάμενοι καὶ νὰ παρίστανται κατὰ τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς ἄνευ φήρου, τὴν λῆφιν μέτρων καὶ ἀποφάσεων πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ Ταμείου. Ἐὰν ἐπιτραπῇ τις μὴ ἀποφασίζῆ ἐντὸς εἰκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰσγγήσεως τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, ἀνε' αὐτῆς ἀποφασίζῃ, ἔνθα μίαν λειτουργεῖ καὶ σχολεῖον μέσης ἐκπαιδεύσεως ὁ ἀρμόδιος Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς ἐκπαιδεύσεως μετὰ γνώμην τοῦ οἰκείου ἐπιθεωρητοῦ τῆς δημοτ. ἐκπαιδεύσεως, ἐν διαφωνίᾳ τῶν δύο ζητουμένης τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργείου, παντοῦ δ' ἄλλου, ὁ ἀρμόδιος ἐπιθεωρητὴς τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

4. Πάντας τὰς κατὰ τὸ προηγουμένον ἑδαφίον ἀποφάσεις τῶν ἐπιτροπῶν καὶ τῶν ἐπιθεωρητῶν, δύναται νὰ μεταρρυθμίσῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, εἴτε αὐτεπαγγέλτως ἐπιλαμβανόμενον, εἴτε καὶ κατὰ προσηγορὴν ἐπιθεωρητοῦ ἢ ἐπιτροπῆς τινος, αἱ δὲ ἀποφάσεις τοῦ Ὑπουργείου εἰσὶν ὑποχρεωτικῶς ἐκτελεστέαι παρὰ τῶν ἐπιτροπῶν τῶν Ταμείων, ὡς καὶ αἱ μὴ μεταρρυθμισθεῖσαι ἀποφάσεις τῶν Ἐπιθεωρητῶν.

5. Διὰ Β. Διατάγματος θέλουσι κανονισθῆ αἱ προθεσμίαι τῶν ἐγκρίσεων καὶ ἀποφάσεων τοῦ παρόντος ἄρθρου ὡς καὶ αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων αὐτοῦ.

Ἄρθρον 25.

1. Τῇ φροντίδι τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφασισθέντων ἔργων κατασκευῆς, μετασκευῆς, ἢ οὐσιώδους ἐπισκευῆς διδαστηρίων, ὡς καὶ τῆς προμηθείας ὀργάνων καὶ σχολικῶν ἐπιπλῶν εἴτε ἀναλαμβάνει αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Ταμείου ἑκπαιδευτικῆς προνοίας, εἴτε ἀναθέτει ταύτην εἰς τὰς κατὰ τὸν νόμον 452 καὶ 1286 λειτουργούσας ἐν τῷ δήμῳ ἢ τῇ κοινότητι σχολικῆς ἐπιτροπῆς, ὅποτε καὶ ἀποφασίζῃ περὶ τῆς χορηγητέας παρὰ τοῦ Ταμείου ἑκπαιδευτικῆς προνοίας ἀνδρομῆς εἰς ἐκάστην σχολικὴν ἐπιτροπὴν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης διὰ τὸ ἀφορῶν τὸ σχολεῖον αὐτῆς ἔργον ἢ προμήθειαν. Εἰς πόλεις ἐχούσας πληθυσμὸν ἀνώτερον, τῶν 20.000 κατοίκων ἢ ὡς ἀνω φροντίς τῆς ἐκτελέσεως δέον ν' ἀνατίθεται κατὰ προτίμησιν εἰς τὰς κατὰ τοὺς νόμους 452 καὶ 1286 οἰκίας σχολικῆς ἐπιτροπῆς, πλην ἐξαιρετικῶν περιστάσεων. Τὰς περὶ τούτου τυχόν ἀμνησθητέας λύσις ὀριστικῶς τὸ Ὑπουργεῖον.

2. Σχολικαὶ ἐπιτροπὴ ἐξοφάλλουσι ἐκ τῶν ἐπίδομα ἀφοροσῶν τῶν μείζον τῆς δαπάνης κατασκευῆς, μετασκευῆς ἢ ἐπισκευῆς διδαστηρίου, ἢ τῆς ἀξίας τῆς ἀπαιτουμένης προμηθείας διδαστηρικῶν ὀργάνων ἢ ἐπιπλῶν δικαιούνται νὰ ζητήσῃ τὴν παρὰ τοῦ οἰκείου Ταμείου ἑκπαιδευτικῆς προνοίας συμπλήρωσιν τῆς ἑλλείψεως δαπάνης, ἀναλαμβάνουσαι αὐτὰ τὴν φροντίδα τῆς ἐκτελέσεως.

3. Ἐν πάσαις ταῖς περιπτώσεσι τῶν προηγουμένων ἑδαφίων αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ἔχουσας κάσας ἐφαρμογὴν ἐν πρῶσι μόνῳ.

4. Ἡ ἐκτέλεσις ἔργων ὑπόκειται εἰς τοὺς ὅρους τῆς διατυπώσεως τοῦ παρόντος νόμου καὶ εἰδικῶς τοῦ ἐπομένου Κεφαλαίου (ἄρθρον 26-35).

5. Τὸ εἶδος καὶ αἱ ποσότητες τῶν ἐν ἐκάστῳ σχολείῳ ἀναγκαζομένων θρανίων, σχολικῶν ἐπιπλῶν καὶ διδαστηρικῶν ὀργάνων, ὡς καὶ ὁ τρόπος τῆς προμηθείας αὐτῶν κανονίζονται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀκρίστοτε ὀδηγητῶν τοῦ Ὑπουργείου καὶ τῶν συμφωνίας πρὸς τὰς ὀδηγίαι τῶν ἐπιθεωρητῶν καὶ αἰτήσεων τῶν δευθυντῶν τῶν σχολείων.

6. Ἐκ τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 36-38 προμηθειῶν τοῦ Κράτους παραλαβῆ τῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου δι' ἕναστον σχολεῖον ὀριζομένων ποσοτήτων ἐπιπλῶν καὶ ὀργάνων καὶ ἡ ἐκ τοῦ Ταμείου ἑκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ τοῦ Ταμείου τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς

πληρωμή της αξίας αυτών, κατά τὰ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου κανονιζόμενα, εἶνε ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰ Ταμεία ἐκπαιδευτικῆς προνοίας καὶ τὰς σχολικὰς ἐπιτροπὰς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

Μελέται, ἐκτέλεσις καὶ ἐπιβλέψις ἔργων.

Ἄρθρον 26.

Νέα διδαστήρια ἀνοίγονται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου, α') ὅπου νομίμως ἰδρυμένα δημόσια σχολεῖα στεγάζονται εἰς ἰδιωτικὰ οἰκήματα ὑπὸ μίσθωσιν, β') ὅπου εἰ ὑπάρχον καὶ ὡς δημόσιον σχολεῖον χρησιμοποιούμενον δημόσιον, δημοτικὸν ἢ κοινωτικὸν κτίριον ἢ ἄλλα κτίρη ἀκατάλληλα ὡς διδαστήριον ἢ ἀνεπίτευκτον ἐπικουρῆς ἢ μετασκευῆς διὰ πρᾶξιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. μετὰ γνώμην τῆς τεχνικῆς παρ' αὐτῷ ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 27.

1. Ἀπαγορεύεται εἰς τὰς ἐπιτροπὰς τῶν Ταμείων ἐκπαιδευτικῆς προνοίας, ὡς καὶ εἰς τὰς κατὰ τοὺς νόμους 452 καὶ 1286 λειτουργούσας σχολικὰς ἐπιτροπὰς, νὰ προβαίνουν εἰς ἀνέγερσιν νέων ἢ ριζικῆς ἐπισκευῆς ἢ μετασκευῆς ὑπαρχόντων διδαστηρίων ἄνευ μελέτης μηχανικοῦ ἢ ἀρχιτεκτονικοῦ, συνεσταγμένης κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 29 καὶ ἐγκυρήμενης κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 30.

2. Τὰ κατὰ τὰ ἄρθρα 7 παρ. 2 καὶ 3 καὶ ἄρθρον 12 παραχωρούμενα ἀκίνητα δύναται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὡς διδαστήρια κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργοῦ, μετὰ γνώμην τῆς ἀρμοδίας παρ' αὐτῷ τεχνικῆς ὑπηρεσίας, συνηχομένης εἰς ἐκθεσὶν μετὰ διαγράμματος εἰδικῷ, κατόπιν αὐτοψίας.

Ἄρθρον 28.

1. Ἐπιτρέπεται ἡ κήρυξις ἀπαλλοτριωτέου λόγου δημοσίου ὠφελείας παντὸς ἀκινήτου (οἰκοδομήματος ἢ γηπέδου) δημοτικοῦ, κοινωτικοῦ, ἐκκλησιαστικοῦ ἢ Μοναστηριακοῦ, ὅπου κρίνεται κατάλληλον ὡς διδαστήριον ἢ πρὸς ἀνάγερσιν ἐκπαιδευτικῶν, ὡς καὶ παντὸς γηπέδου ἰδιωτικοῦ, κληρομένου ὡς καταλλήλου πρὸς ἀνάγερσιν διδαστηρίων.

2. Ἡ ἀπαλλοτριώσις κηρύσσεται διὰ πρᾶξιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ., κατόπιν συμφώνου γνωμοδοτήσεως περὶ τῆς καταλληλότητος τοῦ ἀπαλλοτριωτέου, παρ' ἐπιτροπῆς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ διοριζομένης καὶ ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ ἀρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ τῆς ἐκπαιδεύσεως, τοῦ ἀρμοδίου σχολικοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐνὸς τεχνικοῦ ὑπαλλήλου τῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοσίων ἔργων ἢ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

3. Ἡ κηρύξις τῶν ὡς ἀνω ἀπαλλοτριωτέων ἀκινήτων μεταβιβάζεται εἴτε ἐπ' ὄνοματι τοῦ Δημοσίου, εἴτε ἐπ' ὄνοματι τοῦ οἰκείου ταμείου ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ τῆς διαχειριστικῆς ἐπιτροπῆς σχετικῶν κληροδοτήματος ἢ δωρεᾶς, καθ' ἃ ὀρίζει ἐκάστοτε ἡ περὶ τῆς ἀπαλλοτριώσεως πρᾶξις τοῦ Ὑπουργοῦ. Τὰ ἐπ' ὄνοματι τοῦ δημοσίου ἀπαλλοτριωθέντα ἀκίνητα δύναται νὰ μεταβιβασθῶσι βραδύτερον ἐπ' ὄνοματι τοῦ ταμείου ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ τῆς ἐν λόγῳ διαχειριστικῆς τοῦ κληροδοτήματος ἢ δωρεᾶς ἐπιτροπῆς διὰ πρᾶξιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. ἐπὶ καταβολῇ παρ' αὐτῶν πρὸς τὸ Δημόσιον τοῦ τιμήματος τῆς ἀπαλλοτριώσεως.

4. Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος ἄρθρου ἀρχεῖται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1919.

Ἄρθρον 29.

1. Αἱ μελέται κατασκευῆς νέων διδαστηρίων ἀξίας ἀνωτέρας τῶν 50,000 δραχμῶν, ἢ μετασκευῆς ἢ ἐπισκευῆς ὑπαρχόντων δημοσίων, δημοτικῶν ἢ κοινωτικῶν διδαστηρίων, συνεσταγμένης δαπάνης ὑπερτέρας τῶν 70,000 δραχμῶν, ὡς καὶ τὰ σχετικὰ διαγράμματα, συντάσσονται συμφώνως πρὸς τὰς γενικὰς ἐδηγίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας. Ἡ σύνταξις τῆς μελέτης ἀνατίθεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας κατόπιν ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.

2. Αἱ δὲ μελέται κατασκευῆς νέων διδαστηρίων, ἀξίας μικροτέρας τῶν 50,000 δραχμῶν, εἰς κατασκευάσας δὲ ἢ ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, ἀποκατείνονται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, καὶ μείζονος ἀξίας, ὡς καὶ τὰ σχετικὰ διαγράμματα συντάσσονται ἐπίσης συμφώνως πρὸς τὰς γενικὰς ἐδηγίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, εἴτε ὑπὸ τῶν τεχνικῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, εἴτε ὑπὸ τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, εἴτε καὶ ὑπὸ ἰδιωτῶν πτυχιούχων μηχανικῶν ἢ ἀρχιτεκτονικῶν, εἰς οὗς δύναται νὰ ἀναθέσῃ τὴν σύνταξιν, εἴτε αἱ ἐπιτροπὴ τῶν Ταμείων ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ αἱ κατὰ τοὺς νόμους 452 καὶ 1286 λειτουργούσας σχολικὰς ἐπιτροπὰς, εἴτε καὶ αὐτὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Εἰς τὴν περίπτωσιν ἀναθέσεως εἰς ἰδιώτην μηχανικῶν ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν ἀπαιτεῖται ἐγκρίσις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἢ κατ' ἐξουσιοδότησιν αὐτοῦ, γενικὴν ἢ εἰδικήν, τοῦ ἀρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ ἢ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἢ τοῦ κατὰ τόπους Νομοαρχιτέκτονος ἢ Νομομηχανικοῦ, ἢ δὲ ἀποζημίωσις, μὴ δυναμένη νὰ ὑπερβῇ τὸ ἐν ἄρθρῳ 29 ὄριον, καταβάλλεται μετὰ τὴν κατὰ τὸ ἐπιμέμον ἄρθρον ἐγκρίσιν, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἐκ τοῦ Ταμείου τῆς δόξης ἐντολῆν ἐπιτροπῆς, ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ περιπτώσει ἐκ τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Ταλῶν.

3. Αἱ μελέται ἐπισκευῆς ἢ μετασκευῆς ὑπαρχόντων δημοσίων, δημοτικῶν ἢ κοινωτικῶν, ἢ τῶν κατὰ τὸν παρόντος νόμον ἀποκτηθῆσάντων διδαστηρίων, ἀποκατείνονται δαπάνης καταπέρας τῶν 70,000 δραχμῶν, ὡς καὶ τὰ σχετικὰ διαγράμματα, συντάσσονται συμφώνως πάντοτε πρὸς τὰς γενικὰς ἐδηγίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ., εἴτε ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν ἢ μηχανικῶν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΓΩΚΖ', εἴτε καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

Ἄρθρον 30.

1. Ὁ ἐλεγχος τῶν κατὰ τὸ ἔδαφον 1 τοῦ προηγουμένου ἄρθρου συντασσόμενων μελετῶν γίνεται ὑπὸ τοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας ἀρμοδίου τεχνικοῦ Συμβουλίου εἰς τὸ συμπαραβρεθούσιν εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας μὲ ἴσα δικαιώματα παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διοριζόμενῳ α') ὁ ἀρμοδῖος τμηματάρχης τῆς μέσης ἢ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἢ εἰς παιδαγωγός ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, β') ὁ τμηματάρχης τῆς σχολικῆς Ὑγιεινῆς τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, γ') ὁ τμηματάρχης τοῦ Ἀρχιτεκτονικοῦ τμήματος τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

2. Τὰ τῶν ἔργων τοῦ Συμβουλίου τούτου κανονισθῆναι διὰ Β. Διατάγματος προτάσει τῶν Ὑπουργῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Συγκοινωνίας.

3. Αἱ παρὰ τοῦ εἰρημένου Συμβουλίου ἐλεγχόμεναι μελέται μετὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας ἀνατίθεται εἰς τὴν τελικὴν ἐγκρίσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.

4. Ὁ ἐλεγχος καὶ ἡ ἐγκρίσις τῶν κατὰ τὸ ἔδαφ. 2 καὶ 3 τοῦ προηγουμένου ἄρθρου συντασσόμενων μελετῶν καὶ διαγραμμάτων γίνεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΓΩΚΖ', εἴτε ὑπὸ τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, εἴτε καὶ παραπεμπόμενων εἰς τὸ κατὰ τὸ ἔδαφον 1 Συμβούλιον. Ὁ ἐλεγχος ἢ καὶ ἡ ἐγκρίσις μελετῶν δὲ ἔργα ἀξίας μικροτέρας τῶν 50,000 δραχμῶν δύναται νὰ ἀνατίθεται διὰ διαταγῆς τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ εἰς τὰς κατὰ τόπους ἀρχιτεκτονικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας.

5. Διὰ τὸν παρὰ τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀποκείμενον ἐλεγχον δύναται νὰ συστάῃ

παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ τούτῳ εἰδικὸν Συμβούλιον ἐκ τεχνικῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν κατὰ τὸ ἔδαριον 1 ἢ καὶ ἄλλων εκπαιδευτικῶν μελῶν καθ' ἃ θέλει ὄρσει: Β. Διατάγματα κανονιστῶν καὶ τῶν ὀργανισμῶν τοῦ Συμβουλίου τούτου.

6. Παρερχομένου μῆνος ἀπὸ τῆς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκλητικῆς ἀποστολῆς τῶν κατὰ τὸ ἔδαριον 1 τοῦ προηγούμενου ἀρθροῦ καὶ ἔδαριον 4 τοῦ παρόντος ἀρθροῦ μελετῶν καὶ διαγραμμάτων, χωρὶς ν' ἀποφανθῇ τὸ κατὰ τὸ ἔδαριον 1 τοῦ παρόντος ἀρθροῦ συμβούλιον, αἱ μελέται καὶ τὰ διαγράμματα θεωροῦνται ἐγκριθέναι. Παρερχομένων δὲ τριῶν μηνῶν ἀπο τῆς κατὰ τὴν τελευταίαν παραγράφου τοῦ ἔδαριου 1 τοῦ προηγούμενου ἀρθροῦ παραλαβῆς τοῦ εγγράφου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Συγκλητικῆς πρὸς οὐρανὴν μελέτης, χωρὶς αὐτῆ μετὰ τῶν σχετικῶν διαγραμμάτων νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ., πρὸς ὑπόθεσιν δι' αὐτοῦ εἰς τὸ κατὰ τὸ ἔδαρ. 1 συμβουλίου τοῦ Ὑπουργείου τούτου δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν σύνταξιν τῆς μελέτης κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἔδαριων 2 καὶ 3 τοῦ προηγούμενου ἀρθροῦ καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τὰς ἀναφερόμενας καὶ ἐν τῷ ἔδαριῳ 1 τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ. Κατὰ τὸ ἀνωφθέν διάστημα δύναται ἡ τεχνικὴ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου τῆς Συγκλητικῆς, συνανέσει τῆς οἰκίας ἐπιτροπῆς τοῦ ταμεῖου ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ν' ἀναλάβῃ τὴν σύνταξιν τῆς μελέτης εἰς ἰδιώτην μηχανικὸν ἢ ἀρχιτέκτονα ἀμετέβημον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 32. Αἱ μελέται αὗται ὑπόκεινται εἰς τὴν κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἔδαριων 1, 3 καὶ 6 ἑγχεῖν.

Ἄρθρον 31.

1. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀπορασιθέντων καὶ ἐγκριθέντων ἔργων γίνεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΛΥΚΚ', ὡς ἐπισημασθῆναι διὰ νεωτέρων νόμων.

2. Ἐκ τῆς ἀκολουθοῦσας περιπτώσεως δύναται νὰ ἐπιτροπῆ, τριμελῶν τῶν διατυπώσεων τοῦ ἐπιπέδου ἔδαριον ἢ τμηματικὴ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου ὑποδιαιρουμένου εἰς ἐργολαβίας μικροτέρας περιλαμβανούσας προμηθείας ἢ μεταφορὰς ὀφισμένων ὑλικῶν ἢ ἐργασίας ἠμετέρας ἢτοι α') ὅταν οἱ κάποιαι συνιστάσων οὐσιῶδες μέρος τῶν ὑλικῶν ἢ συμμετέχουσι κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν διὰ προσωπικῆς ἐργασίας, ἢ δὲ ἀξία τοῦ ἔργου δὲν ὑπερβαίνει τὰς 50.000 δραχμῶν, β') ὅταν ἐκτὸς τῆς εἰς ὑλικὰ ἢ ἐργασίας εἰσφορᾶς τῶν κατοικῶν τὸ ταμεῖον ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ ἡ σχολικὴ ἐπιτροπὴ εἰσφέρει καὶ τὸ ἕλῶν τῆς ἄλλης διαπάνης εἰς ἰδίῳν πόρων αὐτοῦ συνδρομῆς τοῦ Κράτους δ' ἐπιχορηγήσεως ἢ δωρεῶν, ἢ δὲ ἀξία τοῦ ἔργου δὲν ὑπερβαίνει τὰς 100.000 δραχμῶν, γ') εἰς χωρία καὶ πόλεις ἐχούσας πληθυσμὸν ἐλάττωον τῶν 10.000 κατοικῶν, ὅταν αἱ σχολικαὶ ἐπιτροπαὶ τῶν ταμείων ἐκπαιδευτικῆς προνοίας δύναται νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν καλλιτέραν καὶ ὀλιγοδαπανωτέραν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, ἢ δὲ ἀξία αὐτοῦ δὲν ὑπερβαίνει τὰς 30.000 δραχμῶν.

3. Ὅπως ἐπιτροπῆ ἢ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔδαριον τμηματικὴ ἐκτέλεσις ἔργου τινὸς, προαπαιτεῖται ἐγγράφος ὑπεύθυνος γνωμοδότησις τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου ταξιθεμένη εἰς ἔμβλητον τῆς κατὰ τόπους ἀρχιτεκτονικῆς ἢ μηχανικῆς ὑπηρεσίας καὶ τοῦ ἀρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ τῆς ἐκπαίδευσως, ἀποφανομένου κατὰ τὴν ἐπιτροπῆ ἀνελήψεως τῶν συνθηκῶν, ὁποῦς πρὸς τοῦτο συνεχόμενοι, καὶ καθοριζόμενον τοῖς ἀξίως δ' εἰς μεταφερόμενα ἢ τμηματικὴ ἐκτέλεσις. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐμβλητῶν τούτων δύναται νὰ ζητηθῇ καὶ ἡ γνώμη τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 30, ἔδαριον 5 εἰδικοῦ συμβουλίου. Δι' ἔργα ἀξίας μικροτέρας τῶν 30.000 δραχμῶν δύναται ν' ἀνατεθῇ καὶ εἰς τὴν κατὰ τόπους ἀρχιτεκτονικῆν ἢ μηχανικὴν ὑπηρεσίαν ἢ τὴν ἀποτελλόμενον ἐπὶ τόπου παρὰ τοῦ Ὑπουργείου ὑπαλλήλου ὅπως, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω στοιχείων, ἐγκρίνῃ τὴν κατὰ τὸν ἔργου τοῦ προηγούμενου ἔδαριου τμηματικὴν ἐκτέλεσιν.

4. Αἱ τμηματικαὶ αὗται ἐργολαβίαι τῶν ἐργασιῶν ἢ προμηθειῶν καὶ δὲ ἢ ἀξία ἐκάστης αὐτῶν ὑπερβαίνῃ τὰς 15.000 δραχμῶν, δύναται ν' ἀνατεθῇ κατὰ τὴν δημοπρασίαν φανερὰς καὶ εἰς ἐμπειροτέρας μὴ κακοτητούς μὲν πιστοποιητικῶν ἐργολάβου δημοσίων ἔργων, ἔχοντας ὅμως τὰ προσόντα τῆς εἰδικότητος τῶν ἐργασιῶν, ὡς πρόκειται ν' ἀναλάβωσι καὶ δὲ ἕξαστῇ μὲν τοὐλάχιστον ἀνεπίληπτον ἐξέτασιν τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ ἐκτέλεσιν ἔμπειρον ἄλλων ἐργασιῶν ἡμετέρας φύσεως, οἱ δὲ προμηθευταὶ ὑλικῶν ἀποδείξωσι καταβολῆς τοῦ σχετικοῦ ὄρου ἐπιτηδεύματος τοὐλάχιστον κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος, καὶ ἀποδοθεῖσιν ἰκανότητα νὰ φέρωσιν εἰς πέρας τὴν προμηθειάν. Ἡ περὶ τῶν προσόντων τῆς εἰδικότητος κρίσις ἀπόκειται εἰς τὴν ἐπιτροπῆν τῆς δημοπρασίας.

5. Αἱ φανεραὶ δημοπρασίαι προκηρύσσονται διὰ δημοσιεύσεως καὶ εἰς μίαν τῶν πληροτέρας ἐπιτροπῶν ἐφημερίδων πρὸ 15 τοὐλάχιστον ἡμερῶν. Ἀντίγραφον τῆς προκηρύξεως τοιχοκολληταὶ εἰς τὴν οἰκίαν πίνακα ἢ τοῦρον τοῦ δημοκριτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ καταστήματος τοῦ τόπου τῆς ἐκτέλεσεως τοῦ ἔργου 8 ἡμέρας τοὐλάχιστον, πρὸ τῆς ἠμετέρας διὰ τὴν δημοπρασίαν, εἰς χωρία δὲ καὶ κοινότητες ἐχούσας πληθυσμὸν ἐλάττωον τῶν 3.000 κατοικῶν ἐξαγγέλλεται καὶ ἐπ' ἐκκλησίας 8 τοὐλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς δημοπρασίας ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ ἢ ἑορτῇ, ὡς καὶ κατ' ἐκάστην τῶν τῶν ἐλευθεσιῶν πρὸ τῆς δημοπρασίας ἡμερῶν ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ κήρυτος.

6. Πρὸς κανονισμοὺς ἢ ῥόθμους τῶν ἀπορῶντων τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς κατασκευῆς καὶ ἐπισκευῆς τῶν βιβλιοθηκῶν θέσται νὰ ἐκδοθῇ, προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ., μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ ἐν ἄρθρῳ 30 ἔδαρ. 5 εἰδικοῦ συμβουλίου, εἰδικῶν Β. Διατάγματα περὶ ἐκτέλεσεως τῶν ἔργων τῶν βιβλιοθηκῶν, τροποποιοῦν ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο τὰ περὶ ἐκτέλεσεως δημοσίων ἔργων ἐν γένει ἐγκείμενα Β. Διατάγματα.

Ἄρθρον 32.

1. Τὰ ἀπορῶντα τὸν τρόπον τῆς ἐπιπέδου τῶν ἐργασιῶν, τὴν σύνταξιν καὶ ὑπόθεσιν τῶν πιστοποιήσεων, τὰς παραλαβὰς καὶ τὰς πληρωμὰς τῶν ἐκτελουμένων ἔργων, κανονισθῶσιν διὰ Β. Διατάγματος.

2. Ἡ ἐπιπέδου δύναται ν' ἀνατεθῇ ὑπὸ τῶν ἐπιτροπῶν τῶν Ἱερῶν ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ τῶν ἀναλαβουσῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 25 τῆς ἐκτέλεσεως σχολικῶν ἐπιτροπῶν καὶ εἰς ἰδιώτην μηχανικῶν ἀρχιτέκτων ἢ μηχανικῶν, ὑγχεῖται τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

3. Τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἰδιωτῶν μηχανικῶν ἢ ἀρχιτεκτόνων διὰ τὴν ἐπιπέδου ταύτην ὡς καὶ τὴν ἐργασίαν εἰς κατὰ τὸ ἄρθρον 29 ἀνωτέρας τῆς μελέτης καὶ τῶν διαγραμμάτων κανονίζει τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν. Πάντως ὅμως ἡ ἀριστερὴ αὐτῆ δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ κατωτέρω ἀνώτατον ὄριον, ἦτοι διὰ μὲν τὴν σύνταξιν τῆς μελέτης καὶ τῶν διαγραμμάτων τὰ δύο ἑκατὰ τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου εἰς ἄσπιν δὲν ὑπερβαίνει τὰς 30.000 δραχμῶν, δι' ἐκάστην δὲ χιλιάδα δραχμῶν ἀξίας τοῦ ἔργου ἀπὸ 30.000—60.000 δραχμῶν τὰς δέκα δραχμὰς, καὶ δι' ἐκάστην χιλιάδα δραχμῶν ἀξίας ὅσο τῶν 60.000 δραχμῶν τὰς πέντε δραχμὰς, διὰ δὲ τὴν ἐπιπέδου τοῦ ἔργου αἱ ἀνωτέρω ἀμοιβαὶ δύναται ν' αὐξηθῶσι μέχρι τοῦ διπλασίου ἐπὶ πλέον τοῦ δι' ἐκάστην κατηγορίαν ὀριζομένου ἀνωτάτου ὄριου.

4. Αἱ ἀνωτέρω ἀποζημιώσεις καταβάλλονται ἐκ τοῦ κατὰ τὸ ἔδαριον 2 οἰκίου ταμεῖου, καὶ ἡ μὲν διὰ τὴν σύνταξιν τῆς μελέτης καὶ τῶν διαγραμμάτων μετὰ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 30 ἑγχεῖται αὐτῶν, ἢ δὲ διὰ τὴν ἐπιπέδου κατὰ λόγον τῆς προόδου τῆς ἐκτέλεσεως τοῦ ἔργου ὅμοι τῇ συντάξει ἐκάστης πιστοποιήσεως.

Ἄρθρον 33.

Ἐπισκευαὶ ἀξίας κατωτέρας τῶν 1000 δραχμῶν ἐκτελοῦνται ὑπὸ τῆς οἰκίας σχολικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νόμου 452 ἢ 1286 ἔτους τῶν διατυπώσεων τῶν ἀρθρῶν 29—32 τοῦ παρόντος νόμου.

μυσ, επισκευαί δε αξίας μέχρι 5.000 δραχμών μετά μελέτην και έγκρισιν της κατά τόπους αρχιτεκτονικής ή μηχανικής υπηρεσίας, τηρουμένων δε εν άριστοίς ταις περιπτώσει των διατάξεων των άρθρων 1 και 3 του άρθρου 4 του νόμου 1286 έχουσών εφαρμογήν και διά τας σχολικάς έπιτροπάς του νόμου 452.

Διά τας έπισκευάς τούτας έπιτρέπεται ή παρά του Ταμείου εκπαιδευτικής προνοίας χορήγησις προς τας σχολικάς έπιτροπάς.

Άρθρον 34.

1. Διά την διεξαγωγήν της τεχνικής υπηρεσίας ήν συνεπάγεται ή εφαρμογή του παρόντος νόμου, το ήδη δυνάμιν των κειμένων νόμων παρά τῷ Υπουργείῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς ὑπηρεσίᾳς ἐπιβάλλονται αὐξάνονται κατὰ τρεῖς ἀρχιτέκτονας ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ μηχανικοῦ δημοσίων ἔργων β' τάξεως ἢ καὶ α' τάξεως, ἂν ἔχωσι πενταετὴ τοῦλάχιστον πραγματικὴν ἐξάσκησιν ἐπαγγέλματος ἢ δημοσίων υπηρεσίᾳς, δύο σχεδιαστὰς ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ ὑπομηχανικοῦ Δημοσίων ἔργων β' ἢ καὶ α' τάξεως ἂν ἔχωσι πενταετὴ τοῦλάχιστον πραγματικὴν ἐξάσκησιν ἐπαγγέλματος, καὶ δύο τεχνικούς βοηθούς ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ ὑπομηχανικοῦ α' ἢ β' τάξεως ἐκ τῶν ἔχοντων δίπλωμα κατωτέρας σχολῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἢ ἐργοληγικῆς καὶ πενταετὴ τοῦλάχιστον πραγματικὴν ἐξάσκησιν ἐπαγγέλματος, ἐφαρμοζομένων καὶ δι' αὐτοὺς ὅσον ἀφορᾷ τὴν προαγωγήν, τὰς ἀποδοχὰς ἂν γίνωνται καὶ συντάξεις ὡς καὶ διὰ τὸ λοιπὸν τεχνικῶν προσωπικῶν τοῦ τμήματος, τῶν ἰσχυροῦσιν ἐκείναις διατάξεσιν περὶ τῶν ἑμοιόδοτων τῶν Κεντρικῆς ὑπηρεσίας τῶν Δημοσίων ἔργων.

Ἐπίσης ἐπιτρέπεται ἡ ἀνάθεσις καθηκόντων μελέτης, ἐπιλέξεως κλπ. εἰς πτυχιούχους ἰδιώτας ἀρχιτέκτονας ἢ μηχανικούς ἐπὶ ἀποζημίωσι κανονισμένην μετὰ γνώμησιν τοῦ ἐν άρθρῳ 30 ἔδαφ. 5 εἰδικοῦ συμβουλίου ἐπὶ τῆ βάσει τῶν ἐν άρθρῳ 32 διαθεσίμων.

Εἰς τὸ λοιπὸν προσωπικῶν τοῦ Ἀρχιτεκτονικοῦ τμήματος προστίθενται δύο ἀρχιτεκτονικοὶ ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ γραφείας α' τάξεως ἢ γραμματεῖς β' τάξεως ἐκ τῶν ἔχοντων πενταετὴ πραγματικώτερον ἀνάλογον δημοσίων υπηρεσίᾳς ἢ προσόντα διορισμοῦ ἢ προαγωγῆς εἰς γραμματεῖα β' τάξεως τοῦ Υπουργείου, ὑπαγόμενοι ὡς πρὸς τὰς προαγάδας, ἀποδοχὰς καὶ συντάξεις εἰς ὅς καὶ τὸ λοιπὸν προσωπικῶν τῆς Κεντρικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Υπουργείου διατάξεσι.

Ἄπαν ἐν γένει τὸ ἀνωτέρω προσωπικὸν διορίζεται διὰ Β. Διατάγματος προτάσει τοῦ Υπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ.

Άρθρον 35.

Κατὰ τὰ λοιπὰ παραμένοντι ἐν πλήρει ἰσχύϊ αἱ διατάξεις τοῦ νόμου ΓΩΚΖ', (ὡς τροποποιήθη αὐτὸς διὰ μεταγενεστέρων νόμων) ἐφ' ὅσων δὲν τροποποιεῖται διὰ τοῦ παρόντος νόμου.

Άρθρον 36.

1. Ἄπαντι αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ ἐν κατασκευῇ καὶ ἡμιτελῇ ἀεθθέντα ὄχι τοῦτα δεδωκέντα ὡς καὶ ἐκείνα ὧν αἱ δημοπρασίαι προκηρυσσόμεναι μετὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1918 ἀπέτυχον μέχρι τούδε, ὑπαγόμενα καὶ τούτα εἰς τὴν μέριμναν τῶν οἰκείων ταμείων εκπαιδευτικῆς προνοίας. Δύναται ὅμως ὁ Υπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν νὰ προβάσῃ εἰς τὴν ἐγγρασίαν τῶν ἀπαιτούμενων δαπανῶν ἀποπερατώσεως, καταβαλλομένων ἐξ ἑλαττέρου ἐκ τοῦ ταμείου τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν καὶ χρεουμένων τῶν οἰκείων ταμείων εκπαιδευτικῆς προνοίας μέχρις οὗ ἀνταποκρίθῃται ταῦτα εἰς τὰς διὰ τοῦ παρόντος νόμου ὑποχρεώσεις, καὶ δυνθῆσι ν' ὑποδώσῃ τὰ δαπανηθέντα μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν (ὅχι δὲ τὴν ἄλλην δαπάνην τοῦ κτηρίου).

Διὰ τὰ ἥδη ἐν ἐκτέλεσει ἡμιτελῆ διδασκλήρια ὡς καὶ διὰ τὰς ὑπαρχοῦσας ἐγκακρημέναις μελέταις δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ άρθρου 29, ἔδαριον 1 καὶ άρθρον 30 ἔδαρια 1—3.

2. Διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν ἡμιτελῶν διδασκλήριων, ὧν αἱ δημοπρασίαι ἐγένοντο μετὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1918, ὡς καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν διδασκλήριων ἐκείνων, ὧν διατάχθη ἡ σύσταξις τῆς μελέτης μετὰ τὴν εἰρημένην χρονολογίαν καὶ μέχρι τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου, ἀλλ' ἡ ἐκτέλεσις ἐματαιώθη εἴτε διότι ἀπέτυχον αἱ γενόμεναι δημοπρασίαι, εἴτε διότι δὲν ἐπερατώθη ἡ σύσταξις τῆς σχετικῆς μελέτης, ἐπιτρέπεται νὰ δαπανηθῇ ἐκ τοῦ ταμείου εκπαιδευτικῶν τελῶν ποσὸν μέχρι δύο ἐκατομμυρίων δραχμῶν κατ' ἀνώτατον ὅρον εἰς ὀλοκληρωτικὴν δαπάνην ἐκτελέσεως τῶν σχετικῶν ἔργων εἴτε καὶ εἰς βοηθήματα πρὸς τὰ οἰκεία ταμεία εκπαιδευτικῆς προνοίας πέραν τοῦ ἐν άρθρῳ 20 ὅριου καὶ συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν άρθρων 2 καὶ 3 τοῦ αὐτοῦ άρθρου.

3) Πρὸς ἀνάγκην τοῦ ταμείου εκπαιδευτικῶν τελῶν διὰ τὰς ἐκ τοῦ προκηρυσσόμενου ἔδαριου ὑποχρεώσεις χορηγεῖται αὐτῷ ἐφ' ὅσῃ συνδρομῇ 500 χιλιάδων δραχμῶν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἀναγραφομένης τῆς σχετικῆς πιστώσεως ἐν τῷ προϋπολογισμῶ τῶν ἐξόδων τοῦ Υπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.

4. Διὰ Β. διαταγμάτων ἐκδιδομένων προτάσει τοῦ Υπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. δύναται ἡ πληρωμὴ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐκτελουμένων ἔργων ἀνεγέρσεως, ἐπισκευῆς κτλ., διδασκλήριου, ὡς καὶ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο καὶ τὰ ἄρθρα 20 καὶ 21 χορηγούμενων εἰς τὰ ταμεία εκπαιδευτικῆς προνοίας συνδρομῶν καὶ δανείων, ν' ἀνατίθεται καὶ εἰς τοὺς Γενικοὺς Διοικητὰς, οἵτινες εἰς βῆρος τῆς κατὰ τὰ κατωτέρω ἀνοικοδομήσεως αὐτοῖς πιστώσεως ἐυθίδουσιν ἐντάλματα εἰς βῆρος τοῦ κεφαλαίου τῶν εκπαιδευτικῶν τελῶν, ὑποκείμενα εἰς τὴν κατὰ τὸν νόμον 1937 θεώρησιν ὑπὸ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συμβουλίου, εὐθουνομένου διὰ τὴν ἐλλοπιὴν δικαιολογητικῶν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου περὶ χωροτάξιμου. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ὁ Υπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. κατὰ τὰς ἐκείναις προδεδωκέναις ἀνάγκαις ἐκτελέσεως τοιοῦτων ἔργων τίθησι διὰ Β. διατάγματος εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀρμοδίου Γενικοῦ Διοικητοῦ τὴν ἀναγκαίωσαν πίσωσιν ἐκ τῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ κατατιθεμένων εἰσπραξέων ἐξ εκπαιδευτικῶν τελῶν, τοῦ ἀντιστοίχου ποσῷ κατατιθεμένου ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ οἰκεῖον ἐν τῇ ἔξρῃ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ ὑποκατάστημα αὐτῆς. Ἡ κατὰ τ' ἀνωτέρω κατὰθεσις ἐπὶ τῶν ὑποκαταστημάτων ἐνεργεῖται ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κατὰ τὴν διαταγῆς τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Υπουργοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Προμήθεια ὑλικῶν οἰκοδομῆς, σχολικῶν ἐπίπλων καὶ διδασκτικῶν ὀργάνων.

Άρθρον 37.

1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Υπουργὸν, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς νὰ προκηρύσσῃ δημοπρασίαν πρὸς προμήθειαν ὑλικῶν οἰκοδομῆς, κουρματίων, θρανίων ἢ ἄλλων σχολικῶν, ἐπίπλων εἰς μεγάλας ποσότητας ἐφ' ὅσῃ ἢ εἰς ὅσας κατὰ ὀρισημένας χρονικάς περιόδους, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς παραγωγῆσεως αὐτῶν εἰς τὰ Ταμεία εκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ τὰς σχολικάς ἐπιτροπὰς εἴτε ἐπὶ καταβολῇ παρ' αὐτῶν τοῦ ἀντικειμένου εἴτε καὶ ὡς μέρος τῆς κατὰ τὰ ἄρθρα 20 καὶ 21 τοῦ παρόντος νόμου χορηγίας.

2. Οἱ ὅροι τῶν τοιοῦτων δημοπρασιῶν συντάσσονται παρὰ τοῦ κατὰ τὴν παρῆγγραφον 5 τοῦ άρθρου 30 εἰδικοῦ συμβουλίου, ὑπερ καὶ γνωμοδοτεῖ περὶ τῆς κατακυρώσεως αὐτῶν.

Άρθρον 38.

1. Επιτρέπεται εις τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως νὰ προμηθεύηται κατὰ ποσότητας γὰρ φυσικῆς καὶ χημικῆς διὰ δημοπρασίας, εἴτε καὶ ἄνευ αὐτῆς δι' ἀπ' εὐθείας συμβάσεως μετ' ἐργοστασίων ἢ ἀνεργασμένων εἰδικῶν ἐμπορικῶν οἰκῶν, τοῦ ἐξωτερικοῦ.

2. Οἱ ἄρθοι τῆς κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον προκηρῆξως δημοπρασίας ἢ τῆς ἀπ' εὐθείας συμβάσεως κανονίζονται, προσάτι ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ δύο καθηγητῶν, τῆς φυσικομαθηματικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, προτεινομένων ἐκ αὐτῆς, ἐνδὸς καθηγητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου, προτεινομένου ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ καὶ δύο λειτουργῶν τῆς μέσης ἐκπαίδεως διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Άρθρον 39.

1. Τὸ τίμημα τῶν κατὰ τὰ δύο προηγούμενα ἄρθρα προμηθευῶν καταβάλλεται εἴτε δι' ἐπιταγμάτων εἰς βόρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν ἐκδιδομένων, εἴτε ἐκ τῶν παρὰ τῷ Ταμείῳ Παρακαταθητῶν καὶ Δανείων συνολικῶν καταθέσεων. Δόν δὲ νὰ κρατῆται παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ ἰδιαιτέρως λογαριασμός τῶν προμηθειῶν τούτων πρὸς κανονισμὸν τῆς διανομῆς εἰς τὰ διάφορα σχολεῖα συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

2. Τὰ τῆς παραλαβῆς τῶν προμηθειῶν τούτων καὶ αἱ λεπτομέρειαι τῆς διανομῆς εἰς τὰ Ταμεία ἐκπαιδευτικῆς προνοίας ἢ τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῆς εἰσπράξεως ἢ συμφητικιοῦ τοῦ τμήματος παρὰ τῶν Ταμείων τούτων καὶ τῶν σχολικῶν ἐπιτροπῶν κανονισθῆσονται διὰ Β. διατάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ἐργαστήριον ἐπισκευῆς διδακτικῶν ὀργάνων.

Άρθρον 40.

1. Ἐρῆται ἐν Ἀθήναις ἐργαστήριον ἐπισκευῆς ὀργάνων διδακτικῶν, τελῶν ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἀποκατεμένη ὑπὸ τριμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἐξ ἐνδὸς καθηγητοῦ τῆς Σχολῆς τῶν Φυσικομαθηματικῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ δύο λειτουργῶν τῆς Μέσης ἐκπαίδευσως διοριζομένων πάντων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

2. Σκοπὸς τοῦ ἐργαστηρίου εἶναι ἡ ἐπισκευὴ τῶν διδακτικῶν ὀργάνων τῶν σχολείων τοῦ Κράτους καὶ ἡ συναρμολόγησις ἢ κατασκευὴ τῶν ἀπλουστέρων ἐξ αὐτῶν.

3. Κινητὰ συνεργεῖα τοῦ ἐργαστηρίου δύναται νὰ μεταβαίνωσι εἰς ἐπαρχιακὰ πόλεις πρὸς ἐκτελέσειν ἐπὶ τόπου ἀπλουστέρων ἐπισκευῶν καὶ ἀσκησιν τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ εἰς τὴν συντήρησιν καὶ πᾶς στοιχειωδεστέρως ἐπιδιορθώσεις τῶν ἐν χρῆσει διδακτικῶν ὀργάνων.

4. Διὰ τὴν πρώτην ἐγκατάστασιν τοῦ ἐργαστηρίου ἀναγράφεται ἐν τῷ εἰδικῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῶν Τελῶν πίστωσις μέχρι δραχμ. 100.000, τῆς προμηθείας τῶν μηχανημάτων, ὕλικῶν κλπ., γενησομένης κατὰ πρότασιν τῆς κατὰ τὴν παράγραφον 1 ἐπιτροπῆς.

5. Διὰ δὲ τὰς ἀπείρους δαπάνας συντηρήσεως τοῦ ἐργαστηρίου, ἔτι ἀντιμισθίαν τεχνικοῦ προσωπικοῦ, ἐνοίκια, κατατάσεων ὕλικῶν, ὀδοπορικὰ καὶ ἀποζημιώσεων συνεργείων καὶ ἄλλας δαπάνας, ἀναγράφεται κατ' ἔτος ἐν τῷ αὐτῷ προϋπολογισμῷ πίστωσις δραχμῶν 60.000 μὲν διὰ τὰ τρία πρώτα ἔτη ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἐργαστηρίου, 40.000 δὲ δραχμῶν διὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη.

6. Τὰ ἐργαστήριον ὀργανοῦται καὶ λειτουργεῖ ἐπὶ τῇ βάσει κανονισμοῦ ἐκδοθησομένου διὰ Β. διατάγματος, προσάτι τῆς

κατὰ τὴν παράγραφον 1 ἐπιτροπῆς. Ὁ κανονισμὸς θέλει ἔρῆται τὸν ἀριθμὸν, τὸ εἶδος καὶ τὴν ἀμοιβὴν τοῦ προσληθησομένου τεχνικοῦ προσωπικοῦ ἐνδὸς τῶν ἔριων πάντοτε τῆς ὑπὸ κτῆς προηγουμένης παραγράφου παρεχομένης πιστώσεως.

7. Επιτρέπεται ἡ μετάκλησις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τεχνικοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐργαστηρίου, ὡς καὶ ἐνδὸς ἀρχιτεχνίτου καὶ ἐνδὸς ὕδαυργου, ἐπὶ ἀποζημιώσει κανονιζομένη διὰ συμβάσεως μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ, κατόπιν προτάσεως τῆς ὑπὸ τῆς παραγράφου 1 ἐπιτροπῆς, καταβλητέα δὲ ἐκ τῆς ἐν παραγράφῳ 5 πιστώσεως.

Ὁ παρὸν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Ἰουνίου 1920.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Οἱ Ὑπουργοὶ

Ἐπὶ τῶν Ὀικονομικῶν Ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν
Μ. Νεγροπόντης Δ. Λίγκας

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτάθη ἡ μεγάλῃ τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ἰουλίου 1920.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός

Ἰ. Α. Τσιριμώκος

ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(2)

Περὶ τροποποιήσεως τῆς ἀπὸ 9/22 Ἰουλίου 1919 συμβάσεως μεταξὺ τοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἐταιρείας τῶν Ἑλληνικῶν Σιδηροδρόμων.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸν νόμον 1805 καὶ τὸ ἄρθρον 2 τῆς δυνάμει τούτου συναρθεύσεως ἀπὸ 9/22 Ἰουλίου 1919 συμβάσεως μεταξὺ τοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἐταιρείας τῶν Ἑλληνικῶν Σιδηροδρόμων περὶ ἀντικαταστάσεως τῶν προσωρινῶν ἑλλήνων γεφυρῶν τῆς γραμμῆς Παπαουλί-Πλατὸ-Τοφίν κλπ., προσάτι τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπερασπισμένων καὶ διασπασμένων.

Ἄρθρον μόνον.

Ἐργάζομεν ὅπως τὸ ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 τῆς ἑνω συμβάσεως ὑπὸ στοιχ. Ι, α κοινῶν ἐκ 440.000 δραχμ. διὰ κατασκευῆς ἰκρυμάτων, γεφυρῶν κλπ. μειωθῆ εἰς 340.000 δραχμ., τὸ δὲ ἐκ στοιχ. Ι, β κοινῶν ἐξ 100.000 δραχμ. πρὸς ἀνίστασιν τῶν προσωρινῶν ἑλλήνων γεφυρῶν ἀξιοθῆ εἰς 200.000 δραχμ. Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργός θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ἀυγούστου 1920.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Ἀντιπρόεδρος

Ἐμμ. Ρέπουλης

Τὰ Μέλη

Ν. Πολίτης, Ἰ. Τσιριμώκος, Κ. Ρακτιβάν, Δ. Λίγκας, Κ. Σπυρίδης, Α. Παπανικολάου, Σ. Σίμος, Α. Μισούλης, Α. Γρίβας.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έν Αθήναις τῆ 15 Ἰουλίου 1922

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμὸς φύλλου 114

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νόμοι

Νόμος 2851 περί ιδρύσεως Ἐθνικῶν Ὀρφανοτροφείων καὶ Οἰκοτροφείων ἀπόρων μαθητῶν.....	1
Βασιλικά διατάγματα	
Περί ἐφαρμογῆς τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ νόμου 1008 καὶ διὰ τούτων ἐν Ἀλβανίᾳ διπλωματικῶς καὶ προξενικῶς ὑπαλλήλους.....	2
Περί συστάσεως ἀμισθοῦ Ὑποπροξενείου ἐν Dirré Daoua τῆς Ἀθιοσυνίας.....	3
Περί ὀρισμοῦ τῶν δικαστηρίων, παρ' οἷς δύναται νὰ τοποθετηθῇ ἀντιπρόεδρος, ὡς καὶ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν.....	4
Περί συστάσεως Εἰρηνοδικείου β' τάξεως, ὀργανοποιήσασαν τὸ Εἰρηνοδικεῖον Κορθίου.....	5
Περί ἀναπληρώσεως τοῦ Εἰρηνοδικοῦ Βουφράδος ὑπὸ τοῦ Εἰρηνοδικοῦ Πεταλίδου.....	6
Περί συστάσεως ἀστυνομικοῦ τμήματος ἐν Φουρνᾷ.....	7
Περί παρατάσεως τῆς διαρκείας τοῦ ἐν τῷ δήμῳ Καβάλλας ἐπιβεβλημένου φόρου ἐπὶ τοῦ καπνοῦ.....	8

Περί μεταθέσεως τῆς ἑδρας τοῦ Ὑποτελωνίου Οἴας ἐκ τοῦ ἔριμου Ἀμιουδίου εἰς τὸν ἔριμον Ἀρμίνης.....	9
Περί ἀπαγορεύσεως ἐπὶ ἐν ἔτος τῆς ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ Ἀθηνῶν ἐνεργείας συναλλαγῶν ἐπὶ προθεσμίᾳ κλπ. καὶ ἐκκαθαρίσεως τῶν μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ἐνεργηθειῶν πράξεων ἐπὶ τῶν ἀναφερομένων χρεογράφων μέχρι 3 Αὐγούστου 1922.....	10
Περί ὀρισμοῦ τῶν μηνιαίων γραφικῶν καὶ μικρῶν ἐξόδων τοῦ Λιμεναρχείου Πειραιῶς.....	11
Περί ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως γῆρου ἐκ τῆς παροχῆς τοῦ πηγαιῶ ὕδατος τῆς πηγῆς Πιάνης πρὸς ὕδρευσιν τῆς Τριπύλας.....	12
Περί ἐκδόσεως ἀδειῶν ὕλοτομίας ὑπὸ Δασάρχων καὶ Δασονόμων.....	13
Περί συστάσεως ταχυδρομικοῦ γραφείου εἰς Ἀνω Σῶρον.....	14
Περί ὀρισμοῦ προθεσμίας ἐντὸς τῆς ὁποίας θέλωσιν ἐνεργηθῆναι αἱ προαγωγαὶ διανομιῶν, συσκευαστῶν καὶ ταξινόμων καὶ ἀναθεωρήσεις, μονιμοποιήσεις καὶ προαγωγαὶ ἐκτάκτων περὶ ὧν τὰ ἀρθρα 3 καὶ 7 τοῦ νόμου 2830.....	15
Περί κανονισμοῦ ἡμερησίων ἀποζημιώσεων τῶν Ἀρχηγῶν Στόλων ἢ Μοίρας διαμενοντῶν εἰς παράλια Μ. Ἀσίας κλπ.....	16

ΝΟΜΟΙ

Περί ιδρύσεως Ἐθνικῶν Ὀρφανοτροφείων καὶ Οἰκοτροφείων ἀπόρων μαθητῶν.

Νόμος 2851

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐψησάμενος ὁμοφώνως μετὰ τῆς Γ' ἐν Αθήναις Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἀπεφασίσασμεν καὶ διατάσσομεν

Ἄρθρον 1.

1. Πρὸς περιθάλψιν τῶν ὀρφανῶν πατρῶθεν ἢ μητρῶθεν καὶ μόρφωσιν ἀναξίτητων ἀπόρων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, ἐπιτρέπεται ἡ διὰ Β. Διατάγματος, προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως, Ἰδρύσασαν Ὀρφανοτροφείων καὶ Οἰκοτροφείων, ἐνδὸς ἢ καὶ πλεονόντων ἐν ταῖς διαφόροις πόλεσιν, ἐπιτροπομένον ἢ, ὅπου ὁ ἀριθμὸς τῶν προσίμων δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 100, τὰ Ὀρφανοτροφείων καὶ Οἰκοτροφείων ἀποτελεῖ καινὸν ἔθρομα.

Ἄρθρον 2.

1. Ἐκαστὸν τῶν οὕτως ἰδρυμένων Ὀρφανοτροφείων καὶ Οἰκοτροφείων ἀποτελεῖ ἴδιον νομικὸν πρόσωπον δεχτικὸν δικαιοπραγμάτων καὶ ὑποχρεώσεων, ὑπαγόμενον ὑπὸ τῆν ἄμεσον ἐπιτροπείαν καὶ ἐξάρτησιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Περιθάλψεως καὶ

διοικουμένον ὑπὸ Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Νομάρχου μὲν ὡς Προέδρου, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ Ὀρφανοτροφείων ἢ Οἰκοτροφείων λειτουργούντων ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ Νομοῦ τοῦ Ἐπισκόπου, τοῦ Προέδρου καὶ Εἰσαγγελέως τῶν Πρωτοδικῶν, τοῦ Δημάρχου, τοῦ Ἐφόρου, τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως, ἢ, ἐλλείψει ταιούτου, τῆς Δημοτικῆς, τοῦ Νομομηχανικοῦ καὶ τεσσάρων εὐπόληπτων προσώπων εἰς ἀμφοτέρων τῶν φύλων, διοριζομένων καὶ ἀπολυομένων δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ τῆς Περιθάλψεως Ὑπουργοῦ, ἐφ' ὅσον δὲ πρόκειται περὶ Ὀρφανοτροφείων καὶ Οἰκοτροφείων λειτουργούντων ἐν Ἀθήναις ἢ ἐκτὸς τῆς ἑδρας τῶν Νομῶν, τὰ τῆς συνθέσεως τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς θέλει ὀρίζειν τὸ περὶ ιδρύσεως αὐτῶν Β. Διάταγμα.

2. Τὰ ἀπόντα ἢ κωλύμενα μέλη τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς, πλὴν τῶν πολιτῶν, ἀναπληροῦσιν οἱ νόμιμοι αὐτῶν ἀναπληρωταί.

Ἄρθρον 3.

1. Πόροι τῶν Ὀρφανοτροφείων καὶ Οἰκοτροφείων ὀρίζονται:

- α) Ἐτήσια ἐπιχορηγία τοῦ Δημοσίου προσδιοριζομένη δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως ἐκ τῆς ἀναγραφομένης ἐν τῷ ἐτησίῳ προϋπολογισμῷ τοῦ Ὑπουργείου τούτου πιστώσεως εἰς ἐνδὸς ἑκατομμυρίου (1.000.000) δραχμῶν.
- β) Ἐκούσια εἰσφορὰ τῶν Δήμων, Κοινοτήτων, ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ Μονῶν, ἀναγραφόμενα ἐν τῷ προϋπολογισμῷ αὐτῶν ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπουσι τοῦτο οἱ πόροι τῶν.
- γ) Δωρεαὶ καὶ κληροδοτήματα, ὡς καὶ τὸ ἐν τρίτῳ (1/3) τοῦ προϊόντος ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν ὀρφανῶν, τῶν ἐτέρων δὲν

τρίτων (2/3) διατιθεμένων κατ' αναλογίαν οριζόμενης δι' απόφασιν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὲρ τῶν ὁρατῶν.

δ') Τὸ προῖον ἐτησίου ἐράνου διενεργουμένου τὴν ἄνοιξιν Μαρτίου, κατὰ τὰ ὁρισθόμενα διὰ Β. Δ. ἐκδοθησόμενον τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως.

Τὰ ἐκ τῶν ἐράνων καὶ δωρεῶν ποσά, ἐφ' ὅσον δὲν ἀποστέλλονται δι' ὠρισμένα Ὀρφανοτροφεῖα καὶ Οἰκοτροφεῖα, κατανέμονται δι' ἀποφάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν, καὶ

ε') Αἱ εἰσπράξεις ἐκ τυχόν ἐπιβληθησομένης εἰδικῆς φορολογίας ὑπὲρ Ὀρφανοτροφείου ἢ Οἰκοτροφείου τινός.

2. Δι' ἀποφάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως θέλουσιν ὁρισθῆ οἱ Δῆμοι, Κοινοὶταιεῖς, Ἐνοριακοὶ Ναοὶ καὶ Μοναὶ, αἵτινες θέλουσιν συνεισφέρειν ὑπὲρ ὠρισμένου Ὀρφανοτροφείου ἢ Οἰκοτροφείου.

Ἄρθρον 4.

1. Πι Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ, συνεργουμένη ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ τακτικῶς μὲν τὴν πρώτην Κυριακὴν ἐκάστου μηνός, ἐκτάκτως δὲ ὡσάκις ὁ Πρόεδρος ἤθελε συγκαλέσει ταύτην ἐγγράφως, παρισταμένου τοῦ διευθύνοντος τὸ ἴδρυμα ὡς εἰσηγητοῦ ἄνευ ψήφου, ἀποφασίζει ἐγκύριως ἐφ' ὅσον παρῆσταται τὸ ἥμισυ πλέον ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς :

α') Περὶ πάσης ἐν γένει ὑποθέσεως ἀφορώσης τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ Ἰδρύματος.

β') Ἐπιτηρεῖ τὴν ἐγκαιρίαν βεβαίωσιν καὶ εἰσπραξίν τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 3 πόρων τοῦ Ἰδρύματος.

γ') Συντάσσει ἐντὸς τοῦ μηνός Ἰανουαρίου τὸν διὰ τὸ ἴπόμενον οἰκονομικὸν ἑξῆς προϋπολογισμὸν τῶν ἐσθῶν καὶ ἐξόδων τοῦ Ἰδρύματος καὶ διζητιάζει αὐτὸν εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Περιθάλψεως Ὑπουργόν, πρὸς ἐγκρισίν.

δ') Συντάσσει ἐντὸς τοῦ μηνός Μαΐου τὸν ἀπολογισμὸν τῶν πραγματοποιηθέντων ἐσθῶν καὶ ἐξόδων τοῦ προηγουμένου οἰκονομικοῦ ἔτους, ὃν καὶ ὑποβάλλει μεθ' ὅλων τῶν σχετικῶν στοιχείων τῆς διαχειρίσεως εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον.

ε') Ὀρίζει τὸ εἶδος, τὸ ποσὸν καὶ τὸν τρόπον τῆς προμηθείας τοῦ ὕλικου καὶ τὰ ἐκτελεστέα ἔργα ἐντὸς πᾶν διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐγκεκριμένων πιστώσεων καὶ κατὰ παρεκκλίσειν τῶν περὶ δημοσίου λογιστικοῦ διατάξεων, πλην ἐὰν ἡ δαπάνη ὑπερβαίη τὰς πέντε χιλιάδας δραχμῶν.

ς') Ἀσκαί διὰ τοῦ προέδρου πειθαρχικῆν ἐξουσίαν δυναμένην νὰ ἐπιβάλῃ ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ διοριζομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τὴν ποινὴν τῆς ἐπιπλήξεως καὶ τοῦ προστίμου μέχρι δραχμῶν εἴκοσι πέντε ἀνεκκλήτως, διὰ βαρύτερα δὲ πταίσματα ἐπιτρέπεται ἢ ἐπιβολὴ προστίμου καὶ μέχρι δραχμῶν ἑκατὸν, ἀλλ' ἐν ταιούτῃ περιπτώσει ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἐγκρισὶς τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως.

2. Χρέη Γραμματέως καὶ Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτελεῖ εἰς τῶν παιδαγωγῶν τοῦ Ὀρφανοτροφείου, ἢ ἐλλείψει ταιούτου ὁ νεώτερος τῶν μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, χρέη δὲ ταμίου ὁ ὑπὸ τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκλεγόμενος μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως τοῦ ἐκλεγμένου ὁ δημοσίου Ταμίης, ἔπου δὲ ὑπάρχουσι πλείονες, ὁ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τοῦ ἠθασαυροῦ ὁριζόμενος.

3. Τῶν ἐν Ἀθήναις Ἰδρυμάτων ταμίης ἄνευ ψήφου δύνανται νὰ διορισθῆ εἰς τῶν εἰδικῶν ταμιῶν ἢ ὑποταμιῶν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως, ὁριζόμενος δι' ἀποφάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως.

Ἄρθρον 5.

1. Ὁ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὑποβαλλόμενος εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον ἀπολογισμὸς παραπέμπεται εἰς τριμελῆ Ἐπιτροπὴν ἐκλεγομένην ὑπὸ τοῦ Σώματος, ἣτις ἐξελέγχει τοῦτον καθ' ἕνα αὐτοῦ τὰ μέρη.

Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐλέγχου ὑποβάλλει ἢ ἀνωτέρω Ἐπιτροπῇ εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, ἔπειτα συνεργουμένη ἐν

γενικῇ συνεδριάσει ἐκδίδει τὴν σχετικὴν αὐτοῦ ἀπόφασιν, ἣτις δημοσιεύεται μετὰ τοῦ ἀπολογισμοῦ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 6.

1. Ἡ περιουσία τοῦ Ἰδρύματος θεωρεῖται δημοσία περιουσία, καταργουμένη δὲ Ὀρφανοτροφείου ἢ Οἰκοτροφείου τινός, ἢ περιουσία αὐτοῦ περιέρχεται εἰς τι τῶν λοιπῶν Ὀρφανοτροφείων ἢ Οἰκοτροφείων, ὁριζόμενον διὰ τοῦ Β. διατάγματος τῆς καταργήσεως.

2. Τὰ ὕλικὰ τὰ προοριζόμενα διὰ τὰ Ὀρφανοτροφεῖα καὶ Οἰκοτροφεῖα τὰ ἰδρυθησόμενα δυνάμει τοῦ παρόντος νόμου καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, ἀπαλλάσσονται παντὸς τελωνειακοῦ καὶ δημοτικοῦ ὁσμοῦ.

Ἄρθρον 7.

1. Τὸ Ἰδρυμα ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου ἐπιπροσωπεύεται διὰ τὰς ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ παραγομένης νομικῆς σχέσεως ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅστις καὶ ἀλληλογραφεῖ μετὰ πάσης Δημοσίας Ἀρχῆς.

Ἄρθρον 8.

1. Πάντα τὰ χρηματικὰ κεφάλαια τῶν Ἰδρυμάτων κατατίθενται παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ἐπὶ ἀλληλογράφῳ λογαριασμῷ καὶ ἐπὶ τόκῳ, ὅστις ἤθελεν ὁρισθῆ ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τοῦ ἠθασαυροῦ καὶ τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ἀνάληψις ἐκ τῶν κεφαλαιῶν ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν ἐγγράφου ἐντολῆς τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 9.

1. Τὸ προσωπικὸν ἐκάστου τῶν Ὀρφανοτροφείων, προσλαβάνόμενον ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀποτελεῖται:

α') Ἐξ ἑνὸς Διευθυντοῦ, ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ γραμματέως α' ἢ β' τάξεως.

β') Δύο παιδαγωγῶν, ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ ἀκολουθοῦ ἢ γραφέως α' τάξεως.

γ') Ἐνὸς Μουσικοδιδασκάλου, ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ γραμματέως β' τάξεως ἢ ἀκολουθοῦ.

δ') Ἐνὸς διαχειριστοῦ, ἐπὶ βαθμῷ ἀκολουθοῦ.

ε') Ἐνὸς οἰκονόμου, ἐπὶ μηνιαίᾳ ἀποζημιώσει δραχ. 250.

ς') Ἐνὸς παιδονόμου, ἐπὶ μηνιαίᾳ ἀποζημιώσει δραχμῶν διακοσίων (200).

ζ') Μιᾶς ραπτρίας ἐπὶ μηνιαίᾳ ἀποζημιώσει μέχρι δραχμῶν τριακοσίων (300).

η') Ἐνὸς ἱατροῦ, ἐπὶ μηνιαίᾳ ἀποζημιώσει δραχμῶν διακοσίων πενήτηκοντα (250).

θ') Μιᾶς νοσοκόμου, ἐπὶ μηνιαίᾳ ἀποζημιώσει μέχρι δραχμῶν ἑκατὸν πενήτηκοντα (150).

ι') Ἐνὸς μαγειροῦ, ἐπὶ μηνιαίᾳ ἀποζημιώσει δραχμῶν ἑκατὸν πενήτηκοντα (150).

ιγ') Τριῶν ὑπηρετῶν ἐπὶ μηνιαίᾳ ἀποζημιώσει δραχμῶν ἑκατὸν (100).

ιβ') Δύο πλυντριῶν ἐπὶ μηνιαίᾳ ἀποζημιώσει δραχμῶν ἑκατὸν εἴκοσι (120).

ιγ') Ἐνὸς κηπουροῦ ἐπὶ μηνιαίᾳ ἀποζημιώσει δραχμῶν διακοσίων (200).

2. Ἐπιτρέπεται ὅπως διὰ Β. διατάγματος προστεθῆναι παρὰ ἑκάστην Ὀρφανοτροφεῖον τρεῖς θέσεις διδασκάλων τέχνης ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ Γραμματέως β' τάξεως ἢ ἀκολουθοῦ.

3. Τὸ Προσωπικὸν ἐκάστου τῶν Οἰκοτροφείων ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ αὐτοῦ Προσωπικοῦ τῶν Ὀρφανοτροφείων πλην τῶν παιδαγωγῶν.

4. Οἱ κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον ὑπάλληλοι διορίζονται, πρὸς γέννησιν, μετατίθενται καὶ ἀπολύονται, ἄνευ γνωμοδοτήσεως τοῦ κατὰ τὸν νόμον 1081 (περὶ Προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως) Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου διὰ Βασιλικῆν μὲν διατάγματος, ἐκδιδόμενον τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως, ἐὰν κέρωσι βαθμῶν γραμματέως δι' ἀποφάσει δὲ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως, ἐὰν κέρωσι βαθμῶν καὶ

τώτερον του γραμματέως, ελλείποντων επι-
βλέπων υπαλλήλων, ους διορίζει και απολύει δια πράξεως
του μη δημοσιευμένης δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως
ο Πρόεδρος της Δ. Επιτροπής του οικείου Ίδρυματος.

5. Δύνανται οι ως άνω υπάλληλοι οι διοριζόμενοι δια Β.
Διατάγματος ή δι' αποφάσεως του επί της Περιθάλψεως Υ-
πουργού να καταστήσονται συντάξιμον την υπηρεσίαν αυτών
κατά τα όριθησόμενα δια Β. Διατάγματος ενδεδιοθημένου τη
προτάσει των Υπουργών του Θησαυρού και της Περιθάλψεως.

6. Ο όρκος της υπηρεσίας των Διευθυντών, Διδασκάλων
τέχνης, Παιδαγωγών, Μουσικοδιδασκάλων και Διαχειριστών
δίδεται ένόπιον του Τμηματάρχου των Οργανοτροφείων ή του
Προέδρου της Διοικητικής Επιτροπής του οικείου Ίδρυματος
ή του Εργατοδικείου της περιφέρειας εις ό ύπάγεται το Ορ-
γανοτροφεϊόν ή Οικοτροφεϊόν, άπαν δέ τή λοιπών προσωπικών
όριζείται ένόπιον του Διευθυντού του Ίδρυματος.

Άρθρον 10.

1. Επί του κατά τή άρθρον 9 προσωπικού του διοριζόμενου
δια Β. Διατάγματος ή δι' αποφάσεως του Υπουργού της Περι-
θάλψεως εφαρμόζονται αι διατάξεις των άρθρων 5 εδάφ. 1
και 2, 7 εδάφ. 1, 2 και 3, και 10 εδάφ. 1, 2, και 3 του
νόμου 2494 περί προσωπικού των Πολιτικών Υπουργείων
όσον άρρα άτις παρουσίησιν μισθώ λόγω συμπλήρωσεως τρι-
ετίας, επίδοματά, έδοιοπορικά έξοδα και ήμερησίαν αποζημίω-
σιν.

2. Τα έδοιοπορικά έξοδα και ή ήμερησία αποζημίωσις των
μετατιθεμένων παρά του Υπουργείου της Περιθάλψεως υπαλ-
λήλων των Οργανοτροφείων και Οικοτροφείων καταβάλλου-
ται έν των πιστώσεων του Υπουργείου των Περιθάλψεως των
προσριζομένων δια τους υπαλλήλους της Κεντρικής υπηρεσίας.

3. Επιτρέπεται έν της ατύτης πιστώσεως ή καταβολή έδοιο-
πορικών έξόδων μεταδόσεως πρός άάλληλην των καθηκόντων
αυτών εις διοριζόμενος τή πρόηον παρά του Υπουργείου της
Περιθάλψεως υπαλλήλους εις τή Οργανοτροφεϊά ή Οικοτρο-
φεϊά Θράκης, Μακεδονίας και Ηπείρου.

Άρθρον 11.

1. Επιτρέπεται όπως δια Β. Διατάγματος έφ' άπαξ ένδι-
δομένου, τη προτάσει του Υπουργικού Συμβουλίου, Οργανο-
τροφείον ή Οικοτροφεϊόν προσληφθήσεται ήν έπωνυμία του έξ
εφεργετων του Ίδρυματος.

Άρθρον 12.

1. Κατόπι αποφάσεως του Υπουργού της Περιθάλψεως
επιτρέπεται ή άπόσπασις υπαλλήλων του οικείου Υπουργείου
πρός συμπλήρωσιν κενών θέσεων όριζομένων δια του παρόντος
νόμου.

2. Επίσης δια κοινής αποφάσεως των Υπουργών της Περι-
θάλψεως και Παιδείας επιτρέπεται ή άπόσπασις Καθηγητών
και Διδασκάλων εις τή Οργανοτροφεϊά και Οικοτροφεϊά ως
Διευθυντών και Παιδαγωγών, λαμβανόντων έν τοιαύτ' περι-
πτώσει τούτων άπόσπασεως τήν άπόδοσιν των έν των πιστώσεων
του Ίδρυματος παρά τή άπόσπασιν.

3. Δια Β. Διατάγματος ενδεδιοθημένου έφ' άπαξ τη προτά-
σει του Υπουργού της Περιθάλψεως, θέλουσι καθορισθή τά
προσόντα του δια τή παρόντος νόμου όριζομένου προσωπικού της
κατά τή άρθρον 16 εδάφ. 2 ειδικής Επιθεωρητικής των Ορ-
γανοτροφείων θηλέων ως και του προσωπικού του Εθνικού
Ίδρυματος Ανατολικής Μακεδονίας, καταργουμένου του τε-
λευτάτου εδαφίου του άρθρου 10 του δια τή νόμου 2051 κυρω-
θέντος Νομοθετικού Β. Διατάγματος της 7 Αύγουστου 1919
περί ίδρύσεως Οργανοτροφείων και Οικοτροφείων υπέρ όρφαν-
ών και άπόρων μαθητών έν Ανατολική Μακεδονία, ως και
έ τρόπος και ή χροός της προαγωγής.

Άρθρον 13.

1. Δια Β. Διατάγματος ενδεδιοθημένου προτάσει των επί της

Γεωργίας και Περιθάλψεως Υπουργών, θέλουσι καθορισθή τά
δημόσια οικήματα έν οίς θα εγκατασταθώσι τή Οργανοτρο-
φεϊά και Οικοτροφεϊά έλλείψει δέ τούτων δύνανται να έπι-
ταχθώσι και ιδιωτικά τοιαύτα, εφαρμόζομένων των διατάξεων
του δια τή νόμου 1588 κυρωθέντος υπ' αριθ. 1078 Ν.
διατάγματος της 2 Δεκεμβρίου 1917 (περί επιτάξεως οικη-
μάτων δια πρόσφυγας).

2. Πρός τήν άνωτέρω σκοπόν δικαιούται οι Δήμοι, Κοινό-
τητες και Μοναί να δωρήσιν οικήματα, ως και γήπεδα εις
Οργανοτροφεϊά και Οικοτροφεϊά της περιφέρειας αυτών.

3. Αι διατάξεις του άρθρου τούτου ισχύουσι και δια τή Ορ-
γανοτροφεϊά και Οικοτροφεϊά της Ανατολικής Μακεδονίας,
καταργουμένου του άρθρου 11 του δια τή νόμου 2051, κυρω-
θέντος Ν. Διατάγματος της 7 Αύγουστου 1919 (περί ίδρύ-
σεως Οργανοτροφείων και Οικοτροφείων υπέρ όρφανών και
άπόρων μαθητών έν Ανατολική Μακεδονία).

Άρθρον 14.

1. Δια κανονισμών του Υπουργείου της Περιθάλψεως θέλουσι
κανονισθή τά της έσωτερικής λειτουργίας διαχειρίσεως και
διοικήσεως των Οργανοτροφείων και Οικοτροφείων, τά κλη-
ρονοία του προσωπικού έν γένει, τά της πειθαρχίας αυτού και
έ τρόπος της εισαγωγής και μωρφέσεως των όρφανών και άπό-
ρων έν τούς Οργανοτροφείους και Οικοτροφείους, ως και πάσα
περίπτωσις μη προβλεπομένη υπό του παρόντος νόμου.

Άρθρον 15.

1. Εις τή προσωπικών των Οργανοτροφείων και Οικοτρο-
φείων δύνανται να επιτραπή, έγκρίσει του Προέδρου της Διοι-
κητικής Επιτροπής, ή δωρεάν οικήσις και τροφοδοσία έν-
τός αυτών.

Άρθρον 16.

1. Ο έλεγχος και ή έποπτεία των Οργανοτροφείων και Οί-
κοτροφείων επαυκείται υπ' ένός των Διευθυντών ή Τμηματάρ-
χων του Υπουργείου της Περιθάλψεως προσλαμβανόντος τήν
τίτλον του Γενικού Επιθεωρητού των Οργανοτροφείων και
Οικοτροφείων και δύο Εισηγητών ή Γραμματέων του Υπουρ-
γείου της Περιθάλψεως, λαμβανόντων τήν τίτλον του Επι-
θεωρητού και όριζομένου άπάντων δι' αποφάσεως του Υπουρ-
γού της Περιθάλψεως.

2. Δια τή Οργανοτροφεϊά θηλέων διορίζεται μία ειδική επι-
θεωρητρια, επί βαθμῶ και μισθῶ γραμματέως α' τάξεως ή
εισηγητού, αυξανόμενων των αντίστοιχων θέσεων της Κεντρι-
κής υπηρεσίας του Υπουργείου της Περιθάλψεως.

Άρθρον 17.

1. Οι συμβολαιογράφοι ύποχρεούνται κατά τήν σύνταξιν των
Διαθηκών να ύπομνησώσιν εις τήν διαθήκα τήν ύπαρξιν
των Οργανοτροφείων και Οικοτροφείων, ως και τήν ανάγκη
της έμισχύσεως των, να αναφέρωσι δέ έν τῶ κειμένῳ της
διαθήκης τήν γενικένην ύπόμνησιν επί κοινῆ έκαστονταδράχμου
προσσίμου, επιβαλλομένου παρά του άρμοδίου Εισαγγελέως έπ'
ώφελεϊ ένός των Οργανοτροφείων της περιφέρειας του και
έλλείψει τούτου υπέρ του έν τῶ πλησιεστέρω νομῶ λειπουρ-
γούτος τούτου.

Άρθρον 18.

1. Τό άρθρον 5 του δια τή νόμου 2051 κυρωθέντος Ν. δια-
τάγματος της 7 Αύγουστου 1919 (περί ίδρύσεως Οργανοτρο-
φείων και Οικοτροφείων υπέρ όρφανών και άπόρων μαθητών έν
Ανατολική Μακεδονία), ως έτροποποιήθη υπό του άρθρου 2
του νόμου 2340 (περί μεταρρυθμίσεως και συμπλήρωσεως του
δια τή νόμου 2051 κυρωθέντος νομοθετικού Διατάγματος
της 7 Αύγουστου 1919 περί ίδρύσεως Οργανοτροφείων και
Οικοτροφείων υπέρ όρφανών και άπόρων μαθητών έν Ανατο-
λική Μακεδονία) τροποποιείται ως έξης: «Δια τήν διαξαγω-
γήν της Διοικητικής, Λογιστικής και Γραμματικής έν γένει

υπηρεσίας του Ίδρυματος, τάσσονται παρά τῆ Διοικητικῆ Ἐπιτροπῇ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρυματος Ἀνατολικῆς Μακεδονίας εἰς γραμματεῖς καὶ εἰς λογιστὴς ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ γραμματέως α' τάξεως ἢ εἰσηγητοῦ, εἰς δακτυλογράφος ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ γραφέως α' ἢ β' τάξεως καὶ εἰς κλητῆρ ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ ἀρχικλητῆρος διοριζόμενοι, προαγόμενοι καὶ ἀπαυούμενοι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἐδαφίου 4 τοῦ ἀρθροῦ 9 τοῦ παρόντος νόμου καὶ κατόπιν προηγούμενης γνωμοδοτήσεως τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρυματος Ἀνατολικῆς Μακεδονίας.

Ἡ μισθοδοσία τῶν ὑπαλλήλων τούτων βαρύνει τὴν περιουσίαν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρυματος τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας.

Ἄρθρον 19.

1. Τὸ ἀρθρον 10 τοῦ διὰ τοῦ νόμου 2051 κωροθθέντος Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 7 Αὐγούστου 1919 «περὶ ἰδρύσεως Ὀρφανοτροφείων καὶ Οἰκοτροφείων ὑπὲρ ὄρφανῶν καὶ ἀπόρων μαθητῶν ἐν Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ» τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς: Τὸ προσωπικὸν τοῦ Κεντρικοῦ Ὀρφανοτροφείου καὶ τῶν Παραρτημάτων αὐτοῦ, προσλαμβάνομενον ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ρόλων, ἀποτελεῖται:

- α') Ἐξ ἑνὸς Διευθυντοῦ ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ γραμματέως α' ἢ β' τάξεως.
- β') Δύο παιδαγωγῶν ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ ἀκολουθοῦ ἢ γραφέως α' τάξεως.
- γ') Ἐνὸς μουσικοδιδασκάλου, ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ γραμματέως α' ἢ β' τάξεως.
- δ') Ἐνὸς διαχειριστοῦ, ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ ἀκολουθοῦ.
- ε') Ἐνὸς οἰκονόμου, ἐπὶ μηνιαία ἀποζημιώσει δραχμῶν διακοσίων πενήκοντα (250).
- ς') Ἐνὸς παιδονόμου, ἐπὶ μηνιαία ἀποζημιώσει δραχμῶν διακοσίων (200).
- ζ') Μιᾶς ραπτρίας, ἐπὶ μηνιαία ἀποζημιώσει μέχρι δραχμῶν τριακοσίων (300).
- η') Ἐνὸς ἱατροῦ, ἐπὶ μηνιαία ἀποζημιώσει δραχμῶν διακοσίων πενήκοντα (250).
- θ') Μιᾶς νοσοκόμου, ἐπὶ μηνιαία ἀποζημιώσει μέχρι δραχμῶν ἑκατὸν πενήκοντα (150).
- ι') Ἐνὸς μαγειροῦ, ἐπὶ μηνιαία ἀποζημιώσει δραχμῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα (180).
- ια') Τεσσάρων ὑπηρετῶν, ἐπὶ μηνιαία ἀποζημιώσει δραχμῶν ἑκατὸν (100).
- ιβ') Δύο πλυντριῶν, ἐπὶ μηνιαία ἀποζημιώσει δραχμῶν ἑκατὸν πενήκοντα (150).
- ιγ') Ἐνὸς κηπουροῦ, ἐπὶ μηνιαία ἀποζημιώσει δραχμῶν διακοσίων (200).

2. Εἰς τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἐθνικοῦ Παραρτήματος πρὸς περιθάλψιν τῶν θηλέων τῶν ὑπερβάλλοντων τὸ 12ον ἔτος, προστίθεται τρεῖς διδασκαλίσσαι τριῶν, ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ γραμματέως β' τάξεως ἢ ἀκολουθοῦ καὶ τρεῖς βοηθοὶ ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ γραφέως α' ἢ β' τάξεως.

3. Τὸ προσωπικὸν ἑκάστου τῶν Οἰκοτροφείων ἀποτελεῖται ἐν τοῦ αὐτοῦ προσωπικοῦ τῶν Ὀρφανοτροφείων, πλὴν τῶν παιδαγωγῶν.

4. Ἐπιτρέπεται ὅπως διὰ Β. Διατάγματος προστίθενται παρά τοῖς Ὀρφανοτροφείοις καὶ Οἰκοτροφείοις Ἀνατολικῆς Μακεδονίας τρεῖς θέσεις διδασκάλων τέχνης ἐπὶ βαθμῶ καὶ μισθῶ γραμματέως β' τάξεως ἢ ἀκολουθοῦ ἢ γραφέως α' ἢ β' τάξεως.

5. Εἰς τὰς πόλεις τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, ἐν αἷς λειτουργοῦσι πλείονα Ὀρφανοτροφεία καὶ Οἰκοτροφεία, δύναται νὰ ὁρισθῇ κοινὸς ἱατρός καὶ διαχειριστής. Εἰς τοὺς εἰς οὗς ἀνατίθεται ἢ πρόκειται αὕτη ὑπηρεσία χορηγεῖται ἐπιπροσθέτως ἀποζημιώσεις, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρυματος, ἧτις δὲν δύναται νὰ υπερβῆ τὰς ἑκατὸν πενήκοντα (150) δραχμὰς μηνιαίας.

6. Οἱ κατὰ τὸ παρὸν ἀρθρον ὑπάλληλοι διορίζονται, προάγονται, μετατίθενται καὶ ἀπολύονται συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἐδαφίου 4 ἀρθροῦ 9 τοῦ παρόντος νόμου. Τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρυματος περιθάλψεως καὶ μορφώσεως ὄρφανῶν καὶ ἀπόρων μαθητῶν ἐν Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, ὅα ὑπαγῆ εἰς πῖνα τῶν ἐν τῷ παρόντι ἀρθρῷ ἀντιστοιχῶν βαθμῶν διὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν σχετικῶν Β. Διατάγμάτων καὶ ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως.

Ἄρθρον 20.

1. Αἱ διατάξεις τῶν ἐδαφίων 5 καὶ 6 τοῦ ἀρθροῦ 9 καὶ αἱ τοῦ ἀρθροῦ 10 τοῦ παρόντος νόμου ἐπιτείνονται καὶ ἐφ' ἅπαντος τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρυματος περιθάλψεως καὶ μορφώσεως ὄρφανῶν καὶ ἀπόρων μαθητῶν ἐν Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ.

Ἄρθρον 21.

1. Διὰ τὰ δυνάμει τοῦ παρόντος νόμου ἰδρυθῆσμενα Ὀρφανοτροφεία καὶ Οἰκοτροφεία ὁρίζεται πεντάλεπτος κατ' ὅκαν εἰσφορά ἐπὶ τοῦ διὰ τῶν τελωνείων ἐξαγομένου εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐλαίου.

2. Διὰ Β. διατάγματος, ἐκδοθησομένου τῆ προτάσει τῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν, Ἐγναυροῦ καὶ Περιθάλψεως Ὑπουργῶν, κανονισθῆσεται ὁ τρόπος τῆς βεβαλώσεως καὶ εἰσπράξεως τῆς ἀνω εἰσφορᾶς ὡς καὶ ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ἀμοιβὴ τοῦ πρὸς τοῦτο ἀπαιτηθησομένου προσωπικοῦ.

3. Δι' ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως θέλει κατανέμεσθαι τὸ πρῶτον τῆς εἰσφορᾶς ταύτης ὑπὲρ τῶν ἐχόντων ἀνάγκην Ὀρφανοτροφείων καὶ Οἰκοτροφείων καὶ ἰδίᾳ τῶν ἰδρυθῆσομένων ἐν ταῖς ἐλασποραγωγαῖς περιφερείαις.

Ἄρθρον 22.

1. Διὰ τὰ δυνάμει τοῦ παρόντος νόμου ἰδρυθῆσμενα ἐν Ἑλλάδι Ὀρφανοτροφεία καὶ Οἰκοτροφεία ὁρίζεται εἰκοσάλεπτος κατ' ὅκαν εἰδικὴ εἰσφορά ἐπιβαλλομένη ἐπὶ τοῦ παραγομένου ἐν τῇ Δυτικῇ Ἑλλάδι καπνοῦ.

2. Διὰ Β. διατάγματος ἐκδοθησομένου τῆ προτάσει τῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν, Ἐγναυροῦ καὶ Περιθάλψεως Ὑπουργῶν κανονισθῆσεται ὁ τρόπος τῆς βεβαλώσεως καὶ εἰσπράξεως τῆς ἀνω εἰσφορᾶς, ὡς καὶ ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ἀμοιβὴ τοῦ πρὸς τοῦτο ἀπαιτηθησομένου προσωπικοῦ.

3. Δι' ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Περιθάλψεως θέλει κατανέμεσθαι τὸ πρῶτον τῆς εἰσφορᾶς ταύτης ὑπὲρ τῶν Ὀρφανοτροφείων καὶ Οἰκοτροφείων Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 23.

1. Τὸ ἐδάφιον 1 τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ διὰ τοῦ νόμου 2051 κωροθθέντος νομοθετικοῦ διατάγματος τῆς 7 Αὐγούστου 1919 «περὶ ἰδρύσεως Ὀρφανοτροφείων καὶ Οἰκοτροφείων ὑπὲρ ὄρφανῶν καὶ ἀπόρων μαθητῶν ἐν Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ» τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

«Εἰσπράξεις, ἐξ εἰδικῆς εἰσφορᾶς ἐξ ἑλκισο λεπτῶν κατ' ὅκαν ἐπιβαλλομένης ἐπὶ τοῦ παραγομένου ἐν Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ καπνοῦ».

Ἄρθρον 24.

1. Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς εἰσπράξεως τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἀρθρον εἰκοσάλεπτου κατ' ὅκαν εἰσφορᾶς ἐπὶ τοῦ παραγομένου ἐν Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ καπνοῦ ἐπιτρέπεται ἡ διάθεσις μέχρι δραχμῶν πεντακοσίων γαλιᾶδων ἑτησίως δι' ἀποφάσεων τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς τοῦ κατὰ τὸν νόμον 2051 λειτουργοῦντος Ἐθνικοῦ Ἰδρυματος περιθάλψεως καὶ μορφώσεως ὄρφανῶν καὶ ἀπόρων μαθητῶν ἐν Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ πρὸς χορηγῆσιν μηνιαίων τακτικῶν ἢ ἐφ' ἅπασι βοηθημάτων εἰς ἀπορροισθεῖσας ἀπόρους οἰκογενείας τῶν προστατῶν τῶν, συνεισφορά τῶν ἀπὸ τοῦ 1912 καὶ ἐντεύθεν πολεμικῶν γεγονότων, ὡς καὶ εἰς γήρας καὶ ὄρφανά, ὅν οἱ ποσάται ἐφορευθῆσαν ἢ ἀπεβίωσαν ἐν καινοῖσι κατὰ τὸν πρὸ τοῦ 1912 Μακεδονικῶν ἡ

γώνα. Το σύνολον τῶν ἐτήσιων τακτικῶν ἢ ἐκτάκτων ἐφ' ἃ παρ' ἐπιδομάτων δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰς ἐξακοσίας δραχμὰς ἐτησίως κατ' οἰκογένειαν.

2. Τὰ τῆς χορηγήσεως τῶν τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων τούτων ἐπιδομάτων θέλουσι κλονισθῆ δι' ἰδιαιτέρου κανονισμοῦ τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἑθνικοῦ Ἰδρύματος περιθάλψεως καὶ μαρφώσεως ὄρφανῶν καὶ ἀπόρων μαθητῶν ἐν Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ ὑποκειμένου εἰς τὴν ἐγγύρισιν ἢ τροποποίησιν τοῦ Ἰ. Πουργοῦ τῆς Περιθάλψεως.

3. Χῆραι καὶ ὄρφανὰ λαμβάνοντα σύνταξιν ἢ προσωρινὴν περιθάλψιν ἐν δημοσίῳ ταμείῳ δὲν δικαιούνται εἰς τὴν διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου καθοριζομένην περιθάλψιν.

Ὁ παρῶν νόμος ψηφίσθηκε ὑπὸ τῆς Γ' ἐν Ἀθήναις Ἑθνικῆς Συνελεύσεως καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς δημοσιευθῆτο διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Ἰουλίου 1922.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Οἱ Ὑπουργοί

Ἐπὶ τοῦ Ὑπουργοῦ
Κ. Λυκουερίζος

Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
Ε. Λαδόπουλος

Ἐπὶ τῆς Περιθάλψεως
Μ. Θεοδωρίδης

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Ἰουλίου 1922.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Δ. Γούναρης

ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(2)

Περὶ ἐφαρμογῆς τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ νόμου 1008 καὶ διὰ τοῦς ἐν Ἀλβανίᾳ Διπλωματικούς καὶ Προξενικούς ὑπαλλήλους.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νόμου 1008 τοῦ 1917, ὡς καὶ τὸν νόμον 2255, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ὁρίζομεν ὅπως αἱ διατάξεις τοῦ ἀνωτέρου νόμου 1008, καθ' ὅς ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ἵνα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἑλλοοπαίνου πολέμου καὶ μέχρι τῆς ὑπογραφῆς τῆς ὀριστικῆς εἰρήνης, διαθέτῃ πίστωσιν πρὸς ἀντιστάθμισιν τῆς λόγιω νομισματικῆς ἐπιπαραλλαγῆς ἐν ὀρισμέναις χώραις μειώσεως τῶν ἀποδογῶν τῶν Πρεσβευτικῶν καὶ Προξενικῶν ὑπαλλήλων ἐν γένει, τεθῶσιν εἰς ἐφαρμογὴν καὶ διὰ τοῦς ἐν Ἀλβανίᾳ, καθ' ὅσον καὶ ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῇ παρατηρεῖται, διαφορὰ νομισματικῆς ἐπιπαραλλαγῆς εἰς βάρος τῶν ὑπαλλήλων, ὧν αἱ ἀποδοχαὶ θὰ καταβάλλωνται εἰς τὸ κράτον ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῇ νόμισμα, ἢτοι λίρας Ἀγγλίας, συμφώνως τῇ καθορισθείσῃ ἤδη διατιμῆσει πρὸς 25,22.

Αἱ διατάξεις τοῦ διατάγματος Ἡμῶν τούτου ἰσχύουσιν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργῶν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ἰουλίου 1922.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργός

Γ. Μπαλατζῆς

Περὶ ουστάσεως ἀμίσθου Ὑποπροξενείου ἐν *Dirré-Daoua* τῆς Ἀθιοσουλίας. (3)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 76 τοῦ ΧΝΣ νόμου, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ νόμου ΒΦΗ', προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαιμεν καὶ διατάσσομεν Συστάσται Ἡμέτερον ἀμίσθον Ὑποπροξενεῖον ἐν *Dirré-Daoua* τῆς Ἀθιοσουλίας.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργῶν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ διατάγματος Ἡμῶν τούτου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ἰουλίου 1922.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργός
Γ. Μπαλατζῆς

(4)

Περὶ ὀριομοῦ τῶν Δικαστηρίων παρ' οἷς δύναιτο νὰ ὑποβηθῆ ἀντιπροσέδρος, ὡς καὶ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ νόμου 2796 περὶ καθιερώσεως τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἀντιπροέδρου τῶν Ἐφεσθῶν καὶ Πρωτοδικῶν, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαιμεν καὶ διατάσσομεν

Ὅρίζομεν ὡς ἐξῆς τὰ δικαστήρια, παρ' οἷς δύναται νὰ τοποθετηθῆ ἀντιπρόεδρος, ὡς καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

Παρὰ τοῖς Ἐφεσείοις Ἀθηνῶν, Ναυπλίου, Πατρῶν καὶ Θεσσαλονίκης ἀνὰ εἷς.

Παρὰ τῷ Πρωτοδικείῳ Ἀθηνῶν τρεῖς, παρὰ τῷ Πρωτοδικείῳ Θεσσαλονίκης δύο καὶ ἀνὰ εἷς παρὰ τοῖς Πρωτοδικείοις Πειραιῶς, Τριπλῆως, Καλαμῶν Πατρῶν, Ἠλείας, Ἰωνικῶν, Μυτιλήνης καὶ Ἀδριανουπόλεως.

Ὁ αὐτός Ὑπουργός δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸ διάταγμα τούτου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Ἰουλίου 1922.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός
Δ. Γούναρης

(5)

Περὶ ουστάσεως Εἰρηνοδικείου Β' τάξεως, ὀνομαζομένου Εἰρηνοδικείου Κορίθου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει 1) τὸν νόμον 2233 περὶ συστάσεως πέντε νέων εἰδικῶν Πρωτοδικείων καὶ πέντε νέων Εἰρηνοδικείων, 2) τὸ ἄρθρον 3 τοῦ νόμου 296 περὶ μεταβολῶν ἐν ταῖς περιφερείαις τῶν δικαστηρίων τοῦ Κράτους, καὶ 3) τὴν ὑπ' ἀριθ. 27 τῆς 26 Ἰουνίου ἐ. ε. γνωμοδότησιν τῆς βουλευτικῆς τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐν Σύρῳ Πρωτοδικῶν, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Εν Αθήναις τῇ 7 Ἀυγούστου 1924

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμὸς φύλλου 187

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νόμοι

Νόμος 3182. Περί Διδασκαλείων τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσης.....	1
Διατάγματα	
Περί τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1914 Β. Δ. ἀπερὶ τροποποιήσεως τοῦ Β. Δ. τῆς 14 Σεπτεμβρίου 1912 περὶ ὧρων ἀρχαίας ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις.....	2
Περί συμμετοχῆς καὶ ἀλλοδαπῶν συμβούλων εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Σωματείου ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν αὐτὴ ἐν Ἀμερικῇ ἔθελος τῆς Ἑλλάδος.....	3
Περί ἐγκρίσεως προϋπολογισμοῦ ὁλοκλήρου δαπάνης κατασκευῆς τοῦ ἀπὸ βεστω: Σταυρὸς εἰς Χρυσοβίττον τμήματος τῆς ὁδοῦ Δαθίας—Χρυσοβίττιου.....	4
Περί ἐπιβολῆς ἰατρικῆς ἐπισκέψεως καὶ μυστικότητος εἰς λιμένας ἀναχωρήσεως Πατρῶν—Καλαμῶν ἐπὶ ἰσπορῶν καὶ μικρῶν ἀεροπλάνων. (Ἀναζητήσεις).....	5

ΝΟΜΟΙ

(1)

Περί Διδασκαλείων τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσης.

Νόμος 3182

Ἐγκείμενος δημοφώνως μετὰ τῆς Δ' ἐν Αἰθήναις Συντακτικῆς Συνελεύσεως, ἀπαραίτητος καὶ διατάσσεται

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Σκοπὸς Μαθημάτων.

Ἄρθρον 1.

1. Πρὸς μέρους διδασκάλων τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσης λειτουργοῦσιν ἐν τῷ Κράτει καὶ πολυτάξια διδασκαλεῖα ἑκατέρου τῶν φύλων ἢ μικτὰ δημόσια ἢ ἀνεγνωρισμένα. Πλὴν τῶν πολυτάξιων διδασκαλείων διατηροῦνται καὶ τὰ κατὰ τὸ Νομοθετικὸν Διάταγμα τῆς 27 Ἰουλίου 1923 λειτουργοῦντὰ ἢ ἰδρυόμενα μονοτάξια.

2. Τὰ πολυτάξια διδασκαλεῖα ἰδρύονται, ἀναγνωρίζονται καὶ καταργοῦνται διὰ Διατάγματος, προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, ἔρχοντος ἐκαστοῦ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναγκαιῶν εἰς τὸ Κράτος διδασκαλείων τὸν τύπον αὐτῶν τὴν ἔξω, τὸ ἀναγκαῖον προσωπικὸν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰσπρατικῶν, κατ' ἔτος μαθητῶν καὶ μαθητριῶν. Ὁμοίως διὰ Διατάγματος προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου δύνανται νὰ μεταβῆ ἢ ἔδρα τοῦ διδασκαλείου ἢ νὰ μεταβληθῇ ὁ τύπος αὐτοῦ.

3. Τὰ ὑπὸ τῆς Φιλοεκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας ἢ ὑπὸ δήμων ἢ κοινοτήτων ἢ ἐξ ἄλλων εἰδικῶν πόρων συντηρούμενα διδασκαλεῖα θηλέων μετασχηματίζονται καὶ λειτουργοῦντα κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου δύνανται προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου νὰ ἀναγνωρισθῶσιν ὡς ἰσότιμα πρὸς τὰ τοῦ Κράτους. Πι ἀναγνωρίσεως αὐτῆ δύνανται ὁμοίως μετὰ πρότασιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου νὰ ἀρθῇ.

Ἄρθρον 2.

1. Τὰ διδασκαλεῖα ἑκατέρου τῶν φύλων ἀπαρτίζονται ἐκ πέντε ἢ ἐξ ἐνικοσίων τάξεων εἰς τὰς ὁποίας διδάσκονται:

- α') Θρησκευτικῆ.
- β') Φιλοσοφικῆ καὶ παιδαγωγικῆ.

γ') Ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἰσχύουσα νομοθετικὴ τῆς παρ' ἡμῶν Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσης.

δ') Νέα καὶ Ἀρχαία Ἑλληνικά.

ε') Γαλλικῆ, Ἀγγλικῆ ἢ Γερμανικῆ γλώσσα.

ς') Ἱστορία.

ζ') Γεωγραφία.

η') Μαθηματικὰ καὶ Κοσμογραφία.

θ') Φυσιογνωστικά.

ι') Ὑγιεινὴ καὶ νοσηλευτικὴ.

ια') Πολιτικαὶ Ἀγωγὴ.

ιβ') Οἰκτικὴ οἰκονομία ἐν τοῖς τῶν θηλέων.

ιγ') Γεωπονία καὶ ζωοτέχνια.

ιδ') Ὡδινὴ καὶ ψεφροχέρδον, ἢ ἀρμόνιον, ἢ κλειδοκύμαλον, ἢ μανδολίνον, ἐν δὲ τοῖς τῶν ἀρρένων καὶ ἐπιληρσιαστικῆ μουσικῆ.

ιε') Ὑπογραφία καὶ Καλλιγραφία.

ις') Χειροτέχνια.

ιζ') Γυμναστικὴ, παιδαί, ἀθλητικὰ παιδιὰ, καὶ προσκοπιματὸς, ἐν δὲ τοῖς τῶν ἀρρένων καὶ σκοποβολία.

2. Διὰ Διατάγματος, ἐκδιδομένου μετὰ πρότασιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, δύνανται νὰ προστεθῶσι μαθήματα εἰς τὴν ἢ πάντα τὰ διδασκαλεῖα τοῦ Κράτους ἢ νὰ ἀφαιρεθῶσιν ἢ νὰ συγχωνευθῶσι τινὰ, προστιθεμένου ἐκαστοῦ δ' ἀποφάσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου τοῦ σχετικοῦ προσωπικοῦ καὶ ἀναγκαζομένης τῆς σχετικῆς πιστώσεως ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Ὑπουργείου.

3. Περιστάξια διδασκαλεῖα ἀρρένων ἰδρύονται ἐν αἷς περιφερείαις τοῦ Κράτους λειτουργοῦσιν Ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἐξατάξια δὲ ἐν αἷς δὲν λειτουργοῦσι τινὰ.

4. Τὰ νῦν ἰδρυόμενα τριτάξια διδασκαλεῖα ἐξακολουθοῦσι λειτουργοῦντα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν περὶ αὐτῶν κειμένων διατάξεων μέχρις οὗ διὰ Διατάγματος, μετὰ πρότασιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου μεταρρυθμισθῶσι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

5. Τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων, ὡς καὶ ἡ ἔκτασις καὶ ἡ κατανομή αὐτῶν εἰς τὰς τάξεις τῶν πολυτάξιων διδασκαλείων ἑκατέρου τῶν φύλων κανονίζεται διὰ Διατάγματος, προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

6. Τὸ πρόγραμμα τῶν διδασκαλείων δύνανται νὰ παραλλάσσῃ ἀνάλογως τῶν ἐκαστοῦ σκοπῶν συνθηκῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Μαθηταί. Ἐξετάσεις.

Ἄρθρον 3.

1. Διευτεῖ εἰς εἰσιτήριον ἐξέτασιν διὰ τῆν Α' τάξιν τῶν διδασκαλείων γίνονται οἱ ἔχοντες:

α') Σώματικὴν ἀριμελίαν καὶ εὐεξίαν, βεβαιουμένην ὑπὸ τοῦ διδασκόντος τῆν σχολικὴν ὑγεινήν καὶ τοῦτου ἐλλείποντος ὑπὸ τοῦ ὑγειονομικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῆς περιφερείας ἢ τῆς τῶν σχολικῶν ἰατρῶν.

β') Ἡλικίαν δώδεκα ἐτῶν συμπληρωμένων διὰ τὰ ἐξατάξια καὶ δέκα τριῶν ἐτῶν συμπληρωμένων διὰ τὰ πεντάτάξια, εὐχὴ δ' ἀνωτέρων τῶν δέκα ἐξ ἐτῶν δι' ἀμφότερα.

γ) Διά μὲν τὰ ἐξωτερικὰ Διδακταλεῖα ἀπολυτήριον πλήρους δημοτικῆς σχολαίου, διὰ δὲ τὰ πανταξίγια ἀπολυτήριον τῆς γ' τάξεως τῶν ἐλληνικῶν σχολείων.

2. Μαθήτρια γίνονται δεκτοὶ εἰς τὰ Διδακταλεῖα ἀρρένων μόνον ὡς ἐξωτερικά.

3. Εἰς τὰς λοιπὰς τάξεις τῶν Διδακταλείων ἐγγράφονται οἱ προαγόμενοι ἐκ τῆς ἀμέστου κατωτέρας ἢ ἀντιστοίχου τάξεως Διδακταλείου. Οἱ ἐξ ἄλλων Διδακταλείων τοῦ αὐτοῦ τύπου προερχόμενοι, ἐγγράφονται ἐπὶ τῆ βάρῃ τῶν ἐνδεικτικῶν ἢ ἀποδεικτικῶν τῆς σπουδῆς.

4. Τὰ τῶν ἐγγραφῶν, μεταεγγραφῶν, εἰσιτηρίων καὶ ἀπολυτήριων ἐξετάσεων, τὰ περὶ προαγωγῆς τῶν μαθητῶν, τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ σχολικοῦ ἔτους, ὡς καὶ τὰ περὶ ἀπουσιῶν καὶ παύσων τῶν μαθητῶν καὶ τὰ περὶ ἡμερῶν ἀργίας κανονισθῆσονται διὰ Διατάγματος μετὰ πρότασιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Διδακτικὴν προσωπικόν.

Ἄρθρον 4.

1. Τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν τῶν Διδακταλείων ἑκατέρου τῶν φύλων ἀποτελεῖται :

α') ἐκ τοῦ Διευθυντοῦ, διδάσκοντος τὰ φιλοσοφικὰ καὶ παιδαγωγικὰ καὶ διευθύνοντος τὰς διδακτικὰς ἀσκήσεις.

β') ἐκ τοῦ Ὑποδιευθυντοῦ, βοηθῶντος τὸν Διευθυντὴν εἰς τὴν διδακτικὴν τῶν φιλοσοφικῶν καὶ παιδαγωγικῶν καὶ εἰς τὰς διδακτικὰς ἀσκήσεις, διδάσκοντος τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ἰατρικὴν νοσηλευτικὴν τῆς παρ' ἡμῶν δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀναπληροῦντος τὸν διευθυντὴν ἐλλείποντά, ἅπαντα ἢ καλυόμενον.

γ') ἐκ τριῶν πρωτοβαθμίων ἢ δευτεροβαθμίων φιλολόγων καθηγητῶν, διδασκόντων τὴν νέαν καὶ ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ἱστορίαν, ἐξ ἑνὸς πρωτοβαθμίου ἢ δευτεροβαθμίου καθηγητοῦ τῶν Φυσικῶν, διδασκόντος τὰ Φυσικομαθηματικὰ καὶ τὴν Γεωγραφίαν, ἐξ ἑνὸς πρωτοβαθμίου ἢ δευτεροβαθμίου καθηγητοῦ τῶν Μαθηματικῶν διδασκόντος τὰ Μαθηματικὰ καὶ τὴν Κοσμογραφίαν καὶ δυναμένου νὰ ἀναλάβῃ καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τῆς Γεωγραφίας, ἐξ ἑνὸς πρωτοβαθμίου ἢ δευτεροβαθμίου καθηγητοῦ διδασκόντος τὴν ἑξένην γλῶσσαν, ἐξ ἑνὸς δευτεροβαθμίου καθηγητοῦ τῆς ὁμηρικῆς καὶ νοσηλευτικῆς, διδασκόντος τὰ μαθήματα ταῦτα καὶ ἐξ ἑνὸς καθηγητοῦ ἢ διδασκάλου τῶν στοιχείων τῆς γεωμετρίας καὶ ἠρωσχευίας, διδασκόντος τὰ μαθήματα ταῦτα.

δ') ἐξ ἑνὸς καθηγητοῦ ἢ διδασκάλου τῆς Ὤθλης καὶ ἐνορχήστρου μουσικῆς διδασκόντος καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν, ἑνὸς τῆς Ἰατρογραφίας καὶ Κιλλιγραφίας καὶ τῆς Χειροτεχνίας καὶ ἑνὸς τῆς Γυμναστικῆς, τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῆς σκοποβολίας.

2) Τὸ μάθημα τῆς Παλαιολογικῆς ἀνατίθεται μετὰ πρότασιν τοῦ οἰκείου Διευθυντοῦ εἰς ἕνα τῶν καθηγητῶν τοῦ Διδακταλείου ἢ εἰς ἕτερον εἰδικὸν πρόσωπον ἐπὶ ἀπεξήγημασι μέχρι ἡρ. 200 κατὰ μῆνα δι' ἑκάστην ὥραν διδασκαλίας καθ' ἑβδομάδα.

3) Εἰς τὰ Διδακταλεῖα θηλέων ὡς καὶ εἰς τὰ μικτὰ διορίζεται προσέτι μία διδασκάλα τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας καὶ τῶν οἰκιακῶν ἔργων.

4. Ἐν περιπτώσει διδασκαλίας δευτέρας ἑξένης γλῶσσης διορίζεται εἰς πρωτοβάθμιος ἢ δευτεροβάθμιος καθηγητῆς τῆς γλῶσσης ταύτης.

5. Διατεταμένης τάξεως ἢ τάξεων Διδακταλείου τινὲς προστίθεται πρότασι τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου τὸ ἀναγκαιὸν προσωπικόν, ἐν περιπτώσει δὲ διακρίσεως τῆς τελευταίας τάξεως τοῦ Διδακταλείου ἐρίζονται διαταγῇ τοῦ οἰκείου Γεν. Ἐ-

πιθεωρητοῦ ὡς πρότυπα ἐν ἡ πλείονα τῶν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει λειτουργούντων δημοτικῶν σχολείων.

6. Ἡ δ διδασκαλία τῶν Ὀρθοπεδικῶν ἀνατίθεται ὑπὸ τοῦ οἰκείου Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ ἐπὶ τῷ κεκαυνομένῳ ἐπιμοσίῳ εἰς τινα τῶν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει καθηγητῶν τῶν Ὀρθοπεδικῶν.

7. Οἱ καθηγηταὶ τῶν Διδακταλείων ἐδάσκουσιν ὑποχρεωτικῶς ἐν αὐτοῖς ἐπὶ 20 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἄρθρον 5.

1. Διευθύνται πολυταξίον Διδακταλείων διορίζονται ἢ προάγονται εἰς τοιοῦτους α') οἱ προπαιρηθέντες ὡς Διευθυνταὶ Διδακταλείων Μέσης ἢ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἢ ὡς ἀνότεροι ἐπίπτοι τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

β') Πτυχιῶχοι τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς, ἢ τῆς τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν τῶν ἡμετέρων Πανεπιστημίων ἢ πρηστησάντες α') ἐπὶ διετίαν εὐδοκίμως ὡς ὑποδιευθυνταὶ Διδακταλείων τῆς δημοτικῆς ἢ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καὶ β') εἰδικῶς τὰ παιδαγωγικὰ ἐπὶ διετίαν ἐν Ἑσπερία σπουδάσαντες καὶ ἐν παιδαγωγικαῖς φροντιστηρίοις ἀσκηθέντες μετὰ τριετῆ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ἐν δημοσίαις ἢ ἀνεγνωρισμέναις σχολαῖσι τῆς Μέσης ἢ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

2. Ὑποδιευθύνονται διορίζονται ἢ προάγονται εἰς τοιοῦτους :

α') Οἱ ἔχοντες προσόντα νὰ διορισθῶσι Διευθυνταὶ Διδακταλείου ἢ ὑποδιευθυνταὶ τοῦ Διδακταλείου τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

β') Οἱ ὑπηρετήσαντες ὡς ὑποδιευθυνταὶ πολυταξίου ἢ μονοταξίου Διδακταλείου δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

γ') Πτυχιῶχοι τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς ἢ τῆς σχολῆς τῶν Φυσικῶν ἢ μαθηματικῶν τῶν ἡμετέρων Πανεπιστημίων, εἰδικῶς τὰ παιδαγωγικὰ ἐπὶ διετίαν ἐν Ἑσπερία σπουδάσαντες, ἔχοντες δὲ διετὴ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ἐν δημοσίαις ἢ ἀνεγνωρισμέναις σχολαῖσι τῆς Μέσης ἢ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἢ διδάκτορες τῶν αὐτῶν σχολῶν ἔχοντες πτυχίον τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας ἢ δεκαετὴ ὑπηρεσίαν δημοδιδασκάλου καὶ τριετὴ ὑπηρεσίαν πρωτοβαθμίου καθηγητοῦ ἐν τοῖς Διδακταλείοις τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

δ') Πτυχιῶχοι τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς ἢ τῆς τῶν φυσικῶν ἢ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν τῶν ἡμετέρων Πανεπιστημίων εἰδικῶς τὰ παιδαγωγικὰ ἐπὶ διετίαν σπουδάσαντες ἐν Ἑσπερία, δυναμένοι μετὰ πενταετῆ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ὑποδιευθυντῆς νὰ προαχθῶσιν εἰς διευθυντῆς.

3. Αἱ μέχρι τοῦδε ὑπηρετούσαι ἐν Διδακταλείοις τῶν θηλέων ὡς διευθύντριαί καὶ μὴ κατηχημέναι τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου ἀπαιτούμενα προσόντα, διατηροῦσι καὶ ἐφεξῆς τὴν θέσιν τῆς διευθυντῆς, ἀλλ' ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὑποδιευθύντρια ἢ ὑποδιευθυντῆς διδάσκων τὰ παιδαγωγικὰ καὶ τὰ φιλοσοφικὰ καὶ ἔχων τὴν διευθύνσιν τῶν σπουδῶν ἐν τῷ Διδακταλείῳ καὶ ἐν τοῖς προσηρητημέναις προσώποις διορίζεται ἐκ βῶν ἔχόντων τὰ ἐν τῷ ἐδ. 2 διὰ τούτο ὑποδιευθύντῆς καὶ ὑποδιευθυντῆς ὀριζόμενα προσόντα.

4. Ἐρ' ὅσον ἡ θέσις τοῦ Διευθυντοῦ ἢ τοῦ ὑποδιευθυντοῦ ἐν Διδακταλείῳ ἑκατέρου τῶν φύλων εἶνε κενὴ ἢ ἐσ' ἔσται ἡ διευθύντρια ἢ ἡ ὑποδιευθύντρια Διδακταλείου θηλέων δὲν εἶνε ἐκ τῶν ἔχουσῶν τὰ ὑπὸ τῶν ἐδ. 1 καὶ 2 τοῦ παρόντος ἀρθροῦ ἢ ἐκ τῆς διευθύντριας καὶ ὑποδιευθυντῆς ἀπαιτούμενα προσόντα, ἔνθα καὶ νὰ διορίζεται ἐν τῷ Διδακταλείῳ, εἰδικῶς πρωτοβάθμιος καθηγητῆς τῶν παιδαγωγικῶν μαθημάτων, πλὴν τῶν ἔχόντων τὰ προσόντα πρὸς διορισμὸν εἰς θέσιν Διευθυντοῦ ἢ ὑποδιευθυντοῦ καὶ 1) πτυχιῶχος τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῶν παιδαγωγικῶν ἀλλοδαποῦ ἀνεγνωρισμένου Πανεπιστημίου, κατηχημένος διετῆ τοῦλάχιστον προπαιρησίαν ἐν δημοσίαις ἢ ἀνεγνωρισμέναις σχολαῖσι τῆς Μέσης ἢ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, δυναμένος μετὰ τριετῆ μὲν εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν πρωτοβαθμίου καθηγητοῦ νὰ προαχθῇ εἰς ὑποδιευθυντὴν Διδακταλείου, μετὰ πενταετῆ δὲ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ὑποδιευθυντοῦ εἰς διευθυντῆν,

και 2) πτυχιούχοι της Φιλοσοφικής σχολής ή της των Φυσικών και μαθηματικών επιστημών των ημετέρων Πανεπιστημίων, ειδικώς επί διετίας τα παιδαγωγικά σπουδάζοντες εν Έσπερ'α ή κεκτημένοι πτυχίον της Παιδαγωγικής 'Ακαδημίας δυνάμενοι μετά διετή εδδίκμιον υπηρεσίαν πρωτοβαθμίου καθηγητού να προσλάβωσιν εις υποδιευθυντάς Διδασκαλείου, μετά τριετή δ' εδδίκμιον υπηρεσίαν υποδιευθυντού εις διευθυντάς.

Όπου υπηρετεί ειδικώς πρωτοβάθμιος καθηγητής των παιδαγωγικών μαθημάτων, ή θέσις του έλλείποντος διευθυντού ή υποδιευθυντού δεν θεωρείται κενή.

5. Αί μέχρι τουδε υπηρετούσαι εν Διδασκαλείοις των θηλέων ως υποδιευθύντριαι, αι μη κεκτημέναι τα υπό του εδ. 2 του παρόντος άρθρου απαιτούμενα διά τους υποδιευθυντάς και υποδιευθυντριάς προσόντα διατρούσι και έφεξής την θέσιν της υποδιευθυντριάς. 'Αλλ' εν τή περιπτώσει ταύτη διευθύντρια ή διευθυντής του Διδασκαλείου διορίζεται εκ των έχοντων τα εν τῷ έδαφ. 1 διὰ τους διευθυντάς όριζόμενα προσόντα.

6. Ο ειδικός καθηγητής των παιδαγωγικών μαθημάτων βοηθεί τον διευθυντήν ή υποδιευθυντήν εις διδασκαλίαν των παιδαγωγικών και φιλοσοφικών μαθημάτων και εις τας διδακτικάς άσκήσεις. Έλλείποντος δέ διευθυντού και υποδιευθυντού κεκτημένων τα υπό των εδ. 1 και 2 του παρόντος άρθρου απαιτούμενα προσόντα διδάσκει ούτος πάντα τα παιδαγωγικά και φιλοσοφικά μαθήματα και διευθύνει τας διδακτικάς άσκήσεις.

7. Έν έλλείψει διευθυντού και υποδιευθυντού τα έργα αυτών δύναται να άνασθώσι πρώτασι του 'Εκπαιδευτικού Συμβουλίου δι' 'Υπουργικής πράξεως ή εις τον ειδικόν καθηγητήν των παιδαγωγικών ή εις ένα των καθηγητών των επιστημονικών μαθημάτων του Διδασκαλείου επί έπισηθίω δραχ. 300 κατά μήνα.

8. Πρωτοβάθμιοι καθηγηταί φιλόλογοι των φυσικών και των μαθηματικών διορίζονται 1) οι έχοντες τα προσόντα να διορισθώσιν ως ταύτα εν τοις σχολείοις της Μέσης 'Εκπαίδευσως, προτιμωμένων των έχοντων πτυχίον της Παιδαγωγικής 'Ακαδημίας ή του Διδασκαλείου της Μέσης 'Εκπαιδύσεως, 2) πτυχιούχοι της φιλοσοφικής σχολής ή της των φυσικών και μαθηματικών επιστημών των ημετέρων Πανεπιστημίων, έχοντες πενταετή τουλάχιστον προϋπηρεσίαν δημοδιδασκάλου ή τριετή υπηρεσίαν επιθεωρητού δημοτικών σχολείων, δυνάμενοι να μετασθώσιν επί τῷ αὐτῷ βαθμῷ του πρωτοβαθμίου καθηγητού εις άλλα σχολεία της Μέσης 'Εκπαιδύσεως, άν έχουσι τριετή τουλάχιστον υπηρεσίαν καθηγητού εν Διδασκαλείω ή πτυχιούχοι των αυτών σχολών του Πανεπιστημίου εχοντες πενταετή υπηρεσίαν πρωτοβαθμίου καθηγητού εν έτέρω κλάδω.

Δευτεροβάθμιοι καθηγηταί διορίζονται οι έχοντες τα προσόντα προς διορισμόν εν τοις σχολείοις της Μ. 'Εκπαιδύσεως με τον βαθμόν ταύτον. Πρωτοβάθμιοι ή δευτεροβάθμιοι καθηγηταί της ξένης γλώσσης διορίζονται οι έχοντες τα προσόντα να διορισθώσιν ως ταύτα εν τοις σχολείοις της Μέσης 'Εκπαιδύσεως, ή έτερα ειδικά πρόσωπα κατά πρότασιν του 'Εκπαιδευτικού Συμβουλίου, ή άλλοδαποι επί ειδική συμβάσει.

9) Προς διδασκαλίαν της υγιεινής και της νοσηλευτικής διορίζεται διδάτωρ της Ιατρικής, από πενταετίας άσκών το έπάγγελμα τῷ Ιατροῦ, με βαθμόν και άποδοχάς δευτεροβαθμίου καθηγητού, υποχρεούμενος να επισκέπτηται το προσωπικόν και τους μαθητάς του Διδασκαλείου νοσούντας. Έν έλλείψει δέ ταύτου άνασθίεται ή διδασκαλία των μαθημάτων ταύτων επί μηνσίω έπισηθίω δραχμῶν 200 εις τον υγειονομικόν επιθεωρητή ή τινά των σχολίων, οστις ώσαύτως υποχρεούται να επισκέπτηται το προσωπικόν και τους μαθητάς του Διδασκαλείου νοσούντας.

10) Προς διδασκαλίαν της γεωγονίας και γεωγραφίας διορίζονται 1) εις πτυχιούχος άνωτέρας γεωργικής σχολής της Έσπερίας ή της ημετέρας άνωτέρας γεωπονικής σχολής με

βαθμόν και άποδοχάς πρωτοβαθμίου καθηγητού, εν έλλείψει δέ ταύτου εις εκ των εν τή δημοσίω υπηρεσίω γεωπόνων, έχων τα αυτά προσόντα, επί μηνσίω έπισηθίω δραχ. 600.

11) Προς διδασκαλίαν της 'Ωδικής και ένοργάνου μουσικής εν Διδασκαλείοις διορίζονται ως δευτεροβάθμιοι καθηγηταί πτυχιούχοι της 'Ωδικής και ένοργάνου μουσικής των 'Ωδίων 'Αθηνών, του 'Ελληνικού 'Ωδείου και του 'Ωδείου Θεσσαλονίκης και καθηγηταί ή πτυχιούχοι της 'Αθηναϊκής Μαντολινάτας, ως και των προς ταύτα Ιστούμων της άλλοδαπής δυνάμενοι μετά πενταετή εδδίκμιον υπηρεσίαν εν τῷ Διδασκαλείω και εν τῷ βαθμῷ ταύτω να πρόδωκται εις πρωτοβαθμίου καθηγητάς. Η διδασκαλία της 'Εκκλησιαστικής μουσικής δύναται να άνασθώσι πρώτασι του διευθυντού του Διδασκαλείου εις ειδικόν πρόσωπον επί άποζημιώσεσι δραχμῶν 100 μηνιαίως δι' έκάστην καθ' έβδομάδα ώραν διδασκαλίας.

12) Προς διδασκαλίαν της 'Υχνογραφίας και Καλλιγραφίας και της Χειροτεχνίας διορίζονται πτυχιούχοι του Τεχνικού Διδασκαλείου του διά του Ν. Δ. της 24 'Ιουλίου 1923 οργανωθέντος, ή πτυχιούχοι του Πολυτεχνείου (της Σχολής των Καλών Τεχνών), έφ' όσον οι τελευταίοι ούτοι: έχουσι βαθμόν καθηγητού β' τάξεως και πενταετή υπηρεσίαν εις την διδασκαλίαν τεχνικών μαθημάτων εις τριτάξια Διδασκαλεία, επί βαθμῷ και μισθῷ δευτεροβαθμίου καθηγητού, δυνάμενοι να προσλάβωσιν εις πρωτοβαθμίου καθηγητάς μετά δεκαετή δημοσίαν υπηρεσίαν κατά τας διατάξεις του έδαφ. 2 του άρθρου 6 του Νομοθετικού Διατάγματος της 2 'Ιουλίου 1923.

Κατά τας αὐτάς διατάξεις δύναται να πρόσθῃ μετά δεκαετή εδδίκμιον δημοσίαν υπηρεσίαν εις πρωτοβάθμιον καθηγητήν ο κατά το άρθρον 5 του Ν. Δ. της 11 'Οκτωβρίου 1923 ειδικός καθηγητής της 'Υχνογραφίας εν τῷ Μαρασιέω Διδασκαλείω. Οι δέ λοιποί νύν εν Διδασκαλείοις υπηρετούντες ως διδάσκαλοι ή καθηγηταί της 'Υχνογραφίας παραμένουσιν εις τας θέσεις των, υποχρεούμενοι έντός δετίας να μετακταιδευθώσιν εις το Τεχνικόν Διδασκαλείον.

13) Προς διδασκαλίαν της γυμναστικής, του προκτισμού και της σωμασθεσίας διορίζονται πτυχιούχοι της Σχολής των Γυμναστών ή του Διδασκαλείου της Γυμναστικής, έχοντες τριετή εδδίκμιον δημοσίαν υπηρεσίαν εν τή γυμναστική, επί βαθμῷ και μισθῷ δευτεροβαθμίου καθηγητού, δυνάμενοι μετά πενταετή εδδίκμιον υπηρεσίαν εν διδασκαλείω να προσθώσι και εις πρωτοβαθμίου καθηγητάς. Οι νύν υπηρετούντες εν τοις Διδασκαλείοις της Δημοτικής και της Μέσης 'Εκπαιδύσεως, καθώς και τῷ Διδασκαλείω της Γυμναστικής δευτεροβάθμιοι καθηγηταί, οι έχοντες συμπληρώσει πενταετή υπηρεσίαν εν τῷ βαθμῷ ταύτω, δύναται να προσλάβωσιν εις πρωτοβαθμίου άν ή υπηρεσία των άπτη κριθή εδδίκμιος υπό του 'Εκπαιδευτικού Συμβουλίου.

14) Προς διδασκαλίαν της οικιακής οικονομίας και των οικιακών έργων εν τοις Διδασκαλείοις των θηλέων διορίζονται ως πρωτοβάθμιοι διδασκάλισσαι 1) αι άπόφοιτοι γυμνασιακού Παρθενωγαγωγείου ή άστικού σχολείου θηλέων, αι ειδικώς επί διετίαν εν Έσπερία σπουδάζουσαι τα μαθήματα ταύτα, ως και αι πτυχιούχοι του άνωτέρου τμήματος του Διδασκαλικών ηπαγωγών Καλλιθέας, δυνάμεναι μετά πενταετή εδδίκμιον υπηρεσίαν να πρόδωκται εις δευτεροβαθμίου καθηγητριάς, και 2) αι δημοδιδασκάλισσαι και αι γηπαιγωγού, αι μετ' έξέτασιν ένόπιον ειδικής εξεταστικής έπτροπής τυχούσαι πτυχίου διδασκαλίας της οικιακής οικονομίας και των οικιακών έργων.

15) Προς διορισμόν εις τα Διδασκαλεία των θηλέων προτιμώνται νί έχουσαι τα άνωτέρω προσόντα γυναίκες.

16) Ο διευθυντής, ο υποδιευθυντής, οι πρωτοβάθμιοι και δευτεροβάθμιοι καθηγηταί και διδάσκαλοι τῷ Διδασκαλείω, έφ' όσον δεν όρίζεται ο βαθμός και νί άποδοχαι και τα της προαγωγής αυτών υπό του παρόντος νόμου, έχουσι την βαθμόν

και τας αποδοχάς τας δριζομένης δι' αὐτοὺς και προάγονται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 1381, ὡς ἐπισημασθήσονται εἰς τὸν ἐπισημασθέν νόμον.

17) Μέχρις ἔτου λειτουργήσονται πᾶσαι αἱ τάξεις Διδασκαλείων τῆς, τῶν ἄρθρων τῶν διατάξεων ἐν αὐτοῖς ὄρῃσι ἐν ἀρχῇ ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους τῷ Ἐκπαιδευτικῷ Συμβουλίῳ.

18) Ὡραὶ διδασκαλίας καθ' ἑβδομάδα ὄρῃσιν τοῦ διευθυντοῦ και ὑποδιευθυντοῦ μέχρι 12 μὴ συνυπολογιζομένου ἐν αὐταῖς τοῦ χρόνου τῶν διδακτικῶν ἀσκήσεων, ὅραὶ δὲ συνολικῆς ὑποχρεωτικῆς ὑπηρεσίας ἐκατέρου 30 καθ' ἑβδομάδα.

19) Εἰς συμπλήρωσιν τῶν κενωνισμένων ὥρων διδασκαλίας θύονται νὰ ἀνατεθῶσιν εἰς τοὺς καθηγητὰς και διδασκάλους μαθήματα τῆς ἐιδικότητος αὐτῶν και ἐν ἄλλῳ σχολείῳ τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τῆς αὐτῆς πόλεως, παρασταμένῃς δὲ ἀνάγκῃς θύονται νὰ ἀνατεθῇ εἰς αὐτοὺς και πρόσθετος διδασκαλία 10 τὸ πολὺ ὥρων καθ' ἑβδομάδα, ἐπὶ μηνιαίῳ ἐπιμοθίῳ ἕω πρὸς τὸ 1)15 τοῦ μηνιαίου αὐτῶν μισθοῦ δι' ἐκάστην καθ' ἑβδομάδα ὥραν διδασκαλίας.

20) Τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν τῶν δημοτικῶν Διδασκαλείων διορίζονται διὰ Π. Διατάγματος, προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, ἐκ τῶν ἔχοντων τὰ κατὰ τὴν παρῶν ἀπαρτιύματα προσόντα, ὁμοίως δὲ και τὸ ἐπι. ἐπιμοθίῳ ἔδωσαν, διορίζομενον προτάσει τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου διὰ πρόθεσιν τοῦ οἰκείου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, διατελεῖ ὑπὸ τὸν ἐλεγχον τοῦ οἰκείου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ και ἔχει τὰ διὰ τῶν εἰρηκῶν νόμων, ὡς και τοῦ παρόντος νόμου καθοριζόμενα δικαιώματα προαγωγῆς και ἀφίσεως μισθοῦ και τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις, μετατιθέμενον εἰς ἄλλο Διδασκαλεῖον ἢ εἰς σχολεῖον τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως και τὴν ἀπόλυσιν, προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου και τιμωρούμενον και ἀπολύομενον κατ' ἀπόφασιν τοῦ αὐτοῦ συμβουλίου. Διὰ τὸ Μαρσάλειον Διδασκαλεῖον ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 11 Ὀκτωβρίου 1923.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἐπιμελητὰὶ και ὑπηρετὰι.

Ἄρθρον 6.

1. Ἐν τοῖς δημοτικῶν Διδασκαλείοις διορίζονται ἐν μὲν τῆς τῶν ἀρρέων εἰς ἐπιμελητῆς, ἐν δὲ τοῖς τῶν θηλέων ἐπιμελητρίαι, ἐπὶ βαθμῶν και μισθῶ γραφῶς α' τάξεως, εἰς κενουρίας ἐπὶ βαθμῶν και μισθῶ κλητῆρας α' τάξεως και εἰς ἢ δύο ὑπηρετὰι ἢ ὑπηρετρίαι.

2. Ἐπιμελητὰὶ διορίζονται οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον ἑλληνικῶν σχολείων ἢ ἐδαφικῶν ἀντιστοιχοῦ τάξεως ἄλλου σχολείου πιστοποιητικὸν ὅτι ἐξεπλήρωσαν τὴν στρατιωτικὴν τῶν ὑποχρεώσιν ἢ ἀπελλάγησαν ταύτης νομίμως και δὲν κατεδικάσθησαν εἰς πᾶσιν στερεῶσαν αὐτοὺς τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων και ἡλικίαν ἀνωτέραν τῶν 30 ἐτῶν, ἐπιμελητρίαι δὲ διορίζονται αἱ ἔχουσαι ἡλικίαν ἀνωτέραν τῶν 25 ἐτῶν και ἀπολυτήριον ἑλληνικῶν σχολείων ἢ ἀστικῶν σχολείων θηλέων, ἢ ἐξαιρέτων δημοτικῶν σχολείων. Συνταξιοδοτοὶ Ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ διορίζονται ὡς ἐπιμελητὰὶ Διδασκαλείων λαμβάνουσι πρὸς τὴν συντάξιν τῶν 300 δραχμῶν μηνιαίας, μὴ ὑποκαρμένῃς εἰς κράτην.

3. Ὁ διορισμὸς και ἡ ἀπόλυσις τοῦ ἐπιμελητοῦ και τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ γίνεται διὰ πρόθεσιν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου, δημοσιευμένης εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ Διευθυντὸς ἔχει ἀστικὴν ἐπ' αὐτῶν και πειθαρχικὴν ἀφίσεσιν ἔχον δικαίωμα νὰ τιμωρῇ αὐτοὺς δι' ἐπιπλήξεις και προστίμου μέχρι τοῦ ἡμισθοῦ τοῦ μηνιαίου μισθοῦ αὐτῶν.

Ἄρθρον 7.

Εἰς τοὺς Διευθυντὰς τῶν Διδασκαλείων παντὸς τύπου παρέχονται δι' ἑξῆς γραφεῖσι και καθαριότητος τοῦ Διδασκαλείου και τῶν προσηρηκμένων σχολείων δραχμαὶ 150 κατὰ μῆνα, τῆς δαπάνης ἀγκρινομένης δι' ἀποφάσεως τοῦ Συλλόγου τῶν Καθηγητῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Προσηρηκμένα σχολεῖα.

Ἄρθρον 8.

1. Εἰς ἐκάστην Διδασκαλεῖον προσηρηκόμενα ἰδρυόμενα διὰ Διατάγματος δύο πρότυπα δημοτικὰ σχολεῖα, ἐν πολυτάξῃσι και ἐν μονοτάξῃσι. Τὰ πρότυπα τῶν Διδασκαλείων θύονται νὰ εἴναι και μικτὰ.

2. Οἱ ἐν τοῖς σχολείοις τούτοις διδάσκοντες δημοδιδασκαλοὶ και δημοδιδασκάλισσαι, διορίζονται μετὰ πρότασιν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου και ἔγκρισιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου δι' ὑποτακτικῆς πράξεως, ἐκ τῶν ἔχοντων τὰ αὐτὰ μὲ τὸ προσωπικὸν τῶν ἄλλων δημοτικῶν σχολείων προσόντα, λαμβάνουσι πλὴν τοῦ κανονικοῦ μισθοῦ και εἰδικὸν ἐπιμοθίον δραχμῶν 250 κατὰ μῆνα, ὃ δὲ διδάσκων εἰς τὸ μονοτάξιον πρότυπον δραχμ. 350 κατὰ μῆνα, μὴ δικαιούμενοι νὰ διδάσκωσιν ἐκτὸς τοῦ σχολείου, παραμένοντες ἐν τῷ πρότυπῳ καθ' ὅλας τὰς ἐργασίμους ὅρας και μετέχοντες τῆς σχολικῆς ζωῆς τῶν διδακτικῶν συνεδρῶν. Μετατιθεντοὶ δὲ εἰς ἄλλα σχολεῖα τιμωροῦνται και ἀπολύονται κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου μετὰ γνωμοδότησιν, τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου, ὅστις ἀστικὴ ἐπ' αὐτῶν και πειθαρχικὴν ἀφίσεσιν, δυναμένος νὰ ἐπιβάλλῃ ἐπιπλήξιν και πρόστιμον μέχρι δραχμῶν 50. Διὰ τὸ Μαρσάλειον Διδασκαλεῖον ἰσχύει ἡ διατάξις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 11 Ὀκτωβρίου 1923, διαγραφόμενον ἐν αὐτῇ τῶν λέξεων «ἐπὶ τῶν ἑξ ὥρων καθ' ἑβδομάδα» και ἀντικαθιστοῦμενον αὐτοῦ μηνιαίου αὐτῶν μισθοῦ διὰ τῶν λέξεων «τῶν μηνιαίων αὐτῶν ἀποδοχῶν».

3. Δημοδιδασκαλοὶ ἐκ τῶν ἔχοντων διετέλῃ ἐν Ἑσπερίῳ παιδαγωγικῆς σπουδῆς ἢ πτυχίον παιδαγωγικῆς μορφῆς εἰς τῷ Πανεπιστημίῳ και πρῆσθ τοῦλάχιστον προϋπηρεσίαν διορίζονται Διευθυντὰὶ τῶν προτύπων κατὰ προτίμησιν και λαμβάνουσι ἐπιμοθίον κατὰ μῆνα δραχμῶν 150 ἐπὶ πλέον τοῦ ἐν ἀξίῳ 2 ὄριζομένου. Ἡ διάταξις αὕτη ἰσχύει και διὰ τὸ Μαρσάλειον Διδασκαλεῖον, ἐφ' ὅσον ἐλλείπουσιν ἢ δὲν κρίνουσιν νὰ κατέλλῃται οἱ ἔχοντες τὰ προσόντα τοῦ ἐδ. 2 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 11 Ὀκτωβρίου 1923.

4. Τὰ μαθήματα τῶν προσηρηκμένων εἰς τὰ Διδασκαλεῖα προτύπων δημοτικῶν σχολείων παρατείνονται μέχρι τῆς λήξεως τῶν ἀπολυτηρίων ἐξετάσεως, τῶν Διδασκαλείων.

Ἄρθρον 9.

1. Αἱ γωπονομικαὶ ἀσκήσεις τῶν μαθητῶν τῶν Διδασκαλείων διεξάγονται ἐν τῷ ἀγρονομικῷ τοῦ ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ Διδασκαλείου Γωπονομικῶν Στάθμου.

2. Ἐν ἑλλείψει τοιοῦτου ἰδρυέται παρ' ἐκάστην Διδασκαλεῖον ἴδιον ἀγρονομικὸν οἷ προτίσταται ὁ καθηγητῆς τῶν γωπονομικῶν μαθημάτων. Πρὸς καλλιέργειαν τούτου προσλαμβάνονται προτάσει τοῦ οἰκείου καθηγητοῦ ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου κηπουροὶ μέχρι τριῶν ἐπι μισρομοθίῳ, κανονιζόμενον διὰ τῆς πράξεως τῆς προσλήψεως τῶν ἢ ἐπιζυμῆν ἐκάστοτε δι' ἴδιας πράξεως τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδ.

καλείου. Πάσαι αι πράξεις αὐται γνωστοποιούνται ἀμέσως εἰς τὸν οἰκείον Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν.

3. Ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἀναγράφεται κατ' ἑξῆς ἡ πρὸς Ἰδρυσὶν καὶ συντήρησιν τῶν Ἑλληνοφιλῶν ἀπαιτουμένη πτώσις, κατανοημένη διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς τὰ διάφορα Διδακταλεῖα ἐπὶ τῇ βάσει ἠτιολογημένων προτάσεων τῶν οἰκείων Διευθυντῶν μετὰ γνώμην τοῦ καθηγητοῦ τῶν γεωπονικῶν μαθημάτων. Αἱ λεπτομέρειαι τοῦ παρόντος άρθρου κανονίζονται διὰ Διατάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Οἰκοτροφεία.

Ἄρθρον 10.

1. Παρ' ἐκάστῳ Διδακταλεῖῳ ἐκαστέρου τῶν φύλων ἰδρύεται διὰ Διατάγματος Οἰκοτροφεῖον.

2. Εἰς τὸ Οἰκοτροφεῖον γίνονται δεκτοὶ ὡς ὑπότροφοι τοῦ Κράτους ἢ δῆμων ἢ κοινοτήτων ἢ συλλόγων ἢ εταιρειῶν οἱ ἐκ τῶν ἐπιτυχόντων κατὰ τὰς εἰσθηρῆς ἐξετάσεως δι' αἰτήσεως τῶν συνυπογραφομένης ὑπὸ τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων τῶν δηλούντων ὅτι ἀναλαμβάνουσι τὰς ἀνάγκαις τῶν παρόντων νόμων ὑποχρεώσεις, πάντως δὲ οὐχὶ πλείονας τῶν τεσσαράκοντα ἐτησίων δι' ἐκάστην τάξιν Διδακταλείου.

3. Οἱ ὑπότροφοι δῆμων ἢ κοινοτήτων ἢ συλλόγων ἢ εταιρειῶν προτεινόμενοι διὰ πράξεως τῶν οἰκείων συμβουλίων, εἰδικῶς δὲ διὰ μὲν τὰ Διδακταλεῖα τῶν ἀρρένων οἱ καταγόμενοι ἐξ ἀγρικοῦ καὶ ξηροφάνων κοινοτήτων τριετοῦ, διὰ δὲ τὰ Διδακταλεῖα τῶν θηλέων οἱ καταγόμενοι ἐκ ξηροφάνων κοινοτήτων, προτιμῶνται πάντως ἄλλοι κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὸ Διδακταλεῖον, ἐφ' ὅσον ἐπιτυχάνουσιν εἰς τὴν εἰσθηρὴν δοκιμασίαν.

4. Οἱ ὑπότροφοι διατίθενται καθ' ἕνα τὸν χρόνον τῶν σπουδῶν τῶν καὶ ἐπὶ δέκα κατ' ἔτος μῆνας (ἦτοι ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου μέχρι 30 Ἰουνίου) ἐν τῷ οἰκοτροφείῳ λαμβάνοντες προσέτι καὶ τὸν ἀναγκαῖον ἱματισμὸν καθ' ἕνα Δ. θέλει ὀρέσκει ἑξαιρετικῶς δύνανται νὰ παραμένωσιν ἐν ταῖς Οἰκοτροφείαις τῶν Διδακταλείων καὶ κατὰ τοὺς μῆνας Ἰούλιον καὶ Αὐγύστου, οἱ ἐκ τῶν μαθητῶν ὄρσανοι πατέρες καὶ μητέρες ἢ καὶ ἄλλοι οἰκοτροφοὶ κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργοῦ, μετὰ πρόστασιν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδακταλείου καὶ γνωμοδότησιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

5. Ὑπότροφοι, δεικνύοντες ἀμέλειαν συστηματικὴν ἢ ἀπρεπὴ καὶ ἀσυμβίβαστον διαγωγὴν ἢ ἀπορριπτόμενοι κατὰ τὰς προαγωγικάς ἐξετάσεις ἐξ ὑπατιότητός τῶν σφερόντων τῆς ὑποτροφίας ἀποφάσει τοῦ συλλόγου τῶν διδασκόντων ἐν ἐκάστῳ Διδακταλεῖῳ, κυρούμενη ὑπὸ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ οἰκείου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ.

6. Οἱ ὡς ὑπότροφοι διανύσαντες τὰς σπουδὰς τῶν ἐν τῷ τελευταίῳ Διδακταλεῖῳ ὑποφροῦνται μετὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀποφύγησιν τῶν καὶ ὑπηρετήσασιν ἐπὶ μίαν δεκαετίαν οἱ ἄρρενες ἐπὶ ἑπταετίαν δὲ αἱ γυναῖκες, ὡς δημοδιδασκαλοὶ, ἔπου ἦθελον τοποθετηθῆ.

7. Οἱ μὴ ἐμπληροῦντες τὸν ἔρον τοῦτον, ἢ οἱ ὀριστικῶς στερούμενοι τῆς ὑποτροφίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν τῶν ἢ οἱ διαλύσαντες αὐθαίρετως τὰς σπουδὰς τῶν ἐν τῷ Διδακταλεῖῳ ὑποφροῦνται ἀλλήλογγως πρὸς τοὺς γονεῖς ἢ κηδεμόνας τῶν ἐπὶ μῆνας τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδακταλείου, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ μὴ συμπληρωσάντων τὰς σπουδὰς τῶν ἢ ἐπὶ μῆνας τοῦ ἀρρεσίου Ἐπιθεωρητοῦ ἢ τοῦ Ὑπουργοῦ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ Δημόσιον Γυμνασίον τὰ δι' αὐτοὺς διακηθέντα ὑπολογιζόμενα εἰς δραχμὰς 5000 κατ' ἔτος

καὶ εἰσπραττόμενα παρ' αὐτῶν κατὰ τὰς διατάξεις περὶ εἰσπράξεως δημοσίων ἐσόδων τοῦ ὑποφροῦ εἰς ἀπόδοσιν μισοφρομένου καὶ κατὰ τὸ περὶ ἀπιστίας ἄρθρον 402 τοῦ ποινικοῦ νόμου ἀπαλλασσομένου δὲ τῶν συνεπειῶν μόνον ἐπὶ τῇ καταβολῇ τοῦ ὡς ἄνω ὀφειλόμενου ποσού. Οἱ κατὰ τὰ δύο πρώτα ἐτη τῆς ἐν τῷ Διδακταλεῖῳ φοιτήσεως τῶν ἀπορριπτόμενοι κατὰ τὰς προαγωγικάς ἐξετάσεις ἢ ἀποφάσει τοῦ συλλόγου τῶν διδασκόντων ἀποκλειόμενοι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πρώτου σχολικοῦ ἔτους τῆς περαιτέρω φοιτήσεως εἰς τὸ Διδακταλεῖον, ὡς ἀκατάλληλοι διὰ τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα δύνανται νὰ ἀπαλλαγῶσι τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἑπομένου ἔδαφου κατ' ἀπόφασιν τοῦ συλλόγου τῶν διδασκόντων, κυρούμενη ὑπὸ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ.

Οἱ ὡς ἄνω ἀποκλειόμενοι ἐντός τοῦ πρώτου τριμήνου τοῦ πρώτου σχολικοῦ ἔτους δύνανται νὰ ἐγγραφῶσιν εἰς ἕτερον σχολεῖον τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, οὐχὶ δὲ Διδακταλεῖον μὴ θεωρούμενοι ἐκπρόθεσοι.

8. Καὶ μὴ ὑπότροφοι μαθηταὶ τῶν Διδακταλείων δύνανται νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὸ οἰκοτροφεῖον ἀδελφὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδακταλείου, ἐὰν καταβῶσιν εἰς τὸ δημόσιον εἰς τρεῖς δόσεις ἢτοι ὅλα τῇ ἐγγραφῇ τῆς 1 Ἰανουαρίου καὶ τῆς 1 Ἀπριλίου, τὰ διὰ Δ. ἐν ἀρχῇ ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους ὀριζόμενα ποσεία.

9. Καθὼ ἕμειον τρόπον καταβάλλονται τὰ ποσεία καὶ διὰ τοὺς ὑποτρόφους τῶν δῆμων καὶ κοινοτήτων καὶ συλλόγων καὶ εταιρειῶν. Ἄγριοι καὶ κινεῖντες δὲν δύνανται νὰ διαλύσωσιν τὴν καταβολὴν τῶν ποσείων τῶν ὑποτρόφων. Καυστοτερόμενα ποσεία θεωροῦνται ὡς γνήθια πρὸς τὸ Δημόσιον καὶ εἰσπραττόμενα καὶ κατὰ τὰς περὶ δημοσίων ἐσόδων διατάξεις.

10. Ἡ μὴ καταβολὴ τῶν ποσείων ἐπὶ ἐξῆμην συνεπάγεται τὴν ἀποκατῆρξιν τοῦ οἰκοτρόφου ἐκ τοῦ Οἰκοτροφείου τῆς διαταγῆς τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδακταλείου.

Οἱ ἔνεκα τοῦ λόγου τούτου ἀποβαλλόμενοι δύνανται νὰ μεταεγγραφῶσιν εἰς Διδακταλεῖον, ἔνθα δὲν λειτουργεῖ Οἰκοτροφεῖον, ἢ νὰ ἐξυκολουθήσωσι φοιτῶντες εἰς τὸ αὐτὸ Διδακταλεῖον ὡς ἐξωτερικοί.

11. Ἐφ' ὅσον δὲν λειτουργεῖ οἰκοτροφεῖον χορηγείται εἰς τοὺς ὑπότρόφους τοῦ Κράτους μαθητὰς τῶν Διδακταλείων προκαταδράχμιον μηνιαῖον ἐπίδομα. Οἱ τούτο λαμβάνοντες ὑπόκεινται εἰς πάσας τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ὑποτρόφων τοῦ Κράτους, τῶν δι' αὐτοὺς διακηθέντων ὑπολογιζόμενων εἰς δραχ. 3600 κατ' ἔτος.

12. Ἡ φοιτήσις ἐξωτερικῶν μαθημάτων εἰς τὰ μετ' οἰκοτροφείων διδακταλεῖα ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν ἀδείας τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδακταλείου. Διὰ Δ. ἐκδιδομένου μετὰ πρόστασιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου κυροῦνται πᾶσαι αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος άρθρου.

13. Πάσαι αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος άρθρου ἰσχύουσι καὶ διὰ τοὺς ὑποτρόφους μαθητὰς τοῦ Μαραθαίου Διδακταλείου καταρτουμένου τοῦ άρθρου 10 τοῦ Νομ. Διατάγματος τῆς 11 Ὀκτωβρίου 1923.

Ἄρθρον 11.

1. Τὸ οἰκοτροφεῖον ἐκάστου Διδακταλείου διατελεῖ ὑπὸ τῆν ἐποπτείαν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδακταλείου καὶ τὴν ἕμειον διεύθυνσιν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ οἰκοτροφείου.

2. Διευθυντὴς τοῦ Οἰκοτροφείου διορίζεται διὰ Δ., πρόστασι τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδακταλείου καὶ γνωμοδότησιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

α') Συνταξιοῦχος λειτουργὸς τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἢ τῆς Δημοτικῆς, ἔχων εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν καὶ μακροετημένην διοικητικὴν ἐκπαιδεύσιν καὶ ἡλικίαν οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 55 ἐτῶν,

λαμβάνων πρὸς τῆ καθιερωμένη συντάξει αὐτοῦ καὶ ἀποζημιώσιν μὴ ὑποκειμένην εἰς κράτησιν λόγῳ συντάξεως ἐκ δραχμῶν 500 κατὰ μῆνα.

β') Εἰς ἐκ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Διδασκαλείου ἢ τοῦ Προτύπου, πληρ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου, ἐπὶ ἐπιμετρίῳ δραχμῶν 500 κατὰ μῆνα.

3. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ οἰκοτροφείου ὑπόκειται διὰ πᾶσαν π.α. ράθειον ἢ ἀμέλειαν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων εἰς ἀεὶ καὶ τοὶ λειτουργοὶ τῶν Διδασκαλείων ποιῶν, ἐπιβαλλόμενος καθ' ἑμῖον τρόπον προτάσει τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου, ὅστις ἀσκέι καὶ ἀμείων πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ οἰκοτροφείου διαμένοντες νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτῷ μετ' ἐγγυρησίου ἀπολογίαν, ἐπιπληξῶν καὶ πρόστιμον μέχρις 500 δραχμ.

4. Ἐν τοῖς οἰκοτροφείοις τῶν Διδασκαλείων τῶν ἠθρῶν διορίζονται ὡς Διευθυντὴς τοῦ οἰκοτροφείου γυναῖκες ἔχουσαι τὰ προσόντα τῶν καθηγησῶν α' καὶ β' τοῦ ἀνωτέρου ἔδαφου.

Ἄρθρον 12.

1. Τὸ προσωπικὸν ἐκάστου οἰκοτροφείου, πληρ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ οἰκοτροφείου, ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς οἰκονόμου, μέχρις ἑξ ἐπιμελητῶν, ἐνὸς μαγείρου καὶ μέχρι τριῶν βοηθῶν αὐτοῦ, μέχρις ἑξ θαλαμηπόλων καὶ τραπέζοκόμων, μιᾶς νοσοκόμου, μιᾶς ραπτρίας, μέχρι 4 ὑπηρετῶν ἢ ὑπηρεστῶν ἐκτελουσῶν καὶ καθήκοντα πλυντρίας. Εἰς ἐκ τῶν ἐπιμελητῶν βοηθεῖ τὸν οἰκόνον εἰς τὴν λογιστικὴν ὑπηρεσίαν, εἰς δὲ ἐκ τῶν θαλαμηπόλων ἐκτελεῖ χρέη ἡλιασιφύλακος.

2. Τὸ προσωπικὸν τοῦτο διορίζεται καὶ ἀπολύεται κατὰ πρότασιν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου διὰ πρᾶξεως τοῦ Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ, δημοσιουμένου ἐν τῇ Ἐφημερίδῃ τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιμελητῶν, τῶν θαλαμηπόλων, τῶν ὑπηρετῶν καὶ ὑπηρεστῶν καὶ τῶν βοηθῶν τοῦ μαγείρου ὁρίζεται κατ' ἔτος καὶ κατὰ μῆνα Σεπτεμβρίου ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰκοτρόφων μαθητῶν, μετὰ πρότασιν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου διὰ πρᾶξεως τοῦ Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ τῆς περιφερείας.

3. Ὁ οἰκόννομος ἔχει βαθμὸν καὶ ἀποδοχὰς δευτεροβαθμίου καθηγητοῦ, ὁ μαγείρος μηνιαίον μισθὸν μὴ συντάξιμον καὶ μὴ ὑποκειμένον εἰς κράτησεις δραχμ. 500, οἱ βοηθοὶ τοῦ μαγείρου, οἱ θαλαμηπόλοι, οἱ ὑπηρετῶν καὶ ὑπηρεστῶν μηνιαίαν ἀμειδίην δραχμ. 200.

Ὁ οἰκόννομος διορίζεται κατὰ πρότιμὸν συναξιδίως ἐκπαίδευτῶν λειτουργῶν ἔχων καὶ λογιστικὰς γνώσεις, λαμβάνων, πληρ τῆς συντάξεως αὐτοῦ καὶ μηνιαίον ἐπίδομα μὴ ὑποκειμένον εἰς κράτησιν ἐκ δραχμῶν 500.

4. Ἐπιμεληταὶ διορίζονται ἐκ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Διδασκαλείου καὶ τῶν προτύπων.

5. Ἄπαν τὰ προσωπικὸν τοῦ οἰκοτροφείου παραμένει καὶ διατίθεται ἐν τῷ οἰκοτροφείῳ ἄνευ τῶν οἰκογενειῶν του, ὁ δὲ Διευθυντὴς τοῦ οἰκοτροφείου καὶ ὁ οἰκόννομος καὶ οἱ ἐπιμεληταὶ συντρέφουσι μετὰ τῶν οἰκοτρόφων.

6. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Διδασκαλείου ἢ ὁ ὑποδιευθυντὴς τοῦ Διδασκαλείου ἐρ' ὅσον Διευθύνει τὸ οἰκοτροφεῖον δύναται, μετ' ἐγγυρησίου τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ., νὰ διατίθεται μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἐντὸς τοῦ Διδασκαλείου. Ἄλλ' ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει καταβάλλει δι' ἑκάστην μέλος τῆς οἰκογενείας του ἀνεὶ τῶν δύο ἐτῶν τροφεία, οἰκοτροφεῖον ἐπιβλημένα κατὰ τὸ ἐξ. 8 τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ παρόντος νόμου.

7. Ὁ ἐπιμελητὴς κανονικῶς τῶν οἰκοτροφείων καὶ καθένας τῆς λειτουργίας αὐτῶν ὡς καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ οἰκοτροφείου καὶ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ, τὰ καθήκοντα τῶν ὑπηρετῶν καὶ πᾶσι αἱ λοιπαὶ λεπτομέρειαι κανονίζονται διὰ Διατάγματος.

8. Π' ἐντὸς τοῦ οἰκοτροφείου διακινεῖται τὸ προσωπικὸν τοῦ οἰκοτροφείου ἐπιτρέπεται μόνον ἄνευ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου.

9. Ἐν τοῖς οἰκοτροφείοις τῶν Διδασκαλείων τῶν ἠθρῶν τὸ προσωπικὸν τοῦ οἰκοτροφείου ἀποτελεῖται ἐκ γυναικῶν ἔχουσῶν τὰ ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ ἀναγράφόμενα προσόντα.

Ἄρθρον 13.

1. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Διδασκαλείου μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ οἰκοτροφείου καὶ ἐνὸς καθηγητοῦ τοῦ Διδασκαλείου ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς οἰκείας περιφερείας, ἀποτελοῦσι τὸ συμβούλιον τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ.

2. Τὸ συμβούλιον τοῦτο, διατελεῖται ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου, ἔργον ἔχει τὸν κατὰ μῆνα ἔλεγχον τῶν βιβλίων τοῦ οἰκοτροφείου, τὴν σύνταξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν δαπανῶν τοῦ οἰκοτροφείου, ὅστις ὑποβάλλεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον κατὰ μῆνα Μάϊου ἐκάστου ἔτους διὰ τὸ προσεχὲς σχολικὸν ἔτος, τὴν ὑποβολὴν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἀπολογισμοῦ τοῦ οἰκοτροφείου κατὰ μῆνα Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἔτους διὰ τὸ παρελθὸν σχολικὸν ἔτος, τὸν ἔλεγχον τοῦ ὕλικου καὶ τῆς ἀποθήκης.

3. Αἱ πρὸς συντήρησιν τοῦ οἰκοτροφείου δαπάναι καταβάλλονται ἐπὶ ἀποδοσὶ λογαριασμοῦ εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Διδασκαλείου κατὰ δέσεις καθ' ἕνα τρόπον θέλει ὁρίσει Διάταγμα Ἐπίσης διὰ Διατάγματος θέλει κανονισθῆ ὁ τρόπος τῆς πληρωμῆς τῶν δαπανῶν τούτων ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου καὶ πᾶσα ἄλλη λεπτομέρεια τοῦ παρόντος ἄρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

Ἐργαστήρια, Συλλογαὶ, Βιβλιοθήκαι.

Ἄρθρον 14.

1. Πρὸς ἐκάστην Διδασκαλείῳ τοῦ Κράτους λειτουργοῦσι: α') Ἐργαστήριον φυσικῆς καὶ χημείας, β') Ἐργαστήριον βιολογίας, γυνεινῆς καὶ νοσηλευτικῆς, γ') Ἐργαστήριον χειρουργίας, δ') Ἐργαστήριον πειραματικῆς, παιδαγωγικῆς καὶ ψυχολογίας, ε') συλλογαὶ ἐποπτικῶν μέσων τῶν ἐν τῷ Διδασκαλείῳ διδασκόμενων μαθημάτων, ς') βιβλιοθήκη, ζ') σχολικὴ κήπος καὶ γεωπονικὸν μουσεῖον, η') γυμναστήριον καὶ σπονητήριον μετὰ λουτήριον.

2. Ἐκ τούτων τὸ μὲν ἔργαστήριον τῆς πειραματικῆς παιδαγωγικῆς καὶ ψυχολογίας διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἀμεσον Διεύθυνσιν καὶ εὐθύνην τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου, τὰ δὲ λοιπὰ ὑπὸ τὴν ἀμεσον Διεύθυνσιν καὶ εὐθύνην τῶν οἰκείων καθηγητῶν ἢ διδασκάλων, ἢ δὲ Βιβλιοθήκη τοῦ Διδασκαλείου ὑπὸ τὴν ἀμεσον Διεύθυνσιν καὶ εὐθύνην τοῦ ὑποδιευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου ἢ ἐντὸς τῶν φιλολόγων καθηγητῶν ὁριζομένου διὰ πρᾶξεως τοῦ Διευθυντοῦ. Εἰς ἑκάστην τῶν Διευθυνόντων ἔργαστήριον ἢ συλλογὴν ἢ τὴν Βιβλιοθήκην δύναται νὰ χορηγήται κατὰ πρότασιν τοῦ Διευθυντοῦ καὶ ἀπόφασιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου ἐπιμίσθιον μέχρι δραχμ. 100 κατὰ μῆνα. Τὰ καθέαστα τῆς λειτουργίας τῶν ἔργαστηρίων, τῶν συλλογῶν καὶ τῆς Βιβλιοθήκης κανονίζονται διὰ Διατάγματος.

Ἄρθρον 15.

1. Ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Ὑπουργεῖου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἀναγράφονται κατ' ἔτος αἱ ἀναγκαῖαι πιστώσεις διὰ τὴν ἐγκατάστασιν καὶ διὰ συντήρησιν τῶν Διδασκαλείων, πληρωμὴν τοῦ προσωπικοῦ, τοῦ μισθοῦματος τῶν διδασκῶν, τῶν δαπανῶν τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ συντήσεως τοῦ οἰκοτροφείου ἐκάστου Διδασκαλείου, ἐπιπλέον μνημονευόμενον ἔργαστηρίων ἢ συλλογῶν, κατανομιμῶν μεταξὺ τῶν Διδασκαλείων τοῦ Κράτους κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου μετὰ πρότασιν τῶν οἰκείων Διευθυντῶν καὶ ἑτέρον δραχμῶν 200.000 πρὸς συντήρησιν καὶ πληρωμὴν κατανομιμῶν καθ' ἑμῖον τρόπον, καὶ δραχμῶν 5.000 δι' ἑκάστην Διδασκαλείον πρὸς ἔκδοσιν ἐπιτηδείων αὐτοῦ, περιεχοσῆς τὰ πεπραγμένα τοῦ Διδασκαλείου.

9. Η αναφορά δι' ατζέ: ισχύει και διὰ τὰ Μακράλεον Διδα-
σκαλείον, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐγγράφονται ἰδιωτέρως ἐν τῷ προ-
πολιτισμῷ τοῦ Ὑπουργείου διὰ μὲν τὸ παρὸν ἔτος 100 χιλ.
δραχμῶν πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν ἐργαστηρίων αὐτοῦ, διὰ δὲ τὰ
ἐπόμενα δύο ἔτη ἀνά δραχμ. 50 χιλιάδας.

Τὰ καθέκαστα τῆς διαθέσεως τῶν πιστώσεων τούτων κανο-
νεύονται διὰ Διατάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

Ποικίλα διατάξεις.

Ἄρθρον 16.

1. Οἱ διευθυνταί, ὑποδιευθυνταί, καθηγηταί καὶ διδασκαλοὶ
τῶν μέχρι τοῦδε λειτουργούντων τριταξίων Διδασκαλείων τῆς
Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἑκατέρου τῶν φύλων, ὡς καὶ οἱ
διευθυνταὶ καὶ οἱ δημοδιδασκαλοὶ τῶν εἰς αὐτὰ προσηρτημένων
προτύπων διατηροῦνται ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἄνευ ἄλλης τινὸς δια-
τυπώσεως. Τῶ προσωπικῶν τῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόν-
τος Νόμου μεταρρυθμιζομένων Διδασκαλείων διατηρεῖται
εἰς ἃς θέσεις κατέχει, ἐφ' ὅσον αἱ θέσεις αὗται δὲν καταρ-
ροῦνται ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου καὶ ἔχουσι τὰ διὰ
κύριος ὑπ' αὐτοῦ ἀπαιτούμενα προσόντα.

2. Ἐάν ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Διδασκαλείου ὑπάρχουσι δημοσια
κτίρια δυνάμενα νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς διδαστήρια τοῦ Διδα-
σκαλείου, παραχωροῦνται ταῦτα κατὰ προτίμησιν πρὸς ἐγκα-
τάστασιν τοῦ Διδασκαλείου.

3. Ἐάν εἰς μονοταξίον Διδασκαλείον ἐπιτύχωσι κατὰ τὰς
εἰσηγήσεις ἐξετάσεις ἐνενήκοντα ἢ πλείονες μαθηταὶ δια-
ρεῖται τὸ Διδασκαλείον εἰς δύο τμήματα, διορίζεται δὲ βοη-
θὸς διευθυντῆς ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ προσόντα ὅπως διορισθῶσι
διευθυνταὶ μονοταξίων Διδασκαλείων κατὰ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ
Ν. Δ. τῆς 27 Ἰουλίου 1923 βοηθῶν τὸν διευθυντὴν εἰς τὴν
διδασκαλίαν τῶν παιδαγωγικῶν μαθημάτων καὶ εἰς τὰς διδα-
κτικὰς ἀσκήσεις καὶ ἀναπληρῶν αὐτὸν ἀπόντα ἢ κωλυόμενον.

4. Εἰς τὸ ἐδ. 1 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Ν. Δ. Διατάγματος τῆς
27 Ἰουλίου 1923 περὶ ἰδρύσεως μονοταξίων Διδασκαλείων
μετὰ τὰς λέξεις τῆς β' παραγράφου «ἀπόφοιτοι Γυμνασίου ἢ
Πρακτικοῦ Λυκείου» προστίθενται αἱ λέξεις «ἢ τετρατάξιου
Ἰερατικῆς Σχολῆς ἢ τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου τῆς Μονῆς Βελ-
λῆς, οἵτινες ἐφεξῆς μόνον μετὰ τὴν ἀπόκτησιν πτυχίου μονοτα-
ξίου διδασκαλείου λαμβάνουσι τὸ δικαίωμα νὰ διορίζωνται ὡς
δημοδιδασκαλοὶ.

5. Εἰς τὸ δεύτερον ἐδάφειον τοῦ πρώτου ἄρθρου τοῦ αὐτοῦ
Ν. Δ. Διατάγματος (περὶ ἰδρύσεως Μονοταξίων Διδασκαλείων
μετὰ τὰς λέξεις «κατὰ μῆνα Μάη» προστίθενται αἱ λέξεις
«ἢ Ἰούνιον».

6. Οἱ ἀπόφοιτοι τῶν μονοταξίων Διδασκαλείων διορίζονται
ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου εἰς τὰς κενὰς θέσεις τῶν δημοτικῶν σχολείων
μόνον τῆς Ἠπειροῦ, Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας καὶ ὑπο-
χρεοῦνται οὕτω νὰ ὑπηρετήσωσιν ἐπὶ μίαν τοὐλάχιστον τρε-
πίων εἰς τὰ σχολεῖα τῶν εἰρημένων χωρῶν, ἄλλως ὑποχρεοῦν-
ται νὰ ἀποδώσωσιν εἰς τὸ δημοτικὸν Γυμνασίον τοῦς μισθοὺς τῶς
ἀλαζον ὡς μαθηταὶ, ὡς ὀρίζει τὸ 4 ἐδάφειον τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ
Ν. Δ. Διατάγματος τῆς 27 Ἰουλίου 1923 (περὶ μονοταξίων Δι-
δασκαλείων).

7. Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1924—1925 ἐπιτρέπεται, κα-
τόπιν κατεπαιτηρίου διαγγευσίας, νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὴν
δευτέραν τάξιν τοῦ τετρατάξιου Μακράλεον Διδασκαλείου μα-
θηταὶ ἀπόφοιτοι τῆς Β' τάξεως τετρατάξιου Γυμνασίου ἢ ἀντι-
στοίου σχολείου μέσης ἐκπαιδεύσεως. Ἐπὶ τῶν οὕτω ἐγγραφομέ-
νων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ παρόντος
νόμου.

8. Δύνανται ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἑκκλησιαστικῶν καὶ τῆς
Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως νὰ ἀναγράφῃ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ
τοῦ Ὑπουργείου πιστώσιν μέχρις 1 ἑκατομμυρίου δραχμῶν πρὸς

εἰσδεχόμεν ἐν τῷ περιόβῳ τοῦ Μακράλεον Διδασκαλείου δι-
κῆματος μέλλοντος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς οἰκονομικῶν τοῦ Μα-
κράλεον, ὁμοίως δὲ ἐτέραν πίστωσιν μέχρις 100 χιλ. δραχμ.
πρὸς ἐγκατάστασιν γυμναστηρίου ἐν τῷ αὐτῷ περιόβῳ.

9. Διατρεῖται ἐν ἰσχύϊ τὸ Ν. Δ. Διατάγμα τῆς 11 Ὀκτω-
βρίου 1923 πλὴν τῶν διὰ τοῦ παρόντος νόμου τροποποιημέ-
νων διατάξεων αὐτοῦ.

10. Τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ νόμου 2243 περὶ ἰδρύσεως
Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας ἐπιμίσθιον τῶν ἐδουκόντων ἐν
αὐτῇ ὀρίζεται διὰ μὲν τὰ θεωρητικὰ μαθήματα εἰς δραχμ. 200
μηνιαίως δι' ἑκάστην καθ' ἑβδομάδα ἔδραν διδασκαλίας, διὰ
δὲ τὰ τεχνικὰ μαθήματα εἰς δραχμ. 75.

11. Ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ νόμου 2243 ἐπιμελητῆς τοῦ
ἐργαστηρίου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκα-
δημίας δύνανται νὰ εἶνε καὶ πρωτοβάθμιος καθηγητῆς, τὸ δὲ
ἐπιμίσθιον τῶν βοηθούτων αὐτῶν δημοδιδασκαλῶν ὀρίζεται εἰς
δραχμ. 250 κατὰ μῆνα.

12. Αἱ πιστώσεις τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ νόμου 2243 ὀρίζονται
ὡς ἑξῆς: ἡ μὲν πρὸς ἐγκατάστασιν τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκα-
δημίας ἐφ' ἅπασι εἰς δραχμὰς 50.000, ἡ δὲ πρὸς γραφικὰ
ἔξοδα, θέρμανσιν καὶ συντήρησιν εἰς 5.000, ἡ δὲ πρὸς κλωνι-
σμὸν τῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ ἐργαστηρίου καὶ ἐκδοσιν τῆς
ἐπετηρίδος εἰς δραχμὰς 25.000 ἑτησίως.

Ἄρθρον 17.

Καταργεῖται πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὰς τοῦ παρόν-
τος νόμου, οὐτινος ἢ ἰσχύος ἔχουσι ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐ-
τοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Δ' ἐν Ἀθήναις Συντα-
κτικῆς Συνελεύσεως καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κωλύθει, δη-
μοσιευθεὶς διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτε-
λεσθῆτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 5 Ἀδριούτου 1924.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ἐπί τῶν Ἑκκλησιαστικῶν κλπ. Ὑπουργὸς
Θ. Βελλιντίνης

Ἐθ. ὠρῆθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 7 Ἀδριούτου 1924.

Ὁ ἐπί τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Α. Μυλωνᾶς

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1914 Β. Δ.
περὶ τροποποιήσεως τοῦ Β. Δ. τῆς 14 Σεπτεμβρίου
1912 περὶ ὠρῶν ἐργασίας ἐν τοῖς ἀγατοποιεῖσι.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νόμου Γ. 394 (3934)
τῆς 19 Νομβρίου 1911 περὶ ὑγιεινῆς καὶ ασφαλείας τῶν
ἐργαστῶν καὶ περὶ ὠρῶν ἐργασίας, προτάσει τοῦ ἡμετέρου
ἐπί τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομικῆς Ὑπουργοῦ, ἀπερασάμενος καὶ
διατάσσομενος

Ἄρθρον μόνον.

Τὸ διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 24 Δεκεμβρίου 1914 περὶ τροποποι-
ήσεως τοῦ Β. Δ. τῆς 14 Σεπτεμβρίου 1912 περὶ ὠρῶν ἐργα-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Εν Αθήναις τῆ 29 Μαρτίου 1926

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμὸς φύλλου 108

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νομοθετικά Διατάγματα

Περί τροποποιήσεως τῶν ἄρθρων 5 τοῦ ἀπὸ 26 Ἀυγούστου 1925 Ν.Δ. «περὶ συστάσεως Ἀ. Α.» καὶ 4 τοῦ ἀπὸ 2 Δεκεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 26 Ἀυγούστου 1925 κλπ.».....	1
Περί ἀπαλλαγῆς τῆς καταβολῆς εκπαιδευτικῶν τελῶν τῶν μαθητῶν ξενόφωνων οικογενειῶν τῶν νέων χωρῶν κλπ.	2
Διατάγματα	
Περί ἐξόδων συντηρήσεως καὶ ἐπισκευῶν κλπ. τῶν Πρεσβευτικῶν Μεγάρων.....	3
Περί Ὄργανισμοῦ τῆς Σχολῆς Ἑξαρχοῦς Πεζικῆς....	4
Περί Ὄργανισμοῦ τῆς Σχολῆς Ἑξαρχοῦς Ἐπιμεληθείας	5

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(1)
Περί τροποποιήσεως τῶν ἄρθρων 5 τοῦ ἀπὸ 26 Ἀυγούστου 1925 Ν. Δ. «περὶ συστάσεως Ἀ. Α.» καὶ 4 τοῦ ἀπὸ 2 Δεκεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 26 Ἀυγούστου 1925 κλπ.»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσθη καὶ διατάσσεται·

Ἄρθρον μόνον.

Τὰ ἄρθρα 5 τοῦ ἀπὸ 26 Ἀυγούστου 1925 Ν. Δ. «περὶ συστάσεως Ἀεροπορικῆς Ἀμόνης» καὶ 4 τοῦ ἀπὸ 2 Δεκεμβρίου 1925 ἰσίου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 26 Ἀυγούστου 1925 Ν. Δ. «περὶ συστάσεως Ἀεροπορικῆς Ἀμόνης» τροποποιῶνται ὡς ἑξῆς:

Διορίζεται μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Α.Α. καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς ὁ ἐκάστοτε Ὑπουργὸς τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἐν Αθήναις τῆ 28 Μαρτίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Θ. Πάγκαλος
Τὰ Μέλη
Ι. Κούνδουρος, Γ. Σπυρίδωνος, Δ. Αἰγινήτης, Δ. Τανταλίδης, Α. Ταβουλάρης, Γ. Χαριτάκης.

Περί ἀπαλλαγῆς τῆς καταβολῆς εκπαιδευτικῶν τελῶν τῶν μαθητῶν ξενόφωνων οικογενειῶν τῶν νέων χωρῶν κλπ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.

Προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσθη καὶ διατάσσεται·

Ἄρθρον 1.

Ἀπαλλάσσονται τῆς καταβολῆς εκπαιδευτικῶν τελῶν ἐγγράφη καὶ ἀνακόσως ἐγγράφη, ὡς καὶ τῶν τελῶν δι' ἐκπρόθεσον ἐγγρ φήν οἱ μαθηταὶ, οἱ ἀνήκοντες εἰς ξενόφωνους οικογενεῖας τῶν νέων χωρῶν.

Οἱ αὐτοὶ μαθηταὶ ἀπαλλάσσονται τῶν τελῶν δι' ἀποδεικτικά, ἐνδεικτικά, ἀπολυτήρια καὶ τοὺς ἐν γένει τίτλους σπουδῶν.

Ἡ κατὰ τὸ πρῶτον ἐδάφιον τοῦ παρόντος ἄρθρου ιδιότης τῶν μαθητῶν ἀποδεικνύεται διὰ πιστοποιητικῆς τῆς οἰκείας δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς ἀρχῆς, τεθεωρημένου ὑπὸ τῆς ἐπιτοπίου ἀστυνομικῆς ἀρχῆς.

Ἄρθρον 2.

Αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 3 ἐδάφ. 1. παράγρ. γ' τοῦ νόμου 1286 διατιθέμεναι διὰ συνδρομῆν τῶν σχολικῶν ταμείων τῆς μέσης ἐκπαίδευσως διακόσει χιλιάδες δραχμαὶ ἑτησίως ἐκ τῶν εἰσπράξεων τῶν εκπαιδευτικῶν τελῶν διατίθενται ἐφεξῆς πρὸς παροχὴν βοηθημάτων, καθ' ἃ διάταγμα θέλει δρῆσαι εἰς μαθητὰς ξενόφωνων μερῶν.

Ἄρθρον 3.

Αἱ διατάξεις τοῦ πρώτου ἄρθρου δύνανται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου νὰ ἀνεκταθῶσι καὶ ἐπὶ μαθητῶν καταγεμῶν ἐκ τοῦ ὑποδορίου Ἑλληνισμῶ.

Εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσως Ὑπουργῶν ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Αθήναις τῆ 28 Μαρτίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Θ. Πάγκαλος
Τὰ Μέλη
Ι. Κούνδουρος, Γ. Σπυρίδωνος, Δ. Αἰγινήτης, Δ. Τανταλίδης, Α. Ταβουλάρης, Γ. Χαριτάκης.

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(3)
Περί ἐξόδων συντηρήσεως καὶ ἐπισκευῶν κλπ. τῶν Πρεσβευτικῶν Μεγάρων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸν νόμον ΓΥΝΑ' (3451) τῆς 30 Νοεμβρίου 1909 «περὶ συντηρήσεως καὶ ἐπιλώσεως τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ εἰς τὸ Κράτος ἀνηκόντων πρεσβευτικῶν μεγάρων», προτάσει τῶν Ἡμετέρων Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργῶν, ἐγκρίνομεν, ὅπως ἐκ τοῦ κατ. 6 ἄρθρου 11 τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας διατεθῶν αἱ ἐξῆς πιστώσεις:

1) Διὰ μισθῶν τοῦ φύλακος ἢ θυρωροῦ τοῦ ἐν Ρώμῃ πρε-

κων θέσεων, 25 ο) δια τῶν ἐιδικῶν τοιούτων, καὶ 15 ο) διὰ τὸ ἔκτακτον καὶ ὑπηρετικὸν προσωπικόν.

Καθ' ἣν περίπτωσιν τὸ εἰς δραχμὰς προῖον τῆς κρατήσεως δὲν ἀνταποκρίνεται μὲ τὴν οὕτως καθοριζομένην βᾶσιν τὸ σχετικὸν ποσοστὸν ἀυξομειοῦται ἀναλόγως.

Τὰς δύο τῶν ὄψω καταστάσεων μετὰ τῶν ἀντιστοιχοῦντων πληρωτέων ποσῶν ὡς καὶ μετὰ τῶν γραμματίων τρέχουμένων λογαριασμῶν ἢ Ἐπιτροπῇ διαβιβάζει πρὸς τὸν Κεντρικὸν Ταμίαν, πρὸς ἐξόφλησιν τῶν γραμματίων καὶ ἐνέργειαν τῆς πληρωμῆς, εἰς οὐδὲν ὑποκειμένης τέλους. Τὴν ἑτέραν τῶν καταστάσεων τούτων ἀρ' οὗ ἀντιπραβᾶλει ταύτας καὶ βεβαιωθῆ τὸ ὁμοίγραφον αὐτῶν, ὑποβάλλει ὁ Κεντρικὸς Ταμίαις πρὸς τὸ ἐιδικὸν Λογιστήριον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπὶ ἀποδείξει παραλαβῆς.

Ἄρθρον 5.

Πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ὡς ἄνω ὑπηρεσίας ἢ Ἐπιτροπῇ δύνανται νὰ ἀναθέσθαι ταύτην εἰς συντάξιμῶν προερχόμενον ἐκ τῆς λογιστικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπὶ ἀποζημιώσεις ἴση πρὸς τὰς ἀποδοχὰς Ὑπουργικοῦ γραμματέως Ἀγῆ τάξεως, βαρυνούση τὸ ἐκ τῶν ὡς ἄνω κρατήσεων προερχόμενον μηνιαίως ποσόν.

Ἄρθρον 6

Αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 2, 3 καὶ 4 δύνανται νὰ τροποποιήσωνται διὰ Διατάγματος προεκκλουμένου ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐξωτερικῶν.

Τὸ παρὸν Διάταγμα δημοσιευθῆτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆτω ὡς Νόμος τοῦ Κράτους, τῆς ἰσχύος του ἀρχομένης ἀπὸ 1ης Μαΐου 1926, ὑποβληθῆσεται δὲ εἰς τὴν κύρωσιν τῆς Βουλῆς ἅμα αὐτῇ συνελθῆ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Ἀπριλίῳ 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Θ. Πάγκαλος

Τὰ Μέλη

Α. Ρούφος, Ι. Κούνδουρος, Δ. Αιγινήτης, Δ. Τανταλίδης, Ν. Μπότσαρης, Κ. Φίλιανδρος.

(2)

Περί υποχρεωτικῆς φοιτήσεως εἰς τὸ Δημοτικὸν σχολείον.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀποφασίσθαι καὶ διατάσσασθαι

Ἄρθρον 1.

α') Ἡ φοιτήσις τῶν παιδῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον εἶνε υποχρεωτικὴ, ἀρχεται δὲ μόνον ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἑοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν καὶ διαρκεῖ μέχρι τῆς ὑπ' αὐτῶν λήψεως ἀπολυτηρίου ἐξατάκτου δημοτικοῦ σχολεῖου ἢ ἐνδεικτικῶν ἀναλόγων τάξεως ἄλλου σχολεῖου, ἀλλ' οὐχὶ πέραν τοῦ 14ου ἔτους τῆς ἡλικίας των.

Συμπλήρωσις τοῦ ἑοῦ τῆς ἡλικίας λογίζεται καὶ ὅταν αὕτη γίνεται μέχρι τέλους τοῦ ἐντός τοῦ σχολικοῦ ἔτους Δεκεμβρίου.

Ἄρθρον 2.

Ἐπιθεῖνοι διὰ τὴν παράθεσιν τῶν διατάξεων τοῦ ἀνωτέρου ἀρθροῦ θεωροῦνται οἱ γονεῖς καὶ, ἐν ἐλλείψει τούτων, οἱ κηδεμόνες τῶν μαθητῶν, διὰ δὲ τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Ν. Δ. ὑπεθεῖνοι εἶνε οἱ προϊστάμενοι τῶν σχολείων, ὡς καὶ οἱ ἐπιθεωρηταί.

Ἄρθρον 3.

Ἄμα τῇ ἐνάρξει τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὁ προϊστάμενος τοῦ

σχολεῖου ὑποχρεοῦται νὰ τοιχοκλήσῃ εἰς τε τὴν θύραν τοῦ σχολεῖου καὶ εἰς τὸ κεντρικώτερον μέρος τῆς κοινότητος δὴλωσιν, δι' ἧς καθιστᾶ γνωστὸν τὸν χρόνον τῆς ἐνάρξεως καὶ λήξεως τῶν ἐγγραφῶν, ὡς καὶ πίνακα τῶν παιδῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων τῶν συμπληρούντων μέχρι τέλους τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ ἀρξαμένου σχολικοῦ ἔτους τὴν νόμιμον πρὸς ἐγγράφην ἡλικίαν.

Τὸν πίνακα τούτον ὁ προϊστάμενος τοῦ σχολεῖου ὑποχρεοῦται εὐθὺς μετὰ τὴν λήξιν ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους νὰ ζητῇ ἐγγράφως παρὰ τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος ἢ τοῦ Δημάρχου τῆς πόλεως.

Ἄρθρον 4.

Οἱ δήμαρχοι ἢ οἱ πρόεδροι τῶν Κοινοτήτων ὀφείλουσι νὰ καταρτίσωσι τὸν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀρθρῷ ἀναφερόμενον πίνακα κατ' ἐνορίαν, νὰ ἀποστείλωσι δ' ἐπὶ ἀποδείξει μέχρι 1ης Σεπτεμβρίου εἰς τὸν προϊστάμενον τοῦ σχολεῖου.

Τοὺς μὴ συμμορφουμένους πρὸς τὴν διάταξιν ταύτην ἢ δι' εὐθυνοῖς τοῦ σχολεῖου ἀναφέρει πρὸς τὸν οἰκείον Νομάρχην, ἔστις μετ' ἐγγραφῶν ἀπολογίαν αὐτῶν δύναται νὰ τιμωρήσῃ τούτους διὰ προστίμου μὴ υπερβαίνοντος τὰς χιλιάδας δραχμὰς ἀνεκκλήτως. Τὸ πρόστιμον τούτου εἰσπράττεται ὑπὲρ τοῦ σχολικοῦ ταμείου.

Ἄρθρον 5.

Τὴν ἐπομένην τῆς λήξεως τῶν ἐγγραφῶν, ὁ προϊστάμενος τοῦ σχολεῖου εἰδοποιεῖ ἐγγράφως τοὺς γονεῖς ἢ κηδεμόνας τῶν μὴ ἐγγραφέντων μαθητῶν ὅτι παρέχεται εἰς αὐτοὺς προθεσμία δέκα πέντε ἡμερῶν, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς λήξεως τῶν ἐγγραφῶν, ὅπως ἐγγράψωσι τὰ τέκνα των, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ὁποίας ὑπόκεινται εἰς τὰς διὰ τοῦ κατωτέρου ἀρθροῦ ὀριζόμενας ποινάς.

Ἄρθρον 6.

α') Γονεῖς ἢ κηδεμόνες, ἀμελήσαντες νὰ ἐγγράψωσι τὰ τέκνα των ἐμπροσθέντως, μνημόνεται ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τοῦ σχολεῖου εἰς τὸ οἰκείον Πταισματοδικεῖον καὶ δικάζονται δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως ἐνώπιον αὐτοῦ. Καταδικαζόμενοι δὲ τιμωροῦνται δι' ἐκάστην ἡμέραν παρερχομένην ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ταχθείσης προθεσμίας μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου διὰ προστίμου δραχμῶν δέκα, πέραν δὲ τῆς προθεσμίας ταύτης διὰ προστίμου δραχμῶν εἴκοσι.

β') Τὸ πρόστιμον τούτου εἰσπράττεται κατὰ τὰς περὶ εἰσπράξεως δημοσίων ἐσόδων διατάξεις ὑπὸ τοῦ Ταμείου τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς τῆ συνδρομῆ τοῦ οἰκείου ἀστυνομικοῦ σταθμάρχου, ἐπὶ τῇ βᾶσει διπλοτύπου ἀποδείξεως ὑπογεγραμμένης ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ ταμίου τῆς Σχολικῆς Ἐπιτροπῆς, κατατίθεται ὑπὲρ τοῦ σχολικοῦ ταμείου.

γ') Τὴν 1ην Νοεμβρίου ὁ προϊστάμενος τοῦ σχολεῖου μνησθεὶς ὡς δημοσίαι ἀρχὴ εἰς τὸν ἀρμόδιον πταισματοδίκην τοὺς γονεῖς ἢ κηδεμόνας τοὺς ἐξακολουθοῦντας τὴν πρὸς τὸ σχολεῖον καὶ τὰ τέκνα των ἀσύγνωστον ἀμέλειαν. Ὁ πταισματοδίκης εἰσάγει τούτους δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως εἰς δίκην ἐντὸς δέκα τὸ πολὺ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς μηνύσεως.

δ') Οἱ παραβάται τιμωροῦνται διὰ φυλακίσεως ἕως ἡμερῶν μέχρι τριῶν μηνῶν, ὑποχρεοῦνται δὲ νὰ καταβάλωσι τὰ ὀφειλόμενα τυχόν πρόστιμα, ἄλλως ἢ εἰσπραξίς τούτων ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ ἀρμόδιου ταμίου κατὰ τὰς ἰσχυούσας διατάξεις περὶ εἰσπράξεως δημοσίων ἐσόδων. Ὁ ταμίαις ἐνεργεῖ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς οἰκείας σχολικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ἀποστελλομένων εἰς αὐτὸν ὡς ἄνω διπλοτύπων ἀποδείξεων.

Ἄρθρον 7.

α') Οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριάς ὑποχρεοῦνται νὰ φοιτῶσιν ἀνελλιπῶς εἰς τὸ σχολεῖον, τὰ δὲ ἀστυνομικὰ ὄργανα ὀφείλουσι νὰ συλλαμβάνουν καὶ ὀδηγῶσιν εἰς τὸ σχολεῖον τοὺς τυχόν ἐκτὸς αὐτοῦ κατὰ τὰς ὥρας τῆς διδασκαλίας περιφερομένους παῖδας. Ὅταν μαθητῆς ἢ μαθήτριάς ἀπουσιάζῃ ὁ προϊστάμενος τοῦ σχολεῖου ὀφείλει νὰ πληροφορηθῇ αὐθημερὸν τὸν κη

δεμόνα περί τούτου. Ὁ κηδεμὼν δύναται νὰ δικαιολογήσῃ ὑπὸ τὴν ἐγκρισίν τοῦ διευθυντοῦ πέντε τὸ πολὺ ἡμερησίας ἀπουσίας μηνιαίως. Ἀπουσίαι πλείονες τῶν πέντε καὶ μέχρι δέκα πέντε ἡμερῶν δικαιολογούνται μόνον διὰ νόσον τοῦ μαθητοῦ ἐγκαίρως κηδισταμένην γνωστὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ σχολείου, βεβαιωμένην δὲ διὰ πιστοποιήσεως τοῦ θεράποντος ἱατροῦ καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου δι' αὐτοψίας τοῦ προϊσταμένου τοῦ σχολείου. Δι' ἀπουσίας ἐκ νόσου πλείονας τῶν δέκα πέντε ἡμερῶν ἀπαιτεῖται πάντοτε ἐνδειξις ἱατροῦ.

β') Ἄν μαθητὴς ἢ μαθητρία ἀπουσιάσῃ ὑπὲρ τὸν μῆνα ἀδικολογητῶς ὁ κηδεμὼν αὐτοῦ ὑπόκειται εἰς εἰκοσάβραχμον ἡμερησίον πρόστιμον ἐπιβαλλόμενον καὶ εἰσπραττόμενον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ α' καὶ β' ἔδαφ. τοῦ προηγουμένου ὁ ἄρθρου, ὅταν δὲ αὐ ἀπουσία ὑπερβῶν τὸς δύο μῆνας ὁ κηδεμὼν τοῦ μαθητοῦ μνημόμενος εἰς τὸν ἀρμόδιον πταισματοδίκην ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τοῦ σχολείου τιμωρεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ γ' καὶ δ' ἔδαφιοῦ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

Ἄρθρον 8.

Οἱ προϊστάμενοι τῶν σχολείων ὑποχρεοῦνται κατὰ τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς νὰ ἀναφέρωσιν εἰς τὸν οἰκίον ἐπιθεωρητὴν πᾶσαν πληροφορίαν σχετικὴν πρὸς τὰς ἀπουσίας τῶν μαθητῶν, συγγρῶνας δὲ καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν τὰς ἐπιβαλλόμενας ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Ν. Δ., ὁ δὲ ἐπιθεωρητὴς ὑποβάλλει ἡμέσως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον σχετικὴν ἔκθεσιν.

Ἄρθρον 9.

Οἱ ἐπιθεωρηταὶ κατὰ τὰς περιόδους τῶν θεσίζουσι νὰ ἐξετάζωσι διὰ παντὸς τρόπου καὶ νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῶν σχετικῶν πρὸς τὰς ἐγγραφὰς καὶ ἀπουσίας τῶν μαθητῶν, ὧν ἡ παράβασις συνεπάγεται διὰ τὸς ὑπευθύνους διευθυντὰς τὰς ἐν τῷ κατωτέρω ἄρθρῳ ἀναφερομένης ποινᾶς.

Ἄρθρον 10.

α') Προϊστάμενος σχολείου, ὅστις δὲν ἤθελεν ἐκτελέσει τὰς διὰ τοῦ παρόντος Ν. Διατάγματα ἐπιβαλλόμενας εἰς αὐτὸν ὑποχρεώσεις, τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ἐποπτικοῦ συμβουλίου διὰ προστίμου οὐχὶ ἀνωτέρου τοῦ ἡμισέως τοῦ μηνιαίου μισθοῦ του, ἐν ὑποτροπῇ δὲ δι' ὀλοκλήρου τοῦ μισθοῦ καὶ ἐν ἐπαναλήψει διὰ προσωρινῆς ἀπολύσεως μέχρι τριῶν μηνῶν ἢ καὶ βριστηκῆς τοιαύτης.

β') Αἱ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἔδαφίῳ διαλαμβανόμεναι ποιναὶ ἐπιβάλλονται καὶ εἰς τὸν ἐπιθεωρητὴν, ὅστις ἤθελε παραμελήσῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ παρόντος Διατάγματος ἐπιβαλλόμενων εἰς αὐτὸν ὑποχρεώσεων. Καὶ ἡ μὲν ποινὴ τοῦ προστίμου ἐπιβάλλεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ, ἡ δὲ ποινὴ τῆς ἀπολύσεως μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 11.

α') Κατὰ τὴν κατάταξιν τῶν κληρωτῶν εἰς τὸν στρατὸν οἱ ἀρμόδιοι Διοικηταὶ τῶν στρατιωτικῶν μονάδων ὑποχρεοῦνται νὰ ζητῶσι παρὰ τῶν κατατασσόμενων τὰ ἀπολυτήρια ἢ τὰ ἐνδεικτικὰ τῶν σχολείων εἰς ἃ οὗτοι ἐφοίτησαν.

β') Κληρωτὴς μὴ προσαγαθὸν ἀπολυτήριον πλήρους ἐξέταξις δημ. σχολείου ἢ ἐνδεικτικὸν ἀναλόγου τάξεως ἄλλου σχολείου ὑποχρεοῦται νὰ ὑπερηστήσῃ εἰς τὸν στρατὸν ἐπὶ πλέον τῆς κεκλινομένης 0ητείας τόσους μῆνας ὅσα σχολικὰ ἔτη ἀπὸ τοῦ 7ου μέχρι τοῦ 12ου ἔτους τῆς ἡλικίας του δὲν ἐφοίτησεν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἐξαιροῦνται οἱ ἄγοντες τὸ 12ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος καὶ οἱ ἀδύνατοι νὰ ἀποδείξωσιν ἐπισημῶς ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τῆς

υποχρεωτικῆς φοιτήσεώς των δὲν ἐλειτούργησεν σχολεῖον ἐν τῷ τόπῳ τῆς διαμονῆς αὐτῶν ἢ ἐν ἄλλῳ πλησιόχωρῳ.

γ') Οἱ ἀρμόδιοι στρατιωτικοὶ διοικηταὶ εἶνε ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος ἄρθρου, ἢ παράβασις τοῦ ὁποῦο συνεπάγεται τὰς περὶ καταστάσεως ἀξιωματικῶν ἐπιβαλλόμενας ποινὰς.

Ἄρθρον 12.

Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος Ν. Διατάγματος, ὡς πρὸς τὴν υποχρεωτικὴν ἐγγραφὴν καὶ ἀνελλιπῆ φοίτησιν ἐφαρμόζονται καὶ διὰ πάντας τοὺς κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος μὴ συμπληρώσαντας τὸ 12ον ἔτος τῆς ἡλικίας των, διαρκεῖ δὲ ἡ ὑποχρέωσις αὐτῶν μέχρι συμπληρώσεως τῆς εἰρημένης ἡλικίας.

Ἄρθρον 14.

Οἱ προϊστάμενοι τῶν σχολείων καὶ ἄπαν τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν θεσίζουσι νὰ παραυρίσκονται κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐγγραφῶν εἰς τὰς θέσεις των, ἀπαγορευμένης τῆς χορηγήσεως ἀδείας καθ' ὅλον τὸν πρῶτον μῆνα ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν.

Οἱ διδάσκαλοι τῶν πλουτοξείων δημοτικῶν σχολείων ὁφείλουσι νὰ συντρέχωσι τοὺς διευθυντὰς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος.

Τῶν περὶ υποχρεωτικῆς φοιτήσεως διατάξεων τοῦ παρόντος ἐξαιροῦνται παῖδες ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀποδεδειγμένως ἀνίκανοι ἐξ οἰασθῆποτε ἀναπηρίας πρὸς μάθησιν, ὡς καὶ οἱ δι' ἐπισημῶν πιστοποιητικῶν κεκρωμένων ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ ἀποδεικνύοντες ὅτι ἐφοίτησαν εἰς ἰδιωτικὰ σχολεῖα ἢ ἐδιδάχθησαν κατ' οἶκον.

Ἄρθρον 15.

Καταργεῖται πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη πρὸς τὸ παρὸν Ν. Δ., ὅς ἡ ἰσχὺς ἄρχει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας κλπ. Ὑπουργὸν ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Νομοθετικοῦ Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήραις τῇ 5 Μαΐου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Θ. Πάγκαλος

Τὰ Μέλη

Α. Ρούφος, Ι. Κεῦνδουρος, Γ. Σπυρίδωνος, Δ. Αἰγινήτης, Δ. Τανταλίδης, Α. Ταβουλάρης, Γ. Χαριτάκης, Ν. Μπότσαρης, Κ. Φίλαγδρος.

(3)

Περὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσαν καὶ διατάσσουσαν

Ἄρθρον 1.

Οὐδὲν βιβλίον εἰσάγεται ὡς διδακτικὸν εἰς τὰ δημοτικά, ἀνεγνωρισμένον καὶ ἰδιωτικὰ σχολεῖα τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐν μὴ ἐγκριθῇ καὶ ἐπιτροπῇ ἢ κυκλοφορία αὐτοῦ συμφώνως πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ παρόντος βριζόμενα. Τῆς διατάξεως ταύτης ἐξαιρεῖται ἢ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γενομένη ἐκδοσις τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐκδοθησομένη γραμματικὴ τῆς νεοτέρας, δι' ἣν, ὡς καὶ διὰ τὴν τῆς ἀρχαίας καὶ τὸ Συντακτικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἢ Ἀκαδημία, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 104

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Εν Αθήναις τῇ 13 Μαΐου 1926

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμὸς φύλλου 152

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νομοθετικά Διατάγματα

- Περί τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 21 Ἰουλίου 1925 περὶ ἀνεγέρσεως σχολικῶν κτιρίων ἐν ταῖς Ν. Χώραις ἐξ εκπαιδευτικῶν κληροδοτημάτων..... 1
- Περί ἐνώσεως τοῦ λιμενικοῦ ταμείου Γυθείου καὶ τοῦ ἑθνικοῦ τοιοῦτου ὑφηρεσίου τῆς πόλεως Γυθείου..... 2
- Περί συστάσεως ὑπηρεσίας ἐλέγχου νέων σιδηροδρομικῶν ἔργων κλπ. (Ἀναδημιούσεις)..... 3
- Περί θέσεως ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ 1 Ἀπριλίου ἔ. ἔ. νέων ἔξωτ. τηλεγραφικῶν τελῶν..... 4
- Περί κατασκευῆς τῆς ὁδοῦ Σαγινέ-Καράνου..... 5
- Περί τροποποιήσεως διατάξεων τοῦ Ν. Δ. τῆς 30 Ἰανουαρίου 1926 περὶ προσαρτήσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ καταργηθέντος Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κλπ..... 6

Διατάγματα

- Περί ἐγκρίσεως σχεδίου ἐξοχικοῦ συνοικισμοῦ «Τράχωνες»... 7
- Περί ἐγκρίσεως ἀπαλλοτριώσεως χώρου διὰ τὴν ἔκτασιν κεντρικοῦ σταθμοῦ παραγωγῆς ἡλεκτρ. ρεύματος παρὰ τὸν Ὄριον Ἀγ. Γεωργίου Κερατοῦν..... 8

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(1)

Περί τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 21 Ἰουλίου 1925 περὶ ἀνεγέρσεως σχολικῶν κτιρίων ἐν ταῖς Ν. Χώραις ἐξ εκπαιδευτικῶν κληροδοτημάτων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασισταμὴν καὶ διατάξομεν

Ἄρθρον 1.

1. Ἀπαντὰ τὰ παρεχόμενα δικαιώματα εἰς τὸν Γενικὸν Διοικητὴν Μακεδονίας διὰ τοῦ ἀπὸ 21 Ἰουλίου 1925 Ν. Δ. περὶ ἀνεγέρσεως σχολικῶν κτιρίων ἐν ταῖς Ν. Χώραις ἐξ εκπαιδευτικῶν κληροδοτημάτων παρέχονται εἰς τὸν Γεν. Διοικητὴν Θράκης, προκειμένου περὶ ἀνεγέρσεως κλπ. σχολικῶν κτιρίων ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Θράκης.

2. Ὡσαύτως προκειμένου περὶ ἀνεγέρσεως κλπ. σχολικῶν κτιρίων ἐν Ἠπείρῳ καὶ Κερκύρῃ τ' ἀνωτέρω δικαιώματα παρέχονται εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας.

Ἄρθρον 2.

1. Ὅμοιαι πενταμελεῖς ἐπιτροπὴ τῆς ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ ἀνωτέρω Ν. Δ. προβλεπομένης συνιστῶνται ἐν τῇ ἑρῶ τῆς Γεν. Διοικήσεως Θράκης, ἐν Ἰωαννίνοις, Πρεβέζῃ καὶ Κερκύρῃ ἀποτελούμεναι ἐκ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ὡς Προέδρου, ἐνὸς δημοσίου ὑπαλλήλου καὶ τριῶν πολιτῶν.

2. Τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου τῆς πενταμελεῖς ὡς ἂν ἔπιτροπῆς δὲν ἀντίκεινται εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου μιᾶς ἢ πλείονων διδακτηρικῶν ἐπιτροπῶν.

Ἄρθρον 3.

Ἡ κατὰ τὸ ἀρθρον 2 τοῦ Ν. Δ. τῆς 21 Ἰουλίου 1925 Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ, ἐν τῇ πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον εισηγητικῆ αὐτῆς ἐκθέσει, καθορίσει τὰ χρηματικὰ ποσά, αὐτὰ δέον νὰ τίθενται ἐκαστοτε εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ ἑκατέρου τῶν Γενικῶν Διοικητῶν.

Ἄρθρον 4.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, πλὴν τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ποσοῦ καὶ τοῦ εἶδους τῶν δαπανῶν διὰ τὰ ἔργα Ἠπείρου καὶ Κερκύρας, δύναται, ὑφισταμένης ἀνάγκης, νὰ καθορίσῃ πρὸς τοῦτοις δαπανᾶς ἀποσπούσας εἰς τὴν τεχνικὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν περιφερειῶν Μακεδονίας καὶ Θράκης διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τῆς οἰκίας Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 14 τοῦ Ν. Δ. τῆς 21 Ἰουλίου 1925.

Ἄρθρον 5.

1. Οἱ ὑπὸ τοῦ Ν. Δ. τῆς 18 Νοεμβρίου π. ἔ. προβλεπόμενοι σχολικοὶ ἀρχιτέκτονες, ἐφ' ὅσον διαρκεὶ ἡ ἐξ εκπαιδευτικῶν κληροδοτημάτων ἀνεγέρσις διδακτηρίων ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τῆς οἰκίας Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας. Ὡς τοιοῦτοι δὲ δύναται νὰ προσληθῶσιν ἐπὶ μισθῷ καὶ βαθμῷ μηχανικοῦ α' τάξεως, ἐὰν ἔχωσι διετὴ τοῦλάχιστον δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἢ πραγματικὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός των.

2. Προτιμῶνται πρὸς διορισμὸν οἱ ἤδη διαταλοῦντες ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν σχολικῶν κτιρίων Μακεδονίας μηχανικοὶ, τῶν ὁποίων ἡ ἐν Μακεδονίᾳ προὔπηρεσις λογίζεται ὡς πραγματικὴ δημοσίαι ὑπηρεσία διὰ τὴν ἀπόκτησιν δικαιοκρίτων συντάξεως καὶ προαγωγῆς.

Ἄρθρον 6.

Ὁ Διαθέτωντῆς τῆς κατὰ τὸ ἀρθρον 14 τοῦ Ν. Δ. τῆς 21 Ἰουλίου 1925 Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας ἀνήκει εἰς τὴν ὀργανικὴν δύναμιν τῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ἐφ' ᾧ μισθῷ καὶ βαθμῷ κέκτηται ἀπὸ τῆς προαγωγῆς του εἰς ἐπιθεωρητὴν Δημοσίων ἔργων, κἀταρτυομένης μιᾶς θέσεως ἀρχιτέκτονος ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 2 ἔδαφ. 1 § β' τοῦ Ν. Δ. τῆς 29 Ἰουλίου 1925 καθοριζομένων.

Ἄρθρον 7.

Τὸ Τεχνικὸν προσωπικὸν τῆς κατὰ τὸ ἀρθρον 14 τοῦ Ν. Δ. τῆς 21 Ἰουλίου 1925 ὑπηρεσίας ἀνεγέρσεως σχολικῶν κτιρίων ἐν ταῖς Ν. Χώραις, ἀρμοιοῦται ὡς πρὸς τὰς ἀποδοχὰς, ἐξοικονομικὰ ἔξοδα καὶ ἀποζημιώσεις μὴ τοὺς δημοδόθιμους αὐτοῦ ὑπαλλήλους τῶν Δημοσίων ἔργων, ἐφαρμοζομένης καὶ δι' αὐτὸ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθροῦ 12 τοῦ νόμου 2346. Ἡ κατὰ τὸ ἀρθρον τοῦτο ἀποζημιώσις εἶνε ἴση πρὸς τὴν ἐκαστοτε ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας ὑφισταμένην διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν Δημοσίων ἔργων, βαρῦναι δὲ τὸ κεφάλαιον 3 ἀρθρον 1 τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν εκπαιδευτικῶν τελῶν.

Ἄρθρον 8.

1. Ἐπιτρέπεται ἡ ἐγκατάστασις διδακτηρίων μέσης ἢ καὶ στοιχειώδους ἐκπαίδευσως ἐν τῷ ἐν Καλλιθέᾳ Σκευευτηρίῳ.

2. Αι διατάξεις της διαρρυθμίσεως και του τιμήματος της απαλλοτριώσεως ή των μισθωμάτων βαρύνουσι τας προσόδους τας προβλεπομένας υπό του Ν. Δ. «περί ανεγέρσεως διδακτηρίων εν Αθήναις και Σχολῶν επαγγελματικῆς μορφώσεως», οὗτος ἄρασι αἱ διατάξεις ἰσχύουσι καὶ ἐν προκειμένῳ.

Ἄρθρον 9.

Τὸ ἀπὸ 12 Ἰανουαρίου ἄ. ἔ. Νομοθετικὸν Διάταγμα «περὶ προσθήκης ἰδαφίου εἰς τὸ ἄρθρον 12 τοῦ ἀπὸ 21 Ἰουλίου 1925 Ν. Δ.» καταργεῖται, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὸ παρὸν, ὅσαρ ὑποβληθῆσεται εἰς τὴν μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Βουλὴν πρὸς κέρωσιν.

Ἐν Αθήναις τῆς 30 Ἀπριλίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Θ. Πάγκαλος

Τὰ Μέλη

Α. Ρούφος, Γ. Σπυρίδωνος, Δ. Αἰγινήτης, Δ. Τανταλίδης, Α. Ταβουλάρης, Γ. Χαριτάκης, Χ. Τσερούλης, Ν. Μπότσιας, Β. Μάλλιος.

(2)

Περὶ ἐνωσεως τοῦ Λιμενικοῦ Ταμείου Γυθείου καὶ τοῦ Ἐιδικοῦ τοιοῦτον ὀφεισέως τῆς πόλεως Γυθείου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πρότασις τοῦ ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπαφαινομένη καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1.

Τὸ λιμενικὸν ταμεῖον Γυθείου ὡς καὶ τὸ εἰδικὸν τοιοῦτον ὀφεισέως τῆς πόλεως Γυθείου ἐνωθῆναι εἰς ἓν κοινὸν ταμεῖον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ταμεῖον λιμενικῶν ἔργων καὶ ὀφεισέως Γυθείου».

Ἄρθρον 2.

Σκοπὸς τοῦ ὡς ἄνω Ταμείου ἔσται ἡ ἐκτέλεσις διαφόρων ἔργων, ἧτις:

1) Λιμενικῶν ἔργων Γυθείου, 2) ἔργων ὀφεισέως, καὶ 3) Ἠλεκτροφορτισμοῦ καὶ ἠλεκτροκινήσεως τῆς πόλεως Γυθείου κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἰσχυόντων ἐκαστοτε νόμων περὶ λιμένων καὶ λιμενικῶν ταμείων ἐφ' ὅσιν εἰν τροποποιεῖται διὰ τοῦ παρόντος. Ἡ σειρά τοῦ ἐπαίγοντος τῶν ἔργων ὁρίζεται παρὰ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας.

Ἄρθρον 3.

Τὸ ταμεῖον διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς ὧν τρεῖς μὲν μέλη διορίζονται παρὰ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας, τὰ δὲ λοιπὰ δύο παρὰ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου Γυθείου, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ καὶ ἐντός 8 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως πρὸς τὴν κοινότητα τῆς σχετικῆς προσκλήσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Συγκοινωνίας.

Παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης ἀπράκτου ὁ Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας διορίζει καὶ τὰ ἕτερα δύο πρόσωπα.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐκλέγει μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς τὸν Πρόεδρον καὶ τὸν ἀντιπρόεδρον ὅστις ἀνακληροῖ τὸν Πρόεδρον, ἀκουστικόντος δὲ ἡ κωλυμένου καὶ τοῦ ἀντιπροέδρου τῆς ἐπιτροπῆς προεδρεῖσι τὸ πρεσβύτερον μέλος αὐτῆς.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἀποφασίζει κατὰ πλειοψηφίαν, ἐν τυχόν δὲ ἰσοψηφίᾳ ὑπερισχέσι ἢ γνώμῃ ὑπὲρ τῆς ἢ φήρας τοῦ προέδρου.

Αἱ πράξεις τῆς ἀνω ἐπιτροπῆς πρὸ πάσης ἐκτελέσεως αὐτῶν ὑποβάλλονται τῷ Ὑπουργεῖῳ Συγκοινωνίας, ὅσαρ ἐγκρίνηι, μεταρρυθμαίη ἢ ἀπορρίπτηι ταύτας.

Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης λαμβάνουσι τὴν ὑπὸ τῶν

περὶ λιμένων καὶ λιμενικῶν ταμείων καθοριζομένη ἀποζημίωσιν καὶ ὀδοιπορικὰ.

Κατὰ τὴν διάρκειαν ἐκτελέσεως τῶν διὰ τοῦ παρόντος προβλεπομένων ἔργων, τὴν ἀποζημίωσιν τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, κανονίζει ἡ ἰδίᾳ ἐπιτροπὴ διὰ πράξεώς της ὑποκειμένης εἰς τὴν ἐγκρίσιν τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας.

Τὰ μέλη τῆς ἀνω ἐπιτροπῆς δεόν νὰ ὄσι ἐγγράμματα καὶ νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν.

Ἀφορταραὶ αἱ προηγουμένα διατάξεις αὗται ἰσχύουσι καὶ ἀναλογίαν καὶ διὰ πάσας τὰς λιμενικὰς ἐπιτροπὰς.

Μέχρι τῆς πλήρους συγκροτήσεως τῆς κατὰ τ' ἀνωτέρω ἐπιτροπῆς τὰ ἐνωόμενα ταμεῖα ἐξακολουθοῦσι λειτουργεῖν ὡς πρότερον.

Ἄρθρον 4.

Πόροι τοῦ ταμείου ὁρίζονται οἱ κάτωθι οἵτινες καὶ ἀναγράφονται εἰς τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν αὐτοῦ:

α') Τὰ ἔσοδα ἐκ τῶν ἐπιτεδωμένων καὶ εἰσπραττομένων λιμεν. φόρων καὶ τελῶν ὑπὲρ τοῦ τέως λιμενικοῦ ταμείου Γυθείου.

β') Πρόσθετον τέλος 8 ο)ο ἐπὶ τοῦ δημοσίου φόρου καθῆκας προσόδου ἐξ οἰκοδομῶν.

γ') Πρόσθετον εἰδικὸν τέλος 10 ο)ο ἐπὶ τοῦ δημοσίου φόρου ὑπερτιμήματος.

δ') πρόσθετον εἰδικὸν τέλος 10 ο)ο ἐπὶ τοῦ δημοσίου φόρου ἐπὶ τῶν κληρονομιῶν.

ε') Τὰ ἐν τῷ ὑποκαταστήματι τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς κατατεθειμένα κεφάλαια τῶν ἐνωμένων ταμείων λιμενικῶν καὶ ὀφεισέως μετὰ τῶν προϊόντων αὐτῶν, ὡς καὶ τὸ ποσὸν τὸ ἀναγραφὸν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ (χρησέως 1925—26) τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου δι' ἠλεκτροφορτισμὸν τῆς πόλεως Γυθείου καὶ ὅσαρ περιέρχεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐνωμένων ταμείων ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος.

ς') Ἐτήσιον τέλος ὑδροληψίας κατὰ κατοικίαν πρὸς ἔρ. 50 κατὰ κυβικὸν μέτρον καὶ κατὰ εἰκοσιτετράωρον καὶ ὅσαρ βαρύνει τοὺς ἐνοικιαστὰς ἐνθα ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, τῆς εἰσπράξεως ἀρχομένης ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος.

ζ') Τέλος ἠλεκτροφορτισμοῦ καὶ κινήσεως ὀφεισθέντων διὰ Διατάγματος ἄρα τῆ ἐνάρξεσι τοῦ ἠλεκτροφορτισμοῦ ἢ τῆς παραγωγῆς ρεύματος πρὸς βιομηχανικὸς σκοποῦς, καὶ

η') Πᾶν ἕτερον τέλος καθορισθῆσομενον διὰ Διατάγματος ἐκ τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῶν νόμων 2853, 3100, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἐκαστοτε ἰσχυόντων νόμων περὶ λιμένων καὶ λιμ. ταμείων μετὰ γνώμῃ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ταμείου καὶ ἀνω τῆς τηρήσεως τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέρω νόμοις 2853 καὶ 3100 διαλαμβανομένων διατυπώσεων.

Ἄπαντα τ' ἀνωτέρω ἔσοδα δύνανται ν' ἀφορμειῶνται διὰ Διατάγματος ἢ ἑμοῦ ἢ καχορισμένως ἐν ἕκαστον ὡς κατωτέρω καθορίζονται.

Ἄρθρον 5.

Ἡ εἰσπραξις τῆς διὰ τοῦ παρόντος καθοριζομένης φορολογίας ἐνεργεῖται παρὰ τῶν οἰκείων δημοσίων ὑπαλλήλων ὡμοῦ μετὰ τῶν φόρων τοῦ δημοσίου, κλην τῆς ἐν τοῖς στοιχ. στ' ζ' καὶ η' καθοριζομένης τοιοῦτης, ἧτις δύναται νὰ εἰσπράττηται καὶ παρ' εἰδικῶν ὑπαλλήλων τοῦ ταμείου διοριζομένων παρὰ τοῦ Προέδρου καὶ ἐπὶ ἰδίᾳ αὐτοῦ εὐθὺν ἐπὶ μηχανισμῷ μισθῷ καθορισμένῳ παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγκρινομένηῳ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου.

Τὰ ἐκ τῆς φορολογίας ἔσοδα κατατίθενται παρὰ τῶν ἐνεργούντων ταῦτα ὑπαλλήλων ἀνὰ δεκαήμερον εἰς τὸ Ὑποκατάστημα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Γυθείου ὑποχρεοῦμενον ὡμοῦ ὅσαρ ὑποβάλλωσιν εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ ταμείου κατὰ τὴν εἰς διπλοῦν τῶν γενόμενων παρ' αὐτῶν εἰσπράξεων μετὰ τῆς ἀποδείξεως τῆς Τραπεζῆς καὶ ἐπ' ἀμοιβῇ ἰση τῇ χορηγοῦμενῃ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Εν Αθήναις τῇ 21 Σεπτεμβρίου 1926 ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμὸς φύλλου 326

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Νομοθετικά Διατάγματα

Περί καταργήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 1 Σεπτεμβρίου 1926 ἐπεὶ ἐφαρμογῆς τοῦ Ν. Δ. τῆς 26 Φεβρουαρίου 1926 περὶ ἐνοικιοστασίου, ὡς πρὸς τὰ καταστήματα.....	1
Περί επιτροπείας πρὸς μελέτην τῶν ζητημάτων τῶν σχετιζομένων μετὰ τὰ ξενόφωνα σχολεία.....	2
Περί νεοελληνικῶν ἀναγνωστηρίων α' καὶ β' Ἑλληνικοῦ σχολείου.....	3
Περί ἰδρύσεως ἐν Κεφαλοβρύση πλήρους γυμνασίου.....	4
Περί τροποποιήσεως τοῦ Ν.Δ. περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Ν. Δ. ἐπερὶ μετονομασίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.....	5
Περί ἀνασυστάσεως τῶν δημοσίων Ἐμπορικῶν Σχολῶν Ν. Καρλοβάσιου καὶ Χανίων.....	6
Περί τῆς παρὰ τοῦ Ταμείου Μονίμων Ὀδοστρωμάτων εἰσπράξεως καὶ διαθέσεως τοῦ, λόγω μετασκευῆς εἰς Δημοσίων κήπων τοῦ χώρου, ἐνθα ἔκειτο τὸ Γυμναστήριον τοῦ Πανελληνίου Γυμναστικοῦ Συλλόγου, προκλεουσιμένου ὑπερτιμήματος τῶν περίεξ ἰδιοκτησιῶν.....	7
Περί τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν ἀφωρισῶν τοῦς λιμνικοῦς φέρους καὶ τοῦς περὶ λιμένων νόμους.....	8

Περί τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀρθροῦ 8 τῆς ἀπὸ 3 Ἀπριλίου 1926 Συντακτικῆς ἀποφάσεως ἐπερὶ κατοχυρώσεως κλπ.....	9
Περί διαθέσεως ἐπιβατικῶν αὐτοκινήτων.....	10
Περί καταργήσεως τοῦ 1 ἀρθροῦ τοῦ ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. Νομοθετικοῦ Διατάγματος ἐπερὶ κυρώσεως προαγωγῶν.....	11
Περὶ κατατάξεως ἐν τῷ ἐνεργῷ στρατῷ ἐφέδρων ἀξιωματικῶν.....	12
Περί τροποποιήσεως τῆς 1 παραγρ. τοῦ ἀρθρ. 1 τοῦ ἀπὸ 30 Ἀγούστου ἐ. ἔ. Ν.Δ. ἐπερὶ συστάσεως Γεν. Διευθύνσεως ἐν τῷ Ὑπουργείῳ Στρατιωτικῶν.....	13
Περί ἀνακλήσεως, μεταθέσεως ἀξιωματικῶν εἰς διαθέσιμητα.....	14
Περί βοηθήματος ἀνακαλουμένων ἀξιωματικῶν.....	15
Περί ὑπαγωγῆς τῶν ἐκ φυματώσεως πασχόντων τοῦ Ἑσωτερικοῦ εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 17 Μαρτίου 1926 Ν. Διατάγματος.....	16

Διατάγματα

Περί ἰδρύσεως κλπ. σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.....	17
Περί ἀποδοχῆς τῆς παραιτήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κ. Κ. Γριανταφυλλοπούλου καὶ διορισμοῦ προσωρινῶς ὡς τοιοῦτου τοῦ κ. Γ. Διδάχου, τοῦ δὲ κ. Ἀντ. Πρέκα προσωρινῶς ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας.....	18
Περί ἀρμεδιότητος τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν.....	19

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Περί καταργήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 1 Σεπτεμβρίου 1926 ἐπερὶ ἐφαρμογῆς τοῦ Ν. Δ. τῆς 26 Φεβρουαρίου 1926 περὶ ἐνοικιοστασίου ὡς πρὸς τὰ καταστήματα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπαρτισμένου καὶ διατάσσουσαν

Ἄρθρον μόνον.

- Καταργεῖται ἀφ' ἧς ἰσχύος τὸ ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1926 Ν. Διάταγμα ἐπερὶ ἐφαρμογῆς τοῦ Ν. Δ. τῆς 26 Φεβρουαρίου 1926 περὶ ἐνοικιοστασίου ὡς πρὸς τὰ καταστήματα, θεωρούμενον ὡς μηδέποτε ἰσχύσαν.
- Ἀναστέλλεται ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου 1926 καὶ ἐφεξῆς ἐπ' ἀόριστον, ὡς πρὸς τὰ καταστήματα, ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Ν.Δ. τῆς 26 Φεβρουαρίου 1926 καὶ τῶν μεταγενεστέρων αὐτοῦ Διατάγματος περὶ ἐνοικιοστασίου, ἐπανέρχονται δὲ ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 1926 ἐν ἰσχύϊ ὡς πρὸς τὰ καταστήματα αἱ μέχρι 31 Ἀγούστου 1926 κρατούσαι διατάξεις τῶν πρὸ τοῦ Ν.Δ. τῆς 26 Φεβρουαρίου 1926 ἰσχυόντων Διατάγματος, θεωρούμενα μηδέποτε πύδασαι.
- Διὰ τὴν Διατάγματος δύναμιν νὰ τροποποιηθῶσιν ἢ καταργηθῶσι διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος ἐνοικιοστασίου.
- Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος ἀρχαται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ, θέλει δὲ ὑπεβληθῆ τούτο εἰς τὴν μέλλουσαν νὰ συζητηθῆ Βουλὴν πρὸς κύρωσιν.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς δημοσιεύεται καὶ ἐκτελεσεῖ τὸ Διάταγμα τοῦτο.

Εν Αθήναις τῇ 21 Σεπτεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ
Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Γ. Κονδύλης
Τὰ Μέλη

Θ. Πετιμεζᾶς, Γ. Διδάχος, Ι. Δροσόπουλος, Α. Πρέκας, Α. Νάκος.

Περί επιτροπείας πρὸς μελέτην τῶν ζητημάτων τῶν σχετιζομένων μετὰ τὰ ξενόφωνα σχολεία.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπαρτισμένου καὶ διατάσσουσαν

Ἄρθρον 1.

Καταργεῖται τὸ ἀπὸ 31 Ἰουλίου 1926 Ν. Διάταγμα ἐπερὶ ἀκυρώσεως τοῦ ἀρθροῦ 4 τῆς ἐπ' ἀρθρ. 20097 ἀπὸ 20 Ἀπριλίου 1926 περὶ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου κλπ. Ὑπουργικῆς πράξεως.

Ἄρθρον 2.

Πρὸς μελέτην τῶν ζητημάτων τῶν σχετιζομένων μετὰ τὰ σχολεία τῆς Βορείου Ἑλλάδος, εἰς ἃ φοιτοῦσι καὶ ξενόφωνα μα-

ήγται. Δύνανται ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων νὰ κηρυχθῆ Ἐπιτροπείαν ἐκ μελῶν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ ἄλλων εἰδικῶν προσώπων, ἧς ἡ συγκροτήσις καὶ ἡ ἀρμοδιότης κανονισθῶσιν διὰ Π. Διατάγματος.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος, οὗ ἡ ἰσχὺς ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅπου ὑποβληθῆσεται πρὸς κύρωσιν εἰς τὴν μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Βουλὴν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Σεπτεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Γ. Κονδύλης
Τὰ Μέλη

Θ. Πετιμεζᾶς, Γ. Διδάχος, Ι. Δροσόπουλος, Α. Πρέκας, Α. Νᾶκος.

(3)

Περὶ νοελληνικῶν ἀναγνωσμάτων Α' καὶ Β' Ἑλληνικοῦ σχολείου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν

Ἄρθρον 1.

Τὰ νοελληνικὰ ἀναγνώσματα, τὰ προοριζόμενα διὰ τὴν α' καὶ β' τάξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου, δεόν νὰ περιλαμβάνουν κείμενα μὲ ὅσον ἐνεστιν ὁμαλὴν γλωσσικὴν μορφήν, διηγή μὴ μὲ ἄνευ ἰδιωματισμῶν, καὶ καθαρῶσαν ἀπλῆν, λιτὴν καὶ μικροπερίοδον.

Ἄρθρον 2.

Δι' ἐκάστην τῶν ἀνωτέρω τάξεων δὲν δύνανται νὰ ἐγκριθῶσι πλείονα τῶν τριῶν βιβλία.

Ἄρθρον 3.

Ἡ ἐγκρίσις τῶν ἤδη ἐγκριζόμενων νοελληνικῶν ἀναγνωσμάτων α' καὶ β' τάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου λήγει ἀπὸ τῆς πέρασι τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1926—1927.

Ἄρθρον 4.

Ἐξαιρετικῶς κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος τὰ προοριζόμενα διὰ τὴν α' καὶ β' τάξιν τοῦ Ἑλλην. σχολείου νοελληνικὰ ἀναγνώσματα ὑπαβιβάζονται πρὸς κρίσιν μέχρι 1 Φεβρουαρίου 1927, ἡ δὲ περὶ αὐτῶν ἀπόφασις ἐκδίδεται μέχρι 1 Ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος, οὗ ἡ ἰσχὺς ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅπου ὑποβληθῆσεται πρὸς κύρωσιν εἰς τὴν μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Βουλὴν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Σεπτεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Γ. Κονδύλης
Τὰ Μέλη

Θ. Πετιμεζᾶς, Γ. Διδάχος, Ι. Δροσόπουλος, Π. Πρέκας, Α. Νᾶκος.

(4)

Περὶ ἰσοστάσεως ἐν Κεραλοδρόμῳ πλήρους Γενναίων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν

Ἄρθρον μόνον.

Ἰδρύεται ἐν Κεραλοδρόμῳ πλήρες γυμνάσιον οὐτινος καὶ μὲν 2 πρώται τάξεις θέλωσι λειτουργήσῃ ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1926—27, ἐκάστη δὲ τῶν λοιπῶν διαδοχικῶς καθ' ἕκαστον τῶν ἐπομένων ἐτῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἡ κοινότης προσφέρῃ ἰδίαις αὐτῆς δαπάναις κατάλληλον κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ διδασκῆριον καὶ ἐφοδιάσῃ αὐτὴ διὰ τῶν ἀπαιτουμένων ὀργάνων, ἐπιπλῶν κλπ.

Εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος ὑποβληθῆσομένου πρὸς κύρωσιν εἰς τὴν μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Βουλὴν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Σεπτεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Γ. Κονδύλης

Τὰ Μέλη

Θ. Πετιμεζᾶς, Γ. Διδάχος, Ι. Δροσόπουλος, Α. Πρέκας, Α. Νᾶκος.

(5)

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Α. «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Ν. Δ. περὶ μετονομασίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν

Τὸ ἄρθρον 3 τοῦ ἀπὸ 3 Σεπτεμβρίου τοῦ 1926 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 24)29) Ἀπριλίου ἐ. ἑ. περὶ μετονομασίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.» τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς, προστιθεμένης καὶ Γ' Διευθύνσεως Θρησκευμάτων, ἧτις περιλαμβάνει: α') τὸ τμήμα Ἐκκλησιαστικῶν, καὶ β') τὸ τμήμα ἑτεροδόξων Θρησκευμάτων.

Ἐν τῇ Διευθύνσει τῶν Θρησκευμάτων διορίζεται Διευθυντὴς α' τάξεως ὁ ἐπὶ διατίκιν τοῦλάχιστον διατελέσας τμηματάρχης α' τάξεως τοῦ Τμήματος Ἐκκλησιαστικῶν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἢ διδάκτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἡμετέρου Πανεπιστημίου, συμπληρώσας τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν Ἑσπερίᾳ.

Τοῦ ἐνός ἐκ τῶν δύο ἀνωτέρω τμημάτων, ἐπιζομένου διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ, δύνανται νὰ προϊσταται ὁ Διευθυντὴς.

Ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ ἄρθρ. 5 τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς, διαγραφόμενων τῶν λέξεων «ὡς» μέχρι τῆς λέξεως «ἢ», ἀντὶ τῶν ὁποίων τίθενται αἱ λέξεις «ὡς Νομικὸς Σύμβουλος πρὸς τὴν Διευθύνσει τῶν Θρησκευμάτων πρὸς γνωμοδότησιν ἐπὶ ζητημάτων τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου, καθίσταται ὁ καθήγητὴς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου κλπ. ἢ δύνανται νὰ διορισθῇ καὶ ἕτερος ἔχων τὰ προσόντα τοῦ νόμου 2885 τοῦ 1923, μὲ βαθμὴν καὶ μισθὸν Νομικοῦ Συμβούλου».

Άρθρον 5.

Οι τίτλοι σπουδών τού εν Βορμηπόση Πρακτικού Λυκείου έχουσι την αότην ισχύν με τούτ των Δημοσίων Πρακτικών Λυκείων.

Άρθρον 6.

Εν περιπτώσει καταργήσεως τού εν Βορμηπόση Πρακτικού Λυκείου, συμφώνως προς τού άρθρ. 3 τού παρόντος, τού εν αούτ υπαρκτού προσωπικόν μετατίθεται εις άλλας δημοδότημας θέσεις.

Η ισχύς τού παρόντος Ν. Διατάγματος, υποβληθησμένου προς κώρυσιν εις την μέλλουσαν να συνέλθῃ Βουλῇ, άρχεται από τῆς δημοσιεύσεως του εις την Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Εἰς τὸν ἐπί τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸν ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Νομ. Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 29 Σεπτεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Γ. Κονδύλης

Τὰ Μέλη

Θ. Πετιμεζᾶς, Γ. Διδάχος, Ι. Δροσόπουλος, Α. Πρέκας, Α. Νάκος, Η. Ἀποσκίτης.

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Περί ιδρύσεως πλήρους ελληνικῶν σχολείων ἐν τῷ προσηγυρικῷ συνοικισμῷ Μπαμιαλιῷ ἢ Κεπέκληται (Βάλτου). (3)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὅπ' ὄψει τὸν νόμον 1242 κ' ἀπερὶ μέτρων ἐπιχειρήσεως, προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσθη καὶ διατάσσεται·

Ἐρύεται ἀπὸ τῶν τρέχοντος σχολικοῦ ἔτους 1926—27 πλήρες ἑλληνικὸν σχολεῖον ἐν τῷ προσηγυρικῷ συνοικισμῷ Μπαμιαλιῷ ἢ Κεπέκληται (Βάλτου).

Εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 25 Σεπτεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Γ. Κονδύλης

Τὰ Μέλη

Θ. Πετιμεζᾶς, Γ. Διδάχος, Ι. Δροσόπουλος, Α. Πρέκας, Η. Ἀποσκίτης.

Περί ιδρύσεως Διδασκαλείων Δημοτ. Εκπαιδεύσεως ἐν Καστορίᾳ καὶ Φλωρίνῃ. (4)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὅπ' ὄψει τὸν νόμον 3182 ἀπερὶ πολιτικῶν διδασκαλείων, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσθη καὶ διατάσσεται·

Ἐρύονται ἐξατάξις Διδασκαλεῖα τῆς Δημοτικῆς Εκπαιδεύσεως ἐν Καστορίᾳ καὶ ἐν Φλωρίνῃ, τῶν ὑποκίτων ὡς λειτουργή-

σοσι κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος 1926—1927 αἱ τρεῖς πρώται τάξεις. Ἐκτέλεσι δὲ τῶν ὑποκίτων τάξεων ὡς λειτουργήθη ἂν πᾶν ἀπομνημονεύον σχολικὸν ἔτος.

Εἰς τὸν Ἡμετέρον ἐπί τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸν ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 29 Σεπτεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Γ. Κονδύλης

Τὰ Μέλη

Θ. Πετιμεζᾶς, Γ. Διδάχος, Ι. Δροσόπουλος, Α. Πρέκας, Α. Νάκος, Η. Ἀποσκίτης.

Περί μέτρων ἐλέγχου τοῦ τρυγητοῦ, ἀποξηράνσεως, οσσεκαυσίας καὶ ἐμπορίας τῆς σιγαρίδος. (5)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὅπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 3 τῶ Ν. Δ. τῆς 10 Αὐγούστου 1925 ἀπερὶ Ἀυτονομῶν Ὀργανισμῶν τῆς σταφίδου, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπί τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργοῦ, μετὰ συμφώνων γνωμοδότησιν τοῦ Δικητητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀυτονομῶν Ὀργανισμῶν τῆς σταφίδου, ἀπεφασίσθη καὶ διατάσσεται·

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Ἐλέγχος τρυγητοῦ, ἀποξηράνσεως καὶ φρετίδας

Ἄρθρον 1.

1. Ἀπαγορεύεται ὁ τρυγητὸς τῆς σταφίδου, πρὶν ἢ προσδιορισθῇ ὁ χρόνος τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ. Τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τρυγητοῦ δι' ἐκάστην κοινότητα ὁρίζει κατ' ἔτος ἐπιτροπὴ δι' ἐπιφασίας τοῦ Α.Σ.Ο. ὁριζομένη καὶ ἥτις συνιστᾶ ὑποεπιτροπὴς εἰς τὰς διαφόρους περιφερείας, κατὰ τὰς περὶ τούτου ὁδηγίας τοῦ Α.Σ.Ο.

2. Ὁ τρυγητὸς δέον ὑποχρεωτικῶς νὰ γίνηται εἰς δύο τουλάχιστον χρονικὰ διαστήματα (δύο χέρια), τῆς ἐνάρξεως τοῦ δευτέρου κανονικομένου ἐπίσης ὑπὸ τῆς τοπικῆς ἐπιτροπῆς. Κατὰ τὸ ἄπλωμα τῶν σταφυλῶν αἱ παχύτεραι σταφυλαὶ (χονδράδες), δέον νὰ ἀποξηραίνονται ἰδιαιτέρως.

3. Αἱ Ἀστυνομικαὶ ἀρχαί, καλούμεναι πρὸς τοῦτο, ὑποχρεούνται νὰ παρέχωσι τὴν συνδρομὴν των εἰς τὰς κατὰ τόπους ἐπιτροπὰς καὶ λοιπὰ ἔργα καὶ τοῦ Α. Σ. Ο. διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν περὶ ἐλέγχου τοῦ τρυγητοῦ, τῆς τελείας ἀποξηράνσεως καὶ τῆς ποιότητος τῆς σταφίδου ἐν γένει διατάξεων τοῦ παρόντος.

Ἄρθρον 2.

1. Ἀπαγορεύεται ἡ ἐπίχρισις τῶν ἀλωνίων ἢ ἄλλων μερῶν, ἐφ' ὧν ἀποξηραίνεται ἡ σταφὶς διὰ βοείου ἢ ἄλλης κόπρου. Ἐπιτρέπεται ἡ ἐπίχρισις δι' ἀδολφῶν οὐσιῶν, ἀπαγορευομένης τῆς ἀποξηράνσεως ἐπὶ αὐτῶν χρισμένων ἐδάφους. Τῆς παρὰ τὴν δίκταξιν ταύτην ἐξαρθήσεως σταφίδου ἀπαγορεύεται ἡ ἐξαγωγή, κατὰ τὴν δὲ αὐτὴν καὶ μεταφέρεται εἰς τὰς ἀποθήκας τρυγητῆσεως ἐπ' ὄνοματι τοῦ κατόχου, καθ' ὅ ἐπιπέδονται αἱ τοῦ ἄρθρου 7 ποιναί.

Ἄρθρον 3.

1. Ἀπαγορεύεται ἡ ἐν γένει μεταφορὰ καὶ ἐκ τῶν ἀλωνίων εἰς τὰς ἀποθήκας καθὼς καὶ ἡ διαπραγματεύσει πρὸς πόλιν σταφιδολάρπου μὴ ἐντελῶς ἀπεξηραμένου (μαλακοῦ).

2. Σταφιδολάρπος μὴ καλῶς ἀπεξηραμένος ὑπόκειται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Διατάγματος, περὶ μὴ ἐμπορευομένου προϊόντος.

(3)

Περί επιβολής προσθέτου κοινοτικού φόρου εν τη περιφέρειά της κοινότητος Κεχριών.
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Έχοντας υπ' όψει τὰ άρθρα 8 καὶ 9 τοῦ νόμου 2442 τοῦ 1920 (περὶ ἰδρύσεως Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας κλπ.) καὶ τὸ ἄρθρον 336 § β' τοῦ ἀπὸ 17 Σεπτεμβρίου 1926 περὶ κωδικοποιήσεως κλπ. τῆς περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων νομοθεσίας, προτάσει τῶν ἐπὶ τῆς Παιδείας κλπ. καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργῶν, ἀπεφασίσασμεν καὶ διατάσσομεν

Ἐπιβάλλεται ἐπὶ μίαν πενταετίαν πρόσθετος κοινοτικός φόρος ἐπὶ τῆς ἀπολήψεως δασικῶν προϊόντων τῶν παραγομένων ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς κοινότητος Κεχριῶν, ὀριζόμενος εἰς 25 ο/ο τοῦ δημοσίου φόρου καὶ ὑπὲρ τοῦ ὁμωνύμου ταμείου ἐκπαιδευτικῆς προνοίας, ἵνα τὸ ἐκ τούτου ἔσοδον διατεθῇ διὰ τὴν μετασκευὴν τοῦ διδακτηρίου Κεχριῶν.

Εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργῶν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ διατάγματος τούτου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Νοεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργός
Θ. Πετιμεζᾶς

(4)

Περί ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως γηπέδου ἐν Γερακίῳ δι' ἀνέγερσιν διδακτηρίου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Έχοντας υπ' όψει τὸ ἄρθρον 17 τοῦ Συντάγματος τοῦς νόμους, ΓΠΝΑ' 163 καὶ 2442 καὶ τὰ Ν. Δ. τῆς 12 Μαΐου τῆς 30 Δεκεμβρίου καὶ 31 Δεκεμβρίου 1923, προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσασμεν καὶ διατάσσομεν

Κηρύσσομεν ἀναγκαστικῶς ἀπαλλοτριωτέον, λόγῳ προφανοῦς δημοσίας ὠφελείας, ἧτοι πρὸς ἀνέγερσιν διδακτηρίου Δημ. Ἐκπαιδευτικῆς γηπέδον κείμενον ἐν Γερακίῳ, ἐκτάσεως μ.τ. ὡς ἔγγιστα χιλίων ἐξακοσίων εἴκοσιν ὀκτώ τετραγωνικῶν μέτρων καὶ 18'00 (ἀριθ. 1628 καὶ 18'00) συνορευόμενον μὲ ὄδον, κτήμα Β. Μάδη, κτήμα Δημ. Κούβλα καὶ Κοινοτικὸν γηπέδον καὶ ἀνήκον εἰς τὸν Νικόλαον Π. Κοσκινῶν ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ ἀπὸ 5 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. σχεδιαγράμματι καὶ κτηματολογικῷ πινάκι τοῦ μηχανικοῦ Εὐαγγέλου Ρέντα.

Ἡ ὡς ἄνω ἀπαλλοτριώσις γίνεταί ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας Τερακίου, εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ὁποίου περιέρχεται καὶ ἄρτος τοῦ ταμείου αὐτοῦ.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ὑπουργὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Νοεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργός
Γ. Διδάχος

(5)

Περί τοῦ τρόπου τῆς επιβολῆς εράνων καὶ υποχρεωτικῆς εργασίας διὰ τὴν ἀνέγερσιν κλπ. διδακτηρίων ἐν ταῖς Ν. Χώραις.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Έχοντας υπ' όψει τὴν διάταξιν τοῦ άρθρου 5 τοῦ ἀπὸ 21 Ἰουλίου 1925 Νομ. Διατάγματος περὶ ἀνεγέρσεως σχολικῶν κτιρίων ἐν ταῖς Ν. Χώραις ἐξ ἐκπαιδευτικῶν κληροδοτημάτων, προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσασμεν καὶ διατάσσομεν

Ἄρθρον 1.

1. Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 21 Ἰουλίου 1925, ἐπιβολὴ εράνων διὰ τὴν ἀνέγερσιν, μετασκευὴν κλπ. διδακτηρίων, ἐνεργεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Διοικητοῦ, κατόπιν προτάσεως τῆς οἰκείας διδακτηριακῆς ἐπιτροπῆς. Ἐν τῇ ἀποφάσει τοῦ Ἐθν. Διοικητοῦ ὀρίζεται ἡ χρονικὴ περίοδος τῆς συλλογῆς τῶν εράνων, κανονισμένη ἀνάλογως τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐκτελεσθησομένου ἔργου, καὶ ἧτις δὲν δύναται, ἐν πάσῃ περιπτώσει, νὰ ῆ μακροτέρα τῶν δύο ἐτῶν. Διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως καθορίζεται καὶ τὸ ἀνώτατον ὄριον τοῦ ποσοῦ τῶν εράνων, ἀνάλογως τῆς περιουσιακῆς καταστάσεως ἐκάστου κατοίκου, μὴ δυνάμενον δὲ νὰ ὑπερβῇ τὸ 1 1/2 ο/ο διὰ τοὺς ἐκ τῶν κτηρικῶν δηλώσαντας καθαρὰν πρόστατον. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἐθν. Διοικητοῦ κοινοποιεῖται πρὸς τὸν ἀρμοδίον Ἐπιθεωρητὴν τῆς Ἐκπαιδευτικῆς καὶ τὴν οἰκείαν διδακτηριακὴν ἐπιτροπὴν.

2. Ἡ διδακτηριακὴ ἐπιτροπὴ, ἅμα τῇ πρὸς αὐτὴν κοινοποιήσει τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἐθν. Διοικητοῦ, καταρτίζει ἐθνικὸν κατάλογον τῶν φορολογουμένων ἐπὶ τῇ βᾶσει στοιχείων, παρεχόμενων αὐτῇ ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου ἢ τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος, ἔναντι ὃ ἐκάστου ὀνόματος σημειοῖ τὸ ποσὸν τοῦ ἐράνου, δι' οὗ βαρύνεται ὁ φορολογούμενος. Ὁ ἀνωτέρω κατάλογος, ἐγκρινόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ἐπιθεωρητοῦ τῆς ἐκπαιδευτικῆς τοιχοκολλᾶται ἐπὶ τῆς ἐξουθύρας τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ κοινοτικοῦ καταστήματος.

3. Ἐνστάσεις κατὰ τοῦ ἐθνικοῦ καταλόγου ὑποβάλλονται ἐντὸς 8 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τοιχοκολλήσεως αὐτοῦ.

4. Ἀπαλλάσσονται τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν ἔρανον οἱ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς διδακτηριακῆς ἐπιτροπῆς ὀμολογουμένως ἀποροὶ καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι.

5. Ἡ διδακτηριακὴ ἐπιτροπὴ περὶ τῶν συλλεγέντων εράνων λογοδοτεῖ εἰς τὴν Ἐθν. Διοίκησιν.

6. Τὸ πρῶτον τῶν εράνων εἰσάγεται ὑπὸ τῆς διδακτηριακῆς ἐπιτροπῆς ὡς ἔσοδον τοῦ Ταμείου.

Ἄρθρον 2.

1. Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν οἰουδήποτε ἔργου ἀνεγέρσεως ἢ μετασκευῆς διδακτηρίου δύναται νὰ ἐπιβληθῇ καὶ υποχρεωτικὴ προσωπικὴ ἐργασία ἐπὶ τῶν κατοίκων. Αὕτη ἐπιβάλλεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἐθν. Διοικητοῦ, κατόπιν προτάσεως τῆς οἰκείας διδακτηριακῆς ἐπιτροπῆς.

2. Ὑπόχρεοι εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν εἶνε πάντες οἱ εἰς τὴν κοινότητα ἢ τοὺς ὑπαχθόμενους εἰς αὐτὴν σύνοικισμούς ἐγκατεστημένοι ἄρρενες κάτοικοι, οἱ συμπληρώσαντες τὸ 20ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν καὶ διὰ ποσὸν πέντε μέχρι δέκα ἡμερῶν ἑκάστου ἐτησίως.

3. Τῆς υποχρεωτικῆς προσωπικῆς ἐργασίας ἐξαιροῦνται:
α) Οἱ συμπληρώσαντες τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν.
β) Οἱ ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν ἐνεκα παθήσεως,
γ) Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι.

4. Ἡ προσωπικὴ ἐργασία δύναται νὰ ἐπιβληθῇ καὶ διὰ τὰ ὑπὸ τῶν κατοίκων κατεχόμενα μεταφορικὰ μέσα, ἧτοι ἄμαξας, ὑποζύγια κλπ.

5. Ἄντι τῆς προσωπικῆς ἐργασίας ἐπιτρέπεται τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς νὰ καταβληθῇ ὑπὸ τοῦ πρὸς ταύτην ὑποχρέου εἰς γρῆμα, τοῦ καταβληθησομένου ποσοῦ καθοριζομένου ὑπὸ τῆς διδακτηριακῆς ἐπιτροπῆς, οὗλ' ἀνωτέρου δὲ τῆς ἀντιστοίχου ἀμοιβῆς εἰς ἡμερησίῳτα.

Ἄρθρον 3.

1. Ἡ διδακτηριακὴ ἐπιτροπὴ καταρτίζει κατάλογον τῶν εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν ὑποχρέων, ἐφαρμοζομένων ὡς πρὸς τὴν τρηγτέαν διαδικασίαν τῶν διατάξεων τοῦ άρθρου 1 τοῦ παρόντος διατάγματος.

2. Ἡ διδακτηριακὴ ἐπιτροπὴ ἢ ὁ ἐπιβλέπων τὰ ἔργα μηχανικός ἢ ὁ ἐπιθεωρητὴς τῆς Ἐκπαιδευτικῆς προσδιορίζει τὸ

είδος τής προσανεπίεας ύφ' ελάστου εργασίας και την ημέραν και το ποσόν των ημερών, δυστροπώντας δε του υποκειμένου εις προσωπικήν εργασίαν, εισπράττεται το αντίτιμον αυτής κατὰ τὰς διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εισόδων. Το αυτό ισχύει και διά τὰς κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ παρόντος εισπράξεις ἐξ ἐρώνων.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργὸν ἀνατίθεται τὴν δημοσιεύσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήραις τῇ 19 Νοεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸς
Γ. Διδάχος

(6)

Περί ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως τμήματος γηπέδου ἐν Καρδίτῃ ὑπὲρ τῶν καπνεμπόρων ἀδελφῶν Παπασιωταίου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ νόμου 2948 περὶ προαγωγῆς τῆς Βιομηχανίας καὶ Βιοτεχνίας, ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ Ν. Δ. τῆς 20)26 Νοεμβρίου 1925, προτάσει τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργοῦ, στηριζομένη ἐπὶ τῆς ἀπὸ 27 Ἀυγούστου 1925 συμφέροντος γνωμοδότησεως τοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ τούτῳ Συμβουλίου Βιομηχανίας, ἀφασίσασμεν καὶ διατάσσομεν

Ἄρθρον 1.

Κηρύσσομεν ἀναγκαστικῶς ἀπαλλοτριωτέον ὑπὲρ τῶν Ἀδελφῶν Παπασιωταίου, καπνεμπόρων καὶ κατοίκων Ἀθηνῶν, πρὸς ἀξιολόγητον ἐπέκτασιν τῶν ἐν Καρδίτῃ ἀποθηκῶν ἐπεξεργασίας καπνῶν, ἧτοι πρὸς ἐγκατάστασιν ἀποθηκῶν ἐναποθέσεως καὶ διαφυλάξεως τῶν ὑπὸ ἐπεξεργασίαν καπνῶν μεθ' ἐνὸς δωμάτιου φύλακος, διαμερίσματος πρὸς τοποθέτησιν τῶν μηχανημάτων διὰ τὸ καθαίρειμα τῶν συντριμμάτων τοῦ καπνοῦ, ἀποθήκης ὑγράσεως τοῦ καπνοῦ μετὰ δεξαμενῆς διαμερίσματος ἐπεξεργασίας ἐπίσης τοῦ καπνοῦ, ὑποστέγων κλπ. καὶ ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ περιέλθῃ εἰς τὴν πλήρη καὶ ἀποκλειστικὴν αὐτῶν κυριότητα, νομὴν καὶ κατοχήν, ἐν τμήμα ἓκ τοῦ μετὰ τῶν εἰρημένων ἀποθηκῶν συνορευομένου καὶ εἰς τὴν Μοσχὴν Κορώνης ἀνήκοντος γηπέδου, ἐκτάσεως ἐν συνολικῷ μέτρῳ τετρ. διακρίων πενήτην καὶ ἑκατὸν καὶ 05 ο)ο καὶ ὅπερ τμήμα γηπέδου ἐμφαίνεται ἀκριβῶς ἐν τῷ προσηρημένῳ τῇ σχετικῇ αἰτήσει σχετικῶς σχεδιαγράμματι τῆς 23 Ἰουνίου 1924 τοῦ μηχανικοῦ Σταμ. Κοτρότσου.

Ἄρθρον 2.

Ἡ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις ισχύει ὑπὸ τοὺς ὅρους τῶν ἁρθρῶν 3, 4, 5, 6, καὶ 7 καὶ 19 τοῦ προμηρηθέντος νόμου 2948, ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ Ν. Δ. τῆς 26 Νοεμβρίου 1925 καὶ ὑπὸ τὸν πρῶστοτον ὅρον, ὅτι οἱ ὑπὲρ ὧν αὕτη ἐργαστασιάρχει θὰ προσφέρωσι διὰ τὸ εἰρημένον τμήμα γηπέδου τοὐλάχιστον δραχμὰς ἑβδομηκόντα κατὰ τετρ. μέτρον.

Κατὰ τὰ λοιπὰ ἢ ἐκτίμησις τῆς ἀξίας τοῦ ἀπαλλοτριωμένου κατὰ τὸν νόμον 2948, ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ Ν. Δ. τῆς 26 Νοεμβρίου 1925 καὶ ὑπὸ τὸν πρῶστοτον ὅρον, ὅτι οἱ ὑπὲρ ὧν αὕτη ἐργαστασιάρχει θὰ προσφέρωσι διὰ τὸ εἰρημένον τμήμα γηπέδου τοὐλάχιστον δραχμὰς ἑβδομηκόντα κατὰ τετρ. μέτρον.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργὸν ἀνατίθεται τὴν δημοσιεύσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος.

Ἐν Ἀθήραις τῇ 19 Νοεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργὸς
Α. Ἀναστασιάδης

(7)

Περί παραγωγίσεως μεταλλίου χαλκοῦ σιδήρου κλπ. ἐν τῇ περιφερείᾳ Κατονίων καὶ Ἀγ. Σοφίας (Εὐβοίας) εἰς Γουλ. Στάγγερ κλπ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 20 καὶ 21 τοῦ νόμου ΓΦΚΑ', τὸ ἄρθρον 17 τοῦ νόμου 186, τὸ ἄρθρον 5 τοῦ ἀπὸ 7 Δεκεμβρίου 1925 Ν. Διατάγματος περὶ ἐπέκτασεως τῆς Ἑλληνικῆς Μεταλλευτικῆς Νομοθεσίας εἰς Θράκην κλπ. καὶ τὰς ὑπ' ἀρ. 21 τοῦ 1915 καὶ 35 τοῦ 1925 ἀφασίσεις τοῦ κατὰ τὸν νόμον 186 Διοικητικοῦ Δικαστηρίου τῶν Μεταλλείων, προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργοῦ, ἀφασίσασμεν καὶ διατάσσομεν

Παραγορεύομεν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπιθεσίσεως τῇ 11 Ἰουνίου 1909 εἰς τὸν Νομάρχην Εὐβοίας ἀρχικῆς αἰτήσεως ἀνανεοθεσίσεως κατὰ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ νόμου ΓΦΚΑ' καὶ καταγορευθείσεως εἰς τὸν XV πίνακα τοῦ νομοῦ Εὐβοίας ὑπ' ἀρ. 237 δικαίωμα διηγεοῦς κυριότητος καὶ ἐκμεταλλεύσεως χαλκοῦ, σιδήρου καὶ λοιπῶν μεταλλευμάτων πλὴν τῶν διὰ τοῦ νόμου ΓΦΚΑ' καὶ λοιπῶν εἰδικῶν νόμων ἐξηρημένων τῆς παραγορήσεως τοιούτων εἰς τοὺς Γουλιέλμον Ἰακ. Στάγγερ, τέως κάτοικον Λίμνης Εὐβοίας καὶ Ἰωάννην Κ. Ρούσσον, κάτοικον Χαλκίδος, ἐπὶ γῶρον κειμένον ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν χωρίων Κατόνια καὶ Ἀγίας Σοφίας, τοῦ τέως δήμου Ἀηλιαντίων, τοῦ νομοῦ Εὐβοίας, ἐκτάσεως στρεμμάτων 9379, ἔχοντες τὰ ἐξῆς ὅρια γύρωθεν 1) Κορυφὴ Πρίονος, 2) τεγγητὸν σημεῖον Ε κειμένον ἐπὶ τῆς εὐθείας ἀπὸ Κορυφῆς Καλπάκι εἰς Ὀρμον Ἀμνιδῶνα καὶ εἰς ἀπόστασιν γιλιῶν μέτρων ἀπὸ τοῦ σημεῖου τούτου, 3) Κορυφὴ Καλπάκι, 4) Κορυφὴ Ἀρβανίτικο, 5) Καστανιά, 6) Ριζόδραχος, 7) Κοτρώνη, 8) Ἅγιος Νικόλαος χωρίου Ἀγίας Σοφίας καὶ παρὰ τοὺς ἀνοοὺς Ἀθαν. Κορδῶνη, 9) Καστανιά καὶ 10) ἀρχικὸν σημεῖον Κορυφῆς Πρίονος, συμφώνως πρὸς τὴν ἀπὸ 3 Φεβρουαρίου 1922 ἐκθεσιν τοῦ προϊσταμένου Συνεργεῖου Σ. Εὐσταθιάδου καὶ τὴν ἀπὸ 30 Ἰουλίου 1924 τροποποιητικὴν τοιαύτην τοῦ προϊσταμένου Συνεργεῖου Ν. Κατσῶνα.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσίς καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήραις τῇ 19 Νοεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργὸς
Α. Ἀναστασιάδης

(8)

Περί ἐπαναγορᾶς ἐν ἰσχύϊ τοῦ ἁρθρου 13 τοῦ νόμου 2948.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 1 παραγρ. 3 τοῦ ἀπὸ 14 Ἀπριλίου 1926 Ν. Διατάγματος περὶ ἀνατολῆς διατάξεων τῶν νόμων 2902, 2948 καὶ 2910, προτάσει τῶν ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργῶν, ἀφασίσασμεν καὶ διατάσσομεν

Ἄρθρον 1.

Ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Διατάγματος ἐπαναφέρονται ἐν ἰσχύϊ αἱ διατάξεις τοῦ ἁρθρου 13 τοῦ νόμου 2948 τῆς 28 Ἰουλίου 1922 περὶ προαγωγῆς τῆς βιομηχανίας καὶ βιοτεχνίας, τηρουμένων καὶ ἐπεξῆς ἀπασῶν τῶν ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου νόμου, ὡς καὶ τῶν περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τούτου μεταγενεστέρων Ν. Διατάγματος, ὀριζομένων διατυπώσεων. Ἡ οὕτω ἐπαναφερομένη ἀτέλεια τελωνειακῆ ἢ καὶ δημοτικῆς δασμοῦ περιόριζεται μόνον ἐπὶ τῶν μηχανημάτων καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῶν καὶ ὑπὸ τὴν στενήν τῶν λέξεων τούτων σημασίαν.

(2)

Περί Γεωργικών σχολείων Μέσης Εκπαίδευσεως.
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Έχοντας υπ' όψιν το άρθρον 77 του Συντάγματος και την από 27(8)27 ειδικήν εξουσιοδότησιν τής Βουλής, μετά σύμφωνον γνώμην τής επί τής Γεωργίας κλπ. Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, προτάσει του Ήμετέρου Υπουργείου Συμβουλίου, άπεφασίσσμεν και διατάσσομεν

Άρθρον 1.

Σχολεία τής Μέσης εκπαίδευσεως, ήτοι κλασικά ήμιγυμνάσια ή πλήρη τετρατάξια, πεντατάξια και έξατάξια γυμνάσια, λειτουργούντα εις άγροτικάς περιφερείας, δύνανται να μετατραπούν εις γεωργικά τοιαύτα, διά Διατάγματος προκλυμένου υπό των δύο Υπουργών Παιδείας και Γεωργίας κατόπιν γνώμης του εκπαιδευτικού συμβουλίου, εισαγομένης εις αυτά και τής διδασκαλίας γεωργικών μαθημάτων.

Άρθρον 2.

Πρός μετατροπήν σχολείων τής μέσης εκπαίδευσεως εις γεωργικά τοιαύτα άπαιτείται όπως ή κοινότης εις ήν λειτουργεί τό ήμιγυμνάσιον ή πλήρες γυμνάσιον ή συνεταιρισμός ή γεωργικών επιμηλήτηριον ή οιοσδήποτε άλλος οργανισμός ή ιδιώτης παραχωρήσῃ τήν κατοχήν υπό του έν λόγω σχολείου καλλιτεργησίμου εκτάσεως έπαρκούς κρινομένης παρά του Συμβουλίου Γεωργίας, πάντως όχι μικρότερας των πενήκοντα στρεμμάτων.

Άρθρον 3.

Οί μαθηταί των γεωργικών ήμιγυμνασίων ή γυμνασίων θα διδάσκωνται υποχρεωτικώς τά γεωργικά μαθήματα και θα άσκηώνται πρακτικώς εις τάς γαίαις αυτών και τάς γεωργικάς ή και γεωργοομηχανικάς εγκαταστάσεις τούτων υπό τήν άδηγίαν του οικείου καθηγητού.

Τά διδακτέα μαθήματα, τό ποσόν τής ώλης, ό χρόνος τής διδασκαλίας, αι πρακτικά άσκήσεις και ό τρόπος τής βαθμολογίας, καθορίζονται δι' αποφάσεων των Υπουργών Γεωργίας και Παιδείας, μετά γνώμην του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου.

Άρθρον 4.

Είς τήν συνεδίρισιν του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου, προς συζήτησιν ζητημάτων σχετικώς με τήν διδασκαλίαν γεωργικών μαθημάτων εις τά σχολεία τής μέσης εκπαίδευσεως μετέχουν μετά δικαιοώκτους ψήφου και δύο γεωπώνοι άνώτεροι υπάλληλοι άντιπρόσωποι του Υπουργείου τής Γεωργίας, ερίζόμενοι υπό του Υπουργού τής Γεωργίας.

Άρθρον 5.

Πρός διδασκαλίαν των γεωργικών μαθημάτων διορίζεται ή τοποθετείται ειδικός καθηγητής κεκτημένος πτυχίον άνωτέρας Γεωπονικής Σχολής εκ των υπαλλήλων του Υπουργείου Γεωργίας διατηρών τον βαθμόν και μισθόν του και προαγόμενος κατά τάς περι προαγωγής διατάξεις των υπαλλήλων τής γεωργικής υπηρεσίας χωρίς να έχη και τό δικαιοώμα προαγωγής εις τον βαθμόν του γυμνασιάρχου.

Οί καθηγηταί ούτοι διορίζονται υπό των Υπουργών τής Παιδείας και τής Γεωργίας και μισθοδοτούνται υπό του Υπουργείου τής Παιδείας.

Επί των καθηγητών τούτων τό Υπουργείον Παιδείας άσκει τήν αυτήν ήν και τό Υπουργείον Γεωργίας πειθαρχικήν εξουσίαν. Δύναται δε τό Υπουργείον Παιδείας μετά σύμφωνον πρότασιν του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου να άπομακρύνῃ τον κρινομένον άνατάλληλον εκ των άνωτέρω γεωπώνων καθηγητών, όποτε τό Υπουργείον Γεωργίας υποχρεούται να τον άντικαταστήσῃ δι' άλλου.

Διά τήν πρακτικήν εξάσκησιν των μαθητών, τήν αναπλήρωσιν του καθηγητού και τήν εμπειρίαν του κτήματος δύ-

ναται να διορισθῃ ως επιμελητής γεωπώνος εκ των επί βαθμῶ δοκίμου νομογεωπώνου.

Αί άνωτέρω θέσεις των καθηγητών γεωπώνων προστίθενται εις τάς ύπαρχούσας οργανικάς θέσεις νομογεωπώνων, αι δε των επιμελητών εις τάς των δοκίμων νομογεωπώνων. Εις τήν θέσιν του καθηγητού δύναται να διορισθῃ γεωπώνος κατωτέρου βαθμού, μη άποκλειομένων των προς τούτο τό πρότον προσλαμβανομένων εις τήν υπηρεσίαν.

Οί ήδη υπηρετούντες εις γυμνάσια ή διδασκαλεία καθηγηταί των γεωργικών μαθημάτων δύνανται διά Διατάγματα, προτάσει των Υπουργών Παιδείας και Γεωργίας εκδιδομένου μετά γνώμην του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου να μονιμοποιηθούν εις τάς θέσεις τούτας επί βαθμῶ και μισθῶ νομογεωπώνου β' τάξεως, προαγόμενοι περαιτέρω μέχρι του Νομογεωπώνου α' τάξεως, κατά τάς περι τούτων διατάξεις.

Άρθρον 6.

Οί τελειόφοιτοι των Γεωργικών Γυμνασίων έχουν τά αυτά προσόντα με τους κεκτημένους άπολυτήριον Γυμνασίου, δέν δύνανται όμως να φοιτήσουν εις τήν Φιλολογικήν Σχολήν του Πανεπιστημίου άν δέν δώσουν εξέταση εις τό μάθημα τής Λατινικής κατά τρόπον κανονισθόμενον διά Διατάγματος εκδιδομένου προτάσει του Υπουργού τής Παιδείας.

Άρθρον 7.

Τήν διούθησιν του κτήματος έχει ό καθηγητής των Γεωργικών μαθημάτων. Όλοι αι εκ τής πωλήσεως των προϊόντων του πρόσδοι, αι τυχόν εισφοραί των σχετικών δήμων, κεινοτήτων, Γεωργικών Επιμηλήτηριών, Συνεταιρισμών ή άλλων οργανισμών ή ιδιωτών ως και μέχρι 25 ο) εκ των έσόδων του σχολικού Ταμείου διατίθενται διά τήν καλλιέργησιν και τήν επιτάλλουσιν έν γένει του κτήματος. Τά τής διαχειρίσειται, ούτου, μη υποκειμένης εις τους περιορισμούς και τάς διατυπώσεις του λογιστικού νόμου ρυθμισθόντων διά Διατάγματα εκδιδομένου, προτάσει των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας και Γεωργίας.

Άρθρον 8.

Γεωργικά πεντατάξια ή έξατάξια τής Μακεδονίας, Θράκης, Ηπείρου και Νήσων έφ' όσον έχουσι διηρημένas τάς τρεΐς πρώτας τάξεις εις δύο τμήματα δύνανται να έχουσι Γεωργικόν και Κλασικόν Τμήμα.

Μαθητής μίας των κατωτέρων τάξεων του Κλασικού τμήματος τυχών ένδεικτικού προαγωγής δύναται να έγγραφῃ εις τήν άμέσως άνωτέραν τάξιν του γεωργικού τμήματος άλλ' ήνα προαχθῃ όσειλει κατά τό τέλος του έτους να υποστῇ εξέταση και επί των γεωργικών μαθημάτων των δύο προηγούμενων τάξεων του γεωργικού τμήματος.

Άρθρον 9.

Πάσαι αι λεπτομέρειαι του παρόντος νόμου κανονισθόνται διά Διαταγμάτων εκδιδομένων μετά γνώμην του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου υπό των Υπουργών τής Παιδείας και Γεωργίας.

Η ισχύς του παρόντος άρχεται από τής δημοσιεύσεως εις τήν Εφημερίδα τής Κυβερνήσεως, υποβληθήσεται δε προς κύρωσιν εις τήν μέλλουσαν να συνέλθῃ Βουλήν.

Εν Αθήναις τῆ 7 Οκτωβρίου 1927.

Ο Πρόεδρος τής Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τό Υπουργικόν Συμβούλιον

Ο Πρόεδρος

Άλ. Ζαΐμης

Τά Μέλη

Θ. Τουρκοβασίλης, Θ. Νικολούδης, Ν. Βελέντζας, Ι. Μεταξάς, Α. Παπαναστασίου, Α. Μαζαράκης, Π. Μερλόπουλος.

κόν κατά το άρθρον 634 παράγρ. 1 τής Πολ. Δικονομίας μέχρι τής έκδόσεως τής αποφάσεως του 'Αρείου Πάγου επί αναλόγῳ ἐγγυήσει του αἰτούντος το προσωρινόν τουτο μέτρον, ἐφ' ὅσον τὸ διὰ τής ἀποφάσεως ἐπιδικασθὲν ποσὸν υπερβαίνει τὴν ποσότητα τῶν δέκα χιλ. δραχμῶν. Δύναται δὲ ὡσαύτως ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἐνδιαφερομένου ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν καὶ νὰ ἀρῇ ἐπὶ ἐγγυήσει ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τὴν ἐνεργηθεῖσαν τυχόν ἐπὶ τῇ βάσει τής τοιαύτης ἀποφάσεως κατάστασιν καλουμένου πάντοτε κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἀνω περιπτώσεις καὶ τοῦ β' αὐτῆς.

"Ἀρθρον 2.

Ἡ ἀνωτέρω διάταξις ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῶν πρὸ τής δημοσίευσως τοῦ παρόντος ἐκδοθεῖσάν ἀποφάσεων καὶ ἐπιβληθεῖσάν κατασχέσεων.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀρχεῖται ἀπὸ τής δημοσίευσως αὐτῶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τής Κυβερνήσεως, ὑποβληθήσεται δὲ τοῦτο πρὸς κύρωσιν εἰς τὴν μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Βουλὴν.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τής Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν ἀνατίθημεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Νοεμβρίου 1927.

Ὁ Πρόεδρος τής Δημοκρατίας

ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Ἀλ. Ζαίμης

Τὰ Μέλη

Α. Μιχαλακόπουλος, Θ. Τουρκοβασιλῆς, Θ. Νικολούδης, Γ. Καφαντάρης, Ν. Βελέντζας, Ι. Μεταξάς, Α. Παπαναστασίου, Μ. Κίρκος, Π. Μερλόπουλος, Α. Μπακάλμπασης.

(5)

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 4)6 Μαρτίου 1926 Ν. Δ. περὶ τροποποιήσεως τῶν ἀρθρ. 1, 2 καὶ 9 τοῦ νόμου 2235 περὶ ἐκδικάσεως τῶν μεταξὺ ἰατρῶν καὶ ἰδιωτῶν διαφορῶν κλπ.»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει α') τὴν ὑπὸ στοιχ. ΜΔ' τής 11 Νοεμβρίου 1927 συνεδρίασιν τής Βουλῆς ληθεῖσαν ἀπόφασιν αὐτῆς περὶ τῶν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων τής Δικτατορικῆς περιόδου καὶ ἐκδόσεως Νομοθετικῶν Διαταγμάτων ἐπὶ ζητημάτων ἐπιειγούσης φύσεως καὶ β') τὴν συμφωνον γνωμοδότησιν τής κατὰ τὸ ἀρθρον 77 τοῦ Συντάγματος Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὰ Ὑπουργεῖα Δικαιοσύνης κλπ. ἐκδοθεῖσαν κατὰ τὴν ὑπὸ στοιχ. ΜΔΑ' συνεδρίασιν αὐτῆς τής 11 Νοεμβρίου 1927.

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικῶν Συμβουλίου ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν.

"Ἀρθρον μόνον

Κυροῦται τὸ ἀπὸ 4)6 Μαρτίου 1926 Ν.Δ. περὶ τροποποιήσεως τῶν ἀρθρῶν 1, 2 καὶ 9 τοῦ νόμου 2235 περὶ ἐκδικάσεως τῶν μεταξὺ ἰατρῶν καὶ ἰδιωτῶν διαφορῶν περὶ πληρωμῆς τής ἰατρικῆς ἀμοιβῆς, ἔχον οὕτω:

"Ἀρθρον 1.

Τὸ ἀρθρον 1 τοῦ νόμου 2235 τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς: Αἱ διαφοραὶ καὶ ἀντικείμενον ἔχουσαι τὴν ἀμοιβὴν τῶν ἰατρῶν ἐπὶ τῇ βάσει τής μετὰ τοῦ ἰδιώτου (πελάτου) συμφωνίας καὶ ἐν ἑλλείψει τοιαύτης ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰσχυρῶν διατιμήσεων, ὅταν δὲν ὑπερβαίνωσι τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν πεντακισχιλίων (5000) ἐν συνόλῳ, δικάζονται ὡς ἀκολούθως:

"Ἀρθρον 2.

Τὸ ἀρθρον 2 τοῦ νόμου 2235 τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς: Ὁ ἰατρὸς δι' αἰτήσεώς του, ἐν ἢ ἀναγράφονται ἀναλυτικῶς καὶ ὀρισμένως αἱ ἐπισκέψεις, ἐπεμβάσεις καὶ ἐν γένει ἰατρικὴ συνδρομὴ του καὶ ἡ ἀξιουμένη ἀμοιβὴ του ἐπὶ τῇ β'

σει τής συμφωνίας ἢ τής ἰσχυρῆς διατιμήσεως, ἀπευθύνεται πρὸς τὸν εἰρηνοδίκην μόν, ἐὰν ἡ ἀξιουμένη ἀμοιβὴ δὲν ὑπερβαίνῃ τὰς δισχιλίας (2000) δραχ. πρὸς τὸν πρόεδρον δὲ τῶν Πρωτοδικῶν, ἐὰν δὲν ὑπερβαίνῃ αὐτὴ τὰς πεντακισχιλίας (5000) δραχ. Ἀρμόδιος Εἰρηνοδίκης ἢ Πρόεδρος εἶνε ὁ τοῦ τόπου τής παροχῆς τής ἰατρικῆς συνδρομῆς ἢ τής κατοικίας τοῦ ἐναγομένου. Αἱ πέραν τῶν 5001 ὑπάρχοντα εἰς τὴν τακτικὴν διαδικασίαν.

"Ἀρθρον 3.

Τὸ ἀρθρον 9 τοῦ νόμου 2235, τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς: Αἱ ἀπειρήσεις τῶν ἰατρῶν διὰ τὴν ἀμοιβὴν των παραγράφονται μετὰ τρία ἔτη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους, καθ' ὃ παρασχέθησαν αἱ ὑπηρεσίαι. Ἡ κατὰ τὸ ἀρθρον 2 ὑποβληθεῖσα αἰτήσις, καὶ ἂν δὲν συζητηθῇ, διακόπτεται τὴν παραγραφὴν ὑπὸ τής ἡμέρας τής κοινοποιήσεως πρὸς τὸν ἐφελέστην.

"Ἀρθρον 4.

Αἱ κατὰ τὴν ἐναρξιν τής ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου ἐκπερμαίς δικαὶ ἐκδικάζονται ὑπὸ τῶν Δικαστηρίων, ἐνώπιον τῶν ὁποίων εἰσήχθησαν.

"Ἀρθρον 5.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Ν. Διατάγματος ὑποβληθεῖσμένου εἰς τὴν Βουλὴν ἀρχεῖται ἀπὸ τής δημοσίευσως του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τής Κυβερνήσεως.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τής Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν ἀνατίθημεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Νοεμβρίου 1927.

Ὁ Πρόεδρος τής Δημοκρατίας

ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Α. Ζαίμης

Τὰ Μέλη

Α. Μιχαλακόπουλος, Θ. Τουρκοβασιλῆς, Θ. Νικολούδης, Γ. Καφαντάρης, Ν. Βελέντζας, Ι. Μεταξάς, Α. Παπαναστασίου, Μ. Κίρκος, Π. Μερλόπουλος, Α. Μπακάλμπασης.

(6)

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 23)29 Μαρτίου 1926 Ν. Δ. περὶ ἀπαλλαγῆς τής καταβολῆς εκπαιδευτικῶν τελῶν τῶν μαθητῶν ξενόφωνων οικογενειῶν τῶν Νέων χωρῶν κλπ.»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 77 τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν ἀπὸ 27 Αὐγούστου ἐ.ε. ἀπόφασιν τής Βουλῆς περὶ τῶν Νομοθ. Διαταγμάτων τής δικτατορικῆς περιόδου καὶ ἐκδόσεως Νομοθετικῶν Διαταγμάτων ἐπὶ ζητημάτων ἐπιειγούσης φύσεως», προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικῶν Συμβουλίου καὶ μετὰ συμφωνον γνωμοδότησιν τής ἐπὶ τής Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ληθεῖσαν ἐν τῇ Συνεδρίᾳ αὐτῆς τής 12 Νοεμβρίου 1927 ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν.

Κυροῦται τὸ ἀπὸ 23)29 Μαρτίου 1926 Νομοθ. Διατάγμα περὶ ἀπαλλαγῆς τής καταβολῆς εκπαιδευτικῶν τελῶν τῶν μαθητῶν ξενόφωνων οικογενειῶν τῶν Ν. Χωρῶν κλπ.» ἔχον οὕτως.

"Ἀρθρον 1.

Ἀπαλλάσσονται τής καταβολῆς εκπαιδευτικῶν τελῶν ἐγγραφῆς καὶ ἀνανέσεως ἐγγραφῆς ὡς καὶ τῶν τελῶν δι' ἐκπρόθεστον ἐγγραφὴν οἱ μαθηταὶ οἱ ἀνήκοντες εἰς ξενόφωνους οικογενείας τῶν Νέων Χωρῶν.

Οἱ αὐτοὶ μαθηταὶ ἀπαλλάσσονται τῶν τελῶν δι' ἀποδεικτικὰ, ἐνδεικτικὰ, ἀπολυτήρια καὶ τοὺς ἐν γένει τίτλους σπουδῶν.

Ἡ κατὰ τὸ πρῶτον ἐδάφιον τοῦ παρόντος ἀρθρου ιδιότης

τῶν μαθητῶν ἀποδεικνύεται διὰ πιστοποιητικῆς τῆς οἰκείας δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς ἀρχῆς, τεθεωρημένου ὑπὸ τῆς ἐπιτοπίου ἀστυνομικῆς ἀρχῆς.

Ἄρθρον 2.

Αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 3 ἐδάφιον 1 παράγραφος γ' τοῦ νόμου 1286 διατιθέμεναι διὰ συνδρομῆν τῶν σχολικῶν ταμείων τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσως διακόσια χιλιάδες δραχμαὶ ἐτησίως ἐκ τῶν εἰσπράξεων τῶν ἐκπαιδευτικῶν τελῶν διατίθενται ἐφεξῆς πρὸς παροχὴν βοηθημάτων καθ' ἃ Διάταγμα θέλει ὀρίσει εἰς μαθητὰς ξενοφώνων μερῶν.

Ἄρθρον 3.

Αἱ διατάξεις τοῦ 1 ἄρθρου δύνανται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου νὰ ἐπεκταθῶσι καὶ ἐπὶ μαθητῶν καταγομένων ἐκ τοῦ ὑποδόλου Ἑλληνισμοῦ.

Εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ἰπουργὸν ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήραις τῇ 13 Νοεμβρίου 1927.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ἰπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Ἄλ. Ζαίμης

Τὰ Μέλη

Α. Μιχαλακόπουλος, Θ. Νικολαΐδης, Γ. Καφαντάρης, Ν. Βελέντζας, Ι. Μεταξᾶς, Α. Παπαναστασίου, Μ. Κίρκος, Μ. Μαζαράκης, Π. Μερλόπουλος.

(7)

Περὶ κερῶσεως τοῦ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1925 Ν. Δ. περὶ χορηγίας συνδρομῆς ἐκ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ κατωκευῆς κλπ. διδαστηρίων μέχρι 50,000 δραχμῶν πρὸς τὸν ἐν Ἀργεὶ Φιλολογικὸν Σύλλογον «Δαναὸς κλπ.».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὴν ἀπὸ 27 Αὐγούστου ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς (περὶ τῶν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων τῆς Δικτατορικῆς περιόδου κλπ.), προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου, στηριζομένη εἰς σύμφωνον προμοδότησιν τῆς ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ 10 Νοεμβρίου ἐ. ἔ. καὶ συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 77 τοῦ Συντάγματος, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν

Κυρούμεν τὸ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1925 Νομοθετικὸν διάταγμα (περὶ χορηγίας συνδρομῆς ἐκ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ κατωκευῆς κλπ. διδαστηρίων μέχρι 50000 πρὸς τὸν ἐν Ἀργεὶ Φιλολογικὸν Σύλλογον «Δαναὸς», ἔχον οὕτως.

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται ἡ ἐκ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ (κατωκευῆς κλπ. διδαστηρίων) ἐφ' ἅπαξ χορηγία συνδρομῆς πρὸς τὸν ἐν Ἀργεὶ Φιλολογικὸν Σύλλογον «Δαναὸς» διὰ τὴν ἐπισκευὴν καὶ ἐπέκτασιν τοῦ κτηρίου τῶν σχολῶν του καὶ ἐπισκευὴν καὶ συμπλήρωσιν τῶν σχολικῶν του ἐπιπέλων μέχρι δραχμῶν 50000.

2. Ὁμοίως ἐπιτρέπεται ἡ χορηγία ἐφ' ἅπαξ συνδρομῆς ἐκ τοῦ ἰδίου προϋπολογισμοῦ μέχρι δραχμῶν 50000 εἰς τὴν νυκτερινὴν σχολὴν ἀπέρων παιδῶν Νάυπλου ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας χρησιμοποίησεως αὐτῆς ὡς διδαστηρίου.

3. Ὁ δῆμος Ἀργεῖων ὑποχρεοῦται νὰ χορηγήῃ 2 οἰο ἐτησίως ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ του ὑπὲρ τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐδρηθεμένων νοσοκομείων τοῦ Συλλόγου «Δαναὸς» καὶ τῶν κοινοφελῶν ἔργων τῆς Φιλοδασικῆς Ἐνώσεως.

Ἄρθρον 2.

Ἐκ τῶν μηνιαίων λιμενιαῶν εἰσπράξεων τοῦ λιμένος καὶ διόρυγος Λευκάδος παρακρατοῦνται ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1927 10 οἰο μεταφερόμενα ὑπὸ τῶν ἐν Λευκάδι Ἰπποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κατ' ἰσὰ μέρη εἰς πλάσασιν 1) τῆς

Φιλαρμονικῆς Ἐταιρείας, 2) τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Συλλόγου, 3) τοῦ Ἀδελφάτου καὶ 4) τῆς Ἐργατικῆς Ἀδελφότητος.

Εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἰπουργοῦς, ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος, οὐτινοῦς ἢ ἰσχύς ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς δημοσίευσως του.

Ἐν Ἀθήραις τῇ 13 Νοεμβρίου 1927.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ἰπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Ἄλ. Ζαίμης

Τὰ Μέλη

Α. Μιχαλακόπουλος, Θ. Τουρκοβασιλῆς, Θ. Νικολαΐδης, Γ. Καφαντάρης, Ν. Βελέντζας, Ι. Μεταξᾶς, Α. Παπαναστασίου, Μ. Κίρκος, Α. Μαζαράκης, Π. Μερλόπουλος.

(8)

Περὶ κερῶσεως διαφόρων οικονομικῶν Ν. Διαταγμάτων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὴν ἀπὸ 27 Αὐγούστου 1927 ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς (περὶ τῶν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων τῆς Δικτατορικῆς περιόδου καὶ ἐκδόσεως Νομοθετικῶν Διαταγμάτων ἐπὶ ζητημάτων ἐπιειγούσης φύσεως), κατόπιν συμφώνου ἀποφάσεως τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν κλπ. Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 12 Νοεμβρίου 1927 (Συνεδρίασις ΜΗ') καὶ συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 77 τοῦ Συντάγματος, προτάσει τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦνται τὰ κάτωθι Διατάγματα ὡς ἔχουσι δημοσιευθῆ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως:

1) Τὸ ἀπὸ 16 Σεπτεμβρίου 1926 Ν. Δ. (περὶ ἀμοιβῆς καταργητικῶν παραχαράξεως χαρτοσήμου καὶ ἐνόμιου), δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 311 (Τεύχος Α') φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 17 Σεπτεμβρίου 1926.

2) Τὸ ἀπὸ 17 Σεπτεμβρίου 1926 Ν. Δ. (περὶ καταργήσεως τοῦ Ν. Δ. (περὶ πληρωμῆς δικαιώματος ἐπισκέψεως ἀρχαιοτήτων καὶ Μουσείων παρὰ ξένων ἐπισκεπτομένων τὴν Ἑλλάδα), δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 317 (Τεύχος Α') φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 18 Σεπτεμβρίου 1926.

3) Τὸ ἀπὸ 21 Ἰουνίου 1926 Ν. Δ. (περὶ καταργήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 20 Ἰουνίου (περὶ ἐπιβολῆς φόρου εἰς τοὺς ἀναχωροῦντας εἰς τὸ Ἐξωτερικόν), δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 242 (Τεύχος Α') φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 21 Ἰουλίου 1926.

4) Τὸ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1925 Ν. Δ. (περὶ φορολογίας τῶν χρηματιστηριακῶν συμβάσεων), δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 428 (Τεύχος Α') φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 31 Δεκεμβρίου 1925.

5) Τὸ ἀπὸ 27 Ὀκτωβρίου 1925 Ν. Δ. (περὶ αὐξήσεως καὶ καταλογισμοῦ τῶν τελῶν τῆς ποινικῆς διαδικασίας), δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 324 (Τεύχος Α') τῆς 27 Ὀκτωβρίου 1925 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

6) Τὸ ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1925 Ν. Δ. (περὶ ὀρισμοῦ ἐνταίου ἐνόμιου κλπ.) δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 20 τῆς 16 Ἰανουαρίου 1926 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 16 Ἰανουαρίου 1926 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

7) Τὸ ἀπὸ 4 Ἰανουαρίου 1926 Ν. Δ. (περὶ τρόπου εἰσπράξεως ποσοστοῦ ἀναγκαστικοῦ δανείου ἐπὶ τῶν τελῶν τῶν εἰσπραττέμενων διὰ χρήσεως σφραγιστοῦ χάρακος κλπ.), δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 36 (Τεύχος Α') τῆς 1 Φεβρουαρίου 1926 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

8) Τὸ ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου 1926 (περὶ συμπληρώσεως τῶν

Δ., 19.3.1928, Περί του τρόπου της επιβολής εράνου και υποχρεωτικής εργασίας δια την ανέγερσιν σχολικών διδακτηρίων εν ταις Νέαις Χώραις εξ Εκπαιδευτικών Κληροδοτημάτων, ΦΕΚ, αρ. 38, τ. Α'

καλάριας, ως και παντός συνοικισμού υπαχόμενου εις την δικαιοδοσίαν των κοινοτήτων τούτων.

Ο αὐτός Ὑπουργὸς δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὰ διατάγματα τούτα.

Ἐν Ἀθήραις τῇ 13 Μαρτίου 1928.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Θ. Τουρκοβασίλης

(3)

Περί ὁμοιοῦ τῆς πόλεως Λαμίας ὡς ἔδρα τῆς ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Ἀγ. Γεωργίου Μακροσίνης Ἱερατικῆς Σχολῆς.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὰς ἰσχυρούσας διατάξεις, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων, στηριζομένη εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 2 πρᾶξιν τοῦ Ἐπιποτικῆ Συμβουλίου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν·

Ὅριζεται ἡ πόλις τῆς Λαμίας ὡς ἔδρα τῆς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ἀγίου Γεωργίου Μακροσίνης Ἱερατικῆς Σχολῆς.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων ἀνατίθεται τὴν δημοσιεύσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήραις τῇ 5 Μαρτίου 1928.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸς
Θ. Νικολαΐδης

4

Περί καταργήσεως σχολείου Ψυχικοῦ-Λαρίσης.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὰς καμύνας διατάξεις, προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ, ἐκτελεῖν τὴν ὑπ' ἀρ. 9, 1906 πρᾶξιν τοῦ Ἐπιποτικῆ Συμβουλίου Λαρίσης, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν·

Καταργεῖται τὸ μονοτάξιον σχολεῖον Ψυχικοῦ Λαρίσης, διότι ἔχρησθη τὸν εἰς αὐτὸ φοιτῶντων μαθητῶν δὲν ὑπερβαίνει τὰς 15.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸν ἀνατίθεται τὴν δημοσιεύσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήραις τῇ 7 Μαρτίου 1928.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸς
Θ. Νικολαΐδης

(5)

Περί συγχωνεύσεως δημ. σχολείων Νεαπόλεως.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸν νόμον 1242 β' περὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ, ἐγκρίνοντας τὴν πρᾶξιν 460 τοῦ Ἐπιποτικῆ Συμβουλίου Λακατιῶνας, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν·

Συγχωνεύονται τὰ διτάξιον δημοτικῶν σχολείων ἀρρένων καὶ τὸ μονοτάξιον θηλέων Νεαπόλεως εἰς τριτάξιον μικτῶν, διότι ἀμφότερα τὰ σχολεῖα κατὰ στεγάζονται ἤδη ὑπὸ τὸ αὐτὸ διδακτήριον.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑ-

πουργοῦ ἀνατίθεται τὴν δημοσιεύσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήραις τῇ 7 Μαρτίου 1928.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸς
Θ. Νικολαΐδης

(6)

Περί τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1926 Π. Δ. περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιβολῆς ἐράνων καὶ υποχρεωτικῆς ἐργασίας διὰ τὴν ἀνάγερσιν κλπ. διδακτηρίων ἐν ταις Ν. Χώραις.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 5 τοῦ ἀπὸ 21 Ἰουλίου 1925 νομοθ. Διατάγματος περὶ ἀνεγέρσεως σχολικῶν κτιρίων ἐν ταις Νέαις Χώραις ἐξ Ἐκπαιδευτικῶν Κληροδοτημάτων, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν ἄρθρον μόνον.

Τὸ ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1926 Π. Διατάγμα περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιβολῆς ἐράνων καὶ υποχρεωτικῆς ἐργασίας διὰ τὴν ἀνάγερσιν σχολικῶν κτιρίων ἐν ταις Νέαις Χώραις ἐξ Ἐκπαιδευτικῶν Κληροδοτημάτων, συμπληροῦται καὶ τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς·

Εἰς τὸ ἀρθρον 1, ἐδάφ. 1 τοῦ ἀνωτέρου Διατάγματος μετὰ τὰς λέξεις «κατόπιν προτάσεως τῆς οἰκείας Διδακτηρικῆς Ἐπιτροπῆς», προστίθενται αἱ λέξεις «ἢ προτάσει τοῦ οἰκείου Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ἐκπα δεύσεως ἐφ' ὅσον ἡ Διδακτηρικὴ Ἐπιτροπὴ κληθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ δὲν προέβη ἐντός τῆς ὑπ' αὐτοῦ ταχθείσης προθεσμίας εἰς τὴν ὑποβολὴν τῆς προτάσεως».

Ἐν τέλει τοῦ ἐδαφίου 6 τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ 1, προστίθεται μέν ἐδάφιον ὑπ' ἀριθ. 7, ἔχον οὕτως·

7. Ἐὰν ἡ Διδακτηρικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν προέβη ἐντός 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως πρὸς αὐτὴν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἐνικοῦ Διοικητοῦ εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ἐρανοῦ καταβίου καταρτίσει τούτον ὁ ἀρμόδιος Ἐπιθεωρητής.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργόν, ἀνατίθεται τὴν δημοσιεύσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήραις τῇ 7 Μαρτίου 1928.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸς
Θ. Νικολαΐδης

(7)

Περί τῆς εἰδικῆς δοκιμασίας διδακτῶν καὶ πτυχούων τῆς Ἱατρικῆς ἀλλοδαπῶν ἀνεγνωρισμένων ὁμοταγῶν Πανεπιστημίων καὶ τοῦ ἐνδεικτικοῦ αὐτοῦ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἀρθρα 256 καὶ 257 τοῦ νόμου 2905, προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων στηριζομένη εἰς σχετικὰς προτάσεις τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς καὶ τῆς Συγκλήτου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, διατάσσομεν ἕξ·

Ἄρθρον 1.
Διδάκτορες καὶ πτυχούχοι τῆς Ἱατρικῆς ἀλλοδαπῶν ἀνεγνωρισμένων ὁμοταγῶν Παν. πιστημίων κτῶντα τὴν δικαιοσύνην τῆς ἐξακρίσεως τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ τοῦ βεβαίωσιν ἐν δημοσίᾳ θέσει, πλὴν τῆς τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, εἰς ὑποστάσει δοκιμασίαν εἰς τὰ μαθήματα 1) Φαρμακολογίας, 2) τῆς Ὑγιεινῆς 3) τῆς Ἑργαστηριακῆς κλπ.

Ἄρθρον 2.
Ἡ δοκιμασία εἶναι πρακτικὴ καὶ προφορικὴ καὶ διεξάγεται·

του Υπουργείου διοικημένου διά Διατάγματος κατά διετίαν, μετά πρότασιν του Νομάρχου.

Η Επιτροπή αυτή, τή εισήγησι τού Έφθρου του Μουσείου, αποφαινεται περί πάσης αγοράς ή αποδοχής δωρεάς αντικειμένων προς πλουσιωτών του Μουσείου και μεριμνά περί των άφορώντων εν γένει εις την λειτουργίαν και την πρόβδον αὐτοῦ.

Τῆς Επιτροπῆς προεδρεύει ὁ Νομάρχης Κερκυρας Χρῆς δὲ Γραμματικῶς ἐκτελεῖ ὁ Διευθυντῆς τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἰονίου Γερουσίας.

Ἄρθρον 5.

Τὰ τῆς ἐσωτερικῆς λειτουργίας τοῦ Μουσείου, τὰ καθήκοντα τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῆς Ἐφορευτικῆς Επιτροπῆς, τὰ τῶν παιδῶν τοῦ προσωπικοῦ καὶ πᾶσα σχετικῆ πρὸς τὰς ἀνωτέρω διατάξεις λεπτομέρεια κανονισθῆσεται διὰ διαταγμάτων.

Εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργῶν ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Ν. Διατάγματος, ἀνακοινωθησομένου εἰς τὴν Βουλὴν ὡς ἐπὶ αὐτῆ συνῆλοι.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Μαρτίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Τὰ μέλη

Ι. Κωνδούρας, Ρ. Λιθαβινοπούλου, Δ. Γαυταλίδης, Κ. Σταμούλης, Ν. Μπότσαρης, Γ. Βογδόπουλος, Ι. Γρηγοράκης.

Ἄρθρον δεύτερον.

Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ὡς ἄνω Ν. Διατάγματος τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς :

- 1) Τὸ προσωπικὸν τοῦ Μουσείου ἀποτελοῦσι α') ὁ Διευθυντῆς, β') ὁ βοηθὸς καὶ γ') ὁ φύλαξ.
- 2) Διευθυντῆς εἶναι ὁ ἐκαστοτε Ἐφθρος ἀρχαιοτήτων Κερκυρας ἐπὶ ἐπιμισθίῳ δραχμῶν χιλίων (1000) μηνιαίως.
- 3) Βοηθὸς ἀποσπᾶται διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς τῶν γραμμάτων τῆς Νομαρχίας ἐκπληρῶν καὶ τὰ ἐν τῇ Νομαρχίᾳ ἔργα αὐτοῦ.
- 4) Φύλαξ διορίζεται, προτάσει τοῦ Διευθυντοῦ διὰ πράξεως, ὁ ἐκπληρῶσας τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ ὑποχρέωσιν, ἀρτιμελής, ὑγιής, γνωρίζων γραφὴν καὶ ἀνίγνωσιν καὶ ἔχων ἡλικίαν μέχρις 60 τῶν, ἀπολύεται δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.
- 5) Τὸν Διευθυντὴν ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ νόμιμος αὐτοῦ ἀναπληρωτῆς ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς περιφέρειας του.

Ἄρθρον τρίτον.

Ἡ φράσις «Ἡ ἀποζημίωσις τοῦ δωρητοῦ Γ. Μάνου» ἐν ἀρχῇ τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ αὐτοῦ Ν. Δ. ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως «Τὸ ἐπιμισθίον τοῦ Διευθυντοῦ».

Ἄρθρον τέταρτον.

Ὁμοίως ἀντικαθίσταται ἐν τῇ τετάρτῃ παραγράφῳ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἡ φράσις «τῆς εισήγησι τοῦ Ἐφθρου τοῦ Μουσείου» διὰ τῆς φράσεως «τῆς εισήγησι τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Μουσείου».

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον ἐκδοθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ

τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ὑδρᾳ τῇ 9 Αὐγούστου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Οἱ Ὑπουργοί

Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν

Γ. Μαρής

Ἐπὶ τῆς Παιδείας κ.λπ.

Κ. Γόντικας

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Αὐγούστου 1929.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός

Δ. Λίγκας

Περὶ τῶν Διδασκαλείων τῶν Νηπιαγωγῶν. (2)
Νόμος 4367.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 75 τοῦ Συντάγματος, ἐκδίδομεν τὸν ἐπόμενον Νόμον, ψηφισθέντα ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας.

Ἄρθρον 1.

1. Σκοπὸς τοῦ Διδασκαλείου Νηπιαγωγῶν εἶναι ἡ μόρφωσις καταλλήλου διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῶν Νηπιαγωγείων.

2. Τὰ Διδασκαλεῖα τῶν Νηπιαγωγῶν ἰδρύονται προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, διὰ Π. Δ. προκαλουμένου ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν, καταρτίζονται δὲ κατόπιν προτάσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου διὰ Π. Δ. Διατάγματος προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἐθνεγενημάτων Ὑπουργοῦ. Καθ' ἑαυτὸν τρόπον μετατίθεται ἡ ἔδρα τῆς λειτουργίας αὐτῶν.

Ἄρθρον 2.

1. Τὰ Διδασκαλεῖα Νηπιαγωγῶν ἀποτελοῦνται ἐκ τεσσάρων ἐνιαυσίων τάξεων. Ἐκάστη τάξις δὲν δύναται νὰ περιλαμβάνῃ πλείονας τῶν 30 μαθητῶν, πλην τῆς περιπτώσεως τοῦ κατωτέρου ἔδαφίου 2.

2. Εἰς τὴν Α' τάξιν τοῦ Διδασκαλείου γίνονται δεκτοὶ κατόπιν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων μαθηταὶ κατηχημένοι ἀπολυτήριον τῆς ἐκτῆς τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ. Εἰς τὴν δευτέραν τάξιν τοῦ Διδασκαλείου δύναται νὰ καταταχθῶσι κατόπιν ἐξετάσεων μαθηταὶ κατηχημένοι ἐνδεικτικῶν τάξεως τινος γυμνασίου. Κατάταξις εἰς ἀνωτέραν τῆς δευτέρας τάξιν δὲν ἐπιτρέπεται. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατατασσόμενων θὰ εἶναι τοιοῦτος, ὥστε τὸ σύνολον τῶν μαθητῶν τῆς β' τάξεως νὰ μὴ ὑπερβαίῃ τὰς τεσσαράκοντα.

3. Τὰ τῆς κατατακτηρίου ταύτης ἐξετάσεως κανονισθῆσονται διὰ Π. Δ.

Ἄρθρον 3.

Τὰ Διδασκαλεῖα τῶν Νηπιαγωγῶν ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐπιτηκίαν τοῦ εἰσείου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν σχολείων ἐπιθεώρησιν, ἐπιθεωροῦνται δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν Διδασκαλείων Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ὀριζόμενου Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 4.

1. Τὰ ἐν τοῖς Διδασκαλεῖσι διδασκόμενα μαθήματα εἶναι:
  - 1) Ἐθνεγενητικὰ,
  - 2) Νέα Ἑλληνικὴ Λογοτεχνία καὶ Ἀρχαία ἐν μεταφράσει,
  - 3) Νηπιαγωγικὰ,
  - 4) Φυσιογνωστικὰ μετὰ πρακτικῶν ἐφαρμογῶν,
  - 5) Γεωγραφία,
  - 6) Πρακτικὴ Ἀριθμητικὴ καὶ Γεωμετρία,
  - 7) Οἰκικὴ Οἰκονομία καὶ Οἰκικὰ ἔργα,
  - 8) Ὑγιεινὴ καὶ Νοσηλευτικὴ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Εν Αθήναις τῆ 24 Αὐγούστου 1929.

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμὸς φύλλου 309

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νόμοι	
Νόμος 4397. Περί στοιχειώδους εκπαίδευσης.	1
Διατάγματα	
Περί τροποποιήσεως τῆς χωρογραφικῆς κατανομῆς τῆς Κοροφυλακῆς.	2
Περί τιμῶν πωλήσεως Ναξίας σιδήρου ἐν τοῖς ὄμοις Νάξου.	3
Περί ἐγκρίσεως τοῦ εἰδικοῦ κανονισμοῦ παροχῆς δανείων εἰς τοὺς παραγωγοὺς ὑπὸ τοῦ Ταμείου Προνοίας παραγωγῆς Πηλίου.	4
Περί χορηγίας εἰς τοὺς συνεταιρισμένους ἢ μὴ παραγωγοὺς τῆς περιφερείας τοῦ Ταμείου Προνοίας παραγωγῆς Πηλίου δανείων ὑπ' αὐτοῦ κλπ.	5
Διόρθωσις ἡμαρτημένων.	
Διόρθωσις ἡμαρτημένων εἰς τὸ ἀπὸ 19 Ἰουλίου δ. Ἐ. Διάταγμα ἐπεὶ μετονομασίας τοῦ ταχ. τηλεφ. γραφείου Ἀρραγοῦστρου εἰς ταχ. τηλεφ. γραφεῖον Μαγουλιάνων.	6

ΝΟΜΟΙ

Περί στοιχειώδους εκπαίδευσης
Νόμος 4397.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 75 τοῦ Συντάγματος, ἐκδίδομεν τὸν ἐπόμενον Νόμον, ψηφισθέντα ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Διαιρέσεις τῶν σχολείων.

Ἄρθρον 1.

1. Ἡ στοιχειώδης εκπαίδευσις περιλαμβάνει σχολεῖα γενικῆς μορφώσεως καὶ σχολεῖα ἐπαγγελματικῆς εκπαίδευσεως.
2. Εἰς τὰ σχολεῖα τῆς γενικῆς μορφώσεως ὑπάγονται τὰ νηπιαγωγεῖα, τὰ δημοτικὰ σχολεῖα καὶ αἱ νεκτερινὰ σχολαί, εἰς δὲ τὰ τῆς ἐπαγγελματικῆς εκπαίδευσεως, τὰ κατώτερα ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα (γεωργικὰ, ἐμπορικὰ, ναυτικὰ, βιοτεχνικὰ καὶ αἱ οἰκοκυρικὰ σχολαί θηλέων).
3. Πάντα τὰ σχολεῖα τῆς στοιχειώδους εκπαίδευσεως, πλην τῶν οἰκοκυρικῶν, εἰνε μικτὰ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Νηπιαγωγεῖα.

Ἄρθρον 2.

Σκοπὸς τῶν νηπιαγωγείων εἶνε ἡ δι' ἀπλῶν καὶ εὐρητῶν παιδιῶν, ἀσχολιῶν καὶ ἀσχίσεων ὑποβοήθησις τῆς σωματικῆς καὶ πνευματικῆς ἐξελίξεως τῶν νηπίων καὶ ἡ διὰ τοῦ τρόπου τούτου προπαρασκευὴ αὐτῶν διὰ τὸ δημοτικὸν σχολεῖον.

1. Νηπιαγωγεῖα ἰδρύονται μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ ἀρμοδίου ἐποπτικοῦ συμβουλίου διὰ Π. Δ. ἐκδιδομένου προτάσεως τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Ἐργασμάτων καὶ Οἰκονομικῶν,

ὅπου εἶνε δυνατόν νὰ συγκεντρωθῶν εἰκοσι τοὐλάχιστον νήπια, κατὰ προτίμησιν ἐν οἷς συνεικισμὸς παρίσταται ἀνάγκη γλωσσικῆς προπαιδείας τῶν νηπίων διὰ τὸ δημοτικὸν σχολεῖον. Τὰ νηπιαγωγεῖα καταργεῦνται δι' ἑλλείψιν τοῦ ἀνωτέρου ἀριθμοῦ νηπίων διὰ Π. Δ. προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Ἐργασμάτων. Ἡ ἑλλείψις τῶν μαθητῶν δεδαιούεται ὑπὸ τοῦ ἐπιτελεστικοῦ.

2. Τὰ νηπιαγωγεῖα εἶνε μονοτάξια, ἐφ' ὅσον φοιτῶσιν εἰς αὐτὰ μέχρι τεσσαράκοντα νηπίων καὶ διτάξια, ἐφ' ὅσον φοιτῶσιν ἄνω τῶν τεσσαράκοντα καὶ μέχρις ἐξήκοντα νηπίων. Ὅπου τὰ νήπια εἶνε ἄνω τῶν 60 ἰδρύεται ἄλλο νηπιαγωγεῖον.

3. Εἰς τὰ νηπιαγωγεῖα φοιτῶσι νήπια συμπληρώσαντα τὸ ἕντος ἔτος τῆς ἡλικίας των ἢ συμπληροῦντα αὐτὸ ἐντὸς τῶν ἐξ πρώτων μηνῶν τοῦ σχολικοῦ ἔτους. Ἡ διάρκεια τῆς φοιτήσεως ἐν αὐτοῖς εἶνε διετής.

4. Τὰ τῶν παιδιῶν, ἀσχολιῶν καὶ ἀσχίσεων τῶν νηπίων ἐν τοῖς νηπιαγωγείοις κανονισθῆσονται διὰ Π. Δ. προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Δημοτικὰ σχολεῖα.

Ἄρθρον 3.

1. Σκοπὸς τῶν δημοτικῶν σχολείων εἶνε ἡ στοιχειώδης προπαρασκευὴ τῶν μαθητῶν διὰ τὴν ζωὴν καὶ ἡ παροχὴ εἰς αὐτοὺς τῶν ἀπαραιτήτων πρὸς μόρφωσιν χρηστῶ πολιτοῦ στοιχείων.

2. Δημοτικὰ σχολεῖα ἰδρύονται διὰ Π. Δ. προτάσει τῶν ἐποπτικῶν συμβουλίων ὅπου εἶνε δυνατόν νὰ συγκεντρωθῶν 15 τοὐλάχιστον μαθηταί ἐκ τῶν ἔχοντων τὴν νόμιμον πρὸς φοίτησιν ἡλικίαν.

3. Τὰ δημοτικὰ σχολεῖα εἶνε μονοτάξια, ἐν οἷς διδάσκει εἰς, διτάξια, ἐν οἷς διδάσκουσι δύο, τριτάξια, ἐν οἷς διδάσκουσι τρεῖς καὶ πολυτάξια, ἐν οἷς διδάσκουσι 4—6 διδάσκαλοι.

4. Τὰ δημοτικὰ σχολεῖα προάγονται, υποβιβάζονται ἢ καταργεῦνται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μέσου ὄρου τῶν κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη ἐξετασθέντων μαθητῶν. Διὰ τὴν ὑπερξίν μονοτάξιου σχολείου ἀπαιτοῦνται 15—40 μαθηταί, διτάξιου 41—80, τριτάξιου 81—120, τετρατάξιου 121—160, πεντατάξιου 161—200 καὶ ἑξατάξιου 201—250. Ἡ διὰ τάξια τοῦ ἑδαφίου τούτου ἰσχύει μόνον ἐπὶ τῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν ἑνοσηφώνων συνοικισμῶν δύναμένη νὰ ἐπικρατῆ καὶ ἐπὶ ἄλλων σχολείων διὰ Π. Δ. κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

5. Πρὸς τὸ συμφέρον τῆς εκπαίδευσεως δύνανται δύο ἢ πλείονα δημοτικὰ σχολεῖα νὰ συγχωνευθῶσιν εἰς ἓν ἢ ἐν νὰ διαιρεθῆ εἰς πλείονα. Τάξις ἔχουσα μαθητὰς πλείονας τῶν 60 δύναται νὰ διαιρεθῆ εἰς τμήματα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου διδασκόμενα.

6. Ἡ σύστασις, ἡ κατάργησις, ἡ προαγωγή, ἡ υποβιβασμὸς, ἡ διαιρέσις καὶ ἡ συγχώνεσις τῶν σχολείων τῆς στοιχειώδους εκπαίδευσεως γίνεται κατὰ τὰς θερινὰς διακοπὰς τῶν μαθημάτων διὰ Π.Δ. μετὰ πρότεσιν τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου τῆς περιφερείας. Κατ' ἐξαιρέσιν δύναται νὰ γίνῃ ἰδρυσις στοιχειώδους σχολείου καὶ εἰς ἄλλην ἐποχὴν τοῦ ἔτους. Τὸ Π. Δ. προκειμένου μὲν περὶ συστάσεως καὶ προαγωγῆς δημοσι-

κού σχολείου, εκδίδεται προτάσει τών Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Ἐπιτελευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν, προκειμένου δὲ περὶ καταργήσεως, υποθέσεως, διαιρέσεως καὶ συγχωνεύσεως ὑπὸ μόνου τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Ἐπιτελευμάτων.

7. Τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν τῶν συγχωνευόμενων ἢ διαζευχόμενων σχολείων τοποθετεῖται ὑπὸ τοῦ νομάρχου τῆς προτάσει τοῦ Ἐπιτελευτικού Συμβουλίου εἰς τὰ ἐκ τῆς συγχωνεύσεως ἢ διαιρέσεως προκύπτοντα σχολεῖα ἀπολυόμενων μόνον τῶν τυχόν υπεραρίθμων, τοιοῦτοι δὲ λογίζονται οἱ νεώτεροι ἐν τῇ καθόδῳ ὑπηρεσίας. Οἱ διδάσκαλοι τῶν καταργουμένων σχολείων ἢ θέσεων ὡς καὶ οἱ υπεραρίθμοι ἀπολυόμενοι διορίζονται ὑποχρεωτικῶς εἰς τὴν πρώτην κενουμένην θέσιν τῆς αὐτῆς εκπαιδευτικῆς περιφέρειας.

Ἄρθρον 4.

1. Ὅπου λειτουργοῦν δύο ἢ περισσότερα σχολεῖα τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἕκαστον τούτων ἔχει ἰδίαν ἐκπαιδευτικὴν περιφέρειαν κανονιζομένην ὑπὸ τοῦ ἐπιτελευτικού συμβουλίου.

Μαθήματα τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

Ἄρθρον 5.

1. Εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα διδάσκονται τὰ ἐξῆς μαθήματα:

α') Ἐπιτελευτικά, β') Ἑλληνικά, γ') πρακτικὴ ἀριθμητικὴ, δ') στοιχειώδης γεωμετρία, ε') ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τὰ κυριώτατα τῆς παγκοσμίου, στ') γεωγραφία, ζ') στοιχεῖα φυσικῆς ἱστορίας, φυσικῆς καὶ χημείας μετ' ἐφαρμογῶν εἰς τὴν ὑγιεινὴν, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν πρακτικὴν βίον, η') ὠδική, θ') καλλιγραφία, ι') ἰχθυογραφία, ια') χειροτεχνία, ιβ') γυμναστικὴ.

2. Τοῦ μαθήματος τῶν ἐπιτελευτικῶν ἀπαλλάσσονται οἱ ἐτερόθρονοι καὶ ἐτερόθετοι, τῆς δὲ γυμναστικῆς οἱ κωλυόμενοι διὰ λόγους ὑγείας θεσπισμένους ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἀπαλειομένης ἐκ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ σχολείου καὶ τοῦ σχολιατροῦ τῆς περιφέρειας ἢ τούτου κωλυμένου ἐξ ἰδιώτου ἱατροῦ, ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ ἐπιτελευτικού καὶ ἀμοιβομένου ὑπὸ τοῦ γονέως ἢ κηδεμόνος τοῦ μαθητοῦ, οὗτινος ζητεῖται ἢ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῆς γυμναστικῆς.

3. Ἐν οἷς δημοσίαις σχολείοις πολλοὶ τῶν μαθητῶν εἶνε ἐτερόθρονοι δύναται νὰ διορισθῇ ἴδιος διδάσκαλος τῶν ἐπιτελευτικῶν ἀμφοτέρων τῶν μαθητῶν ἐπὶ μισθῷ δραχμ. 500 κατὰ μῆνα.

4. Ἐν οἷς σχολείοις φοιτῶσιν ἱκανοὶ μαθηταὶ ἀλλόθρονοι καὶ ἀλλόθρονοι δύναται νὰ διορισθῇ ἴδιος διδάσκαλος τῆς ἐπιτελευτικῆς καὶ τῆς γλώσσης τῶν μαθητῶν τούτων ἐπὶ μισθῷ δραχμῶν χιλίων κατὰ μῆνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἐπιτελευτικὴ φοίτησις.

Ἄρθρον 6.

1. Οἱ παῖδες ἀμφοτέρων τῶν φύλων ὑποχρεοῦνται νὰ φοιτῶσιν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους ἀπὸ τοῦ ἕκτου ἔτους τῆς ἡλικίας συμπληρωμένου ἢ συμπληρουμένου μέχρι τῆς Ἰανουαρίου καὶ μέχρι τέλους τῶν μαθημάτων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Τῆς ὑποχρέωσος ταύτης ἀπαλλάσσονται α') οἱ κατ' ἰδίαν διδασκόμενοι τὰ μαθήματα τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, β') οἱ νεοσύστατα νοσημεταδοτικῶν, γ') οἱ πνευματικῶς ἀνάπηροι καὶ δ') οἱ συμπληρώσαντες ἤδη τὸ 14ον ἔτος τῆς ἡλικίας.

2. Γονεῖς ἢ κηδεμόνες, ὧν τὰ τέκνα πρόκειται νὰ φοιτήσῃν εἰς ἰδιωτικὸν σχολεῖον ἢ νὰ διαζευχθῶσι κατ' οἶκον ἢ νὰ ἐγγραφῶσιν εἰς δημοτικὸν σχολεῖον ἄλλης σχολικῆς περιφέρειας, ὑποχρεοῦνται νὰ δηλώσῃν τούτο ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἐγγράφως εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ σχολείου τῆς περιφέρειας, ἐν ἣ κατοικοῦσιν, ὑπέχοντες εὐθύνας ἐν περιπτώσει ψευδοῦς δηλώσεως κατὰ τὸ ἄρθρον 271 τοῦ Ποινικοῦ νόμου.

3. Ἀνα τῇ ἐναρξί τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὁ προϊστάμενος τοῦ σχολείου ὑποχρεοῦται νὰ τοιχοκολληθῇ εἰς τὴν ὕβριν τοῦ σχολείου καὶ εἰς τὸ κεντρικώτερον μέρος τῆς κοινότητος δὴλωσιν, δι' ἧς καθιστᾷ γνωστὸν τὸν χρόνον τῆς ἐναρξέως καὶ λήξεως τῶν ἐγγραφῶν, ὡς καὶ πίνακα τῶν παιδῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων τῶν συμπληρούντων τὴν νόμιμον πρὸς ἐγγραφὴν ἡλικίαν. Τὸν πίνακα τούτον ὁ προϊστάμενος τοῦ σχολείου ὑποχρεοῦται εὐθὺς μετὰ τὴν λήξιν ἕκαστου σχολικοῦ ἔτους νὰ ζητῇ ἐγγράφως παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος ἢ τοῦ Δημάρχου ἢ τῆς πλειοψηφίας.

4. Οἱ δήμαρχοι ἢ οἱ πρόεδροι τῶν κοινότητων ὀφείλουσι νὰ καταρτίσῃσι ἐφ' ἁπλοῦ χάρτου τὸν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἔδαφῳ ἀναφερόμενον πίνακα κατ' ἐνορίας, νὰ ἀποστείλῃσι δ' ἐπὶ ἀποδείξει μέχρι τῆς 15 Σεπτεμβρίου εἰς τὸν προϊστάμενον τοῦ σχολείου. Τοῦς μὴ συμμορφουμένους πρὸς τὴν διάταξιν ταύτην ἢ διεύθυνσις τοῦ σχολείου ἀναφέρει πρὸς τὸν οἰκείον νομάρχον, ὅστις μετ' ἐγγράφον ἀπολογίαν αὐτῶν δύναται νὰ τιμωρήσῃ τούτους διὰ προστίμου μὴ υπερβαίνοντος τὰς χιλίας δραχμὰς ἀνεκκλητῶς. Τὸ πρόστιμον τούτο εἰσπράττεται ὑπὲρ τοῦ σχολικοῦ ταμείου.

5. Τὴν ἐπομένῃ τῆς λήξεως τῶν ἐγγραφῶν ὁ προϊστάμενος τοῦ σχολείου εἰδοποιεῖ ἐγγράφως τοὺς γονεῖς ἢ κηδεμόνας τῶν μὴ ἐγγραφέντων μαθητῶν ὅτι παρέχεται εἰς αὐτοὺς προθεσμία δέκα πέντε ἡμερῶν, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς λήξεως τῶν ἐγγραφῶν, ὅπως ἐγγράφωσι τὰ τέκνα των μετὰ κερύεσιν τῆς ὁποίας ὑπόκειται εἰς τὰς κατωτέρω ὁριζομένης ποινάς.

6. Γονεῖς ἢ κηδεμόνες μὴ ἐγγραφόντες ἐντὸς τῶν νομίμων προθεσμιῶν τοὺς ὑποχρέους εἰς φοίτησιν εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον παῖδας ἢ ἀμελοῦντες τῆς τακτικῆς αὐτῶν φοιτήσεως ὑπόκεινται εἰς πρόστιμον δραχμῶν 50—500 καὶ ἐν ὑποτροπῇ μέχρι 1000. Τὰς ποινὰς ταύτας ἐπιβάλλει ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐπιθεωρητῆς συνεισὶ ἀναφορὰς τοῦ διευθυντοῦ τοῦ σχολείου ἢ τῆς οικείας ἀστυνομικῆς ἀρχῆς, ὑποχρεωμένης νὰ συλλεβῶσιν καὶ ὀδηγῇ εἰς τὸ σχολεῖον τοὺς τυχόν κατὰ τὰς ὁρας τῆς διδασκαλίας περιφερομένους παῖδας καὶ νὰ καταγγέλλῃ τοὺς γονεῖς ἢ κηδεμόνας αὐτῶν.

7. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων δύναται οἱ τιμωρούμενοι νὰ υποβάλουν ἔνστασιν εἰς τὸ Ἐπιτελευτικὸν Συμβούλιον τῆς περιφέρειας ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτοὺς κοινοποιήσεως τῶν ἀποφάσεων. Τὸ δὲ ἐπιτελευτικὸν συμβούλιον ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἐνστάσεως ἀποφαίνεται, δυνάμενον νὰ ἐπικυρώσῃ ἢ ἀκυρώσῃ τὴν περὶ ἐπιβολῆς προστίμου ἀπόφασιν τοῦ ἐπιτελευτικού ἢ καὶ νὰ τροποποιήσῃ αὐτὴν ἐπὶ τῇ ἐπιεικέστερον.

8. Τὰς τοιαύτας ἀποφάσεις, καθισταμένας ἰσχυρῶς, ἀνακοινεῖ ὁ ἐπιτελευτικὸς εἰς τὸν οἰκείον ταμίαν, ὅστις εἰσπράττει τὰ ἐπιβληθέντα πρόστιμα ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ δημοσια ἔσοδα καὶ ἀποδίδει τὰ εἰς τὰ ταμεία τῶν σχολείων, ἐν οἷς ἀνήκουσιν οἱ μαθηταὶ τῶν τιμωρουμένων γονέων ἢ κηδεμόνων.

9. Οἱ προϊστάμενοι τῶν σχολείων ὑποχρεοῦνται κατὰ τὸ τέλος ἕκαστου μηνὸς νὰ ἀναφέρωσιν εἰς τὸν οἰκείον ἐπιτελευτικὸν πᾶσαν πληροφορίαν σχετικὴν πρὸς τὰς ἀπουσίας τῶν μαθητῶν, συγχρόνως δὲ καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν τὰς ἐπιβλητομένας ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος, οἱ δ' ἐπιτελευτικαὶ κατὰ τὰς περιόδους των νὰ ἐξετάζωσι διὰ παντὸς τρόπον καὶ ἐξαιρετικῶς τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν σχετικῶν πρὸς τὰς ἐγγράφως καὶ ἀπουσίας τῶν μαθητῶν διατάξεων.

10. Καταργεῖται πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου.

Ἄρθρον 7.

1. Οἱ ἐκ δημοσίων δημοτικῶν σχολείων προερχόμενοι ἐγγράφονται ἐπὶ τῇ θέσει τοῦ ἐνδεικτικοῦ ἢ ἀποδεικτικοῦ τῶν σπουδῶν. Οἱ ἐκ ἰδιωτικῶν σχολείων προερχόμενοι καὶ οἱ κατ' οἶκον διδασκόμενοι ἐγγράφονται εἰς δημοσια δημοτικὰ σχολεῖα μετὰ κατατακτήριον ἐξέτασιν πρὸ τοῦ συλλόγου τῶν διδασκόντων εἰς τὴν τάξιν ἢ θέλον κριθῆ ἱκανοί, ἀλλ' οὐχί εἰς ἀνωτέ-

ραν τῆς ἀναλογουμένης εἰς τὴν ἡλικίαν των.

2. Αἱ κατατακτικαὶ ἐξετάσεις γίνονται κατὰ τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἢ κατὰ τὸ δεύτερον δεκαπενθήμερον τοῦ Ἰουνίου, κατ' ἐξαιρέσιν δὲ τῆ ἀδείας τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ καὶ κατ' ἄλλην ἐποχὴν τοῦ ἔτους.

3. Μετεγγραφή ἐπιτρέπεται μόνον διὰ μετοίχησιν τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων καὶ διὰ λόγους υγείας βεβαιουμένους ὑπὸ τοῦ σχολικοῦ ἱατροῦ τῆς περιφέρειας ἢ ἐν ἄλλοις τούτου ὑπὸ δύο ἱατρῶν, εἰς ἐξαιρετικὰς δὲ περιπτώσεις τῆ ἀδείας τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων.

* Ἄρθρον 8.

1. Τὰ τῆς ἐνάρξεως καὶ λήξεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὡς καὶ τῶν μαθημάτων τῶν σχολείων τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδεως κανονισθῆσονται διὰ Π.Δ.

2. Ὡσαύτως διὰ Π. Διατάγματος κἀνοισθῆσονται τὰ τῆς προαγωγῆς καὶ ἀπολύσεως τῶν μαθητῶν τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδεως, ὡς καὶ αἱ ἡμέραι καθ' ἃς δὲν ἐργάζονται τὰ σχολεῖα αὐτῆς.

* Ἄρθρον 9.

1. Εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα διορίζονται δημοδιδάσκαλοι καὶ δημοδιδασκάλισσαι. Εἰς τὰ μοντάξια δημοδιδάσκαλος ἢ δημοδιδασκάλισσα, εἰς τὰ διτάξια εἰς δημοδιδάσκαλος καὶ μία διδασκάλισσα, εἰς τὰ τριτάξια δύο δημοδιδάσκαλοι καὶ μία διδασκάλισσα, εἰς τὰ τετρατάξια δύο δημοδιδάσκαλοι καὶ δύο διδασκάλισσαι, εἰς τὰ πεντατάξια τρεῖς δημοδιδάσκαλοι καὶ δύο δημοδιδασκάλισσαι καὶ εἰς τὰ ἑξατάξια τρεῖς δημοδιδάσκαλοι καὶ τρεῖς δημοδιδασκάλισσαι. Εἰς τὰ διτάξια καὶ πολυτάξια σχολεῖα δύνανται νὰ διορίζονται καὶ ὑπηρετώσι προσωρινῶς μέχρι τοῦ τέλους τοῦ σχολικοῦ ἔτους καὶ πλείονες δημοδιδάσκαλοι ἢ καὶ πλείονες δημοδιδασκάλισσαι τῶν ἑπιζυμμένων ἀνωτέρω ἂν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κενώσεως τῆς θέσεως δὲν ἤθελε παρουσιασθῆ νὰ ζητήσῃ ταύτην ὁ δικαιούμενος ὡς ἐκ τοῦ φύλου του νὰ καταλάβῃ αὐτήν. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους διορίζεται ὁ δικαιούμενος νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν, ἂν εὐρεθῇ τοιοῦτος, ἀπολυμένου τοῦ προσωρινῶς καταλαβόντος αὐτὴν διὰ πράξεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ.

Περὶ παραιτήσεως δημοδιδασκάλων.

* Ἄρθρον 10.

1. Ἡ παραιτήσις ἀπὸ τῆς θέσεως δημοδιδασκάλου ὑποβάλλεται ἐγγράφως εἰς τὸν οἰκίον Ἐπιθεωρητὴν, γίνεται δὲ ἀποδεκτὴ ὑποχρεωτικῶς ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς υποβολῆς αὐτῆς. Ἐντὸς τῆς προθεσμίας ταύτης δύνανται ὁ Ἐπιθεωρητὴς νὰ δηλώσῃ ὅτι ἀναβάλλει τὴν ἀποδοχὴν τῆς παραιτήσεως ἕνεκα τῶν ἐπομένων λόγων:

α') Πρὸς ἐξέβρεσιν ἀντικαταστάτου. β') Πρὸς διακινερασίωσιν ὑπὸ τοῦ ὑπαλλήλου ἐνκρεμῶν παρ' αὐτῷ ὑποθέσεων. γ') Πρὸς περάτωσιν ἐνκρεμῶν παιδαγωγικῆς δίκης. Εἰς τὰς περιπτώσεις α' καὶ β' ἡ ἀναβολὴ δὲν δύναται νὰ παραταθῆ πέραν τοῦ τριμήνου.

2. Ἡ παραιτήσις λογίζεται ὡς αὐτοδικαίως γενομένη δεκτὴ ἐὰν δὲν γίνῃ ἐντὸς τῆς προθεσμίας τῶν 10 ἡμερῶν ἢ ἐν τῷ ἑδαφ. 1 δηλώσει ἢ καὶ μετὰ τὴν δήλωσιν μετὰ τὴν πάροδον τριμήνου ἀπὸ τῆς υποβολῆς κατὰ τὰς περιπτώσεις α' καὶ β'.

3. Ἀνάκλησις τῆς παραιτήσεως δύναται νὰ γίνῃ μόνον ἐφ' ἔσον δὲν ἔχει κοινοποιηθῆ ἢ ἀποδοχῇ τῆς παραιτήσεως καὶ μόνον ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς υποβολῆς αὐτῆς. Πέραν τῶν δέκα ἡμερῶν ἀνάκλησις δὲν ἐπιτρέπεται.

4. Ἡ παραιτήσις δημοσιεύεται εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, κοινοποιεῖται δὲ καὶ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως διὰ πράξεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ.

5. Ὁ παραιτούμενος δὲν δύναται νὰ ἀναδιορισθῇ πρὸ τῆς παραλεύσεως ἐξαμήνου, ἀφ' ἧς ἐκοινοποιήθῃ αὐτῷ ἢ παραιτήσις, ὑποτεθήποτε καὶ ἂν ὑποβάλῃ ταύτην.

6. Κενὴ ἢ θέσις τοῦ παραιτουμένου λογίζεται μετὰ πάροδον δέκα ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἐγένετο αὐτὴ δεκτὴ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Δημοτικὰ σχολεῖα διὰ τοὺς πνευματικῶς ἀνωμάλους παῖδας. Ὑπαίθρια σχολεῖα. Νυκτερινὰ σχολεῖα.

* Ἄρθρον 11.

1. Μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου καὶ προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ δύναται τὸ Ὑπουργεῖον νὰ κανονίσῃ ἰδίαν διδασκαλίαν διὰ τοὺς πνευματικῶς ἀνωμάλους παῖδας δημοτικοῦ τινος σχολείου ἢ νὰ καταρτίσῃ χάριν αὐτῶν ἰδίαν τάξιν ἢ καὶ ἰδίον σχολεῖον, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀριθμὸς τοιούτων ἐπαρκῆς.

2. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δύναται τὸ Ὑπουργεῖον νὰ ἰδρύσῃ καὶ ὑπαίθρια σχολεῖα χάριν τῶν ἀσθενῶν παιδῶν.

Τὰ καθέκαστα τῆς λειτουργίας τῶν σχολείων τούτων, ὄν τὸ πρόγραμμα δύναται νὰ διαφέρῃ τοῦ κανονικοῦ, κἀνοισθῆσονται διὰ Π. Διατάγματος.

* Ἄρθρον 12.

1. Σκοπὸς τῶν νυκτερινῶν σχολῶν εἶναι ἡ καταπολέμησις τῶν ἀναλφάβητισμῶν τῶν υπερβάτων τὴν νόμιμον πρὸς φοίτησιν εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον ἡλικίαν, ἢ ὑποβόησις τῆς γλωσσικῆς ἀναπτύξεως τῶν ξενοφώνων καὶ ἡ παροχὴ εἰς τούτους στοιχείων μορφώσεως ἐκ τῆς συγχρόνου ζωῆς τοῦ ἔθνους.

2. Αἱ νυκτερινὰ σχολεῖα ἰδρύονται μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ ἀρμοδίου Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου διὰ Π.Δ. προτάσει τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν, ἔπειτα δύναται νὰ συγκαταρθῶσι πέντε τοὐλάχιστον ἀναλφάβητοι, υπερβάτες τὴν ὑποχρεωτικὴν πρὸς φοίτησιν εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον ἡλικίαν.

3. Εἰς τὰς νυκτερινὰς σχολὰς διδάσκαται ἀνάγκωσι, γραφῆ καὶ ἀριθμητικῆ, ἐξηγεῖται τὸν κατὰ τὴν Κυριακὴν ἀναγνωστικῶν Εὐαγγελίων καὶ πράξεων τῶν Ἀποστόλων, ἐθνικὴ ἱστορία καὶ γεωγραφία καὶ παρέχονται στοιχειώδεις ἐπαγγελματικαὶ γνώσεις, ἀναλόγως τῶν τοπικῶν ἀναγκῶν.

4. Εἰς τοὺς διδάσκοντας ἐν ταῖς νυκτεριναῖς σχολαῖς παρέχεται ἐπιμίσθιον δραχμῶν 75 μηνιαίως δι' ἐκάστην καθ' ἑβδομάδα ὥραν διδασκαλίας.

Διὰ τὸ ἐπιμίσθιον τῶν διδασκόντων καὶ διὰ τὸν φωτισμὸν, θέρμανσιν καὶ καθαριότητα ἀναγράφεται κατ' ἔτος εἰς τὸν προϋπολογισμὸν δραχμῶν ἐτησίως κατὰ σχολήν. Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἀναγράφεται πίστωσις 2.500.000 ἀξέανυμένη κατὰ τὰ ἐπίοντα. Ἐκ τῆς πιστώσεως ταύτης δύναται νὰ διατίθεται μέρος μὴ ὑπερβαίνον τὴν ἐτησίαν κατὰ σχολὴν ἐπιχορηγήσιν δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας πρὸς ἐνίσχυσιν καλῶς λειτουργουσῶν νυκτερινῶν σχολῶν συντηρουμένων παρὰ σωματείων. Τὸ σύνολον τῆς τοιαύτης ἐνισχύσεως δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὸ ἐν τέταρτον τῆς ἄλλης ἐτησίως πιστώσεως τῶν νυκτερινῶν σχολῶν.

5. Τὰ καθέκαστα τῆς λειτουργίας τῶν νυκτερινῶν σχολῶν, ὡς καὶ τὸ ἀναλυτικὸν καὶ τὸ ὠραλόγιον πρόγραμμα κῶτων κἀνοισθῆσονται διὰ Π.Δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

Σχολικοὶ κῆποι.

* Ἄρθρον 13.

1. Παρ' ἐκάστῳ δημοτικῷ σχολεῖῳ ἰδρύεται καὶ καλλιεργεῖται σχολικὸς κῆπος, ὡς παράρτημα αὐτοῦ, χάριν τῆς διδασκαλίας τῶν φυσιογνωστικῶν μαθημάτων καὶ πρὸς ἀπόκτησιν ὑπὸ τῶν μαθητῶν προκαταρκτικῶν γνώσεων καλλιεργείας τῆς γῆς. Κατάλληλος ἐκτασις γῆς πρὸς ἰδρύσιν σχολικοῦ κήπου, ἐὰν δὲν ἔχῃ ἰδίαν τὸ σχολεῖον, χορηγεῖται δωρεάν ὑπὸ τῆς Κοινότητος ἐν ἧ λειτουργεῖ τὸ σχολεῖον.

Πρὸς ἀπόκτησιν καταλλήλου ἐκτάσεως γῆς δύναται νὰ

γίνη και αναγκαστική απαλλοτριώσει, έναργυμένη κατά τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 2442.

2. Διὰ τὴν περιφραξὴν τοῦ χώρου καὶ τὴν ἀγορὰν ἐργαλείων, σπάρων, λιπαμάτων κλπ. παρέχονται ἐφάπαξ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου δραχμαὶ 2.000 δι' ἑκάστην ἰδρυόμενον κήπον, δραχμαὶ δὲ 200 κατ' ἔτος διὰ τὴν συντήρησιν ἑκάστου κήπου. Πρὸς τοῦτο ἀναγράφονται ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ δραχμαὶ 2 ἑκατομμύρια κατ' ἔτος καὶ μέχρι τῆς ἰδρύσεως κήπων εἰς πάντα τὰ σχολεῖα, ὅπου εἶναι δυνατὸν νὰ εὐρεθῇ κατάλληλος χώρος, ἀνάλογος δὲ πίστωσις πρὸς συντήρησιν τῶν καλλιεργουμένων κήπων. Ἐκ τῆς πιστώσεως ταύτης δύναται νὰ διατίθεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας χρηματικὸν ποσὸν πρὸς ἐνίσχυσιν σχολικῶν κήπων συντηρουμένων ὑπὸ Κοινοτήτων ἢ σωματείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Ἰδρυσις Ἐργαστηρίων καὶ Σχολικῶν Βιβλιοθηκῶν.

Ἄρθρον 14.

1. Χάρη τῆς διδασκαλίας τῆς χειροτεχνίας ἀναγράφεται ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ ποσὸν οὐχὶ κατώτερον τῶν 1000 δραχμῶν κατὰ σχολεῖον κατ' ἔτος δι' ἀγορὰν ἐργαλείων καὶ βλινκῶν διδασκαλίας. Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἀναγράφεται πίστωσις ἐνδὲς ἑκατομμυρίου, ἀξιοσημείωτη κατὰ τὰ ἐπιόντα διὰ τῆς ἀξίωσης τῶν προκηδοτουμένων σχολείων.

2. Ὁμοίως δι' Ἰδρυσιν μικρῶν ἐργαστηρίων φυσικῆς καὶ χημείας ἀναγράφεται ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ πίστωσις δραχμῶν 2000 ἐφάπαξ κατὰ σχολεῖον. Διὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἀναγράφεται πίστωσις οὐχὶ κατώτερα τῶν δύο ἑκατομμυρίων.

3. Πρὸς Ἰδρυσιν σχολικῶν βιβλιοθηκῶν καὶ πλουτισμὸν αὐτῶν ἀναγράφεται κατ' ἔτος πίστωσις 200 δραχμῶν κατὰ σχολεῖον. Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἀναγράφεται πίστωσις 200.000 δραχμῶν, ἀξιοσημείωτη κατὰ τὰ ἐπιόντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Γενικὰ καὶ Τοπικὰ Συνέδρια.

Ἄρθρον 15.

Οἱ διδασκαλοὶ ἑκάστης ἐκπαιδευτικῆς περιφερείας συνέρχονται εἰς ἔτος καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ σχολείου εἰς συνέδριον ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς ἐπιθεωρήσεως πρὸς συζητήσιν θεμάτων σχετιζομένων μὲ τὸ ἔργον αὐτῶν.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ συνεδρίου δὲν διαρκοῦν πλέον τῶν 5 ἡμερῶν, ἢ δὲ ἀναρξίς ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ. Τοῖς συνερχομένοις, πλην τῶν ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς Ἐπιθεωρήσεως ὑπηρετούντων, παρέχεται, ἐκτὸς τῶν ὀδοπορικῶν ἐξόδων, καὶ ἡμερησίᾳ ἀποζημίωσις δι' ὅσας ἡμέρας διαρκεῖ τὸ συνέδριον, ἴση πρὸς τὰς ἡμερησίας αὐτῶν ἀποδοχάς. Τὰ συζητητέα θέματα ὀρίζονται καὶ κοινοποιοῦνται τοῖς διδασκάλοις ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ἄ' ἐξαμήνου τοῦ σχολ. ἔτους ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἐπιθεωρητοῦ.

Ἐκτὸς τοῦ γενικοῦ τούτου συνεδρίου δύναται ὁ Ἐπιθεωρητὴς καὶ εἰς ὀλιγοήμερα τοπικὰ συνέδρια νὰ καλῇ τμήμα τῶν διδασκάλων τῆς περιφερείας τοῦ ἐκάστοτε, ὡσάντις κρίνει τοῦτο ἀναγκαῖον. Εἰς τὰ τοιαῦτα τοπικὰ συνέδρια οὕτε ὀδοπορικὰ, οὕτε ἀποζημιώσεις παρέχεται τοῖς συνερχομένοις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Κατώτερα ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα. — Γενικὰ διατάξεις.

Ἄρθρον 16.

Διὰ Π.Δ. προκαλουμένου ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν καὶ ἐκδιδομένου κατόπιν προτάσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, δύναται νὰ ἰδρυθῶσι κατώτερα ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα ἢ καὶ νὰ μετατραποῦν εἰς τοιαῦτα ἄλλου τύπου σχολεῖα τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 17.

1. Σκοπὸς τῶν κατωτέρων ἐπαγγελματικῶν σχολείων εἶναι ἡ ἐπαγγελματικὴ προπαρασκευὴ τῶν μὴ ἐπιθυμούντων νὰ ἀκολουθήσωσιν ἀνωτέρως σπουδὰς εἰς σχολεῖα Μ. Ἐκπαιδεύσεως ἀποφοίτων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου πρὸς ἀπικτην γεωργικῶν, ἐμπορικῶν, βιοτεχνικῶν ἢ οἰκοκυρικῶν ἐπαγγέλματος.

Ἄρθρον 18.

1. Τὰ κατώτερα ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα διαίρουνται εἰς 4 γενικὰς κατηγορίας, Α' Γεωργικὰ, Β' Ἐμπορικὰ, Γ' Βιοτεχνικὰ καὶ Δ' Οἰκοκυρικὰ θηλέων.

Ἡ φοίτησις εἰς τὰ κατώτερα ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα εἶναι δωρεάν ἢ τριετής, δυναμένη καὶ νὰ παραταθῇ διὰ τινὰς κλάδους ἐπαγγέλματος, ἐὰν ἢ ἐν αὐτοῖς τελειοποιήσις ἦθελον ἀπαιτήσῃ τοῦτο.

Ἄρθρον 19.

1. Εἰς τὰ κατώτερα ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα ἐγγράφονται ἄνω ἐξετάσεων οἱ κεντημένοι ἀπολυτήριοι τῆς 9ης τάξεως δημοτικοῦ σχολείου, δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ.

2. Ἡ ἐγγραφή εἶναι ἀτελής. Ὁμοίως ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου ἐκδίδονται οἱ παντὸς εἶδους τίτλοι καὶ τὰ πιστοποιητικὰ σπουδῶν τῶν μαθητῶν.

Ἄρθρον 20.

1. Ἐν ἑκάστῳ κατωτέρῳ ἐπαγγελματικῷ σχολεῖῳ λειτουργεῖ ταμεῖον ἔχον ἴδιαν περιουσίαν καὶ διευθυνομένην ὑπὸ τριμελοῦς σχολικῆς ἐπιτροπῆς.

2. Ἐν ἑκ τῶν μελῶν τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἀπαραιτήτως ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου, ἐκτελῶν καὶ χρέη γραμματέως τῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ δὲ δύο ἄλλα μέλη γονεῖς ἢ κηδεμόνες μαθητῶν, ἐκλεγμένοι ἀπὸ τριετίαν ὑπὸ τῶν γονεῶν ἢ κηδεμόνων τῶν ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ σχολεῖῳ μαθητῶν. Μέλος ἐκλεγέν διὰ μίαν τριετίαν ἐξακολουθεῖ ὑφιστάμενον καὶ ἐν πάσῃ ἐν τῷ μεταξῷ νὰ εἶναι κηδεμὸν μαθητῶν.

3. Μέλος παραιτηθὲν ἢ ὑποβήσῃτε ἐκλιπὸν ἀντικαθίσταται διὰ τὸ ὑπολειπόμενον τῆς θητείας διάστημα δι' ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς γινομένης ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἀπομακρύνσεως, ἐφ' ὅσον τὸ ὑπολειπόμενον διάστημα τῆς θητείας τοῦ εἶναι πλέον τῶν ἑξ μηνῶν.

4. Ἡ Ἐπιτροπὴ διορίζεται διὰ πρόξεως τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ. Ἄμα τῷ διορισμῷ τῆς ἐκλέγει τὸν πρόεδρον καὶ ταμίαν τῆς ἐκ τῶν δύο λαϊκῶν μελῶν καὶ ἀνακουσὶ τὴν συγκροτήσιν τῆς πρὸς τὸν Γεν. Ἐπιθεωρητῆν.

5. Ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖται ἐν ἀπορίᾳ παρόντων δύο μελῶν. Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν, ἐν ἰσοψηφίᾳ νικῶσις τῆς ψήφου τοῦ προέδρου ἢ προεδρεύοντος. Τὸν Πρόεδρον ἀπόντα ἀναπληροῖ ὁ Γραμματεὺς.

Ἄρθρον 21.

Πρὸς τῶν σχολικῶν ταμείων τῶν κατωτέρων ἐπαγγελματικῶν σχολείων εἶναι οἱ κάτωθι :

- 1) Αἱ ἐπιχορηγήσεις τοῦ Κράτους.
- 2) Εἰσφοραὶ κοινοτήτων καὶ πασὰ εἰσπραττόμενα ἐκ κοινοτικῶν φορολογιῶν τιθεμένων χάριν τοῦ σχολείου.
- 3) Αἱ παντὸς εἶδους δωρεαὶ ἢ κληροδοτήματα ἰδιωτῶν ἢ εταιρειῶν ἢ σωματείων ἢ μοναστηρίων, ἱερῶν ναῶν κλπ.
- 4) Μηνιαία εἰσφορὰ δραχμῶν 5 ἑκάστου μαθητοῦ.
- 5) Τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν προϊόντων τῶν ἐργασιῶν τοῦ σχολείου εἰσπραττόμενα ποσά.

Ἄρθρον 22.

1. Ὁ τακτικὸς ἔλεγχος τῆς διαχειρίσεως τοῦ σχολικοῦ ταμείου διεξάγεται ὑπὸ τῆς λογιστικῆς ὑπηρεσίας τῆς οἰκείας Νομαρχίας, εἰς ἣν δέον νὰ υποβάλληται καθ' ἑξαμηνίαν προϋπολογισμὸς καὶ ἀπολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων ὑπὸ τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς διὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ σχολείου.

2. Ἐλεγχον τῆς διαχειρίσεως δύνανται νὰ κάμωσιν εἰς πᾶσαν στιγμὴν εἴτε αὐτεπαγγέλτως, εἴτε διατασσόμενοι ὑπὸ τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς οἱ οἰκονομικοὶ Ἐπιθεωρηταί, οἱ Γενικοὶ Ἐπιθεωρηταὶ τῶν σχολείων, οἱ Ἐπιθεωρηταὶ τῶν ἐιδι- κῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους, ὡς καὶ ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐντολῆ τοῦ Ὑπουργοῦ.

3. Τὰ τῆς λογιστικῆς ὑπηρεσίας τῶν σχολείων κανονισθη- σονται λεπτομερέστερον διὰ Π. Διατάγματος.

*Ἄρθρον 23.

Τὰ τῆς ἀγορᾶς τῶν ἀναγκασιούτων ὀργάνων καὶ σκευῶν διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν σχολείων ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ σχολικοῦ ταμείου, ὡς καὶ τῆς πωλήσεως τῶν προϊόντων τῶν ἐργασιῶν τῶν σχολείων καὶ τῆς ἐκποιήσεως ἀχρήστου ὑλικοῦ, διεξάγονται ὑπὸ τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς ἀνευ τῶν συνήθων διατυπώσεων τοῦ σχετικοῦ νόμου.

*Ἄρθρον 24.

Ἐν ἡ πόλει λειτουργοῦσιν ἐν ἡ πλείονα διαφόρου τύπου κα- τώτερα ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα δὲν ἐπιτρέπεται ἡ λειτουργία διατάξις ἡμιγυμνασίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄

Περὶ κατωτέρων Γεωργικῶν σχολείων.

*Ἄρθρον 25.

Σκοπὸς τῶν κατωτέρων Γεωργικῶν σχολείων εἶναι ἡ γε- ωργικὴ πρακτικὴ μέρψοις ἐκείνων, εἴτινες μέλλουσι νὰ ἐπι- θεθῶσιν εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ γεωργοῦ, εἴτε ὡς καλλιεργη- τὰ τῶν ἰδίων κτημάτων, εἴτε ὡς ἐργάται γεωργοὶ εἰς ξένα κτήματα ἢ γεωργικὰς ἐπιχειρήσεις.

*Ἄρθρον 26.

Ἡ φοίτησις εἰς τὰ ἀνω σχολεῖα εἶναι δωρεάν. Ὅπου αἱ τοπικαὶ συνθήκαι ἐπιβάλλουσι, δύνανται νὰ προστεθῇ καὶ τρίτη εἰδικὴ τάξις κλάδου τινὸς τῆς γεωργίας ἢ γεωργικῆς βιομη- χανίας.

*Ἄρθρον 27.

Τὰ ἐν τῷ κατωτέρῳ γεωργικῷ σχολεῖῳ διδασκόμενα μα- θήματα εἶναι : Γεωργία, κτηνοτροφία, δενδροκομία καὶ κη- πουρικὴ, γεωργικὴ βιομηχανία ἀμπελοφυτεία, μελισσοκομία, σφαιροτροφία καὶ κτηνοτροφία, στοιχεῖα ὑγιεινῆς καὶ στοιχεῖα κτηνιατρικῆς, πρὸς τούτοις δὲ καὶ μαθήματα γενικῆς μορ- φώσεως, νέα ἑλληνικά, θρησκευτικὰ, ἱστορία, πρακτικὴ ἀριθμητικὴ καὶ γεωμετρία.

*Ἄρθρον 28.

Τὰ κατώτερα γεωργικὰ σχολεῖα διακρίνονται εἰς τρία εἶδη, ἀναλόγως τῶν κατὰ τόπους κρινόμενων ἐπικρατεστέρων κλά- δων τῆς γεωργίας. Α΄) εἰς σχολεῖα μὲ εἰδικότητα τὴν με- γάλην καλλιεργεσίαν, Β΄) εἰς σχολεῖα μὲ εἰδ. κἀτὰ τὴν κτη- νοτροφίαν καὶ Γ΄) εἰς σχολεῖα μὲ εἰδικότητα τὴν δενδροκομίαν καὶ ἀμπελοφυτείαν.

*Ἄρθρον 29.

1. Τὸ εἶδος τοῦ σχολείου καὶ τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα αὐ- τοῦ καθορίζεται διὰ Π. Διατάγματος κατόπιν προτάσεως τοῦ Ἐκπα δευτικοῦ Συμβουλίου.

2. Τὸ δὲ λεπτομερὲς πρόγραμμα τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς κατανομῆς τῶν ὡρῶν τοῦ ἡμερησίου προγράμματος καὶ τῆς ἐν γένει διαθέσεως τοῦ χρόνου τῶν μαθητῶν δι' ἕκαστον σχο- λεῖον ἀναλόγως τῆς εἰδικότητός του καὶ τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους κανονίζεται ὑπὸ τοῦ συλλόγου τοῦ σχολείου διὰ πράξεως αὐ- τοῦ ἐγκρινόμενης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας.

*Ἄρθρον 30.

Κατὰ τὰς θερινὰς διακοπὰς δὲν διακόπτονται αἱ ἐργασίαι

τοῦ σχολείου, γίνονται ὅμως μόνον πρακτικαὶ ἀσκήσεις καὶ παρέχονται ὑπὸ τῆς διευθύνσεως ἀδειαι ἀπουσίας εἰς τοὺς μα- θητὰς ἐκ περιτροπῆς εἰς τὸ ἡμισυ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μα- θητῶν ἐκάστης τάξεως.

Ὅμοιως ἀδειαι ἀπουσίας ἐκ περιτροπῆς παρέχονται εἰς τὸ τεχνικὸν προσωπικὸν τοῦ σχολείου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ.

*Ἄρθρον 31.

Τὸ διδακτικὸν καὶ βοηθητικὸν προσωπικὸν τῶν κατωτέρων γεωργικῶν σχολείων ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Διευθυντοῦ, ἐκτελούν- τος καὶ τὴν λογιστικὴν ὑπηρεσίαν, ἀποφοίτου τῆς Ἀνωτέρας Γεωπονικῆς σχολῆς, δύο ἐπιμελητῶν γεωπόνων, ἐνὸς πτυχιού- χου τῆς φιλολογίας καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου ἐνὸς διδασκάλου τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων ἢ πτυχιούχου τῆς θεολογίας, ἐκ δύο ἐργατῶν, ἐνὸς φύλακος καὶ ἐνὸς ἐπιστάτου ἢ ὑπηρετοῦ.

*Ἄρθρον 32.

Ἡ διαβάθμισις καὶ μισθοδοσία τοῦ τεχνικοῦ προσωπικοῦ γί- νεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ὑπαλλήλου τῆς γεωργικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας διατάξεις.

Ὁ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν ἐν κατωτέροις γεωργικοῖς σχολείοις λογίζεται διὰ τε τὴν προαγωγήν καὶ σύνταξιν ὡς χρόνος ἐν τῇ γεωργικῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωρ- γίας.

*Ἄρθρον 33.

1. Ἐν οἷς σχολείοις προστίθεται καὶ τρίτη τάξις εἰδικῆ, προστίθεται εἰς τὸ τεχνικὸν προσωπικὸν καὶ εἰς εἰδικὸς γε- ωπόνος.

2. Ὡς ἐπιμεληταὶ γεωπόνου δύνανται νὰ διορίζονται καὶ δημοδιδάσκαλοι μετακτιθεθέντες εἰς γεωργικὰ φροντιστή- ρια διατηροῦντες τὸν βαθμὸν καὶ μισθὸν, ὅν εἶχον ἐν τῇ δημο- τικῇ ἐκπαίδευσει. προαγόμενοι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ δημο- διδασκάλου διατάξεις.

*Ἄρθρον 34.

1. Πρὸς ἴδρυσιν κατωτέρου γεωργικοῦ σχολείου ἢ μετα- τροπῆν ἄλλου σχολείου εἰς γεωργικὸν ἀπαιτεῖται, ὅπως ἡ οἰκία κοινότης ἢ ὄργανισμός τις προσφέρῃ κατάλληλον ἀ- γράκτημα ἐκτάσεως ἢ τουλάχιστον στρεμμάτων.

*Ἄρθρον 35.

1. Ἐν ἡ περιπτώσει εἶνε ἀδύνατος ἡ δωρεὰν ἐξέδρασις κα- τὰ τὸν ἀγροτικὸν ἀγροτικὸν δύνανται νὰ γίνῃ ἀπαλλοτριώσεις ται- οῦτου κατὰ τὰς πρὸς χρῆσιν ἐκπαίδευτηρίων περὶ ἀπαλλοτρι- ώσεως κεμῆνας διατάξεις.

2. Τὸ τίμημα τοῦ ἀπαλλοτριωτέου κτήματος καταβάλλε- ται εἴτε ὑπὸ τῶν ὑπὸ τοῦ σχολείου ἐξυπηρετουμένων πέριξ κοι- νοτήτων εἴτε ὑπὸ τοῦ Δημοσίου.

*Ἄρθρον 36.

Διὰ τὴν ἴδρυσιν κατωτέρων γεωργικῶν σχολείων ἀναγκά- ζεται πίστωσις ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἐφ' ἀπαξ μὲν δέκα χι- λιῶν δραχμῶν κατὰ σχολεῖον διὰ τὴν ἀγορὰν ἐργαλείων, κατ' ἔτος δὲ καὶ ἐφ' ἕσον οἱ πόροι τοῦ σχολικοῦ ταμείου δὲν ἐξαρκοῦσι χίλια δραχμὰ κατὰ σχολεῖον πρὸς ἀγορὰν, σπό- ρων, λιπασμάτων καὶ λοιπὰ ἐξοδα.

*Ἄρθρον 37.

1. Οἱ μαθητὰ ἐκάστης τάξεως τοῦ γεωργικοῦ σχολείου δὲν δύνανται νὰ υπερβῶσι τοὺς τριάκοντα.

2. Γεωργικῶν σχολείων ἔχον κατωτέρους τῶν 20 μαθη- τῶν ἐν ὄλῳ, ἐὰν εἶναι διτάξιον, καὶ τῶν 30, ἐὰν εἶναι τριτά- ξιον, καταργεῖται.

*Ἄρθρον 38.

Τὸ ὑλικὸν καταργουμένου σχολείου ὡς καὶ ἡ περιουσία τοῦ σχολικοῦ ταμείου παρέργεται εἰς τὸ σχολικὸν ταμεῖον τοῦ δημοτικοῦ σχολείου τῆς κοινότητος.

Περὶ κατωτέρων ἐμπορικῶν σχολείων

"Ἀρθρον 39.

Σκοπὸς τῶν κατωτέρων ἐμπορικῶν σχολείων εἶναι ἡ ἐπαγγελματικὴ προπαρασκευὴ τῶν μελλόντων νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μικροπώρου ἢ νὰ προσληφθῶσιν ὡς ὑπάλληλοι ἐμπορικῶν καταστημάτων ἢ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων.

"Ἀρθρον 40.

1. Ἡ φοίτησις εἰς τὰ κατώτερα ἐμπορικὰ σχολεῖα εἶναι τριετής.

2. Τὰ ἐν αὐτοῖς διδασκόμενα μαθήματα εἶναι. Ἐμπορικὴ γεωγραφία, ἱστορία τοῦ ἐμπορίου, ἐμπροσματολογία, ἐμπορολογία καὶ λογιστικὴ, τεχνικὰ, στοιχεῖα ἐμπορίου δικαίου καὶ Πολιτικῆς Οἰκονομίας, πρὸς ταῦτα δὲ καὶ μαθήματα γενικῆς μορφώσεως, νέα ἑλληνικὰ, γενικὴ ἱστορία, θρησκευτικὰ, πρακτικὴ ἀριθμητικὴ, γυμναστικὴ καὶ ὑγιεινὴ.

3. Ὁμοίως προαιρετικῶς καὶ μία ξένη γλῶσσα.

4. Ἐκ τῶν ἄνω μαθημάτων τὰ νομικὰ, τὰ τεχνικὰ, ἡ γυμναστικὴ καὶ ἡ ξένη γλῶσσα διδάσκονται παρὰ καθηγητῶν καὶ διδασκάλων τῶν ἄλλων σχολείων πρὸς συμπλήρωσιν τῶν κενονομισμένων ὥρων ὑποχρεωτικῆς διδασκαλίας ἢ καθ' ὑπερβολὴν τούτων ἐπὶ ἐπιμίσθω 150 δραχμῶν κατὰ μῆνα δι' ἐκάστην καθ' ἑβδομάδα ὥραν διδασκαλίας. Ἐν ἑλλείψει τούτων ἀνατίθεται ἡ διδασκαλία καὶ εἰς ἄλλα εἰδικὰ πρόσωπα ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἐπιμίσθω διὰ πράξεως τοῦ Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ.

"Ἀρθρον 41.

Τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν τοῦ κατωτέρου ἐμπορικοῦ σχολείου ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Διευθυντοῦ, ἀποφοίτου τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς τῶν Ἐμπορικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν, ἐνὸς πτυχιούχου φυσικοῦ ἢ χημικοῦ καὶ ἐνὸς πτυχιούχου τῆς φιλολογίας καὶ ἐν ἑλλείψει τούτου ἐνὸς διδασκάλου τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων ἢ πτυχιούχου τῆς θεολογίας.

2. Τὸ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς ὑπηρετοῦ ἢ ὑπηρετριάς.

"Ἀρθρον 42.

Τὸ ἀναλυτικὸν καὶ ὁρολόγιον πρόγραμμα τῶν κατωτέρων ἐμπορικῶν σχολείων ὁρισθῆσεται διὰ Π. Διατάγματος κατ'ἐπιταγήν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Περὶ κατωτέρων Βιοτεχνικῶν σχολείων.

"Ἀρθρον 43.

Σκοπὸς τῶν κατωτέρων Βιοτεχνικῶν σχολείων εἶναι ἡ προπαρασκευὴ τῶν μελλόντων νὰ ἀσκήσωσι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ τεχνίτου εἰς πάντας τοὺς κλάδους τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ἔργου, τοῦ μετάλλου καὶ τοῦ πηλοῦ.

"Ἀρθρον 44.

Ἡ φοίτησις ἐν τοῖς ἄνω σχολείοις διαρκεῖ ἀναλόγως τοῦ εἰδικοῦ κλάδου, ἐν ἐπιθυμίᾳ νὰ ἀκολουθήσῃ ὁ μαθητευόμενος, δὲν δύναται ὅμως νὰ εἶναι μικροτέρα τῶν δύο ἐτῶν. Τὰ ἐν αὐτοῖς διδασκόμενα μαθήματα εἶναι εἰδικῆς καὶ γενικῆς μορφώσεως.

Τὰ γενικῆς μορφώσεως, ἅπαντα εἶναι κοινὰ δι' ὅλους τοὺς κλάδους, εἶναι νέα ἑλληνικὰ, γενικὴ ἱστορία, θρησκευτικὰ καὶ στοιχεῖα ὑγιεινῆς καὶ στοιχεῖα τῶν καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων τοῦ πολίτου.

Τὰ δὲ εἰδικὰ, ἀνάλογα πρὸς τὸν κλάδον, ἐν θὰ ἀκολουθήσῃ ὁ μαθητευόμενος, ὁρισθῆσονται διὰ Διατάγματος προκα-

λουμένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κατόπιν προτάσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

"Ἀρθρον 45.

1. Διὰ Π. Διατάγματος ἐφ' ἅπαξ ἐκδοθησομένου κατόπιν γνωματεύσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ὑπὸ τῶν ἐπι τῆς Παιδείας καὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν κανονισθῆσεται τὸ διδακτικὸν καὶ βοηθητικὸν προσωπικὸν τῶν κατωτέρων βιοτεχνικῶν σχολείων ὡς καὶ ἡ διαβάθμισις καὶ μισθοδοσία τούτου.

2. Δι' ὁμοίου Διατάγματος ὁρισθῆσονται καὶ τὰ ἀπαραίτητα ἐργαστήρια πρὸς λειτουργίαν τῶν διαφόρων κλάδων τοῦ βιοτεχνικοῦ σχολείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

Περὶ κατωτέρων Οἰκοκυρικῶν σχολείων

"Ἀρθρον 46.

Σκοπὸς τῶν κατωτέρων οἰκοκυρικῶν σχολείων εἶναι ἡ πληρεστερὰ προπαρασκευὴ δ' αὐτὴν ζώην ἐκείνων ἐκ τῶν θηλέων ὅσα δὲν πρόκειται νὰ φοιτήσωσιν εἰς ἀνώτερα σχολεῖα.

"Ἀρθρον 48.

"αἰολογμοδ

Τὰ ἐν τοῖς σχολείοις τούτοις διδασκόμενα μαθήματα εἶναι τὰ ἐξῆς. Πρακτικὴ ἀριθμητικὴ καὶ γεωμετρικὴ, κατασκευαστικὴ, σχέδιον, στοιχεῖα ὑγιεινῆς, γυμναστικῆς, βρεφκομίας, νοσηλείας, οἰκιακῆς οἰκονομίας καὶ οἰκιακὰ ἔργα, κοπτικὴ καὶ ραπτικὴ, ποικιλτικὴ, κεντητικὴ, πλεκτικὴ, πλυντικὴ καὶ μαγειρικὴ, ὕψασματολογία, ἀθλοκουλία καὶ κηπουρικὴ. Εἰς τὰ ἀνώτερα μαθήματα θύναται νὰ προστεθῶσι καὶ ἄλλα ἢ καὶ νὰ ἀπαλειφθῶσι τινὰ προτάσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

Τὸ ἀναλυτικὸν καὶ ὁρολόγιον πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τούτων κανονισθῆσεται διὰ Π. Δ.

"Ἀρθρον 49.

Διὰ Π. Δ. ἐφ' ἅπαξ ἐκδοθησομένου κατόπιν γνωματεύσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν ὁρισθῆσεται τὸ διδακτικὸν καὶ βοηθητικὸν προσωπικὸν τῶν κατωτέρων οἰκοκυρικῶν σχολείων ὡς καὶ ἡ διαβάθμισις καὶ μισθοδοσία τούτου.

Δι' ὁμοίου Διατάγματος ὁρισθῆσονται καὶ τὰ ἀπαραίτητα ἐργαστήρια πρὸς λειτουργίαν τῶν κατωτέρων οἰκοκυρικῶν σχολείων.

"Ἀρθρον 50.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς Δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ὑδρᾷ τῇ 16 Αὐγούστου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Οἱ Ὑπουργοί

Ἐπι τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπι τῆς Παιδείας κλπ.
Γ. Μαρῆς Κ. Γόντικας

Ἐθωρηθῆναι καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Αὐγούστου 1929.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης
Δ. Δίγκας

ρουσίας και παρ' Ημών σήμεραν έκδοθείς, δημοσιευθήτω διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως και εκτελεσθήτω ως νόμος του Κράτους.

Εν Ύδρα τῆ 3 Σεπτεμβρίου 1929.

Ο Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Οἱ Ὑπουργοὶ

Ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν
Π. Ἀργυροπούλος

Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
Γ. Μαρῆς

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 11 Σεπτεμβρίου 1929.

Ο Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης
Δ. Λίγκας

(3)

Περί κηρύξεως τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 25ης Φεβρουαρίου 1926 ἀπερὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 2508 ἀπερὶ εκκαθαρίσεως τῶν περιουσιῶν τῶν τέως χριστιανικῶν κοινοτήτων.

Νόμος 4446

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 75 τοῦ Συντάγματος, ἐκδίδομεν τὸν ἐπόμενον νόμον, ψηφισθέντα ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας.

Ἄρθρον πρῶτον.

1. Κυροῦται τὸ ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου 1926 Νομοθετικὸν Διατάγμα ἀπερὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 2508», ἔχον οὕτω:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσθη καὶ διατάσσεται:

Ἄρθρον 1.

1. Τὴν ἐξουσίαν τῶν περιουσιῶν καὶ πόρων τῶν ἐν ταῖς Νέαις Χώρας ἀπὸ Τουρκοκρατίας χριστιανικῶν Κοινοτήτων, ὅπου δὲν ἐγένετο αὐτὴ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 2508, ἐνεργοῦσιν ἐπιτροπὰι, ἀποτελούμεναι, ἐν μὲν τῇ πόλει Θεσσαλονίκης ἐξ ἐνὸς Ἐφέτου ὡς προέδρου, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῶν Ἐφετῶν, ἢ Ἀντιπρογελέως Ἐφετῶν, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Βισσουργελέως, τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ δημοσίων ὑπολόγων, Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ Ἐκπαιδεύσεως καὶ δύο πολιτῶν ἐκλεγμένων, τοῦ μὲν ἐνὸς ὑπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, τοῦ δὲ ἑτέρου ὑπὸ τῆς Κοινοτικῆς ἀντιπροσωπείας, ἐν ταῖς λοιπαῖς δὲ πόλεσι καὶ χωρίσις ἐκ τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν εἰς τὰς ἐδρας τοῦ Πρωτοδικείου ἢ τοῦ Εἰρηγοδικοῦ ὡς προέδρου, τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐφέρου, Ἐπιθεωρητοῦ Δημ. Σχολείων καὶ δύο πολιτῶν ἐκλεγμένων ὑπὸ τοῦ Δημοτικοῦ ἢ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου, ὅπου ὅμως ὀφίσταται Κοινοτικὴ ἀντιπροσωπεία ἢ δημογεροντία ἐκλέγεται ὑπὸ τούτης ἐν πολιτικῶν μέλος.

2. Ἐὰν τὰ ἀρμόδια σώματα δὲν ὑποδείξουν τοὺς λαϊκοὺς ἀντιπροσώπους ἐντὸς ὀριζομένης ὑπὸ τοῦ Νομάρχου προθεσμίας, ἧς δὲν δύναται νὰ ἦ μικροτέρα τοῦ μηνός, διαρίζονται οὗτοι ὑπὸ τοῦ Γεν. Διοικητοῦ, προτάσει τοῦ Νομάρχου.

Ἄρθρον 2.

1. Αἱ ἐπιτροπὰι πρὸς ἕξ ὑποβάλλονται τὰ κατὰ τὰ ἄρθρα 11 καὶ 13 τοῦ 2508 νόμου περιουσιακὰ στοιχεῖα ὑπαχθεύοντα, νὰ ἐνεργήσωσιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς πρὸς ἐναρξὴν τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν προσιλήσεως τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ ἢ

Νομάρχου τὴν ἐξουσίαν τῶν περιουσιῶν καὶ τὴν διακ. μὴν αὐτῶν.

Τὴν προθεσμίαν ἐν ἀνάγκῃ πραγματικῇ δύναται, αἰτήσῃ τῆς ἐπιτροπῆς, νὰ παρατείνῃ ὁ Γενικὸς Διοικητής, ἀλλ' ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει πλεόν τοῦ μηνός.

2. Διὰ τὴν διανομὴν αἱ ἐπιτροπὰι, λαμβάνουσαι ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 2508, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς νῦν συνθήκας καὶ ἀνάγκας, ἰδίως δὲ τὸ πρόβλημα τῆς ἀνεγέρσεως διδαστηρίων, διενεργοῦσι κατ' ἐλευθέρην ἐκτίμησιν τὴν διαίρεσιν τῆς ὅλης περιουσίας κινήτης καὶ ἀκινήτου εἰς τρεῖς κατηγορίας, ἐκκλησιαστικῇ, σχολικῇ καὶ εὐχαγῶν ἰδρυμάτων.

Ἄρθρον 3.

Αἱ περὶ διανομῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀποφάσεις τῶν ἐπιτροπῶν ὑπέκκινται εἰς ἀκύρωσιν καὶ ἀναθεώρησιν κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 18 τοῦ νόμου 2508 ὀριζόμενα, τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ ἀπεφαινομένου ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς αὐτῶν τῆς αἰτήσεως ἀναθεωρήσεως.

Ἄρθρον 4.

1. Ἡ διαχείρισις τῶν σχολικῶν περιουσιῶν διατελεῖ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Γενικῶν Διοικητῶν, διενεργεῖται δὲ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 2508 ὡς τροποποιεῖται 2 ἢ τοῦ παρόντος.

2. Ἡ ἀρμοδιότης τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μεταδιβάσεται διὰ πάντων περιπτώσεων εἰς τὰς Γενικὰς Διοικήσεις.

3) Πᾶσα ἀπόφασις τῶν διοικητικῶν ἐπιτροπῶν, προκειμένου μὲν περὶ Δήμων ἢ Κοινοτήτων ἔχουσῶν πληθυσμὸν πλεόν τῶν 15.000 κατοίκων, ὑποβάλλεται εἰς τὴν Γενικὴν Διοίκησιν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς, προκειμένου δὲ περὶ μικροτέρων Δήμων ἢ Κοινοτήτων εἰς τὴν Νομαρχίαν.

4) Ἄν ἐντὸς προθεσμίας μηνός ἀπὸ τῆς λήξεως δὲν κοινοποιήσῃ ὁ Γενικὸς Διοικητής ἢ ὁ Νομάρχης ἀπόφασιν περὶ ἀκύρωσεως ἢ τροποποιήσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν διοικητικῶν ἐπιτροπῶν, δύναται αὐτὰ νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἐγκύρως.

5) Ὁ Γενικὸς Διοικητής ἢ ὁ Νομάρχης ἀποφασίζουσι εἴτε ἀτεταργέτως εἴτε ἐπὶ προσωρῆ τῶν Ἐπιθεωρητῶν μέσης ἢ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως εἴτε τοῦ νομαρχιτέκτονος, νομομηχανικοῦ ἢ ἐπαρχιακοῦ μηχανικοῦ καὶ παντὸς ἔχοντος ἔνομον συμφέρον.

6) Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν Νομαρχῶν ἐπιτρέπεται προσωρῆ ἐνώπιον τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ ἐντὸς τριάντα ἡμερῶν ἀπὸ μέρους τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς καὶ παντὸς πολιτοῦ καὶ τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἔδαφῳ ἀναφερομένων προσώπων.

Ἄρθρον 5.

1) Ἡ διεξαγωγή τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας ἢ συνδεομένης πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος νόμου ἀνήκει, ὡς ἀφορᾷ τὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην, εἰς τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 11 τοῦ ἀπὸ μέρους τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς καὶ παντὸς πολιτοῦ δικαιοδοσίας τῶν Γενικῶν Διοικητῶν Τμήμα Σχολικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς.

2) Ἄν καθ' ὑπεύθυνον ἀνακοινώσῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ τοποθέτησις ἐν τῇ Γενικῇ Διοικήσει Θράκης σχολικοῦ ἀρχιτέκτονος δημοσίου ἢ ἐκπαιδευτοῦ, δύναται ὁ Γενικὸς Διοικητής Θράκης νὰ διορίσῃ τοιοῦτον, μετὰ γνώμονότῃν τοῦ παρ' αὐτῷ Γνωμοδοτικοῦ Τεχνικοῦ Συμβουλίου.

3) Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ οὕτω διοριζομένου μηχανικοῦ ὡς σχολικοῦ ἀρχιτέκτονος βαρύνει τὰς σχολικὰς περιουσίας καὶ τοὺς Δήμους καὶ Κοινότητας τῆς περιφέρειας τῆς Γενικῆς Διοικήσεως, κατανέμεται δὲ δι' ἀποφάσεως τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ.

Ἄρθρον 6.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν προορίζονται αἱ σχολικαὶ περιουσίαι, δύναται αἱ διαχειριστικαὶ αὐτῶν ἐπιτροπὰι νὰ συνμορφοῦσι δάνεια δι' ἐκχωρήσεως εἰς ἐγγύρησιν τῶν προσώπων τῶν περιουσιῶν δι' ὑποθηκώσεως αὐτῶν.

2) Αἱ περὶ συνμορφοῦσεως δανείων, ἐκποιήσεως ἀκινήτων

και επιβαρύνσεις αυτών δι' εμπραγματών δικαιωμάτων αποφάσεις των διοικητικών επιτροπών υπόκεινται εις προηγουμένην έγκρισιν του Γενικού Διοικητού, στηριζομένην εις σύμφωνον γνωμοδότησιν του εν τῇ Γενικῇ Διοικήσει Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρον 7.

Εις τὰ μέλη των κατά τὸ άρθρον 1 του παρόντος Ἐπιτροπών χορηγείται ἀμοιβή μέχρι χιλίων πεντακοσίων δραχμῶν. Ἡ ἀμοιβή καταβαλλομένη μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐργασίας βαρύνει ἀναλόγως ἀπάσας τὰς περιουσίας ὡς αὐτὴ διηρέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, κατατίθεται δὲ δι' ἀποφάσεως του Γενικού Διοικητοῦ καὶ καταβάλλεται ὑπὸ των Ταμείων ἐκάστης κατηγορίας περιουσίας.

Ἡ ἰσχὺς του παρόντος Νομοθετικοῦ Διατάγματος, υποδηλοθησαμένου εις τὴν Βουλὴν, ἀρχεται ἀπὸ τῆς δημοσίευσέως του εις τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Φεβρουαρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Τὸ μέλη

Α. Ρούφος, Ι. Κουνδουρας, Ριχ. Λιθάθινόπουλος, Δ. Τανταλίδης, Α. Ταβουλάρης, Κ. Σταμούλης, Ν. Μπότσης, Γ. Βογδάτολος.

Άρθρον δεύτερον.

1. Ἡ ὑπὸ του άρθρου 2 του ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου 1926 Ν. Α. καθοριζομένη προθεσμία δύναται νὰ παραταθῇ ὑπὸ του Γενικού Διοικητοῦ ἢ ὅπου δὲν βεσταται Γενικῇ Διοικήσει ὑπὸ του οἰκείου Νομάρχου, μετὰ τὴν κρίσιν του καὶ ἀναλόγως τῆς παρουσιαζομένης ἀνάγκης μέχρι τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἰσχύος του παρόντος. Μέχρι τριῶν μηνῶν δύναται ὡσαύτως νὰ παραταθῇ ἢ προθεσμία τῆς υποβολῆς ἐστάσεων.

2. Τὸ ἐδάφιον 2 του αὐτοῦ άρθρου 2 του κυρουμένου Νομοθετικοῦ Διατάγματος τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς :

«2. Διὰ τὴν διανομὴν καὶ ἐπιτροπικὴν λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις του νόμου 2508».

Άρθρον τρίτον.

Τὰ ἐδάφια 1 καὶ 2 του άρθρου 4 του ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου 1926 Ν. Διατάγματος τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς :

1. Ἡ διαχείρισις καὶ ἡ διάθεσις των, κατὰ τὰς διατάξεις του νόμου 2508, περιεχομένων εις τὴν κυριότητα των Ταμείων Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας σχολικῶν περιουσιῶν ἐνεργεῖται κατὰ τὰς διατάξεις του νόμου 2508 καὶ του νόμου 2442 (1920) καὶ των πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἐκδοθέντων Διαταγμάτων, τῆς ἀρμοδιότητος του Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας μεταβιβαζομένης διὰ πᾶσαν περίπτωσιν εις τὰς Γενικὰς Διοικήσεις, ἐφόσον βεσταται τοιαῦτα.

Ἐάν αἱ σχολικαὶ περιουσίαι περιλαμβάνουσι καὶ περιουσιακά στοιχεία, προσερχόμενα ἐκ χρηστικῆς ἐν γένει αἰτίας, ἡ διαχείρισις καὶ διάθεσις αὐτῶν ἐνεργεῖται κατὰ τὰς διατάξεις των περὶ τούτων καταστατικῶν πράξεων.

2. Αἱ ἀποφάσεις των Διοικητικῶν Ἐπιτροπῶν, περὶ ὧν τὸ ἐδάφ. 3 του άρθρου 4 του Ν. Διατάγματος τῆς 26 Φεβρουαρίου 1926 ὑποβάλλονται πρὸς τὸν Γεν. Διοικητὴν πρὸς ἔγκρισιν διὰ του ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ἐκπαιδύσεως, υποχρεωμένου ἕνα γνωμοδοτῆσαι ἐφ' ἐκάστης ἀποφάσεως.

3. Αἱ χρηματικαὶ καταθέσεις των ἐπιτροπῶν γίνονται ὑποχρεωτικῶς εις τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἢ τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμειοτήρια. Ἡ διάταξις αὕτη ἰσχύει καὶ ἐν τῇ Παλαιᾷ Ἑλλάδι.

Άρθρον τέταρτον.

Ἐκάστη Ἐπιτροπὴ Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας ἢ Διδακτηριακῆ Ἐπιτροπὴ ὅσον διὰ τὰς χορηγουμένας αὐταῖς συνδρομὰς, ἔσων καὶ διὰ τὴν ἑλπὴν αὐτῶν διαχείρισιν καθίστα-

ται ὑπόλογος ἀπέναντι του Δημοσίου καὶ ἀποδίδει λογαριασμὸν εις τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους εις τὸν ἀρμοδίον Ἐπιθεωρητὴν τῆς Ἐκπαιδύσεως, υποβάλλουσα εις αὐτὸν τὰς οἰκείας δικαιολογητικὰς ἀποδείξεις, συντεταγμένας ἐπὶ του ἀναλόγου χαρτοσήμου. Αἱ ἀποδείξεις των προμηθευτῶν χαρτοσημαίνονται κατὰ τὴν ἐμπορικὴν κλίμακα χαρτοσήμου. Τὸν τεχνικὸν ἄλογον των δικαιολογητικῶν ἐνεργεῖ ὁ οἰκείος σχολικὸς Ἀρχιτέκτων, ὅπου βεσταται τοιοῦτος. Ἐπὶ παντὸς ἐκτελουμένου ἔργου καὶ πάσης προμηθείας ἀνω των 40 δραχμῶν ἐνεργεῖται κράτησις 1 ο)ο ὑπὲρ του Μετοχικοῦ Ταμείου πολιτικῶν ὑπαλλήλων. Τὸ χαρτόσημον καὶ ἡ κράτησις του 1 ο)ο βαρύνει τὰς ἀναλαμβάνοντας τὴν ἐκτέλεσιν του ἔργου ἐργολάβους ἢ τεχνίτας ἢ προμηθευτάς. Οὐδεμίαν ἄλλη κράτησις ἐνεργεῖται. Τὰ μέχρι σήμερον ἐκτελεσθέντα ἔργα καὶ ἐνεργηθέντα, προμηθεῖαι ἀπαλλάσσονται τῆς καταβολῆς χαρτοσήμου καὶ τῆς κράτησεως. Ὅπου ὅμως ἐνεργηθήσων τοιαῦτα τὰ καταβληθέντα ἢ κρατηθέντα δὲν ἐπιστρέφονται. Αἱ περὶ χαρτοσήμου καὶ κράτησεως διατάξεις ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ σχολικὰ ταμεία Μέσης καὶ Δημοτικῆς Ἐκπαιδύσεως.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον ἐκδοθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος του Κράτους.

Ἐν Ἐξῆρ τῇ 6 Σεπτεμβρίου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργός
Κ. Γόντικας

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη του Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1929.

Ὁ Ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης

Δ. Λίγκας

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(4)

Περὶ μεταβάσεως του εἰρηνοδίκου Γρεβενῶν εις τὴν ἔδραν τῆς κοινότητος Κνίδης πρὸς ἐκδίκασιν των ἐπιθεσεων αὐτῆς.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν ὅσα τὸ άρθρον 6 του νόμου ΓΦΕΒ' ὡς αὕτη τροποποιήθη ὑπὸ του άρθρου 1 του τοῦ Ν. ΓΧΕΡ' καὶ άρθρον 12 του νόμου 137, προτάσει του Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ.

Ὅριζόμενος ὅπως ὁ Εἰρηνοδίκης Γρεβενῶν μεταβιβαθῆν ἐκστὴν πρῶτην Παρασκευὴν καὶ ἐπέμειον ταύτῃ Σάββατον του πρώτου δεκαήμερου ἐκάστου μηνὸς εις τὴν ἔδραν τῆς κοινότητος Κνίδης πρὸς ἐκδίκασιν των ποινικῶν υποθέσεων των κατὰ τὴν αὐτῆς καὶ των πλησιοχώρων κοινότητων Πηλοῦ, Τριῆς, Πιστινοῦ, Πέρου, Λαγκαθανίου, Μικροκλεισούρας, Κολοκυθῶν, Παλαιοκνίδης, Ἀγάπης, Δαφνεροῦ, Παλαιοκλίστρον, Ἐξάρου, Βόρης, Χρωμίου, Ποντικῆ, Παλαιοχωρίου, Γουρνέκι, Σαρακίνης, Κέντρον, Ἀγαλέσι, Νησί, Χολένστας καὶ Τσουρνίκι ὡς καὶ παντὸς συνοικισμοῦ ἐντὸς των ὅρων των αὐτῶν κοινότητων περιλαμβανομένου.

Ὁ αὐτὸς Ὑπουργός δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸ Διάταγμα τοῦτο.

Ἐν Ἐξῆρ τῇ 10η Σεπτεμβρίου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός
Δ. Λίγκας

Ἐν τῇ περιφερείᾳ Σφακίων:
Μονοτάξιον ἐν Καρὰς Ἀποκορώνου.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Φιδιώτιδος:
Μονοτάξιον ἐν Καμυμένης Βούρλις, μονοτάξιον ἐν Χάρμα-
Ρεγγίνου, μονοτάξιον ἐν Ἀδελφίῳ-Στυλίδος, μονοτάξιον ἐν
Καρυῖ Ὑπάτης καὶ μονοτάξιον ἐν Ἀμαλώτῃ Ὑπάτης.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Φιλιατῶν.
Μονοτάξιον ἐν Ἄνω Παλαιοκκλησίῳ.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Χαλκίδος:
Μονοτάξιον ἐν Μετοχίῳ καὶ μονοτάξιον ἐν Κάτω Μαμουλοῖς.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Χανίων:
Μονοτάξιον ἐν Χαιρεθιανοῖς-Κισσάμου, μονοτάξιον ἐν Κοντῷ
Κονήγῃ, μονοτάξιον ἐν Γρηγοριανοῖς, μονοτάξιον ἐν Μουριζι-
νοῖς.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Χίτου:
Μονοτάξιον ἐν Βερβεράτῳ.
Εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Παιδείας Ὑπουργοῦς
ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Δια-
τάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Ὀκτωβρίου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Οἱ Ὑπουργοὶ
Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπὶ τῆς Παιδείας κλπ.
Γ. Μαροῦς Κ. Γόντικας

(2)

Περί ιδρύσεως Νηπιαγωγείων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸν νόμον 4397 ἀπερὶ στοιχειώδους Ἐκ-
παιδεύσεως προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Παιδείας
Ὑπουργῶν ἐκτελούντων σχετικὰς πράξεις τῶν Ἑποπτικῶν
Συμβουλίων ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν:
Ἐρῶνται τὰ κάτωθι Νηπιαγωγεία.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Γεννητῶν μονοτάξιον νηπιαγωγείον ἐν
Ἀξιουπόλει.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Γρεβενῶν μονοτάξιον νηπιαγωγείον ἐν
Καταφυρίῳ.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἐδέσσης μονοτάξιον ἐν Σεβαστιανοῖς
μονοτάξιον ἐν Ριζοῦ, μονοτάξιον ἐν Ἀψάλῳ, μονοτάξιον ἐν
Χρυσῇ, μονοτάξιον ἐν Θηριοπέτρῃ, μονοτάξιον ἐν Κωνσταντίῳ.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἰωαννίνων μονοτάξιον νηπιαγωγείον ἐν
Μετσόβῳ.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Κιλκίς μονοτάξιον νηπιαγωγείον ἐν Μαυ-
ρονησίῳ καὶ μονοτάξιον νηπιαγωγείον ἐν Κορομηλίῳ.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Κισσότητος μονοτάξιον νηπιαγωγείον ἐν
Πενταθέρῳ καὶ μονοτάξιον ἐν Μαυροκάμπῳ.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἐάνθης μονοτάξιον νηπιαγωγείον ἐν τῇ
συνοικίᾳ Κυβέλης—Ἐάνθης, μονοτάξιον ἐν τῇ συνοικίᾳ Κά-
τω Μαχαλῆ—Ἐάνθης, μονοτάξιον ἐν Κεχροκάμπῳ, μονοτά-
ξιον ἐν Γεννηταῖς, μονοτάξιον ἐν Ἀδδῆροις—Κομνηνῶν καὶ μο-
νοτάξιον ἐν Μάνδρᾳ.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Παραμφιάς μονοτάξιον νηπιαγωγείον
ἐν Νεοεστάτῃ, ἐν Μαυροφίῳ καὶ ἐν Σαρᾷτι.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Σερρών μονοτάξιον νηπιαγωγείον ἐν Κά-
τω Χερσονήῳ.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Σιδηροκάστρου μονοτάξιον ἐν Καστανού-
σῃ καὶ μονοτάξιον ἐν Βαλτερό.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Φλωρίνης μονοτάξιον ἐν Μπ.τούτῃ καὶ
μονοτάξιον ἐν Ροῦνταρι.

Ἐν τῇ περιφερείᾳ Διδυμοτείχου νηπιαγωγείον ἐν Οἰνήτῳ—
Ὀρυστιᾶδος καὶ νηπιαγωγείον ἐν τῷ χωρίῳ Κλεισιῷ Ὀρ-
στιᾶδος.

Ἐν τῇ περιφερείᾳ Κορινθίας μονοτάξιον νηπιαγωγείον ἐν
Ἀγγελοκάστρῳ, μονοτάξιον ἐν Περαχώρῃ καὶ μονοτάξιον ἐν
Ἄγιῳ Ἰωάννῃ.

Ἐν τῇ περιφερείᾳ Πατρῶν μονοτάξιον νηπιαγωγείον ἐν
προσφυγικῷ συνοικισμῷ Πατρῶν.

Προάγονται τὰ κάτωθι Νηπιαγωγεία.

Ἐν τῇ περιφερείᾳ Δράμας τὸ μονοτάξιον νηπιαγωγείον Ἀ-
λιστράτης εἰς διτάξιον.

Ἐν τῇ περιφερείᾳ Φλωρίνης τὸ διτάξιον Α' νηπιαγωγείον
Φλωρίνης εἰς τριτάξιον, καὶ τὸ μονοτάξιον νηπιαγωγείον Ἀγ.
Γερμανοῦ εἰς διτάξιον.

Εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Παιδείας Ὑπουργοῦς
ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Δια-
τάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Ὀκτωβρίου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Οἱ Ὑπουργοὶ
Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπὶ τῆς Παιδείας
Γ. Μαροῦς Κ. Γόντικας

(3)

Περί προαγωγῆς δημοτ. σχολείων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸν νόμον 4397 ἀπερὶ στοιχειώδους ἐκ-
παιδεύσεως προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Παιδείας
Ὑπουργῶν ἐκτελούντων σχετικὰς πράξεις τῶν Ἑποπτικῶν
Συμβουλίων, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν:
Προάγονται τὰ ἐξῆς δημοτικά σχολεία.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀργινίου.
Τὸ μονοτάξιον Νέας Ἀδραρῆς εἰς διτάξιον, τὸ μονοτάξιον
Καλυθεῖον εἰς διτάξιον.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Βερροίας.
Τὰ μονοτάξια Διοβολίτης, Καταλὰρ, Ξεχαμένης εἰς
διτάξια.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Γεννητῶν.
Τὰ μονοτάξια Διοβολίτης, Καταλὰρ, Ξεχαμένης εἰς
Καρυωτίσσης εἰς διτάξια.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Γορτυνίας.
Τὸ μονοτάξιον Καστανοχωρίου εἰς διτάξιον.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Γόρτυνος.
Τὸ μονοτάξιον Χάρμα εἰς διτάξιον.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Διδυμοτείχου.
Τὸ μονοτάξιον Σπηλαίου εἰς διτάξιον.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Δράμας.
Τὰ μονοτάξια Καλοῦ Ἀγροῦ (Ὀσμάνισης), Φτελιάς, Χα-
ριτωμένης, Ἀληστράτης, Κουσιλοῦσι εἰς διτάξια.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἐδέσσης.
Τὸ μονοτάξιον Κωνσταντίας εἰς διτάξιον, τὸ τριτάξιον μι-
κτὸν Ἐδέσσης εἰς τετρατάξιον.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Θεσσαλονίκης.
Τὸ μονοτάξιον Ἐπαλλάδου εἰς τριτάξιον, τὸ 18ον διτάξιον
μικτὸν Θεσσαλονίκης εἰς πεντάξιον, τὸ διτάξιον μικτὸν Κάτω
Χαρμάνικῃ εἰς τετρατάξιον.
Ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἰωαννίνων.
Τὸ μονοτάξιον Μελιγκῶν εἰς διτάξιον.

τ.Α'

Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Ἰουνίου 1931.

Ἐν Ὄνομαί τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Ἐλευθ. Κ. Βενιζέλος

Τὰ Μέλη

Ν. Ἀεράμ, Α. Δίγκας, Δ. Ἀλεξάνδρης, Α. Παπᾶς, Γ. Κατεχάκης, Α. Ζάννας, Α. Παπαδάτος, Β. Δελιγιάννης, Χ. Λαδάς.

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας κλπ. Ὑπουργός
Γ. Παπαγιάννης

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ἰουνίου 1931.

Ὁ Ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης

Ν. Ἀβραάμ

(3)

Περὶ ἰδρύσεως Σχολικῶν Ταμείων καὶ Σχολικῶν Εφορειῶν.

Νόμος 3019

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ἐπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 75 τοῦ Συντάγματος, ἐκδίδομεν τὸν ἐπόμενον νόμον, ψηφισθέντα ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἱερουσίαι—Σκοπὸς

Ἄρθρον 1.

1. Πᾶς ἐκάστη σχολεῖα τῆς στοιχειώδους καὶ μέσης ἐκπαίδευσως καὶ παρ' ἑκάστη Διδασκαλεῖα παντὸς τύπου πλὴν τοῦ Διδασκαλείου τῆς μέσης ἐκπαίδευσως, διεπομένου ὑπὸ τοῦ εἰδικῶν περὶ τούτου νόμου, ἰδρύεται ἴδιον «Σχολικὸν Ταμεῖον», ἀποτελοῦν νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου καὶ ἔχον ἴδιαν περιουσίαν, ἢν κτᾶται καθ' ἅπαντας τοὺς νομίμους τρόπους.

2. Τὰ Σχολικὰ Ταμεῖα τῶν σχολείων τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσως ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ οἰκείου ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημ. σχολείων, τὰ δὲ Σχολικὰ Ταμεῖα τῶν σχολείων τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσως καὶ τῶν Διδασκαλείων παντὸς τύπου εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ οἰκείου Γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ.

Ἄρθρον 2.

1. Σκοπὸς τῶν Σχολικῶν Ταμείων εἶναι ἡ ἐξεύρεσις καὶ διάθεσις τῶν ἀπαιτουμένων πόρων διὰ τὴν ἀνάγκην, ἐπισκευῆν ἢ μετασκευῆν καὶ τὴν συντήρησιν τῶν διδακτηρίων, τὴν καθαρότητα, θέρμανσιν καὶ τὸν φωτισμὸν αὐτῶν, τὸν ἐφοδιασμὸν τῶν δι' ἐπίπλων, σκευῶν, βιβλίων καὶ ὀργάνων, καθὼς καὶ τὴν λήψιν παντὸς μέτρου ποσοτατέοντος τὴν ὑγιεινὴν καὶ διευκολύνοντος τὴν πρόδον τῶν μαθητῶν.

2. Ὑπὸ τὸν ὄρον «διδασκῆρια», ὅπου ἐν τῷ παρόντι νόμῳ γίνονται χρήσις αὐτοῦ, νοοῦνται τὰ πάντες εἶδους ἀκίνητα, ἐνθα λειτουργεῖ οἰσθήποτε κλάδος τῆς μέσης ἢ στοιχειώδους ἐκπαίδευσως, καὶ δὴ οὐ μόνον τὸ κυρίως σχολεῖον οἰσθήποτε τύπου ὑφισταμένου ἢ ἰδρυθησομένου διὰ νεωτέρου νόμου, ἀλλὰ καὶ τὰ προσαρτήματα ἢ παραρτήματα αὐτοῦ, ἢτοι ἡ σχολικὴ καὶ μαθητικὴ βιβλιοθήκη, τὰ διάφορα ἐργαστήρια, οἱ χώροι παιδιῶν, τὰ γυμναστήρια, τὰ ὑπόστεγα, οἱ σχολικοὶ κήποι κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Διοικήσις τῶν Σχολικῶν Ταμείων—Σχολικὰ Ἐφορεῖα.

Ἄρθρον 3.

1. Ἐκάστον Σχολικὸν Ταμεῖον διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἣτις ἐπονομάζεται «Σχολικὴ Ἐφορεῖα».

2. Μέλη τῆς ἐφορείας εἶναι : 1) Ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου ἢ ὁ νόμιμος τούτου ἀναπληρωτὴς, ἐκτελῶν χρεὴ γκαματέως τῆς Ἐφορείας, 2) Ἐν μέλος τοῦ οἰκείου Δημοτικοῦ ἢ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου, ὑπ' αὐτοῦ ὑποδεικνυόμενον, 3) Ἐν λαϊκὸν μέλος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ συμβουλίου τῆς ἐνορίας, εἰς ἣν ὑπάγεται τὸ σχολεῖον ὑπ' αὐτοῦ ὑποδεικνυόμενον καὶ 4) Δύο γονεῖς ἢ κηδεμόνες τῶν ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ σχολεῖῳ μαθητῶν, ὑπὸ τῆς συνελεύσεως τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων τῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου ἐκλεγόμενοι.

3. Ἡ ἰδιότης μέλους Σχολικῆς Ἐφορείας δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς εἰσδημίαν ἢ ἰδιωτικὸν ἐπάγγελμα ἢ λειτούργημα.

4. Τὰ μέλη τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας δύνανται νὰ εἶναι, ἀδιακρίτως φύλου, ἄνδρες ἢ γυναῖκες.

5. Ἡ ὑπόδειξις ἢ ἐκλογή τῶν μελῶν τῆς Σ. Ἐφορείας γίνεσται κατὰ τὸν δευτέρον μῆνα ἀπὸ τῆς ἐνάραξως τῶν μαθημάτων, ἢ δὲ διάρκεια τῆς θητείας τῶν μελῶν εἶναι διετής, δυναμένη νὰ ἀνανεωθῇ.

6. Τὸ αὐτὸ πρόσωπον δύναται νὰ εἶναι μέλος πλειόνων τῆς μίαις Σ. Ἐφορειῶν.

7. Τὰ κατὰ τὸν τρόπον καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς ὑποδείξεως ἢ ἐκλογῆς τῶν μελῶν τῆς Σχολ. Ἐφορείας καθορισθῆσονται διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἐπιθεωρητῶν.

8. Ὁ διορισμὸς τῶν μελῶν γίνεσται διὰ πράξεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτ. σχολείων, ἐὰν πρόκειται διὰ σχολεῖον τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσως, τοῦ Γενικοῦ δὲ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν σχολείων, ἐὰν πρόκειται περὶ σχολεῖον μέσης ἐκπαίδευσως ἢ Διδασκαλείου.

Παρεσχομένου μὴνδὲ ἀπὸ τῆς σχετικῆς εἰδοποιήσεως καὶ μὴ ὑποδεικνυόμενον ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων συμβουλίων τῶν οἰκείων μελῶν, διορίζει ταῦτα ὁ Νομάρχης, τῇ προτάσει τοῦ οἰκείου ἐπιθεωρητοῦ.

9. Ἐὰν μέλος τῆς Σχολ. Ἐφορείας παραιτηθῇ ἢ ἄλλως πως ἐκλείψῃ, ἐφ' ὅσον μὲν ἡ παραίτησις κλπ. γίνεσται πρὸ τῆς ἐνάραξως τοῦ δευτέρου ἡμῆνου τοῦ τελευταίου τῆς θητείας ἔτους, ἀντικαθίσταται τοῦτο κατὰ παρόμοιον πρὸς τὸν τοῦ πρώτου διορισμοῦ τρόπον, ἐφ' ὅσον δὲ γίνεσται μετὰ τὴν ἐνάραξιν τοῦ ἀνωτέρου χρόνου, ἡ θέσις αὐτοῦ μένει κενή.

10. Μέλος μὴ προσεσχομένου ἀδικαιολογητῶς κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἐφορείας ἐπὶ τρεῖς κατὰ συνέχαιαν συνεδρίας τῆς Σχολ. Ἐφορείας θεωρεῖται διὰ πράξεως αὐτῆς ὡς παραιτηθῆν, ὅ δὲ Πρόεδρος τῆς Ἐφορείας προβαίνει εἰς τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ἀντικατάστασίν του.

11. Τὰ μέλη τῆς Σχολ. Ἐφορείας ἕκαστὸν τῶν διορισμῶν αὐτῶν προβαίνει εἰς τὴν διὰ φανεράς ψηφοφορίας ἐκλογὴν Προέδρου, Ἀντιπροέδρου καὶ Ταμίου, οἵτινες ἐκλέγονται ἐκ πάντων τῶν μελῶν πλὴν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ σχολείου, ὅστις εἶναι πάντοτε ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐφορείας.

12. Ἡ Ἐφορεῖα συνεδριάζει τακτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ μηνός, ἐκτάκτως δὲ ὡσαύτως καλεῖται πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ Προεδρεύοντος Ἀντιπροέδρου ἢ ὑπὸ τριῶν μελῶν.

13. Αἱ συνεδρίαὶ λογίζονται ἐν ἅμαρτι, ὡσαύτως τὰ παρόντα μέλη εἶναι πλείονα τῶν ἀπόντων, Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται διὰ πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, ἐν ἰσοψηφίᾳ νικῶστος τῆς ψήφου τοῦ Προέδρου.

14. Ἐκάστον Σχολικὸν Ταμεῖον ἐκπροσωπεῖται καθ' ἅπασας τὰς ἐννόμους σχέσεις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐφορείας. Διὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν χρημάτων ἀπαιτεῖται ἡ ὑπογραφή τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμίου.

15. Ἐκάστη Σχολικὴ Ἐφορεῖα λογοδοτεῖ κατ' ἔτος ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων μετὰ τὸ πέρας τῶν μαθημάτων περὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους πεπραγμένων.

16. Τὰ μέλη τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας εὐθύνονται ἀλλήλεγγύως διὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν περὶ τὴν διαχείρισιν τοῦ σχολικοῦ ταμείου.

Ἄρθρον 4.

1. Εἰς πόλεις ἐχούσας πληθυσμὸν ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων ἡ Ἐφορεῖα καθίσταται ἐπταμελής, τῶν τεσσάρων μελῶν ἐκλεγόμενων ὑπὸ τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ δύο ἐκ τούτων δύνανται καὶ νὰ μὴ εἶναι γονεῖς ἢ κηδεμόνες μαθητῶν, ἀλλ' ἀπλῶς ἐργαίτοι πολῖται ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὰ σχολικὰ πράγματα.

2. Εἰς ἃς πόλεις ἀντιστοιχοῦσιν ἐκκλησιαστικὰ συμβούλια πλείονα τοῦ ἐνὸς δι' ἐν καὶ τὸ αὐτὰ σχολεῖον, ἡ ἐκλογή τοῦ ἀντιπροσώπου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συμβουλίων εἰς τὴν Ἐφορείαν γίνεται ἀπὸ κοινού.

Ἄρθρον 5.

1. Ἐφόσον ὑπὸ τὸ αὐτὸ διδακτήριον στεγάζονται πλείονα τοῦ ἐνὸς σχολεῖα, ἕκαστον σχολεῖον ἔχει ἴδιον Σχολικὸν Ταμεῖον, διοικούμενον ὑπὸ ἰδίας Σχολικῆς Ἐφορείας.

2. Ἐπὶ ζητημάτων ἀφορῶντων ἀπὸ κοινού πάντα τὰ ὑπὸ τὸ αὐτὸ διδακτήριον στεγάζόμενα σχολεῖα, ὡς ἡ καθαριότης, ὁ φωτισμὸς κλπ. ἀπορροῦσιν ἕλαι αἱ Ἐφορεῖαι τῶν σχολείων τούτων συνεργόμεναι εἰς κοινὴν συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ προσυτάτου τὴν ἡλικίαν Προέδρου, ἡ δὲ ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων ἢ ἐπαρτεῖται εἰς τὰς καθ' ἕκαστον Ἐφορείας ἢ δύνανται ν' ἀνατεθῇ εἰς ἕνα τῶν Διευθυντῶν, τῶν συστεγασμένων σχολείων εἴτε μονίμως εἴτε δι' ὀρισμένον χρονικὸν διάστημα. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας τῶν Ἐφορειῶν ἀποφασίζει ὀριστικῶς ὁ οἰκείος ἐπιθεωρητὴς τῶν σχολείων, εἰς ὃν αὐτὰ ἀναφέρονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἐποπτεία καὶ Ἐλεγχος.

Ἄρθρον 6.

1. Ἡ ἐποπτεία καὶ ὁ ἔλεγχος τῶν Σχολικῶν Ταμείων καὶ Ἐφορειῶν ἀσκεῖται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας διὰ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Κεντρικῆς ὑπηρεσίας καὶ διὰ τῶν ἐπιθεωρητῶν τῶν σχολείων, εἰς ὃν τὴν ἀρμοδιότητα ὑπάγονται.

2. Τὰ ἐδικοπορικὰ ἔξοδα καὶ αἱ ἀποζημιώσεις τῶν ἐξερχομένων δι' ἔλεγγον τῶν Σχολικῶν Ταμείων καὶ Ἐφορειῶν ἢ δι' ὑπηρεσίαν τῶν διδακτηρίων διοικητικῶν καὶ τεχνικῶν ὑπαλλήλων βαρύνουν τὸν εἰδικὸν προϋπολογισμὸν «Κατασκευῆς κλπ. διδακτηρίων», διέπονται δὲ ὡς πρὸς τοὺς κεντρικοὺς ὑπαλλήλους ὑπὸ τῶν γενικῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοσίων ἔργων.

Ἄρθρον 7.

Ὅσαίς ἢ ἀνέγερσις διδακτηρίου ἐνεργεῖται ὑπὸ ἐπιτροπῶν συνισταμένων ὑπὸ φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ ἢ Ἐξωτερικῷ καὶ δαπάνη τούτων πρὸς ἐκτέλεσιν ὅρων δικηκῆς, κληροδοτήματος, δωρεᾶς ἢ ἄλλως, ἢ διαχείρισις τῶν ἐπιτροπῶν τούτων ὑπάκειται εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ἀσκούμενον διὰ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 7 ἀναφερομένων ὑπηρεσιῶν του.

Ἄρθρον 8.

Ἀπαγορεύεται εἰς τὰ μέλη τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν ἢ ἐπ' ἀμοιβῇ ἐπίβλεψις τῶν ἀνεγερομένων ἢ ἐπισκευαζομένων καὶ μετασκευαζομένων διδακτηρίων. Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως ἢ ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πραγμῆθεια ὑλικῶν πάσης φύσεως παρὰ μελῶν τῶν Ἐφορειῶν τούτων. Οἱ παραβάται ἀπολύονται ἀμέσως ὑπὸ τοῦ οἰκείου ἐπιθεωρητοῦ διὰ πράξεώς του, πᾶσα δὲ ζημία ἣτις ἤθελεν ἐπέλθει εἰς τὸ Σχολικὸν Ταμεῖον εὐθύνει ἀλλήλεγγύως καὶ εἰς ὅλοκληρον πάντα τὰ μέλη τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Πόροι τῶν Σχολικῶν Ταμείων.

α') Οἱ ἐν γένει πόροι αὐτῶν.

Ἄρθρον 9.

1. Πόροι τῶν Σχολικῶν Ταμείων εἶναι οἱ ἐξῆς:

α) Αἱ ὑφ' ἐκάστης Σχολικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἐκάστου Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας σχηματισθεῖσαι περιουσίαι μέχρι τῆς συστάσεως τῶν διὰ τοῦ παρόντος νόμου ἰδρυομένων Σχολικῶν Ταμείων.

β) Αἱ ἐν ταῖς Νέαις Χώρας ἐκκαθαρισθεῖσαι ἢ ἐκκαθαρισθησόμεναι σχολικαὶ περιουσίαι κατὰ τοὺς νόμους 2508 (1920) καὶ 4446 (1926).

γ) Ἀκίνητα καταλειφθέντα ἢ καταλειπόμενα εἰς Δήμους ἢ Κοινότητες διὰ δωρεᾶς ἐν ζωῇ ἢ αἰτία θανάτου, κληρονομίας ἢ κληροδοσίας ὑπὸ τῶν ρητῶν ὅρων νὰ χρησιμοποιηθῶν ὡς διδακτήρια, περιερχόμενα εἰς τὴν κυριότητα τῶν Σχολικῶν Ταμείων πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἐδωρήθησαν ἢ καταλείφθησαν.

δ) Κληροδοτήματα καὶ δωρεαὶ πρὸς τὰ Σχολικὰ Ταμεῖα.

ε) Τὰ μισθώματα τῶν ἀκινήτων τῶν ἀνημόνων εἰς τὰ Σχολικὰ Ταμεῖα.

στ) Τὸ προῖον τῆς ἐκποιήσεως τοῦ κριθέντος ὡς ἀκαταλήλυτου παλαιοῦ δημοσίου ἢ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ διδακτηρίου ἢ καὶ ἄλλου ἀκινήτου ὑποσδήποτε περιελθόντος εἰς τὴν κυριότητα τῶν Σχολικῶν Ταμείων ἢ ἄλλου ἀχρήστου ὑλικού.

ζ) Τὰ ἐκ τοῦ ἐσθῆμου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ παρόντος νόμου εἰσπραττόμενα ποσά, ἀποδιδόμενα εἰς ἕκαστον Σχολικὸν Ταμεῖον κατὰ τὰ διὰ Διατάγματος τῶν Ὑπουργῶν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Παιδείας καθορισθησόμενα.

η) Τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν προϊόντων τῶν σχολικῶν κήπων καὶ σχολικῶν ἐργαστηρίων εἰσπραττόμενα ποσά.

θ) Τὰ ἐκ τῆς διοργανώσεως σχολικῶν ἑορτῶν, ἀγορῶν, θεατρικῶν παραστάσεων κλπ. εἰσπραττόμενα ποσά, αἰτινες δύνανται νὰ ἀπαλλαγῶσιν πάσης ἐν γένει φορολογίας, ὅπουδήποτε καὶ ἂν τελοῦνται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ κατ' ἐξουσιοδότησιν αὐτοῦ ἐνεργούντος οἰκείου Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου.

ι) Αἱ εἰσπράξεις ἐκ προαιρετικῶν ἐράνων ἐνεργουμένων ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ ἢ τῷ Ἐξωτερικῷ ἀδείᾳ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου.

ια) Αἱ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων κατὰ τὴν ἐγγράφην τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων, τὴν προαγωγὴν τῶν ἢ τὴν ἀπόλυσιν των ἐκ τοῦ σχολείου.

ιβ) Αἱ ὑποχρεωτικαὶ μηνιαῖαι εἰσφοραὶ τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων Μ. Ἐκπαιδευσεως, ὀριζόμεναι ἐκάστοτε ὑπὸ τῆς συνελεύσεως τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων προτάσει τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας καὶ ἐγκρίσει τοῦ οἰκείου Νομάρχου.

ιγ) Αἱ εἰσπράξεις ἐξ ὑποχρεωτικῶν ἐράνων ἐπιβαλλομένων κατὰ τὰ καθοριζόμενα ἐκάστοτε διὰ Διατάγματος, ἰσχυροῦσιν μέχρι τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ τῶν σχετικῶν διατάξεων τῶν ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1926, 14 Μαρτίου 1927, 13 Σεπτεμβρίου 1927 καὶ 7 Μαρτίου 1928 Π. Διαταγμάτων, τῶν Σχολ. Ἐφορειῶν καθιστωμένων ἀρμοδίων ἀντὶ τῶν τῶς διδακτηριακῶν ἐπιτροπῶν.

ιδ) Αἱ ὑπὸ τῶν οἰκείων Δήμων καὶ Κοινοτήτων χορηγία καὶ παραχωρήσεις συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 13 τοῦ παρόντος νόμου.

ιε) Τὸ προῖον εἰδικῆς τοπικῆς φορολογίας, ἐπιβαλλομένης κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ παρόντος νόμου.

ιστ) Εἰσφοραὶ εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν ἢ εἰς δωρεὰν μετακμῆσιν οἰκοδομησίων ὑλικῶν ἢ ἐπιπλῶν κλπ. εἰς τὸν τόπον τοῦ προορισμοῦ των ἐπιβαλλομένην κατὰ τὰς διατάξεις τὰς ἀναφερομένας ἐν τῷ ἐδ. 1 ιγ' τοῦ παρόντος ἄρθρου.

ιζ') Αι υπό τῶν ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν ναῶν χορηγία καὶ παραχωρήσεις συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 13 τοῦ παρόντος νόμου.

ιη') Αἱ ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐκ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ «Κατασκευῆς κλπ. διδαστηρίων» (ἐκπαιδευτικῶν τελῶν), ἐκ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου ἢ ἐξ ἄλλων χρηματικῶν κεφαλαίων χορηγοῦμενα συνδρομαὶ κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 17 τοῦ παρόντος νόμου ὀριζόμενα.

ιθ') Τὸ προϊόν μικροῦ τοπικοῦ λαχείου ὀργανουμένου κατὰ περιφέρειαν, καθ' ἃ εἰδικὸς ὀργανισμὸς θέλει καθορίσει, ἐκδιδόμενος διὰ Διατάγματος προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας.

2. Ἀπαγορεύονται οἱ μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσως δι' οἰονδήποτε ἄλλον σκοπὸν ἐκτὸς τῆς ἐνισχύσεως τοῦ σχολικοῦ ταμείου προαιρετικοὶ ἔργονοι, οἱ δὲ τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαίδευσως, γινόμενοι κατόπιν ἀδείας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, δὲν δύνανται νὰ ὑπερβαίνουσι κατ' ἔτος τοὺς δύο.

Ἄρθρον 10.

Τὸ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν. Δ. τῆς 25 Μαΐου 1926 (ἀριθ. φύλλ. Ἐφημ. Κυβερν. 202) ἀποδιδόμενον πσοστὸν κατατίθεται ἐφεξῆς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τραπεζάν καὶ διατίθεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας διὰ πράξεως αὐτοῦ.

β') Αἱ εἰσφορὰι τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων καὶ Ναῶν ὑπὲρ τῶν Σχολικῶν Ταμείων.

Ἄρθρον 11.

1. Ἐκαστος Δήμος ἢ Κοινότης ὑποχρεοῦται νὰ εἰσφέρει διὰ τοὺς σκοποὺς τῶν Σχολικῶν Ταμείων:

α') Δι' ἀναγραφῆς χορηγίας ἐν τοῖς ἐτησίοις προϋπολογισμοῖς ἀναλόγου πρὸς τοὺς πόρους τῶν.

β') Διὰ τῆς δωρεᾶν παραχωρήσεως καταλλήλου γηπέδου πρὸς ἀνέγερσιν διδαστηρίου, γινόμενης δι' ἀποφάσεως τοῦ Δημοτικοῦ ἢ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου.

γ) Διὰ τῆς ἐπιβολῆς εἰδικῆς τοπικῆς φορολογίας κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 12 τοῦ παρόντος νόμου ὀριζόμενα.

δ) Διὰ τῆς ὀργανώσεως μικρῶν τοπικῶν λαχείων ἀδεία τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, τῶν ὁποίων ἡ λειτουργία θέλει ρυθμισθῆ διὰ Π. Διατάγματος.

2. Μὴ ἀναγραφόμενης ἐν τῷ δημοτικῷ ἢ κοινοτικῷ προϋπολογισμῷ τῆς κατὰ τὸ ἐδάφιον 1α τοῦ παρόντος ἄρθρου χορηγίας, ἀναγράφει ταύτην ὑποχρεωτικῶς ὁ Νομάρχης ἀπ' εὐθείας ἢ τῆς αἰτήσεως τῆς οἰκείας Σχολικῆς Ἐφορείας.

3. Αἱ ὑπὸ τῶν Δήμων ἢ Κοινοτήτων ὑπὲρ τῶν Σχολικῶν Ταμείων χορηγίαὶ καταβάλλονται δι' ἐντάλματος ἐκδιδόμενου ἐπ' ὄνοματι αὐτῶν, ἀρνούμενου δὲ ἢ καθυστεροῦντος τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινοτήτος τὴν ἔκδοσιν τοῦ οἰκείου ἐντάλματος ἐκδίδει τοῦτο ἀπ' εὐθείας ὁ Νομάρχης.

4. Αἱ διατάξεις τοῦ ἐδαφίου 1 α καὶ β τῶν ἐδαφ. 2 καὶ 3 τοῦ παρόντος ἄρθρου ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια τῶν Ναῶν ὡς πρὸς τὰ εἰς αὐτοὺς ὑπαγόμενα σχολεῖα. Οἱ ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν ναῶν πόροι διατίθενται ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἱδρυσιν καὶ τῶν πλουτισμῶν τῶν σχολικῶν βιβλιοθηκῶν.

γ) Εἰδικαὶ φορολογίαι ὑπὲρ τῶν Σχολικῶν Ταμείων.

1) Εἰδικὴ τοπικὴ φορολογία.

Ἄρθρον 12.

1. Τὰ δημοτικὰ ἢ κοινοτικὰ συμβούλια τῆς αἰτήσεως τῶν οἰκείων Σχολικῶν Ἐφορειῶν ἀποφασίζουσι περὶ τῆς ἐπιβλητέας εἰδικῆς τοπικῆς φορολογίας ὑπὲρ τῶν τοπικῶν Σχολικῶν

Ταμείων, ἐπιβαλλομένης κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Δημοτικῆς καὶ Κοινοτικῆς νομοθεσίας.

2. Αἱ ἐπιβαλλόμεναι φορολογίαι βεβαιοῦνται καὶ εἰσπράττονται καθ' ὃν τρόπον καὶ αἱ λοιπαὶ πρόσδοι καὶ φόροι τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινοτήτος καὶ ἀποδίδονται ὑπὸ τοῦ Ταμείου αὐτῶν διὰ γραμματίου παρακαταθήκης, ἐκδιδόμενου ἐπ' ὄνοματι τοῦ οἰκείου Σχολικοῦ Ταμείου. Ὅπου δὲ ὑπάρχουσι πλείονα τοῦ ἐνὸς Σχολικὰ Ταμεία, ἡ εἰς αὐτὰ κατανομή τῶν ἐκ τῆς φορολογίας προσόδων γίνεται διὰ πράξεως τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

2. Ἐνσημον Ἐκπαιδευτικῆς προνοίας.

Ἄρθρον 13.

Τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ νόμου 2442 (1920) προβλεπόμενον εἰδικὸν ἐνσημον «Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας», ὡς τοῦτο καθωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ν. Δ. τῆς 29 Δεκεμβρίου 1922, παραμένει ὡς ἔχει, τὰ 3) 4 δὲ τῶν εἰσπράξεων αὐτοῦ ἀποδίδονται, ἀντὶ τῶν τῶς Ταμείων Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας, εἰς τὰ Σχολικὰ Ταμεία τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσως. Διὰ πράξεως τῶν Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν καὶ Παιδείας καθορισθήσεται ὁ τρόπος τῆς ἀποδόσεως τῶν εἰσπραττομένων ἐκ τοῦ ἐνσημοῦ τούτου εἰς τὰ οἰκεία Σχολικὰ Ταμεία ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν, ὡς καὶ τὰ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς καταβολῆς τοῦ ἐνσημοῦ τούτου ὑπὸ τῶν ἀπόρων μαθητῶν.

δ) Σύναψις δανείων ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ταμείων.

Ἄρθρον 14.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὰ Σχολικὰ Ταμεία πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ αὐτῶν νὰ συνάπτωσι, ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, δάνεια ἐπὶ ἐγγυήσει τῆς κινήσεως τῶν περιουσιαῶν ἢ ἐπὶ ὑποθήκῃ τῆς ἀκινήτου ἢ ἐπὶ παροχῇ μέρους ἢ τοῦ ὅλου τῶν προσόδων τῶν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ δανείου.

ε) Κρατικὴ χορηγία.

Ἄρθρον 15.

1. Πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν ἐκάστου Σχολικοῦ Ταμείου παρέχεται εἰς αὐτὸ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας χρηματικὴ συνδρομὴ ἐκ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ «Κατασκευῆς κλπ. διδαστηρίων» (Ἐκπαιδευτικῶν τελῶν) καὶ ἐφ' ὅσον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1930 Π. Διατάγματος ὑφίσταται διαθέσιμον ὑπόλοιπον, ἢ ἐκ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἢ ἐξ ἄλλων διαθέσιμων χρηματικῶν κεφαλαίων κατόπιν αἰτήσεως τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας καὶ ἐκθέσεως τοῦ οἰκείου Ἐπιθεωρητοῦ ἢ τοῦ σχολικοῦ Ἀρχιτέκτονος ἢ τεχνικοῦ ὑπαλλήλου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας μεταβάντος ἐπὶ τόπου.

2. Ὁ τρόπος τῆς παροχῆς τῆς τοιαύτης χορηγίας καὶ τῆς ἀναλήψεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ταμείων ὀρισθήσεται διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας.

3. Ὁ οἰκείος Ἐπιθεωρητῆς ὑποχρεοῦται νὰ ἀναφέρει ἐκάστοτε εἰς τὸ Ὑπουργεῖον περὶ τοῦ τρόπου τῆς διαθέσεως ἐκάστης χορηγομένης συνδρομῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Κατάθεσις τῶν πόρων τῶν Σχολικῶν Ταμείων καὶ ἀνάληψις τῶν καταθέσεων.

Ἄρθρον 16.

1. Πᾶν εἰσπραττόμενον ὑφ' ἐκάστου Σχολικοῦ Ταμείου πσοτὸν κατατίθεται ἐντὸς 15 ἡμερῶν ὑπὸ τοῦ Ταμείου τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας παρὰ τῷ πλησιεστέρῳ Καταστήματι τῆς Ἐθνικῆς ἢ Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἢ τῷ πλησιεστέρῳ Ταχυδρομικῷ Ταμειοτηρίῳ.

2. Πάσα αι κατά τὰ ἀνωτέρω καταθέσεις γίνονται ἐπ' ὀνόματι τοῦ οἰκείου Σχολικοῦ Ταμείου, τηρουμένου παρὰ τῆ Ἐθν. Τραπεζῆς ἢ τῷ Ταχυδρομικῷ Ταμειωτηρίῳ ἰδίου δι' ἕκαστον τούτων λογαριασμοῦ.

3. Ὁ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὑπόχρεως εἰς κατάθεσιν, παραμειῶν νὰ ἐνεργήσῃ ταύτην ἐντός τῆς ὡς ἀνω προθεσμίας, τιμωρεῖται μὲ πρῶτον μὲχρι 1000 δραχμῶν, ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, ἀρνούμενος δὲ καὶ δυστροπῶν διώκεται ποινικῶς, τιμωρούμενος μὲ φυλάκισιν μὲχρις ἐνὸς μηνός, ἂν μὴ συντρέχῃ βαρύτερη ποινικὴ παράθεσις.

4. Ὁ Ταμίας ἐκάστου Σχολικοῦ Ταμείου δύναται νὰ κρατῇ ἐκ τῶν εἰσπράξεων τοῦ Ταμείου διὰ τὰς προχείρους ἀνάγκας τοῦ σχολείου μὲχρι δραχμῶν 5000, προκειμένου δὲ περὶ μονοταξίων ἢ διτάξιων δημοτικῶν σχολείων μὲχρι δραχμῶν 2000.

Ἄρθρον 17.

1. Αἱ ἀναλήψεις τῶν εἰς ἕκαστον Σχολικὸν Ταμεῖον ἀνηκουσῶν καταθέσεων γίνονται ἀποφάσει τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας καὶ ἐγκρίσει τοῦ οἰκείου Ἐπιθεωρητοῦ τῶν σχολείων, ἐφόσον τὸ ἀναλαμβανόμενον ποσὸν εἶναι ἄνω τῶν 5 χιλιάδων καὶ διὰ τὰ μονοτάξια ἢ διτάξια δημοτικὰ σχολεῖα ἄνω τῶν 2 χιλιάδων καὶ ἔλαττον τῶν τριάκοντα χιλιάδων. Διὰ τὰς ἀναλήψεις ἄνω τῶν τριάκοντα χιλιάδων δραχμῶν ἀπαιτεῖται ἐγκρίσις τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας.

2. Ὁ τρόπος τῆς ἀναλήψεως τῶν καταθέσεων, ὡς καὶ τῆς εἰσπράξεως παντὸς ἐσόδου τῶν Σχολικῶν Ταμείων, καθορισθῆσονται διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ἢ τοῦ Γεν. Διοικητοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Ἔργα τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν.

Ἄρθρον 18.

1. Ἔργα τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν εἶναι :

α) Ἡ φροντίς διὰ τὴν εἰσπράξιν τῶν πόρων καὶ τὴν αὔξησιν τῆς περιουσίας τῶν Σχολικῶν Ταμείων.

β) Ἡ σύναψις δανείων πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τῶν Σχολικῶν Ταμείων.

γ) Ἡ μέριμνα διὰ τὴν ἀνάγεσιν διδασκητῆριου, ὅπου τοιοῦτον δὲν ὑπάρχει, ἢ τὴν διασκευὴν ἢ ἐπισκευὴν τοῦ ὑπάρχοντος οὕτως, ὥστε νὰ πληροῖ τοὺς ὄρους τῆς Ὑγεινῆς, Παιδαγωγικῆς καὶ Σχολικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς.

δ) Ἡ καλὴ συντήρησις τοῦ διδασκητῆριου καὶ ἡ φροντίς διὰ τὴν καθαριότητα, τὴν θέρμανσιν καὶ τὸν φωτισμὸν αὐτοῦ.

ε) Ὁ ἐφοδιασμὸς τοῦ σχολείου διὰ τῶν ἀπαραιτητῶν ἐπιπλοῶν καὶ σκευῶν, ὡς καὶ τῶν ἀναγκασίων διδακτικῶν βιβλίων

στ) Ἡ ἰδρυσις καὶ ὁ πλουτισμὸς τῆς σχολικῆς καὶ μαθητικῆς βιβλιοθήκης.

ζ) Ἡ ὁργάνωσις καὶ λειτουργία μαθητικῶν συσσιτίων.

η) Ἡ πρόταξις τοῦ Συλλόγου τῶν διδασκόντων παροχὴ εἰς ἀπόρους χρηστοὺς καὶ ἐπιμελεῖς μαθητὰς βιβλίων, γραφικῆς ὕλης, ἐνδυμάτων, ὑποδημάτων κλπ.

θ) Ἡ λήψις παντὸς μέτρου συντελοῦντος εἰς τὴν ὑγείαν τῶν μαθητῶν καὶ διευκολύνοντος τὴν πρόδον αὐτῶν.

ι) Ἡ μέριμνα διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν περὶ ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως διατάξεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

Διάθεσις τῶν πόρων τοῦ Σχολικοῦ Ταμείου.

Ἄρθρον 19.

1. Αἱ Σχολικαὶ Ἐφορεῖαι ἀποφασίζουσι ἐκάστοτε περὶ τοῦ τρόπου τῆς διαθέσεως τῶν πόρων τοῦ Σχολικοῦ Ταμείου πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ αὐτῶν.

2. Κατὰ τὴν ἐναεξιν ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους ὑποβάλλουσι προϋπολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Ταμείου πρὸς ἐγκρίσιν εἰς τὸν οἰκείου Ἐπιθεωρητῆν, μετὰ δὲ τὴν λήξιν τοῦ

σχολικοῦ ἔτους ἀπολογισμὸν διαχειρίσεως εἰς τὴν οἰκείαν Νομαρχίαν πρὸς ἔλεγχον καὶ ἐγκρίσιν.

3. Πάσα ἀπόφασις Σχολικῆς Ἐφορείας προκαλοῦσα δαπάνην ἄνω τῶν 5 χιλ. δραχμῶν καὶ διὰ τὰ μονοτάξια ἢ διτάξια δημοτ. σχολεῖα ἄνω τῶν 2 χιλιάδων δραχμῶν καὶ ἔλαττον τῶν τριάκοντα ὑπόκειται εἰς τὴν ἐγκρίσιν τοῦ οἰκείου Ἐπιθεωρητοῦ, αἱ δὲ ἀποφάσεις αἱ προκαλοῦσαι δαπάνην ὑπερβαίνουσαν τὰς 30 χιλιάδας δραχμ. ὑπόκειται εἰς τὴν ἐγκρίσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας.

4. Ἡ ἐκποίησις ἀκινήτων ἢ ὑλικῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν κυριότητα τῶν Σχολικῶν Ταμείων ἐνεργεῖται ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας συμφώνως πρὸς τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 τοῦ ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1930 Ν. Δ. καθοριζόμενα.

5. Ἡ ἐμισθωσις ἀκινήτων τῶν Σχολ. Ταμείων γίνεται διὰ δημοπρασίας κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ οἰκείου ἐπιθεωρητοῦ τῶν σχολείων.

6. Οἱ οἰκεῖοι ἐπιθεωρητῆ τῶν σχολείων δικαιούνται νὰ εἰσιγγόνται παρ' ἐκάστη Σχολικῆ Ἐφορείᾳ καὶ νὰ παρίστανται κατὰ τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς ἄνευ δικαιώματος ψήφου.

7. Ἡ Σχολικὴ Ἐφορεία δύναται νὰ διοικήσῃ δικηγόρον ὡς πληροξέουσι ἀντιπρόσωπον τοῦ Σχολικοῦ Ταμείου πρὸς ἄσκησιν πολιτικῆς ἢ ποινικῆς ἀγωγῆς, τῆς δαπάνης τῆς ἀμοιβῆς του βαρυνούσης τὸ οἰκείου Σχολικοῦ Ταμείου. Ὁ διορισμὸς ὑπόκειται εἰς τὴν ἐγκρίσιν τοῦ οἰκείου ἐπιθεωρητοῦ.

8. Τὰ κατὰ τὸν τρόπον τῆς πληρωμῆς τῶν ἐξόδων τοῦ Σχολικοῦ Ταμείου καθορισθῆσονται διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας.

9. Ἐν περιπτώσει καταργήσεως σχολείου τινὸς ἢ περιορισία αὐτοῦ κατανέμεται ὑπὸ τοῦ οἰκείου ἐπιθεωρητοῦ εἰς τὰ λοιπὰ σχολεῖα τῆς περιφερείας ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

Ἐκτελέσις καὶ ἐπίβλεψις τῶν ἔργων.

Ἄρθρον 20.

1. Ἀπαγορεύεται εἰς τὰς Σχολικὰς Ἐφορεῖας νὰ προβαίνουσιν εἰς ἀνεγερσιν νέων διδασκητῶν ἢ ριζικὴν ἐπισκευὴν ἢ μετασκευὴν τῶν ὑπαρχόντων ἄνευ μελέτης τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ἢ μελέτης ἰδιώτου ἀρχιτέκτονος, ἐγκριμένης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ.

2. Προκειμένου περὶ ριζικῆς ἐπισκευῆς μονοταξίου ἢ διτάξιου σχολείου ἢ μελέτῃ δύναται νὰ γίνῃ καὶ ὑπὸ πολιτικοῦ μηχανικοῦ ἢ καὶ ἐμπειρογνώμονος, πάντως ὅμως δέον νὰ ἐγκριθῇ ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργοῦ.

3. Τὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων, ἐπιβλέψεως τῶν ἔργων τῶν ἀνεγειρομένων κλπ. διδασκητῶν κανονίζονται ἐκάστοτε διὰ Π. Δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

Μεταβατικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 21.

1. Ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου τὰ συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους 452 καὶ 1286 συσταθέντα Σχολικὰ Ταμεῖα Μέσης καὶ Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσεως καὶ τὰ κατὰ τὸν νόμον 2442 Ταμεῖα Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας καταργοῦνται.

2. Τὰ ἀνεληγμένα ἔργα κατασκευῶν κλπ. διδασκητῶν ὑπὸ τῶν τέως Σχολικῶν Ἐπιτροπῶν, τῶν Ἐπιτροπῶν Ταμείων Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας ἢ τῶν Διδακτηριακῶν Ἐπιτροπῶν συνεχίζονται μὲχρις ἀποπερατώσεως τῶν ἐργασιῶν εἴτε ὑπ' αὐτῶν, εἴτε ὑπὸ τῶν διὰ τοῦ παρόντος νόμου συστασθέντων Σχολικῶν Ἐφορειῶν, τῇ ἀποφάσει τοῦ ἀρμοδίου Ἐπιθεωρητοῦ.

3. Εἰς τὸν εἰδικὸν προϋπολογισμὸν «Κατασκευῆς κ.τ.λ. διδασκητῶν» τῆς χρήσεως 1930—1931 ἀναγράφεται ἐφ' ἑκάστῃ πίστωσης δραχμῶν πενήτηκοντα χιλιάδων (50.000) πρὸς πληρωμὴν τῶν δαπανῶν τῶν γενομένων διὰ τὰ συγκροτη-

θέντα κατά Σεπτέμβριον του 1930 τρία εκπαιδευτικά συνέδρια και τακτοποιήσιν του έκδοθέντος ισόποσου προσωρινού εντάλματος. Η τακτοποίησης του εντάλματος τούτου μετά την αναγραφήν τῆς ἄνω πιστώσεως γίνεται διὰ τῆς ἐκδόσεως τακτικού χρηματικού εντάλματος, ὡς δικαιολογητικά δὲ αὐτοῦ συνάπτονται αἱ σχετικαὶ ἀποδείξεις χαρακτηρηματέμενοι διὰ ἀναλογικῶν τέλους χαρακτηρισμοῦ.

Ἄρθρον 22.

1. Εἰς τὰ διὰ τοῦ παρόντος νόμου συνιστώμενα Σχολικὰ Ταμεία μεταβιβάζεται πᾶν ἐνοχικὸν ἢ ἐμπράγματον δικαίωμα τῶν ἤδη ὑφισταμένων Σχολικῶν Ταμείων καὶ τῶν Ταμείων Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας. Καὶ τῶν μὲν κινήτων ἢ μεταβιβάσιμος τῆς κυριότητος ἐπέργεται δι' ἀπλῆς τούτων διὰ πρωτοκόλλου παραδόσεως, τῶν δὲ πάσης φύσεως ἀκινήτων αὐτοδικαίως δυνάμει τοῦ παρόντος νόμου, σημειωμένης ἐπιμελείᾳ τοῦ Διευθυντοῦ ἐκάστου σχολείου τῆς μεταβολῆς τῆς κυριότητος εἰς τὸ περιθώριον τῆς σχετικῆς μερίδος τοῦ βιβλίου τῶν μεταγραφῶν. Αἱ δὲ παρ' οἰκιστῆς Τραπεζίῃ ἢ ἄλλῳ νομικῷ προσώπῳ, τῷ Δημοσίῳ Ταμείῳ, τῷ Ταμείῳ Παρακαταθηκῶν ἢ τῷ Ταχυδρομικῷ Ταμειωτικῷ χρηματικῇ ἢ εἰς τίτλους καταθέσεις μετατρέπονται αἰτήσεις τοῦ Διευθυντοῦ ἐκάστου σχολείου ἐπ' ὄνοματι τοῦ οικείου Σχολικοῦ Ταμείου καὶ ἐξοφλοῦνται ὑπὸ τοῦ Ταμείου τούτου κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

2. Εἰς τὴν κυριότητα τῶν διὰ τοῦ παρόντος νόμου συνιστωμένων Σχολικῶν Ταμείων μεταβιβάζονται τὰ διδασκῆρι τὰ λήγοντα ὀπωσθήποτε εἰς τὰ μέχρι τοῦδε λειτουργούντα Σχολικὰ Ταμεία καὶ τὰ Ταμεία Ἐκπαιδ. Προνοίας μετὰ τοῦ περι αὐτὰ χώρου, τοῦ χρησιμοποιομένου διὰ σχολικὰς ἀνάγκας. Ὡσαύτως τὰ διδασκῆρι τὰ ἀνεργήθητα ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῶν ἐκπαιδευτικῶν τελῶν καὶ τὰ ὀπωσθήποτε ἄλλως ἀνήκοντα εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Δημοσίου σχολικὰ κτίρια, καθὼς κινήτῃ ἢ ἀκινήτῃ σχολικῆ περιουσίᾳ ἐκκαθαρισθεῖσα ἢ ἐκκαθαρισθησομένη κατὰ τὰς διατάξεις τῶν νόμων 2608 καὶ 4446, τῆς σχετικῆς προθεσμίας πρὸς ἐκκαθάρισιν καὶ τῆς τῶν ἐνοστάσεων παρατεταμένης ἐπὶ ἐν εἰσέτι ἔτος ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου.

3. Ἡ κατανομή τῆς ἀκινήτου καὶ κινήτης περιουσίας τῶν τῶς Ταμείων τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας καὶ τῶν Διδακτριακῶν ἐπιτροπῶν, καθὼς καὶ τῆς ἐκκαθαρισθησομένης κατὰ τὰς διατάξεις τῶν νόμων 2608 καὶ 4446 γίνεται εἰς τὰ Σχολικὰ Ταμεία ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου διὰ κοινῆς πράξεως τῶν οικείων Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν καὶ Ἐπιθεωρητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων. Ἐὰν ἡ κατανομή τῆς περιουσίας Ταμείου τινὸς Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας καθίσταται ἀνέφικτος ἢ δὲν κρίνεται συμφέρουσα, διὰ Π. Διατάγματος, ἐκδιδόμενου κατόπιν γνωματεύσεως τῶν οικείων Ἐπιθεωρητῶν, δύναται νὰ παραταθῆ ἢ λειτουργία αὐτοῦ ἄνευ περιορισμοῦ τῶν δικαιωμάτων τῶν οικείων Σχολικῶν Ἐφορευτῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἔργον τοῦ διατηρουμένου Ταμείου Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας εἶναι μόνον ἡ διαχείρισις τῆς σχολικῆς περιουσίας καὶ ἡ κατανομή τῶν προσόδων αὐτῆς εἰς τὰ οικεία Σχολικὰ Ταμεία διὰ πράξεων τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ταμείου ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῶν σχολείων.

4. Δι' ὀμοίου Π. Διατάγματος δύναται τὸ ὅτιω διατηρούμενον Ταμεῖον Ἐκπαιδ. Προνοίας νὰ καταργηθῆ, ἐὰν οἱ οικεῖοι Γεν. Ἐπιθεωρηταὶ καὶ ἐπιθεωρηταὶ τῶν δημοτ. σχολείων γνωματεύσωσιν ὅτι ἡ κατανομή τῆς σχολικῆς περιουσίας εἰς τὰ Σχολικὰ Ταμεία καὶ ἐφικτὴ εἶναι καὶ συμφέρουσα.

5. Πᾶν ἀνακύπτον ζήτημα κατὰ τὸν διακανονισμὸν τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τῶν καταργουμένων ὡς ἀνωτέρω ὀργανισμῶν ρυθμίζεται ἀνεκκλησίως δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ οικείου ἐπιθεωρητοῦ τῶν σχολείων.

6. Ἀκίνητα καταλειφθέντα εἰς Δήμους ἢ Κοινότητας διὰ δωρεᾶς ἐν ζωῇ ἢ αἰτία θανάτου, κληρονομίας ἢ κληροδοσίας ὑπὸ τὸν ρητὸν ὅρον νὰ χρησιμοποιοῦνται ὡς διδασκῆρια περιέρχονται εἰς τὴν κυριότητα τῶν Σχολικῶν Ταμείων πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν ἐδωρήθησαν ἢ κατελείφθησαν.

7. Τὸ δυνάμει τοῦ νόμου 3437 συσταθὲν «Παλληνικὸν Ταμεῖον Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας» διατηροῦν τὴν ἐκ τοῦ νόμου τούτου ἀρμοδιότητα μετονομάζεται «Παλληνικὸν Σχολικὸν Ταμεῖον».

8. Τὸ Ταμεῖον Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας Χίου, μετονομαζόμενον «Σχολικὸν Ταμεῖον Δήμου Χίου» διατηρεῖ τὴν δυνάμει τῶν νόμων 2442, 2508 (1920) καὶ 3645 (1928) ἀρμοδιότητα καὶ δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπὶ τῶν διδασκῆριων τῆς περιφέρειας τοῦ Δήμου Χίου καὶ τῆς περιουσίας αὐτῶν.

9. Ἐφ' ὅσον δυνάμει ἐδικῶν Νόμων ἔχουν ἀνατεθῆ εἰς τοὺς διὰ τοῦ παρόντος Νόμου καταργουμένους ὀργανισμοὺς καὶ ἐδικαὶ ἀρμοδιότητες, μεταβιβάζονται αὐταὶ εἰς τὰ διὰ τοῦ παρόντος Νόμου συνιστώμενα Σχολικὰ Ταμεία δι' ἐδικῆς ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, ἐκδιδόμενης μετὰ γνωμοδοτήσιν τοῦ οικείου ἐπιθεωρητοῦ τῶν σχολείων.

Ἄρθρον 23.

Τὰ ἐν τῷ ἀρμόδιῳ γραφεῖο τοῦ Ὑπουργείου φυλασσόμενα γραμματεία παρακαταθηκῆς ἐξ ἐνόμιου «Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας» ἢ ἐκ φόρων, ἀποστέλλονται εἰς τοὺς ἀρμοδίους ἐπιθεωρητῆς τῆς Ἐκπαιδύσεως καὶ ἐντολῇ αὐτῶν ἐξοφλοῦνται ἐκ τῶν δημοσίων ταμείων εἰς τὰ οικεία Σχολικὰ Ταμεία κατὰ τὰς ἀνάγκας ἐνὸς ἑκάστου τούτων.

Ἄρθρον 24.

Ἡ συγκρότησις τῶν πρώτων Σχολικῶν Ἐφορευτῶν γενήσεται ἐντὸς τοῦ πρώτου μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Νόμου διμήνου, τὸ δὲ ἐπόμενον σχολικὸν ἔτος θεωρηθήσεται ὡς τὸ πρῶτον ἔτος τῆς διετούς θητείας τῶν Σχολικῶν Ἐφορευτῶν.

Ἄρθρον 25.

Ἡ ἀνάληψις τῶν καταθέσεων τῶν ἐνεργηθειῶν παρ' οἰκιστῆς Τραπεζίῃ ἐπ' ὄνοματι σχολικῶν ἐπιτροπῶν ἢ σχολικῶν ταμείων καταργηθέντων σχολείων μέσης ἢ δημοτικῆς ἐκπαιδύσεως γίνεται ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ οικείου ὑπῆγετο τὸ καταργηθὲν σχολεῖον.

Ἄρθρον 26.

Καταργεῖται πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὸν παρόντα Νόμον ὅστις ἢ ἰσχύς ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον ἐκδοθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Ἰουνίου 1931.

Ἐν Ὄνοματι τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Ἐλευθ. Κ. Βενιζέλος

Τὰ Μέλη

Ν. Ἀεράμ, Α. Δίνας, Α. Ἀλεξανδρῆς, Α. Παπᾶς, Γ. Κατσαράκης, Α. Ζάννας, Α. Παπαδάτος, Β. Δελγιγιάννης, Χ. Λαδάς.

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργὸς

Γ. Παπανδρέου

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ἰουνίου 1931.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης

Ν. Ἀεράμ.